
КАРА МАЙ

4

том

Избрани произведения

СЪКРОВИЩЕТО
В СРЕБЪРНОТО
ЕЗЕРО

ЗАВЕЩАНИЕТО
НА ИНКАТА

Издателство
Отечеството

КАРЛ МАЙ
СЪКРОВИЩЕТО В
СРЕБЪРНОТО ЕЗЕРО.
ЗАВЕЩАНИЕТО НА ИНКАТА

Превод: Веселин Радков

chitanka.info

Съкровището в сребърното езеро с неговите приказни богатства — това е целта на банда трампове с главатар ползващия се с лоша слава Червения Бринкли. Винету, Олд Шетърхенд, Олд Файерхенд и техните спътници изминават целия път до езерото за да помагат на бели и индианци, които се намират под угрозата на престъпниците.

СЪКРОВИЩЕТО В СРЕБЪРНОТО ЕЗЕРО^[1]

Съкровището в сребърното езеро с неговите приказни богатства — това е целта на банда трампове с главатар ползващия се с лоша слава Червения Бринкли. Винету, Олд Шетърхенд, Олд Файерхенд и техните спътници изминават целия път до езерото за да помагат на бели и индианци, които се намират под угрозата на престъпниците.

[0] Мястото, където се развива действието на романа, е така нареченият Див запад, районите западно от Мисисипи, а времето на събитията — началото на седемдесетте години от миналия век. — Бел.нем.изд. ↑

1. ЧЕРНАТА ПАНТЕРА

Около обед в един много горещ юнски ден „Догфиш“^[1], един от най-големите пътнически и товарни параходи по Арканзас, пенеше яростно с колелата си водите на голямата река. Беше тръгнал от Литъл Рок рано сутринта и скоро трябваше да пристигне в Луисбърг, където щеше да хвърли котва. Това разстояние срещу течението на реката не беше малко и параходът се клатушкаше и пухтеше усилено, като че ли искаше със старанието си да задоволи претенциите на пътниците, намиращи се на борда му.

Голямата жегата беше прогонила по-заможните пътници в техните кабинни и каюти. Повечето пасажери обаче лежаха на борда зад бъчви, сандъци и друг багаж, който им осигуряваше поне малко сянка. За тях капитанът бе заповядал да се направи на палубата някакво подобие на бар, над който беше опънато ленено платнище. Там бяха наредени най-различни чаши и шишета, чието съдържание съвсем не беше подходящо за изнежени гърла и езици. Със затворени очи и изтощен от жегата, зад тезгяха седеше келнерът, а главата му клюмаше от време на време. Когато клепачите му се повдигнеха, от устата му се отронваше тихо проклетие или някоя друга неприлична дума. Причината за лошото му настроение бяха двадесетината мъже, които бяха насядали в полукръг на земята пред тезгяха и предаваха от ръка на ръка чаша със зарове. Играеше се на така наречения „дринк“, т.е. изгубилият плащаше в края на играта на всеки участник по чаша бренди. Вследствие на това келнерът можеше само да мечтае за дългоочакваната дрямка.

Във всеки случай тези мъже не се бяха запознали едва тук, на парахода, защото се държаха много интимно помежду си, а от откъслечните фрази можеше да се разбере, че вече се познават много добре. На фона на тази всеобща приятелска атмосфера сред тях се открояваше един мъж, към когото останалите се отнасяха с известно уважение. Наричаха го Корнъл, едно твърде разпространено произношение на думата „полковник“ или „предводител“.

Този човек беше висок и слаб. Гладко избръснатото му лице с ъгловати и остри черти бе заобиколено от тънка, добре оформена четинеста червеникава брада. Късо подстриганата му коса също бе рижа — това се виждаше ясно, тъй като старата му износена филцова шапка беше силно килната назад. Беше обут в тежки, обковани с гвоздеи кожени обувки. Панталоните и късото му яке бяха от жълтеникав памучен плат. Не носеше жилетка, но вместо нея можеше да се види неогладена мръсна риза, чиято широка яка не беше пристегната от никаква кърпа, поради което стоеше широко отворена и показваше голите му, загорели от слънцето гърди. В черния му пояс, украсен с ресни, стърчаха дръжките на нож и два пистолета. Зад гърба му имаше една сравнително нова пушка и раница от ленено платно с два ремъка.

Останалите мъже бяха облечени също така небрежно и в мръсни дрехи, но и те бяха добре въоръжени. Между тях не се виждаше нито един, към когото човек би могъл да изпита някакво доверие още при пръв поглед. Те продължаваха да хвърлят заровете с такава комарджийска страст и да разменят помежду си такива груби изрази, че несъмнено никой що-годе почтен човек не би могъл да стои при тях дори и минута. Във всеки случай си личеше, че играта дринк продължава от доста време, защото лицата им се бяха разгорещили не само от жегата, а и от алкохола, вече поразмътил разсъдъка им.

Капитанът беше напуснал командния мостик и беше отишъл към задната палуба при кормчията, за да му даде някои необходими указания. След като свърши с наставленията си, последният го попита:

— Капитане, какво ще кажете за онези момчета, дето хвърлят заровете? Струва ми се, че са от онзи вид юнаци, които никой не приема на борда си с удоволствие.

— И аз мисля така — кимна запитаният. — Представиха се за жътвари, които отиват на запад, за да търсят работа по фермите, но не бих желал да съм фермерът, при когото ще потърсят работа.

— Well^[2], сър. А аз ги считам направо за стопроцентови трампове (скитници). Дано поне тук на борда стоят мирни!

— Не бих ги посъветвал да ни досаждат повече, отколкото можем да изтърпим. На борда имаме достатъчно моряци, за да ги изхвърлим всичките в стария благословен Арканзас. Впрочем подготвяйте акостирането — след десет минути ще видим Луисбърг!

Капитанът се върна на мостика, за да даде необходимите заповеди за акостиране. Скоро можеха да се различат къщите на града, който беше поздравен от продължителния рев на параходната сирена. От кея дадоха сигнал, че параходът трябва да вземе товар и пътници. Намиращите се досега под палубата пътници се появиха, за да се поразвлекат от продължителното скучно плаване.

Не им беше предложена кой знае колко забавна гледка. Тогавашното градче съвсем нямаше значението, което има сега. На пристанището стояха неколцина безделници. На парахода бяха натоварени само няколко сандъка и пакета, а броят на пътниците, които се качиха на борда не надхвърляше числото три.

Единият от тях беше бял, с висока фигура и изключително здраво телосложение. Имаше толкова голяма и тъмна брада, че от лицето му се виждаха само очите, носът и горната част на бузите. На главата му се мъдреше стара шапка от боброва кожа, чиито косми с течение на времето бяха почти изпадали. Беше направо невъзможно да се определи някогашната ѝ форма — най-вероятното беше да е имала вече всички възможни форми. Облеклото на мъжа се състоеше от панталони и яке от дебел сив ленен плат. В широкия кожен пояс бяха напъхани нож, два револвера и множество малки предмети, така необходими за всеки уестман^[3]. Освен това той носеше тежка двуцевна пушка, към чийто приклад беше завързана дълга секира.

След като си плати билета, той хвърли по палубата изпитателен поглед. Добре облечените пътници от каютите, изглежда, не го интересуваха. Тогава погледът му падна върху онези, които бяха прекъснали играта си, за да огледат новопристигналите на борда. Той забеляза Корнъл, но погледът му се отмести веднага, като че изобщо не го бе видял. Ала докато оправяше смъкнатите кончови на високите си ботуши, измърмори:

— Behold!^[4] Да ме опушат и изядат заедно с подметките, ако тоя не е Червения Бринкли! Дано не ме познае!

Онзи, когото той имаше предвид, също се стъписа, като го видя. Той попита тихичко спътниците си:

— Я погледнете оня чернокос юначага! Познава ли го някой?

На въпроса му отговориха отрицателно.

— Но аз сигурно съм го виждал някъде, и то при не много радостни за мен обстоятелства. Останал ми е някакъв смътен спомен.

— Тогава и той трябва да те познава — обади се някой. — Но погледна към нас, без да ти обърне някакво внимание.

— Хмм! Може би все пак ще се сетя. Или още по-добре ще бъде да го попитам как се казва. Щом чуя името му, веднага ще знам как стоят нещата. Да му предложим един дринк!

— Ами ако откаже?

— Мислиш ли? Това би било позорна обида, както ви е известно. Онзи, на когото отхвърлят предложението за дринк, има в тази страна правото да отговори с ножа или револвера и ако убие противника си, хич никой няма да го е еня.

— Не ми изглежда човек, който би допуснал да му наложат нещо, което не е по вкуса му.

— Pshaw!^[5] Да се обзаложим ли?

— Да, да, обзаложете се! Който загуби, ще черпи всички по три чаши.

— Нямам нищо против — заяви Корнъл.

— И аз също — каза другият. — Но трябва да се предвидят възможности за реванш. Да направим три облога с три дринка.

— С кого?

— Е, първом с чернобрадия, за когото твърдиш, че го познаваш, без да знаеш всъщност кой е. После с някой от онези джентълмени, зяпаци към брега. Да си изберем онзи юначага, дето изглежда пред другите като великан сред джуджета. И накрая е на ред индианецът, който дойде на борда заедно с момчето си. Или те е страх от него?

Силен всеобщ смях беше отговорът на този въпрос, след което Корнъл каза презрително:

— Аз ли да се страхувам от тази червенокожа мутра? Pshaw! Ако става дума за страх, тогава по-скоро виж великана, срещу когото искаш да ме насъскаш. The devil^[6], ама трябва да е страшно як! Но обикновено точно такива гиганти имат най-малко смелост, а и този е облечен толкова изискано, че сигурно е свикнал само с обществото в салоните, но не и с хора като нас. И така, поддържам облога си. По един дринк с всеки от тримата. А сега на работа!

Той изрече последните три изречения толкова високо, че те несъмнено бяха дочути от всички пътници. Всеки американец и всеки уестман познава добре значението на думата дринк, особено когато бъде произнесена с висок и заплашителен тон, както бе сторено от

Корнъл. Ето защо погледите на всички се отправиха към него. Явно беше, че той и компанията му са вече полупияни, но никой не се помръдна от мястото си, защото всички очакваха някоя интересна сцена.

Корнъл нареди да напълнят чашите, взе една чаша в ръка, отправи се към чернобрадия и каза:

— Good day^[7], сър! Бих желал да ви предложа тази чаша. Разбира се, считам ви за джентълмен, защото аз пия само с действително благородни хора и се надявам, че ще изпразните чашата за мое здраве!

Гъстата брада на Корнъл се разтегли встрани, а после отново се събра, по което можеше да се заключи, че по лицето на непознатия премина усмивка на задоволство.

— Well — отвърна той, — склонен съм да ви направя тази услуга, но преди това бих желал да узная кой ми оказва така изненадващо тази чест.

— Съвсем правилно, сър! Човек трябва да знае с кого пие. Казвам се Бринкли, Корнъл Бринкли, ако нямате нищо против. А вашето име?

— Името ми е Гросър, Томас Гросър, ако ви е угодно. И така, за ваше здраве, Корнъл!

Той изпразни чашата си, при което и другите обърнаха чашите на един дъх. След това върна чашата на Корнъл. Последният се почувствува като победител, огледа го от глава до пети по един презрителен начин и го попита:

— Струва ми се, че името ви е немско. Значи сте проклет дъчман^[8], а?

— Не, аз съм немец, сър — отвърна той дружелюбно, без да обръща никакво внимание на неговата грубост. — Вашият „проклет дъчман“ си го запазете за някой друг. При мен не минават тия неща. Благодаря за пиетието и довиждане!

Той се завъртя рязко на токовете си и бързо се отдалечи, като си мърмореше тихо: „Значи наистина е Бринкли! А пък сега се нарича и Корнъл! Сигурно крои нещо недобро. Ще си държа очите отворени.“

Бринкли беше спечелил първата част от облога, но съвсем не приличаше на победител. Изражението на лицето му се бе променило, то издаваше, че се беше ядосал. Беше се надявал, че Гросър ще му

откаже, и тогава той щеше да го накара да пие чрез заплахи. Ала чернобрадият се бе оказал по-умен, първо пи и после заяви открито, че е твърде благоразумен, за да даде повод за някоя свада. Това вбеси Корнъл. Той нареди да напълнят чашите отново и се приближи до своята втора жертва, индианеца.

Заедно с Гросър на борда се бяха качили двама индианци, един по-възрастен и един по-млад, който имаше около петнадесет години. Очебийната прилика в чертите на лицата им издаваше, че са баща и син. Облеклото и въоръжението им бяха дотолкова еднакви, че синът изглеждаше като подмладено копие на бащата.

Двамата носеха кожени индиански панталони, украсени отстрани с ресни. Бяха обути в жълто боядисани мокасини. Не можеше да се види дали носеха някоя ловджийска риза или елек, защото горната част на телата им бе напълно покрита от онези красиви пъстри одеяла, правени от племето зуні^[9], които нерядко струваха и повече от шестдесет долара. Черните им коси бяха сресани семпло назад и се спускаха до плещите им, което им придаваше женствен вид. Лицата им бяха овални, с меки черти, а изразът им беше извънредно добродушен, което се подчертаваше още повече от ярката червенина на цинобъра, нанесен върху страните им. Пушките, които държаха в ръцете си, не струваха и половин долар, взети заедно. Изобщо двамата изглеждаха съвършено безобидни и при това тъй странни, че както вече споменахме, предизвикаха смеха на пияниците. Индианците се бяха отдръпнали плахо встрани, като че ли се бояха от хората и се бяха облегли на голяма дървена каса от дебели дъски, чиято височина и ширина бе около човешки бой. Те седяха там, без да обръщат внимание на нищо, и сега, когато Корнъл се приближи до тях, повдигнаха очи едва когато той ги заговори:

— Ама че жегга днес! Или не мислите така, червенокожи момчета, а? В това време, като пийне човек, му става добре. На, вземи старче, излей го в гърлото си!

Индианецът не се помръдна, а отвърна на завален английски:

— Не пие.

— Какво, не искаш да пиеш ли? — избухна собственикът на червената брада. — Това се казва дринк, разбра ли, дринк! Отказът на дринк се приема от всеки истински джентълмен, какъвто съм аз, за кръвна обида, на която се отвръща единствено с ножа. Как се казваш?

— Нинтропан Хауей — отвърна запитаният спокойно и скромно.

— Към кое племе принадлежиш?

— Тонкава.

— Значи си от опитомените червенокожи, които се страхуват от всяка котка, разбра ли, от всяка котка, па ако ще да е и най-малкото котенце! Няма да се церемоня много с тебе. Ще пиеш ли?

— Не пие огнена вода.

Въпреки заплахата на Корнъл тези думи бяха изговорени също така спокойно, както и предишните. Но Корнъл замахна и му залепи звучна плесница.

— Ето ти наградата, червенокож страхливецо! — извика той. — Няма да си отмъщавам по друг начин, защото такъв негодник като тебе стои много по-долу от мен.

Веднага щом рижият удари индианеца, ръката на момчето се мушна под одеялото, очевидно за да извади някакво оръжие, а погледът му се прикова в лицето на баща му, за да види какво ще каже или стори той.

Лицето на индианеца така бе променило израза си, че сега човек почти не можеше да го разпознае. Цялата му фигура изглеждаше някак по-голяма, в очите му проблясваха мълнии и чертите на лицето му се изпънаха и оживиха от внезапно избликнала вътрешна сила. Но той също така бързо сведе поглед, тялото му се сгърчи и лицето му придоби смирен израз.

— Е, какво ще кажеш? — попита Корнъл подигравателно.

— Нинтропан Хауей благодари.

— Толкова ли ти хареса шамарът ми, та ми и благодариш за него? Тогава на ти още един!

Той замахна пак, но удари с ръката си сандъка, на който индианците се бяха облегнали, защото тъкмо в този миг червенокожият светкавично наведе глава. Сандъкът издаде силен кух звук. Но отвътре се дочу най-напред кратко остро ръмжене и фучене, което бързо премина в див ужасен рев, чиито зловещи звуци сякаш разтърсиха целия параход.

Корнъл отскочи няколко крачки назад, изпусна чашата и извика с изплашен глас:

— Heavens!^[10] Какво е това? Какъв е този звяр в дървената каса? Нима е разрешено такова нещо? Човек може да умре от страх!

Страхът беше завладял и другите пътници. Само на четирима от тях не им трепна окото: на чернобрадия, който се намираше сега най-отпред на носа на парахода, на господина с исполинските размери, когото Корнъл възнамеряваше да покани за третия дринк, и на двамата индианци. Четиримата несъмнено притежаваха голямо самообладание, придобито в безброй опасни приключения.

Ревът беше чул и в каютите. Появиха се няколко дами, които пицяха силно.

— Нищо няма, дами и господа, — извика един доста прилично облечен господин, който току-що бе напуснал кабината си. — Това е само една пантерка, една малка пантерка и нищо повече. Една миличка *Felis pardus*, само една черна пантерка, господа!

— Какво? Черна пантера ли? — изплака дребно човече с очила, по чиято външност си личеше, че познава дивите животни много по-добре от книгите по зоология, отколкото от личен контакт с тях. — Черната пантера е най-опасният звяр! Тя е по-голяма и от лъва, и от тигъра! Убива от чиста кръвожадност, а не само от глад. На каква възраст е?

— Само на три години, сър, не повече.

— Само? На това „само“ ли му казвате? Та тя е пораснала напълно! Боже мой! И този звяр се намира на борда! Кой носи отговорността?

— Аз, сър, аз — отвърна елегантният непознат и се поклони към всички присъстващи. — Позволете ми да ви се представя, дами и господа! Аз съм прочутият собственик на менажерии Джонатан Бойлър и от известно време се намирам с моята трупа във Ван Бюрън. Тъй като тази черна пантера бе докарана в Ню Орлиънс за мене, аз тръгнах на път с най-опитния си звероукротител, за да я прибера. Капитанът на този добър кораб ми разреши да натоваря животното срещу висока транспортна такса. При това той постави условието по възможност пътниците да не разберат в чия компания се намират. Затова хранех пантерата през нощта и бог ми е свидетел, че винаги й давах по цяло теле, за да може да се натъпче така, че едва да се движи и да преспива целия ден. Но естествено, че ако се удря по сандъка с юмруци, тя ще се събуди и ще чуе гласа ѝ. Надявам се, че уважаемите дами и господа няма да се сърдят заради присъствието на пантерчето, което с нищо няма да наруши спокойствието им.

— Какво? — обади се очилатият, като гласът му премина във фалцет. — Няма да наруши спокойствието им ли? Да не се сърдят ли? По дяволите, трябва да кажа, че досега от мене наистина никой не е изисквал подобно нещо! Аз да съжителствам на този параход заедно с една черна пантера! Да ме обесят, ако се съглася! Или тя, или аз! Хвърлете звяра във водата! Или свалете сандъка на брега!

— Но, сър, наистина не съществува никаква опасност — увери го менажерът. — Я погледнете колко здрава е касата и...

— Ах, касата — прекъсна го човечето. — И аз мога да разбия тази каса, а какво остава за пантерата!

— Моля, оставете ме да кажа, че вътре в дървената каса се намира желязна клетка, която не може да бъде разбита от десет лъва или пантери.

— Вярно ли е? Покажете ни клетката. Искам сам да се убедя.

— Да, покажете ни клетката, покажете я! Трябва да знаем истинското положение на нещата — извикаха десет, двадесет, тридесет гласа.

Менажерът беше янки и веднага се възползва от случая да припечели нещо от това всеобщо желание.

— С най-голямо удоволствие, с най-голямо удоволствие, — отвърна той. — Но госпожи и господа, съвсем ясно е, че никой не може да види клетката, без да види и пантерата. А това не бих могъл да разреша без известно заплащане. И за да стане рядкото зрелище още по-привлекателно, ще наредя да нахранят животното. Обикновено имаме три вида места: най-добрите струват по един долар, другите са по половин долар, а последните по четвърт долар. Но тъй като тук виждам само дами и джентълмени, аз съм убеден, че предварително ще трябва да премахнем второстепенните и третостепенните места. Или между вас има някой, който би желал да заплати само половин или дори само четвърт долар?

Естествено никой не се обади.

— И така остават само първите места. Моля уважаемите дами и господа да дадат по един долар на човек.

Той свали шапката си и събра парите, докато звероукротителят, когото извика, започна да подготвя зрелището.

Повечето от пътниците бяха янки и като такива се съгласиха изцяло с подобно развитие на нещата. Ако преди това мнозина от тях

бяха възмутени от разрешението на капитана да бъде качен на парахода един толкова опасен звяр, сега те бяха бързо успокоени от добре дошлото развлечение по време на скучното пътуване. Дори и дребничкият учен беше преодолял страха си и очакваше спектакъла с голямо нетърпение.

— Слушайте, момчета — обърна се Корнъл към спътниците си, — аз спечелих първия облог, а загубих втория, тъй като червенокожият негодник не пожела да пие. Дотук сме квит. Ще сключим третия облог не за три чаши бренди, а за по един долар — колкото трябва да платим за зрелището. Съгласни ли сте?

Разбира се, че другарите му се съгласиха, защото великанът нямаше вид на човек, който ще се остави току-така да бъде сплашен.

— Добре — рече Корнъл, уверен в победата си поради голямото количество изпито бренди. — Сега само гледайте колко бързо и с какво удоволствие този голиат ще се съгласи да пие с мене!

Той си напълни чашата и се приближи до непознатия. Наистина тялото му имаше исполински размери. Той бе по-висок и по-широкоплещест от чернобрадия, представил се с името Гросър. Беше около четиридесетгодишен. Гладко избръснатото му лице бе силно загоряло от слънцето, неговите мъжествено красиви черти излъчваха смелост, а сините му очи имаха онзи особен, неподлежащ на описание поглед, с който се отличават хората, живеещи там, където хоризонтът е безкраен — моряците и обитателите на пустините или прериите. Беше облечен във фин пътнически костюм и не носеше оръжие. До него стоеше капитанът, слязъл от командния мостик, за да може да наблюдава спектакъла с пантерата.

Корнъл се приближи, застана широко разкрячен пред третата си „жертва“ и каза:

— Сър, предлагам ви този дринк. Надявам се, че няма да откажете да ми се представите, тъй като съм истински джентълмен.

Мъжът му хвърли учуден поглед, след което се обърна, за да продължи разговора си с капитана, прекъснат от този нахален тип.

— Охо! — извика Корнъл. — Да не би да сте глух или не искате да ме чуете? Не ви съветвам да вършите последното, защото не се шегувам, ако някой откаже да пие с мен. Ще ви посъветвам да си вземете добър пример от случилото се с индианеца!

Великанът повдигна леко рамене и се обърна към капитана:

— Нали чухте какво ми каза този момък?

— Да, сър, чух всяка дума — кимна запитаният.

— Well, значи сте ми свидетел, че не съм го виждал.

— Какво? — разгневи се Корнъл. — Момък ли ме нарекохте? И отказвате да пиете с мене? Да не би да искате да споделите участта на индианеца, когото...

Но той не можа да продължи, защото в същия миг получи такъв силен удар от исполина, че падна на земята, тялото му се изпързала няколко метра и накрая се претърколи. Той остана да лежи на палубата известно време като зашеметен, но след това бързо скочи на крака, измъкна ножа си, вдигна високо ръка и се нахвърли върху едрия човек.

Исполинът го очакваше спокойно, с пъхнати ръце в джобовете на панталона си, сякаш не го заплашваше ни най-малка опасност, просто като че ли Корнъл изобщо не съществуваше. Корнъл изрева:

— Куче, мене ли ще удриш? Ще ти струва проливане на кръв, и то на своята!

Капитанът понечи да се намеси, но великанът го спря с енергично движение на главата и когато Корнъл се приближи на около две крачки от него, той вдигна десния си крак и го посрещна с такъв ритник в стомаха, че Корнъл отново се намери на земята и се претърколи няколко пъти.

— Е, ама вече стига, иначе... — извика голиатът заплашително. Но Корнъл отново се изправи, тикна ножа обратно в пояса, измъкна от там един от пистолетите си и като изрева от ярост, се опита да го насочи към своя противник. Но последният извади дясната си ръка от джоба, където бе имал скрит револвер.

— Хвърли пистолета! — заповяда той и насочи дулото на малкото си оръжие към дясната ръка на противника си. Последваха един, два, три слаби, но остри гърмежа... и Корнъл извика и изпусна пистолета.

— Така, момко! — каза великанът. — Известно време няма да можеш да раздаваш шамари, когато някой откаже да пие от чашата, в която си завираш бърбивата си муцуна. А ако все още искаш да научиш името ми, то...

— Нека бъде проклето! — пенеше се Корнъл. — Не ща и да го чуя. Но ти ми трябваш и ще те пипна. Напред, момчета, дръжете го, go on!^[11]

Сега стана ясно, че тези негодници бяха организирана банда, в която важеше принципът „един за всички, всички за един“. Те извадиха ножове от поясите си и се нахвърлиха към великана. Той обаче пристъпи с единия си крак напред, вдигна ръце и извика:

— Хайде да видим дали ще посмеете да посегнете на Олд Файерхенд!

Произнасянето на това име оказа светкавично въздействие.

Корнъл, който беше стиснал ножа със здравата си лява ръка, извика уплашено:

— Олд Файерхенд! По дяволите, това е съвсем неочаквано! Защо не ни казахте името си по-рано?

— Нима може само името да отърве един джентълмен от грубиянщината ви? Махайте се оттук, стойте спокойно в някой ъгъл и не ми се мяркайте повече пред очите, иначе ще ви очистя всичките!

— Well, друг път пак ще си поговорим!

Корнъл се обърна и се отдалечи с кървяща ръка към предната част на кораба. Неговите хора го последваха като пребити кучета. Насядаха встрани от другите, превързаха ръката на предводителя си, разговаряха от време на време тихо помежду си и отправяха към прочутия ловец погледи, които в никой случай не можеха да се нарекат приятелски, затова пък издаваха голямото им страхопочитание към него.

Но това известно име не бе направило впечатление само на тях. Едва ли имаше някой измежду пасажерите, който да не беше чувал нещо за този смел мъж, чийто живот изцяло бе преминал в опасности и приключения. Капитанът му подаде ръка и му каза с най-любезния тон, на който беше способен един янки:

— Но, сър, защо не ми казахте кой сте? Щях да ви отстъпя собствената си каюта. Бога ми, голяма чест е за „Догфиш“ че кракът ви стъпи на палубата му. Защо си послужихте с друго име?

— Казах ви истинското си име. Олд Файерхенд^[12] е име, което ми е дадено от уестманите, защото огънят от пушката ми в моите ръце е смъртоносен.

— Чувал съм, че винаги улучвате целта си.

— Pshaw! Всеки добър уестман може да стреля като мене. Но вие видяхте ползата от едно известно бойно име. Ако моето име не беше толкова популярно, сигурно щеше да се стигне до сбиване.

— Но вие нямахте никакви шансове срещу толкова много противници!

— Така ли мислите? — попита Олд Файерхенд и по устните му пробягна усмивка. — Води ли се схватката само с ножове, не ме е страх. Сигурно щях да се държа, докато вашите хора се бяха намесили.

— Да, те нямаше да закъснеят да сторят това. Но какво да правя сега с тези вагабонти? Аз съм господар и съдия на палубата на моя кораб. Да ги окова ли?

— Не.

— Да ги сваля ли на брега?

— И това не. Сигурно не бихте желали да правите този курс с вашия параход за последен път, нали?

— Разбира се, че и през ум не ми минава! Смятам още дълги години да плавам нагоре-надолу по стария Арканзас.

— Е, тогава се пазете да не си навлечете отмъщението на тези хора! Те са в състояние да се прикрият някъде по брега и да ви изиграят някой номер, който може да ви струва не само парахода, а дори и живота.

Сега Олд Файерхенд забеляза чернобрадия, който се беше приближил и стоеше настрани. Погледът му, отправен към ловеца, издаваше желанието му да говори с него.

— С мене ли искате да говорите, сър? — попита го Олд Файерхенд и направи няколко крачки към него. — С какво мога да ви бъда полезен?

— Като ми разрешите да ви стисна ръката, сър — отвърна немецът. — Това е единствената ми молба. После ще бъда удовлетворен и ще си отида, без да ви досаждам повече. Но през целия си живот няма да забравя този час.

Откритият му поглед и тонът, с който изрече тези думи, показваха, че той говори от сърце. Олд Файерхенд му подаде десницата си и попита:

— Докъде ще пътувате с този кораб?

— С този кораб ли? Само до форт Гибсън, а после продължавам с лодка. Опасявам се, че вие, комуто не липсва смелост, сте ме взели за страхливец, понеже приех да пия с този така наречен Корнъл.

— О, не. Мога само да ви похваля, че бяхте толкова разумен. Едва после, когато удари индианеца, реших да му дам един добър урок.

— Дано да се поучи от него. Впрочем щом му осакатихте дясната ръка, с него е свършено като уестман. Но не знам какво да мисля за червенокожия. Държа се като истински страхливец, но когато изрева пантерата, той ни най-малко не се изплаши. Никак не мога да си обясня тези неща.

— Нищо, аз ще ви ги обясня. Никак не ми е трудно. Познавате ли индианеца?

— Чух името му, когато го каза. Беше някаква дума, от която човек може да си изкълчи езика. Беше ми невъзможно да я запомня.

— Защото той си послужи с родния език. Не искаше Корнъл да разбере с кого си има работа. Името му е Нинтропан Хауей, а синът му се казва Нинтропан Хомош; това ще рече Голямата мечка и Малката мечка.

— Нима е възможно? Наистина съм чувал за тях твърде често. Тонкавите са се изродили, само двете Мечки са запазили бойния дух на прадедите си и бродят из планините и прериите.

— Да, двамата си ги бива. Не видяхте ли как синът сграбчи под одеялото ножа или томахока?^[13] Едва след като забеляза безизразното лице на баща си, той се отказа да изпълни отмъщението веднага. Ще ви кажа, че за този вид индианци понякога е достатъчно един-единствен поглед, докато ние, белите, се нуждаем от дълги речи. От момента, в който Корнъл удари индианеца в лицето, неговата смърт е само въпрос на време. Двете Мечки няма да изпуснат следите му, докато не го очистят. Но след като вие споменахте името си, разбрах, че сте немец. Значи сме сънародници.

— Как, нима сте немец, сър? — попита Гросър учудено.

— Да, истинското ми име е Винтер. И аз ще попътувам още с този параход и ние все ще намерим възможност пак да си поприказваме. Отскоро ли сте в Запада?

— Е — отвърна брадатият скромно, — вече доста дължко съм тука. Името ми е Томас Гросър, но тук обикновено се изпуска фамилното име, от Томас става Том и понеже имам такава голяма брада, са ме кръстили Черния Том.

— Как? Какво? — извика Олд Файерхенд. — Вие сте Черния Том, прочутият рафтър^[14]?

— Казвам се Том и съм рафтър, но се съмнявам, че съм прочут. Но, сър, Корнъл не бива да научи името ми, защото по него би могъл

да ме разпознае.

— Значи вече сте имали работа с него?

— Да, малко. Ще ви разкажа и за това. Не го ли познавате?

— Днес го виждам за първи път, но ако остане по-дълго време на борда, ще трябва да го наблюдавам по-внимателно. И с вас трябва да се запозная по-добре. Тъкмо вие сте човекът, който ми е необходим. Ако вече нямате нещо друго предвид, бихте могли да ми свършите добра работа.

— А-а — започна Том, като гледаше замислено в пода, — честта да бъда с вас е много по-ценно нещо от всичко друго. Наистина аз съм заедно с група рафтьри, които дори ме избраха за техен предводител. Но ако ми дадете време да ги уведомя, въпросът ще се реши много лесно. Но я вижте! Изглежда, че зрелището скоро ще започне.

Менажерът беше наредил в няколко редици сандъци и пакети и сега приканваше публиката с помпозни фрази да заеме местата си. Хората насядаха. И екипажът, с изключение на заетите в момента хора, получи разрешение да гледа зрелището. Корнъл и хората му не се появиха, желанието им да видят пантерата се бе изпарило.

Никой не попита двамата индианци дали имат желание да погледат. Собственикът на животното не желаше в никой случай да бъде упрекнат, че е допуснал двама индианци сред дами и господа, всеки от които е заплатил по един долар. И така двамата стояха надалеко и като че ли не обръщаха внимание нито на публиката, нито на клетката, но от скритите им бързи погледи не отбягваше нищо.

Публиката седеше пред все още неотворената дървена каса. Повечето зрители нямаха представа как изглежда черната пантера. Животните от рода на котките, които обитават Новия свят, са значително по-малки и безопасни, отколкото хищниците в Стария свят. Например гаучото лови ягуара, наричан още „американски тигър“, с ласо и го влачи след коня си. Но той никога не би поел подобен риск с един бенгалски тигър. А американският лъв, пумата, бяга от хората дори когато я измъчва глад. Така че повечето зрители очакваха да видят някакъв хищник не по-висок от половин метър и не особено опасен. И сега, когато предната страна на дървената каса беше махната и съзряха пантерата, те зяпнаха с уста.

Пантерата бе стояла на тъмно от Ню Орлиънс. Касата бе отваряна само през нощта и сега тя виждаше дневната светлина за

първи път от дълго време. Светлината я заслепи. Пантерата затвори очи и остана да лежи известно време опъната в цялата си дължина. После леко отвори очи; щом забеляза седящите пред нея хора, тя мигновено се изправи и нададе такъв рев, че повече от зрителите наскочаха, готови да побягнат.

Да, това беше напълно пораснал великолепен екземпляр, поне един метър висок и около два дълъг, без да се има предвид опашката. Тя разтърси железните пръчки на клетката с предните си лапи с такава сила, че цялата клетка се заклати. Същевременно оголи страшните си зъби.

— Дами и господа — започна да обяснява менажерът, — родината на черната разновидност на пантерата са Зондските острови. Но тези животни са дребни. Истинската черна пантера, която е твърде рядка, живее в Северна Африка, по границата на Сахара. Тя е силна като лъва, но е далеч по-опасна от него и може спокойно да сграбчи с челюстите си цяло говедо и да го отнесе. Ще имате възможност да видите на какво са способни зъбите ѝ веднага, защото започваме да я храним.

Звероукротителят донесе половин овца и я сложи пред клетката. Щом съзря месото, пантерата като че ли полудя. Започна да скача насам-натам, да фучи и да реве така силно, че по-страхливите зрители се отдръпнаха още по-назад.

Един негър, който работеше в машинното отделение на парахода, не бе могъл да устои на любопитството си и се беше промъкнал на палубата да погледа. Капитанът го видя и му заповяда да се върне и да продължи работата си. След като чернокожият не се подчини веднага, капитанът сграбчи края на едно корабно въже и го удари. Негърът се отдалечи бързо, но при люка, водещ към машинното отделение, се спря и се закани на капитана с юмрук. Понеже вниманието на зрителите бе погълнато изцяло от пантерата, те не забелязаха тази сцена. Но Корнъл видя всичко и каза на спътниците си:

— Струва ми се, че този нигър^[15] не изпитва особено приятни чувства към капитана. Ще трябва да се позанимаем с него. Няколко долара вършат чудеса сред чернокожите.

В този момент кокалестият звероукротител промуши месото в клетката между железните пръчки, огледа зрителите с изпитателен поглед и каза тихо на господаря си няколко думи. Последният поклати

нерешително глава. Звероукротителят продължи да го убеждава в нещо и изглежда, че разсея съмненията му, защото собственикът на животното кимна най-после в знак на съгласие и заяви на висок глас:

— Дами и господа, вече ви казах, че имате неவிжданo щастие. Никой още не е видял укротената черна пантера, поне не у нас, в Щатите. През време на тримесечния си престой в Ню Орлиънс моят звероукротител се е позанимавал с пантерата и сега ми заяви, че би могъл за първи път пред публика да влезе в клетката при звяра и да седне до него, в случай че получи подходящо възнаграждение.

Пантерата се беше нахвърлила върху месото и зъбите ѝ трошаха костите леко, сякаш бяха от картон. Тя така се беше съсредоточила в храненето си, та човек можеше да си помисли, че не би било чак толкова опасно да се влезе в клетката тъкмо в този момент.

Обади се не някой друг, а доскоро така уплашеният дребен учен, който извика възторжено:

— Чудесно, сър! Това е просто виртуозен номер, за който човек си заслужава да плати. Колко иска този човек?

— Сто долара, сър. Опасността, която го грози, не е никак малка, защото животното е само полуопитомено.

— Аха! Е, аз не съм богат, но давам пет долара. Мешърс^[16], кой ще прибави още нещо?

Обадиха се толкова много хора, че сумата беше събрана бързо. Всички искаха да се насладят на зрелището докрай. Дори и капитанът бе обхванат от възбуждение и започна да сключва облози.

— Сър — предупреди го Олд Файерхенд, — не правете подобна грешка! Моля ви да забраните това безумие. Тъкмо защото този човек счита животното за полуопитомено, сте задължен да се обявите против.

— Да се обявя против ли? — засмя се капитанът. — Pshaw! Да не би да съм баща или майка на звероукротителя? Тук, в тази благословена страна, всеки има правото да рискува кожата си както му е изгодно. Ако бъде изяден от пантерата — е, това ще засяга само него и пантерата, но не и мене. И тъй, джентълмени, аз твърдя, че този човек няма да излезе от клетката така здрав и читав, както ще влезе в нея, и залагам сто долара. Кой ще приеме облога ми? Звероукротителят ще получи допълнително десет процента от печалбите.

Примерът му наелектризира публиката. Сключиха се облози за значителни суми и се оказа, че ако звероукротителят успее в рискованото си начинание, ще спечели накрая към триста долара.

Не беше уточнено дали звероукротителят ще влезе в клетката въоръжен, или не. Той донесе своя бич, в чиято дръжка имаше поставен експлозивен патрон. Ако животното го нападнеше, беше необходимо само да му нанесе силен удар и щеше да го умъртви моментално.

— Нямам много голямо доверие в този камшик — каза Олд Файерхенд на Черния Том. — По-полезен би бил някакъв фойерверк, защото ще изплаши животното, без да го убие. Ще го похваля за рискованата му постъпка, но едва когато всичко мине добре.

В това време звероукротителят се обърна към публиката с няколко думи, а после се отправи към клетката. Най-напред махна тежкото резе и после бутна встрани тясната решетка, която служеше за врата и бе висока около пет стъпки. За да влезе вътре, той трябваше да се наведе. При това беше принуден да използва и двете си ръце, за да придържа вратата, и едва след като се озовеше вече вътре, можеше да я затвори отново; ето защо той стисна камшика между зъбите си и макар и за кратко време се оказа беззащитен. Наистина вече беше влизал многократно в клетката при животното, но при съвсем други обстоятелства. Тогава пантерата не бе стояла дни наред в тъмнината, не бе имало толкова много хора наблизо, нито пък такъв шум от параходната машина и от колелата, които биеха водната повърхност. Всичко това не беше предвидено нито от менажера, нито от звероукротителя и, скоро всички видяха последиците.

Щом пантерата чу шума от отварящата се решетка, тя се обърна. Тъкмо когато звероукротителят подаде глава в клетката, последва неимоверно бързо движение от страна на хищника, просто едно светкавично стрелване и главата на звероукротителя, изпуснал от устата си бича, се оказа в устата на звяра, който за секунда я разтроши и превърна в каша.

Крясъците, разнесли се в този миг пред клетката, бяха неописуеми. Всичко живо наскача и се разбяга с неистови писъци. Останаха само трима: менажерът, Олд Файерхенд и Черния Том. Менажерът се опита да затвори вратата на клетката, но се оказа

невъзможно, тъй като трупът се намираше наполовина вън. След това понечи да хване мъртвеца за краката и да го издърпа навън.

— Недейте за бога! — извика Олд Файерхенд. — Така ще излезе и пантерата. Напъхайте тялото вътре, вече няма значение — той е мъртъв. Поне ще затворите вратата!

Пантерата се бе изтегнала до обезглавения труп. По покритата ѝ с кървави лиги муцуна се виждаха парченца от кости; беше втренчила искрящите си очи в своя господар. Сега, изглежда, разгада намерението му, защото изрева ядовито и пропълзя върху трупа, като по този начин го затисна с тежестта на тялото си. Главата ѝ се бе приближила до вратата само на няколко сантиметра.

— Бягайте, бягайте! Ще излезе! — извика Олд Файерхенд. — Том, дайте ми пушката си! Пушката! Револверът само ще я раздразни.

От момента, когато звероукротителят бе прекрачил клетката бяха изминали десетина секунди. Цялата палуба се покри с безразборно бягащи и викащи от страх пътници. Вратите към каютите се задръстиха. Хората се криеха зад бъчви и сандъци, а после отново изскачаха, защото им се струваше, че не са на достатъчно сигурно място.

Капитанът изтича към командния мостик и се закатери нагоре, като взимаше по три-четири стъпала наведнъж. Олд Файерхенд го последва. Менажерът избяга зад клетката, а Черния Том се спусна да донесе пушката си. Докато тичаше, се сети, че беше завързал секирата си за карабината, и в момента не можеше да я използва. Той грабна пушката от ръцете на стария индианец.

— Аз стрелям сам — обади се индианецът и протегна ръка за оръжието си.

— Остави ме! — извика брадатият. — Във всеки случай стрелям по-добре от тебе!

Той се обърна към клетката. Пантерата току-що беше излязла от нея, вдигна глава и изрева. Черния Том се прицели и дръпна спусъка. Изстрелът изтрещя, но куршумът не улучи. Том грабна пушката на младия индианец, и пак стреля по животното, но... със същия неуспех.

— Лошо стреля. Не познава пушка — обади се Голямата мечка с такова спокойствие, като че ли се намираше на сигурност във вигвама си и печеше месо.

Немецът не обърна внимание на думите му. Захвърли пушката и изтича към носа на кораба, където се бяха разположили хората на Корнъл. Тези джентълмени не бяха показали особено желание да опитат силите си срещу пантерата, а бързо се бяха изпокрили.

Но ето че в близост до командния мостик се разнесе ужасяващ вик. Една жена се опитваше да потърси на него спасение. Пантерата я забеляза, сниши се към земята и после се насочи към нея с огромни скокове. Жената беше стигнала вече подножието на стълбата, когато Олд Файерхенд се намираше на петото или шестото стъпало. Той бързо я сграбчи, изтегли я до себе си, а после силните му ръце я издигнаха до капитана, който я пое. Всичко стана за не повече от две секунди, но пантерата се намираше вече до стълбата. Тя сложи предните си лапи на едно от стъпалата и сви тялото си, за да се хвърли мълниеносно нагоре върху Олд Файерхенд. Ловецът я ритна с всичка сила по муцуната и изстреля останалите три куршума от револвера си в главата ѝ.

Този начин на отбрана бе всъщност доста смешен. Не можеш да спреш една черна пантера само с ритник и няколко револверни куршума, големи колкото едри грахови зърна, но Олд Файерхенд просто не разполагаше с по-ефикасни средства за защита. Той беше убеден, че сега животното ще го сграбчи, но това не стана. Останала в същото положение, с опрени предни лапи на стъпалата, пантерата извивавно глава встрани, като че ли искаше да измисли нещо по-умно. Дали изстреляните в нея от такава близост куршуми не я бяха зашеметили в известна степен, макар че едва ли бяха проникнали на повече от милиметър в здравия ѝ череп? Или пък ритникът по чувствителния ѝ нос е бил толкова болезнен? Така или иначе тя отвърна погледа си от Олд Файерхенд и го насочи към предната палуба, където беше застанало съвсем неподвижно около тринадесетгодишно момиче, сякаш вкаменено от страх. Светлите му, биещи на очи дрехи веднага привлякоха вниманието на пантерата. Тя свали лапите си от стъпалата, обърна се и се стрелна към момичето, правейки скокове, дълги по няколко метра.

Всички, които наблюдаваха тази сцена, извикаха или изреваха, но никой не можеше да помогне. Никой ли? Все пак се намери един, и то този, от когото най-малко очакваха такава смелост и присъствие на духа — младият индианец.

Той и баща му се намираха на около десетина крачки от момичето. Щом забеляза страшната опасност, в очите му припламна огън. Огледа се наляво и надясно, като че ли търсеше начин за спасение, после захвърли пъстрото одеяло от раменете си и извика на баща си на езика на тонкавите:

— Тиакайтат, шай шойана — стой тук, ще плувам!

С два скока той се озова при момичето, хвана го за колана, пристегнат на талията му, покатери се с него по релинга, където се забави за миг, за да се огледа. Пантерата бе вече съвсем наблизо и тъкмо се готвеше за последния скок. Лапите на животното едва се бяха отделили от дъската на палубата, когато младият индианец скочи от релинга в реката, насочвайки скока си встрани, за да не се озове във водата в непосредствена близост до пантерата. Реката го погълна заедно със момичето. В същото време пантерата прелетя над релинга и падна във водата, защото силата на скока ѝ беше много голяма и тя не съумя да се задържи.

— Стоп, стоп на място! — изкомандва капитанът в рупора към машинното отделение, без да губи присъствие на духа. Беше даден заден ход, параходът спря и витлото му заработи само с такава сила, която го задържаше на едно място, противодействайки на течението.

Тъй като опасността за пътниците беше преминала, те побързаха да се измъкнат от всевъзможните си скривалища и да изтичат към парапетите на борда. Бащата на момичето извика силно:

— Давам хиляда долара за спасяването на дъщеря ми, две хиляди... три хиляди... пет хиляди!

Никой не го слушаше. Всички се бяха надвесили над реката, за да могат да видят какво става в реката. Пантерата, един великолепен плувец, се държеше над водата с широко разперени лапи и се оглеждаше за плячката си — напразно.

— Удавили са се, попаднали са под колелото! — вайкаше се бащата и скубеше косата си с две ръце.

Но ето че откъм другия борт се разнесе гръмкият глас на стария индианец:

— Нинтропан Хомош бил умен! Плувал под кораб, да не го види пантерата! Тук долу е!

Всичко живо се затича към щойерборда^[17] и капитанът заповяда да хвърлят във водата въжетата. Наистина долу, съвсем близо до

корабната стена, плуваше бавно по гръб Малката мечка, сложил припадналото момиче напреко през тялото си. Въжетата бяха спуснати бързо във водата. Момчето завърза едно от тях под мишниците на момичето, а самото то се изкатери пъргаво по другото въже.

Посрещнаха го с бурни овации, но то се отдалечи гордо, без да каже нито една дума. Само когато минаваше покрай Корнъл, който също беше видял цялата сцена, то се спря и каза високо, за да го чуят всички:

— Страхува ли се тонкава и от най-малката крастава котка? Корнъл избяга с всички негови двадесет герои, но тонкава привлякъл голямо чудовище върху себе си, за да спаси момиче и пътници. Корнъл скоро чуе още повече за тонкава!

Спасеното момиче бе изтеглено с въжето и отнесено в една каюта. Но ето че лоцманът протегна ръка към бакборда^[18] и извика:

— Вижте пантерата, вижте сала!

Отново всички се втурнаха към другата страна, където пред очите им се разигра нова, не по-малко вълнуваща драма. Досега никой не беше забелязал малкия сал, направен от клони и тръстика, на който седяха двама души и се мъчеха да се доближат до кораба откъм десния бряг на реката. Те гребяха с импровизирани гребла, набързо приготвени от отсечени клони. Единият от тях беше юноша, а другият пък приличаше на жена, облечена твърде странно. Главата ѝ бе покрита с някакво подобие на стара качулка, под която се виждаше пълно червенобузесто лице с две малки очички. Тялото се намираше в някакъв широк чувал или нещо подобно, чиято кройка и фасон сега никой не можеше да определи, тъй като тази персона не стоеше, а седеше. Черния Том бе застанал до Олд Файерхенд и го попита:

— Сър, познавате ли тази жена?

— Не. Нима е толкова прочута, че трябва да я познавам?

— Да, прочута е, но всъщност не е жена, а мъж, прериен ловец и трапер. А ето че идва и пантерата. Сега ще видите какво може да стори една жена, която е мъж.

Той се наведе над релинга и извика:

— Ало, Лельо Дрол, внимавай! Искат да те изяде!

Салът беше стигнал на около петдесет крачки от парахода. Пантерата бе плувала досега насам-натам покрай кораба, търсейки плячката си. Сега тя забеляза сала и се насочи към него. Седналата на

сала мнима жена вдигна глава към палубата, позна човека, който ѝ беше извикал, и отвърна с висок фалцет:

— Good luck^[19], ти ли си, Том? Много се радвам да те видя, щом трябва! Що за добиче е това?

— Черна пантера, която скочи от борда. Гледайте да изчезнете! Бързо, бързо!

— Охо, Леля Дрол не бяга от никого, няма да избяга и от някаква си пантера, ако ще да е и черна, и синя или зелена. Може ли да застреляме животното?

— Разбира се! Но няма да успеете. Собственост е на една менажерия и е най-опасният хищник в целия свят. Бягайте към другата страна на кораба.

Палячото на сала, изглежда, изпитваше голямо удоволствие да си играе с пантерата на гоненица. Той работеше с крехкото гребло наистина майсторски и успяваше да ѝ избяга с учудваща сръчност. Докато гребеше, извика с пискливия си глас към кораба:

— Ще се справя, драги Том. Къде е необходимо да се улучи подобно създание, щом трябва?

— В окото — отвърна Олд Файерхенд.

— Well! Тогава да оставим този воден плъх да се приближи.

Той прибра греблото и взе пушката, която лежеше до него. Пантерата и салът се приближаваха бързо един към друг. Хищникът гледаше неприятеля си с широко отворени немигащи очи. Траперът се прицели бързо и даде два изстрела. След това за секунда хвърли пушката, грабна веслото и загреба в обратна посока. Пантерата беше изчезнала. Там, където всички я видяха за последен път, се образува водовъртеж, който сочеше мястото на предсмъртната ѝ борба. После я видяха да изплува на повърхността на реката далече надолу по течението, мъртва, безжизнена: трупът ѝ бе понесен за броени секунди от течението, след което отново потъна.

— Майсторски изстрел! — извика Том от палубата и всички пътници го подкрепиха с въодушевление, само менажерът мълчеше, защото бе разстроен от загубата на звероукротителя и скъпата пантера.

— Бяха два изстрела — отвърна загадъчната фигура от сала. — За всяко око по един. Закъде плава този параход, щом трябва?

— Дотам, докдето ще има достатъчно вода — отвърна капитанът.

— Искаме да се качим на борда, та и затова направихме този сал на брега. Ще ни вземете ли?

— Можете ли да си платите билета, мадам или сър? Наистина не знам дали да се обръщам към вас с „мадам“, или „сър“.

— Обръщайте се с „лельо“, сър. аз съм Леля Дрол, разбрахте ли, щом трябва? А що се отнася до билета, имам обичай да заплащам със суха пара и дори с чисти златни зърна.

— Тогава идвайте на борда! Трябва час по-скоро да се махаме от това злополучно място.

Спуснаха въжената стълба. Най-напред се изкачи момчето, което също бе въоръжено с карабина, после неговият спътник сложи пушката си на рамо, стана, хвана стълбата с ръце, отблъсна сала с крак и се покатери до палубата със сръчността на катеричка, посрещнат от всички с широко опулени очи и учудени погледи.

[1] Догфиш (англ.) — акула. — Б.пр. ↑

[2] Well (англ.) — добре, да, хмм. — Б.пр. ↑

[3] уестмани — така Май нарича опитните ловци, трапери и авантюристи в Запада („нецивилизованите“ райони в САЩ през XIX в., западно от река Мисисипи). — Б.пр. ↑

[4] Behold! (англ.) — Я виж! — Б.пр. ↑

[5] Pshaw! (англ.) — означава пренебрежение, неодобрение. — Б.пр. ↑

[6] The devil! — по дяволите — Б.пр. ↑

[7] Good day — добър ден! — Б.пр. ↑

[8] Дъчман — презрително прозвище за немците в САЩ. — Б.пр. ↑

[9] зуни — северноамериканско индианско племе, живеещо в щата Аризона, от което сега са останали около 2500 души. — Б.пр. ↑

[10] Heavens — небеса! — Б.пр. ↑

[11] Go on! (англ.) — хайде! — Б.пр. ↑

[12] Олд Файерхенд (англ.) — Огнената ръка. — Б.пр. ↑

[13] Томахок (инд.-англ.) — бойна брадва у индианците с различна форма. — Б.пр. ↑

[14] Рафтъри (англ.) — дървари, които свличали дървения материал със салове. — Б.пр. ↑

[15] Нигър — презрително наименование на негрите в САЩ. — Б.пр. ↑

[16] Мешърс — съкращение от френската дума „messieurs“ (господа). — Б.пр. ↑

[17] Щойерборд (нем.) — дясната страна на плавателен съд. — Б.пр. ↑

[18] Бакборд (хол.) — лявата страна на плавателен съд. — Б.пр. ↑

[19] Good luck (англ.) — израз на удивление. — Б.пр. ↑

2. ТРАМПОВЕТЕ

„Съединените американски щати въпреки или по-скоро вследствие на либералните си институции са огнище на своеобразни социални бедствия, които са напълно немислими в някоя европейска държава.“

Всеки познавач на тамошните отношения ще признае, че това твърдение на един съвременен географ си има своите добри основания. Бедствията, за които говори той, могат да се разделят на хронични и актуални. Към първите би трябвало преди всичко да споменем вечно търсещите скандали безделници и хулигани, а също и така наречените скитници, които се „занимаваха“ предимно с преселниците. Скитничеството, безделничеството и хулиганството са пуснали здрави корени в Америка, и както личи по всичко, ще пребъдат още дълги години. Малко по-иначе стои въпросът с втория вид социална напасть, която обикновено се развива по-бързо, но и по-скоро отмира. Тук бихме причислили безправните отношения за живот на хората от Далечния запад, вследствие на които се образуваха разбойнически банди и шайки от главорези, които мистър Линч^[1] успя да ликвидира само чрез безмилостно крути мерки. По-нататък би трябвало да споменем и куклуксклановците, които вилнеяха по време на Гражданската война, а и по-късно. Но трамповете се превърнаха в най-страшната и опасна социална напасть, те бяха представители на най-бруталния и безогледен бандитизъм.

Когато за известен период търговията и производството се намираха в затруднение, хиляди фабрики спираха да работят и десетки хиляди работници оставаха безработни, много от безработните започваха да се преселват, като по-голямата част от тях тръгваше на запад. Щатите, намиращи се отвъд Мисисипи, се оказваха от време на време буквално наводнени с такива хора. Но скоро сред тях настъпваше процес на детерминиране — работливите и честните между тях започваха да работят каква да е работа, макар и лошо платена и изморителна. Най-често постъпваха на работа във фермите,

за да помогнат при прибирането на реколтата, и затова обикновено ги наричаха „жътвари“.

Мързеливите обаче образуваха банди, които живеяха от грабежи, палежи и убийства; те скоро достигаха до най-долното стъпало на моралното падение, а техните водачи бяха търсени от ръката на закона под дърво и камък.

Трамповете се появяваха обикновено на големи групи, наброяващи понякога по триста и повече човека. Те нападаха не само отделни ферми, но и малки градове, за да ги ограбят. Превземаха дори железопътни гари, справяха се с чиновниците и използваха влаковете, за да се придвижат по-бързо до някоя друга област, където повтаряха престъпленията си. Тези безчинства взеха такива размери, че губернаторите на няколко щата се видяха принудени да свикват доброволци и да водят истински сражения с тези негодници.

Капитанът и кормчията на „Догфиш“ смятаха, че Корнъл Бринкли и неговите хора принадлежат тъкмо към тези трампове. Групата им беше около двадесетина души и следователно бе твърде слаба, за да се справи с останалите пътници и екипажа на парахода, но предпазливостта и бдителността не бяха в никакъв случай излишни.

Вниманието на Корнъл естествено беше също привлечено от чудноватата фигура, която се бе приближила до парахода на паянтовия сал и беше убила така безгрижно опасния хищник. Корнъл се беше смял, щом чу Том да произнася странното име „Леля Дрол“. Но сега, когато видя непознатият да се качва на палубата, той мрачно сбърчи вежди и прошепна на хората си:

— Този хубостник никак не е толкова смешен, колкото иска да се представи. Предупреждавам ви, че трябва да се пазим от него.

— За какво му е този маскарад? — попита някой.

— Това не е маскарад. Този човек си е всъщност голям оригинал, но същевременно е един от най-опасните полицейски агенти, които познавам.

— Pshaw! Леля Дрол и полицейски агент! Може да е всичко друго, каквото кажеш, но не мога да повярвам, че е детектив!

— И все пак такъв е! Слушал съм много за Леля Дрол; казват, че Лелята е трапер, който не е с всичкия си, но поради веселия си характер се намирал в най-добри отношения с всички индиански племена. Но сега, когато го виждам пред себе си, мога да кажа, че го

познавам по-добре. Този дебелак е детектив и половина. Срещал съм го горе в Дакота при форт Съли, край Мисури, където успя да измъкне измежду нас един наш другар, когото после обесиха. Лелята беше сама, а ние бяхме над четиридесет души!

— Не е възможно! Могли сте да му направите поне четиридесет дупки в тялото!

— Не, не можахме. Той действа много по-често с хитрост, отколкото със сила. Вижте само малките му лукави очички — също като на невестулка! И игла в купа сено ще ти открие. Приближава се към жертвата си с най-голяма подкупваща любезност и после капанът щраква, преди изобщо да си помислиш, че можеш да бъдеш пипнат.

— Познава ли те?

— Мисля, че е изключено. Тогава той изобщо не ми обърна внимание, а после измина много време, а и аз се промених доста. Въпреки това смятам, че ще е уместно да се държим спокойно и непринудено, за да не привлечем вниманието му. Струва ми се, че тук ще успеем да изиграем един хубав номер и не ми се ще той да ни се изпречи на пътя.

Дрол съвсем не изглеждаше толкова опасен, колкото го описа Корнъл, напротив, при появяването му присъстващите трябваше да положат големи усилия, за да не избухнат в смях, който би го обидил. Предметът, покриващ главата му, не беше нито шапка, нито каскет, нито качулка и въпреки това приличаше по нещо на всеки един от тези видове шапки. Състоеше се от пет различни по форма кожени парчета. Средното от тях имаше формата на обърната паница, задното парче засенчваше тила, а предното — челото; то трябваше да играе ролята на козирка; четвъртото и петото парче покриваха ушите като две клапи.

Палтото му беше много дълго и невероятно широко. Състоеше се от безброй много шевове и кожени кръпки, които са били пришивани една върху друга. Нямаше две кръпки с една и съща възраст — личеше си, че са наставяни непрекъснато в течение на много години. Краищата на палтото бяха снабдени отпред с къси ремъчета, които бяха вързани и по този начин заместваха липсващите копчета. Тъй като голямата дължина и ширина на тази неповторима дреха отежняваше ходенето, човекът я беше разрязал отзад до кръста и така бе свързал двете ѝ половини около краката си, че се беше образувало някакво подобие на шалвари, които правеха движенията на Леля Дрол извънредно смешни.

Тези съмнителни панталони стигаха до глезените му. Чифт кожени обувки допълваха облеклото му надолу. Ръкавите на палтото бяха също необичайно дълги и широки за него. Той ги беше зашил в краищата, а в горната им част бе пробил две дупки, през които беше извадил ръцете си. По този начин от двата ръкава се бяха получили два висящи кожени джоба, в които той можеше да побере какви ли не неща.

Тази дреха правеше фигурата на човека да изглежда като самото въплъщение на безформеността, а прибавим ли и пълното червенобузесто, извънредно дружелюбно лице, чиито очички сякаш нито за миг не можеха да останат неподвижни и непрекъснато шареха наоколо, за да не би да им се изплъзне нещо — става ясно, че всичко това не можеше да не те накара да се разсмееш.

Подобни екземпляри съвсем не са рядкост в Запада. Който живее дълги години из нецивилизованите райони, няма нито време, нито удобен случай, пък и пари, да възстанови по друг начин изпокъсаното си облекло освен с различни подръчни материали, каквито може да му предложи самотата далеч от цивилизацията; ето защо често ще срещнете прочути хора, чието облекло е в такова състояние, че ако се появят в някой град, децата биха тръгнали след тях с крясъци и смях.

Човекът държеше в ръката си двуцевна пушка, достигнала достопочтена възраст. Можеше само да се гадае дали не притежава и други оръжия, тъй като палтото обгръщаше фигурата му като завързан чувал, в който можеха да се скрият най-разнообразни предмети.

Момчето, което се намираше в обществото на този оригинал, беше може би на шестнадесет години. Беше русокосо и добре сложено, а погледът му имаше сериозен, дори упорит израз, като човек, който вече може сам да се справя с живота. Облеклото му се състоеше от шапка, ловджийска риза, панталони, гамаш и обувки — всичко беше изработено от кожа. Освен пушка то имаше още револвер и нож.

Когато Леля Дрол се качи на палубата, подаде ръка на Черния Том и извика с високия си писклив гласец:

— Welcome^[2], приятелю Том! Ама че изненада! Цяла вечност, откакто не сме се виждали! Откъде идваш и накъде пътуваш?

Те си разтърсиха сърдечно ръцете и Том отвърна:

— Идвам от долното течение на Мисисипи. Отивам в Канзас, в чиито гори са моите рафтъри.

— Well, всичко се нарежда. И аз отивам натам, че и по-далеко. Можем известно време да бъдем заедно. Но преди всичко да си платя пътуването, сър. Колко ще ни струва — имам предвид себе си и този младеж, щом трябва?

Този въпрос беше отправен към капитана.

— Зависи докъде ще пътувате и какво място ще си изберете — отвърна той.

— Какво място ли? Леля Дрол пътува винаги на най-хубавото място, сър, тоест каюта. А докъде? Засега да кажем до форт Гибсън. Можем да удължим ласото винаги, когато пожелаем. Приемате ли златни зърна?

— С най-голямо удоволствие.

— А къде са ви златарските везни? Да не сте мошеник?

Въпросът му прозвуча тъй комично и малките му очички примигаха така особено, че никой не можеше да му се сърди. Въпреки това капитанът се престори на ядосан и промърмори:

— Ако ме попитате пак такова нещо, ще ви изхвърля веднага през борда!

— Охо! Да не мислите, че някой може току-така да хвърли Леля Дрол във водата? Хайде, опитайте!

— Е-е — махна капитанът с ръка, — човек трябва да е любезен към дамите и понеже вие сте леля, спадате към нежния пол. Няма да обърна чак такова внимание на въпроса ви. Впрочем не е необходимо да плащате толкова бързо.

— Не, не взимам назаем нито за минута, имам си принципи, щом трябва!

— Well! Елате с мен в служебната каюта!

Двамата се отдалечиха, а другите продължиха да разговарят за появяването на този странен човек. Капитанът се върна по-бързо от Дрол. Все още удивен, той каза:

— Мешърс, да бяхте видели златните зърна, златните зърна! Той бръкна с ръка в един от ръкавите си и като я извади от дупката, тя беше пълна със златни зърна, големи като бобчета, като лешници, а и още по-големи. Този човек сигурно е открил някоя бонанса^[3] и я е изпразнил.

След като Дрол плати пътуването си, започна да се озърта наоколо. Най-напред съзря хората на Корнъл. Приближи се бавно до

предната палуба и ги огледа. Погледът му се спря за няколко мига върху Корнъл, след което го попита:

— Извинете, сър, не сме ли се виждали с вас някъде?

— Нямам представа — отвърна запитаният.

— О, просто не мога да се отърва от чувството, че вече съм ви срещал някъде. Почакайте, може би беше горе по Мисури?

— Не.

— А не беше ли във форт Съли?

— Дори не съм го виждал.

— Хмм. Мога ли да науча името ви?

— Защо? За какво ви е?

— Просто ми харесвате, сър. А щом ми се хареса някой човек, нямам мира, докато не науча името му.

— Ако става въпрос за това, и вие ми харесвате — отвърна Корнъл остро, — но въпреки всичко не бих желал да постъпвам неучтиво и да питам за името ви.

— Защо? Аз не го считам за неучтивост и бих отговорил веднага на въпроса ви. Нямам причини да премълча името си. Премълчава го само онзи, чиято съвест не е съвсем чиста.

— За обида ли да го считам, сър?

— И през ум не ми е минавало да ви обиждам. Аз никога не обиждам хората, щом не трябва. Адио, сър, и си запазете името за вас! Не ми е толкова необходимо.

Дрол се обърна и се отдалечи.

— На мене ли този номер? — изскърца със зъби червенокосият. — И трябва да го преглътна!

— А защо ще мълчиш? — изсмя се един от хората му. — Аз на твоє място бих отговорил с юмрука си на този кожен чувал.

— И щеше да си изпатиш.

— Pshaw! Тази жаба с нищо не издава челичена сила.

— Да, но не бива да подценяваш човек, който оставя една черна пантера почти да се приближи до него и тогава най-хладнокръвно и изпраща куршума, като че ли има пред себе си пъдпъдък. Впрочем въпросът не се свежда само до него. Веднага срещу нас ще се нахвърлят и други хора, а ние трябва да избягваме всякакъв шум около себе си.

Дрол се беше запътил отново към задната част на парахода и се натъкна на двамата индианци, които бяха седнали на бала с тютюн. Щом го видяха, те станаха. Дрол се поспря, после забърза към тях и извика:

— Mira, el Oso grande y el Oso chico! — (Я виж, Голямата и Малката мечка!)

Беше заговорил на испански. Той явно знаеше, че двамата индианци не говореха английски добре, но пък владееха испански отлично.

— Qué sorpresa, la tia Droll! (Каква изненада, Леля Дрол!) — отвърна старият индианец.

— Какво търсите тук, в Изтока, и накъде с този параход? — попита ги Дрол, като им подаде ръка.

— Бяхме в Ню Орлиънс и се връщаме в къщи. Изминаха много луни, откакто видяхме за последен път лицето на Леля Дрол.

— Да, през това време Малката мечка е станал два пъти по-едър. Цари ли мир между моите червенокожи братя и техните съседи?

— Те заровиха бойната секира в земята и не искат пак да я изравят.

— Кога ще отидете при вашите хора?

— Не знам още. Голямата мечка не може да се завърне във вигвама си, преди да е потопил ножа си в кръвта на бледоликия, който го обиди.

— Кой е той?

— Онова бяло куче с червената коса. То удари Голямата мечка с ръка в лицето.

— По дяволите! Да не би да е мръднал! Сигурно знае какво значи да удариш индианец в лицето, а още повече, ако той е Голямата мечка.

— Той не знае кой съм аз. Казах му името си на езика на моя народ и моля моя бял брат да не ме издава.

— Бъди спокоен! Сега ще трябва да отида при другите, които искат много да поговорят с мене, но пак ще се върна при вас.

Той продължи пътя си към къщата. Бащата на спасеното момиче беше излязъл от каютата си, за да съобщи, че дъщеря му се е съвзела, че се чувства сравнително добре и има нужда само от почивка, за да се възстанови напълно. После забърза към индианците, за да благодари

на храброто момче за неговата смела постъпка. Дрол беше чул думите му и се осведоми за случилото се. След като Том му разказа всичко, той продума:

— Да, това момче е способно на такова нещо, не е дете вече, а истински мъж.

— Познаваш ли ги двамата? Видях те да разговаряш с тях.

— Срецнахме се веднъж.

— Срецнахте ли се? Той каза, че е от племето тонкава, а то е почти измряло и оцелелите индианци никога не се движат свободно, а водят заседнал живот в жалкия резерват в долината на Рио Гранде.

— Но Голямата мечка никога не е започвал да води заседнал живот, а е останал верен на традициите на своите прадеди. Скита се свободно из страната, също като вожда на апачите Винету. Мястото, което нарича „в къщи“, не е известно никому. Говори често за „своите хора“, но кои са и къде са, не съм могъл никога да разбера. И сега искаше да отиде при тях, но го спира отмъщението му към Корнъл.

— Говори ли ти за него?

— Да. Той няма да намери покой, докато не си отмъсти. За мен Корнъл е вече мъртъв човек.

— И аз смятам така — обади се Олд Файерхенд. — Добре познавам индианците и мога да кажа, че той понесе удара така спокойно не от страх.

— Тъй ли? — обърна се Дрол към великана. — И вие ли познавате индианците, щом трябва? Но съвсем нямате такъв вид, въпреки че сте цял голиат. Мисля, че мястото ви е в някой салон, а не в прерията.

— Олеле, Лелъ! — засмя се Том. — Тук сбърка страхотно! Я се опитай да познаеш кой е този господин!

— Нямам такива намерения. Може би ще имаш добрината да ми кажеш веднага кой е той.

— Не, толкова лесно няма да ти се размине. Лелъ, този човек е един от нашите най-прочути уестмани.

— Тъй, тъй! Значи не от прочутите, а от най-прочутите, а!

— Да.

— Според моето мнение от този сорт има само двама. — Той направи малка пауза, примижа с едното око, намигна с другото на Олд Файерхенд, изкиска се кратко, което прозвуча като едно „Хи-хи-хи-

хи“, изсвирено на кларинет, и продължи: — А това са именно Олд Шетърхенд^[4] и Олд Файерхенд. Тъй като познавам първия, щом трябва, то този господин не може да бъде никой друг освен Олд Файерхенд. Познах ли?

— Да, аз съм — кимна ловецът.

— Egad?^[5] — попита Дрол, отстъпи две крачки назад и го огледа още веднъж с отвореното си око. — Наистина ли сте вие?! Фигурата е същата, както я описват, но... може би се шегувате!

— Добре, а това шега ли е? — попита Олд Файерхенд, като хвана с десницата си Дрол за яката на палтото, вдигна го, завъртя го около себе си три пъти и го сложи върху един сандък.

Лицето на Дрол беше станало тъмночервено. Той едва си пое дъх и извика, изговаряйки с мъка думите:

— Zounds^[6], сър, да не би да ме мислите за махало на часовник или за ветропоказател? Да не би да съм създаден, за да кръжа около вас? Цяло щастие е, че спалният ми чувал е направен от здрава кожа, иначе щеше да се скъса и щяхте да ме запратите в реката! Но проверката си я биваше, сър, виждам, че наистина сте Олд Файерхенд. А и ща не ща, трябва да ви вярвам, иначе сте в състояние да демонстрирате на тези джентълмени още веднъж как Луната обикаля около Земята. Когато се е говорило за вас, винаги съм си мислил колко много бих се радвал да ви видя някога. Ето ръката ми и ако не искате да ме огорчите дълбоко, стиснете я здраво!

— Защо не? С удоволствие подавам ръката си на всеки смелчага, а още повече на човек като вас, представил ни се по такъв превъзходен начин.

— Представил ли съм се? Как така?

— Като застреляхте пантерата!

— Аха! Но то не беше никакъв подвиг, за който заслужава да се говори. Животното не се чувстваше добре във водата и аз просто му помогнах.

— Умно постъпихте! Пантерата не се бои от водата, тя е отличен плувец и можеше да стигне до брега без много усилия. Какво нещастие, ако беше успяла! Спасихте живота на много хора. Стискам ви ръката с намерението да се запознаем по-отблизо.

— Изрекохте желанието ми, сър. Предлагам да пийнем за нашето запознанство. Не съм дошъл на този параход, за да умра от жажда. Да

вървим в салона.

Последваха поканата му. Когато господата напуснаха палубата, се появи негърът, на когото бяха забранили да гледа пантерата. Идваше от машинното отделение. Беше сменен от друг работник и сега си търсеше сенчесто място, за да може да подремне. Той влачеше бавно краката си и намусената му физиономия ясно показваше, че бе в лошо настроение. Това не убягна от погледа на Корнъл, той го извика и му направи знак да се приближи.

— Какво има, сър? — попита чернокожия, когато ги приближи.
— Ако имате някакво желание, обърнете се към стюарда. Аз не се занимавам с пътниците.

— Знам, знам — отвърна Корнъл. — Искях само да те попитам дали нямаш желание да изпиеш с нас чаша бренди.

— Ако това имате предвид, нямам нищо против. В машинното отделение ти пресъхва не само устата, а и стомахът. Но не виждам тук нищо за пиене!

— Ето, вземи един долар. Купи ей от бара каквото ти душа иска и ела при нас!

Недоволният израз веднага изчезна от лицето на негъра. Бързо донесе две пълни шишета с бренди и няколко чаши и седна до Корнъл, който му направи място с готовност. Бързо и жадно изпразни две чаши и каза:

— Чудесно ободрява, сър, а човек като мене не може да си го позволява много често. Как ви дойде идеята да ме почерпите? Белите обикновено не са така любезни към чернокожите.

— За мен и моите приятели негърът има същата стойност, както и белият. Забелязах, че работиш при котлите. Това е тежка работа, от която човек ожаднява и понеже мога да предположа, че капитанът не ти плаща със стодоларови банкноти, казах си, че една хубава глътка ще ти бъде добре дошла.

— Имали сте превъзходна идея. Наистина капитанът ми плаща лошо, човек не може дори да се напие, още повече че не дава аванс, поне на мен не дава, а бръква в кесията си едва когато свърши пътуването — damn!^[7]

— Значи те е взел на мерник, а?

— Така е. Казва, че жаждата ми била много голяма, на другите плаща всеки ден, а на мене не. Тогава чудно ли е, че жаждата ми

постоянно се увеличава?

— Сега ще зависи само от теб дали днес ще можеш да я задоволиш напълно. Готов съм да ти дам няколко долара, ако ми направиш една услуга.

— Няколко долара ли? Ура! За тях ще си купя три-четири пълни бутилки! Казвайте желанието си, сър! Аз съм човекът, който ви трябва, щом става въпрос за спечелването на бренди.

— Възможно е и да си ти. Но тази работа трябва да се подхване хитро. Необходимо е малко да се поослушаш, да подслушаш.

— Къде? Кого?

— В салона.

— Така ли? Хмм — промърмори негърът замислено. — А защо, сър?

— Защото... е, с теб ще бъда откровен. — Той му подаде пълна чаша и продължи с доверителен тон: — Там ще видиш един едър господин с великанска осанка, когото наричат Олд Файерхенд, някакъв чернобрад юначага наричан Том, и най-сетне един палячо в дълго кожено палто, който се отзовава на името Леля Дрол. Този Олд Файерхенд е богат фермер, а другите двама са негови гости, които той води със себе си. Съвсем случайно и ние отиваме към тази ферма, за да потърсим там работа. Много ни се иска да разберем що за хора са тези тримата, защото ще си имаме работа с тях. Сам виждаш, че не искам от теб нищо нередно и противозаконно.

— Съвсем правилно, сър! Никой не може да ми забрани да слушам, когато другите говорят. В продължение на шест часа съм свободен и мога да правя каквото си пожелаая.

— Но как мислиш да постъпиш? Имаш ли право да влизаш в салона?

— Не ми е забранено изрично, но там нямам работа. Мога да внеса или да изнеса нещо, но то става за толкова кратко време, че няма да успея да изпълня задачата си.

— Няма ли някаква друга работа, с която би могъл да останеш по-дълго време?

— Няма... или чакайте! Хрумна ми нещо. Прозорците са мръсни и бих могъл да ги измия.

— Това няма ли да направи впечатление?

— Не. В салона винаги има хора, така че миенето никога не може да стане на празен салон. То е всъщност работа на стюарда и ще му свърша голяма услуга, ако го отърва от нея.

— Но той може да се усъмни.

— Няма. Той знае, че нямам пари, а обичам да пия бренди. Ще му кажа че съм ожаднял и че ще изчистя прозорците вместо него срещу чаша бренди. Не се безпокойте, сър, ще гледам да я уредя. Колко долара ми обещавате?

— Ще ти заплатя според стойността на сведенията, които ми донесеш, но минимумът ще бъде три долара.

— Ол райт, съгласен съм. Налейте ми още една чаша и тръгвам.

Когато чернокожият се отдалечи, някои зададоха на Корнъл въпроса какво цели със задачата, поставена на негъра. Той им отвърна:

— Ние сме бедни трампове и трябва да търсим изгода навсякъде. Тук бяхме принудени да си платим пътуването и се налага поне да опитаме да си възвърнем тези пари по някакъв начин. Нужно е да се подготвим за дългия път, който ни очаква, а вие знаете, че кесиите ни са твърде празни.

— Нали ще ги напълним от касата на железопътната станция?

— Нима сте толкова сигурни, че планът ни ще успее? Щом можем и тук да докопаем пари, трябва да сме големи глупаци, ако не се възползваме от случая.

— Да си го кажем направо — значи, ще крадем на кораба? Опасно е. Щом ограбеният забележи, че му липсва нещо, сигурно ще вдигне адски шум, в резултат на това ще последва претърсване на всички хора и на всички ъгълчета на парахода. А ние ще бъдем първите, върху които ще падне подозрението.

— По-наивен човек от тебе не съм виждал. Една такава работа може да бъде опасна, но може и да не бъде, зависи как ще я подхванеш. А аз не съм от онези хора, които подхващат нещата наопаки. Ако ме следвате, ще ни се удаде всичко, включително и големият удар накрая.

— Горے при Сребърното езеро ли? Хмм! Само да не са те пратили за зелен хайвер.

— Pshaw! Знам каквото знам. Но и през ум не ми минава да ви разкривам всички подробности още отсега. Ще научите всичко, когато пристигнем на самото място. А дотогава ще трябва да ми имате пълно

доверие и да ми вярвате, щом ви казвам, че горе има такива богатства, че ще стигнат за всички ни, докато сме живи. Но сега да не приказваме излишно, а да изчакаме спокойно да видим какви новини ще ни донесе онзи глупав негър.

Той се облегна на релинга^[8] и затвори очи, което беше знак, че не иска повече нито да слуша, нито да говори. И другите се настаниха колкото се може по-удобно. Едни от тях се опитваха безуспешно да заспят, а други разговаряха шепнешком за големия план, чието изпълнение ги бе свързало на живот и смърт.

Изглеждаше все пак, че „глупавият негър“ успешно се справя със задачата си. Защото, ако беше срещнал някаква непреодолима спънка, той положително щеше да се върне и да съобщи. Но след като най-напред отиде в служебното помещение, за да говори със стюарда, той изчезна във входа на салона и вече не се появи. Измина повече от час, преди отново да се покаже на палубата. В ръката си държеше няколко парцала за бърсане, отнесе ги нанякъде, а после се върна и седна при хората на Корнъл, които се бяха оживили. Обаче той не успя да забележи двата чифта очи, зорко следящи трамповете и него. Това бяха очите на двамата индианци — Голямата и Малката мечка.

— Е? — попита Корнъл с любопитство. — Как се справи със задачата?

Негърът отвърна намръщено:

— Направих всичко, каквото можах, но мисля, че за онова, което успях да науча, няма да получа повече от уговорените три долара. Вие сте се заблудили, сър.

— Защо?

— Защото великанът наистина се казва Олд Файерхенд, но не е никакъв фермер и не е канил при себе си този Том и Леля Дрол.

— Хайде бе! — скочи Корнъл, като се престори на разочарован.

— Да, така е — потвърди негърът. — Този великан е прочут ловец и отива високо горе в планините.

— Къде?

— Не каза. Можех да чуя всичко, нито дума от разговора им не ми се изплъзна. Тримата мъже седяха малко настрана от другите заедно с бащата на момичето, което пантерата искаше да изяде. Бащата се казва Патерсън, инженер е и ще пътува заедно с него.

— Инженер ли? Какво ли ще търсят двамата в планините?

— Може би е открил някаква мина, която Патерсън иска да огледа.

— Не ми се вярва, защото Олд Файерхенд разбира от тази работа повече и от най-умния инженер.

— Най-напред ще посетят тъста на Патерсън, Бътлър, който има голяма ферма в Канзас. Този тъст сигурно е много богат човек. Продад бил добитък и пшеница в Ню Орлиънс и сега инженерът му носи парите от продажбата.

Очите на Корнъл пробляснаха, но нито той, нито някой от трамповете издадоха колко важна беше тази новина за тях.

— Да, в Канзас има фермери, червиви от пари — забеляза Корнъл с безразличен глас. — Но този инженер е много непредпазлив. Голяма ли е сумата?

— Девет хиляди долара в банкноти, чух го ясно, макар че го казваше шепнешком.

— Човек не бива да носи у себе си толкова голяма сума, та за какво са банките! Ако попадне в ръцете на трамповете, парите му са загубени.

— Не са, защото няма да ги намерят.

— О-о, те са хитреци.

— Да, но там, където е скрил парите, те сигурно няма да ги търсят.

— Значи знаеш къде ги е скрил?

— Да. Показа ги на другите. Наистина стори го скришом, защото аз бях там, макар и гърбом към тях, но те не обърнаха внимание на огледалото, в което можех да видя всичко.

— Хмм. Огледалото лъже. Когато някой застане пред него всеизвестно е, че вижда нещата обърнати.

— Не съм мислил по тези неща и не разбирам от тях, но съм сигурен във видяното от мен. Инженерът има стар ловджийски нож, в чиято кука дръжка са поставени банкнотите.

— Аха! Е, това нас всъщност не ни интересува. Не сме трампове, а честни жертвари. Съжалявам само, че съм се заблудил във великана. Страшно много прилича на фермера, когото познавам, и имената им са еднакви.

— Може да му е брат. Впрочем не само инженерът носи много пари у себе си. Чернобрадият също спомена за някаква значителна

сума, която бил получил и трябвало да раздели между другарите си, те били рафтъри.

— А тези пък къде се намират?

— Секат дървета някъде край реката Блек Беър^[9], която изобщо ми е непозната.

— Знам я. Влива се в Арканзас под Тъли. Голяма ли е групата им?

— Около двадесетина души, все отбор юнаци, както каза той. А онзи веселият в кожения спален чувал носи сума златни зърна у себе си. И той отива на запад. За какво ли му е притрябвало златото? Никой не мъкне из пуцинаците злато със себе си!

— Защо пък не? И в Запада човек има своите нужди. Има фортове, отворени през лятото магазини, пътуващи търговци, при които човек може да похарчи доста злато и пари. Но така или иначе тези хора са ми свършено безразлични. Само недоумявам защо онзи инженер отива високо в Скалистите планини, а води със себе си това младо момиче.

— Тя му е единственото дете. Дъщеря му го обича много и не пожелала да се раздели с него. А тъй като инженерът има намерение да остане необичайно дълго време в планините и ще им бъде необходимо да си построят дори и къщи, той най-сетне решил да вземе и дъщеря си.

— Ще строят къщи ли? Така ли каза?

— Да. Къщи от стволовете на дървета.

— Но за него и за дъщеря му ще е достатъчна една-единствена къща. Би трябвало да се предположи, че няма да са сами там. Любопитно ми е да знам каква ли цел преследват.

— И чернобрадият искаше да разбере, но Олд Файерхенд му каза, че ще научи по-късно.

— Значи тайна! Вероятно става въпрос за някоя бонанса, за някоя богата рудна жила, която искат тайно да изследват, и ако си заслужава, да започнат да я експлоатират. Как ми се иска да науча мястото, където отиват!

— За съжаление не го споменаха. Както изглежда, възнамеряват да вземат със себе си чернобрадия и Леля Дрол. Така здраво са се сприятелили, че са наели съседни кабинни за спане. В номер едно ще

спи инженерът, номер две взе Олд Файерхенд, номер три Том, номер четири — Леля Дрол, и номер пет — малкият Фред.

— Кой е той?

— Момчето, което пристигна с Лелята.

— Негов син ли е?

— Доколкото разбрах, не е.

— Как му е фамилното име и защо е тръгнал с Дрол?

— За това не стана дума.

— Къде се намират кабините от едно до пет, отляво или отдясно?

— Оттук погледнато, са вляво. Дъщерята на инженера ще спи естествено в дамска каюта.

— Понеже се припознах в тези хора, съвсем ми е безразлично къде ще лежат и къде ще спят. Впрочем не им завиждам за тесните кабинни, където ще се задушат, докато ние тук на откритата палуба имаме свеж въздух колкото си искаме!

— Well! Но и въздухът в каютите не е лош, защото на прозорците има поставен тюл. Най-зле сме ние. И когато не работим през нощта, трябва да спим долу. — Той посочи към един люк, разположен наблизо, който водеше под палубата, — а ако боцманът ни разреши да си легнем на палубата при другите пътници, това е вече висше благоволение. През тесния люк чистият въздух изобщо не стига до долу, а от трюма излиза плесенясал въздух. През топлите дни човек може направо да се задуши.

— А помещението, където спите, свързано ли е с трюма? — запита Корнъл непринудено.

— Да. Една стълба води надолу.

— А трюмът заключва ли се?

— Не. Това би усложнило всичко.

— Тогава наистина си за окайване. Но стига сме дърдорили. В шишето има още бренди.

— Прав сте, сър. И от приказване пресъхва гърлото. Ще обърна още една чашка и отивам на сянка, за да си подремна. Щом изминат шестте часа, трябва да се връщам при котлите. Но какво става с моите долари?

— Държа на думата си, макар че ги плащам абсолютно напразно. Но тъй като сам съм си виновен за моето заблуждение, няма причина

да те оцетявам. Ето ти трите долара. Не би трябвало да искаш повече, защото услугата ти не донесе никаква полза.

— Аз и не искам повече, сър. С тези три долара ще си купя толкова много бренди, че ще мога да се напия до смърт. Вие сте истински джентълмени. Ако желаете още нещо, обърнете се пак към мене, а не към някой друг. Можете да разчитате на мен.

Той изпи още една пълна чаша и отиде настрани, където легна в сянката на една голяма бала.

Трамповете гледаха предводителя си с любопитство. Бяха запознати с нещата в общи линии, но не можеха да разберат защо Корнъл беше задал някой от въпросите.

— Зяпнали сте ме за обяснения, нали? — каза им той и на лицето му се появи самодоволна усмивка на превъзходство. — Девет хиляди долара в банкноти, и то суха пара, а не разни полици и чекове, при изплащането на които си изложен винаги на опасности да те пипнат! Това е хубава сума, която ще ни бъде добре дошла.

— Ако я докопаме! — обади се мъжът, който обикновено изразяваше и мнението на другите.

— Ще я пипнем!

— А как? Как ще се доберем до ножа?

— Ще го вземем от кабината.

— Ти самият?

— Разбира се. Не мога да предоставя тази важна работа другиму.

— А ако те спипат?

— Невъзможно! Планът ми е готов и ще успея.

— Ако излезе вярно, само ще се радвам. Но когато се събуди инженерът, ще забележи липсата на ножа си. И ела да видиш каква олелия ще се вдигне тогава.

— Да, наистина ще се вдигне, ама ние няма да сме вече тук.

— Ами къде?

— Чуден въпрос! На брега, разбира се.

— Да не би да плуваме до него?

— Не. Няма да искам това нито от вас, нито от себе си. Не съм лош плувец, но не ми се ще да се доверявам нощно време на тази река, чиито брегове едва се виждат.

— Значи си решил да завладеем някоя от двете лодки?

— Пак не позна.

— Тогава не виждам как ще достигнем сушата, преди да са открили кражбата.

— Тъкмо туй е едно доказателство, че си овча глава. Защо разпитвах тъй подробно за трюма, а?

— Откъде да знам.

— Не можеш да знаеш, да, но би могъл да отгатнеш. Огледай се! Какво има до навитото котвено въже?

— Изглежда е сандък с инструменти.

— Позна! Вече видях, че в него има чукове, пили, клещи и няколко свредела, един от които е с диаметър от цол и половина. Хайде сега, помисли си какво общо могат да имат свределите и трюмът!

— By Jove!^[10] Да не би да искаш да пробиеш парахода? — подскочи другият.

— Разбира се, че искам. Щом параходът започне да пропуска вода, значи има нейде пробито място, а има ли пробито място, ще го откарат на брега, за да се избегне всяка опасност и за да има време спокойно да се огледа повредата.

— Ами ако я забележат късно?!

— Не бъди страхливец! Когато започне да потъва един параход, а то впрочем става бавно, линията, до която достига водата, почва да се качва. Боцманът или кормчията сигурно ще го забележат, освен ако не са слепи. Това ще предизвика такъв шум и паника, че отначало инженерът изобщо няма да помисли за ножа си. А когато открие кражбата, нас вече няма да ни има.

— А ако все пак се сети за ножа и докарат парахода до брега, но не пуснат никой да слезе? Всичко трябва да се премисли.

— Е, тогава няма да намерят нищо. Ще завържем ножа за някаква връв, ще го пуснем във водата, а другия край на връвта ще завържем някъде отвън на кораба. За да открие някой ножа ще трябва направо да е всезнаещ.

— Тази идея наистина не е лоша. Но какво ще правим, щом напуснем кораба?

— Мисля, че бързо ще се натъкнем на някоя ферма или индианско село, откъдето ще можем да си купим коне, без да ги плащаме.

— Дотук добре. А после накъде ще яздим?

— Най-напред към реката Блек Беър, където са рафтърите, за които говореше негърът. Лесно ще открием лагера им. Разбира се, няма да се мяркаме пред очите им, а ще издебнем чернобрадия и ще му вземем парите. Щом свършим и тази работа, ще имаме достатъчно средства, за да можем да се подготвим за по-нататъшния дълъг път, който ни предстои.

— Значи ще се откажем от касата на железниците?

— В никакъв случай. В нея ще има десетки хиляди долари и ние трябва да пипнем тези пари. Но ще бъде много глупаво, ако преди това не съберем всичко, което ни се предлага. Вече знаете как стоят нещата. Тази вечер ни чака работа и няма да се спи. Затова се поопънете малко сега.

Последваха съвета му. На парахода цареше необичайна тишина и покой поради голямата горещина. И отляво, и отдясно пейзажите не предлагаха нищо интересно на пътниците и те прекарваха времето си, като спяха или поне дремеха, а това средно състояние между спане и бодърствуване не носеше истинска почивка нито на тялото, нито на духа.

Едва привечер, когато слънцето вече клонеше към хоризонта, хората се раздвижиха по палубата. Жегата беше намаляла и бе излязъл лек прохладен ветреца. Дамите и господата наизлязоха от кабините си, за да се насладят на прохладата. Между тях беше и инженерът. Придружаваше го дъщеря му, която се бе съвзела напълно от голямата уплаха и неволната баня. Двамата потърсиха индианците, защото момичето още не им беше благодарило.

Голямата мечка и Малката мечка прекараха целия следобед с присъщото си индианско спокойствие и неподвижност на същия сандък, на който седяха още когато бяха поздравени от Леля Дрол.

— Хе-ел бак ше-бак ко-та нешек-омеон (Сега ще ни дадат пари) — каза бащата на сина си на езика на тонкавите, когато видяха, че инженерът се приближава с дъщеря си.

Лицето на индианеца помръкна, защото споменатият начин за изразяване на благодарност представлява за индианеца обида. Синът му обаче вдигна дясната си ръка нагоре и после бързо я спусна, с което искаше да покаже, че е на друго мнение. В погледа му, отправен към спасеното от него момиче, се четеше симпатия. Момичето се запъти към него, хвана ръката му с две ръце, стисна я сърдечно и каза:

— Ти си добро и храбро момче. Жалко, че не живеем наблизко, щях да те обикна.

Той погледна сериозно розовото й лице и отвърна:

— Мой живот би ти принадлежал. Великият дух чува тези думи и знае, че те верни.

— Тогава ще ти подаря поне един спомен от мене, за да не ме забравиш. Нали може?

Той кимна. Тя свали тънък златен пръстен от пръста си и го сложи на левия му малък пръст. Той погледна първо пръстена, а после нея, след това бръкна под шареното одеяло, развърза нещо от врата си и й го подаде. Беше малко, дебело, четвъртито кожено парче, оцавено и пресовано, по което личаха някакви знаци.

— Аз също ти даде спомен — каза той. — Това тотем на Нинтропан Хомош, само кожа, не злато. Но ако попаднеш опасност при индианци и покажеш, тогава опасност веднага изчезне. Всички индианци познават и обичат Нинтропан Хомош и се подчиняват негов тотем.

Тя не разбра какво представлява един тотем и каква огромна стойност може да има при някои стечения на обстоятелствата. Разбра само, че в замяна на пръстена й подарява парче кожа; но тя не показва никакво разочарование. Беше твърде мила и добросърдечна, за да може да си позволи да го обиди, като не приеме подаръка му, който на пръв поглед беше нищожен. Ето защо тя окачи тотема на врата си, при което очите на младия индианец светнаха от удоволствие, и му отвърна:

— Благодаря ти! Сега и ти имаш нещо от мене, и аз нещо от тебе. Това ще радва и двама ни, макар че и без тези подаръци ние няма да се забравим.

После бащата на момичето каза:

— Как да се отплатя на Малката мечка за стореното? Не съм беден, но всичко, което притежавам, би било малко в сравнение с това, което той ми запази. Следователно аз ще му остана длъжник. Мога да му дам само нещо за спомен, за да се защитава от враговете си, както защити и дъщеря ми срещу пантерата. Ще приеме ли той тези оръжия? Аз го моля да ги вземе.

Той извади два нови, много добре изработени револвера, чиито дръжки бяха украсени със седеф, и му ги подаде. Младият индианец не

се поколеба нито за миг как да постъпи. Той направи крачка назад, изпъна се като войник и каза:

— Белият човек ми предлага оръжия, това голяма чест за мене, защото само мъже получават оръжие. Аз ще ги вземе и употреби само тогава, когато защитава добри хора и ще стреля по лоши. Хау!

Той взе револверите и ги пхна в пояса си под одеялото. Сега баща му не може да се сдържи повече. По лицето му личеше как се бори с вълнението си. Той каза:

— И аз благодаря на бял човек, че не дал пари като на слуги или на хора без чест. Така това голяма награда, която ние не забравим. Ние винаги приятели на белия човек и негова дъщеря. Нека пази добре тотем на Малка мечка — той също и мой. Нека Великият дух винаги изпраща на него слънце и радост!

След като поднасянето на благодарностите приключи, те си подадоха още веднъж ръцете и се разделиха. Двамата индианци отново седнаха на сандъка.

— Енок шакинбак-ен! (Добри хора) — каза бащата.

— Енок-ак шакинбак-ен? (Много добри хора) — съгласи се синът.

Това бяха и единствените изблици на сърдечни чувства, които им разреши тяхната индианска мълчаливост.

Инженерът нямаше никаква заслуга, че изказа благодарността си по най-добрия възможен начин според индианските представи и схващания. Той бе твърде слабо запознат с обичаите и нравите на червенокожите, за да може да знае как да се държи в подобен случай. Беше помолил Олд Файерхенд за съвет и се бе придържал към неговите указания. Сега той се върна при него, където бяха дошли вече Том и Дрол, и му разказа как бяха посрещнати подаръците. Когато спомена за тотема, от тона му стана ясно, че не може твърде добре да си представи неговото значение. Ето защо Олд Файерхенд го попита:

— Знаете какво нещо е тотемът, нали?

— Да. Представлява знакът на някой индианец, да речем както при нас клеймото или печатът, и може да се поставя върху различни предмети или да се изработва от разни материали.

— Това определение е вярно, но не е изчерпателно. Не всеки индианец има правото на тотем, а само вождовете; а фактът, че този юноша вече притежава тотем, показва, че е извършил такива подвизи,

които дори и червенокожите считат за необикновени. Освен това тотемите се различават и по своето предназначение. Един вид от тях служи наистина за легитимиране или потвърждение на нещо, каквато служба изпълняват при нас да речем печатът или подписът. Но онзи вид тотем, който за нас, бледоликите, има най-важно значение, служи за препоръка на притежателя му. Препоръката може да се различава и по степента на своята сърдечност. Дайте ми тотема да го видя.

Момичето му го подаде и той го разгледа внимателно.

— Нима можете да разчитате тези знаци, сър? — попита Патерсън.

— Да — кимна Олд Файерхенд. — Толкова често съм бил при различните индиански племена, че мога да говоря не само техните диалекти, но разбирам и писмените им знаци. Този тотем е извънредно голяма ценност и такъв тотем се подарява много рядко. Написан е на езика на тонкавите и гласи: „Шаке-и-елатан шаке-и-шакин, хеншон-елатан хеншон-шакин; катепанон.“ Точно преведено това означава: „Неговата сянка е и моя сянка, а неговата кръв е и моя кръв; той е по-големият ми брат.“ А отдолу е поставен знакът на Малката мечка. Думите „по-големият ми брат“ изразяват още по-голямо уважение, отколкото само „брат ми“. Тотемът представлява всъщност най-сърдечна препоръка. Ако някои причини на собственика му някакво зло, то той трябва да очаква най-сурово отмъщение от страна на двете Мечки и на техните приятели. Увийте добре тотема, сър, за да не избелее червената боя на знаците. Кой знае каква голяма помощ може да ви окаже, тъй като ще минем през местности, където живеят съюзниците на тонкавите. От това малко парче кожа може да зависи животът на много хора.

Следобед параходът мина покрай Озърк, форт Смит и Ван Бюрън и достигна мястото, където Арканзас прави голям завой в северна посока. Капитанът съобщи, че към два часа след полунощ параходът ще достигне форт Гибсън. Повечето от пътниците си легнаха да спят рано, за да се събудят при пристигането във форта, защото можеше да се предполага, че там никой нямаше да спи до сутринта. Палубата се опразни от пътниците, които имаха каюти, а в салона останаха съвсем малко хора, занимаващи се с шах и други игри. В съседния салон, предназначен за пушачи, имаше само трима души: Олд Файерхенд, Том и Дрол, които си разказваха преживелиците. Двамата се отнасяха

към Олд Файерхенд с такова уважение, което граничеше със страхопочитание, но въпреки това Олд Файерхенд все още не бе научил абсолютно нищо за намеренията на Леля Дрол, нито пък нещо за неговия живот. Сега той го попита къде е получил странното си име „Леля“. Запитаният отвърна:

— Известен ви е обичаят на уестманите да си дават бойни имена и прякори, нали? А аз наистина приличам на жена в моя спален чувал, за което допринася и пискливият ми глас. По-рано имах басов глас, но при една страшна простуда гласът ми загуби ниските си тонове. А и понеже имам навика да се отнасям към всеки добряк като грижовна майка или леля, кръстиха ме Леля Дрол.

— А Дрол^[11] фамилното ви име ли е?

— Да. Но аз често съм си весел, а може би и малко забавен. Затова името ми подхожда добре.

— Името ви звучи като немско^[12], да не би да сте от немски произход, както каза и Том?

— Да.

— А в Щатите ли сте роден?

Тогава Дрол^[13] направи най-веселата и хитра физиономия на която беше способен, и отвърна на немски език:

— Не, навремето и през ум не ми е минало. Избрал съм си немска семейна двойка.

— Как? Значи сте роден в Германия, в такъв случай сме сънародници. Ето ти изненада! — извика Олд Файерхенд.

— Не сте ли се сетили досега? Искам да кажа, че ми личи от пръв поглед. Можете ли да отгатнете къде съм проходил и къде съм скъсал първия си чифт обувки?

— Разбира се, вашият говор го издава.

— Издава ли го? Това ме радва извънредно много, понеже винаги съм се гордял с нашия хубав диалект, който за съжаление по-късно ми провали цялата кариера, щом трябва. И тъй, кажете ми къде съм се родил?

— В красивото херцогство Алтенбург, където правят най-хубавата извара.

— Правилно, в Алтенбург, веднага познахте! А туй за изварата е чиста истина — тя няма равна на себе си в цяла Германия. Знаете ли, исках да ви изненадам и затова не ви казах веднага, че съм ваш

съотечественик. Но сега, когато така хубаво сме седнали заедно, ми се изплъзна от езика и ето, че можем да поговорим за хубавата ни родина, която не съм забравил, въпреки че живея тук вече дълги години.

По всичко личеше, че тримата щяха да завържат оживен разговор, но за съжаление това не стана, защото неколцина от господата в салона се бяха наситили на разните игри и сега влязоха в помещението, за да попушат. Завърза се общ разговор и те се видяха принудени да изоставят подхванатата тема. Когато по-късно се разделяха, за да отидат да спят, Дрол каза на Олд Файерхенд:

— Жалко, че не можахме да си поговорим, но и утре е ден, и ние ще продължим разговора си. Лека нощ, господин сънароднико, лек сън и спете по-бързо, защото след полунощ ще трябва да ставаме пак!

Всички отидоха по кабините си, а в салона угасиха светлините. На палубата останаха да светят само два фенера: един на носа и друг при кърмата на парахода. Първият фенер осветяваше реката на такова голямо разстояние, че дежурният моряк можеше навреме да забележи всяко препятствие във водата и да вдигне тревога. Изглежда, че дежурният, кормчията и боцманът, който се разхождаше по палубата насам-натам, заедно с обслужващия машините персонал бяха единствените будни хора.

Но трамповете се преструваха, че спят. Корнъл беше наредил хитро хората си около люка, водещ към трюма, така че никой не можеше да стигне до него, без те да не го забележат.

— Ама че дяволска работа! — прошепна той на човека до него. — Как не се сетих, че през нощта на носа на кораба остава човек, който оглежда пътя на парахода. Той ще ни пречи.

— Няма да ни пречи толкоз много. В тази тъмнина не може да вижда чак до люка. Тъмно е като в рог, няма ни една звезда на небето. А освен това той е втренчил поглед в осветения от фенера кръг и ако се обърне, няма да забележи абсолютно нищо. Кога започваме?

— Веднага. Нямаме време за губене, защото трябва да свършим, преди да сме стигнали форт Гибсън. Свределът е вече у мене и слизам надолу. Ако се наложи да ме предупредиш, кашляй силно. Сигурно ще те чуя.

Той се надигна и пропълзя до люка под закрилата на голямата тъмнина. Напипа с крак тясната стълба и бързо слезе по десетината стъпала. Опипа с ръце пода, на който беше застанал, и откри люка,

водещ още по-надолу. Заслиза по втората стълба, а тя се оказа по-дълга от първата. Щом се озова долу, той запали клечка кибрит и се огледа.

Помещението, в което се намираше, беше високо повече от два метра и водеше почти до средата на парахода. Пред него се простираше в цялата си ширина долната част на корабното тяло, незащитена от никаква преграда. Наоколо се търкаляше само багаж. Корнъл се приближи към бакборда и заби свредела в стената на парахода — разбира се, под водната линия. Под силния натиск на ръката му инструментът бързо започна да пробива дървото. Изведнъж той се натъкна на твърдо препятствие — ламарината, с която беше обкована онази част от парахода, която оставаше под водата. Тя трябваше да бъде пробита с удари. Но за по-бързо напълване на помещението с вода бяха необходими поне две дупки. Ето защо Корнъл проби също до ламарината втора дупка, колкото се може по-назад. После взе един от здравите камъни, служещ за баласт, и заудря по свредела, докато върхът му проби металната обвивка. Водата нахлу веднага и му измокри ръцете. Но когато измъкна свредела с известно усилие, той бе облян от силна, дебела водна струя, така че трябваше незабавно да се отдръпне. Шумът от параходните машини беше заглушил ударите с камъка. Сега Корнъл проби и ламарината зад първата дупка, намираща се по-близо до стълбата и започна да се изкачва. Той все още държеше свредела в ръка и щом се добра до горната стълба, го захвърли настрани. Защо ли му трябваше да го мъкне до горе?

Щом стигна до своите хора, те го попитаха тихо дали е успял. Отвърна им утвърдително и заяви, че веднага отива към кабина номер едно.

Салонът и съседната с него пушалня се намираха при задната палуба, а от двете им страни се редяха кабините. Всяка от тях имаше самостоятелна врата, която водеше към салона. Външните стени, изработени от лек дървен материал, бяха снабдени с доста големи прозорци, чиито отвори бяха закрити с тюл. Между външните стени на кабините и борда на парахода имаше един тесен коридор.

Корнъл трябваше да се упъти към десния коридор, тоест към щойерборда. Кабина номер едно беше първата и бе разположена в ъгъла. Той легна на пода и започна да пълзи предпазливо напред, като се движеше плътно до релинга, за да не бъде забелязан от боцмана,

който ходеше насам-натам. Достигна целта си успешно. През тюла на първи прозорец се виждаше слаба светлина. Осветлението в кабината не бе угасено. Дали Патерсън не спеше? Може би четеше. Но Корнъл забеляза, че и от другите прозорци се процеждаше слаба светлина. Това го успокои. Може би тъкмо това осветление щеше да улесни изпълнението на задачата му. Извади ножа си и изрязва безшумно тюла от горе до долу. Някаква завеса му пречеше все още да надникне в кабината. Той я побутна леко встрани и гледката, която видя, едва не го накара да извика високо от радост.

На лявата стена до леглото беше поставена светеща нощна лампичка, закрыта отдолу, за да не смущава спящия. Под нея, с лице, обърнато към стената, спеше инженерът. На един стол бяха сгънати дрехите му, а до дясната стена на сгъваема масичка бяха оставени часовникът, кесията и... ножът на спящия, които можеха да се достигнат с ръка съвсем лесно. Корнъл посегна и взе ножа, а кесията и часовника остави на мястото им. Измъкна острието от ножницата и огледа дръжката. Тя се отвиваше лесно. Това му беше достатъчно.

— По дяволите, леко мина! — прошепна си крадецът. — Иначе трябваше да влизам вътре, а можеше да се наложи и да го удуша!

Никой не забеляза случилото се; прозорецът гледаше към водата. Корнъл затъкна ножа в пояса си и се прилепи към пода, за да пропълзи до своите хора. Успя да мине покрай боцмана. Няколко метра по-нататък, вляво, той забеляза две слабо фосфоресциращи точки, които веднага след това изчезнаха. За Корнъл нямаше съмнение, че бяха човешки очи. Със светкавичен и мощен тласък той се хвърли напред, като се мъчеше да не издаде никакъв шум, а после бързо се изтърколи встрани. Ето че не се бе излъгал! Откъм мястото, откъдето бе забелязал очите, се разнесе шум от паднало на земята тяло. Боцманът го дочу и се приближи.

— Кой е там? — попита той.

— Аз, Нинтропан Хауей — дойде отговорът.

— А-а, индианецът! Защо не спиш?

— Тук се промъкнал човек, нещо лошо сторил, аз него видял, но той бързо избягал.

— Накъде?

— Напред, където Корнъл лежи, може би бил той сам.

— Pshaw! За какво ли пък му е притрябвало на него или на когото и да било да пълзи тук! Хайде спи и не смущавай другите!

— Ще спя, но не виновен, ако стане лоша работа.

Боцманът се послуша към предната част на парахода и тъй ката оттам не се долавяше нищо, той се успокои. Беше убеден, че червенокожият се е заблудил.

Измина доста дълго време. Някой го извика откъм носа на парахода.

— Сър — каза морякът, който беше на носа на кораба, — не знам на какво се дължи, но водата се покачва бързо, корабът потъва!

— Глупости! — изсмя се боцманът.

— Елате и вижте!

— Боцманът се наведе, но не каза нищо, а се затича към каютата на капитана. След две минути двамата се появиха заедно на палубата. Носеха със себе си фенер и осветиха реката зад борда. Беше донесен и още един фенер. Боцманът слезе през задния люк, а капитанът през предния, за да разгледа трюма. Междувременно трамповете се бяха отстранили от люка. Не след дълго капитанът се появи и забърза към кормчията.

— Не иска да вдига тревога — прошепна Корнъл на хората си. — Но внимавайте как параходът ще се приближи до брега!

Той имаше право. Всички моряци и работници бяха събудени тайно и параходът промени посоката си. Разбира се, всичко това не можа да стане без известен шум. Хората, които спяха на палубата, се събудиха, и се появиха и някои пътници от каютите.

— Мешърс, няма нищо, няма никаква опасност — извика им капитанът. — Долу се е събрала малко вода и трябва да я изпомпаме. Ще хвърлим котва до брега и ако някой се страхува, може да слезе на сушата.

Целта му беше да успокои хората, но постигна точно обратното. Всички завикаха и закрепяха за спасителни пояси, кабините се опразниха. Всичко живо се разтича безредно насам-натам. Тогава светлината от предния фенер освети високия бряг. Параходът се изви така, че застана успоредно на брега и хвърли котва. Към сушата спуснаха двата моста, които се оказаха достатъчно дълги, и по-страхливите пътници се втурнаха към брега. Разбира се, измежду

първите бяха трамповете, които бързо изчезнаха в тъмнината на нощта.

На парахода остана екипажът, Олд Файерхенд, Том, Дрол и Голямата мечка. Олд Файерхенд слезе в трюма, за да види докъде е стигнала водата. Скоро се появи с фенер в дясната ръка, а в лявата със свредела и попита капитана, който наблюдаваше пренасянето на помпите:

— Сър, къде стои обикновено този свредел?

— Ей в онзи сандък за инструменти — отвърна един моряк. — Следобед беше все още там.

— А сега беше хвърлен до стълбата. Върхът му е изкривен. Обзалагам се, че с него е била пробита металната обвивка на парахода.

Впечатлението, което направиха тези думи, бе подсилено от едно друго откритие. Инженерът се бе погрижил преди всичко да отведе на брега дъщеря си, после се върна на парахода, за да се дооблече. Сега той изскочи от кабината си така, че го чуха всички:

— Обран съм! Девет хиляди долара! Разрязали са тюла на прозореца и са ги взели от масата!

В този момент Голямата мечка извика още по-силно:

— Аз знае, Корнъл откраднал и пробил кораб. Аз видял това, но боцман не повярвал. Попитат черен огняр! Той пият с Корнъл, той отива в салон и чисти прозорци, той идва и пие пак, той трябва каже всичко.

Веднага всички присъстващи се събраха около индианеца и инженера, за да ги разпитат по-подробно. Но ето че откъм сушата, малко по-надолу от хвърлилия котва параход, се разнесе вик.

— Това са Малката мечка — извика индианецът. — Аз го изпратил след Корнъл, който бързо избягал на брега, той каже къде Корнъл.

Ето че Малката мечка се зададе тичешком по моста и сочейки към реката, осветена надалеч от междувременно запалените многобройни светлини на парахода, извика:

— Там гребат! Корнъл прерязал въжетата на голямата лодка и прехвърля на друг бряг.

Всички видяха бързо отдалечаващата се лодка. Трамповете ликуваха и крещяха подигравателни думи към парахода. Моряците и голяма част от пътниците им отговориха гневно. Във всеобщата

възбуда никой не обърна внимание на двамата индианци, които изчезнаха внезапно. Най-сетне мощният глас на Олд Файерхенд успя да въдвори тишина. В същия миг към реката се разнесе друг глас:

— Голямата мечка взел назаем малка лодка. Преследва Корнъл да си отмъсти. Отвъд завърже малка лодка, капитан може намери. Вождът на тонкава няма остави избяга Корнъл. Голямата мечка и Малката мечка трябва имат негова кръв. Хау! — Двата бяха взели малката лодка при носа на парахода и сега гребяха след бегълците.

Капитанът ругаеше и кълнеше страшно. Докато моряците изпомпваха водата от трюма, разпитаха чернокожия огняр. Олд Файерхенд го постави с въпросите си толкова натясно, че той си призна всичко и предаде дума по дума разговора с Корнъл. Така нещата се изясниха. Корнъл беше откраднал парите и пробил парахода, за да може да избяга с хората си на брега, преди да бъде открита кражбата. Но предателството на негъра не остана ненаказано. Капитанът заповяда да го вържат, за да си получи на следващото утро определения от него брой тояги. Нямаше основание да бъде даден под съд.

Скоро се оказа, че помпите бързо ще се справят с водата и параходът не се намира в опасност. След кратко време той щеше да бъде в състояние да продължи пътуването си. Пътниците се завърнаха от неприветливия бряг на палубата и всеки се настани колкото се може по-удобно. Никой не се оплакваше от загубата на време, дори мнозина бяха доволни от интересното преживяване, което им разнообрази скучното пътуване.

Разбира се, инженерът бе най-малко възхитен от интересното преживяване. Беше загубил значителна сума пари, която трябваше да възстанови. Олд Файерхенд го успокои с думите:

— Все още има надежда да си възвърнете парите. Продължете спокойно пътуването с дъщеря си. Ще се срещнем пак при вашия тъст.

— Какво? Искате да ме напуснете?

— Да, ще преследвам Корнъл, за да му отнема плячката.

— Но това е опасно!

— Pshaw! Олд Файерхенд не е от хората, които ще се уплашат от никакви си скитници.

— И все пак ви моля да се откажете. По-добре да загубя тези пари завинаги.

— Сър, тук не става дума само за вашите девет хиляди долара, а за много повече. Трамповете са разбрали чрез негъра, че Том също носи доста пари у себе си и че другарите му го очакват при Блек Беър. Сигурно не се лъжа в предположението си, че ще се отправят в тази посока, за да извършат отново престъпление, при което могат да бъдат убити и хора. Двата тонкави са по дирите им като добри ловджийски хрътки и щом се съмне, ние също поемаме по следите. Тръгваме аз, Том, Дрол и неговото момче Фред. Нали, господа?

— Да — отвърна Том простиичко и сериозно.

— Тъй вярно — обади се и Дрол. — Трябва да пипнем Корнъл и в името на други хора. А хванем ли го, нека господ да му е на помощ, щом трябва!

[1] Мистър Линч — плантаторът от южните щати Чарлз Линч, популяризирай „линчуването“ — жестока саморазправа на тълпата с някого. — Б.пр. ↑

[2] Welcome (англ.) — добре дошъл, здравей! — Б.пр. ↑

[3] Бонанса (исп.) — богато находище на скъпоценен метал. — Б.пр. ↑

[4] Олд Шетърхенд (англ.) — Поразяващата ръка. — Б.пр. ↑

[5] Egad (англ.) — ей богу, нима. — Б.пр. ↑

[6] Zounds (англ.) — за бога! — Б.пр. ↑

[7] Damn! (англ.) — проклятие, по дяволите! — Б.пр. ↑

[8] Релинг (мор.) — парапет, перила на кораб. — Б.пр. ↑

[9] Блек Беър (англ.) — Черната мечка. — Б.пр. ↑

[10] By Jove! (англ.) — За бога! — Б.пр. ↑

[11] Droll (англ.) — весел, смешен, забавен. ↑

[12] Drolling (нем.) — весел, смешен, забавен. ↑

[13] Дрол, който изцяло е замислен като комична фигура, говори на смешен за немците диалект, който би могъл донякъде да се сравни с нашия шопски говор, но за съжаление остава непреводим. — Б.пр. ↑

3. НОЩНИ СХВАТКИ

На високия бряг на река Блек Беър гореше голям огън. Луната грееше на небето, но светлината ѝ не успяваше да проникне между гъстите върхари на дърветата. Ако нямаше огън, наоколо щеше да царят непрогледна тъма. Пламъците осветяваха един блокхаус^[1], построен не както обикновено от хоризонтални, наредени един над друг дървесни стволоче, а малко по-особено. Бяха използвани четири растящи дървета, които образуваха правилен четириъгълник; върховете им бяха отрязани и дънерите им представляваха четирите ъгли на къщата. На горните им краища бяха поставени напреко гредите, носещи покрива. Този покрив, а също така и четирите стени бяха направени от онези дъски, наречени Clap-boards^[2], които се изсичат от суровите стволоче на кипариса или червения дъб, но само от стъблото под клоните, за да бъдат избегнати чепове. В предната стена бяха оставени три отвора — един по-голям, служещ за врата, и два по-малки от двете страни на големия за прозорци. Именно пред тази къща гореше споменатият огън, около който седяха двадесетина силуета, по чиято подивяла външност си личеше, че от дълго време не са влизали в допир с цивилизацията. Дрехите им бяха изпокъсани, лицата им бяха не само загорели от слънцето, а и с кожа, която бе направо напукана и избелена от вятъра, дъжда, студа и жегата. Освен ножове, друго оръжие не се виждаше, изглежда, бе оставено в блокхауса.

Над огъня, окачен на дебел клон, висеше голям железен котел, в който вряха огромни късове месо. До огъня се намираха две издълбани тикви с огромни размери, пълни с медовина. Щом някой ожаднееше, просто грабваше пълна чаша медовина или пък горещ бульон от котела. Водеше се оживен разговор. Изобщо изглеждаше, че тези хора се чувствуваха в пълна безопасност, защото никой не си даваше труд да говори тихо. Освен това, ако допуснеха, че наблизо може да има някакъв враг, те щяха да запалят и поддържат огъня си по индиански маниер, така че да образува малък пламък, който не може да се вижда отдалече. На стената на къщата бяха облежани брадви, секири, големи

триони и други инструменти, издаващи, че това е група от рафтърите, дървари и салджии.

Рафтърите са особен вид на американските пионери^[3]. Тяхното място е някъде между фермерите и траперите. Докато фермерите са във всяко едно отношение по-близо до цивилизацията и водят заседнал живот, то траперът, ловецът, който лови животните с примки и капани, води почти скитнически живот, също като индианеца. И рафтърът не се задържа на едно място и води свободен, почти независим живот. Преминува свободно от един щат в друг и от една държава в друга. Не обича да се среща с хора и да посещава домовете им, защото занаятът му всъщност е незаконен. Земята, на която той сече дърва, не е негова собственост. Съвсем рядко се сеща и да попита кому принадлежи тази земя. Щом открие подходяща за сеч гора и някъде наблизко удобна река за спускане на салове, той се залавя за работа, без да го интересува къде се намира тази месност, дали принадлежи на Конгреса, или е частна собственост. Отсича дърветата, отрязва клоните и обработва стволовете, като си избира, разбира се, най-хубавите дървета, после ги свързва на салове и ги пуска надолу по реката, за да продаде някъде добития материал.

Рафтърът не е много желан гост. Вярно е, че гъстите гори създават затруднения на някои нови преселници, които с удоволствие биха видели горите си разчистени, но рафтърът не разчиства. Той обира, както вече споменахме, най-хубавите дървета, отрязва короните им и ги захвърля наоколо. Под и около тези корони от тези дървета избуяват нови фиданки, които се оплитат с диви лози и други пълзящи растения и образуват такава плътна маса, срещу която брадвата, а често дори и огънят са почти безпомощни.

Въпреки това почти никой не закача рафтърите, защото те са силни и смели мъже и никой не рискува да се разправя с тях из пустите райони, далеч от всякаква помощ. Разбира се, рафтърът, не може да работи сам, а винаги се събират неколцина души — четири, осем или десет. Понякога образуват и по-големи групи и тогава се чувстват съвсем сигурни, защото никой фермер няма да започне разправия с такъв брой хора, способни да рискуват живота си само и само да се сдобият с някое хубаво дърво.

Наистина животът, който водят те, е изпълнен с лишения и се състои само в тежка и напрегната работа, но пък в крайна сметка не

печелят лошо. На рафтърта му падат хубави пари, защото материалът му е безплатен. Докато другите работят, един или неколцина (това зависи от големината на групата) се грижат за прехраната им. Те са ловци, които по цял ден, а често и нощем бродят наоколо, за да „направят месо“. В местности, богати на дивеч, това не е никак трудно. Но ако дивечът е малко, на ловците им се отваря голяма работа; тогава на ловеца не му остава свободно време да търси мед и други деликатеси, а рафтърите са принудени да ядат и такова месо, което обикновено се изхвърля от ловците и траперите — те ядат и вътрешностите на животните.

Но рафтърите, работещи край Блек Беър, изглежда, не страдаха от липса на месо, което ни доказваше пълният котел. Ето защо всички бяха в добро настроение и след тежката работа през деня сега се пускаха какви ли не шеги. Разказваха се различни весели и интересни преживявания.

— Ако можехте да видите едного, когото срещнах веднъж във форт Ниобрара... — обади се възрастен мъжага с посивяла брада — беше истински мъж, и въпреки това му викаха „Леля“.

— Да не би да е Леля Дрол? — обади се друг.

— Да, тъкмо той и никой друг. И ти ли си го виждал?

— Да, веднъж. Беше в Демойн, в странноприемницата, където появяването му привлече вниманието на хората и всички започнаха да му се подиграват. Между тях имаше един, който просто не го остави на мира, докато Дрол не го сграбчи за колана и не го изхвърли навън през прозореца. Оня не се върна повече.

— Лелята е способна на подобно нещо. Дрол обича шегата и няма нищо против да му се посмеят, но не бива да се преминава една определена граница, защото тогава той си показва зъбите. Впрочем аз бих пребил всеки, който се осмели да го обиди сериозно.

— Ти ли, Блентър? Защо?

— Защото веднъж ми спаси живота. Двамата заедно бяхме пленени от сиусите. Повярвайте ми, без неговата помощ сигурно още тогава щяха да ме изпратят във Вечните ловни полета. Аз не съм човек, който би се уплашил от неколцина индианци, нито пък започвам да хленча, когато ми върви наопаки, ала тогава бях изгубил вече всяка надежда и наистина не виждах никакъв начин за спасение. Но този

Дрол е безподобен хитрец, така метна червенокожите, че свят им се зави. Изобщо не видяха как избягахме.

— Е, какво направи? Как стана? Разказвай, разказвай!

— Ако нямаш нищо против, предпочитам да си премълча. Не е никакво удоволствие да разказваш някаква случка, в която собствената ти роля не е особено завидна. Достатъчно е да ти кажа, че ако сега седя тук между вас и си хапвам от тази вкусна сърна, единствената заслуга е на Леля Дрол.

— Значи сигурно здравата си бил загазил. Защото старият Блентър Мисуриеца е известен като уестман, който винаги ще намери вратата на изхода, стига изобщо да я има.

— Но тогава не можах да я намеря. Още малко и щяха да ме вържат на кола на мъчението.

— Наистина ли? Лоша работа! А този кол на мъчението е сатанинско изобретение! Щом се сетя за тази дума, и намразвам червенокожите двойно повече.

— Значи изобщо не знаеш какво вършиш и какво приказваш. Който мрази индианците, той просто съди зле за тях, въобще не е размислил какво е трябвало да понесат и изтърпят червенокожите. Ако сега се зададе някой от някъде и поиска да ни изгони оттук, ти какво би сторил?

— Ще се защитавам, та ако ще и да загубя живота си.

— А това място твоя собственост ли е?

— Нямам никаква представа чие е, знам само че не съм го плащал.

— Е, на червенокожите е принадлежала цялата тази страна. Ние сме им я отнели и когато те се защитават, за което имат много по-голямо право от тебе, ти започваш да ги съдиш, така ли?

— Хмм! Туй дете го казваш, е вярно, но червенокожите трябва да се махнат, да измрат и това им е предопределено.

— Да, те измрат, защото ги избиваме. Казват, че не били способни да приемат културата и затова трябвало да изчезнат. Но културата не можеш да я изстреляш като куршум от дулото на пушката си, за нея е необходимо време, много време. Не разбирам съвсем от тия работи, но ми се струва, че са необходими векове. А нима някой дава време на червенокожите? Може ли да изпратиш едно шестгодишно момче на училище и да започнеш да го биеш по главата, ако след

четвърт час не е станало професор? А ние постъпваме точно така с индианците. Не искам да ги защитавам, защото нямам никаква полза от това, но ще ви кажа, че между тях съм видял не по-малко добри хора, отколкото сред белите, а дори и много повече. По чия вина изгубих моя хубав дом и семейство, та трябва да се скитам остарял и посивял из Дивия запад? По вина на червенокожите или по вина на белите?

— Откъде да знам. Никога не си ни разказвал.

— Не съм ви разказвал, защото истинският мъж по-скоро погребва тези неща дълбоко в себе си, отколкото да приказва за тях. Останал е само един-единствен, последният, който ми избяга, но тъкмо той беше предводителят им, най-лошият, най-долният!

Старият човек произнесе тези думи бавно, скърцайки със зъби, и като че ли искаше на всяка от тях да придаде особена тежест. Това привлече още повече вниманието на другите, те се скупчиха по-близо до него и го загледаха очаквателно, но без да проронват нито дума. Той втренчи поглед в огъня, ритна с крак няколко пъти горящите главни и продължи, сякаш говореше сам на себе си:

— Аз не ги застрелях, нито пък ги убих с нож, а ги бих до смърт, всеки по реда му. Трябваше да ги залавям живи, за да могат да умрат точно от същата смърт, от която умря семейството ми, моята жена и двамата ми сина. Бяха шестима, петима от тях успях да очистя за кратко време, но шестият избяга. Последвах го през всички щати, докато най-сетне успях да скрие следите си. След това не можах никога вече да науча нещо за него. Но сигурно е още жив, защото беше по-млад от мене, много по-млад, и ми се струва, че старите ми очи ще го видят още веднъж, преди да ги склопя завинаги.

Настъпи дълбока тишина. Всички чувствуваха, че в случая става дума за нещо съвсем необикновено. Едва след извесно време един от рафтьрите се осмели да попита:

— Блентър, кой беше този човек?

Старият се стресна от размислите си:

— Кой беше ли? Не бе индианец, а бял, едно чудовище, каквото няма сред червенокожите. Да, момчета, ще ви кажа дори, че той бе такъв, каквито сме ние, беше рафтьр.

— Как? Рафтьри ли избиха семейството ти?

— Да, рафтър! Нямайте никакво основание да се гордеете с професията си и да си въобразявате, че сте по-добри хора от червенокожите. Ей тъй, както си седим тука, всички сме крадци и мошеници.

Разбира се, че това твърдение срещна оживени възражения. Но Блентър продължи несмутимо:

— Реката, край която седим, гората, която сечем и продаваме, не са наша собственост. Посягаме на онова, което принадлежи на държавата или е частна собственост. Ще застрелям всеки дори и законния собственик, ако се опита да ни изгони оттука. Това не е ли кражба? Не е ли нещо повече — не е ли грабеж?

Той се огледа наоколо и тъй като никой не се обади, продължи:

— И точно с такива разбойници си имах тогава работа. Идвах откъм Мисури, а в джоба ми се намираше напълно редовен документ за извършена покупка. С мен бяха жена ми и синовете ми. Имахме добитък, няколко коня, свине и една голяма кола, пълна с покъщнина, понеже бях горе-долу заможен. Наблизо нямаше други заселници, но и ние не се нуждаехме от никого, защото нашите осем ръце бяха достатъчно здрави и работливи. За кратко време си построихме блокхаус. Изкоренихме, и изгорихме известна част от гората, за да имаме няколко ниви, които засяхме. Ала един хубав ден ми изчезна една крава: тръгнах да я търся из гората. Изведнъж чух удари от брадва и се отправих в тази посока. Заварих шест рафтър, които сечаха моите дървета. При тях лежеше кравата, бяха я застреляли, за да я изядат. Мешърс, какво бихте направили на мое място, а?

— Щях да ги застрелям като кучета! — извика един рафтър. — И то с пълно право. Според законите на Запада всеки крадец на коне или говеда се наказва със смърт.

— Вярно е, но аз все пак не постъпих така. Държах се дружелюбно с тези хора и поисках само да напуснат земите ми и да ми заплатят кравата. Изсмяха ми се. А на другия ден отново ми изчезна една крава. Рафтърите я бяха отвели. Когато пак отидох при тях, те я бяха разсекли на парчета и бяха окачили месото да съхне, за да приготвят пемикан^[4]. Заплаших ги, че ще си потърся правата, и поисках да ми заплатят щетите. Един от тях, който, изглежда, беше предводителят им, вдигна пушката си срещу мене. Успях да стрелям и да я счупя в ръцете му. Нямах намерение да го ранявам и се бях

прицелил само в пушката му. След това побързах да се върна и да доведа синовете си. Ние тримата изобщо не се страхувахме от тези шест човека, но когато се върнахме, бяха изчезнали. Разбира се, сега трябваше да бъдем предпазливи и през следващите няколко дни излизахме само в непосредствена близост до блокхауса. На четвъртото утро нашите припаси се свършиха и аз излязох с един от синовете си, за да си набавим месо. Естествено че бяхме много предпазливи, но от рафтърите нямаше и следа. Докато се промъквахме из гората бавно и безмълвно, изведнъж видях на около двадесет крачки от мен водача на рафтърите, застанал зад едно дърво. Не ме беше забелязал, но бе видял сина ми, вдигна пушката си и се прицели в него. Никога не съм изпитвал желание да убия някое човешко същество без нужда и ето защо с няколко бързи скока се озовах при него, изтръгнах пушката от ръцете му, измъкнах светкавично ножа и пистолета от пояса му, след което го ударих в лицето и той падна на земята. Но не загуби присъствие на духа нито за миг, веднага скочи на крака и изчезна, преди да успея да посегна към него. Просто в този момент той бе действал по-бързо и от мен.

— По дяволите! После тази твоя глупост ти е струвала скъпо! — извика някой. — Ясно е, че по-късно човекът си е отмъстил за удара.

— Да, отмъсти си — кимна старият и стана, за да направи няколко крачки насам-натам. Спомените го бяха развълнували. След малко отново седна и продължи: — Имахме късмет и направихме добър лов. Когато се върнахме, аз отидох най-напред зад къщата, за да оставя там дивеча. Стори ми се, че чух уплашения вик на сина ми, но за съжаление не му обърнах особено внимание. Когато влязох в стаята, видях моите хора на пода, вързани и със запушени уста, а в същото време и аз бях сграбчен и съборен на земята. През време на нашето отсъствие рафтърите бяха дошли във фермата ни, завързали жена ми и сина ми и зачакали само нашето завръщане. И когато по-големият ми син влязъл в стаята преди мене, те се нахвърлили отгоре му така бързо, че той успял само да извика слабо, за което вече споменах. И мене ме сполетя същата участ. Бях толкова изненадан и всичко стана тъй бързо, че се видях вързан, преди да успея да помисля за съпротива, след това натъпкаха и в моята уста някакъв парцал, за да не мога да викам. Онова, което последва, едва ли може да се опише с думи. Бяхме съдени: понеже бях стрелял в пушката на водача им, ме обвиниха в

престъпление, заслужаващо смърт. Впрочем тези негодници нападнаха моето бренди и междувременно така се натряскаха, че в тях не остана нищо човешко. Решиха да ни убият. Като специално наказание за удара, който водачът им беше получил от мене, той поиска да бъдем бити и ние, тоест да бъдем убити чрез бой. Двамина се съгласиха с него, трима бяха против, но той успя да се наложи. Изкараха ни навън край оградата. Най-напред беше ред на жена ми. Вързаха я здраво и я биха с тояги. По едно време у одного от тях се събуди, изглежда, някакво чувство на състрадание и той я застреля в главата. Но синовете ми си изпатиха по-лошо от нея, те бяха буквално убити с тояги. А аз лежах наблизко и бях принуден да гледам всичко, защото бях оставен последен. Хора, хора, казвам ви, че онзи четвърт час ми се стори цяла вечност. Бях просто полудял, а не можех да се помръдна. Най-сетне дойде и моят ред. Изправиха ме и ме вързаха за оградата. Не чувствувах ударите, които получавах. Душата ми се намираше в такова състояние, в което телесните болки й бяха безразлични. Само си спомням, че изведнъж откъм царевичната нива се разнесе вик, но понеже рафтърите не му се подчиниха веднага, се чу и изстрел. След това съм изпаднал в безсъзнание.

— Дошли са хора, които те спасиха, нали?

— Хора ли? Не, защото беше един-единствен човек. По неестественото положение на главата ми той още отдалеч разбрал, че живота ми няма да струва и пени^[5], ако веднага не се намеси. Затуй извикал и стрелял. Това бил само предупредителен изстрел, стрелял във въздуха, понеже не могъл да повярва, че има пред себе си убийци. След като се приближил бързо, един от негодниците го познал и изплашено извикал името му. Те можеха да убиват подло, но и шестимата не намерили смелост да се противопоставят на него, единствения. Избягали, използвайки къщата за прикритие, и изчезнали в гората.

— Е, тогава дошлият сигурно е бил някой прочут уестман, към когото хората са изпитвали голямо страхопочитание.

— Уестман ли? Pshaw! Беше индианец. Да, момчета, казвам ви, че ме спаси един червенокож!

— Червенокож ли? Който да всява такъв респект, че шестима рафтъри да избягат от него? Не е възможно.

— Беше Винету!

— Винету, вождът на апачите? Good luck! Да, в такъв случай можем да повярваме на тази работа! Но беше ли името му толкова известно по онова време?

— Наистина тогава беше в началото на славата си, но рафтърът, който извикал името му и после избягал, изглежда, се е бил запознавал вече с него при обстоятелства, които правели една втора среща между двамата най-нежелателна. Впрочем хората, видели Винету макар един-единствен път, знаят какво огромно впечатление прави дори само неговата външност.

— Но защо е оставил негодниците да избягат?

— Остави ги, но само временно. Ти иначе ли би постъпил? Той разбрал от бързото им бягство, че съвестта им не е съвсем чиста, но не е знаел нищо по-определено. Видял труповете на земята едва след като влязъл в двора.

Тогава разбрал, че на това място е извършено престъпление. Но не е могъл да се впусне след бегълците, защото трябвало най-напред да се заеме с мене. Когато се свързах, той бе коленичил до мен също като някой самарянин от Библията. Беше махнал парцала от устата ми и въжетата, които ме стягаха. Наистина не чувствах болки и се опитах да стана, за да си отмъстя, но той не ми позволи, пренесе ме заедно с труповете в къщата, където бих могъл лесно да се защитавам срещу рафтърите, в случай че им хрумнеше да се върнат, а после препусна към най-близкия ми съсед, за да доведе някого, който да се грижи за мене и да ми помага. Трябва да ви кажа, че този съсед живееше на повече от тридесет мили от моята ферма и че Винету не беше минавал никога през тези места. Но той го намери, въпреки че пристигнал там по тъмно, а призори беше при мен заедно с него и един ратай. После ме остави, за да проследи дирите на убийците. Не го видях повече от седмица. Междувременно погребях моите близки и помолих съседа да продаде имението ми. Още не бяха заздравели раните ми, но аз очаквах връщането на апача с болезнено нетърпение. Той бе проследил рафтърите, беше подслушал разговора им вечерта и разбрал, че се канят да посетят форта Смоуки Хил. Нито се беше показвал пред тях, нито им бе сторил нещо, защото отмъщението беше само моя работа. След като се разделихме отново, взех пушката си, качих се на коня и потеглих. Знаете останалото или поне се досещате.

— Не го знаем! Разказвай по-нататък, разказвай!

— Можете да си представите, че всичко това не бе никакво удоволствие за мене. Петимата заминаха за оня свят един подир друг. Шестият, най-лошият, ми се изплъзна. Беше рафтър и може би още се занимава с този занаят, затова и аз станах рафтър, струваше ми се, че по този начин ще мога най-лесно да се срещна с него. А сега... Behold! Тези пък кои са?

Той скочи, а и другите последваха примера му, защото току-що из тъмнината на гората в осветения от огъня кръг се появиха две фигури, загърнати с пъстри одеяла. Бяха индианци. Единият беше възрастен, а другият — млад. Първият вдигна ръка успокоително и каза:

— Никой се не тревожи, не врагове! Тук работят рафтъри, които познават Черен Том?

— Да, познаваме го — отвърна старият Блентър.

— Той заминал донесе ваши пари?

— Да, отиде да получи парите и след около седмица ще се върне при нас.

— Той дойде по-скоро. Значи ние при рафтъри, хора, които търсим. Направи малък огън, да не вижда отдалече. И говори тихо, защото чува надалече.

Той свали одеялото от плещите си, приближи се към огъня, разхвърля главните, угаси повечето и остави съвсем малко от тях да горят. Младият индианец му помагаше. След като свършиха тази работа, той хвърли поглед към котела, седна на земята и каза:

— Дайте ни парче месо, защото яздили отдалече и не яли.

Неговите спокойни и твърди действия предизвикаха, разбира се, учудване на рафтърите. Старият Мисуриец го попита с тон, в който личеше възмущение:

— Ама човече, как така! Настаняваш се при нас, като че ли туй място е твое!

— Ние нищо не рискува — гласеше отговорът, — червенокож човек не винаги лош човек. Червенокож човек, добър човек. Бледолик разбере скоро.

— Ама кой си ти? Във всеки случай не си от племената, които живеят из прериите или край реките. По външността ти мога по-скоро да направя извода, че идваш от Ню Мексико и си може би от индианците пуебло.

— Идва от Ню Мексико, но не е публо. Аз вожд тонкава и се казва Голяма мечка, а този мой син.

— Какво, Голямата мечка ли? — извикаха изненадано няколко рафтъри, а Мисуриецът прибави: — Значи това момче е Малката мечка?

— Така, правилно! — кимна червенокожият.

— Това е вече друго нещо! Двамата тонкави са добре дошли навсякъде. Вземайте месо и медовина колкото искате и останете при нас докато ви харесва. Какво ви води насам?

— Идва предупреди рафтъри.

— Защо? Каква опасност ни заплашва?

— Опасност голяма.

— Ама каква? Говори де!

— Тонкава първо яде, после доведе коне и тогава говори.

Той направи на сина си знак и момчето се отдалечи. После взе парче месо от котела и започна да го яде с такова спокойствие, като че ли се намираше на сигурно място в родния си вигвам.

— И коне водите със себе си? — попита старият. — През нощта в тази тъмна гора? На всичко отгоре сте ни търсили и наистина ни намерихте! Това се казва майсторство!

— Тонкава има очи и уши. Той знае, че рафтъри винаги живее край вода, на реки. Вие говори много силно и гори голям огън който ние вижда отдалеч, а подуши още по-отдалеч. Рафтъри много непредпазливи, врагове лесно намерят тях.

— Наоколо няма врагове. Съвсем сами сме в тази местност, а и смятам, че сме достатъчно силни, за да се справим с всеки неприятел.

— Бентър Мисуриец се лъже!

— Какво, и името ми ли знаеш?

— Тонкава стоял дълго време там зад дърветата и слушал какво говорят бледолики, чувал твое име. Ако враговете сега не тук, те дойдат. Ако рафтъри непредпазлив, тогава ги победи и малоброен неприятел.

Ето че се разнесе тропот от копита, приглушен от меката почва. Малката мечка доведе два коня, завърза ги за едно дърво, взе си парче месо от котела и седна до баща си, за да се нахрани. Баща му вече се беше наял, прибра ножа в пояса си и каза:

— Сега тонкава говори и после рафтъри изпушат с него лулата на мира. Черния Том има много пари. Трампове идват, издебнат него и

вземат пари.

— Трампове ли? Тук край Блек Беър? Сигурно си се заблудил.

— Тонкава не заблуждава, а точно знае и на вас обясни.

Той разказа на заваления си английски събитията на парахода, но бе твърде горд да спомене макар и с една-единствена дума геройската постъпка на сина си. Разбра се, че всички го слушаха най-напрегнато. Разказа също и за нещата, които се бяха случили след бягството на трамповете. Той и синът му достигнали брега на Арканзас с малката лодка броени минути след Корнъл и останали да лежат на брега до разсъмване, понеже в тъмнината не можели да проследят дирята на трамповете. А тя била много ясна и след като заобикаляла форт Гибсън, се отправяла на запад между Канейдиън и Ред Форк, а после завивала на север. През една от следващите нощи трамповете нападнали село на индианците крики, за да си набавят коне. По обяд на следващия ден двамата тонкави срещнали скитащи воители от племето чоктави, от които си купили два коня. Но с обичайните церемонии при покупката на конете те загубили толкова време, че трамповете получили вече преднина от цял ден. После прекосили Ред Форк и през една открита прерия се отправили към Блек Беър. Сега трамповете лагерували на малка полянка край реката, а тонкавите посетили най-напред рафтърите, за да ги предупредят.

Въздействието от този разказ не закъсня. Вече всички говореха съвсем тихо и огънят беше изгасен напълно.

— На какво разстояние оттук се намира лагерът на тези трампове? — попита старият Мисуриец.

— За да стигне дотам, трябва върви време, което бледолики наричат половин час.

— Гръм и мълнии! Значи не са видели огъня ни, но са могли да подушат дима. Наистина сме се чувствали прекалено сигурни. А откога се намират на това място?

— Час преди здрачаване.

— Тогава несъмнено са ни търсили. Не знаеш ли нещо за това?

— Тонкава не бива наблюдава трампове, защото още светло. Тръгна веднага, предупреди рафтърите, понеже...

Той спря и се послуша. После продължи, но вече съвсем тихо:

— Голямата мечка нещо видя, нещо мръдна при ъгъла на къща. Тихо седи и не говори! Тонкава пропълзи и разбере.

Той легна на земята и запълзя към къщата, като остави пушката си. Рафтърите наостриха уши. Изминаха може би десетина минути, после изведнъж се разнесе кратък остър вик, вик, познат на всеки уестман — предсмъртен човешки вик. След малко вождът се върна.

— Един разузнавач на трампове — каза той. — Тонкава го убил с ножа си. Но може би не бил сам. Другият се върне и съобщи. Затова бързо, ако бели мъже искат подслушат трампове.

— Имаш право — съгласи се Мисуриеца шепнешком. — Аз ще тръгна, а ти ще ме водиш, защото познаваш точно мястото, където са се разположили да нощуват. Засега те все още не подозират, че присъствието им ни е известно. Чувстват се сигурни и ще говорят за планове си. Ако тръгнем веднага, може би ще научим какво мислят да правят.

— Да, но съвсем тихо и потайно, за да не види друг разузнавач, че тръгваме. И не взима пушки, а ножове. Пушки пречат.

Съветът му беше последван. Рафтърите се прибраха в блокхауса, където никой не можеше да ги наблюдава, а Мисуриеца и вождът запълзяха към лагера на трамповете.

Реката Блек Беър може да се определи като граница на онази своеобразна хълмиста равнина, наречена „вълниста прерия“. В нея се издигат хълм до хълм, почти напълно еднакви, разделени помежду си от също така еднакви падини. И това се наблюдава на територията на целия източен Канзас. Тази вълниста прерия е богата на води и гори. Ако погледнем от птичи поглед безкрайно следващите едни след други хълмове и падини, те ще ни заприличат на развълнуваните води на някое зелено море. Оттам е дошло и името на прерията, от което можем да заключим, че под „прерия“ не трябва да разбираме винаги само равнини, покрити с трева. Водите на река Блек Беър се бяха вдълбали надълбоко в меката хумусна почва на този хълмист терен, така че бреговете ѝ бяха в по-голямата си част високи и обрасли с гъсти гори чак до мястото, където реката излизаше от вълнистата прерия. Това е (или по-скоро беше) непокътната дива местност, защото в последно време вълнистата прерия се насели сравнително гъсто, а безразборното и безотговорно ловуване унищожи запасите ѝ от дивеч.

На мястото, където работеха рафтърите, високият бряг се спускаше стръмно към реката недалеч от блокхауса, което беше извънредно удобно, тъй като по него рафтърите можеха да свличат до

водата отсечените дънери твърде лесно. За щастие по стръмния бряг не растяха храсталаци, но въпреки това не беше никак просто да се върви по него нощем. Мисуриеца беше стар и много опитен уестман, но се възхищаваше от вожда, който го беше хванал за ръката и се движеше безшумно между дърветата, избягвайки стволовете им тъй ловко и сигурно, сякаш наоколо бе светъл ден. Долу се чуваше ромоленето на реката, което поглъщаше всеки неволен шум, причинен от нечий крак.

След като повървяха около двадесетина минути, двамата се спуснаха в хълмиста долина, пресичаща пътя на реката. И тя беше обрасла с гъста гора. Получаваше обилна влага от малко поточе, което тихо бълбукаше. Близко до мястото, където поточето се вливаше в реката, се разстиляше поляна, по която растяха само няколко храста. Там се бяха разположили трамповете и бяха запалили огън, чиято светлина бе забелязана от двамата още докато се промъкваха из гората.

— Трампове непредпазливи като рафтъри — прошепна вождът на тонкавите към спътника си. — Запалили голям огън, сякаш на него пекат много голям бизон. Червенокожи воини винаги правят малък огън, тогава пламък не се вижда и прави малко дим. Сега ние много лесно приближим и направим така, че нас не видят.

— Да, можем да се приближим — каза старият, — но дали ще е достатъчно близо, за да можем да чуем какво си говорят, това е вече друг въпрос.

— Можем съвсем близо, ние чуем всичко. Но помагаме си, ако трамповете открият нас. Който нас нападне, бързо с нож убием и веднага скриваме се в гората.

Те се промъкнаха до последните дървета, откъдето можеха да огледат огъня и насядалите около него хора. Тук имаше повече комари, отколкото горе, при лагера на рафтърите. Комарите са обичайна напаст по теченията на реките в онези райони. Може би точно заради тях трамповете бяха наклали такъв огромен огън. Някъде встрани бяха завързани конете им. Не можеха да се видят, но се чуваха. Москитите ги измъчваха и за да ги прогонят, конете се намираха в постоянно движение. Мисуриеца ясно долови ударите на копитата им.

Сега двамата легнаха на земята и запълзяха към огъня, като се стремяха да използват за прикритие храстите, растящи по поляните. Трамповете се бяха настанили близо до потока, чиито брегове бяха обрасли нагъсто с камъш, а той се простираше почти до самия лагер и

предлагаше чудесна възможност за прикриване. Индианецът, който пълзеше първи, показва наистина завидно майсторство. Трябваше да се промъкнат между високите изсъхнали стебла безшумно, а то беше почти невъзможно. Върховете на тръстиките не биваше да се разклащат, защото това би ги издало твърде лесно. Голямата мечка избягваше тази опасност, като просто си проправяше път с ножа. Той отрязваше с острия си нож тръстиковите стебла и освен това гледаше всячески да улесни Мисуриеца, който го следваше. Индианецът режеше сухата тръстика толкова тихо, че дори и старият не съумяваше да долови някакъв шум.

Така те се приближаваха постепенно до огъня и замряха, прилепени до земята, едва когато можеха да доловят разговора на трамповете, а те изобщо не си даваха труд да говорят тихо. Блентър огледа бързо насядалите срещу него фигури и попита вождата шепнешком:

— Кой от тях е Корнъл, за когото ни разказваше?

— Корнъл не тук, няма го — отвърна индианецът едва чуто.

— Може би е тръгнал да ни търси?

— Аз така мисли.

— Е, тогава сигурно е онзи, когото ти уби.

— Не, не той.

— Но как си могъл да го различиш?

— Бледолики виждат само с очи, индианци виждат и с ръце.

Моите пръсти щяха разпознаят Корнъл.

— Тогава той не е бил сам и ти си убил неговия другар.

— Така ще е. Изчакаме, докато Корнъл върне.

Трамповете разговаряха оживено, бърбореха за какво ли не, само не и за онова, което интересуваше двамата подслушвачи. Най-сетне един от тях каза:

— Любопитно ми е дали предположенията на Корнъл са били верни. Би било много глупаво, ако рафтърите не са вече тук.

— Тук са, и то наблизко — отвърна друг. — Треските, които плуват по водата, са съвсем наскоро сечени, може би са от вчера или най-много от завчера.

— Ако е така, тогава се налага да се оттеглим, понеже сме в опасна близост до тях. Не бива да ни виждат в никакъв случай. С тях всъщност си нямаме работа, защото ни трябва само Том и парите му.

— Но няма да ги получим — обади се трети. — Да не си мислите, че рафтърите няма да ни открият дори и ако се оттеглим на известно разстояние? Ние оставяме тук следи, които не можем да заличим. А щом стане известно присъствието ни, и хубавият ни план пропада!

— Не пропада! Ще ги изпозастреляме!

— Да не мислиш, че ще се оставят спокойно да се целиш в тях? Аз дадох на Корнъл най-добрия възможен съвет, но той не ме послуша. На изток, в големите градове, всеки който е обран, отива в полицията и предоставя на нея преследването на крадеца, но тук, в Запада, всеки сам си върши нещата. Убеден съм, че са ни преследвали доста надалече. А кои са тръгнали по следите ни? Във всеки случай онези хора измежду пътниците, които разбират нещо от тези работи, а те са Олд Файерхенд, Черния Том и най-вече онзи чуждак Леля Дрол. Трябваше само да ги причакаме и щяхме да вземем парите на Том съвсем лесно. Но вместо да го сторим, ние яздихме с дни, а сега киснем край тази река, без изобщо да знаем дали ще видим някога парите. А не по-малко глупаво е, че Корнъл се лута нощем из гората, за да търси рафтърите. Можеше да почака до утре и...

Той прекъсна разсъжденията си, защото в този момент онзи, за когото говореше, се появи откъм гората и бързо се отправи към огъня. Корнъл забеляза, че хората му го гледаха с нескрито любопитство, свали си шапката, хвърли я на земята и каза:

— Лоши новини, момчета, нямах късмет.

— Защо? Какво се случи? Разказвай! — разнесоха се наоколо възгласи. — Къде е Брънс? Защо не е с теб?

— Брънс ли? — отвърна Корнъл, като седна. — Той изобщо няма да се върне, мъртъв е.

— Мъртъв ли? Да не си полудял? Да не му се е случило нещо?

— Наистина на клетника му се случи нещастие, но с „помощта“ на нож, който беше забит в сърцето му.

Тази новина предизвика голяма възбуда. Всеки питаше и разпитваше и затрупан от въпроси, Корнъл изобщо нищо не можеше да обясни. Затова заповяда на всички да мируват. Щом настъпи тишина, започна да разказва:

— Брънс и аз мислехме, че рафтърите са нейде нагоре по реката, и тръгнахме в тази посока. При това трябваше да бъдем много предпазливи, защото можеха лесно да ни забележат. Ето защо напредвахме доста бавно и скоро се стъмни. Аз поисках да се връщаме вече, но Брънс беше на друго мнение. Бяхме срещнали различни следи, от които той си вадеше заключението, че сме близо до сечището. Каза, че сме щели да подушим рафтърите, защото те сигурно били запалили огън заради комарите. Това се потвърди, най-сетне ни замириса на дим и на високия бряг забелязахме бледи отблясъци като от огън, чиято светлина се процежда между дърветата и храстите. Закатерихме се нагоре и скоро видяхме огъня. Беше запален пред един блокхаус и около него седяха рафтърите, двадесетина на брой, колкото сме и ние. Промъкнахме се по-наблизо. Аз останах да лежа до едно дърво, а Брънс пропълзя зад къщата. Още не се бяхме заслушали в разговора им, когато изведнъж се появиха двамина, които не бяха рафтъри, а непознати за тях хора. И по дяволите, бяха двамата индианци от „Догфиш“!

Тази новина изненада трамповете много, но те направо зяпнаха с уста, като разбраха какво е разказал вождът на рафтърите. После Корнъл продължи:

— Видях, че червенокожият започна да гаси огъня и после всички заговориха толкова тихо, че не можех нищо да разбирам. Вече исках да се връщаме, но трябваше да изчакам идването на Брънс. Изведнъж чух един толкова ужасяващ вик, толкова страшен, че потреперих от глава до пети. Разнесе се откъм къщата, зад която се бе скрил Брънс. Започнах да се безпокоя за него и се запромъквах около лагера към къщата. Беше толкова тъмно, че бях принуден да се движа пипнешком. Изведнъж ръката ми напипа човешко тяло, което лежеше в локва кръв. По дрехите разбрах, че е Брънс, и страшно се изплаших. Беше ударен в гърба на такова място, че несъмнено сърцето му бе улучено. Какво можех да направя? Изпразних джобовете му, взех пистолета и ножа му и го оставих. Когато се озовах отново откъм предната страна, забелязах, че рафтърите се бяха прибрали в къщата, и побързах да си плюя на петите. А сега нямаме време за губене — трябва да се махаме.

— Защо? — попитаха наоколо.

— Защо ли? А не чухте ли, че тези червенокожи са видели лагера ни? Естествено, че ще ни нападнат. И е възможно да се появят твърде скоро, защото ще се досетят, че поради изчезването на убития ще станем подозрителни. Ако се оставим да ни изненадат, сме загубени. Трябва веднага да продължим пътя си и да се откажем от парите на рафтърите. Това е най-умното и... — Той спря и направи с ръка внезапно движение.

— Какво има? Какво ти е? Продължавай! — обади се един.

Корнъл стана, без да отговори. Той беше седял близо до мястото, където двамата подслушваха. Но те не лежаха вече един до друг, както отначало. Когато старият Мисуриец съзря Корнъл, бе обхванат от необикновено вълнение, което се засили още повече, щом чу неговия глас. Мисуриец не можеше вече да лежи спокойно сред тръстиките, а започна да се промъква все по-напред и по-напред. Очите му горяха и изглежда, сякаш искаха да изскочат от орбитите си. В своята възбуда той забрави всяка предпазливост и изобщо не обърна внимание, че почти цялата му глава стърчеше над тръстиките.

— Не се показва — прошепна му вождът на тонкавите, като го хвана и дръпна назад.

Но вече беше късно, защото Корнъл бе забелязал главата му. Затова беше прекъснал изречението си и бе станал, за да се опита да обезвреди съгледвача. Но той прояви твърде голяма съобразителност и каза:

— Току-що се сетих, че имам още работа при конете и... и, я елате двамата с мен!

Той махна с ръка на двама души, които седяха до него от двете му страни. Те станаха и той им прошепна:

— Само се преструвам, защото зад нас в тръстиката лежи някакъв човек, сигурно е рафтър; Ако разбере че съм го видял, ще избяга. Щом се хвърля върху него, дръжте го и вие! По този начин ще го пипнем тъй здраво, че няма да може да се защитава и да ме рани. И така... напред!

Той се обърна светкавично и се хвърли към мястото, където бе забелязал главата.

Вождът на тонкавите беше изключително предпазлив, опитен и прозорлив човек. Той видя, че Корнъл стана и зашепна нещо на двамата, забеляза как един от тях направи неволно движение назад.

Колкото незабележимо и кратко да беше то, Голямата мечка разбра за какво ставаше въпрос. Той докосна стария с ръка и му прошепна:

— Бягай! Бързо, бързо! Корнъл видял и те хване.

В същото време той се обърна и без да се надига от земята, се изтегли бързо назад и изчезна зад един храст. Не бяха изминали и две секунди, а вече чу зад гърба си гласът на Корнъл да казва „напред“ и когато обърна глава, видя, че Корнъл се хвърли върху Мисуриеца и двамата трампове веднага последваха примера му.

Старият Блентър беше напълно обезвреден, въпреки прочутото си присъствие на духа. Тримата бяха легнали или коленичили върху него и държаха здраво ръцете и краката му, а трамповете наскочаха и бързо се приближиха. Индианецът извади ножа си, за да се притече на помощ на стария, но незабавно разбра, че не би могъл да стори нищо срещу толкова многоброен противник. Можеше само да види какво щеше да стане с Мисуриеца и да съобщи на рафтърите. Но за да не бъде открит и той самият, пропълзя далеч от проправения в тръстиката път и се скри зад един храст.

След като трамповете видяха пленника, вдигнаха голям шум, но Корнъл им заповяда да мълчат:

— Тихо! Никой не знае дали е бил сам. Дръжте го здраво. Отивам да проверя!

Той обходи близката околност и за свое успокоение не забеляза никакъв човек. Докато четирима души държаха пленника неподвижен на земята, Корнъл се наведе над него, за да разгледа лицето му. Хвърли му продължителен, остър и замислен поглед, след което каза:

— Човече, отнякъде те познавам! Къде съм те виждал?

Старият беше достатъчно предпазлив, за да не му каже. Омразата кипеше в гърдите му, но той положи усилия да си придаде по възможност по-безразличен вид.

— Да, виждал съм те някъде — повтори Корнъл. — Кой си ти! Не си ли от рафтърите, които работят по-нагоре?

— Да — отвърна запитаният.

— А защо пълзиш наоколо и ни подслушваш?

— Чуден въпрос! Да не би тук в Запада да е забранено да поогледаш хората? Напротив, считам го за чиста необходимост. Има достатъчно люде, от които трябва да се пазиш!

— Ти си чул какво си говорихме и следователно знаеш кои сме и какво правим тук.

— Нищо не можах да чуя. Бях слязъл надолу по реката и исках да се върна в лагера ни. Тогава видях вашия огън и разбира се, реших да се промъкна и да видя кой лагерува тук. Изобщо не успях да чуя за какво се говореше, защото бях твърде непредпазлив и ме видяхте веднага.

Той се надяваше, че Корнъл не бе успял да го разгледа добре горе при блокхауса. Но се беше излъгал, защото червенокосият отвърна подигравателно:

— Това е чиста лъжа! Не само че те видях при рафтърите, но те чух и да говориш, така че те разпознах веднага. Признаваш ли си?

— И през ум не ми минава! Това, което казах, е вярно!

— Значи си бил сам тук, а?

— Да.

— Още ли твърдиш, че не си чул нито дума от разговора ни?

— Ни една-единствена.

— Как се казваш?

— Адъмс — излъга Мисуриец, който имаше пълно основание да премълчи истинското си име.

— Адъмс — повтори Корнъл замислено. — Адъмс! Никога не съм познавал някой Адъмс, който да ти прилича. И все пак не мога да се отърва от чувството, че вече сме се виждали някъде.

— Не сме — обади се старият. — А сега ме пуснете да си вървя! Нищо лошо не съм ви сторил и се надявам, че сте честни уестмани, които оставят другите почтени люде на мира.

— Да, ние наистина сме почтени хора, много почтени хора — изсмя се червенокосият, — но преди малко вие убихте един от нашите, а според законите на Запада това злодеяние изисква отмъщение. Кръв за кръв, живот за живот. Не ме интересува кой си, но с тебе е свършено!

— Как? Искате да ме убиеете?

— Да, също както и вие убихте нашия другар. Сега ще видим дали и ти ще умреш от нож като него, или ще те удавим в реката. Но няма много-много да се церемоним. Нямаме никакво време. Да гласуваме бързо. Затъкнете му устата, за да не може да вика. Който иска да го хвърлим във водата, да вдигне ръка!

Тази покана бе отправена към трамповете и повечето от тях веднага вдигнаха ръка.

— Значи ще го удавим! — каза Корнъл. — Вържете здраво ръцете и краката му, за да не може да плува. След това го хвърлете бързо във водата и да изчезваме, преди да са дошли рафтърите!

По време на разпита старият Мисуриец беше държан здраво от неколцина трампове. Най-напред решиха да му запушат устата. Той знаеше, че за тези кратки минути бе невъзможно индианецът да стигне до рафтърите, и следователно не можеше да се надява на помощ, но въпреки всичко той стори онова, което би направил всеки друг на неговото място — започна да се съпротивлява с все сила и нададе силни викове за помощ. Гласът му проехтя надалеч в нощната тишина.

— Hell and damnation!^[6] — извика гневно Червения Бринкли. — Не го оставяйте да реве така. Ако не можете да се справите с него, то аз сам ще го укротя. Само гледайте!

Той грабна пушката си и замахна, за да удари с приклада стария по главата. В същият миг от гъсталака изскочи огромна сянка. Корнъл получи страхотен удар и се просна по гръб на земята...

Малко преди здрачаване четирима конници яздеха нагоре по реката, без да изпускат из очи дирята на трамповете. Бяха Олд Файерхенд, Черния Том и Леля Дрол с момчето Фред. Следата навлезе под дърветата; различаваше се горе-долу добре, но не беше лесно да се определи кога е била оставена. Едва когато дирята прекоси една малка тревиста полянка, Олд Файерхенд слезе от коня си за да я разгледа внимателно, понеже тревните стебълца даваха възможност за по-правилни и точни заключения, отколкото горският мъх. След като огледа отпечатъците подробно, той каза:

— Негодниците са на около една английска миля^[7] пред нас, защото следата е от преди половин час. Ще трябва да пришпорим конете си.

— Защо? — попита Том.

— За да можем още преди падането на здрача да се приближим до трамповете толкова, че да успеем да открием лагера им.

— Няма ли да е опасно за нас? Те ще си изберат място за лагер преди настъпването на тъмнината и ние сигурно ще влезем право в ръцете им.

— Не ми се вярва. Не можем да ги настигнем, преди да се стъмни. По различни белези разбрах, че се намираме близо до рафтърите, които искаме да предупредим. В такъв случай винаги ще ни бъде от полза да познаваме мястото, където са се разположили трапозете. А тъкмо затова трябва да побързаеме. Иначе ще ни изненада нощта, а тогава могат да се случат много работи, които няма да сме в състояние да предотвратим. Какво е мнението ви, Дрол?

Двамата бяха разговаряли на немски. Дрол отговори на своя диалект:

— Просто изказахте моето мнение. Колкото по-бързо яздим, толкова по-бързо ще ги пипнем, а ако яздим по-бавно, ще ги пипнем по-късно. И така, господа, пришпорете конете, за да затреперят дърветата!

Тъй като тук дърветата растяха по-нарядко, предложението беше последвано. Но и трапозете бяха използвали дневната светлина докрай и бяха спрели да нощуват едва когато тъмнината ги бе принудила. Ако Олд Файерхенд не се беше придържал точно по техните следи, а бе следвал посоката в по-голяма близост до брега на реката, той щеше да се натъкне на следите от двамата тонкави, които имаха съвсем малка преднина пред него.

Когато се стъмни дотолкова, че следите от конските копита едва си личаха, ловецът отново слезе от коня си, за да ги разгледа. Скоро съобщи резултата:

— Наваксали сме половин миля, но за съжаление и трапозете са яздили бързо. Въпреки това ще се опитаме да ги стигнем. Слизайте! Ще продължим пеша и ще водим конете за юздите!

За съжаление скоро се стъмни толкова много, че следата вече не се виждаше. Четиримата спряха.

— А сега? — попита Том. — Принудени сме да стоим тука.

— Ами — отвърна Дрол. — Хич няма да стоим тук, ами продължаваме, докато ги намерим.

— Но нали ще ни чуят, като се приближаваме!

— Тогава ще вървим тихичко. Мене няма да ме чуят, нито ще ме хванат. Не сте ли на същото мнение, господин Файерхенд?

— Да, на вашето мнение съм — отвърна ловецът, — но предпазливостта ни повелява да се отбием встрани от следата. Нека се придържаме малко по-вдясно, в такъв случай те ще бъдат някъде

между нас и реката и със сигурност ще видим огъня им, без да ни забележат.

— А ако не запалят огън? — обади се Том.

— Тогава ще подушим конете им — отвърна Дрол. — В гората ще можем да ги усетим с обонянието си по-лесно, отколкото на открито. Носът ми още никога не ме е изоставял в беда. И така, давай напред и малко по-вдясно!

Олд Файерхенд закрачи начело като хвана коня си за юздата, и другите го последваха. На това място реката описваше твърде широка дъга вляво, така че те се отдалечиха доста от нея. Олд Файерхенд го забеляза по намалената влажност на почвата наоколо и затова пак свърна малко наляво. Но ето че внезапно усети миризма на дим и се спря. Зад него Дрол задуши из въздуха и каза:

— Това е дим, иде ей оттам, значи трябва да се насочим малко по-нататък. Но внимавайте, струва ми се, че там нещо се светлее. Може да е само някой огън.

Той понечи да продължи, но се спря, защото острият му слух долови шум от приближаващи се стъпки. Олд Файерхенд също ги чу, чу и ускореното дишане на идващия. Той пусна юздите на коня си и направи няколко крачки напред. Неговият слух му подсказа, че човекът ще мине оттам. Скоро пред него изплува човешка фигура, която сред мрака на нощната гора беше трудно забележима дори и за окото на прочутия ловец. Сянката се канеше бързо да отmine, когато двете ръце на ловеца я сграбчиха яко.

— Стой! — заповяда й той с приглушен глас. — Кой си ти?

— Шай нек енок, шай копейа (не знам, никой) — отвърна сянката, като се мъчеше да се измъкне.

Дори и най-безстрашният човек ще се изплаши, ако посред нощ в гората, където си мисли, че е сам, го сграбчат внезапно две силни ръце. В такива мигове на уплаха човек неволно си служи винаги с родния език. Това направи човекът, когото Олд Файерхенд държеше здраво в ръцете си. Ловецът разбра думите му и каза изненадано:

— Говори езика на тонкавите. Голямата мечка със сина си се намират пред нас. Да не би... кажи, кой си ти?

Сега човекът престана да се съпротивлява. Беше познал гласа на ловеца и отвърна бързо на завален английски:

— Аз Нинтропан Хауей, ти Олд Файерхенд. Това много добре, много добре! Още хора при теб?

— Значи наистина Голямата мечка! Каква щастлива случайност! Да, аз съм Олд Файерхенд. С мене са още трима души, а имаме и коне. Какво правиш тук? Трамповете са наблизко. Внимавай!

— Аз ги видях. Пленили стар Мисуриец Блентър. Сигурно искат убият. Бърза доведе рафтър на помощ, но Олд Файерхенд хванал.

— Искат да убият един рафтър? Трябва да им попречим! Къде се намират?

— Там назад мен, където светло между дърветата.

— Червения Корнъл там ли е?

— Да, там.

— Къде са конете им?

— Когато Олд Файерхенд стигне тях, коне надясно от огън.

— А къде са рафтърите?

— Горе нависоко. Голяма мечка бил вече там и говорил с тях.

+Той разказа накратко със задъхан глас какво се бе случило. Олд Файерхенд се обади:

— Щом е бил убит трамп, те ще пречукат и Мисуриец. Ние четиримата ще вържем тук конете си и ще се промъкнем към огъня колкото се може по-бързо, за да предотвратим убийството. А ти тичай при рафтърите и ги доведи незабавно на помощ!

Индианецът изчезна. Четиримата завързаха поводите на конете за околните дървета и се втурнаха към лагера на трамповете. Не след дълго пред тях стана по-светло и скоро видяха пламъците на огъня между дънерите на дърветата. Вдясно забелязаха конете, които си почиваха на една полянка.

Сега те легнаха на земята и запълзяха към огъня. Олд Файерхенд се обърна към Фред и понечи да му каже да отиде при конете на трамповете и да застреля всеки, който се опита да яхне някой кон, за да избяга. Но едва бе изрекъл една дума и откъм лагера се разнесе силен, пронизителен вик. Както вече споменахме, старият Мисуриец викаше за помощ.

— Ще го убият! — каза Олд Файерхенд с все още приглушен глас. — Да се нахвърлим върху тях и да ги разпръснем! Никаква милост за онези, които се отбраняват!

Той скочи и се втурна към огъня. Трябваше да събори тримачетирима трампове, за да се докопа до Корнъл, който току-що бе замахнал да удари рафтъра. Ловецът пристигна тъкмо навреме и стовари приклада на пушката си върху червенокосия. Следващите му удари повалиха тримата трампове, канещи се да вържат Мисуриеца. После хвърли пушката, с която изобщо не беше стрелял, извади револвера си и откри огън на останалите неприятели. При това от устата на грамадния ловец не се бе отронил никакъв звук.

Но пък другите трима викаха и заради него. Черния Том бе влетял между трамповете като ураган, обработваше ги с приклада на пушката и ги обсипваше с най-цветисти ругатни, заплахи и подигравки. Шестнадесетгодишният Фред стреля най-напред с пушката си, после я захвърли и извади револверите. Стреляше с тях непрестанно и крещеше с всички сили, за да се засили уплахата на трамповете.

Но най-силно се чуваше пискливият глас на Леля Дрол. Чудатият ловец крещеше и ругаеше за десет души. Движенията му бяха толкова бързи, че никой от враговете му не би могъл сигурно да се прицели в него. Но и никой от тях нямаше това намерение. Трамповете така се бяха смаяли и уплашили от неочакваното нападение, че в първите мигове не помислиха да се съпротивляват, а когато се окопитиха, на земята лежаха толкова много от другарите им убити, ранени или зашеметени, че оцелелите сметнаха за най-умно да ударят на бяг. Те избягаха, без изобщо да разберат, че числено превъзхождаха противника си, тъй като вследствие на крясъците на Леля Дрол бяха помислили нападателите за многобройни. От момента, когато Олд Файерхенд бе нанесъл първия удар, до бягството на оцелелите трампове не беше изминала и минута.

— След тях! — извика Олд Файерхенд. — Аз оставам тук! Не им позволявайте да стигнат до конете си!

Том, Дрол и Фред се втурнаха към мястото, където бяха видели конете им, като продължиха да крещят. Трамповете, отпразнили се в тази посока с надеждата да избягат с конете си, се уплашиха и се отказаха от намерението си; продължиха да тичат все по-навътре в гората.

Междувременно рафтърите очакваха в блокхауса завръщането на двамата си разузнавачи — Мисуриеца и вожда на тонкавите. След като

чуха изстрелите долу край реката, те помислиха че двамата се намират в опасност. Грабнаха оръжията си и доколкото им позволяваше голямата тъмнина, се затичаха в посоката, откъдето се бяха разнесли изстрелите. Крещяха с всички сили, за да отвлекат вниманието на трамповете от двете им жертви и да ги сплашат. Начело на всички тичаше Малката мечка и от време на време извикваше на рафтърите, за да не се объркат. Едва бяха изминали половината разстояние, когато пред тях се чу друг глас, гласът на Голямата мечка:

— Бързо идва! — извика той. — Олд Файерхенд тук и стреля по трампове. С него само трима, на помощ!

[1] Блокхаус (англ.) — типични за времето на американските пионери здрави дървени къщи, устойчиви срещу студ и нападения. — Б.пр. ↑

[2] Clap-boards (англ.) — дъски с един изгънен ръб. — Б.пр. ↑

[3] Американски пионери — под това название обикновено се разбират всички заселници, които първи излизат в „нецивилизованите“ райони на Северна Америка — ловци, рафтъри, фермери, и др. — Б.пр. ↑

[4] Пемикан (инд.) — чукано и сушено месо с голяма трайност. — Б.пр. ↑

[5] Пени — дребна английска монета. — Б.пр. ↑

[6] Hell and damnation! (англ.) — Хиляди дяволи! (проклятие) — Б.пр. ↑

[7] Английска миля = 1,609 м. — Б.пр. ↑

4. ИЗБЯГНАТО ОТМЪЩЕНИЕ

Когато рафтърите се появиха долу при огъня, край него седяха най-спокойно Олд Файерхенд, Том, Дрол, Мисуриеца и Фред, като че ли те го бяха запалили и нищо особено не се бе случило. На едната страна лежаха трупове на убитите трампове, а на друга бяха оставени ранените, както и вързаните пленници. Между последните се намираше и Червения Корнъл.

— Гръм и мълния! — извика първият рафтър, който се приближи до Мисуриеца. — Мислехме, че се намираш в опасност, а ти си седиш тук като в лоното Авраамово!

— Бях в опасност! — отвърна старият. — Искаха да ме пратят при Авраам, Корнъл беше вдигнал приклада си над мене и тогава се появиха тези четирима господа и ме спасиха. Бърза и чиста работа! Можете да научите нещо от тях, момчета!

— А... наистина ли Олд Файерхенд е между тях?

— Да, ей къде е седнал. Огледайте го и му стиснете ръката! Заслужил го е. Представете си само, трима мъже и едно момче се хвърлят срещу двадесет души, убиват девет и пленяват шест, без никой от тях да получи и драскотина!

При тези думи той стана. Изправиха се и другите. Рафтърите бяха застанали почтително на известно разстояние и сега, отправиха погледите си към Олд Файерхенд. Той ги подкани да се приближат и стисна всекиму ръката. Двамата тонкави обаче поздрави специално, като им каза:

— Моите червенокожи братя показаха при преследването на трамповете голямо умение и много ме улесниха да ги следвам.

— Похвалата на моя бял брат повече за чест, отколкото заслужена — отвърна скромно Голямата мечка. — Трампове оставили следа дълбока и широка, като от стадо бизони. Кой не види следа, значи сляп. Но къде Корнъл? И той ли мъртъв?

— Не, жив е. Моят удар само го зашемети. Вече дойде на себе си и го вързахме. Ето го къде лежи.

Той посочи с ръка към мястото, където се намираше Корнъл. Индианецът се приближи до него, извади ножа си и каза:

— Щом не умрял от удар, тогава умре от нож. Той удари мен, сега аз взема кръвта му!

— Стой! — извика старият Мисуриец, като хвана вдигнатата ръка на вожда, държаща ножа. — Този човек е само мой!

Голямата мечка се обърна, погледна го сериозно в лицето и каза:

— Ти също има отмъщение към Корнъл?

— Да, и то какво!

— Кръвно?

— Да, той проля кръв и уби.

— Кога?

— Преди много, много години. Той уби жена ми и синовете ми с тояги.

— Ти не се лъже? — попита индианецът, комуто не се искаше да се откаже от отмъщението, което му повеляваше законът на прерията при тези обстоятелства.

— Не, изключено е да се лъжа. Веднага го познах. Това лице не се забравя.

— Ти значи убиеш?

— Да, без никаква милост.

— Тогава аз отстъпи, но не съвсем. На мен даде кръв, а на теб живот. Тонкава не може опрости негово наказание, той му вземе ушите. Ти съгласен?

— Хмм, а ако не се съглася?

— Тогава тонкава убие него веднага!

— Добре, вземи му ушите! Може и да не е християнско, че се съгласявам, но който е преживял такива мъки, каквито ми причини този човек, сигурно също няма да се съобразява с християнското милосърдие, което би пощадило дори такъв злодей, а със закона на саваната.

— Значи уши мои, аз веднага взема тях.

Той клекна до Корнъл, за да изпълни намерението си. Щом Корнъл видя, че работата става сериозна, извика:

— Мешърс, ама какво мислите да правите? Нима е християнско? Какво съм ви направил, че ще позволите на този червенокож дивак да обезобрази главата ми?

— Ще говорим по-късно за това, което само на мене си направил — отвърна Мисуриеца студено и сериозно.

— Аз ще ти кажа веднага в какво те обвиняват другите — добави Олд Файерхенд. — Още не сме претърсили джобовете ти, я да видим какво има в тях!

Той направи знак на Дрол и Лелята изпразни джобовете му. Измежду много други предмети беше и портфейлът на трампа. Когато го отвори, видяха вътре непокътната сумата, която беше открадната от инженера.

— Аха, ти още не си делил с хората си! — усмихна се Олд Файерхенд. — Това доказва, че те имат към тебе по-голямо доверие отколкото ние. Ти си крадец, а по всяка вероятност и нещо повече. Не заслужаваш милост. Нека Голямата мечка прави каквото си иска!

Корнъл изрева от страх, но вождът го хвана за косата и без да обръща внимание на крясъците му, с две бързи и сигурни движения му отрязва ушите и ги хвърли в реката.

— Така! — каза той. — Тонкава отмъсти, сега тръгва.

— Сега ли? — попита Олд Файерхенд. — Няма ли да дойдеш с мен или да останеш при нас поне тази нощ?

— За тонкава все едно дали ден, или нощ. Негови очи добри, но времето много малко. Загубил много дни преследва Корнъл. Сега язди ден и нощ стигне свой вигвам. Той приятел на белите мъже, голям приятел и на брат Олд Файерхенд. Нека Великият дух винаги дава на бледоликите много барут и месо, защото били добри към тонкава. Хау!

Той нарами пушката си и потегли. Синът му също сложи пушката си на рамо и го последва в тъмната нощ.

— Къде са оставили конете си? — осведоми се Олд Файерхенд.

— Горے при нашия блокхаус — отвърна Мисуриеца. — Естествено че най-напред ще отидат до горе, за да ги вземат, но дали ще ги намерят така лесно през нощта в тази гъста гора, не...

— Не се безпокойте — прекъсна го ловецът. — Те знаят пътя, иначе щяха да останат. Нека не им пречим да си тръгнат, щом искат и да се заловим с нашите работи. Какво ще правим с трупите и пленниците?

— Трупите ще изхвърлим във водата, а пленниците ще бъдат съдени, както си му е обичаят. Но нека първо се убедим, че не ни заплашва опасност от страна на избягалите.

— О, те са толкова малобройни, че няма защо да се страхуваме от тях. Сигурно са избягали колкото се може по-надалеч. Впрочем бихме могли да поставим постове.

Корнъл лежеше при другите пленени трампове и скимтеше от болки, но засега никой не се занимаваше с него. Откъм реката едва ли можеше да се очаква опасност и затова поставиха няколко поста откъм сушата. Олд Файерхенд нареди да доведат коне и съдът на саваната започна.

Най-напред бяха съдени другарите на Корнъл. Не можеше да бъде доказано, че някой от тях е сторил какво да е зло някому от присъстващите. Получените рани и загубата на коне и оръжия се счете като достатъчно наказание за престъпните им планове. През нощта, щяха да бъдат пазени зорко, а рано сутринта щяха да ги пуснат на свобода. Разрешиха им да си превържат взаимно раните.

Ето че дойде ред на Корнъл, главния престъпник. До този момент той беше лежал в сянка и сега го довякоха до огъня. Едва-що светлината от пламъците освети лицето му, и младият Фред нададе силен вик, скочи, наведе се над него и го заразглежда, като че ли искаше да го погълне с очите си, а накрая извика към Леля Дрол.

— Той е! Той е! Убиецът! Познах го! Хванахме го!

Дрол се приближи бързо и попита:

— Да не се лъжеш? Това съвсем не може да бъде той, не е възможно.

— О, възможно е, той е, сигурен съм! — упорстваше момчето. — Виж го как опули очи! Не виждаш ли смъртния страх в тях? Разбра, че е открит, и губи всякаква надежда за спасение.

— Но ако е той, трябваше да го познаеш още на парахода.

— Там изобщо не съм го виждал. Видях групата на трамповете, но не и него. Навярно винаги е седял така, че другите са го закривали.

— Да, той се криеше между хората си, но има и нещо друго: ти ми описа убиеца като човек с къдрава черна коса, а този Корнъл има къса и права рижа коса.

Момчето не отговори веднага. То сложи ръка на челото си, поклати глава, отстъпи крачка назад и каза с глас, в който звучеше несигурност:

— Това е вярно! Наистина лицето е същото, но косата е съвсем друга.

— Сигурно го бъркаш, Фред. Някои хора страшно си приличат, а и черната коса не може да стане червена.

— Не, наистина не може — обади се старият Мисуриец, — но черната коса може да бъде остригана и да се сложи червена перука.

— Ах! Да не би това тук...? — попита Дрол, без да довърши изречението си.

— Разбира се! Аз не се полъгах от червената коса. Човекът, когото търся от толкова дълго време, убиецът на жена ми и децата ми, също имаше черна къдрава коса. Този негодник тук има червена коса, но аз твърдя, че той е убиецът. Сега носи перука.

— Не е възможно! — каза Дрол. — Не видяхте ли как го беше хванал индианецът за косата, когато му отрязва ушите? Ако имаше фалшива коса, той щеше да му я свали.

— Pshaw! Изработена е добре и е закрепена превъзходно. Ще ви го докажа веднага.

Корнъл лежеше на земята с вързани ръце и крака. От ушите му все още течеше кръв. Раните му сигурно го боляха много, обаче сега не му беше до тях. Цялото му внимание бе насочено към това, което се говореше. Ако досега погледът му изразяваше безнадеждност, то изразът на лицето му изведнъж се промени. Страхът отстъпи място на надеждата, плахостта — на подигравката, отчаянието — на сигурността. Старият Мисуриец беше напълно убеден, че Корнъл носи перука. Той се изправи в седнало положение, хвана го за косата и я задърпа, за да свали перуката от главата му. За негово голямо учудване това не му се удаде. Косата си остана на мястото. Беше истинска.

— По дяволи те, подлецът има наистина собствена коса! — извика той изненадано и лицето му придоби толкова смаяно изражение, че другите сигурно биха се разсмели, ако положението не беше така сериозно.

По лицето на Корнъл се изписа подигравателна усмивка и той извика с глас, изпълнен с безкрайна злоба:

— Лъжец и клеветник! Къде е перуката? Много е лесно да обвиняваш един човек в престъпление само защото приличал на някой друг. Докажи че съм онзи, за когото ме мислиш!

Старият Мисуриец поглеждаше безпомощно ту към него, ту към Олд Файерхенд. Най-сетне рече на ловеца:

— Кажете ми, сър, какво мислите за тази работа! Онзи, за когото ви говоря, наистина имаше черна и къдрава коса, а този тук има права и рижа. И все пак бих се заклел хиляди пъти, че е той! Не е възможно да ме лъжат очите.

— И все пак твърде е възможно да се лъжеш — отвърна ловецът. — Изглежда, има някаква прилика, която ви заблуждава.

— Тогава не бива вече да се доверявам на добрите си стари очи!

— Отваряй ги по-хубаво! — обади се Корнъл подигравателно. — Да ме вземат дяволите, ако съм чувал, че някъде била убита майка с двамата ѝ сина, или както казваш ти, че били пребити с тояги!

— Но нали ме познаваш! Сам ми го каза преди малко!

— Нима предположението, че някъде съм те виждал веднъж, доказва, че съм човекът, когото търсиш? А и момчето се припознава в мене. Очевидно онзи, за когото говори то, и твоят човек, са едно и също лице, но аз нито познавам това момче, нито...

Той внезапно прекъсна думите си, като че ли нещо го бе стреснало или учудило, но мигновено се съвзе и продължи в същия тон:

— ... нито пък съм го виждал някога. Е добре, обвинявайте ме! Но са необходими и доказателства, ако искате да ме осъдите и линчувате само заради една случайна прилика, вие сте просто убийци, което смятам, че е недопустимо поне за един Олд Файерхенд, на чиято закрила единствено разчитам.

Кратката пауза, която направи Корнъл, си имаше своята причина. Той седеше близо до трупове. Докато лежеше, главата му беше положена върху един от тях. След като Мисуриец го изправи да седи, вдървеният безжизнен труп се бе леко отърколил. Това движение бе съвсем естествено за всички, защото при ставането на Червения Бринкли трупът загуби опорната си точка. Сега той се намираше непосредствено зад Корнъл, и то в сянка, понеже последният беше седнал срещу огъня. Но трупът съвсем не беше труп, този човек дори не бе ранен. Беше от онези, които Олд Файерхенд повали с приклада си. Кръвта на убитите му другари го изцапала и изглеждаше, сякаш самият той е улучен. Когато дойде в съзнание, той се видя сред мъртъвците, чиито джобове току-що бяха изпразнени, а оръжието им иззето. Поиска му се да скочи и избяга, още повече че забеляза само четирима неприятели, но не му се щеше да скача в реката, а пък от

другата страна се дочуваха вече виковете на приближаващите рафтьри. Затова реши да изчака удобен момент. Той незабелязано скри ножа в ръкава си. В този миг до него се приближи Мисуриец, обърна го насам-натам и го помисли за умрял. Извади всичко от джобовете и пояса му и го завлече до мястото, където събираха трупите.

От тази минута трампът наблюдаваше всичко наоколо през полуспуснатите си клепащи. Ръцете и краката му не бяха вързани и той бе готов в подходящ момент да скочи и да избяга. Когато подпряха Корнъл върху него, през главата му веднага мина мисълта да го освободи. Когато изправиха Червенокосия да седне, мнимият мъртвец се търкулна подире му и остана да лежи точно зад вързаните му ръце. Докато Корнъл говореше и вниманието на всички беше насочено към него, трампът извади ножа от ръкава си и с предпазливо движение разреза въжето, стягащо китките на Корнъл. После тикна дръжката на ножа в дясната му ръка, за да може със светкавично движение да разреже и ремъците на краката си, да скочи внезапно и да избяга. Червения Бринкли почувствува тайното освобождение на ръцете си, чувства и дръжката на ножа, която сграбчи веднага, но силната изненада го накара за миг да изгуби самообладание и да прекъсне речта си. Ала то бе само за един кратък миг. После той продължи да говори и никой не забеляза какво се случи зад гърба на обвиняемия. Понеже Корнъл се беше позовал на справедливостта на Олд Файерхенд, ловецът отвърна:

— Там, където имам думата, няма да се извърши убийство, бъди съвсем сигурен. Но също така е сигурно, че черният цвят на косата ти няма да ме заблуди. Тя може да е боядисана.

— Ами! Нима е възможно да се боядиса косата в червено, когато се намира все още на главата?

— Разбира се! — кимна ловецът многозначително.

— А как, да не би с червена креда? — попита Корнъл с принуден смях. — Нали ще изцапам всичко наоколо си!

— Смей се, смей се, няма да се подиграваш още дълго — отвърна Олд Файерхенд спокойно. — Други можеш да излъжеш, но не и мене.

Той стана и се приближи до оръжията и вещите, събрани от пленените и убитите, наведе се, вдигна една кожена торбичка, която Корнъл беше носил на колана си и докато я отваряше, каза:

— Вече разгледах съдържанието на торбичката и намерих в нея няколко предмета, чието предназначение не ми беше съвсем ясно. Но сега започнах да разбирам.

Той измъкна запушено шишенце, една малка пила за дърво и парче от клонче, по което все още имаше кора, поднесе трите предмета към очите на Червенокосия и го попита:

— Защо носиш тези неща у себе си?

Лицето на Корнъл побледня леко, но той веднага отвърна със сигурен глас:

— Брей, какво чудо, виж ти великият Файерхенд с какви дреболии се занимава! Кой би могъл да повярва! В шишенцето има лекарство, пилата е необходим инструмент за всеки уестман, а парчето дърво попадна в торбичката съвсем случайно и не ми служи за нищо. Сега доволен ли сте, сър?

При тези думи той хвърли подигравателен, но същевременно страхлив и изпитателен поглед към лицето на ловеца. Олд Файерхенд отвърна по своя обичаен, сериозен и твърд начин:

— Да, доволен съм, но не от думите ти, а от моите умозаклучения. Трамът няма нужда от пила, а особено пък щом е толкова малка. Някоя обикновена пила би му била по-полезна. Шишенцето съдържа наиснати в спирт стърготини, а туй парче дърво, ако се съди по кората му, е клонче от „*Celtis occidentalis* Н.“^[1] А аз знам твърде добре, че от стърготините на това дърво, престояли известно време в спирт, се получава червена боя, която може да боядиса и най-тъмната коса; следователно... няма ли да кажеш нещо?

— Мога да кажа, че не разбрах нито дума от целия научен доклад — отвърна Корнъл ядно. — Искат ми се да видят човека, комуто би хрумнало да боядиса в червено хубавата си черна коса. Тази личност ще има доста странен вкус!

— В този случай вкусът не играе роля, целта е важна. Човекът, преследван за тежки престъпления, сигурно с удоволствие ще пребоядиса косата си в червено, стига да може да спаси живота си. Убеден съм, че ти си търсеният човек и утре рано, щом се съмне, ще разгледам внимателно главата и косата ти.

— Няма нужда да чакаме дотогава — намеси се Фред. — Той има белег, по който можем да го познаем. Когато ме събори и започна да ме рита, успях да промуша с нож пресеца на крака му така, че

ножът излезе чак от другата страна. Нека ни покаже крака си. Ако е човекът, когото търсим, трябва да има два белега на пресеца си.

Нищо друго не беше по-добре дошло за Червения Бринкли от това предложение. Ако искаха да го изпълни, той дори нямаше нужда сам да си прерязва ремъците на краката. Затова отвърна бързо:

— Well, мое извънредно умно момче. В такъв случай ще се убедиш и ти, че всички се заблуждавате. Но се учудвам, че при твоята голяма находчивост можеш да очакваш от един вързан човек да вдигне крачолите на панталона си!

Момчето нетърпеливо се озова до пленника. Клекна и започна да развързва ремъка, омотан около краката на Корнъл. След като ремъкът беше развързан, той се опита да вдигне единия крачол на памучния панталон, но получи такъв ритник от Корнъл, че отхвъркна надалеч. В следващата секунда Червенокосия скочи.

— Гуд бай, мешърс? Пак ще се видим! — извика той и размахвайки ножа, се втурна между рафтърите, префуча през поляната и изчезна сред гората.

Бягството на човека, когото смятаха за много добре вързан, бе толкова неочаквано за присъстващите, че всички останаха като вцепенени. Само Олд Файерхенд и Леля Дрол притежаваха такова присъствие на духа, което не отказваше да им служи и в най-необичайните случаи.

Веднага щом Бринкли скочи и размахна ножа, Олд Файерхенд понечи да се хвърли и да го залови, но се натъкна на неочаквано препятствие. Трампът, когото всички мислеха за умрял, счете, че е настъпил моментът да бяга. Мислеше, че няма да му е трудно да офейка, тъй като вниманието на всички бе привлечено от Корнъл. Той скочи на крака и се стрелна покрай огъня, за да пробие кръга на рафтърите. В същия миг обаче Олд Файерхенд направи огромен скок над пламъците на огъня и се сблъска с трампа. Сграбчи го, вдигна го и го хвърли на земята — за всичко това не му трябваша повече от две секунди.

— Вържете този хитрец, който се преструваше на умрял! — извика той, обърна се пак след Корнъл, който поради сблъскването на двамата бе спечелил време и бе излязъл от района на лагера, вдигна пушката си и се прицели, за да му попречи с куршума си да избяга. Но веднага разбра, че е невъзможно да изпълни намерението си, защото

близо зад беглеца тичаше Дрол и фигурата му така закриваше Корнъл, че съществуваше опасност самият той да бъде засегнат от куршума.

Червения Бринкли тичаше като човек, който се стреми да си спаси живота. Дрол се носеше след него с всичката бързина, на която беше способен. И сигурно щеше да го стигне, ако не бе неговият прочут кожен „спален чувал“. Тази дреха беше твърде тежка и неудобна за такова преследване. Олд Файерхенд захвърли пушката си и се понесе след двамата с лъвски скокове. Започна да вика:

— Спрете, Дрол, спрете!

— Но Дрол не обръщаше внимание на виковете му и продължаваше да тича. Корнъл беше излязъл вече от пространството, осветено от огъня, и изчезна в тъмнината на гората.

— Спрете, за бога спрете, Дрол! — извика отново Олд Файерхенд ядосано. Сега се намираше на три-четири метра зад него.

— Трябва да го пипна, трябва! — отвърна възбудено Лелята с обичайния си писклив глас и се втурна между дърветата.

Тогава Олд Файерхенд се спря като добре обучен кон, който в най-бързия си бяг се подчинява послушно на юздата, обърна се и бавно се отправи към огъня, сякаш нищо не се бе случило. Край огъня хората бяха образували няколко групи, които разговаряха възбудено и поглеждаха към гората в очакване на резултата от преследването.

— А, вие се връщате сам! — извика старият Мисуриец.

— Както виждате — отвърна Олд Файерхенд спокойно, повдигайки рамене.

— Невъзможно ли бе да го хванете?

— Дори беше много лесно, но този проклет трамп ми се изпречи на пътя и ме блъсна.

— Неприятна история, тъкмо главният престъпник ли трябваше да избяга?

— Е, вие имате най-малкото право да се оплаквате, драги Блентър.

— Защо пък аз?

— Защото вие сте виновен, за да избяга.

— Аз ли? — попита старият засегнат. — Нищо не разбирам! Уважавам ви, сър, и ви вярвам, но бих искал да се обясните!

— Много лесно. Кой претърси умрелия, който внезапно оживя?

— Аз, разбира се.

— И сте го помислили за мъртъв! Как може да се случи подобно нещо с един толкова опитен рафтьор и ловец като вас? А кой взе оръжията и вещите от джобовете?

— Пак аз.

— Но сте му оставили ножа!

— Той изобщо нямаше нож!

— Имал е, но го е скрил. Беше легнал зад Корнъл и не само че е прерязал ремъка, но му е дал и ножа.

— Наистина ли е станало така, сър? — запита старият смутено.

— Попитайте го. Ето къде лежи!

Блентър ритна вързания трамп и с помощта на заплахи го накара да проговори. Скоро разбра, че всичко е станало точно така, както предполагаше Олд Файерхенд. Тогава той зарови ръце в дългата си посивяла коса, разроши я ядно във всички посоки и каза гневно:

— Иде ми сам да си залепя няколко плесници. Такава бездънна глупост още никой не е виждал в целите Щати. Аз съм виновен, само аз и никой друг! А живота си давам, само този трамп да се окаже търсеният от мен човек!

— Разбира се, че е той, иначе щеше спокойно да изчака да му разгледаме крака. Ако няма два белега на крака си, нищо не можеше да му се случи, защото според закона на саваната не можем да го накажем за кражбата на парите от инженера, тъй като самият инженер не присъства тук.

В този момент и Дрол се завърна през поляната бавно и с наведена глава. Беше преследвал беглеца доста навътре в гората, беше се сблъскал с много дървета, но когато спрял, за да се послуша, не могъл да долови никакъв шум около себе си. Ето защо решил да се върне обратно.

Олд Файерхенд беше обикнал този странен човек и не искаше да го кара да се черви пред рафтьорите. Затова го попита на немски:

— Но, Дрол, не чухте ли какво ви извиках неколkokратно?

— Това, което ми извикахте, го чух, разбира се — отвърна дебелият.

— А защо не се съобразихте с него?

— Защото исках да пипна негодника.

— И затова го последвахте в гората?

— А как иначе трябваше да постъпя? Той ли трябваше да ме последва?

— Разбира се, че не — засмя се Олд Файерхенд. — Но за да хванете един човек в гората, е необходимо да го виждате или поне да го чувате. А докато тичате вие самият, шумът от неговите стъпки остава недоловим за вас, разбрахте ли?

— Не е толкова трудно за разбиране. Значи трябваше да спра?

— Да.

— Боже-е-е, върви, че го разбери! Ако спра, той ще избяга, а аз мога да стоя на едно място чак докато дойде Страшният съд! Или си мислите, че той ще се върне доброволно, за да се хвърли в обятията ми?

— Не точно така, но нещо подобно. Обзалагам се, че е бил достатъчно умен, за да не избяга надалеч. Навлязъл е съвсем малко в гората и после се е скрил зад някое дърво, за да ви види най-спокойно как профучавате край него.

— Как? Какво? Край него ли? Ако е истина, едва ли бих могъл да се изложа повече!

— Сигурно е станало така. Затова ви извиках да спрете. Щом като веднъж се озовахме с вас в тъмната гора, щяхме да легнем на земята и да наострим слух. С притиснато ухо към земята щяхме да чуем стъпките му и да определим приблизителната им посока. Ако той беше спрял, щяхме да го заобиколим безшумно. Поне знам, че в безшумното промъкване щяхте да се представите значително по-добре.

— И аз мисля така! — отвърна Дрол, поласкан от тази похвала. — Като се поразмисля, ми се струва, че имате пълно право. Държах се глупаво. Доста глупаво. Но може би ще мога да се реванширам. Нали? Какво мислите?

— Не е изключено да си поправите грешката, но няма да ни бъде леко. Ще трябва да изчакаме утрото, за да потърсим следите му. И ако тръгнем по тях, е твърде вероятно да го настигнем.

Той сподели мислите си и с рафтърите, на което старият Мисуриец отвърна:

— Сър, и аз тръгвам с вас. Заловихме достатъчно коне, така че мога да взема един от тях. Червения Бринкли е човекът, когото търся от толкова дълги години. Сега съм най-послед отново по дирите му и

моите другари няма да ми се разсърдят, ако ги напусна. А и аз самият не губя нищо, защото започнахме работа съвсем наскоро.

— Това ме радва — отвърна Олд Файерхенд. — Впрочем искам да направя едно предложение на всички ви.

— Какво предложение?

— Ще ви кажа по-късно. Сега имаме по-важна работа. Трябва да се върнем при вашия блокхаус.

— А защо не останем тук до сутринта, сър?

— Защото имуществото ви е в опасност. От Корнъл можем да очакваме всичко. Възможно е да му хрумне мисълта да посети блокхауса.

— Zounds! Би било приятно! Там са инструментите ни, резервните ни оръжия и мунициите. Бързо да тръгваме!

— Много добре! Блентър, вземете двама души и вървете! Ние, останалите, ще ви последваме заедно с конете и пленниците. Ще осветяваме пътя си с главни от огъня.

Проницателният ловец предвиди правилно действията на Корнъл. Щом се озова в гората, Червенокосия се скри зад едно дърво. Видя как Дрол префуча наблизко и как Олд Файерхенд се върна при огъня. Тъй като посоката, в която тичаше Дрол, не съвпаднаше с посоката, накъдето се намираше блокхаусът, Корнъл тръгна тихо и предпазливо натам. За да предпази лицето си от клоните, той вдигна ръце пред себе си и се отправи нагоре по височината. През цялото време умът му непрестанно се занимаваше с мисълта, каква изгода би могъл да извлече от блокхауса. Той вече беше ходил там и не бе възможно да се е заблудил. Несъмнено в къщата се намираше по-голяма част от имуществото на рафтърите и можеше да им отмъсти. Корнъл ускори крачките си, доколкото му разрешаваше тъмнината.

Щом се намери горе, той най-напред спря и се послуша. Не беше изключено някой рафтър да бе останал в блокхауса. Но навсякъде цареше пълна тишина и той се приближи до къщата. Пак се послуша и затърси вратата пипнешком. Тъкмо когато се канеше да я отвори, почувства, че две ръце го сграбчват за гърлото и го повалят на земята. Няколко души се нахвърлиха отгоре му.

— Пипнахме поне един, но той ще изкупи всичко! — каза някой. Бринкли разпозна гласа и го обхвана радостна изненада. Напрегна

всички сили, за да освободи гърлото си, и успя с мъка да процеди думите:

— Удуърд, ти ли си, дяволе! Пусни ме!

Удуърд беше помощник-главатар на трамповете. Той разпозна гласа на Бринкли, пусна го, разбута другите настрана и извика:

— Корнъл! Наистина, той е! Как попадна тук? Мислехме, че си пленен.

— Бях — изпъшка той, докато се изправяше, — но избягах. Не можехте ли да бъдете по-предпазливи? Щяхте да ме убие с лапите си! Какво правите тук?

— Събрахме се още долу, съвсем случайно, само трима сме, не знам къде са другите. Видяхме, че рафтърите останаха край огъня, и ни хрумна да дойдем насам и да им изиграем някой номер.

— Правилно сте постъпили! Същата мисъл доведе и мен дотук. Искам да запалим тази барака.

— Това беше и нашето намерение, но решихме първо да огледаме какво има в нея. Може би ще намерим нещо, което да ни бъде от полза.

— Да, но ни трябва светлина, пък онези негодници ми изпразниха джобовете изцяло. А в къщата можем да търсим някое огниво цяла вечност.

— Забравяш, че ние не сме обрани, а всичко си е у нас.

— Вярно! А убедихте ли се, че наоколо няма никаква засада?

— Няма жив човек. Резето на вратата се маха много лесно и ние се канехме вече да влизаме, когато се появи ти.

— Тогава да побързаме, преди негодниците да се сетят да се върнат обратно!

Удуърд махна резето и всички влязоха вътре. След като затвори вратата след себе си, Удуърд запали огниво си и освети вътрешността на къщата. Над леглата имаше сковани полици и по тях те видяха свещи от еленова лой, каквито уестманите си приготвят сами. Всеки от четиримата запали по една свещ и всички започнаха трескаво да търсят предмети, които можеха да им бъдат полезни.

Намериха няколко пушки, пълни рогове с барут, секири, брадви, триони, ножове, барут, сандъчета с патрони, месо и други припаси. Всеки от трамповете си взе каквото му трябваше и каквото му хареса, после сложиха горящите свещи в сухата тръстика на постелите. Те се

запалиха веднага и подпалвачите изскочиха бързо навън. Оставиха вратата отворена, защото въздушното течение разгаряше огъня още по-силно и се спряха, за да се ослушат. Не се чуваше никакъв шум, освен прашенето на огъня и шумоленето на дърветата.

— Още ги няма — каза Удуърд. — Сега какво ще правим?

— Ще се изпарим, естествено — отвърна Корнъл.

— Но накъде? Местността ни е непозната.

— Утре сутринта ще потърсят следите ни, за да ни преследват. Следователно не бива да оставяме следи.

— Това е невъзможно, освен ако се движим по вода.

— Така и ще направим.

— Но в какво или с какво?

— С лодка, разбира се. Нима не знаеш, че всяка група рафтьри си построява една или повече лодки, които са им така необходими в тяхната работа? Обзалагам се, че ще ги намерим долу при мястото, откъдето спускат саловете.

— Но това място не ни е познато.

— Ще го намерим. Ето вижте, оттук започва свлачището. Да видим дали можем да слезем оттук.

В същия миг пламъците пробиха покрива и осветиха цялата околност. В края на гората, откъм реката, се забелязваше просека между дърветата. Трамповете забързаха към нея; стръмната тясна просека продължаваше надолу, а отстрани беше закрепено здраво въже, за което хората можеха да се държат.

Четирима се спуснаха надолу.

Когато се намериха на брега на реката, те дочуха далечни гласове и викове, които се приближаваха към блокхауса.

— Идат — каза Корнъл. Побързайте да намерим лодка!

Не беше нужно да търсят дълго, защото съвсем наблизо бяха привързани три лодки кану. Бяха направени по индиански начин от кората на дърво, а цепнатините бяха залени със смола. Всяка от тях можеше да побере четирима души.

— Завържете другите две лодки за първата! — заповяда Червенокосия. — Трябва да ги вземем с нас, после ще ги унищожим, за да не могат да ни преследват с тях.

Изпълниха заповедта му. После четиримата се качиха в първото кану, взеха лежащите на дъното гребла и отблъснаха лодката от брега.

Корнъл седеше отзад и я управляваше. Един от неговите хора загреба срещу течението на реката.

— Грещиш! — каза му Корнъл. — Ще пътуваме по течението.

— Но нали отиваме навътре в Канзас, към голямото сборище на трамповете? — отвърна човекът.

— Разбира се. Но Олд Файерхенд сигурно ще изтръгне тези сведения от пленниците. И утре сутринта ще ни търси нагоре по течението на реката, затова тръгваме надолу, за да го заблудим.

— Да, но заобикаляме страшно много!

— Нищо подобно. Ще плаваме до първата прерия, която ще достигнем още утре сутринта. Ще потопим лодките и ще откраднем коне от тамошните индианци. После ще се отправим бързо на север и за един ден ще наваксаме това малко забавяне, докато рафтърите ще се мъчат продължително и безрезултатно да открият следите ни.

Придържаха лодките в сянката на брега, за да не бъдат осветени от заревото на горящия огън. След като излязоха от обсега на светлината, Корнъл насочи лодката към средата на реката. Това стана точно в момента, когато рафтърите заедно с конете и пленниците достигнаха горящия блокхаус.

Щом видяха, че имуществото им пропада в горящия огън, те нададоха силни викове. По адрес на подпалвачите бяха отправени стотици псувни и проклетия. Но Олд Файерхенд ги успокои с думите:

— Мина ми през ум, че Корнъл ще направи някоя беля. Но за съжаление закъсняхме. Не трябва да го вземаме толкова присърце. Ако приемете предложението, което ще ви направя, в скоро време ще спечелите повече от загубеното тук. Но за това — по-късно. Сега трябва преди всичко да се убедим, че наоколо не е останал никой от тези разбойници.

Най-старателно претърсиха цялата околност, но не откриха нищо подозрително. Тогава всички насядаха в светлината на огъня край Олд Файерхенд. Пленниците бяха отведени настрани, тъй че не можеха да чуват какво се говори.

— Мешърс — започна ловецът, — дайте ми най-напред честната си дума, че няма да разказвате никому нещата, които ще научите сега от мен, дори и ако не се съгласите с предложението ми! Зная, че всички сте джентълмени, и мога да разчитам на дадената от вас дума.

След като всички обещаха да пазят пълна тайна, той продължи:

— Виждал ли е някой от вас голямото планинско езеро високо горе в Скалистите планини, което носи името Сребърното езеро?

— Аз — отвърна един-единствен човек и той беше Леля Дрол. — Всеки от нас е чувал това име, но както мога да заключа от мълчанието на всички джентълмени, изглежда, освен мене, никой друг не е бил там.

— Well! Знам, че горе се намират много богати мини, стари мини, рудни жили и рудни находища от праиндианско време, чиито богатства изобщо не са били експлоатирани от тогавашното население. Познавам доста такива мини и находища и сега съм решил да отида до горе с един добър минен инженер, за да разберем дали си заслужава започването на експлоатацията на тези мини и залежи на промишлени начала и дали ще можем да добиваме от самото езеро необходимата ни водна и електрическа енергия. Нашето начинание, разбира се, не е безопасно и затова имам нужда от група добри и опитни уестмани, които да ни придружат. Оставете временно тукашната си работа и елате с мен до езерото, господа! Ще ви заплатя добре!

— Ето това се казва предложение, чудесно предложение! — извика въодушевено старият Мисуриец. — Щях да тръгна веднага, моментално, но не мога, просто не мога, защото трябва да пипна този Корнъл.

— И аз, и аз — намеси се Дрол. — С какво удоволствие щях да тръгна с вас, не заради заплащането, а заради приключенията и защото смятам, че е голяма чест да можеш да яздиш до Олд Файерхенд. Но е неосъществимо, защото и аз не бива да изпускам от очи следата на Червения Бринкли.

По лицето на Олд Файерхенд пробяга лека усмивка, преди да отговори:

— И двамата имате едно и също желание, което може би ще се сбъдне най-сигурно в случай, че останете при мен. Когато тръгнахме от долния огън насам, трябваше, разбира се, да вземем и вързаните трампове с нас. В ръцете ми попадна най-младият от тях. Осмели се да ме заговори и скоро разбрах, че мястото му всъщност не е между трамповете и че съжалева за прекараното време при тях; бил се присъединил към тях само за да угоди на брат си, който сега лежи долу сред мъртвите. Обеща да ми разкаже нещо за плановете на Корнъл и

къде от човещина, къде от предвидливост, съм решил да не отказвам предлаганите му услуги. Да го доведе ли?

Останалите единодушно се съгласиха и Олд Файерхенд се изправи, за да доведе трампа. Младежът бе навършил неотдавна двадесет години, имаше умно изражение и яка фигура.

Олд Файерхенд беше махнал ремъците, които го стягаха, и му посочи да седне до него.

— Е — обърна се той към трампа, — виждаш, че съм склонен да изпълня желанието ти. Бил си подведен от твой брат. Ако ми обещаеш тържествено да станеш добър човек, веднага ще ти върна свободата, а при мен ще можеш да се превърнеш в добър уестман. Как се казваш?

— Ноли се казвам, сър — отвърна запитаният. Докато подаваше ръка на ловеца, в очите му се появиха сълзи. — Ще ви бъда благодарен до края на живота си, ако ми изпълните две желания.

— Кои са те?

— Простете ми не само привидно, а и искрено, че ме намерихте в такова общество, и ми разрешете утре сутринта да погребва убития си брат. Не искам да изгние във водата и да го изядат рибите.

— Твоите жаления ми доказват, че не съм се излъгал в тебе, ще бъдат изпълнени. Отсега нататък те приемаме сред нас, но предишните ти другари не бива да те виждат, защото не искаме да разберат, че си минал на наша страна. Беше споменал нещо за планове на Корнъл. Известни ли са ти?

— Да. Дълго не ни казваше нищо, но вчера ги сподели с нас. Най-напред ще посети голямото сбирище на трамповете, което ще се състои в най-скоро време.

— Neigh-day!^[2] — извика Дрол. Значи не са ме излъгали, когато ми казаха, че тези вагабонти ще се събират със стотици някъде зад Харпър, за да обсъдят извършването на няколко масови акции. Знаеш ли точно кое място имат предвид?

— Да — отвърна Ноли. — Оттук се намира наистина зад Харпър и се нарича Осаге-нук^[3].

— Не съм чувал нищо за подобно място. Странно! Канех се да посетя това сбирище с надеждата да намеря човека, когото търсех, а нямах и представа, че пътувам с него на един и същи параход. А можех да го хвана още на борда! Значи Корнъл иска да отиде до Осаге-нук. Е, мастър^[4] Блентър, тръгваме след него, нали?

— Да — кимна старият. — Наистина ще трябва да се откажем от предложението на Олд Файерхенд.

— Това съвсем не е пречка — обади се ловецът. — Моята следваща цел се намира до онова място. Тя е фермата на Бътлър — собственост на тъста на инженера, който ме очаква там. Поне дотам ще бъдем заедно, какви други планове има Корнъл?

— Какви планове има ли? След сборището на трамповете иска да се отправи към Игъл Тейл^[5], да нападне чиновниците и работниците от железопътната линия и да им обере заплатите.

— Чудесно, че научихме всичко това! Ако не успеем да го пипнем на сборището, то сигурно няма да ни избяга при Игъл Тейл.

— Ако ви се измъкне и там — продължи Ноли, — ще го намерите по-късно при Сребърното езеро.

Тези думи смаяха всички, дори и на Олд Файерхенд направиха толкова силно впечатление, че той бързо попита:

— При Сребърното езеро ли? Какво знае Корнъл за това място и какво ще прави там?

— Ще търси някакво съкровище.

— Съкровище ли?

— Да, там в езерото били закопани или потопени големи богатства на стари народи още от незапомнени времена. Корнъл има точен план на мястото, където трябва да търси.

— Виждал ли си плана?

— Не. Не го показва никому.

— Но нали го претърсихме целия и му взехме всичко, без да открием никакъв план у него!

— Изглежда, го е скрил много добре. Дори ми се струва, че не го носи у себе си. От неговото подхвърляне може да се заключи, че го е закопал някъде.

Вниманието на всички бе погълнато от бившия трамп, тъй че никой не забеляза в каква голяма възбуда изпаднаха Дрол и Фред от последните му думи. Дрол беше вторачил широко отворените си очи в Ноли, а след като той приключи разказа си, Фред извика:

— Това е бил Корнъл! Той е бил! Този план принадлежеше на баща ми!

Сега всички погледи се насочиха към момчето. Отрупаха го с въпроси, но Дрол размаха енергично ръце и каза:

— Мешърс, нито дума повече! По-късно ще разберете как стоят нещата. Най-важното е, че вече мога да заявя следното: аз и Фред във всички случаи оставаме на разположение на Олд Файерхенд.

— И аз! — заяви старият Мисуриец с радостен глас. — Оплетохме се в толкова много тайни и загадки, че ми е чудно как ще се оправим. Момчета, и вие идвате всички с нас, нали?

— Да, да, разбира се, да! — завикаха рафтърите наоколо.

— Well! — каза Олд Файерхенд. — Тогава утре рано тръгваме! Няма нужда да търсим следите на Корнъл, защото знаем къде отива. Ще го преследваме през гори и прерии, през планини и долини, а ако е необходимо, и чак до Сребърното езеро. Очакват ни напрегнати дни. Господа, нека станем добри приятели и да си помагаме взаимно!

[1] Дърво от рода на брястовете. — Б.пр. ↑

[2] Neigh-day! (англ.) — възклицание на радост или изненада. — Б.пр. ↑

[3] Осаге-нук — букв. Място на осагите. Осаги — индианци, живели в северната част на щата Оклъхома. Понастоящем наброяват около 4600 души. — Б.пр. ↑

[4] Мастър (англ.) — господар, господин, майстор. — Б.пр. ↑

[5] Игъл Тейл (англ.) — Орлова Опашка. — Б.пр. ↑

5. ИНДИАНСКА ЛОВКОСТ

Вълнистата прерия беше обляна от обедното слънце. Хълмовете се редяха един след друг, обрасли в гъста трева, която се поклащаше от лекия вятър. Така те приличаха на смарагдово море, чиито вълни са били внезапно вкаменени от някоя вълшебна сила. Всяка една от тези „вълни“ приличаше на друга по дължина, височина и форма, а ако човек навлезеше от една падина в друга, той не намираше никаква разлика между двете. И наоколо, докъдето ти стигат очите, не се виждаше нищо друго освен вълнисти хълмове. Ако човек се опиташе да се оправи тук без компас или без помощта на слънцето, той положително щеше да се заблуди, както неопитният пътник в малка лодка се загубва сред безбрежното море.

Изглежда, че в тази зелена пустиня нямаше живи същества. Само горе високо във въздуха кръжаха два черни лешояда, като едва забележимо раздвижваха крилете си. Дали те не бяха единствените живи същества наоколо? Не, защото тъкмо в този момент се чу силно пръхтене и иззад един от хълмовете се появи ездач, и то твърде странен ездач.

Този човек имаше обикновена фигура: нито беше висок, нито нисък, нито дебел, нито слаб, но изглеждаше много як. Носеше дълги панталони, жилетка и късо яке, направени от непромокаема гумирана материя. На главата му се мъдреше коркова шапка със спусната към тила му кърпа; такива шапки носеха обикновено английските офицери в Източна Индия и другите горещи страни. Краката му бяха обути в индиански мокасини.

Човекът седеше на коня си със стойката на опитен ездач; лицето му — да, всъщност лицето му беше твърде странно. Изразът му можеше да се нарече направо глуповат, и то не само заради носа му, който имаше две съвсем различни половини. Лявата половина беше с бял цвят и имаше леко извита форма на обикновен орлов нос. Ала дясната му половина бе надебелена, стоеше като подута и цветът ѝ представляваше нещо средно между червено, зелено и синьо. Лицето

му бе заобиколено с брада, чиито дълги и редки косми стърчаха във всички посоки. Брадата се подпираше от висока твърда яка, чийто синкав блясък издаваше, че и ризата му е от гумирана материя.

На двата ремъка до стремената отляво и отдясно висеше по една пушка. Прикладите на пушките се допираха до краката на ездача, пъхнати в стремена с формата на обувки. Отпред на седлото висеше дълга металическа тръба или кутия, предназначението на която будеше известно недоумение. Човекът носеше на гърба си кожена раница със средни размери, по която бяха накачени няколко тенекиени съдове и телове с най-причудливи форми. Коланът му беше също от кожа, широк, и приличаше на онези колани, в които хората си носеха парите. По него бяха окачени различни торбички. Отпред се подаваха дръжките на един нож и няколко револвера, а отзад бяха прикрепени две чантички, в които, изглежда, си носеше патроните.

Конят беше съвсем обикновено животно — нито добър, нито лош за тежките прекеждия, които обикновено предлага Западът. По него нямаше нищо особено, като се изключи едно много скъпо пъстро одеяло, служещо на коня за чул.

Ездачът, изглежда, беше на мнение, че конят му разбира от прерия много повече от самия него. Поне не се забелязваше да го управлява, беше го оставил да върви както си иска и накъдето си иска. Конят мина през няколко падини, после се изкатери по един хълм, спусна се лениво по него, мина доброволно в тръс, след това отново забави ход, накратко, човекът с корковия шлем и глупавата физиономия, изглежда, нямаше определена цел, но затова пък имаше доста свободно време.

Внезапно конят спря, наостри уши, а ездачът се стресна, защото пред него се разнесе остър повелителен глас:

— Стоп, ни крачка напред, иначе стрелям! Кой сте, мастър?

Ездачът погледна пред себе си, после назад, наляво и надясно. Не се виждаше жив човек. По лицето му не трепна нито мускул, той махна капака на продълговатата кръгла металическа кутия, прикрепена под седлото, изтърси от нея далекоглед, изтегли частите му, така че той придоби дължина на около пет стъпки, примижа с лявото си око, поднесе далекогледа към дясното и насочвайки го нагоре, почна продължително да оглежда небето, сериозен и задълбочен, докато най-сетне отново се чу същият глас, който сега се смееше:

— Я си приберете телескопа! Не се намирам на луната, а тук долу, на старата майка земя. А сега ми кажете откъде идвате!

Ездачът се подчини, събра отново частите на далекогледа си една в друга, пъкна го в кутията, затвори я грижливо и бавно, като че ли нямаше никаква бърза работа, и посочвайки с ръка зад гърба си, отвърна:

— Идвам оттам!

— Знам го, момчето ми! А накъде отиваш?

— Натам! — отвърна ездачът и посочи с ръка пред себе си.

— Ама ти наистина си чудесно момче! — изсмя се другият, който все още оставаше невидим. — Но понеже веднъж си тръгнал из тази благословена прерия, предполагам, че познаваш законите й. Тук скитат толкова често съмнителни банди, че честният човек се вижда принуден да бъде внимателен при всяка среща. Назад можеш да се върнеш с божията помощ и ако нямаш нищо против. Но ако искаш да продължиш напред, както ми се струва, ще трябва да ни отговориш, и то самата истина. И така започвай! Откъде идваш?

— От замъка Кестълпул — отвърна запитаният като някой ученик, принуден да отговаря пред строгия учител.

— Не ми е известно това място. Къде се намира?

— На географската карта на Шотландия — обясни ездачът и лицето му придоби още по-глупав вид.

— Бог да се смили над разсъдъка ти, сър! Какво ме интересува Шотландия?! А къде отиваш?

— Към Калкута.

— И това име не ми говори нищо. Къде се намира този хубав град?

— В Източна Индия.

— Lask-a-day!^[1] Значи след като си тръгнал от Шотландия, имаш намерение през този слънчев следобед да прекосиш Съединените щати и да стигнеш до Източна Индия?

— Е, днес няма да стане.

— Тъй, тъй? Нямаше и да ти бъде леко. Сигурно си англичанин?

— Йес.

— Каква ти е професията?

— Лорд.

— Гръм и мълния! Английски лорд с кръгла капела на главата! Трябва да те разгледаме по-добре. Ела, Чичо, този човек сигурно няма да ни изяде. Много ми се иска да му вярвам. Или е откачен, или наистина е английски лорд с пет хектолитра сплин^[2] у себе си.

На съседния хълм се появиха две човешки фигури, които до този момент се бяха крили в тревата — едната от тях беше висока, а другата много дребна. Двамата бяха облечени съвсем еднакво, изцяло в кожа, като истински уестмани, дори и широкополите им шапки бяха от кожа. Фигурата на дългия стоеше на хълма вдървено, сякаш там бе побит кол, а дребният пък беше гърбав и имаше ястребов нос, който изглеждаше като острието на нож. Пушките им представляваха стари, много дълги карабини. Малкият гърбушко беше опрял приклада на карабината си на земята, но въпреки това дулото ѝ стърчеше малко над шапката му. Той, изглежда, говореше винаги от името на двамата, защото, докато дългият не беше казал още ни една дума, малкият продължи:

— Мастър, не мърдай все още, защото ще стреляме! Още не сме свършили.

— Да се обзаложим ли? — попита англичанинът, като вдигна глава към тях.

— На какво?

— На десет долара, или на петдесет или сто, както искате вие двамата.

— А за какво ще се обзалагаме?

— Че ще ви застрелям, преди вие да можете да ме застреляте.

— Тогава ще загубиш!

— Така ли мислиш? Well, да заложим по сто долара.

Той посегна към един от патрондашите, висящи отзад на колана му, издърпа го отпред, отвори го и извади оттам няколко банкноти. Двамата на хълма се спогледаха учудено.

— Мастър — извика малкият, — ако не се лъжа, влачиш у себе си из прерията цяла торба банкноти.

— А нима можех да сключвам облози, ако нямах пари у себе си? И така, по сто долара казахме, нали? Или някой от вас ще заложи повече?

— Ние нямаме пари.

— Няма значение. Ще ви дам назаем, докато можете да ми ги върнете.

Тези думи бяха изречени толкова сериозно, че дългият зяпна с уста, а гърбушкото извика смаяно:

— Ще ни заемеш пари, докато можем да ти ги върнем ли? Значи си сигурен, че ще спечелиш?

— Уверен съм!

— Но, мастър, за да спечелиш, би трябвало да ни застреляш, преди ние да успеем да го сторим, а как ще ти платим, като умрем?

— Все едно! И без това ще спечеля, а имам толкова много пари, че не са ми потрябвали вашите.

— Чичо — каза малкият на дългия, поклащайки глава, — толкова чудо нито съм виждал, нито съм чувал. Ще трябва да слезем при него, за да го поразгледаме по-отблизо.

Той заслиза с бързи крачки, а дългият го последва бавно и толкова вдървено, сякаш бе глътнал бастун. Щом стигнаха долу, гърбушкото каза:

— Прибери си парите. От този облог няма да излезе нищо. И чуй какъв съвет ще ти дам: не показвай кесията си никому, защото може да съжaliaваш горчиво или да заплатиш с живота си. Аз наистина не знам какво да мисля за тебе и какво да те правя. Струва ми се, че не всичко е наред в главата ти. Но ми се ще да те поизпитам. Ела с нас малко настрани.

Той протегна ръка, за да хване юздите на коня му, но в този миг в ръцете на англичанина блеснаха два револвера и той извика кратко и строго:

— Махни си ръката, иначе ще стрелям!

Малкият отскочи уплашено и се опита да вземе пушката си.

— Остави я! Никой да не мърда, иначе стрелям! — Държането и лицето на англичанина изведнъж корено се бяха променили. Нямаше го вече предишният глупав израз, а очите му излъчваха такава интелигентност и енергия, че другите двама не пророниха нито дума.

— Нима си помислихте, че действително съм откачен? — продължи той. — И наистина ли ме взехте за човек, пред когото можете да играете ролята на собственици на прерията? В такъв случай сте се излъгали. Досега вие питахте, а аз отговарях. Но сега и аз искам да знам с кого си имам работа. Какви сте и как се казвате?

Тези въпроси бяха отправени към дребосъка. Той срещна изпитателния поглед на непознатия, който му направи съвсем необичайно впечатление, и отговори полуядосано, полузамислено:

— Не си запознат с тази страна и този начин на живот, затова не ни и познаваш. А нас ни знаят хората от Мисисипи до Фриско^[3] като честни ловци и трапери. Сега отиваме към планините да потърсим някоя група ловци на бобри, към които да се присъединим.

— Well, а имената ви?

— Няма да имаш полза от рождените ни имена. Наричат ме Хъмпби^[4] Бил, понеже за съжаление съм гърбав, но пък и нямам намерение заради това да си посипвам главата с пепел; мойт приятел е познат под името Чичо Гънстик^[5], защото винаги ходи тъй, сякаш е глътнал някоя харбия. Така, сега ни познаваш и ще ни кажеш истината и за себе си, без да правиш глупави шеги.

Англичанинът ги изгледа проникателно, като че ли погледът му искаше да проникне дълбоко в сърцата им, след това чертите на лицето му отново добиха приятелско изражение. Той извади от кесията си някакъв документ, разгърна го и им го подаде с думите:

— Не съм се шегувал. Понеже ви считам за добри и честни люде, можете да видите този паспорт.

Двамата разгледаха и прочетоха документа, спогледаха се, после дългият разтвори очи и уста, доколкото му беше възможно, а малкият каза с извънредно учтив тон:

— Наистина сте лорд, лорд Кестълпул! Но, милорд, какво търсите в прерията? Животът ви е в...

— Pshaw! — прекъсна го лордът. — Какво търся тук ли? Искам да се запозная с прерията и Скалистите планини и ще се отправя после към Фриско. Вече съм бил из целия свят, само Съединените щати не ми бяха познати. Но хайде доведете конете си! Въпреки че никъде не ги виждам, все пак мисля, че не сте тръгнали пеша.

— Разбира се, че имаме коне; ей зад този хълм са, където бяхме спрели, за да си починем.

— Тогава последвайте ме!

Сега и неговият тон бе станал заповеднически. Той слезе от коня си и закрачи пред тях в падината. Зад хълма пасяха два коня, които простонародният език нарича обикновено кранти, козли или направо мърши. Неговият кон го беше последвал като куче. Сега другите два

коня се опитаха да се приближат до него, но той изцвили гневно и ритна към тях два-три пъти със задните си копита, за да ги откаже от намерението им.

— Ама че отровна змия! — каза Хъмпи Бил. — Изглежда доста необщителен.

— О не — отвърна лордът. — Той разбира само, че още не съм се сприятелил с вас, и затова засега желае също да остане на разстояние от конете ви.

— Нима може да е толкова умен? Няма такъв вид. Струва ми се, че по-рано е теглил рало на нивата.

— Ха! Той е чистокръвен кюрдистански жребец, ако нямате нещо против.

— Тъй ли? А къде се намира пък тази страна?

— Между Персия и Турция. Собственоръчно закупих животното в Кюрдистан и го отведох у дома.

Той каза всичко това с такъв безразличен тон, като че ли да пренесеш цял кон от Кюрдистан до Англия и оттам до Съединените щати, не е по-трудно от пренасянето на едно канарче от Харц до Тюрингер Валд^[6]. Двамата ловци си размениха скришом погледи. Но той се разположи удобно в тревата, където двамата бяха почивали преди това. На земята се намираше печен сърнешки бут, който бе вече наченат. Англичанинът извади ножа си, отрязва едно голямо парче и започна да яде, сякаш месото не беше на двамата, а негова собственост.

— Само така! — обади се гърбавият. — В прерията няма нужда от много церемонии.

— Затова и не се церемоня много — отвърна той. — Ако вие сте застреляли вчера някакъв дивеч за вас и за мене, то аз пък ще застрелям днес или утре за трима ни.

— Тъй ли? А сигурен ли сте, милорд, че утре ще бъдем все още заедно?

— И утре, и още дълго време ще сме заедно. Да се обзаложим ли? Ако искате, мога да заложа десет долара пък и повече.

Той посегна към парите си.

— Оставете банкнотите си на мястото, където са — отвърна Хъмпи. — Не искаме да се обзалагаме.

— Тогава седнете при мен! Ще ви обясня.

Те се настаниха на земята срещу него. Той отново ги изглежда изпитателно и каза:

— Пътувах по Арканзас и слязох в Мълвейн. Там се опитах да наема един или двама водачи. Но всички се оказаха негодници. Тръгнах сам, като си казах, че човек може да намери истински прерийни ловци само в прерията. Сега ви срещнах и ми харесахте. Ще тръгнете ли с мене за Фриско?

— Ама така си ги приказвате, сякаш след един ден пътуване сме там.

— Пътуването си е пътуване. Дали ще трае ден, или година, ми е все едно.

— Хмм. Добре. А имате ли представа какво може да ви се случи по пътя?

— Надявам се да разбера.

— Без такива пожелания. Впрочем и без това няма как да ви придружим. Не сме така богати като вас, живеем от лов и не можем да си позволим неколкомесечно отклонение към Фриско.

— Аз ще ви плащам!

— Тъй ли? Е, тогава можем да пообсъдим тази работа.

— Умеете ли да стреляте?

Гърбавият хвърли към лорда полусъжалителен поглед и отговори:

— Дали може да стреля един прериен ловец! Това е още по-нелепо от въпроса дали вълкът може да яде. И двете неща са така естествени, както и гърбицата ми.

— Все пак бих искал да ви изпитам. Можете ли да свалите онези два лешояда горе?

Хъмпси измери на око височината, където се рееха двете птици, и отвърна:

— Защо не? Наистина за вас туй е невъзможно с тези парадни пушки. — Той посочи към коня на лорда. Пушките висяха все още край стремената. Бяха тъй излъскани, че изглеждаха като нови. А това ужасява всеки уестман.

— Тогава стреляй! — заповяда лордът, без да обърне внимание на последната забележка на гърбавия.

Дребният ловец стана, вдигна пушката си, прицели се бързо и натисна спусъка. Всички видяха, че един от лешоядите беше ударен.

Той размаха бързо криле, опита се да се задържи във въздуха, но напразно. Беше принуден да се спусне, отначало по-бавно, а после все по-бързо. Най-сетне полетя надолу с прибрани криле и тупна на земята като тежка буца пръст.

— Е, милорд, какво ще кажете? — попита стрелецът.

— Не беше лошо — гласеше безразличният отговор.

— Какво? Само „не беше лошо“ ли? Ами я си помислете на каква височина летеше, а куршумът ми попадна право в сърцето му, защото още във въздуха умря! Всеки познавач би нарекъл този изстрел майсторски.

— Well, а сега другия! — кимна лордът на дългия ловец, без да отговори на упрека на гърбавия.

Чичо Гънстик се надигна непохватно от земята, подпря се с лявата ръка на своята дълга карабина, вдигна десницата си във въздуха като някой декламатор, отправи поглед към небето, където летеше другият лешояд, и заговори с патетичен глас:

*Рей се орелът в простора небесен,
лети над реки и скали безсловесен;
страстно копней за аромата на мърша,
но ще му бързо живота аз свърша!*

Докато изричаше тези рими, позата му беше вдървена и непохватна като на някое чучело. Досега той не беше продумал нито една дума и затова смяташе, че тази великолепна поема ще направи толкова по-силно впечатление. Поне той си мислеше така. Ето защо, след като свали вдигнатата си ръка, Гънстик се обърна към лорда и го изгледа в гордо очакване. От доста време лицето на англичанина отново беше придобило глупаво изражение. Сега то имаше такъв вид, сякаш по него смехът и плачът се бореха помежду си.

— Слушахте ли добре, милорд? — попита гърбавият. — Да, Чичо Гънстик си го бива. Бил е артист, а и досега си е останал поет. Иначе дума не продумва, но отвори ли си устата, проговорва с езика на ангелите, тоест в рими.

— Well! — кимна англичанинът. — Дали говори в рими, или бръщолеви глупости, си е лично негова работа, а не моя. Но дали може

да стреля?

Дългият поет направи гримаса, при което устата му достигна до дясното ухо и махна широко с ръка, което трябваше да изрази презрението му. После вдигна карабината си, за да се прицели, но скоро я свали. Беше пропуснал удобния момент, понеже по време на поетичните му излияния женският лешояд, изплашен от смъртта на мъжкия, реши да избяга. Птицата се беше отдалечила значително.

— Не е възможно вече да бъде улучен — каза Хъмпи. — Не си ли на същото мнение, Чичо?

Гънстик вдигна двете си ръце към небето по посока на отдалечаващия се лешояд и отговори с глас, който можеше да събуди и мъртвите:

*Отнасят го далеч крилата, далеч високо над
земята,*

*и радва се в блаженство тайно, че ми убегна най-
случайно.*

Който иска да го хване, трябва сам орел да стане.

— Глупости! — извика лордът. — Наистина ли мислите, че вече не е възможно да бъде улучен?

— Да, сър — отвърна Хъмпи. — Никой уестман не може сега да го свали.

— Аха!

Докато лордът изговаряше тази единствена дума, по лицето му пробягна странна усмивка. Приблужи се бързо до коня си, взе една от пушките, махна предпазителя ѝ, вдигна я, прицели се, натисна спусъка — всичко това стана за съвсем кратко време, после свали пушката, седна и посегна към бута, за да си отреже още едно парче месо. След малко каза:

— Е, можеше ли да се улучи, или не?

Лицата на двамата ловци изразяваха голямо учудване, дори смайване. Птицата беше ударена, и то точно, защото започна да пада към земята по спирала, чиито кръгове се стесняваха все повече.

— Wonderful!^[7] — извика Хъмпи въодушевено. — Милорд, ако не е случайност...

Той млъкна. Англичанинът седеше на земята и спокойно дъвчеше, обърнал гръб на падащата птица. Това вече беше просто невероятно!

— Но, милорд — продължи ловецът, — обърнете се, де! Не само че улучихте лешояда, но го и убихте!

— Знам — отвърна англичанинът, без да се обърне, и сложи в устата си парче месо.

— Но вие не гледахте какво ще стане!

— И не беше необходимо, знам какво стана. Куршумът ми никога не отива напразно.

— Но тогава вие сте човек, който спокойно може да се мери с нашите най-прочути уестмани, с Винету, с Олд Файерхенд, с Олд Шетърхенд — поне що се отнася до стрелбата! Нали, Чичо?

Фамозният Чичо Бастун отново зае театрална поза и отвърна, жестикулирайки и с двете си ръце:

*Орелът беше поразен, от майсторска ръка свален,
от славата се аз отказвам...*

— ... и няма в рими да приказвам! — обади се англичанинът, като го прекъсна. — Защо е това стихоплетство и този шум. Искан само да разбера що за стрелци сте двамата. А сега сядайте пак и да продължим да преговаряме. Значи тръгвате с мене, а аз ще ви плащам разносните по пътуването. Съгласни ли сте?

Двамата се спогледаха, кимнаха си и отвърнаха „да“ в един глас.

— Well! А каква сума искате?

— Милорд, този въпрос ме поставя в затруднено положение. Никога не сме служили някому, а смятам, че не може да става дума за редовно заплащане на скаути^[8], каквито ще бъдем ние.

— Ол райт! Харесва ми вашата гордост. Наистина може да става въпрос само за един хонорар, към който ще прибавя и допълнително възнаграждение, ако бъда доволен от вас. Дошъл съм тук, за да преживея нещо интересно, да се запозная с прочути ловци, и ще ви направя следното предложение: за всяко преживяно приключение ще ви плащам по петдесет долара.

— Сър — изсмя се Хъмпи, — тогава ще станем богати хора, защото тук не липсват приключения, но за един чужденец е по-разумно да избягва приключенията, вместо да ги търси.

— Но аз ги търся! Ясно ли е! Искам да се срещна и с известни ловци. Преди малко споменахте три имена, които вече неколkokратно съм чувал. За всеки от тези трима ловци ви плащам по сто долара — в случай че ги срещнем.

— По дяволите! Нима имате толкова много пари у себе си, милорд?

— Имам толкова, колкото ми трябват за из път. Вашите пари ще си получите едва във Фриско, при моя банкер. Така доволни ли сте?

— Да, разбира се! Ето ръцете ни!

Двамата му подадоха ръка. Той посегна към втората чантичка, висеща отзад на колана му, и извади една книжка.

— Това е моят бележник, където нанасям всичко — обясни той. — Ще открия на всеки от вас сметка, а отгоре ще поставя името и главата му.

— И главата ли? — попита гърбавият учудено.

— Да, и главата! Я застанете за известно време неподвижно! — Той отвори бележника и взе един молив. Те видяха, че поглеждаше ту към тях, ту към хартията, и същевременно движеше молива насам-натам. Не след дълго им показва какво беше нарисувал; те разпознаха сполучливо изобразените си глави, под които стояха имената им.

— На тези листове ще нанасям постепенно сумите, които ще ви дължа — обясни им той. — Ако ми се случи нещастие, ще вземете бележника и ще отидете във Фриско при банкера, чието име написвам ей тука! Той веднага ще ви изплати пълната сума, без да ви прави никакви пречки.

— Чудесно измислено, милорд — каза Хъмпи. — съвсем не ви пожелаваме да... behold, Чичо, я погледни конете ни! Размахват уши и издуват ноздри. Наблизо сигурно има нещо, което ги е разтревожило. Опасна е вълнистата прерия. Ако се изкачиш на хълма, ще те видят, а ако останеш долу, не можеш да забележиш приближаването на врага. Ще се кача за малко горе.

— И аз идвам — заяви лордът.

— По-добре да си останете тук, сър! Може да изпортите всичко.

— Pshaw! Няма да изпортия нищо.

Двамата се заизкачваха към върха на хълма. Малко преди да го достигнат, легнаха на земята и пропълзяха внимателно до самия връх. Тревата прикриваше телата им, а главите им се подаваха само дотолкова, доколкото бе необходимо, за да се оглеждат.

— Хмм, като новак не започвате чак толкова лошо, сър — похвали го Хъмпи. — Едва ли аз самият бих могъл да се справя по-добре. Но я вижте онзи човек на втория хълм пред нас, забелязвате ли го?

— Йес! Изглежда, е индианец, нали?

— Да, червенокож е. Да имах... ах, сър, върнете се бързо долу и донесете вашия далекоглед, за да мога да разгледам лицето му.

Лордът изпълни желанието му.

Индианецът лежеше в тревата на върха на споменатия хълм и се взираше настойчиво на изток, където обаче не можеше да се забележи нищо. На няколко пъти той се показваше до пояс над тревата, за да огледа местността наоколо по-добре, но всеки път се скриваше бързо пак в тревата. Ако очакваше някого, то това можеше да бъде само някой неприятел.

Сега лордът донесе далекогледа си, нагласи го и го подаде на гърбавия. Точно в този момент индианецът се обърна да погледне и назад и бе възможно лесно да се разпознае лицето му. Хъмпи свали веднага далекогледа, скочи на крака, така че цялата му фигура можеше да се забележи от мястото на червенокожия, сложи ръце на устата си и извика силно:

— Менака танка, Менака танка! Нека моят брат дойде при белия си приятел!

Индианецът се обърна бързо, позна гърбавата фигура, сръчно се спусна от върха на хълма и изчезна в падината.

— Сега, милорд, може би твърде скоро ще имате възможност да ни платите първите петдесет долара — каза Хъмпи на англичанина и пак се скри в тревата.

— Приключение ли ще има?

— Твърде вероятно, защото съм убеден, че вождът се оглеждаше за врагове.

— Този индианец вожд ли е?

— Да, истински мъж, вожд на осагите. Чичото и аз сме пушили с него лулата на мира, сключили сме братство и следователно сме

задължени да му помагаме.

— Well, тогава ми се иска да очаква повече врагове, а не само един-единствен!

— Не си търсете белята! Подобни желания са твърде опасни, защото се сбъдват много лесно. Хайде да слизаме! Чичото ще се зарадва, но ще бъде и доста изненадан да види вожда по тези места.

— Как нарекохте червенокожия?

— На езика на осагите се казва Менака танка, а то означава Доброто слънце или Голямото слънце. Той е много смел и опитен воин и при това не е отявлен враг на бледоликите, въпреки че осагите се числят към голямото племе на все още непокорните сиуси.

Когато се озоваха долу, завариха Чичото във вдървена театрална поза. Беше чул всичко и беше заел тази стойка, за да посрещне червенокожия си приятел по възможно най-достойния начин. След малко конете започнаха да пръхтят и веднага след това видяха, че индианецът се задава. Той се намираше в разцвета на силите си и носеше обичайното индианско облекло от кожа, което бе изпокъсано на няколко места, а на други беше изцапано с прясна кръв. Нямаше оръжия. На всяка от страните му беше татуирано по едно слънце. Кожата на китките му бе ожулена до кръв, навярно е бил вързан, но после е успял да разкъса ремъците около ръцете си. Едно бе сигурно — той бягаше и беше преследван.

Въпреки опасността, която го застрашаваше и изглежда, бе твърде близко, индианецът се приближи бавно и подаде ръка на двамата ловци, без да обърне отначало внимание на англичанина. Със спокоен тон и на много добър английски той каза:

— Веднага познах гласа и фигурата на моя брат и приятел, радвам се, че мога да ви поздравя.

— Ние също се радваме, че те виждаме — бъди сигурен! — отвърна Хъмпси.

Дългият Чичо простря ръце над главата на червенокожия, като че ли искаше да го благослови и извика:

*Поздрав искрен приеми, вожде, много пъти ти,
при приятели седни и спокойно отдъхни;
бързо дай си малко труд и изгризкай този бут!*

Той посочи в тревата към останките от бута, пощадени от лорда, а именно кокъла с парчета сухожилия, които бяха устояли на ножа.

— Мирувай, Чичо! — сопна му се Хъмпи. — Сега наистина не е време за стихотворенията ти. Не виждаш ли в какво състояние се намира вождът?

Смърненият Чичо отвърна патетично:

*От подъл враг пленен, избягал той след ден,
о, щастие, завчас, насочил се към нас.*

Гърбавият се обърна, посочи към лорда и каза на осага:

— Този бледолик стреля много майсторски и отскоро е наш приятел. Нека бъде и твой приятел, както и на цялото ти племе.

Сега червенокожият подаде десницата си и на англичанина с думите:

— Аз съм приятел на всеки добър и честен бледолик. Но крадците, убийците и мародерите ще паднат под ударите на томахока ми!

— Нима си се срещал с толкова лоши хора? — осведоми се Хъмпи.

— Да. Нека братята ми държат пушките си готови, защото моите преследвачи могат да се появят всеки миг, въпреки че досега не съм ги видял. Те имат коне, а аз трябваше да тичам. Но краката на Доброто слънце са бързи и издръжливи като краката на елена, който не може да бъде стигнат от никакъв кон. Описах много дъги и кръгове, а няколко пъти се връщах и в обратна посока. Искат да ме убият.

— Много ли са?

— Много, много са, няколко стотици лоши хора, които бледоликите наричат трампове.

— Трампове? Как ли са дошли дотук и какво ли търсят в тази отдалечена местност? Къде се намират?

— В онази част на гората, която се нарича Осаге-нук, но която ние кръстихме „Място на убийството“, защото там беше подло убит нашият най-славен вожд заедно с най-храбрите си воители. Всяка година, щом луната наедрее за тринадесети път, пратениците от нашето племе посещават това място, за да изпълнят на гробовете на

падналите герои танца на смъртта. Така и аз тръгнах тази година от нашите ловни полета с още дванайсет воители и се отпратих към Осаге-нук. Завчера стигнахме целта си и се настанихме край гробовете да лагеруваме. Днес започнахме тържеството. Бях поставил два поста, но въпреки това бледоликите успяха да се промъкнат близо до нас незабелязано. Навярно са видели следите, оставени от нашите крака и от копитата на конете ни. Нападнаха ни по време на танца, бяхме толкова изненадани, че съпротивата ни трая само няколко мига. Бяха неколкостотин души. Убихме неколцина от тях, те застреляха осем души от моите воители, аз и още четирима бяхме повалени и вързани. Разбрахме, че днес вечерта са решили да ни измъчват при огъня и накрая да ни изгорят живи. Те се разположиха край гробовете, а мен ме отделиха от моите воители, за да не можем да говорим помежду си. Вързаха ме здраво за едно дърво и поставиха до мен един бледолик, за да ме пази, ала ремъкът, който стягаше ръцете ми, не беше здрав. Скъсах го. Вярно, че се връза дълбоко в месото ми, но бях свободен и като използвах момента, когато моят пазач се отдалечи за малко, успях да се измъкна.

— А четиримата ти спътници? — попита Бил.

— Още са там. Или смяташ, че трябваше да ги потърся? Нямах да мога да ги спася, та щяхме само да загинем заедно. Реших да бързам към фермата на Бътлър, който е мой приятел, и да поискам помощ от него.

Хъмпи Бил поклати глава и каза:

— Това е почти невъзможно. От Осаге-нук до фермата са цели шест часа на кон, а ако имаш лош кон, ти трябва и много повече време. Как ще успееш да се върнеш до вечерта, когато твоите другари ще бъдат убити?

— Краката на Доброто слънце са също така бързи, както и краката на коня — отвърна вождът самоуверено. — Бягството ми ще ги принуди да отложат убийството и те най-напред ще положат усилия да ме хванат пак. Така помощта би дошла все пак навреме.

— Този твой извод може да е верен, но може и да не е. Добре стана, че се срещнахме, защото сега не е необходимо да тичаш до фермата на Бътлър. Ние тръгваме с тебе, за да освободим воините ти.

— Наистина ли моят бял брат е решил да ми помогне? — попита индианецът зарадвано.

— Разбира се! Та може ли да бъде иначе? Осагите са наши приятели, а трамповете са врагове на всеки честен човек.

— Но те са толкова много, толкова са многобройни, а ние заедно имаме само осем ръце и осем крака.

— Pshaw! Четири умни глави могат да рискуват да се промъкнат до една орда трампове, за да освободят няколко пленници. Какво мислиш по въпроса, стари Чичо?

Чичо Бастун разпери ръце, притвори унесено очи и извика:

*На коня си крилати сега ще полетя
и трамповете подли след миг ще връхлетя;
а братята осаги, попаднали във плен,
свободни ще посрещнат пак утрешния ден.*

— Добре, а вие, милорд?

Англичанинът си беше извадил бележника, за да запише името на вожда, сега го прибра на мястото му и отговори:

— Разбира се, че идвам и аз, та това е приключение!

— Но е много опасно, сър!

— Толкова по-добре! Ще платя десет долара повече, значи стават шестдесет. Но ако трябва да яздим, ще се наложи да намерим отнякъде един кон за Доброто слънце!

— Хмм, да — отвърна гърбавият, като го погледна изпитателно.
— ама откъде ще го намерим, а?

— Естествено, че от преследвачите му, които вече вероятно са по петите му.

— Съвършено вярно, съвършено вярно! Вие съвсем не сте загубен човек, сър, и ми се струва, че ще се сработим горе-долу. Но освен това щеше да е добре, ако нашият червенокож приятел имаше и някакво оръжие.

— Отстъпвам му една от моите пушки. Ето я. Ще му обясня как се борава с нея. А сега не бива да се бавим повече, трябва да се разположим така, че когато пристигнат преследвачите, да се окажат заобиколени от всички страни.

Изразът на учудване върху лицето на дребния ловец ставаше все по-очебиен. Той измери англичанина с въпросителен поглед и отвърна:

— Говорите като някой стар и опитен ловец, сър! Как смятате, че трябва да се разположим?

— Много просто! Един от нас ще остане на хълма, където бяхме двамата. Той ще посрещне негодниците, също както и вие ме посрещнахте. Останалите трима ще опишат дъга и ще се качат на трите съседни хълма. И когато трамповете се появят, ще се намерят между четирите заети от нас височини, ще ги държим в шах, защото горе имаме прикритие и можем да пречукаме когото си пожелаем, а те ще видят само дима от пушките ни.

— Говорите като по книга, милорд! Я ни кажете честно, за пръв път ли идвате в прерията?

— Разбира се. Но по-рано съм бил на някои други места, където човек трябва да бъде не по-малко предпазлив, отколкото тука. Вече ви говорих за това.

— Well! Виждам, че няма да берем много ядове с вас, и туй ме радва. Признавам, че щях да направя същото предложение. Съгласен ли си, драги Чичо?

Чичо Бастун направи театрално движение с ръка и каза:

— Ще бъдат обградени, с куршуми умъртвени!

— Добре, значи аз оставам тук, за да ги заговоря веднага щом дойдат. Милордът ще тръгне надясно, ти — наляво, а вождът ще застане на най-предния хълм. По този начин те ще попаднат между нас, а дали ще ги убием, или не, ще зависи единствено от тяхното поведение. Ще говоря с тях толкова високо, че ще можете да чувате всяка дума и ще знаете какво трябва да правите. Ако застрелям някого от тях, ще бъде сигурен знак да започнете да стреляте по другите. Никой не бива да ни се изплъзне. Не забравяйте, че са убили осем осаги, без да са видели нищо лошо от тях! Но да щадите конете, те ще ни трябват. А сега — на работа, мешърс! Мисля, че не бива да се бавим повече.

Той се изкачи на близкия хълм и се скри в тревата, откъдето неотдавна заедно с англичанина беше наблюдавал индианеца. Останалите трима изчезнаха в страничните падини. Конете си останаха на място. Лордът взе далекогледа със себе си.

Измина около четвърт час, без да се появи някакво човешко същество. След това откъм височината, на която се беше разположил англичанинът, се чу вик:

— Внимавайте, идват!

— Тихо! — обади се гърбавият.

— Pshaw! Не могат да ме чуят, сега са все още на около една миля от нас.

— В каква посока?

— Право на изток. Току-що видях с далекогледа на един хълм две фигури, които гледаха насам — сигурно търсят вожда. Оставили са конете си в падината.

Отново измина известно време, после чуха конски тропот, който приближаваше. В падината, разпростряла се пред гърбавия, се появиха двама конници, които язدهа един до друг. И двамата бяха много добре въоръжени, а и конете им бяха чудесни. Те не откъсваха поглед от следите на вожда. Веднага след тях се появиха още двама ездаци, а после и още един — следователно преследвачите бяха петима. Щом достигнаха средата на падината и така се озоваха между четиримата залегнали мъже, Бил извика:

— Стоп, мешърс, нито крачка напред! Иначе ще чуете гласа на пушката ми!

Те се спряха изненадани и погледнаха нагоре, но не забелязаха никого, защото гърбавият се беше скрил във високата трева. Но все пак се подчиниха на заповедта му и човекът, който ги водеше, отговори:

— По дяволите! И по тези пътища ли дебнат разбойници? Я се покажи и ни обясни с какво право ни спирате!

— С правото на всеки ловец, който среща непознати хора.

— И ние сме ловци. Ако сте почтен човек, покажете се да ви видим!

И петимата трампове бяха взели пушките си, видът им никак не беше миролюбив, но въпреки това дребният ловец каза:

— Тъй като съм честен човек, мога да ви се покажа. Ето ме!

Той скочи на крака, което им даде възможност да огледат фигурата му. Но той нито за миг не ги изпускаше от очи.

— Zounds! — извика един от тях. — Ако не се лъжа, този е Хъмпри Бил!

— Така ме наричат.

— Но тогава и Чичо Гънстик е наблизо, защото двамата са неразделни!

— Нима ни познавате?

— Струва ми се, че да, още от по-рано имам да си говоря с вас!

— Но аз не ви познавам!

— Възможно, защото сте ме виждали само отдалече. Момчета, този тарикат ни пречи, дори ми се струва, че се е съюзил с индианеца. Да го смъкнем от хълма!

Той се прицели в малката фигура и натисна спусъка. Бил веднага падна в тревата като подкосен от куршум.

— Neigh-day, добър изстрел! — извика човекът. — А сега остана само Гън...

Той не можа да довърши изречението си. Бил се беше хвърлил нарочно на земята, за да не бъде ударен от куршумите; сега от двете цеви на пушката му изскочиха пламъчета, а веднага след това изтрещяха и пушките на другите трима. Петимата трампове паднаха от конете си на земята, а четиримата победители слязоха от височините в падината, за да попречат на конете да се разбягат. Претърсиха трамповете.

— Добре си свършихме работата — каза Бил, — нито един изстрел не е отишъл на вятъра. Смъртта им е настъпила веднага.

Вождът на осагите разгледа двамата убити от него, в чиито чела се беше целил. Погледна малките дупки от куршумите непосредствено над основата на носа и се обърна към лорда:

— Пушката на моя брат има доста малък калибър, но тя е превъзходно оръжие, на което може да се разчита.

— И аз мисля така — кимна англичанинът. — Поръчах си двете пушки специално за прерията.

— Нека моят брат ми продаде тази пушка. Ще му дам сто боброви кожи за нея.

— Не я продавам!

— И за двеста ли няма да я продаде?

— Не, ако ще бобровите кожи да са десет пъти по-големи от кожата на слон.

— Тогава аз ще му предложа най-голямата цена, каквато изобщо е възможна — срещу тази пушка ще дам най-добрия жребец на осагите!

По лицето му си личеше, че предложената от него цена е нещо неவிждано, но лордът поклати глава и отвърна:

— Лорд Кестълпул никога не разменя и не продава. Какво ще правя с твоя кон, когато моят има поне същите чудесни качества като него?

— В цялата савана няма по-хубав кон от моя. Но понеже не искам да принуждавам моя бледолик брат да продаде пушката си, аз му я връщам. При убитите има предостатъчно оръжие.

Той му върна пушката, но по лицето му се четеше голямо разочарование. От убитите взеха всички полезни вещи. Докато претърсваха джобовете им, Бил рече:

— Този негодник каза, че ме познавал. Но аз не мога да си спомня да съм го виждал някога. Няма значение! Кой знае колко злодеяния предотвратиха нашите куршуми. Сега вождът ще получи и един кон, а ни остават още четири — тъкмо колкото ни трябва за осагите, които искаме да освободим.

— Веднага ли тръгваме към трамповете? — попита англичанинът.

— Разбира се! Познавам местността и знам, че не можем да пристигнем в Осаге-нук, преди да настъпи вечерта, тъй като и без това не бива да се движим по най-правия път, а ще опишем дъга, която ще ни отведе в гората зад трамповете.

— А трупите?

— Ще ги оставим тук. Или имате желание да погребем тези негодници, да им построим мавзолей, а? Нека лешоядите и койотите ги погребат в стомасите си. Не заслужават по-добра участ!

Тези думи навярно могат да се нарекат жестоки, нехристиянски, но нежността и чувствителността в Дивия запад изглеждат по-иначе. В онези места, където наоколо те заплашват смърт и гибел, много често се виждаш принуден да се съобразяваш преди всичко със самия себе си и да избягваш онова, което би могло да застраши личната ти сигурност.

Навързаха свободните коне един зад друг, яхнаха конете си и препуснаха, отначало право на север, за да завият по-късно на изток. Вождът яздеше пред всички. Целия следобед препускаха през откритата вълниста прерия. Когато слънцето се канеше да залезе, в далечината се показва тъмна ивица гора и осагът каза:

— Това е краят на гората. В началото ѝ тревистата прерия се вдава навътре и образува ъгъла на мястото, наречено от нас „Място на

убийството“, където се намират гробовете на нашите убити съплеменници. Щом влезем в гората, ще ни е необходим само четвърт час, за да достигнем до лагера на трамповете.

Тогава Бил спря коня си, слезе и седна в тревата, без да каже нито дума. Чичото и индианецът последваха примера му, сякаш се разбираше от само себе си. Накрая и англичанинът слезе от коня си, но се осведоми:

— Мисля, че не бива да губим време. Как ще освободим осагите, ако седнем тук и скръстим ръце в скута си?

— Грешите много, сър — отвърна гърбавият. — Да не мислите, че трамповете ще останат да седят спокойно в лагера си?

— Едва ли!

— Сигурно не! Трябва да ядат и ще отидат на лов. Те са се пръснали из гората. А там, където ще влезем в гората, тя е широка само четвърт час и е лесно да се предположи, че тъкмо там ще има хора, които могат да ни забележат. Тъй че се налага да чакаме тук търпеливо, докато се стъмни, след това тези разбойници ще се приберат в лагера си, а ние ще достигнем гората незабелязано. Сега ясно ли ви е?

— Well! — кимна лордът и седна на земята. — Не съм мислил, че мога да бъда толкова глупав!

— Щяхте да се напъхате право в ръцете на тези мили хорица, а аз и Чичото щяхме да носим бележника ви до Фриско, без да получим нито един долар.

— Без да получите нищо ли? Защо?

— Защото още не сме преживели приключението си напълно.

— Преживяхме го! Вече мина и е нанесено. Срещата с вожда и убиването на петимата трампове е едно завършено приключение за петдесет долара. Вече е отбелязано. Освобождаването на осагите е ново приключение.

— Йес!

— Е, тогава записвайте все така старателно, сър — засмя се Бил. — Ако продължавате да разчленявате всяко приключение на приключения ще трябва да ни платите във Фриско такава сума, че ще има да се чудите откъде да я вземете!

Лордът се усмихна под мустак:

— Все ще се намери. Ще ви платя, без да се наложи да продавам замъка Кестълпул.

Слънцето се скри и вечерните сенки пробягнаха по падините, заизкачваха се все по-нависоко по хълмовете и накрая ги покриха целите. Скоро цялата земя изчезна в мрачната им одежда. Небето също беше тъмно и беззвездно.

Настана време за тръгване. Отначало не стигнаха до самата гора. Предпазливостта налагаше да оставят конете на открито.

Всеки уестман носи у себе си дървени колчета, които се забиват в земята, за да се завържат за тях поводите на коня. Животните бяха вързани по този начин и всички се отправиха към гората в индианска нишка.

Червенокожият вървеше най-напред. Краката му стъпваха толкова тихо по земята, че не можеше да се долови никакъв шум. Лордът, който го следваше, се мъчеше да върви също така безшумно. Наоколо не се чуваше нищо освен лекият шепот на вятъра, който леко поклащаше върховете на дърветата.

Сега индианецът хвана десницата на англичанина и му пошепна:

— Нека моят бял брат подаде другата си ръка назад, на следващия, така че всички бледолики да образуват верига, която ще вода аз.

Докато с едната си ръка той опипом намираше пътя, с другата водеше белите след себе си. На лорда му се стори, че вървяха цяла вечност, защото в подобни положения минутите се превръщат в часове. Най-последно вождът спря и прошепна:

— Нека братята ми се послушат. Аз чувам гласовете на трамповете.

Всички напрегнаха слух. Дочуха се гласове, но от такова разстояние, че нищо не можеше да се разбере. След като повървяха още малко, те забелязаха слаба светлина, която им помагаше вече да различават стволовете на дърветата.

— Нека моите братя ме почакаят тук, докато се върна — каза осагът. Той се шмугна между дърветата и в следващия миг изчезна от погледите им. Измина повече от половин час, преди да се появи. Не можеха нито да вървят, нито да чуят завръщането му, той просто изникна пред тях като че ли изпод земята.

— Какво става? — попита Бил. — Какви са вестите?

— Дошли са още трампове, още много трампове.

— Проклятие! Дали тези вагабонти не са решили да провеждат тук някое сблище? Тогава тежко на фермерите, които се намират наоколо. Можеш ли да чуеш какво си говореха?

— Запалени са много огньове и цялата околност е осветена. Трамповете са образували голям кръг и по средата стоеше един бледолик с червена коса, който държеше дълга реч на висок глас. Вниманието ми бе заето изцяло в търсене на мястото, където са моите червени братя, и затова успях да запомня много малко от онова, което той говореше.

— Е, а какво запомни? За какво ставаше дума?

— Той каза, че богатството било натрупано от богатите за сметка на бедните и трябвало да им се отнеме. Твърдеше, че държавата не бивало да събира данъци от поданиците си и затова трябвало да ѝ се вземат всички пари, които имала в касите си. Каза, че всички трампове били братя и можели да забогатеят бързо, ако приемели предложенията му.

— Дявол го взел! А после?

— Не обърнах повече внимание на думите му. Говореше се за някаква пълна голяма каса, за строежа на някаква железопътна линия и че трябвало да я обертат. Повече не чух нищо от думите му, защото забелязах мястото, където се намират моите братя.

— Къде е то?

— Близо до един по-малък огън, край който никой не седеше. Вързани са за стволите на дърветата и при всекиго е поставен по един трамп, за да го пази.

— Тогава няма да е лесно да се промъкнем до тях.

— Но не и невъзможно. Аз можех да прережа ремъците им, но исках преди това да взема със себе си моите бели братя. Все пак се промъкнах до един от моите воители и му прошепнах, че ще ги освободим.

— Тези трампове не са никакви уестмани. Направили са голяма глупост, като не са поставили пленниците си в средата на лагера. Водят ги към мястото, където се намират!

Вождът поведе четиримата, които започнаха да прибягват от дърво към дърво, като се стремяха, доколкото бе възможно, винаги да остават в сянката на дърветата. Така те наближиха бързо лагера, където можах да преброя осем огньове. Най-малкият от тях беше запален в

онзи край от откритата площ, който се врязваше най-дълбоко в гората и се намираше много близо до дърветата. Натам се отправи и вождът. Той се спря веднъж за няколко мига и прошепна на тримата бели:

— Сега край този огън седят няколко бледолики. Преди нямаше никой. Между тях е и човекът с червената коса. Изглежда, тези хора са водачите на трамповете. А виждате ли на няколко крачки от тях моите осаги край дърветата?

— Да — отвърна гърбавият. — Червенокосия е свършил речта си и сега тези негодници са се отделили от другите, за да се съветват. Ще бъде много важно, ако успеем да научим намеренията им. Тук не могат да се съберат толкова много трампове само заради някаква дреболия. За щастие виждам между дърветата няколко храста. Ще се опитам да пропълзя дотам, за да чуя какво си говорят.

— Нека по-добре моят брат се откаже от това — предупреди го вождът.

— Защо? Да не мислиш, че ще се оставя да ме спипат?

— Не. Знам, че моят брат умее да пълзи безшумно, но все пак биха могли да го забележат.

— Да ме забележат да, но не и да ме хванат.

— Да, моят брат има бързи нозе и лесно ще избяга, но след това ще ни бъде невъзможно да освободим осагите.

— Не е така. За няколко мига ще пречукаме пазачите и ще срежем ремъците им, после изчезваме бързо в гората и отиваме при конете. Бих искал да видя трампа, който би ни попречил! И така, ще се промъкна към огъня. Ако ме забележат, тичате веднага към пленниците. Нищо не може да ни се случи. Чичо, дръж ми пушката!

Той му подаде карабината си, легна на земята и запълзя към огъня. Задачата му се оказа много по-лесна, отколкото си беше мислил. Трамповете говореха толкова високо, че той се спря наскоро по пътя, защото вече можеше да чува всяка дума.

Вождът беше казал, че четиримата насядали мъже около огъня са сигурно водачите на трамповете, и наистина не се бе излъгал. Единият от тях, червенокосият, беше Корнъл Бринкли, пристигнал тук привечер с малцината свои хора, спасили се от рафтърите. Той говореше в момента и Хъмпи Бил го чу да казва:

— Мога да ви предвещаю голям успех, защото там се намира главната каса. Значи сте съгласни?

— Да, да, да — отвърнаха другите трима.

— А какво става с фермата на Бътлър? Искате ли да участвате и там? Или сам да свърша тази работа, като взема тридесетина от вашите хора?

— Разбира се, че ще участваме и ние! — обади се един от тях. — Не виждам защо трябва да те оставим да туриш в джоба си всичките пари! Но все още е открит въпросът дали парите вече са пристигнали.

— Още не са. Рафтърите не са успели веднага да си намерят коне, а аз още на следващото утро се сдобих с едно хубаво животно. И така, те не могат да са вече във фермата. Но Бътлър и без това е достатъчно богат. Ще нападнем фермата, ще я ограбим и ще дочакаме спокойно пристигането на рафтърите и на онези подлеци, които ги водят.

— Сигурен ли си, че те наистина ще се отправят към нея?

— Стопроцентово. Олд Файерхенд трябва да отиде във фермата заради един инженер, който във всеки случай е вече там.

— Какъв е този инженер? Какво пък търси той там?

— Нищо. Това е друга история, която изобщо няма да ви интересува. Може би ще ви я разкажа някой друг път. Възможно е да ви вербувам после и за един друг удар, при който могат да се спечелят маса пари.

— Говориш със загадки! Да си призная откровенно, не ми се ще особено да си имам работа с този Олд Файерхенд.

— Глупости! Какво би могъл да ни направи? Помисли си, че около нас са се събрали четиристотин юнаци, които биха тръгнали и срещу дявола!

— Хмм, тук си прав. А кога ще потеглим?

— Утре по обед, за да стигнем фермата привечер. Тя е голяма и от нея ще стане хубав огън, на който бихме могли да направим чудесно печено.

Хъмпи Бил беше чул достатъчно. Той запълзя към своите другари и ги подкани да се заловят с освобождаването на осагите. По негово предложение всеки трябваше да се промъкне зад един от пленниците, ала вождът го прекъсна:

— Това, което предстои да става сега, не е работа на бледоликите мъже, а на червенокожите. Аз тръгвам сам и моите братя ще ми се притекат на помощ само ако бъда забелязан.

Той легна на земята и се запромъква като змия.

— Какво иска да направи? — попита англичанинът тихо.

— Ще ни даде урок по ловкост — отвърна Бил. — Наблюдавайте пленниците внимателно! Ако се объркат нещата, трябва веднага да изтичаме при тях и да помагаме. Необходимо е само да прережем ремъците и да бягаме към конете.

Лордът последва указанията му. Огънят, около който седяха четиримата предводители на трамповете, беше отдалечен на около десет крачки от края на гората. На едни от първите дървета бяха завързани пленниците. Бяха вързани прави за ръцете и краката. До всеки пленник седеше или лежеше по един въоръжен пазач. Англичанинът напразно напругаше зрението си, за да види вожд. Забеляза само че един от пазачите, който досега седеше, легна, и то с по-рязко движение, като че ли се беше отърколил. И другите трима пазачи се раздвижиха един след друг, странното беше само, че главите на всичките останаха да лежат в сенките на дърветата. При това не се беше чул ни най-малък шум.

Измина още малко време и изведнъж лордът забеляза, че вождът лежи между него и Бил.

— Какво, свърши ли? — попита Бил.

— Да — отвърна индианецът.

— Но твоите осаги са все още вързани! — прошепна му лордът.

— Не, те само останаха в същото положение, за да мога да говоря с вас. Ножът ми прониза сърцата на пазачите, след което им взех скалповете. Сега ще се промъкна пак до дърветата, за да отида с моите червени братя при конете на трамповете, където се намират и нашите коне. Понеже всичко мина тъй добре, не ни се иска да си тръгнем без конете.

— Защо ви трябва да се излагате и на тази опасност? — опита се да го предупреди Бил.

— Моят бял брат се заблуждава. Вече няма никаква опасност. Щом видите осагите да изчезват от дърветата, можете да тръгвате. Скоро ще чуете тропота на конете и виковете на трамповете, които ги охраняват. После ние ще дойдем на мястото, където слязохме от конете, хау!

Последната дума потвърждаваше, че всяко възражение е излишно. След това той внезапно изчезна. Лордът започна да

наблюдава пленниците. Те стояха изправени непохватно до дърветата, но после мигновено се изгубиха от погледа му, сякаш потънаха в земята.

— Wonderful! — прошепна той въодушевено на гърбавия. — Също както става в романите!

— Хмм! — отвърна дребосъкът. — Ще има да преживеете при нас още най-различни романи, но четенето е по-лесно от преживяването.

— Ще тръгваме ли?

— Още не. Искат ми се да видят физиономии на тези негодници, когато разберат цялата работа. Почакайте още малко.

Не мина много време и откъм другата страна на лагера се разнесоха уплашени викове, последваха ги нови крясъци и си личеше съвсем ясно, че произхождат от индиански гърла. После се дочу такова пръхтене, цвилене и тътен от конски копита, че земята потрепера.

Трамповете наскочаха. Всички викаха, крещяха и питаха какво се е случило. Тогава проехтя гласът на Червения Бринкли:

— Осагите са избягали! По дяволите, кой ги е...

Той изведнъж прекъсна думите си. Беше се приближил бързо до пазачите и хвана един от тях, за да го изправи. Ала видя изцъклените му очи и окървавения череп, където косата липсваше. Бринкли издърпа в светлината на огъня и втория, и третия, и четвъртия и изкрещя ужасен:

— Мъртви! Скалпирани и четиримата! И червенокожите са избягали! А накъде?

— Индианци, индианци! — чува се викове от посоката, където бяха конете на трамповете.

— На оръжие! На конете! — изрева Корнъл. — Нападнати сме. Искат да отвлечат конете ни!

Последва сцена на неописуем хаос. Всички тичаха един през друг, но никъде не се виждаше врагът и едва след известно време, когато духовете малко се поуспокоиха, се установи, че липсват само плячкосаните от индианците коне. Претърсиха околността на лагера, но без никакъв успех. Решиха, че в гората са били скрити и други осаги, които са се промъкнали, за да освободят другарите си. При това са убили пазачите с нож в гърба и са ги скалпирани, след което са взели индианските коне. Необяснимо остана за трамповете само

съвършено безшумното убийство на пазачите. А как ли биха се учудили, ако можеха да разберат, че всичко е извършено от един-единствен човек. Един-единствен човек, който беше показал истинско индианско майсторство и ловкост!

Когато след известно време водачите на трамповете се събраха отново около своя огън, Корнъл каза:

— Тази случка не беше кой знае какво нещастие за нас, но ще ни принуди да променим утрешния си план. Ще тръгнем колкото се може по-рано оттук.

— Защо?

— Защото осагите са чули всичко, каквото приказвахме. Цяло щастие е, че не знаят нищо за намеренията ни при Игъл Тейл, защото за тях не говорихме тук, а при големия огън. Но знаят какво ще правим при фермата на Бътлър.

— И ти мислиш, че ще предупредят фермата?

— Разбира се!

— Нима тези диви негодници са приятели с Бътлър?

— Дали са приятели, или не, няма значение, ще го предупредят, за да ни отмъстят и да ни подготвят „топъл“ прием.

— Наистина е доста вероятно, затова и аз смятам, че е много уместно да тръгнем колкото се може по-бързо. Любопитен съм само къде се бавят още петимата, които тръгнаха да гонят вожд!

— И аз не мога да разбера. Ако беше побягнал из гората, щеше да бъде много трудно да го открием, ако не и невъзможно. Но следите му водят далеч в откритата прерия и той няма кон. Без съмнение са го спипали.

— Разбира се. Но сигурно нощта ги е изненадала на връщане и са объркали посоката. Или пък са спрели да нощуват, за да не се заблудят, и утре сутринта ще се присъединят към нас. Положително ще видим следите им, защото те тръгнаха в посоката, в която ще потеглим и ние.

Но той се заблуждаваше. Небето или по-точно облаците се погрижиха да заличат дирите. По-късно започна да вали дъжд, който трая няколко часа и унищожи всички следи, оставени от хората и конете.

[1] Lack-a-day! (англ.) — възклицание, изразяващо удивление, изненада. — Б.пр. ↑

[2] Сплин (англ.) — тъга, меланхолия, скука. — Б.пр. ↑

[3] Фриско — Сан Франциско. — Б.пр. ↑

[4] Хъмпи (англ.) — гърбав. — Б.пр. ↑

[5] Гънстик (англ.) — дълга металическа пръчка, с която се чистели и зареждали стари пушки; харбия, шомпол. — Б.пр. ↑

[6] Харц и Тюрингер Валд — красиви планини (сега в по-голямата си част в ГДР), които се намират близо една до друга. — Б.пр.

↑

[7] Wonderful! (англ.) — прекрасно, чудесно! — Б.пр. ↑

[8] Скаут (англ.) — разузнавач, следотърсач. — Б.пр. ↑

6. ИЗМОРИТЕЛНА ЕЗДА В МРАКА

Бил, Чичото и англичанинът се отправиха бързо към конете си, доколкото им позволяваха тъмнината и дърветата. Благодарение усета на двамата ловци те успяха да намерят мястото, където бяха оставили конете. Лордът едва ли би могъл да се оправи сам, защото падините и хълмовете си приличаха през нощта още повече. Те отвързаха поводите на конете, яхнаха ги и взеха в ръце юздите на свободните животни.

Едва бяха свършили тази работа, когато чуха да се приближават петимата индианци.

— Тези трампове са слепи и глухи — каза Доброто слънце, — мнозина от тях ще се отправят към Вечните ловни полета, за да служат на духовете на осагите.

— Искаш да си отмъстиш ли? — попита Бил.

— А нима днес не загинаха осем осаги, чиято смърт трябва да бъде отмъстена? Та нямаше ли и ние останалите да бъдем измъчвани и убити? Ще се отправим към вигвамите на осагите, за да вземем много воители. След това ще проследим дирите на тези бледолики и ще убием от тях толкова, колкото Маниту ни изпрати в ръцете.

— Къде пасат сега стадата на осагите?

— На запад.

— Значи ще минете покрай фермата на Бътлър?

— Да.

— А колко време ти е необходимо, за да стигнеш от фермата до твоите хора?

— Ако не се бавим и конете ни са добри, още след половин ден ще срещнем първите стада.

— Много добре. Налага се да побързаеме, за да спасим Бътлървата ферма.

— Какво каза моят бял брат? Бътлър е приятел и защитник на осагите. Да не го грози опасност?

— Да. Но да не говорим сега за това. Трябва най-напред да се отдалечим от трамповете. Те са решили утре да нападнат фермата и се налага да побързаме, за да предупредим собственика ѝ.

— Уф. Нека моите червенокожи братя вземат поводите на свободните коне, за да могат бледоликите ми братя да ме следват по-лесно.

Неговите хора се подчиниха и поеха поводите на свободните коне; тогава всички препуснаха в галоп между ниските хълмове в посоката, в която вождът беше бягал пред преследвачите си. В същата посока се намираше и фермата на Бътлър, която осагът възнамеряваше да посети.

В галоп! И то в такава тъмнина! Дори и през деня из тази прерия можеше да се ориентира само човек, който я познава добре, но да не се изгубиш из вълнистата прерия и през нощта, беше вече едва ли не чудо. Когато англичанинът се обърна с няколко думи в този смисъл към Бил, той отговори:

— Да, сър, наистина вече забелязах, че сте човек на място, ала тук и вие ще видите, чуете и преживеете някои неща, които досега сте считали за невъзможни.

— Значи и ти не би се заблудил сега?

— Аз ли? Хмм! Ако искам да бъда искрен, ще трябва да ви кажа, че никога няма и през ум да ми мине да се нося с такава бързина между тези хълмове. Аз бих яздил бавничко-бавничко и бих оглеждал внимателно накъде завива всяка падина. Но въпреки всичко утре рано сутринта пак нямаше да стигна мястото, закъдето съм тръгнал.

— Но тогава същото може да се случи и на вожда?

— Не, не може, един такъв индианец буквално надушва пътя и посоката. А което е най-важното — сега той язди собствения си кон. Сигурно е, че това животно няма да се отклони и на метър от дирята, която е оставил днес неговият господар. Небето е черно като катран, а от земята не мога да видя и толкова, колкото да се закрепя на върха на някоя игла, но въпреки всичко галопираме като посред бял ден по някой равен път, и аз се обзалагам, че преди да са изтекли шест часа, конете ни ще спрат точно пред вратите на Бътлъровата ферма.

— Какво? Какво? — извика англичанинът зарадвано. — Искаш да се обзаложиш ли? Великолепно! Значи такава е твоето мнение? Е, аз

твърдя обратното и залагам пет долара или по-добре десет. Или да се обзаложим на по-голяма сума?

— Благодаря, милорд! Но туй за облога е просто езиков израз. Повтарям ви, че никога не се обзалагам. Задръжте си парите! Ще ви потрѣбват за друго. Не забравяйте колко ще трябва да платите на мен и на Чичото само за днешния ден!

— Сто долара. Петдесет за четиримата убити трампове, петдесет за освободените осаги, а нападението над фермата, което несъмнено ще отблъснем, е друго приключение и ще струва също петдесет долара.

— Не е толкова сигурно, че ще успеем да отблъснем нападението, както вие си мислите. Но как стоеше въпросът с Олд Шетърхенд, Винету и Олд Файерхенд? Колко щяхте да ни платите, ако видите някой от тези трима мъже?

— Сто долара!

— Твърде е вероятно да срещнем Олд Файерхенд още утре или вдругиден, той също иска да отиде във фермата на Бътлър.

Вождът, който яздеше начело, чу тези думи, обърна се и без да забавя хода на коня си, попита:

— Олд Файерхенд, този прочут бледолик, ще дойде във фермата?

— Да. Чух го от Корнъл.

— От червенокосия човек, който държеше дългата реч? Откъде го е научил той? Видял ли е прочутия ловец и говорил ли е с него?

Докато препускаха напред, Бил разказа какво беше чул.

— Уф! — извика вождът. — Тогава фермата е спасена, защото главата на този бледолик струва повече от оръжията на хиляда трампове. Радвам се, че ще го видя!

— Познаваш ли го?

— Пушил съм с него калюмета. Почувства ли, започна да вали? Това е хубаво, защото дъждът ще даде на смачканата трева сила да се изправи за кратко време. Трамповете няма да могат утре сутринта да забележат следите ни.

Всъщност пътят не предлагаше никакви трудности: нямаше нито камъни, нито дупки, нито каквото и да било препятствие, което да забавя конете, а падините бяха толкова широки, че няколко коня винаги можеха да препускат един до друг съвсем спокойно. Навсякъде земята

беше покрита с мека трева. Единствената пречка представляваше тъмнината.

От време на време ездачите оставяха конете си да повървят ходом, за да не се изтощят прекалено много, но най-често язدهа в тръс или галоп. След като изминаха няколко часа, изглежда, предишната увереност на Бил все пак се поразклати, защото той попита вожда:

— Уверен ли е моят брат, че яздим във върната посока?

— Нека моят бял брат не се тревожи — отвърна индианецът. — Ние се движим много бързо и скоро ще стигнем мястото, където днес се срещнахме.

Дали постоянните упражнения, или вроденият инстинкт караха този индианец да изговаря думите с такава увереност? На Бил изобщо не му се вярваше, че бяха изминали толкова голямо разстояние. Но заедно с дъжда откъм гърбовете им бе задухал остър вятър, който значително улесняваше движението на конете.

Не мина много време и изведнъж конят на вожда забави своя ход, след това съвсем спря, без неговият ездач да се беше намесил. Конят изпръхтя леко.

— Уф! — каза червенокожият тихо. — Пред нас сигурно има хора. Нека моите братя се послушат, без да се движат, и да подушат внимателно въздуха!

Групата застана съвсем тихо и можеше да се чуе как вождът задуши въздуха.

— Огън! — пошушна той.

— Нищо не виждам! — обади се Бил.

— Но аз подушвам дима, който, изглежда, идва иззад следващия хълм. Нека моят брат слезе от коня си, за да се изкачим двамата на възвишението.

Те оставиха конете си и се запромъкваха един до друг към хълма. Не се бяха отдалечили и на десет метра, когато около гърлото на индианеца се сключиха две силни ръце и го събориха на земята. Въпреки че той заудря наоколо с ръце и крака, не му беше възможно да издаде никакъв звук. В същото време две други ръце стиснаха гърлото на гърбавия и също го събориха на земята.

— Държите ли го здраво? — попита съвсем тихо онзи, който беше сграбчил индианеца. Въпросът беше зададен на немски език.

— Така съм го пипнал, че и дума не може да каже — гласеше също тъй тихият отговор.

— Тогава бързо зад хълма! Трябва на всяка цена да разберем с кого си имаме работа. Тежи ли ви много?

— Ни най-малко! Този човек е лек като муха, която цели седмици нито е яла, нито е пила. Боже-е, ама изглежда, че има отзад някаква гърбица, сякаш му е изкривен гръбначният стълб! Да не би да е...

— Какво?

— Да не би да е моят добър приятел Хъмпи Бил!

— Ще разберем при огъня. Засега поне можем да бъдем сигурни, че никой не ще ни последва. Останалите няма да се помръднат от мястото си, понеже ще очакват завръщането на двамата.

Всичко бе станало толкова бързо и безшумно, че спътниците на двамата пленени нямаха никакво понятие от случилото се, въпреки че бяха толкова близо. Олд Файерхенд — защото това беше самият той — взе на ръце своя пленник, а Дрол повлече другия по тревата след себе си. Отвъд възвишението на земята лежаха изморени коне, гореше малък огън и на неговата светлина можеха да се различат около двадесетина фигури, които държаха в ръцете си пушки, готови да посрещнат с куршуми всеки неприятел.

— Гръм и мълния! — каза Олд Файерхенд, когато занесе пленника си в осветения от огъня кръг. — Та това е Менака танка, вождът на осагите! Няма защо да се страхуваме от него.

— По дяволите! — извика и Дрол. — Наистина е Бил, Хъмпи Бил! Човече, приятелю, любимо същество, не можа ли да ми кажеш, че си ти, когато те пипнах за гушата? А сега лежиш тук и не можеш нито да говориш, нито да си поемеш дъх! Ставай и ела в обятията ми, братко! Ах, вярно, та той изобщо не разбира немски! Естествено че няма да ме разбере! Скачай най-после, сърце мое! Не съм искал да те удуша, наистина, макар и наполовина вече да съм го сторил.

Бил лежеше на земята със затворени очи и се мъчеше да си поеме въздух; най-после той отвори очи, отпрати дълъг и все по-проясняващ се поглед към наведения над него Дрол и попита с дрезгав глас:

— Нима е възможно? Леля Дрол!

— Разбира се, че съм аз — отвърна възторжено Дрол, но вече на английски.

— Бях съборен така бързо, че... ха, Олд Файерхенд!

Той забеляза изправения ловец и тази нова изненада му възвърна окончателно способността да се движи. Хватката на Олд Файерхенд се оказа далеч по-мощна от хватката на Леля Дрол. Вождът все още лежеше на земята неподвижен и със затворени очи.

— Да не е умрял? — попита Бил.

— Не — отвърна великанът, подавайки ръка на дребния ловец. — Само е изгубил съзнание, но скоро ще дойде на себе си. Здравей Бил! Кой е заедно с вас? Предполагам, че са индианци от племето на вождя?

— Да, четирима са.

— Само четирима? Значи имате свободни коне?

— Да. Но освен това при нас са и Чичо Гънстик и един английски лорд.

— Лорд ли? Значи ще видим благородник. Доведете хората!

Бил се затича. Но той измина само половината път, после спря и извика радостно:

— Чичо, елате насам! Срецнахме приятели. Тук са Олд Файерхенд и Леля Дрол.

Чичо Гънстик последва поканата му. Рафтърите се надигнаха от тревата, за да поздравят новопристигналите. А как се учудиха те, щом видяха вождя в безсъзнание и разбраха какво се беше случило! Осагите слязоха от конете си и застанаха до тях, отправяйки отдалече към прочутия ловец погледи, изпълнени с почит и уважение. Лордът опули очи и се приближи бавно към него; Лицето му имаше такъв глупав вид, а носът му представляваше такава гледка, че човек можеше да се разсмее с глас. Олд Файерхенд му подаде ръка и каза:

— Добре дошли, милорд! Сигурно сте били в Турция и в Индия, а може би и в Африка?

— Откъде знаете, сър? — попита англичанинът.

— Предполагам, защото на носа ви все още има остатък от Bouton d'Alep^[1]. Който е предприемал такива пътешествия, ще се оправи и тук, въпреки че...

Той млъкна и огледа с усмивка екипировката на англичанина и особено скарата, окачена на раницата му. В същия миг вождът дойде на себе си. Той отвори очи, пое дълбоко дъх, скочи и изтегли ножа си

— за всичко това му бяха необходими секунда-две. Но когато забеляза ловеца, ръката му се отпусна и той извика:

— Олд Файерхенд! Ти ли ме плени?

— Да. Беше толкова тъмно, че не можах да разпозная моя червенокож брат.

— Тогава аз съм доволен, защото не е позорно да бъдеш победен от Олд Файерхенд. Моят бял брат отива към фермата на Бътлър, нали?

— Да. Откъде знаеш?

— Бледоликите казаха така.

— Смятам да отида по-късно във фермата. Целта ми сега е Осаге-нук.

— Кого ще търси моят прочут брат там?

— Един бял на име Корнъл Бринкли и приятелите му, които са трампове.

— Тогава моят брат може спокойно да язди заедно с нас към фермата, защото червенокосият ще дойде утре там, за да я нападне.

— Откъде знаеш?

— Той самият го каза и Бил го чу. Трамповете ме нападнаха с моите осаги, убиха осем от нас и ме плениха с останалите. Успях да избягам, срещнах Бил и Чичото, които заедно с този англичанин ми помогнаха да освободя моите червени братя.

— А тебе са те преследвали петима трампове дотук, нали?

— Да.

— Бил и Чичото са били тук на лагер?

— Така беше.

— И англичанинът се е срещнал малко преди това с тях?

— Казваш истината, но откъде знаеш всичко?

— Ние яздихме нагоре срещу течението на Блек Беър и едва днес рано сутринта се отклонихме от реката, за да се отправим към Осаге-нук. Намерихме тук трупове на пет трампа и...

— Сър — прекъсна го Хъмпи Бил, — а как разбрахте, че са трампове?

— Този къс хартия ми издаде всичко — отвърна Олд Файерхенд.

— Претърсили сте разбойниците, но тази хартия беше останала в джоба на един от тях.

Той извади изрезка от вестник, обърна я към огъня и започна да чете: „Комисарят от Бюрото по териториалните въпроси на

Съединените американски щати е разкрил една грешка, която едва ли някой би помислил за възможна. Този чиновник обърнал внимание на правителството върху учудващия факт, че в Съединените щати съществува област, по-голяма дори от някои държави, която се радва на привилегията изобщо да не бъде управлявана и стопанисвана. Този забележителен район обхваща територия с размерите на грамаден четириъгълник, широк 40 мили и дълъг 150 мили, с площ почти 4 милиона акра земя. Намира се между Индианската територия^[2] и Ню Мексико, северно от Тексас и южно от Канзас и Колорадо. Както вече се е установило, тази земя е била просто пропусната при официалните геодезични измервания и дължи споменатата си привилегия само на грешка при определяне границите на съседните територии. Вследствие на всичко това тази ничия земя не принадлежи на никой от щатите, няма правителство, макар и под каквато и да било форма, и не се подчинява на ничие правосъдие. Закон, право, данъци — там това са непознати неща. В доклада на комисаря тази територия се описва като една от най-красивите и плодородни местности в целия Запад, извънредно подходяща за животновъдство и земеделие. Населяват я само няколко хиляди «свободни американци», които обаче не са мирни земеделци или пастири, а банди от безделници, конекрадци, десперадоси^[3] и избягали престъпници, събрали се от всички краища на света. Всяват ужас на съседните територии и най-много страдат скотовъдците, непрестанно нападани от жестоките разбойници. Тъкмо от тези измъчени съседи се изисква настоятелно да се сложи край на свободната разбойническа държава чрез създаване на правителствени органи.“

Индианците останаха съвсем безразлични, като чува тези думи, но белите се спогледаха учудено.

— Нима е истина? Възможно ли е такова нещо? — попита лордът.

— Мисля, че е истина — отвърна Олд Файерхенд. — Впрочем не е толкова важно дали статията лъже, или не. Важното е, че само един трамп може да носи у себе си подобно парче вестник толкова дълго време и на такова разстояние. Това е причината, поради която взех петимата за трампове. Когато дойдохме и видяхме трупите, естествено веднага разбрахме, че се е водила борба. Претърсихме трупите, огледахме останалите следи и стигнахме до следното

заклучение: тук са се били разположили двама бели, за да си починат — единият е бил висок, а другият дребен. После дошъл трети бял, който се присъединил към тях и изял остатъка от храната им. Тримата се състезавали в стреляне и убили два лешояда. Третият бял доказал, че е добър стрелец и бил приет в компанията на другите двама. После дошъл един индианец, който бързал много. Идвал откъм Осаге-нук и бягал, преследван от пет трампа. Белите му помогнали, застреляли петимата преследвачи, качили се заедно с индианеца на конете и се отпавили по заобиколен път към Осаге-нук, вероятно за да нападнат трамповете. Реших да им помогнем, но понеже междувременно настъпи нощта, трябваше да изчакаме утрото, защото през нощта ни е невъзможно да следваме дирята.

— А защо ни нападна моят бял брат? — попита вождът.

— Защото ви помислих за трампове. Знаех, че при Осаге-нук са се събрали много трампове. Петима от тях бяха тръгнали да преследват индианеца, но бяха убити тук и не можах да се върнат. Това сигурно щеше да събуди загрижеността на другите и беше много вероятно да им бъде изпратена помощ. Ето защо поставих наоколо постове, които ми съобщиха, че се приближава отряд конници. Тъй като вятърът духаше откъм Осаге-нук можахме да забележим приближаването ви твърде рано. Вдигнах хората си на оръжие и тръгнах с Дрол внимателно срещу вас. Видяхме, че двама слязоха от конете си, за да се промъкнат към нашия лагер. Останалото ви е известно.

— А какво мисли моят брат да прави сега? Трамповете негови лични врагове ли са?

— Да. Преследвам Червения Бринкли, за да го хвана. Но за да знам какво точно ще предприема, необходимо е да науча какво се е случило при Осаге-нук и как изглежда сега положението там. Ще ми разкажеш ли, Бил?

Хъмпи Бил разказа всичко подробно и приключи със следните думи:

— Както виждаш, трябва да се действа бързо. Сигурно ще тръгнете веднага с нас към фермата?

— Ни най-малко. Оставам тук, макар да знам, че опасността е много по-голяма, отколкото си я мислиш. И тъй — смяташ, че негодниците ще тръгнат едва следобед?

— Да.

— А аз ти казвам, че ще тръгнат още рано сутринта!

— Но Корнъл каза така!

— Да, но сигурно междувременно си е променил решението, Бил. Къде бяха вързани пленените осаги?

— Близо до огъня седеше червенокосият.

— Те можеха ли да чуят, че фермата на Бътлър ще бъде нападната?

— Да.

— Е, а после избягват. Не е ли близко до ума Корнъл да предположи, че ще отидат веднага при Бътлър, за да го предупредят?

— По дяволите, вярно! Това е толкова естествено.

— Да, така е. И те ще тръгнат колкото се може по-рано, за да могат по този начин да увеличат шансовете си. Обзалагам се, че са решили да потеглят, щом се развидели.

— Обзалагате ли се? — извика лордът. — Well, вие сте човекът, който ми трябва, сър! Обзалагате се, че ще тръгнат толкова рано? Добре, тогава аз твърдя, че ще напуснат Осаге-нук едва утре вечерта. Залагам десет долара, или двадесет, тридесет. Ако искате, и петдесет!

Той притегли едната от чантичките си и я отвори, за да извади пари. Едно леко движение от страна на Бил, което остана незабелязано за лорда, бе достатъчно за Олд Файерхенд, за да разбере, че пред него е застанал чуждак. Затова той отвърна:

— Затворете си кесията, сър, не ми е минавало през ума да употребя думата „обзалагам се“ в конкретното й значение.

— Но аз обичам да се обзалагам! — обясни лордът.

— А пък аз — не!

— Жалко, колко жалко! Толкова хубави неща съм чувал за вас. Един истински джентълмен като вас трябва на всяка цена да се обзалага!

— Сега са зложени на карта животът и имуществото на много хора и наш дълг е да предотвратим това нещастие. А то няма да стане чрез сключване на облози.

— Съвършено вярно, сър! И аз се обзалагам само между другото. Когато дойде време да действаме, вие ще ме видите на моето място може би така спокоен и непоколебим като вас. Не всичко зависи само от физическата сила.

Той се беше разгневил и огледа херкулесовата фигура на ловеца с почти пренебрежителен поглед. За момент Олд Файерхенд имаше вид, сякаш не знаеше какво да отвърне на англичанина. Отначало лицето му се помрачи, но после бързо прие пак приветливия си израз и той каза:

— Само по-спокойно, сър! Нека не си разменяме грубости, преди да сме се запознали. Вие сте още новак в тази страна.

Думата „новак“ наистина оказа желаното въздействие; лордът се разгневи още повече и извика:

— А кой ви каза, че съм новак? Имам ли такъв фасон? Аз съм поне съоръжен така, както го изисква прерията, а вие сте в такъв вид, сякаш току-що сте излезли от някой клуб или се връщате от посещение при някоя дама!

Ето значи каква била работата! Олд Файерхенд наистина още носеше онзи изискан костюм, с който беше облечен на парахода. Не бе имал възможност да го сваля, защото ловните му дрехи и принадлежности го очакваха във фермата на Бътлър. Разбира се, костюмът беше доста пострадал от ездата към рафтърите и другите преживелици, но на светлината на малкия, полуугасен от дъжда огън не изглеждаше толкоз лошо. Англичанинът не виждаше в Олд Файерхенд образа на един прочут прериен ловец. Последният кимна усмихнато и каза:

— Не мога да не призная, че имате известно право, сър, но може би ще успея все още да се устроя в познатия стар Запад, във всички случаи обаче ще се сдобрим.

— Ако говорите сериозно, тогава не се сърдете повече на облозите, защото истинският джентълмен се познава по сумата на склучения облог. Впрочем не разбрах защо искате да останете тук, а не тръгнете веднага към фермата. Вие ме поразочаровахте с това още в началото.

— Имам си основателни причини.

— Ще ми ги каже ли моят бял брат? — попита осагът.

— Да. Ще бъде напълно достатъчно, ако ти самичък отидеш да предупредиш Бътлър. Той е мъж на място и ще направи необходимите приготовления. Аз ще остана с моите рафтъри тук и ще задържа трамповете, за да попреча на бързото им придвижване до фермата; така те няма да я стигнат, преди да са се приготвили там за посрещането им.

— Моят брат има винаги най-добрата идея, но Бътлър не е в своя вигвам.

— Не е ли? — попита Олд Файерхенд изненадан.

— Не. Когато отивах към Осаге-нук, минах покрай фермата и се отбих, за да се видя с моя бял брат Бътлър. Но не го заварих в къщи. Неговият далечен брат с дъщеря си му беше дошъл на гости и тримата бяха отишли до форт Дожд, за да купят дрехи за бялото момиче.

— Значи зет му е пристигнал вече! Знаеш ли колко време ще остане Бътлър във форт Дожд?

— Още няколко дни.

— Ти кога беше във фермата?

— Завчера сутринта.

— Тогава непременно трябва да отида във фермата — извика Олд Файерхенд и скочи на крака. — Колко време ще ти е необходимо, докато събереш твоите осаги?

— Ако тръгна веднага, ще можем да бъдем във фермата утре около полунощ.

— Късно, много е късно! Сега осагите в приятелски отношения ли са със шайените и арапахите?^[4]

— Да. Бойната секира е заровена между нас.

— Тези две племена живеят отвъд реката и оттук може да се стигне до тях за четири часа. Ще тръгне ли моят брат веднага, за да им съобщи моята молба?

Вождът не каза нищо, приближи се до коня си и скочи на седлото.

— Върви — продължи Олд Файерхенд — и кажи на вождовете им, че ги моля да дойдат при фермата на Бътлър с по сто воини колкото се може по-бързо.

Осагът цъкна с език, подкара коня си и след миг потъна в нощта. Лордът гледаше след него учудено. Нима можеше един такъв воин да се подчинява тъй безропотно и безпрекословно на човека в официалния костюм? Но ето че и той самият се метна на седлото си.

— Мешърс, не бива да губим нито минута — каза той. — Конете ни са наистина изморени, но все ще издържат до фермата. Напред!

Само след миг всички бяха готови. Огънят бе изгасен и ездачите тръгнаха на път.

Отначало се движеха бавно, после минаха в тръс, а когато очите свикнаха с тъмнината, препуснаха в галоп. Лордът се приближи до Бил и попита:

— Олд Файерхенд не може ли да сбърка пътя?

— Толкова, колкото и вождът на осагите. Някои твърдят, че можел да вижда през нощта като котка.

— А носи костюм, сякаш отива на прием. Странна птица!

— Потърпете, докато го видите в дрехите му от бизонска кожа. Тогава изглежда съвсем иначе.

— Е, и така не изглежда лошо. А каква беше всъщност тази жена, която ви нападна?

— Жена ли? Тази лейди е мъж.

— Да, но ѝ викат леля!

— Само на шега, защото има писклив глас и се облича странно. Казва се Дрол и е много способен ловец, радва се на особено добро име. Но стига сме приказвали. При такава езда човек трябва да събира малкото си разсъдък.

Той имаше право. Олд Файерхенд яздеше начело като дявол и другите се носеха волю-неволю подир него със същата скорост. Лордът обичаше страстно бързата езда и нерядко беше рискувал живота си, но още не беше му се случвало да язди, както сега. Наоколо цареше непрогледна тъмнина, също като в неосветен тунел; човек имаше чувството, че животните се движат в безкрайна тъмна пещера, и въпреки всичко нито един кон не се спъна и не падна! Конете препускаха точно един след друг и всичко зависеше от Олд Файерхенд. Конят му не беше идвал още из тези места, а освен това беше най-обикновено животно, което той просто бе принуден да вземе, защото не бяха намерили по-добър. Лордът отново се изпълни с уважение към този човек.

Препускането продължи половин час, после цял, а след това с малки прекъсвания, та конете да имат възможност да поотдъхнат. Дъждът продължаваше да вали, но беше отслабнал дотолкова, че изобщо не правеше никакво впечатление на тези задебелени и закалени мъже. Изведнъж отпред се разнесе гласът на ловеца:

— Внимание, мешърс! Спускаме се надолу, а после минаваме през един брод. Но водата стига едва до коремите на конете.

Темпото беше намалено. Чу се плисък на вода и въпреки непрогледната тъмнина всички можеха да забележат фосфоресциращата повърхност на реката. Краката на ездачите се намокриха до глезените във вода, после се изкачиха на отсрещния бряг. След около минута спряха и лордът долови острия звън на камбана. Пред очите му тъмнината продължаваше да бъде все така непрогледна.

— Какво е това? Кой бие камбаната и къде се намираме? — попита той Хъмпи Бил.

— Намираме се пред вратите на Бътлъровата ферма — гласеше отговорът. — Ако конят ви направи още няколко крачки, ще можете да пипнете зида.

Залаяха кучета. Техният лай беше дълбок, мощен и груб, което подсказваше, че са доста големи. След това се разнесе глас:

— Кой е? Кой иска да влезе?

— Върна ли се вече мастър Бътлър? — попита Олд Файерхенд.

— Не.

— Тогава вземете ключа от госпожата и ѝ кажете, че Олд Файерхенд е тук!

— Олд Файерхенд? Well, сър, ей сега. Госпожата не спи, пък и всички други са будни. Осагът мина оттук и ни каза, че ще дойдете скоро.

„Какви хора има тук! — помисли си лордът. — Значи вождът е препускал още по-бързо и от нас!“

След малко се чуха заповеди, които накараха кучетата да млъкнат, после се разнесе шумът от ключа в ключалката, тропотът от махането на големите дървени резета, скърцането на пантите и накрая лордът видя няколко фенера. Светлината им правеше тъмнината в огромния двор, чиито зидове не можеха да се видят, още непрогледна. Притичалите ратаи поеха конете от ездачите, а гостите бяха въведени във висока къща с мрачен вид. Една слугиня помоли Олд Файерхенд да се качи горе при госпожата. Останалите бяха поканени в голяма опушена стая на партера, от чийто таван висеше тежка газена лампа. Наоколо имаше няколко маси с пейки и столове, където мъжете се настаняха. По масите бяха поставени различни неща за ядене, бутилки и чаши — последица от съобщението на вожда за приближаващата се група ездачи.

Рафтърите и осагите насядаха на две дълги маси и веднага започнаха да се хранят юнашки; уестманът не обича излишното многословие. И лордът седна, като направи знак на Хъмпри Бил и Чичо Гънстик да заемат място от двете му страни; към тях се присъединиха Леля Дрол с Фред Енгел и Черния Том, а накрая при тях седна и Блентър, старият Мисуриец. Започна се такова ядене и пиене, на което би завидял всеки. Лордът, изглежда, беше дошъл до старата мъдрост, че когато се намираш между вълци, трябва да виеш с тях, беше се отказал от всички свои съсловни предразсъдъци и се държеше ни по-зле, ни по-добре от хората около себе си.

Малко по-късно се появи Олд Файерхенд заедно с господарката на дома, която поздрави гостите си най-сърдечно. Олд Файерхенд им съобщи, че ще трябва да си отпочинат през останалата част от нощта, за да могат на сутринта бодри да застанат по местата си; засега били достатъчни ратаите и каубоите, с чиято помощ той щял да вземе необходимите мерки.

Лордът не можеше да откъсне погледа си от него, защото междувременно прочутият ловец беше облякъл ловните си дрехи. Кожените, украсени отстрани с ресни панталони, които достигаха до колената му, бяха богато украсени с извезани фигури, а краищата им — прибрани във високи ловджийски ботуши, стигащи над колената му; жилетката, която носеше, беше от мека, бяла, добре ощавена сърнешка кожа, късото ловджийско яке бе от еленова кожа, а върху него носеше здрава връхна дреха от кожата на бизонов корем. Яката му фигура бе опасана от широк кожен колан, където бяха затъкнати ножът и револверите му, а на главата му имаше шапка от боброва кожа с широка периферия, украсена в задната си част с полюляваща се боброва опашка. Около врата му висяха нанизани на шнур зъби от сива мечка и лулата на мира, чиято глава бе майсторски изваяна от свещена глина^[5]. Всички шевове на връхната му дреха бяха украсени с нокти на гризли^[6] и понеже човек като Олд Файерхенд никога не би се накичил с чужди трофеи, то от това негово украшение, както и от нанизата около врата му може да се разбере колко много от тези страшни животни бяха станали жертва на сигурния му изстрел или на силната му десница. След като ловецът отново се отдалечи с жената на фермера, англичанинът се обърна към другите:

— Сега вече на драго сърце ще вярвам на всичко, което се разказва за него. Той е истински гигант!

— Pshaw! — отвърна Дрол. — Един уестман не бива да бъде преценяван само по фигурата му, духът има далеч по-голяма стойност. Твърде рядко явление е такива великани да притежават и смелост. У него тези неща са наистина съчетани. Но Олд Шетърхенд не е нито толкова висок, нито толкова широкоплещест. А Винету, апачът, е още по-строен. Но и двамата могат да се мерят във всяко отношение с него.

— Също и по физическа сила ли?

— Да. Мускулите на уестмана постепенно добиват твърдостта на стомана, а сухожилията му стават като желязо, дори и да няма фигурата на някой великан.

— Тогава сигурно и вие сте от желязо и стомана, мастър Дрол?

В гласа на англичанина можеше да се долови лека ирония, но ниският Дрол отвърна дружелюбно усмихнат:

— Искате ли да се убедите, сър?

— Йес. С най-голямо удоволствие.

— Но ми се струва, че се съмнявате, така ли е?

— Разбира се! Хем леля, хем стоманени мускули и жили! Да се обзаложим ли?

— На какво и как?

— Да се обзаложим кой от нас двамата е по-силен.

— Защо не?

Най-после англичанинът беше намерил човек, който не отхвърли предложението му за обзалагане. Той скочи зарадван и извика:

— Но, Лельо Дрол, аз съм побеждавал хора, които трябва да се наведат, за да ви погледнат в очите! Наистина ли поемате риска?

— Разбира се!

— На пет долара?

— Well.

— Ще ви дам назаем.

— Благодаря! Дрол никога не взема назаем.

— Значи имате пари!

— Несъмнено ще стигнат за сумата, която бихте могли да спечелите, сър.

— А на десет долара?

— Може.

— Или двадесет?

— Защо не!

— А може би дори и на петдесет? — извика лордът безкрайно зарадван.

— Съгласен! Но нека стигнем дотук, защото не искам да ви взема всичките пари, сър.

— Как? Какво? Да вземете на лорд Кестълпул всичките пари! Полудяхте ли, Лельо? Пригответе парите! Ето моите петдесет долара.

Той придърпа напред едната чантичка, измъкна от нея десет банкноти по пет долара и ги сложи на масата. Дрол бръкна с ръка в един от висящите ръкави на „спалния си чувал“ и измъкна торбичка. Когато я отвори, се оказа, че е пълна само със златни зърна с големина на лешник. Той постави пет от тях на масата, прибра торбичката и каза:

— Милорд, вие имате хартия, нали? Пфу! А Леля Дрол работи само с чисто злато. Тези златни зърна имат по-голяма стойност от петдесет долара. Сега можем да започваме, но как?

— Ще ми покажете нещо, а аз после ще го повторя, след това ще си разменим ролите.

— Не. Аз съм само една леля, а вие сте лорд. Следователно вие ще започнете пръв.

— Добре! Дръжте се здраво и се отбранявайте, ще ви вдигна на масата!

— Опитайте се де!

Дрол застана със широко разтворени крака, а лордът го сграбчи за кръста, за да го вдигне, ала краката на Лелята не се отделяха от пода дори на сантиметър. Сякаш Дрол беше от олово. Англичанинът напразно се мъчеше да направи нещо и накрая трябваше да признае, че не е в състояние да изпълни намерението си, но се утеши с думите:

— Щом аз не можах да ви вдигна, то вие пък съвсем няма да можете да ме помръднете.

— Да видим — засмя се Дрол и хвърли поглед към тавана, където точно над масата беше забита дебела желязна кука за окачване на втора газена лампа. Другите, които забелязаха този поглед, познаваха веселия характер на Дрол и знаеха, че разполага с необикновена физическа сила. Сега те започнаха тайно да се побутват.

— Хайде, започвайте! — обади се нетърпеливо лордът.

— Значи само вдигане до масата? — попита Дрол.

— Да не би да искате да ме вдигнете още по-нависоко?

— Толкова високо, колкото е възможно тук. Внимавайте, сър!

Въпреки неудобното си облекло Дрол се озова с един скок на масата и хвана лорда под мишниците. Последният полетя бързо нагоре, високо над масата, и секунда след това висеше окачен за колана си на споменатата кука. Дрол скочи на земята и попита усмихнато:

— Е, вдигнах ли ви, сър?

Англичанинът размахваше около себе си крака и ръце и викаше:

— Небеса, къде съм! Woe to me^[7], на тавана! Свалете ме, свалете ме! Ако куката поддаде ще си счупя главата!

— Първо кажете кой спечели облога!

— Вие, разбира се, че вие!

— А какво става с втората част от облога, в която трябваше аз да ви покажа нещо?

— Опрощавам ви я. Сега ме свалете! Бързо, бързо!

— Дрол се качи отново на масата, хвана англичанина с две ръце през кръста, повдигна го нагоре, за да освободи колана му от куката и го свали първо до себе си на масата, а после и на пода. След това скочи до него, сложи ръка на рамото му и попита:

— Е, сър, хареса ли ви Лелята?

— Much how much, too much! — (много, колко много, страшно много!) — отвърна лордът, загубил всякаква самоувереност.

— Тогава старата хартия да върви в чувала! — Той пхна банкнотите и златните зърна в торбичката и продължи хитро усмихнат: — И моля ви, милорд, ако искате да се обзалагате, обърнете се пак към мене! Никога няма да ви откажа.

Лордът, седна отново, опипа си ръцете, краката и кръста, за да се убеди дали някоя част от тялото му не е пострадала, и след това разбра, че се намира в много добро състояние, подаде ръка на Лелята и се усмихна доволен:

— Великолепен облог! Нали? Все пак тези уестмани са прекрасни момчета! Човек трябва да има само правилно отношение към тях!

— Но ми се струва, че в случая аз бях онзи, който избра правилно отношение към вас, сър!

— И това е вярно! Вие сте голям юначага, Лельо! Започвам да се интересувам за вас. Чух, че сте немец. Какъв човек беше баща ви и защо дойдохте в Съединените щати?

— Баща ми беше лорд, но беше нещо много повече от лорд.

— Pshaw, не е възможно!

— И още как! Вие сте само лорд и вероятно нищо повече. А моят баща беше много неща наведнъж.

— А какво именно? — настоя лордът.

— Участваше в сватби, кръщенета и погребения: беше звънар, клисар, келнер и гробокопач, точилар, пъдар, а дори и фелдфебел от гражданската гвардия. Това не ви ли стига?

— Well, повече от достатъчно е!

— Вярно, защото, ако трябва да се изразя по-накратко, ще кажа, че той беше един добър човек.

— Умрял ли е?

— Отдавна. Вече нямам никакви роднини.

— И от мъка сте прекосили океана?

— Не от мъка. Желанието да пътувам, желанието да пътувам сър! Но често копнея за отечеството си.

В този момент се върна Олд Файерхенд и посъветва всички, че сега е по-разумно да си отпочинат, защото рано сутринта отново трябва да са на крак. Всички го послушаха с похвална готовност и се отправиха към едно помещение, където на дървени рамки бяха опънати кожи, които служеха за легла.

Домакините се бяха погрижили да създадат известни удобства и бяха постлали меки постелки и одеяла. В тези легла, приготвени по истински „западен“ маниер, мъжете спаха превъзходно.

[1] Bouton d'Alep — Алепски оток, по името на сирийския град Алеп. — Б.пр. ↑

[2] Индианска територия — днешният щат Оклъхома. — Б.пр. ↑

[3] Десперадо (лат.-исп.) — отчаян бандит. — Б.пр. ↑

[4] Шайени и арапахи — свободолюбиви северноамерикански племена, участвали в битката при Литъл Бигхорн (1876 г.), останки от които, живеят сега в щатите Монтана и Оклъхома. — Б.пр. ↑

[5] Свещена глина — глинени находкища по границата между щатите Дакота и Минесота се считали от индианците за свещени. —

Б.пр. ↑

[6] Гризли — сива мечка — най-опасният хищник на американския континент. — Б.пр. ↑

[7] Woe to me! (англ.) — горко ми, тежко ми! — Б.пр. ↑

7. В БОРБА ЗА БЪТЛЪРОВАТА ФЕРМА

Още рано сутринта защитниците на фермата бяха събудени. Денят предвещаваше да бъде топъл, дори горещ и слънчев, а свежата утринна светлина придаваше на сградата много по-приветлив вид. Тя беше правена за многобройни обитатели. Строена от тухли, къщата бе много дълга и широка и се състоеше от приземен и горен етаж, който завършваше с плосък покрив. Прозорците бяха високи и толкова тесни, че през тях не можеше да се промъкне човек. Тази предпазна мярка бе твърде необходима в една местност, която беше често кръстосвана от бандити. Нерядко се случваше някоя самотна ферма да се защитава в продължение на много дни срещу такива разбойнически нападения. Не по-малко грижливо беше ограден големият обширен двор. Високият зид беше снабден с амбразури, а между тях бяха изсидани широки площадки, на които защитниците можеха да стъпят, когато бе необходимо да се стреля над стената.

Недалеч от фермата шумеше реката, през която вчера ездачите бяха преминали, за да стигнат до фермата. Бродът на реката можеше спокойно да бъде обстрелван от стената, а през нощта, по нареждане на Олд Файерхенд, той беше направен непроходим чрез издигането на няколко прегради. Като втора и твърде необходима предпазна мярка ловецът бе наредил да откарат стадата на Бътлър към пасищата на неговия съсед; и това бе извършено също през нощта. После беше изпратен един човек към форд Дожд, за да предупреди Бътлър и зет му за появата на трамповете, в случай че двамата се бяха отправили вече обратно към фермата.

Олд Файерхенд заведе спътниците си на покрива на сградата, откъдето се откриваше широка гледка на изток и север — към вълнистата прерия, покрита с трева, и на юг и запад — към обширни и добре обработени ниви, засети с царевица и други култури.

— Кога ще пристигнат индианците, които очакваме? — попита Дрол.

— Според вчерашните изчисления на вожда, би трябвало скоро да се появят — отвърна Файерхенд.

— Не разчитам много на тези изчисления. Най-напред ще е необходимо да се съберат червенокожи воители от различни места, а и никога няма да потеглят на боен поход, преди да изпълнят някои обреди според старите си традиции. Трябва да сме доволни, ако се появят около обед. Но тогава и трамповете може да се намират вече наблизно. Нямам много голямо доверие в тези шайени и арапахи.

— И аз също — съгласи се Бил. — И двете племена са твърде малобройни и ръцете им не са хващали томахок от дълго време. Не можем да разчитаме на тях, но наоколо няма никакви силни съседи и ще трябва да се подготвим за дълга обсада.

— Не бива да се плашим от една дълга обсада, защото избите са пълни с провизии — обясни Олд Файерхенд.

— Но откъде ще вземем вода, което е най-важното? — попита Дрол. — Ако трамповете ни обсадят, не можем да ходим до реката!

— Не е необходимо. В една от избите има малък кладенец, който осигурява на хората добра вода за пиене, а за животните пък има прокаран канал.

— Има ли канал?

— Има. Тук всичко е премислено и подготвено именно за случай на обсада. Зад постройката може да забележите на земята дървен капак. Ако се повдигне, се виждат стъпала, водещи до сводест канал, който е свързан с реката.

— Дълбок ли е?

— Водата достига почти до гърдите.

— А открит ли е отворът му към реката?

— О не, нали трябва да остане скрит за всеки неприятел; на това място брегът е обрасъл с гъсти храсти и пълзящи растения.

Дрол нямаше никакви определени планове, когато разпитваше така подробно за канала, но това, което научи, по-късно щеше да му бъде от голяма полза.

Масите, столовете и пейките, на които вечерта бяха вечеряли, сега бяха изнесени на двора, за да могат да закусят на открито. После събраха на куп всички оръжия и муниции, каквито имаше във фермата.

След това Олд Файерхенд заедно с госпожа Бътлър седна на платформата на сградата и отправи поглед на юг, откъдето трябваше да

се зададат очакваните индианци. Най-сетне, вече беше превалило пладнe, се зададе една много дълга редица от червенокожи фигури, които се движеха една зад друга в индианска нишка; бяха очакваните индианци, а най-отпред яздеше Доброто слънце.

Докато влизаха през портата, Олд Файерхенд преброи над двеста воини. За съжаление много малко от тях бяха въоръжени добре. Повечето нямаха дори коне, а и онези, които притежаваха коне, бяха отказали да ги вземат със себе си; предпочитаха да изложат себе си на опасността да бъдат ранени или убити, отколкото конете си. Олд Файерхенд разпредели тези някога толкова горди, а сега така западнали индианци на две групи; по-малката група щеше да остане във фермата, а останалите под предводителството на Доброто слънце трябваше да заемат позиции откъм границата със съседа, на чиито пасища се намираще откараният там добитък. Тези хора имаха задачата да отблъснат вероятните опити на трамповете да нахлуят във владението на съседите. За да повишат вниманието им и да поощрят смелостта им, беше обявена награда за всеки убит трамп; след това вождът потегли със своя отряд.

Сега във фермата се намираха над петдесет индианци, двадесет рафтъри и четиримата уестмани. Не бяха кой знае колко хора в сравнение с големия брой трампове, но един ловец или рафтър струваше сигурно колкото няколко трампа, а не трябваше да се забравя и закрилата, предлагана от зидовете и къщата. Беше голямо щастие, че госпожа Бътлър посрещна опасността сравнително спокойно. И през ум не ѝ минаваше да обърква хората си с вайкания; напротив, тя ги събра около себе си и им обеща съответно възнаграждение, ако се държат самоотвержено. Това бяха около двадесетина ратаи, които умееха да си служат с оръжие и на които Олд Файерхенд несъмнено можеше да разчита.

След като бяха приключени всички приготовления, ловецът, госпожа Бътлър и англичанинът отново се настаниха на платформата. Олд Файерхенд държеше в ръка огромния далекоглед на лорда и претърсваше внимателно онази част от хоризонта, откъдето трябваше да се появят трамповете. След дълго напрегнато виждане той откри най-сетне три фигури, които се движеха към фермата, но не на коне, а пеша.

— Може би са разузнавачи — обади се Олд Файерхенд, — които ще се помъчат да влязат във фермата.

— За това е необходима смелост, каквато тези хора не притежават — отбеляза лордът.

— Каква смелост е нужна тук? Изпращат трима души, които никой не познава; ще влязат във фермата под някакъв предлог, кой би могъл да им стори нещо лошо? Нека слезем на първия етаж, за да не ни забележат на покрива. Ще можем спокойно да ги наблюдаваме с далекогледа през прозореца.

Конете се намираха зад постройката, така че не можеха да бъдат забелязани. Всички защитници на фермата побързаха да се скрият. Ако влезеха в двора, тримата трампове трябваше да останат с впечатлението, че фермата не разполага с достатъчно хора за защита.

Тримата бяха прекосили с мъка бродя, където бяха издигнати няколко препятствия, и очевидно това ги учуди. Приблжиха се бавно и Олд Файерхенд забеляза как един от тях повдигна другия, за да може да надникне в двора през една от амбразурите. Ловецът бързо слезе на двора. Скоро камбаната зазвъня; той се отправи към вратата и попита какво желаят.

— Фермерът в къщи ли е? — попита един глас.

— Не, замина — отвърна той.

— Искаме да питаме дали има работа за нас. Не му ли трябва каубой или ратай?

— Не.

— Тогава ще помолим поне да хапнем нещо. Идваме отдалече и сме гладни. Моля, пуснете ни!

Последните думи бяха изречени много жалостиво. Из целия Запад едва ли ще намерите фермер, който да изпъди някой гладен човек. При всички нецивилизовани народи, както и из онези краища, където няма хотели и странноприемници, цари хубавият обичай на гостоприемството; същото се отнася и за Далечния запад. И така тримата бяха пуснати и след като портата беше отново заключена, посочиха им къде да седнат пред къщата. Но това сякаш не им допадна съвсем. Мъчеха се да изглеждат непринудени, но не беше трудно да се забележи, че изучаваха сградата и околността ѝ с изпитателни погледи, като се споглеждаха многозначително. Единият от тях каза:

— Ние сме бедни и прости хорица и не искаме да ви досаждаме. Разрешете ни да се разположим край вратата, където има по-голяма сянка. Сами ще си пренесем една маса.

Желанието им бе удовлетворено, макар че беше много коварно; искаха да останат до вратата, за да могат да я отворят на другарите си. Отнесоха маса и няколко стола до портата, след което една прислужница им занесе достатъчно ядене. Сега в тази част от двора не се намираше никой, тъй като всички, дори и прислужницата, се оттеглиха. Мнимите работници бяха много доволни от това обстоятелство, както успя да установи острият поглед на Олд Файерхенд от техните мимики и движения, с които придружаваха тихия разговор помежду си. След малко един от тях стана и уж безпричинно, ей така, се приближи до една от амбразурите и погледна навън. Това се повтори няколко пъти и беше сигурен признак, че тези бандити очакваха пристигането на съучастниците си всеки момент.

Олд Файерхенд стоеше до прозореца на горния етаж и наблюдаваше местността, откъдето се очакваха трамповете. И наистина в далечината се появи голяма група ездачи, която галопираше към фермата. Личеше си, че между тях се намираха хора, запознати с околността, защото те се насочиха право към брода. Като го достигнаха и видяха поставените препятствия, те спряха, за да се огледат. Сега беше вече време за Олд Файерхенд и той реши да действа. Ловецът слезе долу при портата. Точно в този момент един от тримата отново бе застанал до една от амбразурите и гледаше към другарите си. Той видимо се изплаши, щом видя, че го наблюдават, и бързо отстъпи от амбразурата.

— Какво правиш тук? Какво гледаш през амбразурата? — попита го Олд Файерхенд строго.

Трамът смутено погледна великана и отговори:

— Аз... исках... исках да видя накъде да тръгнем.

— Не лъжи! Вашият път ви е добре известен. Той води към реката при хората, които пристигнаха там ей сега.

— Какви хора имате предвид, сър? — попита човекът с престорено учудване. — Никого не забелязах.

— Не се мъчи да се преструваш, безсмислено е. И тримата сте от трамповете при Осаге-нук, които се канят да ни нападнат, и са ви

изпратили да им отворите отвътре портата. Затова и седнахте толкова близо до нея.

— Сър! — извика ядосано той и бръкна в джоба си.

Но Олд Файерхенд вече държеше в ръката си револвер и го насочи заплашително към тях:

— Не пипайте скритите си оръжия! Да видя само едно от тях и ще стрелям! Идването ви тук беше доста рисковано, защото бих могъл да ви задържа и да ви предам на правосъдието; но толкова малко ме плашите, че ще ви пусна да си отидете. Вървете и кажете на онази сбирщина, че ще застреляме всеки, който се опита да премине реката. Повече няма какво да ви кажа, а сега се измитайте оттук!

Той отвори портата, тримата се измъкнаха мълчаливо, защото добре виждаха насочения към тях револвер. Но щом се озоваха навън и вратата беше заключена, те се изсмяха подигравателно:

— Глупак! Защо ни пусна, като знаеш, че сме трампове? Я ни преброй колко сме! Няма да се церемоним много с шепата хора, с които разполагаш. След четвърт час всички ще бъдете обесени!

Сега Олд Файерхенд даде уговорения знак и невидимите досега защитници на фермата излязоха иззад сградата и заеха местата си край амбразуриите, за да наблюдават придвижването на неприятеля.

Изгонените разузнавачи бяха стигнали брега на реката и извикаха нещо към другия бряг, което хората край зида не можаха да разберат. След това трамповете навлязоха с конете си в реката, като се канеха, плувайки, да се доберат до другия ѝ бряг. После подкараха конете си още по-навътре в реката.

— Заемете се веднага с разузнавачите, за да не избягнат заслуженото наказание — нареди Олд Файерхенд на Черния Том, на Блентър и на Хъмпи Бил, намиращи се близо до него. — Аз ще се прицеля в първите двама, които се опитат да се изкачат на отсамния бряг. След мене ще стрелят Чичото, Дрол, лордът и другите по реда, по който са застанали. Така всеки ще се заеме с определен човек и няма двама заедно да стреляме по един и същи трамп; тъй ще избегнем и прахосването на мунициите.

— Много добре! — отвърна Хъмпи Бил. — Вече съм се прицелил в моя човек.

А неговият неразделен приятел, Чичо Гънстик, се обади:

— Брега те още не допрели, ний на мушка сме ги
взели,
един след друг ще ги визираме и за ада експедираме!

Ето че първият конник достигна отсамния бряг. Вторият го последва. На мястото, където стъпиха на брега, се намираха и мнимите работници. Олд Файерхенд даде знак. Петте изстрела изтрещяха почти едновременно; двамата ездаци излетяха от седлата си, а тримата разузнавачи паднаха на земята. Трамповете нададоха гневни викове и се устремиха още по-бързо към брега. Един друг се тикаха към гибел, защото, щом някой стъпеше на брега, куршумите от фермата го сваляха от коня му. Само за около две минути двадесет-тридесет коня останаха без ездаци и затичаха насам-натам по брега.

Трамповете не бяха очаквали такова посрещане. Очевидно думите, които разузнавачите им бяха извикали през реката, бяха описали охраната на фермата като смешно слаба. А изстрелите от амбразуриите следваха един след друг, никой от куршумите не пропускаше целта си! Гневните крясъци на трамповете се превърнаха в страхливи викове, разнесе се повелителен глас и всички ездаци, които се намираха във водата, обърнаха конете си, за да се върнат на брега, откъдето бяха дошли.

— Отблъснахме ги! — каза Блентър Мисуриеца. — Любопитен съм какво ли ще предприемат сега.

— Ще преплуват реката на някое друго място, където куршумите ни не могат да ги достигнат — отвърна Олд Файерхенд.

— А после?

— После ли? Не може отсега да се предвиди. Но ако подхванат умно работата, ще ни бъде много трудно.

— А какво наричате в случая „умно“?

— Не би трябвало да се приближават в гъста тълпа, а да се разпръснат. — Ако оставят конете си и притичат едновременно от всички страни към стената, за да се прикрият зад нея, ще се окажем твърде слаби, за да ги отблъснем. Ще бъдем принудени да се разпределим на четири фронта. А ако тогава трамповете се съберат внезапно на едно място и атакуват стената, ще бъде напълно възможно да се прехвърлят през нея.

— Това е вярно, но много от тях ще бъдат очистени. Обаче в такъв случай ние всъщност бихме останали почти без прикритие.

— Pshaw! Не ме е страх, ще изчакаме да видим какво ще предприемат.

Трамповете междувременно, изглежда, бяха приключили съвещанието си и се отправиха нагоре по реката, в северна посока, докато излязоха извън обсега на огъня от фермата. Там се прехвърлиха на другия бряг на реката и образуваха плътна маса, чийто фронт беше обърнат към портата на фермата. До този момент защитниците на фермата бяха заемали източната страна на стената, но сега Олд Файерхенд извика силно:

— Всички бързо към северната страна! Ще атакуват портата!

— Но нали не могат да я съборят с конете си! — обади се Блентър.

— Не могат, но ако успеят да я достигнат, е възможно да се прехвърлят от седлата на конете си така бързо през портата и зида, че направо ще ни смачкат тук в двора.

— Но преди това мнозина от тях ще загинат!

— Повечето ще оцелеят! Не стреляйте, преди да съм заповядал. Щом дам знак, всички да стрелят едновременно в най-гъстата тълпа!

Всички заеха бързо местата си по северната част от зида. Някои от мъжете бяха застанали до амбразуриите, а други се бяха качили на площадките между тях, за да могат да стрелят над стената. Но сега стояха с наведени глави, за да не бъдат забелязани от трамповете преждевременно.

Трамповете се раздвижиха и скоро се понесоха в галоп точно срещу портата. Едва когато се приближиха на не повече от осемдесет крачки от нея, Олд Файерхенд даде заповед за откриване на огъня; изстрелите затрещяха...

Трамповете бяха спрени изведнъж в лудия си бяг, като че ли някой беше опънал пред тях дълго въже. Настана голяма бъркотия, която продължи известно време, тъй че защитниците на фермата намериха време да заредят отново пушките си и започнаха да стрелят поединично, без всякаква команда в хаоса от коне и човешки фигури. Трамповете не можаха да издържат, пръснаха се, оставяйки на земята убитите и ранените. Конете, изгубили своите ездачи, инстинктивно се събраха пред фермата и скоро отвориха вратата, за да ги вкарат вътре.

Когато по-късно трамповете се опитаха да приберат ранените, никой не им попречи, защото това беше акт на хуманност. Те отнесоха ранените под сянката на една далечна група дървета, където можеха да им превържат раните, доколкото им позволяваха обстоятелствата.

Вече беше настъпило пладне и храбрите защитници получиха ядене и пиене. После всички видяха как трамповете се отдалечиха на запад, като оставиха ранените да лежат под дърветата.

— Дали си отиват! — попита Хъмпи Бил. — Получиха добър урок и ще постъпят умно, ако се поучат от него.

— Нямаат подобни намерения — отвърна Леля Дрол. — Ако искаха наистина да се откажат от своите планове, щяха да приберат и ранените. Мисля, че сега са се сетили за стадата, които би трябвало да се намират около фермата. Погледнете към покрива на къщата! Олд Файерхенд е вече там с бинокъла в ръка. Той наблюдава негодниците и ми се струва, че скоро ще получим заповед да се притечем на помощ на каубоите и индианците.

Лелята не се беше излъгал. Изведнъж Файерхенд извика отгоре:

— Оседлайте бързо конете! Тези бандити се отправят на юг и ще се натъкнат на Доброто слънце и неговите хора.

За по-малко от пет минути конете бяха готови и всички се метнаха на седлата, а в двора останаха само няколко ратаи, които трябваше в случай на нужда бързо да отворят портата. Олд Файерхенд застана начело и скоро групата зави зад един от ъглите на зида, за да се отправи в южна посока. Отначало минаха през няколко ниви, а после започна прерията — зелена тревна равнина, подходяща за паша, по която тук-там растяха храсталаци.

Трамповете все още не се виждаха с невъоръжено око, но Олд Файерхенд носеше далекогледа, с който можеше да ги наблюдава. Това им даваше възможност да се движат постоянно успоредно с трамповете, без те да можеха да ги забележат. След четвърт час Олд Файерхенд спря, защото и трамповете се спряха. Бяха стигнали до земите на съседния фермер и видяха не само пасящите животни, но и въоръжените им пазачи.

Олд Файерхенд огледа островчетата, образувани от храстите сред прерията, и избра онези, които можеха да им служат за прикритие. Като се придвижваха зад тях, Олд Файерхенд и хората му се приближиха към мястото, където можеше да се предполага, че ще

стане сблъскването между неприятелите. После всички оставиха конете си и се запромъкваха приведени все по-нататък, докато достигнаха една по-дълга ивица от храсти, към която, както по всичко личеше, трамповете щяха да се приближат през време на битката. Оттук можеха да бъдат наблюдавани и двете групи без помощта на бинокъла.

Изглежда, трамповете бяха доста смутени, като видяха какъв голям брой индианци охраняваха добитъка. Защо ли са били наети индианци да пазят добитъка, и то такъв голям брой? Трамповете се спряха стъписани. Но те скоро забелязаха, че индианците бяха лошо въоръжени и почти не разполагаха с огнестрелно оръжие; това ги успокои. Предводителите на трамповете направиха кратко съвещание и последва заповед за нападение. От начина, по който започна нападението, можеше веднага да се разбере, че те нямаха намерение да водят дълга борба от голямо разстояние, а бяха решили просто да изпогазят индианците с конете си. Подредиха се в плътна маса и се втурнаха към червенокожите, надавайки заплашителни крясъци.

Сега стана ясно, че Доброто слънце напълно заслужаваше доверието, което му бяха оказали. Той издаде висока заповед и групата от неговите хора се разпръсна така, че повече не можеше да става дума за никакво изпогазване. Трамповете разбраха това и завиха, за да заобиколят десния фланг на индианците и да ги подгонят и съберат оттам към левия им фланг. Вождът на осагите прозря намеренията им. Отново се разнесе силният му глас. Хората му се събраха бързо, образуваха за известно време привидно объркана купчина, след което отново се разпръснаха. Но сега позициите им бяха съвършено други: преди се бяха пръснали в посока изток-запад, а сега — на север и на юг. Осагът беше предприел тази маневра не защото знаеше, че съюзниците му са наблизо, а защото действаше като нападнат бизон, който обръща към неприятеля си не своя незащитен хълбок, а мощното чело с двата си рога. Ако само по себе си това подреждане на хората му беше майсторска работа, то си имаше и друга положителна страна — по този начин разбойниците се намериха най-неочаквано между индианците и скритите зад храстите бели. Трамповете видяха, че намеренията им се осуетяват отново, и спряха; това бе непредпазливост, която веднага заплатиха. Изглежда, имаха погрешни представи за далекобойността на индианските оръжия и си

въобразяваха, че са на безопасно разстояние. Един от водачите им заговори нещо — сигурно им съобщаваше новия начин на действие. Осагът използва тази пауза. Той нададе вик, неговите хора се хвърлиха бързо напред, после внезапно спряха, стреляха с лъковете си и бързо се оттеглиха. Стрелите достигнаха до целта си; имаше убити и ранени не само между ездачите, но и между конете. Много от животните се вдигнаха на задните си крака и се опитваха да побягнат; едва бяха обуздани. Настъпилото объркване беше използвано от Олд Файерхенд.

— А сега напред! — заповяда той. — Но не стреляйте по конете, а само по негодниците!

Хората му се намираха в гръб на неприятеля; изстрелите им затрещяха, а куршумите им бяха отправени към най-гъстите редици на трамповете, които нададоха панически викове:

— Бягайте! — изрева измежду тях някакъв глас. — Обградени сме! Пробийте линията на индианците!

Тази заповед беше изпълнена веднага. Трамповете пришпориха конете си към индианците, изоставяйки убитите и ранените. Индианците им направиха път с удоволствие и нададоха след тях победни крясъци.

— Бягат, бягат! — засмя се старият Блентър. — И няма да се върнат. Знаете ли кой им извика да отстъпят?

— Разбира се! — отвърна Черния Том. — Добре познаваме този глас. Беше Червения Бринкли, когото, изглежда, сатаната закриля от нашите куршуми. Няма ли да преследваме негодниците, сър?

Въпросът беше отправен към Олд Файерхенд и той отвърна:

— Не. Твърде сме слаби, за да се мерим с тях в ръкопашна схватка. Впрочем те са се досетили може би, че не сме били първоначално тук, а сме дошли на помощ на индианците от фермата. В такъв случай е твърде вероятно да се върнат при фермата и да я превземат в наше отсъствие. Трябва бързо да се връщаме.

— А какво ще стане с ранените трампове и свободните коне?

— Ще ги предоставим на индианците. Но да не губим време, бързо на конете!

Мъжете размахаха шапките си към червенокожите и извикаха гръмко „ура“, на което им бе отговорено с остър и силен победен вик. После всички се метнаха на конете си и препуснаха към фермата. Олд Файерхенд се изкачи веднага на плоския покрив на сградата, за да

огледа околността с бинокъла. Горе седеше и госпожа Бътлър, която беше силно обезпокоена, но сега за своя радост разбра, че нападението на трамповете е отблъснато блестящо:

— Тогава може би сме спасени? — попита тя и въздъхна дълбоко. — Понеже трамповете понесоха такива тежки загуби, може да се предположи, че няма да имат смелост да продължат враждебните си действия.

— Може би — отвърна ловецът замислено.

— Само „може би“ ли?

— За съжаление! Едва ли ще се осмелят да нападнат пак стадата, защото ще мислят, че са охранявани не само от индианци, но и от достатъчно голям брой бели. Но положението с фермата стои малко по-иначе. Тези разбойници може би са се убедили, че през деня не могат да постигнат нищо, но може да разчитат на успех при нощно нападение. Във всички случаи трябва да сме готови да отблъснем и някое нощно нападение. Много е възможно...

Той млъкна. Все още гледаше през далекогледа, като в момента го беше насочил на север.

— Какво има? — попита жената. — Защо замълчахте, сър? Защо лицето ви придоби такъв загрижен вид?

Той погледа още известно време през далекогледа, после го свали и каза непринудено:

— Няма нищо тревожно, мадам. Можете спокойно да слезете и да дадете на хората да пийнат малко.

Успокоена, тя последва съвета му, но щом се скри от погледа му, ловецът каза на лорда, появил се току-що на платформата си със своя огромен телескоп:

— Имах всички основания да отстраня дамата оттук. Вземете далекогледа си, милорд, и погледнете право на запад. Кого виждате там?

Англичанинът последва подканата му и след това отвърна:

— Трамповете. Ясно ги виждам. Идват.

— Наистина ли идват?

— Разбира се! Какво друго биха могли да правят!

— Тогава, изглежда, моят далекоглед е по-добър от вашия, макар че е по-малък от него. Виждате ли трамповете да се движат!

— Не, стоят на едно място.

— Накъде са обърнати лицата им?

— На север.

— Тогава проследете с далекогледа тази посока! Може би ще видите, защо тези разбойници са се спрели.

— Well. Сър, ще погледна! От север идват трима конници, които още не са забелязали трамповете. Но, изглежда, един от конниците е жена. Да, вярно, една лейди. Виждам дългата ѝ рокля за езда и развяващия се шлейф.

— Така, а знаете ли кои са тези тримата?

— Не. Откъде мога да знам... О! Да не би да...?

— Точно те са — кимна Олд Файерхенд сериозно — фермерът, зет му и неговата дъщеря. Пратеникът, който тръгна насреща им, за да ги предупреди, се е разминал с тях.

Лордът прибра бързо далекогледа си и извика:

— Тогава да се качваме бързо на конете и да ги пресрещнем, иначе ще попаднат в ръцете на трамповете!

Той се нагани да тръгне, но ловецът го хвана здраво за ръката и каза:

— Сър, останете и не вдигайте шум! Засега жената не бива да научава нищо. Ние не можем вече нито да ги предупредим, нито да им помогнем с нещо, защото е твърде късно. Ето вижте!

Лордът отново взе далекогледа си и видя как трамповете потеглиха и се понесоха в галоп към тримата.

— A, the devil! — извика той. — Ще ги убият!

— И през ум няма да им мине такова нещо! Тези негодници ще разберат добре изгодата, която им носи този случай, и ще се опитат да я използват. А какво печелят от смъртта на тримата? Абсолютно нищо. Но ако ги оставят живи и ги вземат като заложници, тогава могат да ни изнудят да им направим някои отстъпки. Внимавайте! Сега ги обградиха. Свърши се. Не можем да променим нищо.

— Well, прав сте, сър — каза лордът. — Но нима ще се оставим току-така да ни изнудят за някакви отстъпки? Всъщност човек би трябвало да се срамува само от факта, че влиза в преговори с такива хора!

Олд Файерхенд само вдигна рамене по особен начин и отвърна с усмивка:

— Оставете ме да действам, сър! Още не съм направил нищо, за което е трябвало после да се срамувам. Щом ви казвам, че тримата, които току-що бяха пленени, не се намират в никаква опасност, можете да ми вярвате. Въпреки това ви моля да не казвате на дамата какво се е случило!

— И никой друг ли не бива да разбере?

— Ще кажем само на онези, които са ни по-близки; поне те би трябвало да знаят, какво е положението. Ако искате да свършите тази работа, можете сега да слезете долу, но им кажете да не го раздрънкват наоколо. Аз ще продължа оттук да наблюдавам трамповете и според тяхното поведение ще предприемем някакви мерки.

Лордът слезе на двора. Олд Файерхенд отново насочи вниманието си към трамповете, които, наобиколили пленниците, се бяха отправили към споменатите вече дървета. Спряха там, слязоха от конете и се разположиха наоколо. Ловецът видя, че започнаха много оживен разговор или съвещание. Струваше му се, че изходът от съвещанието нямаше да го изненада. Мислите му бяха прекъснати от Дрол, който дотича запъхтян и заговори на немски:

— Истина ли е това, дето ни каза лордът? Бътлър и зет му били заловени, а и госпожицата на всичко отгоре?

— Вярно е — кимна Олд Файерхенд.

— Нима е възможно такова нещо! Сега трамповете ще си помислят кой знае какво; ще дойдат и ще ни поставят големи изисквания. Ами ние? Какво ще им кажем?

— А вие какъв съвет бихте ни дали? — попита Олд Файерхенд, като хвърли изпитателен и развеселен поглед към малката фигура на Дрол.

— И още питате! Нищо, нищо няма да им отстъпваме. Да не би да искате да им платите откуп?

— А не сме ли принудени да им платим откуп?

— Не, не и не! Тези мошеници не могат да направят нищо. Та какво биха могли да сторят? Да не би да убият пленниците? Няма и да помислят такова нещо, защото после ще треперят пред отмъщението ни. Сигурно ще ни заплашат с това, но аз не го вярвам и просто ще им се изсмея.

— Но дори и да е вярно предположението ви, налага се да държим сметка и за положението на пленниците, което сигурно е

крайно неприятно. Дори и да не ги убият, те ще ги тормозят по всякакъв начин и ще ги заплашват.

— От това нищо няма да им стане, няма как, ще трябва да се примирят. Защо влязоха така непредпазливо в капана? Нека им служи като урок за в бъдеще, но впрочем нещастieto им няма да продължи дълго. Нали ние сме тук; само дяволът може да ни попречи да намерим средства и пътища, за да ги измъкнем от неприятното положение.

— Но какво да направим? Имате ли някакъв план?

— Не, още не; засега не ни и трябва. Най-напред ще изчакаме да видим какво ще стане по-нататък; едва после можем да действаме. Но аз никак не съм разтревожен; поне за себе си не се тревожа, защото се познавам добре. Когато дойде подходящ момент за действие, ще ми дойде и подходяща идея. Ние двамата сме вършили вече и къде потрудни работи. Не сме вчерашни, я? Мисля, че... стой! — прекъсна се самичък. — Гледайте! Идат. Двама са и са се насочили право насам. Размахват в ръцете си кърпи, за да разберем, че идват като парламентъори. Ще говорите ли с тях?

— Разбира се! Заради самите пленници; трябва да знам, какво ще искат трамповете от нас. Елате!

Двамата слязоха в двора, където хората бяха застанали до амбразуриите, за да наблюдават двамата парламентъори. Те се спряха извън обсега на куршумите от фермата и размахаха кърпите си. Олд Файерхенд отвори вратата, излезе навън и им направи знак да се приближат. Когато застанаха пред него, те го поздравиха учтиво, но се стараеха да изглеждат уверени.

— Сър, идваме като парламентъори — каза един от тях, — за да ви съобщим нашите условия.

— Така ли? — отвърна ловецът иронично. — Откога прерийните зайци се осмеляват да се доближат до гризли, за да й заповядат?

— Сравнението с което си послужи, бе доста удачно. Той се беше изправил пред тях в целия си ръст, широкоплещест и грамаден, а заплашителният му поглед ги прониза така, че те неволно отстъпиха крачка назад.

— Не сме зайци, сър! — опита се да обясни трампът.

— Не сте ли? Тогава сигурно сте страхливи прерийни вълци, които се задоволяват с мърша. Представете се за парламентъори, а сте

разбойници, крадци и убийци извън закона, по които всеки честен човек може да стреля, когато си поиска!

— Сър — разгневи се трампът, — такива обиди ще...

— Мълчи, подлецо! — прогърмя гласът на Олд Файерхенд. — Разреших ви да се приближите само за да ви видя докъде може да стигне нахалството на такава пасмина като вас. Ще слушате какво ви казвам, без да мърморите. Ако чуя една-единствена дума, която не ми харесва, ще просна и двама ви веднага на земята. Знаете ли кой съм аз?

— Не — отвърна човекът малодушно и страхливо.

— Наричат ме Олд Файерхенд. Кажете го на онези, които са ви изпратили; те може би знаят, че аз не съм човек, който се оставя да го будалкат; още днес трябваше да го разберете. А сега накратко — какво искате да ми кажете?

— Трябва да ви съобщим, че фермерът, зет му и племенницата му попаднаха в ръцете ни.

— Известно ми е вече!

— Тримата ще умрат...

— Pshaw! — прекъсна го ловецът.

— ... ако не се съгласите с нашите условия — продължи парламентьорът — и ако не ни предадете фермата. Не ме ли послушате, пленниците ще бъдат обесени на онези дървета пред очите ви!

— Обесете ги! Тук във фермата има достатъчно въжета за всички ви.

Трампът не беше очаквал такъв отговор. Знаеше добре, че нямаше да имат смелост да изпълнят заплахата си. Той сведе озадачено поглед и после продума:

— Помислете си, това са три човешки живота!

— Добре съм си помислил! А сега изчезвайте, иначе с вас е свършено!

Той извади револвера си. Двамата се оттеглиха бързо, но на известно разстояние единият от тях се осмели да се спре за малко и да попита:

— Ще ни разрешите ли да дойдем пак, ако получим друго нареждане?

— Не. Мога да говоря само с Червения Бринкли, и то за съвсем кратко време.

— Обещавате ли, че ще го оставите да се върне при нас?

— Да, в случай че не ме обиди.

— Ще му кажем.

Те се затичаха бързо, от което се виждаше колко бяха радостни, че можеха да се отдалечат невредими от фермата. Олд Файерхенд не се върна в двора, а продължи да върви в посока към трамповете, докато измина половината разстояние. Той седна на един камък, за да чака Корнъл, защото беше сигурен, че той ще дойде. Скоро се оказа, че не се беше излъгал. Кръгът на трамповете се разтвори и Корнъл се отправи с бавни крачки към него. Той направи един поклон, който въпреки цялата си превзетост излезе доста дървен и каза:

— Good day, сър! Искали сте да говорите с мен?

— За първи път чувам такова нещо — отговори уестманът. — Казах само, че не бих говорил с никой друг освен с теб; а най-добре щеше да ми бъде, ако и ти не беше ми се мяркал пред очите.

— Мастър, тонът ви е много горделив!

— Имам си причина. Но не бих те съветвал да ми говориш със същия тон.

Погледите им се кръстосаха. Корнъл пръв сведе очи и отговори, като едва сдържаше яда си:

— Смятам, че сме застанали един срещу друг напълно равноправни!

— Трамът пред честния уестман, победения пред победителя — нима могат да бъдат равноправни?

— Още не съм победен. Сега зависи само от нас дали нещата ще се обърнат.

— Опитайте се да ги обърнете! — изсмя се ловецът презрително. Това ядоса трампа и той отвърна гневно:

— Достатъчно ни беше само да използваме непредпазливостта ви!

— Ах! Така ли? Каква непредпазливост съм извършил?

— Отдалечихте се твърде много от фермата. Ако бяхме пожелали, щяхме да ви пленим. Не сте толкова непобедим, за колкото ви мислят. Намирате се точно между нас и фермата. Трябваше само неколцина от нас да се качат на конете си и да ви отрежат пътя за отстъпление — тогава щяхте да бъдете наш пленник.

— Наистина ли мислиш така?

— Да. Колкото и бързо да тичате, конят е все пак по-бърз. Сигурно ще го признаете. И така щяхме да ви заобиколим, преди да бяхте достигнали сградата.

— Сметката ти има само едно слабо място. Забравяш, че онези, които ще трябва да ме хванат, ще попаднат под огъня на моите хора; а те щяха просто да ги очистят. Но не сме се разбрали да говорим за това.

— Не, няма да говорим за това, сър. Дойдох, за да ви дам възможност да спасите живота на тримата ни пленници.

— Тогава напразно си се разкарвал, защото животът им не се намира в опасност.

— Тъй ли? — каза Корнъл и се ухили злорадо. — Много се лъжете, сър. Ако не изпълните нашите условия, те ще увиснат на въжето.

— Вече предадох да ви съобщят, че в такъв случай всички вие ще бъдете обесени.

— Не ставайте смешен! Преброихте ли колко души сме?

— Много добре; но знаете ли колко души мога да ви противопоставя?

— Съвсем точно.

— Pshaw! Никой от вас не е могъл да ни преброи.

— Не е необходимо. Знаем колко ратаи има обикновено във фермата; и сега няма да са повече. Към това число трябва да прибавим още най-много и рафтърите, които доведохте от Блек Беър.

Той погледна очаквателно ловеца, защото всъщност нямаше точна представа какви хора се намираха във фермата. Олд Файерхенд направи презрително движение с ръка и отговори:

— Я си пребройте убитите и ранените и ми кажете биха ли могли само шепата рафтъри да сторят това. Впрочем вече си видял индианците и другите бели, които ви нападнаха в гръб.

— Другите бели ли? — изсмя се трампът. — Те бяха пак същите рафтъри. Нямам нищо против да призная, че ни надхитрихте тогава. Притекохте се на помощ на индианците от фермата; за съжаление това ми дойде късно наум. Трябваше да се върнем веднага при фермата, тогава тя лесно щеше да ни падне в ръцете. Не, сър, с броя на вашите хора не можете да ни уплашите. Ако убием пленниците, вие изобщо нямате възможност да си отмъстите.

Корнъл отново хвърли скрит дебнещ поглед към Олд Файерхенд. Ловецът вдигна презрително рамене и каза:

— Няма смисъл да спорим. Дори и да сме толкова малобройни, както се заблуждаваш, ние пак ви превъзхождаме значително. Трампове, трампове, нима това са хора? Мързеливци, вагабонти, скитници! Но там, вътре, зад стените на тази ферма, стоят най-прочутите ловци и скаути на Дивия запад. Един-единствен от тях ще се разправя с десет трампа. Дори да бяхме само двадесет уестмани, ако вие дръзнете да убиете пленниците, пак ще тръгнем по следите ви, няма да ви изпуснем седмици и месеци от очи, за да ви изтребим до последния човек. Това ви е добре известно на всички и ето защо няма да посмеете и косъм да свалите от главите им.

Той изговори тези думи с такъв заплашителен и самоуверен глас, че Корнъл сведе очи към земята. Той добре знаеше, че ловецът е напълно способен да превърне думите си в дела. Нерядко се бе случвало вече един-единствен смел човек да преследва цяла банда, за да си отмъсти, и след известно време неговата сигурна карабина да унищожи бандата до последния човек. И ако такива хора наистина съществуваха, то Олд Файерхенд беше човекът, който с най-голяма сигурност би могъл да извърши подобен подвиг. Но разбира се, трампът не издаде с нищо своите мисли; той вдигна поглед, погледна ловеца в лицето проникателно и подигравателно, а после рече:

— Нека изчакаме! Ако бяхте толкова убеден в това, което говорите, нямаше да бъдете пред мене. Само вашата загриженост може да ви е докарала дотук.

— Не говори такива глупости! Изказах готовност да говоря с тебе, само с тебе, но не от страх, а за да мога да запомня добре лицето и гласа ти. Ето ти причината. Сега те имам в паметта си с такива подробности, че можем да се разделим. Вече се разбрахме.

— Още не сме, сър! Имам да ви направя ново предложение. Ние искаме да се откажем от обсадата на фермата.

— Ах, какво снизхождение! А по-нататък?

— Ще ни върнете нашите коне, които хванахте, освен това ще ни дадете необходимия брой добитък, за да си приготвим провизии, и най-сетне ще ни платите 20 000 долара. Все ще се намерят толкова във фермата.

— Само това ли искате? И нищо повече? Чудесно! А какво ще ни предложите в замяна?

— Ще ви предадем пленниците и ще се оттеглим, след като ни дадете вашата честна дума, че за в бъдеще няма да се държите враждебно към нито един от нас. Сега чухте какви са нашите условия и ви моля да ми съобщите вашето решение. Дърдорихме вече доста дълго за съвсем излишни неща.

Тонът, с който изрече тези думи, беше такъв, сякаш трамповете имаха най-голямо морално право да поставят подобни изисквания. Олд Файерхенд извади револвера си и отвърна спокойно, като се усмихваше безкрайно пренебрежително:

— Да, доста дърдори и затова веднага се омитай оттук, за да не получиш някой куршум в главата!

— Какво? Как...

— Изчезвай! Веднага! — прекъсна го ловецът, като повиши тон и насочи към него дулото на револвера си. — Едно... две...

Трампът предпочете да не дочака „три“, обърна се и като процеди една ругатня, бързо се отдалечи.

Ловецът гледа подир него, докато се увери, че няма да бъде застрелян подло в гърба, след това и той се върна във фермата, откъдето всички бяха наблюдавали срещата му с Корнъл с най-голямо внимание. Там разказа накратко за необичайния си разговор с трампа.

— Действали сте много правилно, сър — обади се лордът. — На такива гадове не трябва да се прави и най-малката отстъпка. Те се страхуват и няма да посмеят да сторят нещо на пленниците. Какво ще предприемат сега според вас?

— Хмм — отвърна ловецът. — Слънцето се кани да залезе, предполагам, че ще почакаат, докато се стъмни, и тогава ще се опитат отново да се прехвърлят през стената. Ако пак не успеят, остават им все още заложниците, с които ще се опитат пак да ни изнудят.

— Наистина ли мислите, че ще се осмелят отново да атакуват?

— Вероятно. Те знаят, че са значително по-многобройни от нас. Трябва да се приготвим за отбрана. Предпазливостта ни повелява да ги следим зорко. Щом се стъмни, ще трябва неколцина от нас да излязат навън, да се промъкнат близо до тях и да ме осведомяват за действията им.

Слънцето беше достигнало хоризонта и лъчите му обливаха равнината като течено злато; те осветяваха групата на трамповете толкова добре, че отделните фигури се различаваха съвсем ясно. Те не вършеха никакви приготовления: нито се канеха да си тръгват, нито пък да нощуват. Затова можеше да се предположи, че нямаха намерение да напуснат местността, но и не мислеха да останат там, където бяха сега.

Олд Файерхенд нареди да поставят големи купчини дърва в четирите ъгъла на двора, а също така и въглища; в Канзас бяха открити големи каменовъглени залежи и въглищата бяха много евтини. Към всичко това бяха добавени и няколко варела петрол. Когато се стъмни съвсем, леля Дрол, Хъмпби Бил и Чичо Гънстик бяха изпратени като разузнавачи. На няколко места по зида бяха прикрепени и спуснати отвън здрави ласа, по които те можеха в случай на нужда да се изкатерят и прехвърлят бързо в двора, без да има нужда да чакат отварянето на вратата, при което можеше да бъдат застигнати от неприятеля. После няколко цепеници бяха напоени с петрол, запалени и хвърлени през амбразуриите навън. След като върху тях натрупаха дърва, а после и въглища, на четирите краища на зида се разгоряха четири огъня, които осветяваха стените и терена наоколо така силно, че приближаването на всеки трамп би се забелязало много лесно. Огньовете бяха поддържани през амбразуриите непрекъснато, като по този начин никой не се излагаше на неприятелските куршуми.

Измина повече от час, а навън не се забелязваше никакво раздвижване. По едно време през стената се прехвърли Чичо Гънстик.

Той потърси Олд Файерхенд и му съобщи по своя оригинален начин:

*Бандитите дърветата оставиха —
към друго място се отправиха.*

— Така си и мислех. Но накъде отидоха? — попита ловецът, усмихвайки се на римите му.

Чичото посочи към ъгъла вдясно от портата и отвърна с непоклонителна сериозност:

Долу край реката води им следата.

Нима са се осмелили да се приближат толкова?! Но защо не сме чули конете им?

*Поведоха ги умно за юздата
към прерията да пасат тревата,
но мястото се тъй и не разбра,
защото липсваше ми светлина.*

— А къде са Бил и Дрол?

*Двамата внимателно пълзят,
трамповете в тъмното следят!*

— Добре! Необходимо е обаче да знаем точно на кое място са се разположили трамповете. Затова бъдете така добър да се върнете при двамата. Когато трамповете се установят на едно място, ви моля да ми съобщите. Те вероятно си мислят, че постъпват много умно, но са попаднали в капан, който ние трябва само да затворим.

Чичото се отдалечи, а лордът, който чу разговора, попита Олд Файерхенд за каква клопка става въпрос. Той му отвърна:

— Неприятелят ни се намира сега до реката. Пред него се простира стената на фермата, а зад него е водата; ако успеем да им препречим другите две страни, ще се озоват в капан.

— Точно така! Но как ще им препречим пътя отстрани?

— Като извикаме индианците, които ще се промъкнат от юг, а ние, хората от фермата, ще ги нападнем от север.

— Значи зидът ще бъде без охрана?

— Не, ратаите ще останат тук, те са достатъчно. Бихме изпаднали в лошо положение, ако на трамповете им дойде умната мисъл да се хвърлят срещу стената; но не вярвам да се окажат толкова хитри и да решат, че ние ще бъдем тъй смели да изоставим най-важния

обект на нашата отбрана. Ще трябва да разберем къде се намират и конете им. Ако можем да научим къде е това място, никак няма да е трудно да обезвредим неколцината пазачи. Ако успеем да вземем конете на тези негодници, те са загубени, защото утре през деня спокойно можем да преследваме, да настигнем и да пречукаме онези трампове, които ни се изплъзнат през нощта.

Сега Черния Том и старият хитър Блентър трябваше да излязат навън, за да потърсят конете. След това двама ратаи, които познаваха околността много добре, бяха изпратени при вожда на осагите, за да му дадат точни указания за действие. За да можеше да бъде предприето нещо, налагаше се да изчакат завръщането на тези хора.

Измина доста време, преди да се появи някой от тях. Най-после ратаите се завърнаха. Бяха открили индианците и ги бяха довели; сега те се намираха само на неколкостотин метра от трамповете край реката и бяха готови да се нахвърлят върху тях при първия изстрел. А ето че се завърнаха и Дрол, Бил и Чичото.

— И тримата ли се връщате? — попита Олд Файерхенд неодобрително. — Поне един от вас можеше да остане навън.

— Не виждам защо, щом трябва — отвърна Дрол, като отново употреби любимия си израз.

— Разбира се, за да продължите да наблюдавате трамповете!

— Напълно излишно! Цялото положение ми е ясно, защото се промъкнах до тях толкова близо, че чух достатъчно. Много ги е яд на нашите огньовете, понеже им осуетяват нападението; решиха да изчакат да видят докога ще ни стигнат дърветата и въглищата. Надяват се, че след няколко часа запасите ни ще свършат, тъй като фермерът сигурно не е смятал да трупа гориво за такива огромни клади. И решиха точно тогава да ни нападнат.

— Това е много изгодно за нас, защото по този начин ще имаме време да затворим капана.

— Какъв капан?

Олд Файерхенд му разкри намеренията си.

— Чудесно, хи-хи-хи-хи! — закиска се тихичко Дрол по един начин, който му бе станал навик, когато беше в добро настроение. — Трябва да успеем и ще успеем. А трамповете са на мнение, че сме убедени, че са още при дърветата. Но, сър, налага се да помислим за едно нещо, което е от голямо значение.

— За какво?

— За положението на заложниците. Страхувам се, че ще ги убият, щом започнем нападението.

— А вие можете ли да си представите, че не съм мислил по този въпрос? Първо ще се промъкнем наблизко и трима от нас ще се погрижат за тях веднага щом започне нападението ни. Вързани ли са?

— Да, но не особено здраво.

— Е, тогава ремъците им ще бъдат бързо прерязани и...

— И после с тях бързо във водата — прекъсна го Дрол.

— Във водата ли? — попита Олд Файерхенд учудено.

— Да, заедно с тях във водата; хи-хи-хи-хи, това е най-хубавият възможен номер. Какви ли физиономии ще направят трамповете! И как ли ще си блъскат главите! Ще им измъкнем пленниците още преди нападението!

— Нима мислите, че е възможно?

— Не само че е възможно, ами е и необходимо. По време на сражението ще бъде много трудно да се грижим за сигурността на пленниците; тогава трябва предварително да ги избавим от опасността. А това никак не е трудно.

— Не е ли? А как си го представяте? Знам, че сте хитра лисица.

— Дори не е необходима кой знае каква хитрост. Учудвам се, че вие самият не сте се сетили още за това. Спомнете си за канала, който излиза в двора и го свързва с реката! Той минава под земята и трамповете изобщо не подозират за съществуването му. Аз се промъкнах към реката покрай тях и въпреки тъмнината открих мястото, където излиза каналът; намерих го по големите камъни, които са нахвърляни в реката, за да образуват малък бент, който събира и отправя част от водата навътре. И сега, представете си, мешърс, трамповете лагеруват точно при изхода на канала. Наредили са се в полукръг край брега, а по средата се намират пленниците. Така трамповете си мислят, че охраняват пленниците най-сигурно, а точно това обстоятелство прави възможно освобождаването им.

— Ах, започнах да разбирам! — каза Олд Файерхенд. — Искате да влезете в канала от двора и по него да достигнете реката?

— Да, Но естествено няма да бъда сам, трябва ми още двама души. Всеки ще се заеме с един от пленниците.

— Хмм! Тази идея е наистина великолепна. Обаче най-напред ще се осведомя дали каналът е проходим.

Олд Файерхенд попита няколко ратаи и за своя радост разбра, че в канала няма нанесена тиня и че въздухът е чист; можело да се върви по него най-спокойно. Едно особено щастливо обстоятелство беше фактът, че в устието на канала имало скрита малка лодка за трима души; тази лодка стояла винаги маскирана, за да не бъде открадната от индианци или от някои скитници.

Обсъдиха най-подробно плана на опитната хитра Леля и решиха да възложат изпълнението му на Дрол, Хъмпи Бил и Чичо Гънстик. Когато приключиха обсъждането му, Блентър и Том се бяха върнали. Бяха претърсили околността в доста широк параметър, но за съжаление, без да успеят да намерят конете. Трамповете бяха постъпили умно, като ги бяха отдалечили на твърде голямо разстояние от фермата.

Дрол, Бил и Чичото свалиха горните си дрехи и се спуснаха в канала, след като им беше даден един фенер. Оказа се, че водата достигаше само до гърдите им. Те взеха пушките си на рамо, а ножовете, револверите и торбичките с муниции навързаха около вратовете си. Дългият Чичо Гънстик взе фенера и закрачи отпред. Щом изчезнаха в отвора на канала, Олд Файерхенд потегли с хората си.

Вратата беше отворена тихо, а после изобщо не я заключиха, за да могат в случай на нужда да я отворят веднага. Но при нея остана на пост един ратай, който трябваше незабавно да я заключи и подлости, ако наблизе се мернеха трампове. Другите ратаи заедно с прислужниците застанаха край стената срещу реката, за да могат да отблъснат според силите си очакваното нападение.

Рафтърите, под ръководството на Олд Файерхенд, описаха най-напред дъга на север, за да не попаднат в светлината на огъня; след това обаче, когато достигнаха реката, започнаха пълзешком да се връщат в южна посока, докато предположиха, че са се приближили вече достатъчно близо до трампове. Олд Файерхенд продължи да пълзи напред сам и скоро остроото му зрение различи в тъмнината налягалите в полукръг бандити; сега той знаеше в каква посока трябва да започне нападението и се върна при своите хора, за да чака сигнала, уговорен с групата на Дрол.

А междувременно тримата бяха вече извървели канала, чиято вода не беше чак толкова студена, че да им създаде затруднения. Близко до устието на канала се намираше малката лодка, завързана на желязна кука. В нея имаше две гребла. Чичото изгаси фенера и го окачи на куката, после Дрол им нареди да останат на това място и да го чакат, докато разгледа околността. След около четвърт час той се завърна.

— Какво е положението? — попита Бил със затаен дъх.

— Не беше лесна работа — отвърна Лелята. — Водата няма да ни попречи, защото и навън е не по-дълбока, отколкото тук, но между дърветата и храстите цари такава тъмнина, че и аз бях затруднен. Абсолютно нищо не се вижда и бях принуден да намирам пътя пипнешком.

— Но в посока към нашите огньове предметите сигурно се различават доста добре!

— Да, но не и откъм водата, а от брега, защото той се намира по-високо. Трамповете са се настанили в полукръг, чийто диаметър е самата река, а пленниците се намират в този полукръг, недалече от водата. Пази ги един трамп, който не сваля поглед от тях. Ще трябва да го очистим — няма да заплачем за него!

— Значи вече планът ви е готов?

— Да. Съвсем не е нужно пленниците да влизат във водата, ще закараме лодката при тях.

— Ще я забележат, защото очертанията ѝ ще се открояват сред фосфоресциращата водна повърхност.

— Няма никакво фосфоресциране! Водата се е размътила от вчерашния дъжд толкова много, че особено под дърветата до брега не може да се различи от сушата. И така, ще закараме лодката дотам и ще я завържем; вие ще останете до лодката във водата, а аз ще изляза на брега сам, за да очистя пазача и да прережа ремъците на пленниците. После ще ги доведем тук, те ще се качат в лодката и ще я откарат в канала, където ще бъдат в безопасност. А ние тримата ще се настаним удобно на техните места. След това ще дадем сигнала — вик на лешояд — и танцът веднага ще започне. Съгласни ли сте?

— Well, по-добре не може да бъде скроено.

— Чичо, какво ще кажеш?

— Този фамозен номер с вас ще изпълниме завчас! — отвърна запитаният по своя поетичен начин.

— Добре, тогава напред!

Отвързаха лодката и я избутаха от канала в реката. Дрол ги водеше. Така се придвижваха напред близо до брега, бавно и предпазливо, докато Дрол се спря. Другите двама видяха, че завързва лодката.

— Стигнахме — прошепна той, а сега ме чакайте да се върна!

На това място брегът не беше висок. Той се покатери тихо по него. Зад храстите, край двата ъгъла на зида, се виждаха да горят два огъня, на чийто фон очертанията на предметите се забелязваха сравнително добре. На не повече от десетина метра от брега седяха четири фигури — пленниците с техния пазач. Зад тях Дрол успя да различи трамповете, които си почиваха във всевъзможни пози. Той продължи да пълзи, без да изпуска пушката си, докато се озова зад поста. Едва сега остави карабината на земята и изтегли ножа си. Трамът трябваше да умре, без да издаде никакъв звук. Дрол се поизправи, приготви се за скок и изведнъж се хвърли върху трампа, като с лявата си ръка го сграбчи за гърлото, а с дясната заби острието на ножа си в гърба му толкова точно и умело, че прониза сърцето му. Веднага след това отново се прилепи към земята и придърпа тялото на трампа до себе си. Всичко стана тъй бързо, че пленниците не можаха да забележат нищо. Едва след известно време момичето каза:

— Татко, пазача ни го няма!

— Така ли? Ха, вярно, това ме учудва; ти стой спокойно, изглежда, искат да ни изпитат.

— Тихо, тихо! — прошепна им Дрол. — Не бива да чуят никакъв шум. Пазачът ви лежи убит в тревата. Дойдох, за да ви спася!

— Да ни спасите ли? Heavens! Невъзможно! Това е сигурно самият пазач!

— Не, сър, ваш приятел съм. Познаваме се от Арканзас. Аз съм Дрол, когото наричат Лелята.

— Боже мой! Вярно ли е?

— По-тихо, по-тихо, сър! И Олд Файерхенд е тук, и Черния Том, и още много други. Трамповете искаха да ограбят фермата, но ги отблъснахме. Видяхме, че ви плениха, и аз се промъкнах до вас заедно с две момчета, за да ви измъкнем веднага оттука. И ако още ми нямате доверие, защото не можете да видите лицето ми, ще ви докажа истинността на думите си, като ви развържа. Подайте ми ръцете си!

След няколко движения с ножа хората отново можеха свободно да раздвижат крайниците си.

— Сега влизайте тихо в лодката! — прошепна Дрол. — Ние дойдохме през канала и взехме с нас лодката. Ще се качите в нея с малката мис и ще плувате към канала, който познавате добре; там ще изчакате, докато танцът завърши.

— Танцът? Какъв танц?

— Който ей сега трябва да започне. От тази страна трамповете са оградени от реката, а от онази — от зида на фермата. Това са две прегради, които те не могат да премахнат. Вдясно от нас се намира Олд Файерхенд с известен брой рафтьри и ловци, а отляво вождът на осагите Доброто слънце заедно с отряд червенокожи чака да дам сигнала.

— Ах, такова ли е положението? А ние да бягаме с лодката на сигурно място? Да не мислите, че аз и зет ми сме такива баби, че да скръстим ръце в скута си, докато други рискуват живота си заради нас? Не, сър, много се лъжете!

— Хмм, е, добре! Радвам се да чуя такова нещо! Така ще имаме двама души повече. Но малката мис не бива да остане тук, където хвърчат куршуми.

— Това е вярно. Бъдете тъй добър да я изпратите с лодката в канала! Но какво е положението с оръжията? Не бихте ли могли да ни дадете поне някой револвер или нож?

— Ще уредим нещо, сър. Нашите оръжия са ни необходими, но ето тук лежи пазачът ви и един от вас ще вземе оръжията му. За другия ще се погрижа веднага, като се промъкна до един от трамповете, за да... шт, тихо, идва някой! Сигурно е някой от водачите, който иска да се убеди, че ви пазят добре. Оставете ме да действам!

Срещу светлината на огъня забелязаха приближаването на един човек, който обикаляше позициите на трамповете, за да се убеди дали всичко е наред. Той се приближи бавно, спря пред пленниците и попита:

— Е, Колинз, нещо да се е случило?

— Не — отвърна Дрол, когото той беше взел за пазача.

— Well! Дръж си очите отворени! Ако не внимаваш, ще заплатиш с главата си. Разбра ли?

— Йес. Във всеки случай главата ми стои на раменете много по-здраво от твоята. Внимавай!

Той изрече тази заплаха нарочно и също така нарочно не си преправи гласа. Намерението му беше да накара човека да се наведе към него. Целта му бе постигната. Трамът направи крачка напред, наведе се и каза:

— Какво те прихваща! Какво искаш да кажеш? Какъв е този глас? Не си ли Колинз, когото аз...

Той не можеше да довърши думите си, защото двете ръце на Дрол се вкопчиха като железни скоби в гърлото му; той го събори на земята до себе си и силно му стисна гърлото. Чу се само кратко приритване на крака, след което всичко притихна. Дрол каза тихо:

— Така, и този ни донесе оръжията си. Много беше любезен.

— Здраво ли го държите? — попита фермерът.

— Ама че въпрос ми задавате. Ами той е очистен. Вземете пушката му и всичко каквото носи у себе си. Аз ще заведа през това време малката мис до лодката.

Дрол се полуизправи, хвана Елен Патерсън за ръката и я поведе към водата, където каза на очакващите го приятели как са се развили нещата. Бил и Чичото откараха момичето до канала, вързаха лодката, а после, газейки през водата, се върнаха и се присъединиха към Дрол, Бътлър и зет му, които бяха взели оръжията на трамповете. Сега Лея Дрол се обади:

— Можем да почваме. Естествено бандитите ще притичат най-напред насам, за да пазят зложниците, и това може да ни постави в доста опасно положение. Нека първо се поотдалечим малко надясно, за да избегнем срещата с тях.

Петимата се запромъкваха предпазливо по брега, докато достигнаха подходящо място. Там се изправиха и всеки застана зад едно дърво, което му предлагаше достатъчно прикритие. Самите те се намираха в пълна тъмнина, но пък трамповете пред тях се различаваха достатъчно ясно и им предлагаха сигурна цел. Сега Дрол постави ръка на устата си и изпусна един кратък уморен крясък, като че ли някоя граблива птица се бе разбудила за кратко време. Този звук така обичаен за прерията, не можеше да направи особено впечатление на трамповете; те изобщо не му обърнаха внимание дори и когато се

разнесе още два пъти. Няколко мига цареше дълбока тишина, но после изведнъж прозвуча надалеч кънтящата заповед на Олд Файерхенд:

— Огън!

Отдясно затрещяха карабините на рафтърите, приближили се толкова много, че всеки от тях можеше да се прицели в един определен човек. След това отляво проехтя острият, разкъсващ нервите боен вик на индианците, които отначало изпратиха дъжд от стрели върху трамповете, а после се нахвърлиха върху тях с томаховки в ръка.

— А сега и ние! — заповяда Дрол. — Първо стреляме, а после с прикладите по главите!

Разигра се една истинска сцена от Дивия запад. Трамповете се бяха чувствали толкова сигурни, че внезапното нападение ги скова от страх. Отначало те се скупчиха изплашени на едно място, без да се отбраняват, също като зайци, над които се е разнесъл шумът от орлови криле; после, след като нападателите се намериха сред тях и заработиха с приклади, томаховки, револвери и ловджийски ножове, вцепенението им ги напусна и те започнаха да се защитават. Не бяха в състояние да преброят противниците си; на слабата светлина на огньовете техният брой им се струваше двойно и тройно по-голям. Това засили паниката сред тях и бягството им се стори единственият останал път за спасение.

— Бягайте, бягайте към конете! — разнесе се вик или по-скоро рев от нечие гърло.

— Това е Корнъл! — извика Дрол. — Хвърлете се отгоре му! Не го оставяйте да избяга!

Той се затича към мястото, откъдето се беше разнесъл викът. Последваха и други, ала напразно. Червения Бринкли бе излязъл достатъчно умен, за да се скрие веднага в храстите. Той се запромъква като змия от храст на храст, придържайки се винаги към най-тъмните места, тъй че никой не можа да го види. Победителите се стараеха, доколкото беше възможно, да изпускат по-малко трампове, но броят им бе толкова голям, че въпреки всичко лесно им се удаде да направят пробив; още повече в случая постъпиха умно, като не се разпръснаха. Оцелелите успяха да избягат в северна посока.

— След тях, не ги изпускайте! — заповяда Олд Файерхенд. — Не им давайте да си отдъхнат!

Той се надяваше заедно с трамповете да достигне мястото, където бяха конете им, но скоро това се оказа невъзможно. Колкото повече се отдалечаваха от фермата, толкова повече отслабваше светлината на огньовете и накрая се намериха сред такава тъмнина, че вече не можеха да различават враговете от приятелите. Дори се случи някои от преследвачите да се счепкат помежду си, това забавяше преследването. Олд Файерхенд се видя принуден да събере хората си; изминаха няколко минути докато дойдат всички, а това даде на бегълците такава преднина, която не можеше да бъде наваксана. Наистина те се опитаха да продължат в същата посока, но скоро чуха подигравателните крясъци на трамповете и тропота на много препускащи коне, което им показва, че по-нататъшните им усилия са напразни.

— Връщаме се! — нареди Олд Файерхенд. — Остава ни само да попречим на ранените да се скрият и да ни избягат.

Тази грижа беше съвсем излишна. Индианците не бяха участвали в преследването. Силното им желание да се сдобият със скалпове на бели ги беше накарало да останат на полесражението, бяха претърсили най-старателно всички храсталаци до реката, за да убият и скалпират всеки останал жив трамп. След като на светлината на факлите бяха преброени трупове, оказа се, че заедно с убитите през деня се падат по два трупа на всеки от победителите — ужасна цифра! Въпреки това броят на избягалите беше толкова значителен, че победителите можеха да се поздравят с бягството им.

Елен беше, разбира се, измъкната веднага от нейното скривалище. Младото момиче не бе изпитало особен страх и изобщо, откакто беше попаднало в плен, се бе държало учудващо спокойно и благоразумно. Когато Олд Файерхенд научи това, каза на баща й:

— Досега мислех, че ще рискуваме много, ако вземем Елен с нас до Сребърното езеро, но вече нямам нищо против, защото съм убеден, че няма да ни създава особени грижи.

Тъй като не можеше да се очаква никакво връщане на трамповете, то победителите и особено индианците посветиха остатъка от нощта на радостта от победата. Индианците получиха две крави, които бяха заклани, разсечени и скоро около огньовете се разнесе силният мирис на печено месо. После беше разпределена плячката. Оръжията на убитите и всички предмети, които бяха

намерени у тях, бяха дадени на червенокожите. Това обстоятелство ги изпълни с огромна радост. Държаха се дълги речи, бяха изпълнени бойни и други танци. Едва когато утрото настъпи, шумът утихна. Заглъхнаха радостните крясъци и индианците се загърнаха в одеялата си, за да поспят най-после.

Рафтърите постъпиха иначе. За щастие нямаше убити между тях, но неколцина бяха ранени. Олд Файерхенд имаше намерение още на зазоряване да поеме по следите на трамповете, за да разбере в каква посока бяха потеглили. Затова всички си легнаха да спят веднага; в уреченото време трябваше да бъдат бодри и с възстановени сили. На сутринта следата бе намерена и видяха, че води обратно към Осагенук. Последваха я дотам, ала когато пристигнаха, завариха мястото празно. Олд Файерхенд внимателно претърси околността. Оказа се, че междувременно са се събрали нови групи трампове; бегълците се бяха присъединили към тях и незабавно бяха потеглили в северна посока. Те не подозираха, че Олд Файерхенд е запознат подробно с плана, който се канеха да осъществят.

8. ДРАМА В ПРЕРИЯТА

Из прерията бавно и уморено крачеше един пешеходец — рядко явление из онези места, където и последният бедняк притежава кон. Беше много трудно да се определи към кое съсловие принадлежи този човек. Дрехите му бяха градски и много износени, а това му придаваше вид на миролюбив човек, но към този вид някак си не отиваше старата огромна, дълга пушка, която бе праметнал през рамо. Лицето му беше бледо, а страните му хлътнали — изглежда, вследствие на лишенията, съпътстващи подобно продължително странстване пеша.

Понякога се спираше, за да си почине, но надеждата да срещне хора отново го караше да напряга уморените си нозе. От дълго време той неспирно оглеждаше хоризонта, докато най-сетне очите му пробляснаха радостно — далеч на хоризонта забеляза човек, също пешеходец, който се приближаваше откъм дясната му страна, тъй че двамата трябваше да се срещнат. Това придаде нова сила на краката му; той закрачи широко и бързо и скоро видя, че другият го забеляза, защото се спря, за да го изчака.

Другият човек беше облечен извънредно странно. Носеше син фрак с права червена яка и жълти копчета, три четвърти панталони от червено кадифе и високи ботуши с обърнати маншети от жълта кожа. Около врата му беше увита синя копринена кърпа, завързана отпред на голяма широка двойна джувка, покриваща целите му гърди. Широкопола сламена шапка предпазваше главата му от слънцето. Около врата и пред гърдите му минаваше ремък, на който беше закрепено сандъче от полирано дърво. Мъжът беше висок и мършав, слабото му гладко избръснато лице имаше остри черти. Който видеше тези черти и погледнеше в малките хитри очи, щеше веднага да познае, че има пред себе си истински янки, и то един янки от онзи сорт хора, които бяха станали пословични със своята хитрост и лукавство.

Когато двамата се приближиха дотолкова, че можеха да се чуят, притежателят на сандъчето повдигна леко шапката си и поздрави

другия:

— Good day, приятелю! Откъде идвате?

— От Кинсли — отвърна запитаният, като посочи с ръка зад гърба си, — а вие?

— Идвам от къде ли не. Последното място, където бях, е фермата, останала зад мене.

— А накъде отивате?

— Накъде ли не. Най-напред отивам във фермата, която се намира пред нас.

— Има ли ферма пред нас?

— Да. Ще я достигнем след не повече от половин час.

— Слава богу! Не бих могъл да издържа повече.

Той изрече последните думи с дълбока въздишка. Беше се приближил съвсем и беше спрял. Виждаше се, че се олюлява.

— Не можете да издържите ли? Защо?

— От глад.

— По дяволите! От глад ли? Нима е възможно? Почакайте, мога да ви помогна. Я седнете тук върху сандъчето ми. Веднага ще получите нещо между зъбите си.

Той свали сандъчето, сложи непознатия да седне върху него, измъкна от вътрешния джоб на фрака си два огромни сандвича с масло, извади от предния си джоб голямо парче шунка и като подаде всичко това на изгладнелия човек, продължи:

— Хапнете си, приятелю! Не е кой знае какъв деликатес, но ще задоволи глада ви.

Другият започна бързо да се храни. Беше така изгладнял, че понечи веднага да натъпче хляба в устата си, но като че ли размисли, задържа ръката си и каза:

— Вие сте много добър човек, сър, ала тези неща са определени за вас; ако ги изям, ще трябва и вие самият да гладувате.

— О, не! Във фермата ще получа толкова много храна, колкото си пожелаея.

— Значи ви познават там?

— Не. Никога не съм идвал в тази местност. Но не говорете сега, ами яжте!

Другият последва подканата му, а странният янки седна в тревата, загледа го и лицето му светна от радост, като видя колко бързо

изчезнаха огромните залци зад здравите зъби на непознатия. Когато хлябът и шунката се свършиха, той го попита:

— Ясно е, че не можахте да се наситите, но мисля, че на първо време гладът ви е задоволен.

— Чувствувам се като новороден, сър. Помислете си, от три дни съм на път, и то без да сложа хапка в устата си.

— Как е възможно! От Кинсли дотук нищо ли не сте яли? Защо? Не можахте ли да си пригответе някакви провизии?

— Не. Заминаването ми беше съвсем внезапно.

— Аха-а! Но нали имате пушка; можехте да застреляте някакъв дивеч!

— О, сър, аз не съм никакъв стрелец. По-скоро ще улуча месечината, отколкото някое клекнало пред мен куче.

— Но защо ви е тогава тази пушка?

— За да плаша при случай червенокожи или бели бандити.

Мъжът го изгледа изпитателно и после каза:

— Слушайте какво, мастър, при вас нещо не е в ред. Струва ми се, че бягате от някого, а изглеждате толкова безобидна личност. Къде отивате всъщност?

— Отивам в Шеридън, на железопътната линия.

— Толкова далеч и без провизии! Аз съм ви непознат, но когато човек е в нужда, винаги е най-добре да прояви доверие. Я ми кажете къде ви стиска обувката.

— Няма много за разказване. Казвам се Халер. Родителите ми бяха немци. Преселиха се от Европа, за да постигнат тук нещичко, но нямаха щастие. И моят път не беше постлан с рози. Занимавах се с какво ли не, докато преди две години станах писар в една железопътна станция. В последно време бях назначен в Кинсли. Сър, аз съм човек, който не може да смачка и мравка, но когато много ме обидят, кръвта ми кипва. Имах спречкване с тамошния редактор, след което последва дуел. Представете си, дуел с пушки! А аз никога в живота си не съм похващал такъв инструмент за убиване! И така, дуелът беше с пушки, на тридесет метра разстояние! Само като го чух, и ми причерня пред очите; ще бъда кратък — уговореният час настъпи и ние застанахме един срещу друг. Сър, можете да си мислите за мен каквото си щете, но аз съм миролюбив човек и не исках да ставам убиец. Само при мисълта, че можех да убия противника си, кожата ми настръхна така,

че стана бодлива като ренде. Затова се прицелих нарочно един-два лакътя встрани. И двамата натиснахме спусъците едновременно. Чуха се изстрели и... представете си, аз не бях улучен, но моят куршум бе минал точно през сърцето му. Побягнах ужасен, без да изпусна пушката от ръката си; а тя дори не беше моя. Убеден съм, че дулото ѝ е криво; бие цели три лакътя вляво. Но което е най-лошото, редакторът има многобройни и влиятелни приятели, а туй е от голямо значение тук в Дивия запад. Трябваше да бягам веднага и едва намерих време да се обадя на моя началник, за да се сбогуваме набързо. Той ме посъветва да отида в Шеридън и ми връчи отворено препоръчително писмо до тамошния инженер. Можете да го прочетете, за да се убедите, че ви говоря истината.

Той измъкна от джоба си едно писмо, отвори го и го даде на високия янки. Последният прочете следното:

„Драги Чарой!

Изпращам ти мастър Йозеф Халер, моя доскорошен писар. Той е от немски произход и е прилежен и честен човек, но имаше нещастieto да стреля малко накриво и тъкмо затова да улучи смъртоносно противника си. Трябва да се махне за известно време оттук и ще ми направиш услуга, ако му намериш работа в твоето бюро, докато тук се забрави историята.

Твой
Бент Нортън“

Високият янки сгъна отново писмото, върна го на собственика му и каза, като се усмихваше полусъжалително и полуиронично:

— Вярвам на думите ви, мастър Халер, вярвам им и без това писмо. Който ви види и ви чуе да говорите, ще разбере, че има пред себе си един свършено честен човек, който не може никому да мъти водата. И моята съдба е като вашата, и аз не съм голям ловец и стрелец. Но това не е недостатък, защото човек не живее само с помощта на оловото и барута. Но на ваше място аз не бих бил все пак толкова страхлив. Струва ми се, че сте се оставили доста да ви посплашат.

— О, не! Работата наистина беше опасна.

— Значи сте сигурен, че са ви преследвали?

— Положително! Затова постоянно избягвах фермите, да не би да разберат в каква посока се движа.

— А убеден ли сте, че ще ви посрещнат добре в Шеридън и че ще получите работа?

— Да, защото мистър Нортън и мистър Чарой, инженерът в Шеридън, са много големи приятели.

— А каква заплата мислите, че ще получавате там?

— Досега получавах седмично по осем долара и мисля, че и там ще получавам толкова.

— Аха! А аз знам една друга работа, при която ще получавате двойно повече, тоест шестнайсет долара седмично, и освен това безплатна храна и квартира.

— Какво? Наистина ли? — извика зарадвано писарят, като скочи.

— Шестнайсет долара? Та човек направо ще забогатее! А къде може да се намери такава работа?

— При мене.

— При... вас? — прозвуча разочарованият му глас.

— Разбира се. Изглежда, не ви вдъхвам доверие, а?

— Хмм! Не ви познавам.

— На това може веднага да се помогне. Аз съм магистър доктор Джеферсън Хартли, специалист по хуманна и ветеринарна медицина.

— Значи лекувате коне и хора?

— Аз съм лекар за хора и животни — кимна слабият янки. — Ако имате желание, можете да станете мой помощник и ще ви заплащам споменатата заплата.

— Но аз не разбирам нищо от тези работи — обясни Халер скромно.

— Аз също не разбирам — призна си магистърът.

— Не разбирате ли? — попита го другият учудено. — Но нали сте следвали медицина?

— И през ум не ми е минавало.

— Но щом сте магистър и доктор...

— Да, такъв съм! Наистина имам тези почтени титли, съвсем съм сигурен, защото сам съм си ги дал.

— Вие... вие... сам?

— Разбира се! Към вас съм откровен, защото мисля, че ще приемете предложението ми. Всъщност аз съм шивач, после станах фризьор, а след това учител по танци; по-късно основах школа за възпитание на млади госпожици; когато прекратих и тази своя дейност, грабнах една хармоника и станах странстващ музикант. Оттогава насам съм се подвизавал славно в десетина или двадесет други професии. Опознах хората и живота и тези мои познания ме доведоха до върховната мъдрост, че една умна глава не бива никога да бъде глупак. Хората искат да бъдат лъгани; просто им правиш най-голямата услуга, когато ги забаламосаш майсторски, за което те после са ти извънредно благодарни. Особено трябва да хвалиш техните грешки и недостатъци, техните духовни и телесни недостатъци. Насочих се към последните и станах лекар. Я поразгледайте аптеката ми!

Той отключи сандъчето и вдигна капака. Вътрешността му имаше доста изящен вид; имаше петдесет преградки, които бяха облечени с кадифе и украсени със златисти линии и заврънкулки. Всяка преградка съдържаше шишенце с продълговата шийка, напълнено с красиво оцветена течност. Можеха да се видят всякакви цветове във всички възможни нюанси.

— Това значи е вашата аптека! — обади се Халер. — А откъде получавате лекарствата?

— Сам си ги правя.

— Струва ми се, че вие не разбирате нищо от тази работа!

— О, разбирам, и още как! И децата могат да го направят. Това, което виждате, не е нищо друго освен малко боя и малко повече вода, наречена „аква“. Тази единствена дума представлява всичките ми познания по латински. Другите изрази са чисто моя измишльотина; трябва да звучат красиво. Ето тук виждате надписи като „Аква саламандра“, „Аква пелопонезия“, „Аква химборасолария“, „Аква инвокабулатория“ и други. Няма да повярвате, ако ви разкажа какви лечения съм извършил вече с тези води, но не мога да ви се сърдя за това, защото и самият аз не мога да повярвам на тези лечения. Най-важното е да не се изчаква ефектът, а да си прибереш хонорара и после дим да те няма. Съединените щати са голяма територия; докато ги обиколя, могат да изминат много, много години, а междувременно ще съм забогатял. Ежедневната ми прехрана не ми струва нищо, защото, където и да отида, ми предлагат повече, отколкото бих могъл да изям и

когато си тръгвам, ми натъпкват джобовете. Няма защо да се страхуваме от индианците, защото ме считат за жрец и лечител и за тях съм свещена и неприкосновена личност. Съгласете се! Ще станете ли мой помощник?

— Хмм — измърмори Халер, като се почеса зад ухото. — Тази работа ми се струва съмнителна. Просто не е честно.

— Я не ставайте смешен! Внушението прави много неща. Моите пациенти вярват във въздействието на лекарствата ми и оздравяват само от това. А то измама ли е? Опитайте поне веднъж! Сега силите ви се възвърнаха и тъй като отиваме към една и съща ферма, няма какво да губите.

— Е, ще опитам, щом казвате, поне от благодарност ще опитам, но никак не умея да лъжа хората.

— И не е необходимо, ще го върша самичък. Вие само ще мълчите страхопочтително и цялата ви работа ще се състои в подаване от сандъчето на онова шишенце, което ви посоча. Ще трябва единствено да се примирите, че ще ви говоря на „ти“. И така, напред! Да тръгваме!

Той нарами отново сандъчето и двамата закрачиха към фермата. Не измина и половин час и те я съзряха в далечината. Фермата не беше голяма. Сега Халер трябваше да вземе да носи сандъчето, тъй като това не подобаваше на шефа, доктора и магистъра.

Главната сграда на фермата беше построена от дърво; от двете ѝ страни и зад нея се намираха добре поддържани овощни и зеленчукови градини. Стопанските сгради бяха на известно разстояние от дома на фермера. Пред къщата стояха вързани три коня — сигурен признак, че вътре имаше гости. Бяха се разположили в голямата стая и пиеха бира, която фермерът си беше правил сам. Те забелязаха приближаването на знахаря и помощника му.

— Гръм и мълнии! — извика един от тях. — Не ме ли лъжат очите? Този трябва да го познавам! Ако не се заблуждавам, той е Хартли, музикантът с хармониката!

— Твой познат ли е? — попита вторият. — Имал ли си работа с него?

— Разбира се! Този човечец беше направил добри гешефти и джобовете му бяха пълни с пари. И аз направих също така добри гешефти, като изпразних джобовете му през нощта.

— Знае ли кой го е обрал?

— Хмм, вероятно. Добре, че вчера боядисах червената си коса пак в черно! Не ме наричайте нито Бринкли, нито Корнъл! Тоя би могъл да ни обърка сметките!

Двамата се бяха приближили вече до къщата; жената на фермера излезе от обора, поздрави ги дружелюбно и ги попита какво желаят. Като научи, че пред нея са застанали лекар и неговият помощник, тя се зарадва много и ги помоли да влязат в стаята.

— Мешърс — извика тя през вратата — идва един високообразован лекар със своя аптекар. Мисля, че компанията на тези господа няма да ви бъде неприятна.

— Високообразован лекар! — промърмори Корнъл под носа си. — Безсрамен мошеник! Искане ми се да му дам да разбере какво мисля за него!

Новодошлите поздравиха и без да се бавят много, седнаха на масата. Корнъл забеляза със задоволство, че Хартли не го позна. Излъга го, че е трапер и че отива с двамата си другари нагоре в планините. После, докато домакинята се занимаваше край огнището, завързаха разговор. Когато обядът беше готов, тя излезе пред къщата и според обичая в онези местности, наду един рог, за да извести на всички хора от фермата, че е време за ядене. Те заприиждаха от близките ниви. Появиха се фермерът, синът му, дъщерята и един ратай. Поздравиха гостите и особено лекаря с искрена сърдечност и седнаха при тях, за да се нахранят. Преди и след яденето казаха кратка молитва. Бяха най-обикновени, непринудени и набожни люде, които в никой случай не можеха да се мерят с „остроумието“ и „сърдечността“ на един истински янки.

По време на обяда фермерът беше мълчалив, но след това той запали лулата си, облегна лакти на масата и каза с обнадяващ тон към Хартли:

— Докторе, след малко ще трябва пак да излезем на полето, но сега имаме още малко време да поговорим с вас. Може би изкуството ви ще ни помогне. От какви болести разбирате?

— Ама че въпрос! — отвърна шарлатанинът. — Аз съм хуманен и ветеринарен лекар и лекувам болестите на всички хора и всички животни.

— Well, тогава вие сте човекът, от когото имам нужда. Надявам се, че не сте от онези мошеници, които обикалят наоколо, като твърдят, че са били всичко и обещават всичко, но всъщност нищо не са следвали?

Хартли изпъчи гърди:

— Нима изглеждам като един от тези вагабонти? Щях ли да издържа изпита си за доктор и магистър, ако не бях следвал? До мен седи моят помощник. Попитайте го и той ще ви каже, че хиляди хора, да не броим животните, ми дължат живота си.

— Вярвам ви, сър, вярвам ви! Идвате тъкмо навреме. В обора ми се намира една крава. Сигурно знаете какво означава това. По тези места кравите стоят в обора само когато са тежко болни. От два дена не е яла нищо и е провесила глава чак до земята. Вече съм я отписал.

— Pshaw? Аз отписвам един болник едва тогава, когато вече е умрял! Нека ратаят ми я покаже, после ще ви кажа мнението си.

Той отиде в обора, за да прегледа кравата. Когато се завърна, лицето му имаше сериозен вид и той каза:

— Беше крайно време, иначе кравата до довечера щеше да свърши. Пасла е буника^[1]. За щастие има сигурна противоотрова. Още утре сутринта ще бъде здрава и читава. Донесете ми кофа с вода, а ти, помощнико, ми извади шишенцето с „Аква силвестрополия“!

Халер отвори сандъчето и извади въпросното шишенце, а Хартли сипа няколко капки във водата, от която кравата трябваше да изпива по един литър на всеки три часа. След това дойде ред на хората. На жената беше започнала да се образува гуша и тя получи „Аква суматралия“. Фермерът страдаше от ревматизъм и получи капки „Аква сензациония“. Дъщерята беше съвършено здрава, обаче се съгласи веднага да получи няколко капки „Аква фурония“ срещу няколко лунички, които имаше. Ратаят понакуцваше още от дете, но се възползва от случая да отстрани недъга си чрез „Аква министериялия“. Накрая Хартли попита и тримата гости дали би могъл да им послужи с нещо. Корнъл поклати глава и отвърна:

— Благодаря, сър! Ние сме съвършено здрави. А ако някога се почувствувам неразположен, аз се лекувам по шведската метода.

— Как така?

— Чрез лечебна гимнастика. Накарвам някого да ми изсвири на хармоника някой бърз танц и танцувам, докато се изпотя. Това

средство е изпитано. Нали ме разбрахте?

При тези думи той му кимна многозначително. Лечителят замълча пообъркан, обърна му гръб и попита фермера къде се намират най-близките ферми. Най-близката ферма била на осем мили в западна посока, а имало и една друга на север, която се намирала на петнайсет мили. Магистърът заяви, че ще потегли незабавно към първата ферма; тогава фермерът го попита за хонорара му. Хартли поиска пет долара и те му бяха дадени на драго сърце. После той се отправи на път с помощника си, който отново нарами сандъчето. След като се отдалечиха от фермата дотолкова, че не можеше да бъдат забелязани от нея, той каза:

— Наистина тръгнахме на запад, но сега ще завием на север, защото би било много глупаво да отидем в първата ферма. Ще отидем в другата. Кравата беше толкова зле, че сигурно ще умре след един час. Ако фермерът реши да яхне коня си и да ме догони, може да ми се случат неприятни неща. Но не е ли примамливо да получиш цял обяд и пет долара за десетина капки анилинова вода? Надявам се, че няма да тръгнете против интереса си и ще постъпите при мен на служба!

— Надеждите ви са напразни, сър — отвърна Халер. — Парите, които ми предлагате, са много, твърде много; но пък лъжите, които трябва да измислям, ще бъдат още повече. Не ми се сърдете! Аз съм честен човек и искам да си остана такъв. Моята съвест не ми позволява да приема предложението ви.

Гласът му беше толкова сериозен и непоколебим, че магистърът разбра безполезността от всякакви по-нататъшни увещания. Затова, поклащайки съжалително глава, той каза:

— Мислех ви доброто. Жалко, че имате такава чувствителна съвест!

— Благодарен съм на providението, че не съм се родил с друга съвест. Ето, вземете си сандъчето. Много бих искал да се покажа признателен към вас за услугата, която ми направихте, но не мога по този начин, невъзможно ми е.

— Well! Волята на човека е неговото царство небесно, затова няма да настоявам повече. Въпреки всичко моето предложение не бива да става причина да се разделим веднага. Поне до следващата ферма можем да останем заедно.

Той взе пак сандъчето си. Но отсега нататък стана мълчалив, едно обстоятелство, по което можеше да се съди, че честността на писаря му бе направила впечатление. Така те продължиха да крачат напред, без да се обръщат или оглеждат, докато дочуха зад себе си конски тропот. Като се обърнаха, видяха тримата мъже, с които се бяха срещнали във фермата.

— Woe to me! — изплъзна се от устата на Хартли. — Изглежда им трябвавам аз. Нали тези лъжци щяха да отиват към планините! Защо не яздят на запад? Нямам им никакво доверие, имат по-скоро вид на скитници, отколкото на трапери.

За своя зла участ скоро щеше да разбере, че не се беше излъгал в предположението си. Конниците спряха до двамата пешеходци и Корнъл се обърна подигравателно към мнимия доктор:

— Мастър, защо сте тръгнали в друга посока? Сега фермерът няма да може да ви намери.

— Да ме намери ли? — попита дългият янки.

— Да. След като си тръгнахте, аз му разказах най-откровено как стои работата с вашите звучни титли и той незабавно тръгна подир вас, за да си прибере парите.

— Говорите глупости, сър!

— Не са глупости, а чиста истина. Отиде към фермата, която вие уж искахте да оцастливите с вашето присъствие. Но ние се оказахме по-умни от него. Умеем да разчитаме следи и проследихме вашите дири, за да ви направим едно предложение.

— Не виждам какво може да бъде то. Не ви познавам и нямам никаква работа с вас.

— Но затова пък ние имаме работа с вас. Познаваме ви. Ние си мълчахме, докато лъгахте тези честни хорица, и по този начин станяхме ваши съучастници, тъй че ще бъде съвсем справедливо и почтено, ако ни дадете част от хонорара си. Вие сте двама, а ние сме трима; и така на нас ни се полагат три пети от сумата. Виждате, че постъпваме справедливо. А ако не се съгласите, тогава... вижте тук моите приятели!

Той посочи другите двама, които веднага насочиха пушките си към Хартли. Последният счете всяко възражение за излишно. Беше се убедил напълно, че има работа с разбойници, и тайничко се радваше,

че ще се отърве така евтино. Ето защо той извади три долара от джоба си, подаде ги на Корнъл и каза:

— Изглежда, ме бъркате с някой друг и се намирате в положение, в което ви е абсолютно необходима тази част от моя заслужено спечелен хонорар. Ще погледна на искането ви като на шега, в която ще участвувам с удоволствие. Ето ви трите долара, полагащи ви се според вашата собствена сметка.

— Три долара ли? Да не си полудял? — изсмя се Корнъл. — Да не мислиш, че яздим подир вас за такава дреболия? Не, не! Нямах предвид само парите, които взе днес; искаме нашата част от всичките пари, спечелени от тебе досега. Предполагам, че у вас ще се намерят доста парички.

— Сър, нямам никакви пари! — извика Хартли изплашено.

— Ще проверим! Тъй като отричаш, ще те претърсим. Мисля, че ще се държите спокойно, защото приятелите ми не се шегуват с пушките си. Животът на някакъв си нещастен свирач на хармоника за нас не струва и лула тютюн.

Той слезе от коня си и се приближи към слабия янки. Последният запротестира енергично, за да предотврати някак си надвисналата го беда, но всичко беше напразно. Дулата на пушките го гледаха така заплашително, че той се примири със съдбата си. Остана му само тайната надежда, че Корнъл няма да намери нищо, защото парите му според него бяха скрити добре.

Червеният Корнъл, който впрочем сега беше чернокос, претърси всичките му джобове, но намери само няколко долара. След това опипа сантиметър по сантиметър цялото му облекло, за да се убеди дали няма някъде защити пари. И това беше безуспешно. Хартли помисли, че опасността се е разминала вече, но Корнъл беше хитър човек. Той отвори сандъчето и го огледа внимателно.

— Хмм! — каза той. — Тази аптека, облечена в кадифе, е доста дълбока, а не виждам отделенията да достигат до дъното ѝ. Я да проверим дали не са подвижни.

Хартли пребледня, защото разбойникът беше на вярна следа. Корнъл хвана с две ръце вътрешните стени на отделенията, дръпна ги... и наистина, цялата аптека се измъкна от сандъчето и отдолу се показаха няколко пакетчета, увити в хартия. Когато ги отвори, видя, че са пълни с банкноти от най-различна стойност.

— Аха, ето къде било скритото съкровище — засмя се той доволно, — така си и мислех! Лекар, който лекува и хора, и животни, печели безбожно много пари; следователно трябва да са скрити някъде.

Той понечи да прибере банкнотите в джоба си. Това накара американеца да побеснее. Той се нахвърли върху него, за да му вземе парите. Разнесе се изстрел. Куршумът сигурно щеше да го прониже смъртоносно, ако в момента не беше направил бързо движение. Така изстрелът го рани само в ръката над лакътя, като строши костта му. Той нададе вик и се свлече в тревата.

— Така ти се пада, негоднико! — извика Корнъл. — Ако се осмелиш да станеш или да кажеш само една дума, която не ми харесва, вторият куршум ще те улучи по-добре от първия. А сега да претърсим и мастър Фамулус^[2].

Той напъха парите в джоба си и се приближи към Халер.

— Не съм негов помощник, срещнахме се малко преди фермата — продума той изплашено.

— Така ли? А кой сте тогава?

Халер каза истината. Той дори даде на Корнъл препоръчителното си писмо, за да докаже, че говори истината. Корнъл прочете писмото, върна му го и каза презрително.

— Вярвам ви. Всеки ще забележи още при пръв поглед, че сте честен до мозъка на костите си, но също така и че не сте откривателят на барута. Вървете си в Шеридън, аз нямам работа с вас.

После отново се обърна към ранения янки и продължи:

— Говорих, че ще си вземем частта, но понеже ни излъга, нямаш право да се оплакваш — ще взема всичките пари. Постарай се и занапред да правиш добри сделки. Ако се срещнем отново, ще делим поравно.

Хартли се примоли да получи поне част от парите си, но единствения резултат беше, че му се изсмяха. Корнъл яхна коня си и заедно със спътниците си се отправи на север, като с това доказа, че не е никакъв трапер и не е имал никакво намерение да отива на запад, към планините. Пътном тримата скитници говориха за преживяното приключение и се смяха, след което решиха да си поделят парите, без да споменават пред другарите си нито дума за тях. Щом намериха подходящо място, където никой нямаше да ги види и чуе, а те самите

можеха да оглеждат околността, слязоха от конете си, за да преброят плячкосаните пари. Когато всеки бе прибрал своя дял, един от трамповете каза на Корнъл:

— Трябваше да претърсиш и другия. Не се знае дали каза истината и дали е писар. Какво пишеше в писмото, което ти показва?

— Беше препоръчително писмо до инженера Чарой в Шеридън.

— Какво? Наистина ли? — скочи човекът. — И ти му го върна?

— Да. За какво ни е притрябвал този парцал?

— Много, много ни трябва! Как можеш да питаш още! Съвсем ясно е, че това писмо би улеснило провеждането на нашия план извънредно много. Оставихме нашите хора да ни чакат, за да огледаме тайно как стоят нещата. Трябва да се запознаем с околността и да видим как бихме могли да се доберем до касата, а всичко това се усложнява от обстоятелството, че изобщо не искаме да се мяркаме пред хората. А ако бяхме взели писмото от този човек, един от нас можеше да отиде в Шеридън и да се представи на мястото на писаря. Сигурно щеше да получи работа в бюрото, щеше да има достъп до всички книжа и може би на първия или на втория ден щеше да бъде в състояние да ни даде всички необходими сведения.

— Дявол да го вземе! — извика Корнъл. — Вярно! Как не можах да се сетя! А пък и тъкмо ти можеше да изиграеш тази роля, защото преди често си държал перото.

— И сигурно щях да се справя добре. С един замах щяха да отпаднат всички трудности. Дали не е възможно все още да наваксаме пропуснатото?

— Разбира се! Все още не е късно! Нали знаем накъде отиват двамата; фермерът им описа пътя и той минава наблизо. Просто ще трябва да ги почакаме да дойдат.

— Прав си, така да направим! Но не е достатъчно само да вземем писмото от писаря. Той пак ще отиде до Шеридън и ще ни развали цялата работа. Значи трябва да попречим на писаря, а и на онзи шарлатанин да стигнат до Шеридън.

— Това е съвсем ясно. Всеки от тях ще получи по един куршум в главата и ще ги заровим някъде. После ти тръгваш с писмото за Шеридън, ще се опиташ да научиш всичко необходимо и ще ни уведомиш.

— Но как и къде?

— Ние двамата ще се върнем и ще доведем другите. Ще ни търсиш в местността, където железопътната линия минава през Игъл Тейл. Предварително не може да определим точното място. Ще поставя няколко поста в посока към Шеридън, на които ти непременно ще се натъкнеш.

— Добре! Но ако моето изчезване събуди подозрения?

— Хмм, наистина трябва да се подготвим и за такава възможност. Но това би могло да се избегне, ако не си сам, а вземеш и Дъгби със себе си. Ще излъжеш, че си го срещнал по пътя, а той пък ще каже, че търси работа по строежа на железопътната линия.

— Великолепно! — съгласи се другият трамп. — Веднага ще ми дадат работа, а и да не ми дадат, още по-добре, защото тогава ще имам време да ви съобща новините в Игъл Тейл.

Те обсъдиха плана с подробности и решиха да го приведат в изпълнение. После зачакаха идването на доктора шарлатанин и неговия спътник. Но няколко часа изминаха и никой от тях не се появи. Можеше да се предположи, че са променили посоката, за да не се срещнат отново с тримата трампове. Затова те решиха да се върнат обратно и да тръгнат по следите им.

А що се отнася до двамината, заплашени от тази нова опасност, то те превързаха най-напред как да е раната на американеца. Ръката му бе ранена зле и се налагаше да потърси място, където някой можеше да се грижи за него поне през първите няколко дни. Това можеше да стане във фермата, за която бяха тръгнали, но тъй като и трамповете се бяха отпавили натам, дългият янки каза:

— Но защо отново да отиваме право в ръцете им? Може би вече съжаляват, че не са ни ликвидирали; ако сега се срещнем пак, може да сторят пропуснатото. Вярно, че ми взеха парите, но, не ми се ще сам да им поднеса и живота си. Нека си изберем друга ферма!

— Кой знае кога ще стигнем до някоя друга ферма — отвърна Халер. — Ще издържите ли такъв дълъг път?

— Струва ми се, че да. Аз съм жилав човек и сигурно ще стигнем целта си, преди да е настъпила треската от нараняването. Надявам се, че в никой случай няма да ме изоставите преди това.

— Разбира се. А ако някъде по пътя ви напуснат силите, ще потърся хора, които биха могли да ви приберат. Но нека не губим повече време. Накъде ще тръгнем?

— Пак ще тръгнем на север, но малко по-надясно. Там се тъмнее нещо на хоризонта. Изглежда, има гора или храсти, а където има дървета, там има и вода, а тя ми е необходима, за да промия раната си.

Халер взе сандъчето и двамата напуснаха съдбоносното място. Предположението на американеца се потвърди. След известно време те се намериха в една местност, където между високи зелени храсти течеше поток, на който смениха превръзката на раната. Хартли изля оцветената вода от шишенцата си и ги напълни всичките с чиста вода, за да може пътьом да мокри превръзката си и да разхлажда раната. След това отново тръгнаха на път.

Сега двамата вървяха през прерия която бе обрасла с толкова ниска трева, че следите от стъпките им едва можеха да бъдат забелязани. Само окото на много опитен уестман можеше да определи дали следата бе оставена от един, или от двама души. След известно време забелязаха, че на хоризонта отново се появява тъмна линия, сигурен признак, че отново приближаваха някое гористо място. По едно време раненият янки случайно се обърна назад и забеляза, че зад тях се движеха няколко малки точки. Точките бяха точно три и за него нямаше вече никакво съмнение, че трамповете се връщаха. Сега животът на двамата висеше на косъм. Някой друг човек би показал преследвачите на писаря. Но Хартли не стори това, а само удвои бързината си и когато Халер се учуди на тази припряност, той му отвърна, че болките му се били усилили.

— Известно е, че един конник може да бъде забелязан от по-голямо разстояние, отколкото един пешеходец. Ездачите се намираха все още толкова далече, та Хартли можеше да предположи, че трамповете не са успели да ги забележат. Именно на това обстоятелство градеше той плана за собственото си спасение. Беше му ясно, че всяка съпротива е излишна; ако трамповете ги настигнеха, двамата бяха загубени. Възможност за спасение съществуваше най-много за един от тях; но в този случай трябваше да бъде жертван другият, а тази жертва щеше да бъде естествено писарят. Той не биваше да разбере какво го заплашва. Затова хитрият янки си замълча.

Така те продължиха да бързат напред, докато достигнаха гористата местност, където растяха предимно високи храсти, като тук-там се издигаха върховете на някои дървета — хикория, дъбове, орехови дървета и брястове. Гористата ивица не беше широка, но на

дължина се простираше далече надясно. Когато двамата я прекосиха на ширина и достигнаха другия ѝ край, американецът спря и каза:

— Мистър Халер, виждам колко много ви преча. Вие искате да отидете в Шеридън, а заради мене трябваше да се отклоните от пътя си. Кой знае кога и дали ще достигнем в тази посока някаква ферма; в такъв случай вие в продължение на дни ще се измъчвате с мене, докато има едно много просто средство да направим излишна вашата саможертва.

— Какво е това средство? — попита нищо неподозиращият Халер.

— Вие просто си продължавате с божия благословия пътя, а аз се връщам във фермата, където бях, преди да се срещна с вас.

— Не мога да се съглася, много е далече.

— Съвсем не е далече. Най-напред вървах на запад, а после с вас право на север под ъгъл от деветдесет градуса. Сега ще трябва просто да го пресека и ще вървя най-много още три часа, а такъв път ще издържа сравнително лесно.

— Сигурен ли сте? Щом искате, добре, но ще ви придружа. Нали ви обещах да не ви изоставям.

— Ще ви освободя от това обещание, защото не искам да се излагате на опасност. Успях да разбера, че жената на фермера е сестра на шерифа в Кинсли. Ако са започнали да ви преследват, залагам сто долара за един, че шерифът сигурно ще се отбие в тази ферма. Така сам ще му влезете в ръцете.

— Нямам такова намерение — каза Халер уплашено. — Наистина ли сте решили да посетите тази ферма?

— Да. Това е най-добрият изход за мен и за вас.

Той продължи да убеждава писаря в предимствата на решението си с такъв искрен и убедителен тон, че нещастният Халер се съгласи най-после да се разделят. Хартли си взе сандъчето. Те си разтърсиха ръцете, пожелаха си всичко най-добро и се разделиха. Халер продължи да върви по-нататък през откритата прерия. Хартли погледна малко след него и си каза: „Жал ми е за този нещастник, но няма друг изход. Ако бяхме останали заедно, пак щеше да умре, но тогава и аз щях да отида по дяволите. А сега е крайно време да се махам. Когато го настигнат и попитат за мене, ще им каже, че съм тръгнал надясно.“

Следователно трябва да офейкам наляво и да си намеря място, където мога да се скрия.“

Той не беше нито ловец, нито трапер, но знаеше много добре, че не бива да оставя никакви следи; някога беше чул какво трябва да се направи, за да заличиш следите си. Докато се промъкваше из храсталаците, той си избираше такива места, по които краката му не оставяха следи. Ако забележеше след себе си отпечатък, той го заличаваше внимателно с ръка. Наистина сандъчето и раната му пречеха доста, тъй че се придвижваше бавно напред, но за свое щастие успя скоро да открие едно място, където храстите растяха толкова нагъсто, че образуваха непроницаема стена. Промъкна се навътре, свали сандъчето на земята и седна върху него. Едва бе сторил това, и дочу гласовете на тримата ездаци и тропота на конете им. Те преминаха наблизко, без да забележат, че оставената следа беше вече само от един човек.

Сега Хартли разтвори внимателно шумака в посоката, накъдето бяха отминали. Пред него се откриваше прерията. Вече доста надалеч крачеше Халер. Трамповете го забелязаха и препуснаха към него. Той ги чу, обърна се и спря уплашен. Скоро го настигнаха; заговориха го и той посочи на изток; сигурно им обясняваше, че американецът се е върнал към фермата в тази посока. След това се разнесе пистолетен изстрел и Халер падна на земята.

— Свърши — измърмори Хартли. — Почакайте, подлеци! Само да ви срещна отново, ще ми платите за този изстрел! Но сега съм любопитен да видя какво ли ще предприемете!

Той видя, че те слязоха от конете си и се заловиха със застреляния. После започнаха да се съвещават, след което отново яхнаха конете. Корнъл прикрепяше на седлото пред себе си трупа на убития. За голямо учудване на американеца Корнъл тръгна обратно, а двамата му спътници продължиха по-нататък. Корнъл достигна храсталака, навлезе навътре с коня си и хвърли трупа на земята; сега трупът се намираше недалеч от Хартли и не можеше да бъде забелязан отвън. След това Корнъл се измъкна от храсталака и препусна. Хартли не можа да види накъде. Известно време се чуваше само тропотът на конските копита, а после настана тишина.

Студени тръпки побиха ранения янки. Сега почти съжаляваше, че не беше предупредил писаря. Беше станал свидетел на това подло

убийство, а трупът лежеше толкова близо до него. Изпитваше силно желание да се махне оттук, но не смееше, тъй като предполагаше, че сега Корнъл ще го търси. Измина четвърт час и после още толкова. Най-сетне той се реши да изостави ужасното място. Но първо огледа прерията още веднъж и тогава съзря нещо, което го накара да не излиза от скривалището си.

Отдясно, откъм прерията, се приближаваше един конник, който държеше в ръката си поводите на друг кон без ездач. Той се натъкна на следите на двамата трампове и се спря, за да слезе от коня си. След като се озърна внимателно на всички страни, той се наведе, за да разгледа следите. После тръгна по тях, докато стигна мястото на убийството. Конете сами го последваха. Отново се спря, за да огледа земята. Измина доста време, преди да се изправи, а после тръгна към храстите, без да откъсва поглед от следата на Корнъл. На около петдесетина крачки от храстите той се спря, издаде особен гърлен звук и посочи с ръка към храсталака. Това, изглежда, беше знак за коня му, който се приближи до храстите, описвайки малка дъга, спря се и пое дълбоко въздух през ноздрите си. Тъй като той не показва признаци на безпокойство, ездачът остана доволен и също се приближи до гъсталака.

Сега американецът забеляза, че пред него бе застанал индианец. Той носеше кожени панталони с ресни, а ловната му риза бе украсена с извезани фигури и по шевовите ѝ също имаше ресни. Малките му крака бяха обути в мокасини. Дългата му черна коса бе сплетена в шлемовидна прическа, но тя не беше окичена с нито едно орлово перо. Около врата му висеше тройна огърлица от мечи нокти, лулата на мира и неговият амулет. Ръката му държеше двуцевна пушка, чийто приклад беше обкован с многобройни сребърни гвоздеи. Лицето му имаше матов светлокафяв цвят с лек бронзов оттенък. Чертите му бяха почти римски и само леко изпъкналите скули напомняха за типа на северноамериканските индианци.

Всъщност близостта на един червенокож беше напълно достатъчна да изпълни със страх този янки, който поначало не бе роден герой. Но колкото по-дълго разглеждаше лицето на индианеца, толкова повече му се струваше, че нямаше защо да се бои от него. Червенокожият се беше приближил на двадесетина крачки, конят му бе дошъл още по-наблизо, докато другият кон стоеше зад гърба на

индианеца. Но сега конят, който се канеше да направи още една крачка напред, се вдигна на задните си крака и отскочи назад, като изпръхтя силно и настойчиво. Изглежда, бе надушил Хартли или убития. В същият миг индианецът отскочи встрани като пантера и изчезна; след него изчезна и вторият кон.

Хартли остана сгушен тих и неподвижен дълго, много дълго, докато ухото му долови приглушения вик на индианеца „уф!“. Той чу само тази сричка и щом обърна глава в тази посока, видя, че индианецът беше коленичил над трупа на писаря, като го оглеждаше и опипваше. След това червенокожият се оттегли и около четвърт час не се появи никакъв, докато Хартли изведнъж се стресна, защото съвсем близо до него се разнесоха думите:

— Защо бледоликият се е скрил тука? Защо не излезе да се покаже пред погледа на червенокожия воин? Нима няма да каже някъде избягаха тримата убийци на другия бледолик?

Когато Хартли обърна главата си, видя индианеца клекнал до него, да държи в ръка закривения си нож. Думите му показваха, че е разчел следите правилно и разполага с много остър ум. Той не смяташе Хартли за убиец. Това успокои американеца и той отговори.

— Крия се от убийците. Двама от тях продължиха през прерията. Третият захвърли тук трупа, а аз не смея да изляза, защото не знам дали си е отишъл.

— Отишъл си е. Следата му води от храстите на изток.

— Значи се е отправил към фермата, за да ме преследва. Но наистина ли не е вече тук?

— Не. Моят бял брат и аз сме единствените живи хора, които се намират тук. Нека той излезе от храстите и ми разкаже какво се е случило.

Индианецът говореше английски много добре. Неговите думи и начинът, по който говореше, спечелиха доверието на Хартли. Той изпълзя от храстите и като се огледа, видя, че двата коня бяха привързани за колчета на доста далечно разстояние. Индианецът оглеждаше белия с поглед, който сякаш проникваше чак до сърцето му. След малко каза:

— От юг са се приближили пеша двама души, един от тях се е скрил тук и това си ти; другият е продължил през откритата прерия. Тогава пристигнали трима конници, които го преследвали. Убили го с

пистолетен изстрел в главата. Двама от тях поели пак по пътя си. Третият взел трупа на коня си, стигнал до храсталака, захвърлил трупа и препуснал в галоп на изток. Така ли е било?

— Да, точно така — кимна Хартли.

— Тогава кажи ми защо са застреляли твоя бял брат. Кой си ти и защо си дошъл в тази местност? Някой от тези трима мъже ли те рани в ръката?

Дружелюбният тон, с който бяха зададени тези въпроси, доказва на Хартли, че червенокожият е добре настроен към него и не изпитва никакви подозрения относно държанието му. Той отвърна на въпросите му. През това време индианецът гледаше нейде встрани, но щом свърши, той го изглежда проницателно и попита:

— Значи твоят спътник е трябвало да заплати живота ти със своя собствен живот?

Хартли сведе очи и отвърна почти заеквайки:

— Не. Помолих го да се скрие с мене, но не пожела.

— Тогава ти си му казал, че зад вас идват убийците?

— Да.

— А каза ли му също, че искаш да се скриеш тук?

— Да.

— А защо е показал към изток, когато убийците са го попитали към коя ферма си се отправил?

— За да ги заблуди.

— Искал е да те спаси и е бил истински другар. А ти беше ли достоен за него? Само Великият Маниту знае всичко; моето око не може да проникне в сърцето ти. Но ако можеше, ти вероятно щеше да се срамуваш сега от мене. Аз ще мълча. Нека твоят бог те съди. Познаваш ли ме?

— Не — отвърна Хартли тихо.

— Аз съм Винету, вождът на апачите. Ръката ми препречва пътя на злите хора, но ръката ми защитава всеки, който има чиста съвест. Ще прегледам раната ти. Но кажи ми най-напред защо са се върнали убийците, защо са ви последвали пак. Знаеш ли нещо?

Хартли беше чувал много пъти за Винету. Сега той отговори още по-учтиво:

— Вече ти казах каквото знаех. Искаха да ни премахнат, за да не се разбере, че са ме обрали.

— Не. Ако е била само тази причината, те са щели да ви убият веднага. Сигурно е имало и нещо друго, за което са се сетили едва покъсно. Претърсиха ли те старателно?

— Да.

— Всичко ли ти взеха? А на твоя спътник?

— Не. Той им обясни, че е нещастен беглец и ги убеди, като им показа писмото.

— Писмо ли? Те взеха ли го?

— Не, върнаха му го.

— А той къде го прибра?

— Във вътрешния джоб на палтото си.

— Но там го няма вече. Претърсих всички джобове на убития и не намерих никакво писмо. Следователно то е причината, която ги е накарала да се върнат и да ви настигнат.

— Едва ли! — рече Хартли поклащайки глава.

Индианецът не каза нищо. Той измъкна трупа от храстите и го претърси отново. Мъртвецът представляваше ужасна гледка; не поради огнестрелната рана, а защото цялото му лице беше нарязано от ножове, така че бе станало неузнаваемо. Джобовете му бяха празни. Естествено, бяха му взели и пушката.

Индианецът замислено гледаше в далечината. След малко каза с тон, в който звучеше непоклонливо убеждение:

— Твоят другар е искал да отиде в Шеридън. Двама от убийците са се отправили на север, в посоката, където се намира това населено място. И те искат да отидат там. Защо са му взели писмото? Защото им трябва, искат да си послужат с него. Защо са обезобразили лицето на мъртвеца? За да не го познае някой, за да не се разчуе, че Халер е мъртъв; той просто не бива да е мъртъв, защото един от убийците ще се представи за Халер.

— Но с каква цел?

— Не знам, но ще разбере.

— Тогава си решил да ги последваш?

— Да. Бях тръгнал към реката Смоуки Хил, а Шеридън се намира наблизо; ако мина през Шеридън, пътят ми няма да се удължи особено. Тези бледолики несъмнено замислят нещо лошо. Може би ще успея да го предотвратя. Ще дойде ли с мене моят бял брат?

— Бях решил да отида до някоя близка ферма, за да се погрижа за ръката си. Но разбира се, че е много по-добре да отида в Шеридън. Може би там ще получа откраднатите пари.

— Тогава ще яздим заедно.

— А раната ми?

— Ще я прегледам. Във фермата моят бял брат ще намери кой да се грижи за него, но няма да намери лекар. А Винету разбира от лекуване на рани. Той умее да направи счупената кост здрава и има чудесно средство срещу треската. Покажи ми ръката си!

Още писарят беше разпрал ръкава на фрака на американеца; сега той успя да разголи ръката си. Винету го прегледа и заяви, че раната не била толкова зле, колкото изглеждала. Куршумът не беше раздробил костта, а я беше направо пробил, защото бе изстрелян съвсем отблизо. Червенокожият извади от дисагите на седлото си някакво изсушено растение, намокри го и го сложи върху раната. После издяла две дървени шини и превърза с тях ръката така изкусно, че и най-опитният хирург не би могъл с такива подръчни материали да направи по-добра превръзка. След това каза на Хартли:

— Моят брат може спокойно да язди с мене. Той изобщо няма да има треска или ако тя се появи, ние вече ще бъдем в Шеридън.

— Но няма ли най-напред да се опитаме да разберем какво прави третият убиец? — попита Хартли.

— Не. Той те търси, но тъй като няма да намери следата ти, ще се присъедини към другите двама. А може би има и други спътници, при които ще отиде сега, за да се отправят заедно към Шеридън. Аз идвам от населени местности и научих, че в Канзас се събират много от онези бледолики, които се наричат трампове. Възможно е тези хора да са от тях, а трамповете да са замислили нещо срещу Шеридън. Не бива да губим повече време, трябва да бързаме и да предупредим белите, които живеят там. Винету знае пътя на убийците и не му трябва следите им. Ще тръгнем по друг път.

— А кога ще пристигнем в Шеридън?

— Не знам дали моят брат е добър ездач.

— Е, не съм изкусен ездач. Не съм седял дълго време в седлото, но няма да се оставя на коня да ме хвърли на земята.

— Не бива да препускаме устремно, но ще поддържаме равномерно бързо темпо. Ще яздим през цялата нощ и утре сутринта

ще достигнем целта си. Убийците, които искаме да заловим, ще лагеруват някъде през нощта, тъй че ще пристигнат по-късно в Шеридън.

— А какво ще правим с трупа на нещастния Халер?

— Ще го погребем и моят брат ще каже някоя молитва.

Почвата беше мека и скоро издълбаха достатъчно дълбока яма, въпреки че си служеха само с ножовете. Положиха вътре мъртвеца и после го засипаха с изровената пръст. Хартли свали шапката си и склочи ръце за молитва. Дали се молеше истински, бе доста съмнително. Апачът гледаше сериозно и съсредоточено към залязващото слънце, сякаш погледът му се опитваше да надзърне отвъд далечния запад във Вечните ловни полета. Той беше езичник, но сигурно се молеше. След това двамата се отправиха към конете.

— Нека моят бял брат се качи на моя кон — каза индианецът. — Походката му е лека и равномерна като плъзгащо се кану по водната повърхност. Аз ще яхна другия кон.

Те възседнаха конете и потеглиха — отначало на запад, а след това завиха на север. Конете сигурно бяха изминали дълъг път, но се движеха тъй бодро, сякаш току-що се бяха завърнали от паша. Слънцето слизаше все по-ниско и по-ниско. Най-после то изчезна зад хоризонта, вечерният сумрак трая много кратко време и скоро настъпи черна нощ. Това направи Хартли неспокоен.

— Няма ли да объркаш пътя в тази тъмнина?

— Винету никога не бърка пътя — нито през деня, нито през нощта. Той е като звездата, която се намира винаги на своето място. Той познава всички местности на тази страна така добре, както един бледолик познава помещенията на къщата си.

— Но може да има толкова много препятствия, които не се виждат!

— Очите на Винету виждат и през нощта. А ако има нещо, което той не може да забележи, то няма да убегне на неговия кон. Нека моят брат не язди до мен, а зад мен — така неговият кон няма да направи погрешна стъпка.

Наистина беше почти невероятно с каква сигурност се придвижваха конят и ездачът. Заобикаляха всяко препятствие и така минаваха час след час, ту ходом, ту в тръс и дори в галоп. На пътя им се изпречваха блата и потоци, минаваха покрай ферми; Винету знаеше

обаче винаги къде се намира и нито за секунда не се поколеба в коя посока да продължат пътя си. Хартли се чувстваше вече съвсем спокоен. Раната му беше създавала тревоги, но сега усети, че билката има чудодейна сила. Дори от време на време изобщо не чувстваше болка и единственото нещо, от което би могъл да се оплаче беше необичайната за него езда. Спираха няколко пъти, за да могат конете да пият вода и да бъде мокрена превръзката на раната със студена вода. След полунощ Винету измъкна парче месо и го даде на Хартли. Нищо друго не прекъсна ездата им и когато се почувствува приближаването на утрото по засилващия се хлад, Хартли си помисли, че би могъл спокойно да издържи още доста време в седлото.

Небето на изток посивя, но предметите наоколо още не можеха да се различат, защото наоколо се стелеше гъста мъгла.

— Това са мъглите край Смоуки Хил — обясни вождът. — Скоро ще я достигнем.

Той искаше да каже още нещо, но изведнъж спря коня си и се заслуша в равномерния тропот на конски копита, който се приближаваше отляво. Конят галопираше. И ето, той се появи и префуча покрай тях, *ventre à terre*^[3], мълниеносно като някой фантом. Двамата не успяха да видят нито коня, нито ездача, а само една тъмна широкопола шапка, която се бе показала за секунда над ниско разстилащата се мъгла. Конският тропот заглъхна след няколко секунди.

— Уф! — извика Винету изненадано. — Бледолик! Тъй, както препускаше този човек, могат да яздят малко бледолики! Така яздят Олд Шетърхенд и Олд Файерхенд; но Олд Шетърхенд не може да е наблизил, защото имаме среща с него горе, при Сребърното езеро, а Олд Файерхенд трябва да се намира сега в Канзас. Да не би да е бил той?

— Олд Файерхенд? — обади се Хартли. — Това е един прочут уестман.

— Той и Олд Шетърхенд са най-добрите, най-опитните и най-храбрите бледолики, които познава Винету. Той е техен приятел.

— Изглежда, този човек бързаше много. Накъде ли отива?

— Към Шеридън, защото посоката, в която препускаше, съвпада с нашата. Вляво от нас се намира Игъл Тейл, а пред нас е бродът, където се прекосява реката. Скоро ще го достигнем. А в Шеридън ще разберем кой е бил този човек.

Мъглата започна да се разнася, утринният вятър я разкъса и скоро двамата забелязаха пред себе си река Смоуки Хил. И сега апачът отново доказа изключителното си чувство за ориентация — той излезе на реката точно при мястото, където се намираше бродът. Тук водата достигаше само до коремите на конете, така че реката можеше да се премине лесно и безопасно.

След като излязоха на другия бряг, конниците пресякоха най-напред ивица от храсталаци и дървета, които растяха край реката, после отново излязоха в открита местност, обрасла само с трева, и не след дълго пред очите им се появи Шеридън, тяхната цел.

[1] Буника — отровна трева (*Hyoscyamus niger*). — Б.пр. ↑

[2] Фамулус (лат.) — в случая — помощник, ученик на учен. — Б.пр. ↑

[3] *Ventre à terre* (фр.) — с всичка сила (препускам, тичам). — Б.пр. ↑

9. РАЗМЯНА НА УЛОВКИ

По времето, когато ставаха тези събития, Шеридън не беше нито град, нито село, а само временно селище за работниците, строящи железопътната линия. Имаше доста къщи и колиби, направени от камък, глина или дърво; те бяха съвсем жалки постройки, над чиито врати се срещаха тук-там гръмки надписи. Виждаха се табели „хотел“ или „кръчма“, но в тези сгради не би живял и най-бедният немски занаятчия. Имаше и няколко симпатични дървени постройки, чиято конструкция позволяваше да бъдат разглобявани и пренасяни на друго място. Най-голямата от тях се издигаше на един хълм и нейната фирма се виждаше отдалече — „Чарлз Чарой, инженер“. Двамата насочиха конете си натам, оставиха животните пред вратата, където беше привързан и друг кон, оседлан по индиански маниер.

— Уф! — възкликна Винету, като го заразглежда със светнал поглед. — Този кон е достоен да бъде язден от отличен ездач. Сигурно е на бледоликия, който мина покрай нас.

Двамата също вързаха конете си. Наблизо не се виждаше жив човек, а и като огледаха цялото селище, пак не можаха да видят някого, защото беше много рано. Но вратата бе отворена и те влязоха вътре. Посрещна ги млад негър и ги попита какво желаят. Преди да успеят да му отговорят, беше отворена една странична врата и се появи млад човек, който огледа апача с учуден, но дружелюбен поглед. Той беше инженерът. Името му^[1], тъмният тен на кожата и черната му къдрава коса издаваха, че е потомък на някоя френска фамилия, заселила се отдавна в южните щати.

— Кого търсите така рано, мешърс? — попита той и се поклони почтително пред червенокожия.

— Търсим инженер Чарой — отвърна индианецът на безукорен английски, като изговори правилно дори френското име.

— Well, аз съм. Заповядайте, ако обичате!

Той влезе обратно в стаята, а двамата го последваха. Помещението беше малко и скромно обзаведено. По пръснатите

наоколо канцеларски материали можеше да се предположи, че тук е бюрото на инженера. Той им предложи два стола да седнат и зачака с нескрито любопитство да разбере защо бяха дошли. Хартли седна веднага: индианецът остана все още прав от учтивост, след това сведе красивата си глава за поздрав и започна да говори:

— Аз съм Винету, вождът на апачите...

— Вече знам, вече знам! — прекъсна го бързо инженерът.

— Вече знаеш? — попита индианецът. — Вече си ме виждал?

— Не, но при мен е един човек, който те познава и ви видя през прозореца. Извънредно много се радвам да се запозная с прочутия Винету. Седни и ми кажи какво те води при мен. След това те моля да бъдеш мой гост.

— Познаваш ли един бледолик, който живее в Кинсли и се казва Бент Нортън?

— Да, познавам го много добре. Той е един от най-добрите ми приятели.

— А познаваш ли бледоликия Халер, неговия писар?

— Не. Откакто моят приятел живее в Кинсли, не съм го посещавал.

— Този писар ще дойде днес при теб с още един бледолик и ще ти предаде препоръчително писмо от Нортън. Ще трябва да назначиш писаря на работа в твоето бюро, а и на другия да намериш някаква работа. Двата бледолики са... убийци! Ако постъпиш умно, ще успеем да разберем какви са истинските им намерения, след като разговаряш с тях.

— Да не би да искат да ме убият? — усмихна се Чарой недоверчиво.

— Може би! — кимна Винету сериозно. — И не само теб, а и други. Мисля, че са трампове.

— Трампове ли? — попита бързо инженерът, — Ах, това е вече друго нещо. Току-що научих, че банда трампове се е отправила към Игъл Тейл и насам, за да ни ограбят. На тези разбойници им трябва нашата каса.

— От кого го узна?

— От... е, може би е по-добре да не споменавам името му, а веднага да ти го представя.

Лицето му сияеше от удоволствие, че ще може да изненада приятно индианеца. Той отвори вратата на съседната стая, откъдето се появи Олд Файерхенд. Ако инженерът си беше представял, че индианецът ще даде многословен израз на радостта си, то той не бе запознат с навиците и обичаите на индианците. Никой червенокож воин не изразява бурно радостта или болката си в присъствието на други хора. Наистина очите на апача светнаха радостно, но иначе той си остана спокоен, приближи се към ловеца и му протегна ръката си. Ловецът го притегли към широките си гърди, целуна го по двете страни и каза радостно развълнуван:

— Приятелю мой, скъпи, скъпи братко! Колко се зарадвах и изненадах, когато те видях да скачаш от коня си! Колко дълго време не сме се виждали!

— Видях те днес на разсъмване — отвърна индианецът, — когато префуча покрай нас в онази гъста мъгла край реката.

— И не ме извика!

— Мъглата те скриваше, затова не можах да те разгледам добре, а ти прелетя покрай нас като прерийна буря.

— Трябваше да яздя бързо, за да изпреваря трамповете. Реших да се заема сам с тази работа, понеже е много важна и не исках да я поверявам на никой друг. Повече от двеста трампа са се отправили насам!

— Тогава не съм се излъгал. Убийците са били техни разузнавачи, тръгнали пред основната група.

— Ще ми разкажеш ли какво знаеш за тези хора?

— Вождът на апачите не обича да говори много, той е човек на делата. Но този бледолик може да разкаже всичко най-точно.

Той посочи Хартли, който с влизането на Олд Файерхенд беше станал от стола си и все още оглеждаше огромния мъж с удивление. Да, ето това бяха мъже, този Олд Файерхенд и този Винету! Хартли си помисли колко незначителен и жалък бе в сравнение с тях. Изглежда, подобно чувство беше спходило и инженера. То се бе изписало по лицето му и си личеше от почтителната му стойка.

Всички насядаха и Хартли разказа вчерашните си преживявания. След това Олд Файерхенд описа бегло срещите си с Червения Корнъл на парахода, при рафтърите и най-сетне при Бътлъровата ферма. После накара да му опишат предводителя на тримата, който беше застрелял

писаря и се беше отделил от другите двама. След като Хартли обрисова по възможност най-точно този човек и спомена, че му липсват ушите, ловецът каза:

— Това е бил Корнъл! Оставил си е сега косата черна. Дано най-после ни падне в ръцете!

— А тогава сигурно ще му се изпари желанието за престъпления! — обади се инженерът заплашително. — Над двеста трампа! Ама че убийства, пожари и грабежи щеше да има! Мешърс, вие сте наши спасители и не знам как да ви се отблагодаря! Този Корнъл трябва да е узнал по някакъв начин, че получавам парите за голям участък от линията, след което ги разпределям между моите колеги, за да изплащат заплатите на работниците. Но сега съм предупреден и може да заповяда с трамповете си! Ние ще бъдем готови.

— Не бъдете толкова сигурен! — предупреди го Олд Файерхенд. — Двеста отчаяни разбойници не са малко нещо!

— Може и да е така, но аз мога да събера за няколко часа хиляда работници.

— А добре ли са въоръжени?

— Всеки от тях има някакво оръжие. Най-сетне ножовете, лопатите и лизгарите също вършат работа.

— Лопати срещу двеста пушки? Ще се пролее толкова кръв, че не бих желал да поемам отговорността за подобно нещо.

— Тогава от форт Уолс с готовност ще ми изпратят стотина войници.

— Куражът ви заслужава похвала, сър, но в такъв случай винаги е по-добре вместо сила да се употреби някоя уловка. Щом като мога да победея неприятеля с хитрост, защо е необходимо да жертвам живота на толкова хора?

— Каква уловка и каква хитрост имате предвид, сър? С удоволствие ще последвам съвета ви. Вие сте съвършено различен човек от мене и ако това ви задоволява, аз съм готов веднага да ви отстъпя ръководството над този обект и моите хора.

— Не избързвайте, сър! Най-напред трябва да обмислим нещата. Преди всичко трамповете не бива да забележат, че сте предупреден. Следователно не трябва да научават, че се намираме тук, нито пък да виждат конете ни. Има ли къде да ги скрием?

— Могат да изчезнат веднага, сър. За щастие дойдохте толкова рано сутринта, че никой от работниците не ви е видял. Иначе разузнавачите на трамповете можеха да научат нещо от тях. Моят негър ще скрие конете и ще се грижи за тях; той е много верен и мълчалив човек.

— Добре, наредете му да се заеме с тях! Ще трябва да се погрижите и за мастър Хартли. Намерете му легло. Но никой друг освен вас, негърът и лекарят не бива да знае за присъствието му тук; надявам се, че имате лекар на разположение.

— Разбира се. Веднага ще пратя да го повикат.

Той се отдалечи с Хартли, който го последва с удоволствие, защото се чувствуваше много изморен. Когато инженерът се върна след известно време и заяви, че раненият, и конете са настанени добре, Олд Файерхенд каза:

— Искан да избягна всякакво обсъждане на плана ни в присъствието на този шарлатанин, защото му нямам никакво доверие. В разказа му има неясноти. Убеден съм, че умишлено е изпратил нещастния писар на сигурна смърт, за да спаси себе си. Не искам да си имам работа с такива хора.

— Значи имате план, който искате да ни съобщите? — попита инженерът любопитно.

— Не. Ние можем да начертаям нашия план едва тогава, когато узнаем намеренията на трамповете, а това няма да стане, преди да са се появили разузнавачите им и преди да са разговаряли с вас.

— Имате право. Засега трябва да имаме търпение.

Тогава Винету направи с ръка едно движение, което означаваше, че е на друго мнение, и каза:

— Всеки воин може да се бие по два начина: или напада, или се отбранява. Ако Винету не знае дали и как ще може да се защитава, тогава той предпочита да напада. Така е по-бързо, по-сигурно и по-храбро.

— Значи моят червенокож брат не иска и да знае за плана на трамповете? — попита Олд Файерхенд.

— Той непременно ще го узнае, но защо вождът на апачите трябва да се принуждава да действа според техния план, когато му е по-лесно да ги накара да се съобразяват с неговия?

— Ах, ти имаш вече готов план?

— Да. Тези твари не са никакви воини, с които човек може да воюва честно; те са крастави кучета, които трябва да бъдат убити с тояги. Защо да чакам, докато ме ухапе кучето, когато мога преди това да го убия с един удар или да го удуша в някой капан?

— Да не би да имаш предвид някоя клопка за трамповете?

— Имам предвид и ние ще им я поставим. Тези койоти идват, за да ограбят касата. Ако касата е тук, те ще дойдат насам. Ако тя е другаде, те ще се отправят натам, а ако се намира в Огнения кон^[2], ще се качат на него и ще отидат към гибелта си, без да причинят на хората тук ни най-малко зло.

— Аха, започвам да те разбирам — извика Олд Файерхенд. — Каква идея! Искаш да кажеш да подмамим негодниците във влака?

— Да. Винету не разбира как се управлява Огнения кон. Той посочи начина, а нека белите му братя обмислят подробностите.

— Да ги примамим във влака ли? — попита инженерът. — Но защо? Можем да ги изчакаме тук, да им устроим засада и да ги унищожим.

— При което мнозина от нас ще трябва да умрат! — обади се Олд Файерхенд. — Но ако се качат във влака, ще ги закараме на някое място, където ще бъдат принудени да се предадат, без да могат да ни навредят с нищо.

— И през ум няма да им мине да се качат във влака!

— Ще се качат, ако ги подмамим с касата.

— Значи искате да занеса касата във влака?

Никой не беше очаквал такъв въпрос от инженера, който имаше интелигентен вид. Винету направи пренебрежително движение с ръка, а Олд Файерхенд отвърна:

— Но кой иска от вас такова нещо? Трамповете трябва само да са убедени, че във влака има пари. Ще назначите техния разузнавач при вас като писар и ще се преструвате, че му имате пълно доверие. Ще му съобщите, че на тази станция ще спре влак, който пренася много пари. Тогава те сигурно ще дойдат и ще нахълтат във вагоните. Щом се качат, влакът ще тръгне и ще ги отнесе. Ще можете ли да намерите влак за тази цел?

— О, имаме вагони колкото искате! Бих поел и цялата отговорност върху себе си, ако бях горе-долу убеден, че ще успеем. Но

остават още няколко въпроса. Кой ще управлява влака? Сигурно е, че машинистът и огнярят ще бъдат застреляни от трамповете.

— Pshaw! Все ще се намери някой машинист, а огняр ще бъда аз. Подробности ще обсъдим допълнително. Предполагам, че трамповете ще пристигнат днес в Игъл Тейл, защото това е първата им цел. Значи ние можем да заплануваме нашия номер за утрешната нощ. Дотогава е необходимо да открием място, където да откарваме бандитите. Ще трябва да го изберем още предиобед, защото предполагам, че следобед ще пристигнат разузнавачите. Разполагате ли с дрезина, сър?

— Разбира се.

— Тогава тръгвам с вас. Винету не бива да идва с нас; трябва да се крие, защото присъствието му би могло да издаде намеренията ни. И мене никой не бива да ме познае; предвидих го и затова съм си донесъл един стар лепен костюм.

Лицето на инженера изразяваше все още загриженост и той се обади:

— Сър, тази работа ви се вижда тъй лесна, както плуването за рибата. Но на мен не ми се струва толкова естествена и лесна. Как ще уведоим трамповете? Как ще ги накараме да дойдат в удобното за нас време?

— Ама че въпрос! Новият писар ще ви разпита сам и каквито измислици му разкажете, това и ще съобщи тайно на другарите си като чиста истина.

— Е добре! А ако им дойде мисълта да не се качват във влака, а някъде да разрушат релсите, за да дерайлира?

— Това може да предотвратите много лесно, като кажете на писаря, че пред всяка композиция, пренасяща толкова много пари, се пуска отделен локомотив, който изпитва сигурността на релсите. Тогава те ще се откажат от разрушаването им. Ако действате умно, всичко ще мине добре. С дружелюбно отношение и повече работа трябва да се опитате да задържите тук писаря, докато дойде време за спане; не бива да го оставяте да излиза и да говори с някого. Дайте му стая на първия етаж с един прозорец. Прозорецът се намира само на половин метър от плоския покрив; аз ще се кача на покрива и ще мога да чуя всяка дума.

— Вие мислите, че ще говори през прозореца?

— Да. Мнимият Халер трябва да измъкне сведенията от вас, а другият трамп, който ще дойде с него, ще играе ролята на вестоносец. Друга възможност изобщо не съществува; скоро ще се убедите. И другият ще поиска работа, за да има основание да остане тук, но по едни или други причини няма да я започне, за да може да напуска Шеридън когато си иска. Ще се опита да говори с писаря, за да научи нещо ново, но няма да може да отиде при него, преди да са си легнали хората да спят. Той ще се промъкне до къщата, писарят ще отвори прозореца си, а аз ще бъда на покрива за да чуя целия им разговор. Сега всичко това наистина може да ви се струва трудно и извънредно опасно, защото не сте уестман, но когато се заловите истински с тази работа, ще разберете, че всичко е съвсем естествено и понятно:

— Хау! — съгласи се индианецът. — Нека моите бели братя определят сега и мястото, където ще поставим клопката. Когато се върнат, аз ще се измъкна тайно оттук, за да не стоя бездеен.

— Къде ще отиде моят брат?

— Винету се чувства у дома си навсякъде, и в гората, и из прерията.

— Вождът на апачите може да има компания, ако желае. Моите рафтъри и ловци са се събрали на едно място, което се намира на един час път под Игъл Тейл. Имат за задача да наблюдават трамповете. При тях се намира и Леля Дрол.

— Уф! — извика апачът и иначе толкова сериозното му лице придоби развеселен израз. — Лелята е добър, храбър и умен бледолик. Винету ще отиде при нея.

— Добре! Моят червен брат ще намери там и други храбри мъже: Черния Том, Хъмпи Бил, Чичо Гънстик и други, чиито имена той поне е чувал. Но засега нека отиде в стаята ми и ме почака, докато се върнем.

Олд Файерхенд бе получил една стая от инженера още преди идването на апача. Сега двамата с Винету се отправиха към нея, за да смени ловните си дрехи, защото те биеха на очи; в другите дрехи работниците щяха да го помислят за новопристигнал колега. Скоро дрезината беше готова. Олд Файерхенд и инженерът се качиха отпред, а двама работници заеха места отстрани на стъпалата, за да задвижват ръчните лостове. Дрезината прекоси мястото на строежа, където

навсякъде се виждаха прилежно работещи фигури, а после се отправи по свободното трасе, което бе вече готово и водеше към Кит Карсън.

Междувременно Винету се разположи удобно в стаята и не пропусна възможността малко да поспи. Когато двамата се върнаха, го събудиха. Той разбра, че Олд Файерхенд е намерил удобно място, и кимна доволен:

— Това е добре! Кучетата ще треперят от страх и ще вият от ужас. Сега Винету ще отиде при Леля Дрол, за да каже на рафтърите да бъдат готови.

Той се измъкна от къщата и отиде при скривалището, където бяха конете.

Едва беше изтекла обедната почивка и откъм реката се зададоха двама конници. По описанието, което бе направил Хартли, нямаше никакво съмнение, че са очакваните разузнавачи. Хартли беше събуден и ги разпозна веднага. Олд Файерхенд се скри в стаята до бюрото, за да бъде свидетел на разговора. Вратата бе само притворена.

Когато двамата мъже влязоха, инженерът се намираше в стаята си. Поздравиха го учтиво и един от тях му подаде препоръчителното писмо, без да каже нищо за целта на посещението си. Инженерът го прочете и им каза дружелюбно:

— Работили сте при моя приятел Нортън? Как е той!

Последваха обичайните в такъв случай въпроси и отговори и накрая инженерът попита защо писарят е бил принуден да напусне Кинсли. Трамът разказа една тъжна история, която отговаряше на съдържанието на писмото, но беше абсолютно измислена от него. Инженерът го изслуша внимателно и каза:

— Това е толкова тъжно, че събудихте състраданието ми, още повече че от писмото разбрах каква обич и доверие е хранил Нортън към вас. Затова и молбата му няма да остане неудовлетворена. Наистина аз си имам вече писар, но от доста време се нуждая от човек, на чието перо да мога да доверявам някои по-важни и секретни неща. Мислите ли, че ще можете да се справите с такава работа?

— Сър — отвърна мнимият Халер зарадвано, — нека да опитаме! Аз лично съм убеден, че ще бъдете доволен от мене.

— Well, да опитаме. Засега няма да говорим за заплатата, най-напред искам да ви опозная, а това ще стане за няколко дни. Колкото сте по-схватлив и похватен, толкова по-добре ще ви заплащам. Сега

съм много зает, затова се поразходете и се огледайте наоколо и елате в пет часа пак. Ще живеете при мен, в тази къща; ще се храните заедно с мен и ще спазвате реда, установен в този дом. Не желая да общувате с обикновените работници. Точно в десет часа заключваме вратата.

— Доволен съм, сър, защото точно така съм живял и досега — увери го човекът, който и без това бе много доволен, че беше назначен. После добави: — Но имам още една молба, която засяга моя спътник. Бихте ли намерили някаква работа за него?

— Каква работа?

— Каква да е — отвърна другият скромно. — Ще бъда доволен, ако получа някаква работа.

— Как се казвате?

— Дъгби. Срегнах мастър Халер по пътя и се присъединих към него, щом разбрах, че на жп линията може да се намери работа.

— А какво сте работили досега, мистър Дъгби?

— Дълго време бях каубой в една ферма, недалеч от Лас Анимас. Това беше див живот, който не можех повече да търпя и затова тръгнах да си търся друга работа. Преди няколко дни се счепках с един грубиян и ножът му ми прониза дланта. Раната още не е заздравяла съвсем, но се надявам, че след два-три дни ще мога да използвам ръката си, в случай че ми намерите някаква работа.

— Ще получите работа по всяко време. Останете в Шеридън, лекувайте ръката си и когато оздравеете, ми се обадете. А сега можете да си отидете.

Двамата напуснаха бюро. Инженерът отиде при Олд Файерхенд и каза:

— Бяхте съвсем прав, сър! Този Дъгби се е погрижил да не работи, а да има свободно време, за да ходи до Игъл Тейл. Беше си превързал ръката.

— Сигурно е съвсем здрав. Защо наредихте на писаря да дойде едва в пет часа?

— Защото искам да му намеря работа, докато дойде време за лягане. А ако почнем отсега, ще се изморим страшно и двамата, а освен това може нещо да заподозре.

— Много правилно! До десет часа ще имате цели пет часа и няма да ви е лесно да му попречите да се срещне с други хора.

И така първата част от плана беше приключена. Втората част можеше да се изпълни едва след като бъдеше подслушан разговорът между трамповете. Дотогава имаше доста време и Олд Файерхенд го използва, за да поспи. Когато се събуди, вече почти се беше стъмнило и негърът му донесе вечеря. Към десет часа се появи инженерът и съобщи, че писарят вече отдавна се е навечерял и ще се прибере в стаята си.

Олд Файерхенд се качи на горния етаж, откъдето през четвъртит отвор, покрит с капак, можеше да се излезе на покрива. Той легна на покрива и запълзя внимателно към онзи край, под който трябваше да се намира прозорецът на писаря. След като чака спокойно известно време, той долови, че някъде под него се отваря врата. Нечии стъпки се приближиха към прозореца и тъмнината навън бе прорязана от снопове светлина. Покривът се състоеше от един ред недебели дъски, върху които бяха заковани листове ламарина. Както Олд Файерхенд чуваше стъпките отдолу, така и писарят можеше да чуе всеки шум отгоре; затова ловецът трябваше да бъде извънредно предпазлив.

Той напрегна зрението си, за да различи нещо в нощната тъма. И не напразно. Близо до падащия от прозореца сноп лъчи стоеше човешка фигура. Чу се шумът от отварящия се прозорец.

— Глупако — дочу се полувисок ядосан глас, — изгаси светлината, нали ще ме освети!

— Ти си глупак! — отвърна писарят. — Защо си ми дошъл по туй време! Всички в къщата са още будни. Ела след един час.

— Добре! Но кажи ми поне научи ли нещо!

— И то какво!

— Добри ли са новините?

— Чудесни са! Много по-хубави, отколкото можехме да предположим. Но сега си върви, възможно е някой да те види!

Прозорецът бе затворен и фигурата изчезна. Сега Олд Файерхенд беше принуден да чака повече от час, без да може да се помръдне. Времето минаваше бавно. В къщите и бараките наоколо все още горяха светлини. Но жилището на инженера бе потънало в тъмнина. Олд Файерхенд чу, че прозорецът се отвори отново. Сега вече светлината беше изгасена. Писарят очакваше своя съучастник. Не мина много време и отдолу се разнесе тихо проскърцване от стъпки по песъчливата земя.

— Дъгби! — прошепна писарят от прозореца.

— Да — обади се гласът на Дъгби.

— Къде си, не те виждам!

— Точно под прозореца ти до стената.

— Тъмно ли е навсякъде в къщата?

— Да. Два пъти я обиколих. Всички спят. Какво имаш да ми казваш?

— С тукашната каса няма да стане нищо. Хората получават парите си на всеки две седмици, а вчера са били изплатени заплатите. Значи би трябвало да чакаме цели две седмици, а е невъзможно. Сега в касата няма дори и триста долара. Не си заслужава.

— И това ли бяха добрите, чудесните новини? Кретен такъв!

— Млък! От тази каса наистина не можем да измъкнем нищо, но утре през нощта оттук ще мине влак, в който ще има повече от четиристотин хиляди долара.

— Глупости!

— Истина е. Убедих се със собствените си очи. Влакът идва от Канзас Сити и отива до Кит Карсън, където тези пари ще бъдат употребени за строежа на следващия участък от трасето. Четох писмото и телеграмата. Този загубен инженер ми има абсолютно доверие.

— Но каква е ползата от тази работа? Влакът само минава оттук!

— Глупак! Ще спре тук за цели пет минути.

— Дяволска работа!

— И ние двамата ще бъдем в локомотива.

— Гръм и мълния! Бълнуваш.

— Нищо подобно! Влакът трябва да бъде поет от специален чиновник в Карлайл. Този човек ще остане в локомотива и ще пътува чак до Уолъс, за да предаде пратката там.

— И този специален чиновник ще бъдеш тъкмо ти?

— Да. А и ти ще трябва да дойдеш с мен, или по-точно казано, можеш да дойдеш с мен. Инженерът ми разреши да си избира още един човек, който да бъде край мене и когато го попитах кого ще ми предложи, той ми каза, че това било моя работа. Естествено, избрах тебе.

— Виж какво, не ти ли се струва подозрително това голямо доверие, и то за толкова кратко време?

— Всъщност да, но по всичко разбирам, че той се нуждае от доверено лице, а дълго време не е имал. Обаче и онова знаменито препоръчително писмо ни помогна много. И има още нещо, което разсейва съмненията ми, породени от наистина бързо спечеленото доверие. Нашата задача съвсем не е безопасна!

— Аха! Това вече ме успокоява напълно. Да не би линията да не е строена добре?

— Не, добре е строена, въпреки че тази отсечка е временна, което успях да разбера от документите и плановете. Но можеш да си представиш, че при такава нова, голяма жп линия не могат да се намерят достатъчно изпитани чиновници и служители. Има машинисти, които още никой не познава, а като огняри идват да работят хора, чийто вид и произход са твърде съмнителни. А сега си представи един влак, който пренася почти половин милион долара и се управлява от един такъв машинист и също такъв огняр. Ако двамата негодници се наговорят, биха могли много лесно да спрат някъде влака и да изчезнат с парите. Затова при тях трябва да се намира специален чиновник, и то с един помощник, защото онези са двама. Разбираш ли — нещо като полицейска охрана. Ние двамата ще имаме по един зареден револвер в джобовете си и ще трябва да застреляме онези юнаци на място, ако проявят някакви престъпни намерения.

— Слушай, но това е цял виц. Ние да пазим парите! Някъде по пътя ще принудим двамата да спрат и ще приберем доларите.

— Това няма да стане, защото освен машиниста и огняря във влака ще бъде кондукторът и един банков чиновник от Канзас Сити, който ще носи парите в куфар. И двамата са въоръжени добре. Дори и да накараме машиниста и огняря да спрат, другите двама веднага ще разберат каква е работата и ще защитават вагона си. Не, ще действаме по съвсем друг начин. Ще трябва да нападнем с голямо числено превъзходство, и то на такова място, където най-малко се предполага подобно нещо, а това място е тук.

— И ти мислиш ли, че ще успеем?

— Разбира се! Не съществува никакво съмнение и на никой от нас няма да падне и косъм от главата. Напълно съм убеден и искам още сега да те изпратя при Корнъл да му съобщиш всичко.

— Не мога да яздя в тази тъмнина, още повече че не познавам местността.

— Е, тогава почакай да се разсъмне, но това е и най-късният срок, защото до обяд искам да имам отговор. Пришпорвай коня си, ако ще и да умре под тебе.

— И какво да му кажа?

— Това, което чу сега от мен. Влакът пристига тук точно в три часа през нощта. Ние двамата ще бъдем в локомотива и щом той спре, ще се разправим с машиниста и огняря. Ако е необходимо, ще ги застреляме. Корнъл трябва преди това тайно да заеме позиции с нашите хора около линията и веднага да се качи във вагоните. При нашия голям брой тримата или четирима чиновници във влака и случайно останалите будни жители на Шеридън няма да помислят за съпротива, защото ще бъдат и доста смаяни.

— Хм, планът не е лош. Страхотна сума! Ако делим по равно, всеки от нас ще получи по две хиляди долара. Дано Корнъл се съгласи с предложението ти. Как да ти съобща отговора му?

— Този въпрос е малко сложен. Трябва да избягваме да се срещаме лично. А и не знаем дали ще намерим време и подходящ случай. Ще ме осведомиш писмено.

— Та това не е ли най-опасният начин? Ако ти изпратя някой човек...

— Някой човек ли? Как ти дойде наум? — прекъсна го писарят. — Би било най-голямата глупост, която можем да направим. Не знам дали ще ми се удаде случай да изляза от къщата за по-дълго време, затова ще трябва да ми напишеш всичко и да скриеш бележката някъде наблизо.

— Къде?

— Хмм! Необходимо е да изберем някое място, където мога да отида за малко, без да правя впечатление. Вече знам, че сутринта имам да работя здравата, трябва да попълвам дълги списъци на хората, които получават заплати. Каза ми го инженерът. Но все ще намеря време да сляза до пътната врата. До самата врата има бъчва, в която се събира дъждовната вода. Можеш да скриеш бележката зад бъчвата. Ако сложиш отгоре ѝ някой камък, няма никаква опасност да я види чуждо око.

— Но как ще разбереш, че бележката е вече на мястото? Не можеш да ходиш често и напразно до бъчвата.

— И това ще уредим. Ще трябва да ти съобщя, че ти ще се качиш заедно с мене във влака. Веднага след обяда ще изпратя да те потърсят. Ти ще дойдеш и ще попиташ за какво те викам. Тогава ще скриеш бележката и аз ще знам, че ще я намеря. Съгласен ли си?

— Да.

— Гледай да се върнеш бързо. Лека нощ!

Другият отвърна на поздрава му и бързо изчезна. Прозорецът беше затворен тихо. Олд Файерхенд остана да лежи още известно време на покрива, а после се промъкна най-предпазливо до отвора. Слезе тихо по стълбата и се отправи към стаята на инженера, който беше буден. Разказа му всичко, каквото беше чул, и изказа увереност, че нещата ще се развият според предвидения план. После двамата се разделиха, за да поспят.

На другата сутрин Олд Файерхенд се събуди навреме. И без това не му беше лесно да седи сврян в една стая, защото бе свикнал да се движи и действа. Но нямаше как, трябваше да се примири с положението. Може би беше вече към единадесет часа, когато при него се появи инженерът. Той му събщи, че писарят се е заловил здраво с възложената му работа и полагал всички усилия да се представи за прилежен и работлив човек. В този момент Олд Файерхенд видя, че по хълма се изкачва малка гърбава фигурка, която бе облечена в кожени ловни дрехи, а на рамото ѝ се виждаше дълга карабина.

— Самият Хъмпи Бил! — каза ловецът недоумяващо. После обясни: — От моите хора е. Сигурно се е случило нещо непредвидено, иначе не би се мярнал тук. Дано не е нещо много лошо. Той знае, че съм тук и тъй да се каже инкогнито, и само вас може да попита за мене. Ще го доведете ли тук, сър?

Инженерът излезе и в този момент Бил изчезна в къщата.

— Сър — каза той, — прочетох на фирмата, че тук живее инженерът. Мога ли да говоря с този господин?

— Инженерът съм аз. Влезте. — Той го придружи до стаята на Олд Файерхенд, който посрещна дребния ловец с въпроса какво го е накарало да дойде въпреки всички предварителни уговорки.

— Не се тревожете, сър, няма нищо лошо — отвърна Бил. — Дори може и да е добро, но във всеки случай е нещо, което трябва да узнаете. Избраха ме да ви уведомя. Яздих бързо и се придържах покрай железопътната линия, където трамповете ще избягват да се

мяркат. Следователно не са могли да ме видят. Скрих коня си наблизко в гората и се приближих по такъв начин, че едва ли някой от местните хора ми е обърнал внимание.

— Добре — кимна Олд Файерхенд. — И какво се е случило?

— Вчера привечер, както вече знаете, при нас дойде Винету. Появяването му предизвика у Лелята необикновена радост, а и другите бяха горди, че този забележителен човек е между тях. За нощуване бяхме избрали такова място, което никой от трамповете не можеше да открие. Но какво ли можеше да се скрие от очите на Винету? Малко преди това беше открил и лагера на трамповете и когато се стъмни, отново отиде натам, за да ги наблюдава и ако може да научи нещо. Понеже не се върна на зазоряване, а и няколко часа след това, ние започнахме да се боим за него, но се оказа излишно. Нищо не му се бе случило, а посред бял ден успял да се промъкне толкова близо до трамповете, че можал да чуе разговора им! Но той не бил обикновен разговор, а по-скоро крещене. Бил пристигнал пратеник от Шеридън и им донесъл новини, които ги накарали съвсем да се забравят.

— Аха, това е бил Дъгби.

— Да, Дъгби, така се казвал. Разказал за половин милион долара, които щели да оберат от влака.

— Точно така!

— Тъй! Това ни бе разказано и от апача. Значи туй е клопката, в която искате да подмамите разбойниците. Дъгби е разказал на трамповете онова, с което сте метнали писаря. И сигурно знаете, че е отишъл да им го каже?

— Да, отиването му при тях е част от плана ни.

— Но вие би трябвало да разберете какво решение ще бъде взето след това, нали?

— Разбира се! Нагласихме работата така, че малко след завръщането на Дъгби да можем да научим резултата.

— Сега вече не ви трябва този негодник, защото Винету е чул всичко. Тези мошеници са крещели от радост толкова силно, че се е чувало на една миля наоколо. Дъгби има лош кон и ето защо ще може да се върне едва следобед. Затова Винету постъпи разумно, като ме изпрати при вас. Трамповете са се съгласили веднага с предложението на писаря и са променили само едно нещо.

— Какво?

— Мястото, където ще нападнат влака. Тъй като в Шеридън живеят много работници, а един такъв специален влак събужда любопитството на хората, трамповете предположили, че много работници ще излезнат от къщите си, за да видят влака. А това можело да доведе до неочаквана съпротива. Негодниците искат да вземат парите, но не желаят да заплатят с кръвта си. Ето защо писарят трябвало да остави влака спокойно да напусне Шеридън и недалече от него да застави машиниста и огняря да спрат влака в открита местност.

— Определили ли са мястото?

— Не, но трамповете се канят да запалят до релсите огън там, където локомотивът трябва да спре. Ако машинистът и огнярят не искат да се подчинят, ще бъдат застреляни. Може би тази промяна не ви е много приятна, сър?

— Напротив, защото по този начин ще избегнем съществуващата опасност от схватки между местните работници и трамповете. Освен това сега не е необходимо да отиваме тепърва с двамата разузнавачи до Карлайл. Изобщо не е нужно повече да разиграваме този театър с тях. Каза ли ви Винету къде да заемете позиции?

— Да, пред тунела, който започва отвъд моста.

— Точно така! Но трябва да се криете, докато влакът навлезе в тунела. Останалото идва от само себе си.

Сега вече всичко бе изяснено и приготовленията можеха да започнат. Телеграфът заработи и поиска от Карлайл влакова композиция, а от форт Уолъс — войници. Междувременно Хъмпби Бил се подкрепи и се отдалечи също тъй незабелязано, както бе и дошъл.

Около обед бе отговорено, че необходимият влак и войниците ще бъдат изпратени. Близко след два часа видяха да идва Дъгби, повикан от мнимия Халер чрез един човек. Олд Файерхенд седеше заедно с инженера в неговата стая. Двамата наблюдаваха тайно трампа, който се позабави малко около бъчвата с дъждовна вода.

— Посрещнете го в бюрото — каза Олд Файерхенд — и говорете с него, докато дойда и аз. Искам да прочета бележката.

Инженерът се запъти към работната си стая и щом Дъгби влезе при него, Олд Файерхенд отиде до пътната врата. Хвърли поглед зад бъчвата и забеляза един камък. Вдигна го и намери очаквания къс хартия; разгъна я и прочете написаните от Корнъл редове. Съдържанието отговаряше на казаното от Хъмпби Бил. Той постави

бележката пак под камъка и отиде в бюрото, където Дъгби стоеше почитателно пред инженера. Трампът не можа да познае ловеца в ленения му костюм и се изплаши доста, когато той сложи ръка на рамото му и го попита заплашително:

— Знаете ли кой съм аз, мастър Дъгби?

— Не — гласеше смаяният отговор.

— Не сте си отваряли очите при Бътлъровата ферма. Аз съм Олд Файерхенд!

Той извади от пояса на трампа един нож, а от джоба на панталоните му револвер. Разбойникът беше толкова ужасен, че не направи никакво движение, за да му попречи. След това ловецът каза на инженера:

— Сър, моля ви, качете се при писаря и му кажете, че Дъгби е бил тук, но нито дума повече. После елате пак тук.

Инженерът се отдалечи. Олд Файерхенд бутна трампа да седне на един стол и го завърза за облегалото на стола с дебело въже, което видя на бюрото.

— Сър — обади се трампът, който едва сега се бе съвзел от уплахата си, — защо се отнасяте така с мен! Защо ме връзвате? Аз не ви познавам!

— Сега мълчи! — заповяда му ловецът и взе в ръка револвера. — Ако издадеш само един звук, преди да съм ти разрешил, ще получиш куршум в главата!

Трамът замълча побледнял като платно и не посмя повече да си отвори устата. Сега инженерът влезе отново. Олд Файерхенд му посочи със знак да остане при вратата. Той самият застана до прозореца, но така, че отвън не можеше да бъде забелязан. Беше убеден, че любопитството на писаря няма да го остави дълго време спокоен. Наистина бяха изминали само две минути, когато една ръка се пресегна зад бъчвата. Собственикът на ръката оставаше невидим, защото бе застанал много близо до самата врата. Файерхенд кимна на инженера и той отвори бързо вратата, тъкмо когато писарят минаваше крадешком покрай нея.

— Мастър Халер, няма ли да влезете за малко? — попита той.

Мнимият Халер все още държеше бележката в ръка. Скри я бързо и последва поканата на инженера с видимо безпокойство. А каква беше изненадата му, когато видя съучастника си вързан на стола!

Но все пак бързо се съвзе и наистина успя да придаде непринуден израз на лицето си.

— Какъв беше този лист хартия, който прибрахте току-що? — попита го Олд Файерхенд.

— Стара кесия — отвърна трампът.

— Така ли? Я ни я покажете!

Писарят го изглежда учудено и отвърна:

— От къде на къде ви идва наум да ми давате такава странна заповед? Кой сте? Не ви познавам.

— Познавате го! — намеси се инженерът. — Това е Олд Файерхенд.

— Олд Фа...! — извика трампът. Страхът скова гласа му и той не можа да доизрече името на ловеца. Очите му се бяха разширили и гледаха втренчено.

— Да, аз съм — потвърди ловецът, — сигурно не сте очаквали да ме видите тук! А що се отнася до съдържанието на джобовите ви, имам по-голямо право над него, отколкото вие самият. Покажете ни го!

Олд Файерхенд взе най-напред ножа на трампа, без да срещне някаква съпротива, после извади от джоба му зареден револвер, а след това и бележката.

— Сър — обади се трампът с озлобен глас, — с какво право постъпвате така?

— Най-напред с правото на по-силния и честния, а пък и мистър Чарой, който представя тук и полицейската власт, ме е упълномощил да го замествам в този случай.

— В какъв случай? Това, което нося у себе си, е моя собственост. Не съм извършил нищо противозаконно и искам да знам на всяка цена защо се отнасяте с мен като с крадец!

— Крадец? Pshaw! Блазе ви, ако беше така! Не става въпрос само за кражба, а първо, за убийство — за нападението и ограбването на влака, където сигурно щяха да загубят живота си доста хора. Вие двамата сте трампове, които нападнаха осагите при Осаге-нук, после и Бътлъровата ферма, а ето че сега се каните да измъкнете половин милион долара от влака.

Явно и двамата се изплашиха много при тези думи, но мнимият Халер все пак успя да се съвземе и отговори с тона на напълно невинен човек:

— За първи път чувам тези неща!

— Въпреки това сте дошъл тук единствено за да разузнаете положението и да уведомите другарите си!

— Аз ли? Не съм излизал нито за миг от тази къща!

— Вярно е. Но вашият приятел игра ролята на вестоносец. За какво си говорихте двамата вчера вечерта през отворения прозорец? Бях легнал над вас, на покрива, и чух всяка дума. На тази бележка е написан отговорът, който ви изпраща Червения Корнъл. Трамповете лагеруват край Игъл Тейл. Имат намерение да се промъкнат насам през идната нощ, да се разположат от двете страни на линията извън Шеридън и да запалят огън. Огънят ще ви показва къде трябва да принудите машиниста да спре влака, от който трамповете лесно ще измъкнат парите.

— Сър — едва изрече трампът, без да може повече да скрива страха си, — ако наистина има такива хора, които искат да предприемат подобно нещо, то само някакво странно стечение на обстоятелствата хвърля съмнение върху мене, че съм във връзка с тях. Аз съм честен и...

— Млък! — срязва го Олд Файерхенд. — Честните хора не убиват!

— Да не би да твърдите, че съм убил?

— Разбира се! И двамата сте убийци. Къде са лекарят и неговият помощник, които преследвахте с Червения Корнъл? Не застреляхте ли Халер, защото ви трябваше писмото му, за да се представите под негово име тук и да улесните шпионската си мисия? А не обрахте ли всичките пари на онзи лекар шарлатанин?

— Сър, не знам ни... ни... ни дума от това — заекна трампът.

— Не знаеш ли? Сега ще ти докажа, че се лъжеш! Но за да не ти дойде идеята да се измъкнеш, ние ще се подсигуриим. Мистър Чарой, бъдете така добър да вържете ръцете на гърба на този мошеник. Аз ще ви помогна.

Щом трампът чу тези думи, се втурна към вратата, за да избяга. Но Олд Файерхенд беше по-бърз от него. Сграбчи го, дръпна го назад и въпреки упоритата му съпротива го задържа така здраво, че инженерът без усилие изпълни задачата си. След това отвързаха Дъгби от стола и заедно с писаря ги отведоха в стаята, където лежеше раненият Хартли. Щом ги видя, той седна на леглото си и извика:

— Ха, това са двамата бандити, които ме обраха и убиха бедния Халер! Къде е третият?

— Още ни липсва, но и той ще ни падне в ръцете — отвърна Олд Файерхенд. Тези двамата отричат престъплението си.

— Отричат ли? Но аз ги познах, няма съмнение и съм готов да се закълна хиляди пъти, че са те!

— Не са необходими вашите клетви, мистър Хартли. Притежаваме достатъчно доказателства и много добре знаем що за хора са.

— Добре! Но какво ще стане с парите ми?

— И това ще се оправи. На първо време им взехме оръжията и бележката, която ги разобличава.

Трамповете не обелваха вече нито дума. Бяха разбрали, че всяко по-нататъшно отричане би било смешно. Джобовете им бяха изпразнени напълно. Намериха техните дялове от откраднатите пари и ги върнаха на Хартли. Двамата признаха, че остатъкът се намира у Корнъл. Сега вързаха и краката им и ги оставиха на пода. В къщата нямаше мазе, нито друго по-сигурно помещение, където да ги затворят. Но Хартли го беше толкова яд на трамповете, че не можеше да се намери по-добър пазач от него. Дадох му зареден револвер и му наредиха да ги застреля веднага, ако направят опит да се развържат.

Сега можеха да бъдат направени останалите приготовления за изпълнението на плана. Вече не беше необходимо да поставят двамата трампове в локомотива и предварително да пътуват с тях в дрезината до Карлайл. Беше само телеграфирано, че в уговореното време оттам трябва да тръгне влакът и да спре на едно определено място преди Шеридън, където Олд Файерхенд щеше да се качи във влака.

По-късно пристигна телеграма от форт Уолъс, която съобщаваше, че една войскова част ще тръгне от форта привечер и около полунощ ще пристигне на уговореното място.

[1] Става дума за името от френски произход Шарл Шароа, произнасяно от американците Чарлз Чарой. — Б.пр. ↑

[2] Огненият кон — индианско наименование на парния локомотив. — Б.пр. ↑

10. КЛОПКАТА В ИГЪЛ ТЕЙЛ

По-голямата част от работниците в Шеридън бяха ирландци и немци. Те нямаха все още никаква представа какво се разиграва около тях, защото не беше изключено Корнъл да изпрати съгледвачи, за да ги наблюдават, а те биха могли да надушат нещо от поведението на хората. Но малко преди да свърши работният ден, инженерът събщи най-необходимото на ръководителя на работната смяна и му нареди да постави работниците в течение на нещата, но без никакъв шум.

Този ръководител беше нюхемпширец и бе водил бурен живот. Отначало работил като строителен работник в продължение на доста години, но не беше успял да спести нещо значително. Затова започнал да се занимава с разни други неща, които за схващанията на янките не бяха срамни. Но и там щастieto не му се усмихнало.

Той казал на източните щати „адио“ и прекосил Мисисипи, за да търси късмета си на запад, но за съжаление със същия неуспех. Най-сетне получил работа в Шеридън, където можел да използва придобитите от по-рано опит и знания, обаче не останал удовлетворен. Който веднъж е дишал въздуха на девствената гора и прерията, чувства голяма мъка, ако изобщо може да се приспособи и свикне с цивилизования начин на живот.

Този човек, който се казваше Уотсън, се зарадва страшно много, когато разбра какво ще става.

— Слава богу, най-последно разнообразие в това сиво ежедневие! — каза той. — Старата ми карабина дълго време стоя подпряна в ъгъла и сигурно копнее да поприскава отново. Смятам, че днес ще ѝ се удаде случай. Но аз се сещам нещо; името, което споменахте, сър, ми се струва познато. Червения Корнъл? И Бринкли при това? Някога си имах работа с един Бринкли, който имаше фалшива червена коса, докато естественият му скалп беше черен. За малко щях да платя с живота си срещата с него.

— Кога и къде се случи това? — попита Олд Файерхенд.

— Преди две години по горното течение на Гранд Ривър. С един мой приятел, който е немец и се казва Енгел, бяхме заедно горе при Сребърното езеро. Канехме се да тръгнем към Пуебло и след това да се отправим по Арканзас на изток, за да си набавим инструменти за една работа, която щеше да ни направи милионери.

Олд Файерхенд наостри уши.

— Енгел ли се казвал онзи човек? — попита той. — Споменахте за „една работа“, която щяла да ви донесе милиони. Ще ми разкажете ли нещо повече за нея?

— Защо не! Ние двамата се бяхме заклели да мълчим като риби; но от милионите не излезе нищо, защото не можехме да осъществим плана си и затова ми се струва, че няма защо да се чувствам повече обвързан от клетвата си. Ставаше дума за изваждането на огромно съкровище, потопено във водите на Сребърното езеро.

Инженерът се позасмя, без да крие недоверието си, поради което ръководителят продължи:

— Може да ви звучи доста невероятно, сър, но въпреки това е истина. Вие, мистър Файерхенд, сте един от най-известните уестмани и сте преживели и чули такива неща, че ако започнете да ги разказвате, едва ли някой ще ви повярва. Затова може би поне вие няма да се смеете на думите ми.

— И през ум не ми минава да ви се смея — отвърна ловецът най-сериозно. — Напълно съм готов да ви повярвам, защото си имам своето основание. И аз съм чувал като нещо съвсем сигурно, че на дъното на езерото имало съкровище.

— Наистина ли? Е, струва ми се, бих могъл да се закълна с чиста съвест, че това съкровище наистина съществува. Човекът, който ни разказа за съкровището, положително не ни е излъгал.

— Кой беше този човек?

— Един стар индианец. Никога дотогава не бях виждал такъв пра-пра-прастар човек. Беше толкова слаб, че приличаше на живи мощи и самият той ни каза, че бил видял много повече от сто лета. Наричаше се Хауей Колакеко, но веднъж ни се довери, че всъщност се казвал Икачи Татли. Не знам какво означават тези индиански имена.

— Но аз мога да ви кажа — прекъсна го Олд Файерхенд. — Първото име е на езика на тонкавите, а второто е на езика на ацтеките, но и двете имат едно и също значение — Големия баща. Продължете

по-нататък, мистър Уотсън! Страшно съм любопитен да чуя как сте се запознали с този индианец.

— Е, в случая нямаше нищо особено и нищо авантюристично. Вече не знаех точната дата, бях останал твърде дълго време в планините и ето как бях изненадан от първия сняг. И така трябваше да остана високо в планините и да намеря място, където можех да презимувам, без да умра от глад. Бях съвсем самичък, снегът просто ме бе затрупал и положението ми беше сериозно! За щастие успях все пак да стигна до Сребърното езеро, където забелязах колиба, изградена от камъни, от която се издигаше пушек. Бях спасен. Собственикът на тази колиба беше именно старият индианец. Той имаше един внук и един правнук, които се казваха Голямата мечка и Малката мечка и...

— А-а! Нинтропан Хауей и Нинтропан Хомош? — прекъсна го Олд Файерхенд.

— Да, така звучаха индианските думи. Да не би да ги познавате, сър?

— Да. Но разказвайте по-нататък, по-нататък!

— Двете Мечки бяха отишли към планините Васач, където били принудени да останат до пролетта. Зимата подранила доста и било съвсем изключено да се върнат при Сребърното езеро през такива снежни преспи. Така че аз заварих стареца самичък, без да се има предвид наскоро дошлият немец Енгел, за когото, вече споменах. Той също като мен бе потърсил в колибата убежище от първата снежна буря. Мисля, че е по-добре да бъда кратък и ще спомена само, че ние тримата прекарахме цялата зима заедно. Не сме гладували — дивеч имаше достатъчно; ала студът се отрази зле на стареца и при първия пролетен полъх го погребяхме. Той ни беше обикнал и за да ни се отблагодари по някакъв начин, ни разказа тайната за съкровището в Сребърното езеро. Притежаваше парче кожа, което беше много старо и представляваше рисунка с точно обозначеното място на съкровището. Разреши ни да си направим копие от нея. Съвсем случайно Енгел имаше хартия у себе си, без която не можехме да прекопираме рисунката; старецът не искаше да ни даде кожата, защото смяташе да я запази за двете Мечки. Един ден преди да умре, той я закопа някъде, но къде, не можахме да разберем, защото уважихме последната му воля и изобщо не потърсихме кожата. След като го погребяхме, тръгнахме на път. Енгел беше зашил плана на съкровището в якето си.

— Не дочакахте ли връщането на двете Мечки? — попита Олд Файерхенд.

— Не.

— Това е било голяма грешка!

— Възможно е, но дълги месеци бяхме стояли затворени в снега и копнеехме да видим хора. И наистина скоро се намерихме сред хора, ама какви хора! Бяхме нападнати от индианци юта^[1], които ни взеха всичко. Сигурно щяха и да ни убият, но познавах стария индианец, когото почитаха извънредно много, и щом разбраха, че сме се грижили за него и сме го погребали след смъртта му, те ни подариха живота, върнаха ни поне дрехите и ни пуснаха да си ходим. Но оръжията ни останаха у тях, едно обстоятелство, за което не можехме да им благодарим, защото без оръжия бяхме изложени на всевъзможни опасности, та дори и на гладна смърт. За щастие или по-скоро за нещастие срещнахме на третия ден някакъв ловец, който ни даде месо. Като разбра, че искаме да отидем в Пуебло, заяви, че и той отивал там, и ни разреши да се присъединим към него.

— И това беше Червения Бринкли, нали?

— Да. Тогава имаше друго име, но по-късно разбрах, че е той. Заразпитва ни и ние му разказахме всичко. Премълчахме само за съкровището и за плана, който Енгел носеше у себе си, защото видът му не ни вдъхваше доверие. Не съм виновен, че винаги изпитвам някаква неприязън към червенокоси хора, макар и да ми е ясно, че измежду тях подлещите не са повече, отколкото измежду хората с друг цвят на скалпа. Но нашето мълчание по този въпрос не ни помогна много. Тъй като само той имаше оръжия, често се отдалечаваше, за да ловува, а ние двамата оставахме сами и разговаряхме почти само за съкровището. Веднъж той се върнал тайно, промъкнал се зад гърбовете ни и подслушал разговора ни. Когато следващия път отново тръгна на лов, той ме взе със себе си, като каза, че четири очи виждали по-добре от две. След един час, когато се бяхме отдалечили от Енгел достатъчно, той ми каза, че е чул всичко и ще вземе плана, за да ни накаже за нашето недоверие. При тези думи извади ножа си и се нахвърли върху мене. Отбранявах се с всички сили, но напразно; той заби ножа си в гърдите ми. За щастие не успя да улучи сърцето ми, но ме помислил за мъртъв. Когато се съвзех, видях около себе си група преселници, които ме бяха намерили и превързали. Разказах им какво

се беше случило, но тези обикновени хорица не бяха в състояние да тръгнат по следите на убиеца. А аз самият се нуждаех от доста дълго време, докато оздравея дотолкова, че да мога да напусна хората, спасили живота ми. Тъй като не можех да открия нито трупа, нито гроба на Енгел, предположих, че е успял да избяга от онзи убиец.

— Да, избягал е — кимна Олд Файерхенд.

— Какво? Откъде знаете, сър?

— Ще ви разкажа после. А сега продължавайте!

— Насочих се към най-близкото населено място, където ме приеха добре и ми помогнаха. Там останах половин година и работех каквото ми падне, за да припечеля поне толкова пари, колкото ми трябваша, за да отида на изток.

— Къде искахте да отидете?

— При Енгел. Знаех, че има брат в Ръселвил, щата Кентъки, а ние бяхме решили да отидем при брат му, където щяхме да подготвим всичко необходимо за похода ни към Сребърното езеро. Но когато пристигнах в Ръселвил, научих, че брат му се е преселил в Арканзас, но къде точно, никой не може да ми каже. Беше оставил у съседа си едно писмо за Енгел, в случай че той го потърси. Последният наистина идвал и взел писмото, в което положително е бил оставен и новият адрес на брат му. Енгел си заминал, а след време съседът умрял. Но Енгел разказал приключенията си в Ръселвил, при което назовал моя „убиец“ Бринкли. Не ми е известно по какви пътища е научил името му. Е, господа, това е, което имах да ви разкажа. Ако името Бринкли не ни е заблудило, то аз се радвам много, че ще се срещна с този подлец. Струва ми се, че най-после ще си разчистя сметките с него.

— Намират се и други, които имат същото намерение — отбеляза Олд Файерхенд. — Сега само едно не ми е ясно. Преди малко казахте, че червеният цвят на косата на Бринкли е фалшив. Как успяхте да го разберете?

— Много просто. Изглежда, докато живяхме заедно, боята му се беше попривършила, защото тук-там започна да се забелязва истинският цвят на косата му — черният.

— Well. Тогава вече няма никакво съмнение, че сте си имали работа с Червения Корнъл. Целият живот и цялата дейност на този човек, изглежда, се състоят само от престъпления. Да се надяваме, че днес ще ни се удаде да сложим край на всичко това.

— И аз го желая от сърце. Но още не сте ми казали как ще посрещнем предстоящото нападение.

— Не е нужно да ви го казвам отсега. Ще разберете, когато му дойде времето. Преди всичко работниците трябва да се държат спокойно; нека се подготвят за безсънна нощ. Нека приготвят и проверят оръжията си. Още преди полунощ ще се качат във влака, който ще ги откара до уреченото място.

— Well, тогава съм принуден да се задоволя с тези сведения. Ще изпълним нарежданията ви.

Когато той се отдалечи, Олд Файерхенд попита инженерът дали може да намери двама работници, които приличат донякъде на двамата пленени трампа; а също трябва да бъдат и достатъчно смели, за да заемат местата на пленниците в локомотива. Чарой се замисли и изпрати някъде негъра, за да доведе хората, които му се струваха подходящи за тази цел. Когато негърът ги доведе, Олд Файерхенд забеляза със задоволство, че изборът не беше съвсем лош: фигурите им бяха почти същите, а що се отнася до чертите на лицата им, можеше предварително да се каже, че едва ли някои щеше да забележи разликата в тъмнината на нощта. Оставаше да се погрижат само гласовете им да не се различават съвсем от гласовете на трамповете. Ето защо Олд Файерхенд заведе работниците в стаята на Хартли и проведе нарочно още един кратък разпит с трамповете. Работниците чува гласовете им и ако се наложеше, вече бяха в състояние горе-долу да ги наподобят.

След като свършиха и тази работа, ловецът напусна къщата, за да огледа още веднъж околността. Ако бяха изпратени съгледвачи, те щяха да изберат място, откъдето биха могли през нощта да наблюдават достатъчно добре работническото селище, но и където щяха да бъдат в най-голяма безопасност. Точно такова място се намираще недалеч от къщата на инженера. Ако се прекосеше работният терен направо, се достигаше до един склон в близост до железопътната линия, по чийто горен край растяха няколко дървета. Отгоре се откриваше най-добрата гледка към поселището, а дърветата предлагаха достатъчно прикритие. Шпионите трябваше да бъдат търсени само на това място.

Олд Файерхенд искаше да се доближи до подножието на малката височина откъм другата страна; след като успя да стори това незабелязано, той запълзя тихо нагоре. Щом се изкачи на върха, видя,

че не се бе излъгал в предположенията си. Край дърветата седяха две човешки фигури и тихо разговаряха. Смелият ловец се приближи до тях дотолкова, че главата му опря до дървото, зад което бяха седнали двамата. Сега можеше да ги докосне с ръка. Реши се да рискува така само благодарение на сивите си дрехи, които и най-острият поглед не можеше да различи от земята. За съжаление тъкмо сега двамата бяха прекъснали разговора си и измина доста време, преди да се обади единият:

— Разбра ли вече какво ще правим, след като си свършим работата тук?

— Нищо определено не знам — отвърна другият.

— Носят се разни слухове, но изглежда, малцина знаят истината.

— Така е. Корнъл умее да мълчи и има много доверени хора. Сигурно само онези, които от самото начало са били с него, знаят нещо за истинските му намерения.

— Удуърд ли имаш предвид, с когото са избягали от рафтърите? Ако е така, мисля, че точно той е доста близък с тебе. Нищо ли не ти е казвал?

— Само намеци и нищо друго. От думите му си вадя заключението, че Корнъл няма намерение да задържи всички ни около себе си. Такъв голям брой хора само ще му пречат в по-нататъшните планове. И аз не мога да не му дам право. Колкото сме повече, толкова по-малка ще бъде печалбата за всеки един от нас. Мисля, че той ще си подбере най-способните хора и ще изчезне с тях.

— По дяволите! Значи иска да измами другите, така ли?

— Защо да ги мами?

— Е, ако утре изчезне с хората, които иска да задържи около себе си?

— Няма да имаме никаква вреда от тази работа. Само ще се радвам, ако стане такава нещо. От само себе си се разбира, че ние двамата няма да бъдем между измамените, които ще останат с пръст в устата.

— Можеш ли да ми го докажеш? Ако не можеш, ще си отварям очите и в случай на нужда ще вдигна тревога.

— Доказателството не е толкова трудно. Не ни ли изпрати двамата заедно тук да наблюдаваме?

— Е, какво от това?

— Такава задача получават само способни и изпитани хора. Като ни натовари с наблюдението на поселището, той ни даде най-доброто свидетелство за доверието си към нас. А какво произлиза от това? Че ако наистина има намерение да се отърве от голяма част от нашите хора, то ние няма да сме между тях, а несъмнено ще бъдем в групата, която ще тръгне с него.

— Хмм! Това наистина няма да е лошо. Заключение то ти е правилно и ме успокоява. Но ако мислиш, че и аз съм от избраниците на Корнъл, защо тогава си траеш и не ми казваш какво ти е казал Удуърд за плановете му?

— Защото и аз самият още не съм наясно, но ще ти кажа каквото зная. Става въпрос за поход към планините. Там горе още в праисторически времена е живял някакъв народ, чието име вече не помня. После този народ е изчезнал: или се е преселил на юг, или е бил унищожен, но преди това е успял да потопи в езерото някакво несметно съкровище.

— Глупости! Който притежава богатства, си ги взима със себе си, ако тръгне нанякъде!

— Нали ти казах, че е възможно този народ да е бил избит!

— Какви са били тези съкровища? Пари, злато?

— Не мога да ти кажа. Не съм учен и не знам дали този народ е сякъл монети. Удуърд каза, че тези хора са били езичници и са имали огромни храмове, украсени със статуи на божества от масивно злато и сребро, както и многобройни съдове от същите метали. Тези богатства лежат на дъното на Сребърното езеро, откъдето идва и името на самото езеро. Казват, че Корнъл имал някаква рисунка, с помощта на която можело съвсем точно да се определи мястото на съкровището.

— Аха! А къде се намира Сребърното езеро?

— Не знам. Корнъл ще проговори сигурно едва когато определи хората, които ще го придружават. От само себе си се разбира, че не може да раздрънка преди това плановете си.

— Естествено! Но тази работа си остава винаги опасна.

— Защо?

— Заради индианците.

— Pshaw! Там живеят само двама червенокожи — внукът и правнукът на индианеца, който е притежавал скица на мястото на съкровището. А тези двамата могат да бъдат очистени с два изстрела.

— Ако е така, тогава добре. Никога не съм бил горе в планините и ще трябва да се осланям на онези хора, които разбират нещо от тази работа. Но мисля, че най-напред трябва да насочим цялото си внимание към днешното начинание. Вярваш ли, че ще успеем?

— Сигурно. Погледни само колко спокойно е наоколо! Никой тук не подозира нищо за присъствието ни и за нашия план. А двама от най-добрите ни и хитри хора са вече тук, за да подготвят нападението. Нима може да се съмняваме в успеха? Влакът ще пристигне, ще спре за пет минути и ще отпътува нататък. На около час път оттука ще гори нашият огън. Там нашите двама другари, които ще бъдат в локомотива, ще тикнат под носа на машиниста револверите си и ще го принудят да спре влака. Ние ще го заобиколим, Корнъл ще се качи и ще вземе...

— Охо! — прекъсна го другият. — Кой ще се качи във влака? Да не би Корнъл да се качи самичък? Или заедно с малцината избрани хора, с които после най-спокойно ще се изпари с влака? След известно време ще спрат влака, ще слезнат заедно с половината милион и ще изчезнат. А другите ще останат да киснат тук със смаяните си физиономии, нали? Не, тая няма да я бъде!

— Ама че фантазия! — обади се другият ядосано. — Нали вече ти обясних: ако Корнъл наистина таеше такива намерения, ние двамата щяхме да сме сред хората, които ще се качат във влака. Ако впрочем Сребърното езеро крие такива огромни богатства, тогава не е нужно да бъдем нечестни спрямо нашите съучастници тук. Ще разделим плячката, всеки ще си получи парите и тогава нека Корнъл си избере онези хора, с които иска да отиде в планините. Баста! Да не говорим повече за това! Сега ми се ще само да разбера какво ще правят с онзи локомотив, който е спрял долу пред нас. В пещта му гори огън, следователно се готви да отпътува. Закъде?

— Може би това е локомотивът, който ще пътува пред влака, за да изпитва сигурността на пътя?

— Не. Онзи локомотив не може отсега да стои готов за път. Влакът пристига едва в три часа през нощта. Този локомотив не ми харесва нещо и съм много любопитен да разбера какво искат да правят с него.

С тези думи човекът изказа едно съмнение и това не бе за пренебрегване. Олд Файерхенд разбра, че не бива да оставят повече машината там. Това представляваше обикновен малък локомотив,

използван при строителните работи, към който обикновено се прикачаха товарни вагони, пренасящи пръст. Сега с тези вагони щяха да бъдат откарани работниците до уреченото място. С това не биваше да се чака до полунощ, трябваше да стане веднага, за да се разсеят подозренията на съгледвачите. И тъй Олд Файерхенд запълзя обратно, промъкна се до къщата на инженера и му каза какво беше чул.

— Well! — съгласи се той. — Тогава ще извозим хората веднага. Но нали съгледвачите ще ги видят!

— Няма да ги видят. Ще наредим на работниците да се промъкнат незабелязано до едно място на около четвърт час път оттук и да чакат край линията празния влак. Той ще ги вземе, а шпионите няма нито да видят, нито да чуят, че влакът спира там, защото преди това линията прави голям завой, а шумът няма да достигне дотук.

— А колко хора ще останат при мен?

— Двадесет души са напълно достатъчни за отбраната на вашата къща и за охраняването на пленниците. Половин час ще ви стигне, за да подготвите хората си; после влакът може да тръгне. Аз ще се промъкна пак до съгледвачите, за да чуя какво ще си кажат.

Не след дълго той отново легнаше зад гърбовете на двамата мъже, които сега седяха мълчаливо. Ловецът, също както и те, можеше добре да наблюдава терена пред тях. Той се помъчи да забележи някакво раздвижване сред жителите на селището, но напразно. Хората се отдалечаваха толкова предпазливо и тайно, че шпионите не забелязаха нищичко. Впрочем слабите светлини, които горяха в постройките и колибите, бяха съвсем недостатъчни да осветят селището така, та да могат ясно да се различават човешките фигури.

Ето че откъм къщата на инженера се показва силната светлина на един фенер и затрептя в посока към линията. Човекът, който носеше фенера, извика толкова силно, че гласът му се разнесе надалеч:

— Празният влак да тръгва към Уолъс! Там се нуждаят от вагони.

Беше инженерът. Тъй като той и машинистът се бяха уговорили, сега се чу силният глас на последния:

— Well, сър. Радвам се, че най-после потеглям и няма да хабя повече въглищата си. Да поръчам ли нещо в Уолъс?

— Кажи само „лека нощ“ на инженера, който сигурно ще играе пак карти, когато пристигнеш там. Добър път!

— Лека нощ, сър!

Локомотивът изсвири остро няколко пъти и тръгна. Когато заглъхна шумът от колелата, единият от трамповете се обади:

— Е, сега разбра ли какво искат да правят с локомотива?

— Да, и това ме успокои. В Уолъс се нуждаят от вагони, напразни са били подозренията ми.

— Глупаво е изобщо да имаш никакви подозрения. Планът е замислен толкова добре, че непременно ще успее. Впрочем ние бихме могли вече да си тръгваме.

— Не. Корнъл ни заповяда да стоим тук до полунощ и трябва да му се подчиняваме.

— Е, съгласен съм! Но ако трябва да кисна тук до среднощ, не виждам защо трябва и до среднощ да напругам очите си без всякаква нужда. Ще легна да поспя.

— И аз. Това е най-умното. После и без това няма да имаме много време, нито желание за сън.

Олд Файерхенд се оттегли назад светкавично, защото двамата се размърдаха, за да си намерят по-удобно място за спане. Той се върна при инженера и заедно с него зачакаха часа на тръгване, като пушеха пури и пиеха вино. В селището бяха останали двадесет работници и те бяха напълно достатъчни. Другите вече се бяха измъкнали тайно съгласно нареждането на инженера. Извън Шеридън те се събраха и тръгнаха по линията, докато се отдалечиха на достатъчно голямо разстояние от града. Останаха там, докато влакът пристигна и ги взе. Закара ги до Игъл Тейл (така се наричаше една група хълмове), където спря. Не беше възможно трамповете да забележат какво ставаше тук, защото вече бяха тръгнали към Шеридън.

Олд Файерхенд беше избрал извънредно подходяща местност. Линията минаваше над реката на едно място, където високите брегове бяха недалеч един от друг. По онова време над реката имаше само временен мост, по който минаваха релсите, за да навлязат отвъд веднага в тунела. На няколко метра от моста влакът спря; неговите вагони не бяха празни до един, както си помислиха двамата съгледвачи; последните два вагона бяха натоварени със сухи дърва и въглища. Едва бе спрял влакът, и от тъмнината изскочи дребно пълно човече, което приличаше на жена; приближи се до локомотива и попита машиниста с писклив гласец:

— Сър, какво търсите тук по това време? Да не би да сте докарали работниците още отсега?

— Да — отвърна запитаният, оглеждайки учудено странната фигура, която се намираше точно в осветения кръг от пещта. — Кой сте вие?

— Аз ли? — изсмя се дебелият. — Аз съм Леля Дрол. Е, не се плашете толкова! Може да ви се отрази зле на нервите. Леля съм само ей тъй, между другото; после ще ви се обясни. И така, защо идвате сега?

— По заповед на Олд Файерхенд, който е подслушал двама шпиони, изпратени от трамповете. Те щели да се усъмнят, ако влакът тръгнал по-късно. Тук ли са хората на този прочут ловец?

— Да, но да не избягате от страх, всичките са чичовци, аз съм единствената леля между тях.

— Няма защо да се страхувам от вас, госпожо или госпожице. А къде са трамповете?

— Тръгнаха още преди четиридесет и пет минути.

— Тогава можем да разтоварим дърветата и въглищата?

— Да. Нека хората ви се качат обратно във влака, ще се кача и аз, за да ви дам необходимите указания.

— Вие ли? Ще ми дадете указания? Да не би да са ви направили генерал на този армейски корпус?

— Тъй вярно, генерал съм, разбира се, с вашето любезно разрешение. Така, ето ме при вас. А сега подкарайте коня си през моста бавничко и внимателно, докато вагоните с въглищата стигнат точно пред тунела.

Дрол се беше качил в локомотива. При спирането на влака работниците бяха напуснали вагоните, но сега трябваше да се качат отново. Машинистът огледа дебелия още веднъж с поглед, от който си личеше, че не му е много леко да изпълнява покорно нарежданията на тази съмнителна леля.

— Е, ще тръгваме ли? — попита Дрол.

— Вие наистина ли сте човекът, на чиито заповеди трябва да се подчинявам?

— Разбира се! И ако не ги изпълнявате мигновено, ще ви помогна да побързате. Нямам желание да кисна на този мост до Страшния съд!

Той извади закривения си нож и насочи острието му към стомаха на Уотсън.

— Гръм и мълния, ама вие сте много строга и зъбата леля! — извика Уотсън. — Но точно защото ми показахте ножа си, съм принуден да ви считам не за съюзник, а за някой трамп. Можете ли да се легитимирате?

— Престанете с вашите глупости! — отвърна дебелият сериозно, като прибра ножа си. — Нашите хора са зад тунела. И понеже дойдох да ви посрещна отвъд моста, ви доказах, че идването ви ми е известно, така че не мога да бъда трамп.

— Е, добре, да тръгваме!

Влакът мина по моста и навлезе в тунела, докато двата последни вагона останаха пред входа му. Работниците пак наскочаха от вагоните на земята, тъй като той имаше механизъм за обръщане на каруцата. После влакът продължи и спря на открито отвъд тунела, за да може другият пълен вагон да се изсипе пред изхода му. Този вид товарни вагони са устроени така, че докато колелата и осите им остават неподвижни на релсите, каруцата се навежда и изсипва настрана, след което отново заема нормалното си положение. Работниците пак слязоха и образуваха от дървата и въглищата пред и зад тунела два огромни купа, които можеха да бъдат лесно запалени. Уотсън откара влака малко настрана, спря локомотива и се върна пеша.

Недоверието му се беше разсеяло. Това, което виждаше, го убеди, че бе попаднал на хората, които му трябваха. Тунелът бе пробит под една висока скала, зад която сега гореше огън, който не можеше да бъде забелязан откъм долината на реката, където доскоро беше лагерът на трамповете. Около този огън бяха насядали рафтърите и всички други мъже, дошли с Олд Файерхенд. От двете страни на огъня бяха забити в земята дебели клони, завършващи горе с чатали; върху тях бе поставена дълга и здрава пръчка, която се въртеше непрекъснато. На нея бяха нанизани огромни късове бизонско месо.

Работниците бяха поканени да си хапнат „бизонско а ла прерия“ и скоро всички насядаха да ядат сочното печено. Наистина, около огъня имаше място само за малцина. Образуваха се различни групи, обслужвани от рафтърите; те се чувствуваха в случая домакини. Освен бизонското месо имаше и месо от дребен дивеч, така че въпреки големия брой работници храна имаше за всички. Дрол беше докопал

голямо парче бизонско филе, режеше си с ножа едри парчета, пъхаше ги едно след друго в устата си, като дъвчеше усърдно и замислено. Уотсън го заговори:

— Слушайте, сър, Олд Файерхенд ми каза да се обърна към вас, за да ми кажете какво е станало с вашия сънародник Енгел.

— Енгел? Кой Енгел?

— Траперът, който е бил при Сребърното езеро.

— Него ли имате предвид? — подскочи Дрол. — Откъде го познавате?

— Запознахме се именно при Сребърното езеро. Наложих ни се заедно да прекараме цялата зима, защото снегът...

— Тогава вие сте Уотсън? — извика Дрол, като го прекъсна.

— Да, сър, така се казвам.

— Уотсън, Уотсън, Heavens! Мастър, познавам ви като петте си пръста, въпреки че никога не съм ви виждал.

— Значи са ви разказвали за мен? Кой ви е говорил за мен?

— Братът на вашия приятел Енгел. Погледнете! Това момче се казва Фред Енгел и е племенник на вашия спътник от Сребърното езеро; дошло е с мене, за да търси убиеца на баща си.

— Баща му е убит? — попита Уотсън, като подаде ръка на момчето и му кимна състрадателно.

— Да, и то заради един план, който...

— Пак този план! — прекъсна го Уотсън. — Познавате ли убиеца? Това е Червения Корнъл?

— Да, той е, сър. Но... той трябва да ви е убил и вас!

— Само ме рани, сър, рани ме само. Ножът му за щастие не засегна сърцето ми. А вие, мастър Дрол, можете ли да ми кажете какво е станало с моя приятел?

— Да, мога — отвърна дебелият. — Вашият приятел е мъртъв. Корнъл ранил и него и в последствие нещастникът умрял.

— Разкажете, разкажете ми, сър!

— Историята не е дълга. Когато Корнъл ви е отвел от лагера, Енгел започнал да става подозрителен. Защо ли Корнъл ви е взел със себе си, като не сте имали никакво оръжие? Сигурно е преследвал някакви други цели, които са нямали нищо общо с лова. И двамата не сте имали никакво доверие в Корнъл и Енгел започнал да се страхува за вас. Този страх не му давал мира и той станал и се отправил по

следите ви. Тревогата ускорявала крачките му и след един час успял да ви забележи недалеч пред себе си. Тъкмо бил заобиколил един храсталак, когато ви съзрял; но онова, което видял, го накарало бързо да отскочи назад. След това, обхванат от ужас, той надникнал през клоните. Червенокосият забил ножа си във вас и коленичил над вас, за да види дали ударът му е бил смъртоносен. После се изправил и останал известно време така, като че ли размислял нещо. Какво можел да стори Енгел? Да нападне добре въоръжения убиец, за да отмъсти за вас, той, който нямал никакво оръжие? Това би било лудост. Енгел обърнал гръб и побягнал назад — отначало по следите си, а после, когато теренът станал по-удобен, той се насочил на изток. Но твърде скоро разбрал, че убиецът е по следите му. Енгел бил изкачил една височина и когато се огледал назад, видял червенокосия, който вървял по дирите му и макар че бил още в долината, дяляло ги разстояние, което можело да се измине за десетина минути. Отвъд хълма се простирала равна прерия. Енгел се затичал надолу и после все направо през прерията колкото му държали краката. Така лудото преследване продължило още около час, докато Енгел видял пред себе си храсти и помислил, че е спасен. Но храстите растели твърде нарядко, а между тях имало сочна трева, по която неговите крака оставяли съвсем ясни следи. Лишенията през дългата зима били изпили силите на беглеца. Преследвачът му го приближавал все повече и повече. Когато Енгел се обърнал отново, той го видял на стотина крачки зад себе си. Това го накарало да напегне сили. Видял пред себе си вода — някакъв приток на Гънисън Ривър. Затичал се към реката, но преди да я достигне, се разнесъл изстрел. Почувствувал силен удар в дясната страна на тялото си, но скочил във водата, за да преплува до отвъдния бряг. Отляво забелязал някакъв поток, който се вливал в реката. Насочил се към устието му и плувал известно разстояние нагоре срещу течението, докато забелязал гъсти храсти, образуващи непроницаема стена, защото по клонките им водата била навлякла и заплела много клони и трева. Той се промъкнал под тази завеса, спуснал се във водата и останал там, треперещ от напрежение, възбуда и страх. Червения Корнъл също достигнал брега, но тъй като не видял Енгел, реката не била широка, си помислил, че той е стигнал отвъдния бряг, и също влязъл във водата. Но трябвало да внимава много, за да не намокри огнестрелното си оръжие и барута. И така изминало доста време,

докато достигнал отвъдния бряг, защото плувал по гръб, държейки споменатите предмети над водата. След това изчезнал в храсталака.

— Но той сигурно се е върнал — обади се Хъмпи Бил. — Понеже отвъд не е намерил никаква следа, трябвало е да се сети, че беглецът все още не е достигнал този бряг.

— Точно така — кимна Дрол. — Той претърсил една част от брега и се върнал, за да претърси и другия бряг; но и там не открил следи и това го объркало. Два пъти минал покрай скривалището на беглеца, но не можал да го забележи. Енгел напрягал дълго време зрение и слух, за да долови някакъв знак за присъствието на убиеца. Напразно. Въпреки това той останал в скривалището си, докато се стъмнило. После преплувал на другия бряг и цяла нощ вървял на запад, за да се отдалечи колкото се може повече от онова място.

— Не е ли бил ранен?

— Ранен бил, но раната била лека, куршумът минал между ръката и горната част на трупа му, като го одраскал. В голямото си възбуждение и при студа във водата той или не забелязал раната си, или не й обърнал внимание; по време на дългия си преход обаче усетил, че раната му започва да гори. Превързал я криво-ляво, а на сутринта я наложил със студени и мокри листа, които после постоянно подменял. Бил смъртно изморен и чувствал зверски глад; опитал се да го утоли с корени. Продължил да се влачи нататък, докато привечер стигнал до малък самотен лагер, където хората го приели гостоприемно. Бил толкова отпаднал, че не могъл да им разкаже какво се е случило, а се строполил на земята в безсъзнание. Когато дошъл на себе си, видял, че лежи в някакво старо легло, и не знаел как бил попаднал там. После разбрал, че почти две седмици лежал в безсъзнание и треската го карала да бълува непрекъснато за убийства, кръв, бягство и река. Едва сега могъл да разкаже на хората приключенията си и разбрал, че един каубой бил срещнал червенокос човек, който го попитал дали при тях е идвал някакъв непознат. Каубоят бил срещал вече червенокосия при Колорадо Спрингс и знаел, че се казва Бринкли; считал го за непочтен човек и затова отговорил отрицателно на въпроса му. Така Енгел научил името на убиеца, макар че не можел да се обзаложи, че това е истинското му име. Раната му заздравяла и веднъж, когато хората отивали до Лас Анимас, го взели със себе си.

— Значи не е тръгнал към Пуебло — обади се Уотсън, — иначе навярно щях да открия следите му, когато пристигнах там по-късно. Какво е предприел после?

— Присъединил се към търговски керван като колар; коларите се движели както и преди години по стария път край Арканзас към Канзас Сити. Когато там получил парите си, вече имал средства, за да посети брат си. Пристигайки в Ръселвил, научил, че брат му се е преместил, но взел от съседа оставеното за него писмо, от което разбрал, че можел да намери брат си в Бентън, Арканзас.

— Аха, значи там! Бентън е точно едно от малкото селища, където не съм ходил! — каза Уотсън. — Но какво е станало с плана, който той носеше у себе си?

— Бил пострадал от водата на реката и Енгел трябвало да го прерисува. Разбира се, разказал всичко на брат си и той се съгласил с удоволствие да предприеме с него пътуването. За съжаление скоро се оказало, че преживяното от Енгел не е преминало току-така без последствия. Започнал да кашля и бързо отслабнал. Лекарят казал, че е болен от бързо развиваща се туберкулоза, и осем седмици след пристигането му при неговия брат той умрял. Дългото стоене в студените пролетни води го направило пътник за оня свят.

— Значи Корнъл има и неговата смърт на съвестта си.

— Какво ли още не тежи на съвестта му! Между нас се намират неколцина, които имат да разчистват сметки с този многократен убиец. Но чуйте какво се случило по-нататък! Енгел, братът на починалия Енгел, бил заможен човек, който обработвал земята си, а освен това въртял и доходна търговия. Имал две деца — момче и момиче. Семейството се състояло от родителите, двете деца и едно момче, което вършело всякаква работа, дори когато имало нужда играело и ролята на прислужница. Един ден при Енгел дошъл някакъв непознат човек и му направил толкова изгодна търговска сделка, че той изпаднал във възторг. Непознатият се представил за строител на речни плавателни съдове и казал, че бил имал щастие като златотърсач. Във връзка с това станало дума, че по онова време той се запознал с един ловец, който се казвал Енгел и също така бил немец. Това, разбира се, се оказал братът на Енгел и оттук-нататък се завързал дълъг разговор. Следобедът и вечерта минали, без непознатият да се сети да си тръгне. Естествено, го помолили да остане да пренощува и той се съгласил

след известно колебание. В края на разговора Енгел разказал за смъртта на брат си, за нейните причини, като дори извадил и плана от малко шкафче, вградено в стената. След това всички си легнали. Цялото семейство спяло на горния етаж, в по-отдалечената стая, а момчето, прислужникът, спял също така горе, но в по-малката стая. На госта била предложена гостната стая, разположена откъм фасадата на къщата. Всички врати долу били заключени и Енгел както винаги бил взел ключовете със себе си. Наскоро синът му Фред имал рожден ден и получил като подарък едно двугодишно жребче. Изведнъж Фред се сетил, че тази вечер забравил да нахрани коня си, защото се бил улисал в интересните приключения, които били разказвани. И така той станал и се измъкнал от спалнята съвсем тихо, за да не събуди никого. Долу дръпнал резето на задната врата, прекосил двора и влязъл в обора. Не счел за нужно да вземе фенер, а и кухнята, където бил фенерът, била заключена. Трябвало да храни коня на тъмно, което му отнело и повече време от обикновено. Още не бил свършил, когато му се сторило, че чува вик. Излязъл на двора и забелязал в спалнята светлина. Скоро светлината изчезнала и се появила в стаята на прислужника. Оттам се вдигнал страшен шум. Момчето крещяло, събаряли се мебели. Фред с ужас разбрал, че горе се води отчаяна борба. Разнесли се два изстрела. Фред извикал силно от страх. В същия миг непознатият се показал на прозореца, запокитил още димящия пистолет и скочил долу, за да се нахвърли върху Фред и да започне да го рита. Но при скока си изтървал ножа, който държал готов за удар в ръка.

Фред разбрал, че се намира в смъртна опасност, и с бързо движение успял да се докопа до ножа. Отчаянието му придало сила и той го забил в пресеца на своя противник. Онзи изревал от гняв и болка и се отдръпнал назад. Фред скочил и избягал като светкавица. Раната попречила на убиеца да го преследва. В смъртен ужас момчето тичало към къщата на най-близките съседи. Тя се намирала, също както и къщата на Енгел, на известно разстояние извън града. Хората чули виковете му за помощ, наскачали бързо и излезли навън. Като чули какво се е случило, грабнали оръжията си и тръгнали подир момчето. Още не били стигнали до къщата, когато видели, че от горния етаж излизали пламъци. Непознатият я подпалил и избягал. Пламъците се разпространили така бързо, че вече било невъзможно някой да се качи на горния етаж; но повечето от нещата в долните помещения били

спасени. Шкафчето в стената било отворено, а вътре нямало нищо. Трупове, до които никой не можел да стигне, изгорели.

— Страшно... ужасно — чуха се викове наоколо, когато разказвачът направи малка пауза. Фред Енгел седеше край огъня, беше покрил лицето си с ръце и тихо плачеше.

— Да, ужасно е! — кимна Дрол. — Този случай предизвика цяла сензация. Търсиха убиеца по всички посоки на света, но напразно. Двамата братя Енгел имаха в Сент Луис една сестра, жена на богат корабостроител. Тя обяви десет хиляди долара награда за залавянето на този убиец и подпалвач, но и това не доведе до никакви резултати. Тогава на нея ѝ хрумна мисълта да се обърне към частното детективно бюро на Харис и Блотър, което вече има успех.

— Успех ли? — попита Уотсън. — Та убиецът е все още на свобода! Разбира се, аз имам предвид, че е Корнъл.

— Да, той е все още свободен — отвърна Дрол, — но работата му е вече спукана. Аз ходих в Бентън, поогледах се малко по-добре от някои други хора и...

— Вие ли? Защо пък вие?

— За да спечеля петте хиляди долара!

— Нали бяха десет хиляди?

— Наградата се дели на две — отбеляза Дрол. — Половината получава фирмата Харис и Блотър, а другата половина — детективът.

— Та няма сте полицай, сър?

— Хмм. Струва ми се, че тук са се събрали все честни хора, между които няма нито един, който някога да е бил преследван от закона, затова ще ви кажа каквото съм премълчавал досега: аз съм частен детектив и работя само в определени райони из Далечния запад. Вече съм откарал на бесилката доста хора, които са се чувствали на съвсем сигурно място, и смятам да продължавам тази си дейност. Е, сега знаете всичко, знаете и причината, поради която не обичам да говоря за себе си. Старият Дрол, на когото са се присмивали вече стотици хора, не е чак толкова голям смешник, ако го познавате добре. Но това е вече друга работа, говорехме за убийството.

Сега всички гледаха на Дрол със съвсем друго око. Признанието му, че е детектив, хвърли светлина върху цялата му личност, както и върху всички негови възприети привички. Той се прикриваше зад

смешната си външност, за да може толкова по-сигурно да протегне ръката си към онзи, когото искаше да залови.

— И така — продължи той — най-напред отидох при Фред и го разпитах. Научих всичко, каквото се бе говорило вечерта. Шкафчето в стената беше отворено от убиеца. Той не се е решавал да го разбие, защото шумът е щял да разбуди всички. Затова ги е убил и после се е докопал до плана. Следователно е имал намерението да отиде при Сребърното езеро. Трябваше да го последвам; взех Фред със себе си, защото той го беше видял и можеше да го познае. Още на парахода заподозрях онзи негодник; Фред го позна при рафтърите, а днес се надявам да ми падне в ръцете.

— В твоите ли? — попита старият Блентър. — Охо! А какво ще го правиш?

— Все ще се намери какво. Изобщо не е необходимо да го мъкна със себе си до Бентън. Ако занеса доказателства за смъртта му, а също така и за това, че аз съм допринесъл за нея, тогава премията ще стане моя собственост с такава сигурност, с каквата ми принадлежи и моят спален чувал. А сега стига съм говорил, ще си легна да поспя малко. Събудете ме, щом стане време!

Той се надигна, за да си потърси някое спокойно местенце настрана. Но останалите дори и не мислеха за сън. Онова, което чуха, ги занимаваше още дълго време, а после заприказваха за предстоящата схватка с трамповете — една тема, която, изглежда, не можеше да бъде тъй бързо изчерпана.

Винету не взимаше участие в този разговор. Той се беше облегал на скалата и бе притворил очи, ала не спеше, защото можеше да се види как от време на време повдига клепачи и изпод тях проблясва като светкавица острият му изпитателен поглед.

Беше вече полунощ, когато Олд Файерхенд отиде при инженера и му каза, че вече е време да тръгва, за да пресрещне влака. Той извика двамата работници, които щяха да заемат местата на двамата трампове в локомотива, и потегли с тях към линията, като се старееше да се движат така, че да останат незабелязани от евентуални съгледвачи.

Беше свършено тъмно. Те стигнаха до мястото на срещата, което бе определено телеграфически, и седнаха в тревата, за да чакат пристигането на влака. Нямаше още три часа, когато той пристигна и спря при тях. Състоеше се от локомотив и шест големи пътнически

вагона. Олд Файерхенд се качи и ги разгледа. Бяха празни. В първия от тях се намираше заключен куфар, пълен с камъни. До него стоеше машинистът, който се бе съгласил да кара влака, докато огнярят щеше да слезе в Шеридън, тъй като Олд Файерхенд щеше да изпълнява неговата работа. Той кимна приятелски на машиниста и се качи при него с двамата работници. След това си начерни лицето със сажди и в обикновените си дрехи заприлича съвсем на огняр. Влакът потегли.

Вагоните бяха от американски тип. Човек трябваше да се качи отзад в последния вагон, за да може да се придвижи до първия; вагоните бяха, разбира се, осветени. Локомотивът беше от така наречените тендер-локомотиви, защитен отстрани със здрави стени от дебела желязна ламарина. Това бе едно щастливо обстоятелство, защото тези стени скриваха почти напълно работещите на локомотива и бяха достатъчно здрави, за да спрат куршумите от револвери и карабини.

След малко влакът пристигна в Шеридън, където огнярят безшумно скочи на земята. Само инженерът бе излязъл да посрещне влака. Той размени с машиниста обичайните реплики и пусна влака да продължи пътя си.

Междувременно двамата шпиони, подслушани на хълма от Олд Файерхенд, се бяха добрали до мястото, където се беше разположил Корнъл с трамповете. Те му съобщиха, че в Шеридън никой не подозира нищо за предстоящите събития, и думите им предизвикаха голяма радост. След това обаче те дръпнаха Корнъл настрана и споделиха с него опасенията си, за които бяха говорили помежду си. Той ги изслуша спокойно и им каза:

— Разбира се, че нямам никакви намерения да задържа всички хора, повечето от които са съвсем безполезни негодници, а още по-малко пък може да ми хрумне да дам на онези, от които нямам нужда, даже и един-единствен долар от този половин милион; те няма да получат нищо.

— Но тогава ще си вземат насила нещо.

— Не бързайте! Имам план.

— Но нали ще се качат във влака?

— Нека се качат! Знам, че всички ще се втурнат във влака; аз ще остана навън и ще изчакам, докато изнесат касата. И когато се махне влакът, все ще намерим как да се оправим.

— Какво ще стане с нас двамата?

— Вие оставате при мене. Доказах ви, че се ползвате с доверието ми, като ви изпратих край Шеридън. Сега вървете при Удуърд. Той знае плановете ми и ще ви каже имената на всички хора, които ще останат при мене.

Те се подчиниха на думите му и се разположиха около Удуърд, който имаше, така да се каже, положението на лейтенант при Корнъл. Сега всичко наоколо все още тънеше в мрак; по-късно, когато наближи уреченият час, бе запален огън до релсите.

Беше вече три часът и петнадесет минути, когато чакащите трампове дочуха далечния шум от влака, а не след дълго съзряха и силните светлини на локомотива. Олд Файерхенд беше закрил отвора на пещта, за да не можеше да бъде различена лесно фигурата му. Едва на стотина метра от огъня машинистът внезапно задейства спирачките, сякаш изведнъж някой го беше принудил да стори това. Разнесе се писъкът на свирката, колелата заскърцаха и застанаха — влакът спря. Трамповете нададоха радостни викове и се заблъскаха към последния вагон. Всеки искаше да се качи първи. Но Корнъл знаеше много добре кое е по-важно. Той се приближи до локомотива, хвърли един поглед покрай защитната стена към вътрешността на локомотива и попита:

— Всичко наред ли е, момчета?

— Well! — отвърна един от работниците, който бе допрял дулото на пистолета си в гърдите на машиниста. — Нямаше какво да правят, подвиха си опашките. Погледни, Корнъл! При най-малкото движение натискаме спусъците.

Олд Файерхенд се бе притиснал към водния резервоар, като че ли се страхуваше от револвера на другия работник. Корнъл беше измамен напълно. Той каза:

— Чудесно, добре сте си свършили работата и затова ще получите извънредно възнаграждение. Останете по местата си, докато свършим, а после, щом ви дам знак, ще слезете, за да не умрат тези добри хорица от страх, а да могат да продължат с влака.

Той се отдалечи от локомотива и изчезна в тъмнината. Едва сега Олд Файерхенд се наведе навън, за да огледа, какво става наоколо. Не можа да види никого около влака, но затова пък вагоните гъмжаха от хора. Чувахе се как се карат за куфара.

— Тръгвай, тръгвай! — заповяда ловецът на машиниста. — Ще трябва да тръгнеш внезапно и бързо, а не постепенно. Изглежда, и Корнъл се е качил вече. Не бива да се бавим!

Влакът тръгна отново, без да изсвири.

— Стой, стой! — извика един глас. — Застреляйте тези кучета! Стреляйте! Стреляйте!

Трамповете във вагоните се изплашиха, като забелязаха, че влакът потегли. Опитаха се да скочат, да слязат, но това беше невъзможно при голямата скорост, която машинистът вдигна. Олд Файерхенд трябваше да поддържа огъня в пещта. Пламъците го осветяваха заедно с неговите хора. Предната врата на първия вагон се отвори рязко и се появи Удуърд. Той видя пред себе си локомотива и силно осветеното лице на ловеца, край когото мнимите трампове стояха най-миролюбиво.

— Олд Файерхенд! — изрева той така силно, че гласът му надделя над трополенето на колелата и пухтенето на машината. — Пак това куче! Върви в ада!

Той бързо измъкна пистолета си и стреля. Файерхенд се хвърли на земята и куршумът не можа да го улучи. Но в следващия миг дулото на револвера му блясна и Удуърд се строполи назад във вагона с пронизано сърце. На вратата се появиха и други трампове, но куршумите му ги улучваха моментално.

Влакът продължаваше да се носи с бясна скорост. Машинистът наблюдаваше зорко линията, ярко осветена от светлините на локомотива. Измина четвърт час и на изток започна да се развиделява. Сега той пусна свирката на локомотива в действие, но не кратко и пресекливо, а мощно и продължително. Наближаваха моста и по този начин машинистът искаше да предупреди хората, които ги очакваха, за приближаването на влака.

При тунела всички отдавна бяха по местата си. Малко преди полунощ бяха пристигнали и драгуните от форт Уолъс; бяха се разположили по двата бряга на реката под моста, за да заловят всеки трамп, който би се опитал да избяга в тази посока. Там, където започваше мостът, стояха Винету, рафтърите и ловците, а край изхода на тунела се бяха събрали въоръжените работници. При тях се намираше и Уотсън, поел опасната задача да откачи локомотива от

вагоните още вътре в тунела. Когато той дочу пищенето на влака, заповяда на хората си:

— Палете огъня!

Незабавно бе запален купът от дърва и въглища, натрупан пред изхода на тунела, самият Уотсън влезе в тунела, сви се до стената и зачака влака.

Влакът беше преминал през моста с намалена бързина и се приближаваше към тунела. Олд Файерхенд забеляза хората пред входа на тунела и извика:

— Палете след нас!

Миг след това влакът спря. Локомотивът застана тъкмо там, където го очакваше Уотсън. Той пропълзя бързо между машината и първия вагон, откачи локомотива и излезе от тунела тичешком. Локомотивът го последва незабавно; вагоните останаха на мястото си, а двата огъня бяха избутани от работниците върху самите релси, след като отгоре им набързо натрупаха камъни, за да не се повредят.

Всичко стана много по-бързо, отколкото може да се опише, достатъчно бързо, за да не даде възможност на трамповете да осъзнаят положението си. Още по време на бясното пътуване те не се чувстваха особено добре. Бяха разбрали, че в локомотива се намира Олд Файерхенд, и знаеха, че планът им ще бъде осуетен, но бяха сигурни, че където и да спре влакът, дори и на някоя оживена спирка, ще могат свободно да отидат където си поискат. Бяха добре въоръжени и толкова многобройни, че едва ли някой би се осмелил да се опита да ги задържи.

Най-сетне влакът спря; това беше за тях очакваният миг. Но когато погледнаха от прозорците, видяха само една катраненочерна тъмнина. На онези, които се бяха заблъскали към последния вагон, за да слязат, им се стори, че се намират в някаква тясна, тъмна тръба, в края на която се виждаше огромен димящ огън. А трамповете, намиращи се в първия вагон, видяха как изчезна локомотивът и на негово място се появи горяща камара въглища. Тогава един от тях беше осенен от истината:

— Тунел! Тунел! — извика изплашено той и другите закрещяха след него: — Тунел, тунел! Какво да правим! Трябва да излезем!

Те се заблъскаха и заудряха така, че първите, които бяха заседнали до вратите (сега можеха да излизат и от вратата на първия

вагон) не можаха да слязат, а бяха буквално изхвърлени навън. Вторият падна върху първия, третият се стовари върху втория и така нататък. Настъпи невъобразим хаос от тела, ръце, крака, от крясъци, проклетия и псувни, а тук-там имаше и ранени. Някои от тях прибягнаха до оръжията си, за да се отърват от нависените по тях или пък затрупалите ги хора.

Към тъмнината в тунела, която не можеше да бъде разпръсната достатъчно нито от двата огъня, нито от лампите във вагоните, се присъедини сега и гъстият задушлив въглищен дим, който започна да навлиза в тунела, подкаран от сутрешния вятър.

— Дяволите да ги вземат! Искат да ни издушат! — извика един креслив глас. — Навън, навън!

Десет, двадесет, петдесет, сто гласа се присъединиха към него и обхванати от истински смъртен ужас, всички се заблъскаха, заудряха и втурнаха един през друг към двата изхода на тунела. Но там пращяха огромните огньовете, чиито високи пламъци не оставяха никакво място за минаване. Който искаше да изскочи навън, трябваше непременно да мине през огъня и дрехите му сигурно щяха да се подпалят. Първите трампове разбраха това веднага; тогава те се обърнаха и заблъскаха обратно; но другите, които идваха след тях, не искаха да им отстъпят и ето че близо до двата огъня се разгоряха две ожесточени битки между хора, които доскоро бяха приятели и съмишленици в извършването на всяко престъпление. Ехото в тунела удесеторяваше ревовете и шума от схватките и хората отвън можеха да си помислят, че вътре са се счепкали всички диви и кръвожадни зверове, които живеят по земята.

Олд Файерхенд беше заобиколил скалата, за да достигне първия огън.

— Не е необходимо да се намесваме. — извика му един от рафтърите. — Тези зверове ще се унищожат взаимно. Чувате ли шума, сър?

— Да, здравата са се счепкали — отвърна уестманът. — Но те са хора и ние трябва да ги пощадим. Освободете ми входа!

— Да не би да искате да влезете вътре?

— Да.

— За бога, недейте! Ще се нахвърлят върху вас и ще ви удушат, сър!

— Няма да ми сторят нищо, а ще се зарадват, ако им посоча как да се спасят.

Той сам помогна да разбутат огъня малко встрани, така че между него и стената на тунела остана свободно място, за да може да се озове с един скок в тунела. Оттам не бе възможно да минеш бавно. Той скочи в тунела и се намери сам-самичък срещу побеснели хора. Може би никога в живота му досега не се бе проявявала така ярко безумната му смелост, както сега. Но може би и никога дотогава не бе имал такава увереност в себе си, както в този миг. Често беше виждал какво сковаващо, обайващо въздействие оказва върху мнозинството смелостта на един-единствен човек.

— Halloo shut up!^[2] — проехтя мощният му глас. Той успя да надвика стотина гърла и всички замлъкнаха. — Слушайте какво ще ви кажа!

— Олд Файерхенд! — разнесоха се наоколо възгласи, които не скриваха учудването на трамповете от неповторимата му смелост.

— Да, аз съм — отвърна той. — Вие имате вече опит: където ме видите, няма смисъл от никаква съпротива. Ако не искате да се издушите, оставете тук оръжията си и излезте навън, но един по един. Ще застана отвън при огъня и ще ви извиквам. Ако някой изскочи, без да дочака да чуе гласа ми, веднага ще бъде застрелян. Ще застреляме и всеки, който се опита да скрие оръжие у себе си. Ние сме много хора: работници, ловци, рафтъри и войници, достатъчно сме, за да изпълним каквото ви казах. Помислете си! Ако решите да се подчините, хвърлете навън някоя шапка. Това ще е знакът. Ако не хвърлите шапката, към огъня ще се насочат сто пушки, за да не пуснат никого навън.

Поради силния дим ловецът можа да изрече последните си думи с голяма мъка и после бързо изскочи навън, за да не стане мишена на някой куршум. Тази предпазливост беше разумна, но всъщност — излишна. Появяването му бе направило такова впечатление на трамповете, че никой не се бе осмелил да вдигне пушката си срещу него.

Можеше да се чуе как трамповете се съвещаваха. Мнозина говореха високо един през друг. Обстоятелствата не им позволяваха да се съвещават дълго, защото димът изпълваше тунела все повече и дишането ставаше все по-трудно и по-трудно. Срещу човек като Олд Файерхенд смелостта им бе изчезнала; те знаеха, че той щеше да

изпълни заплахата си; не виждаха никакъв друг път за спасение, освен да се предадат. Скоро от тунела покрай огъня излетя една шапка и веднага след това гласът на Олд Файерхенд съобщи на трамповете, че първият от тях може да излезе. Той изскочи, а после трябваше незабавно да мине по моста, от другата страна на който го посрещнаха рафтърите и ловците. Те се бяха запасили с достатъчно въжета и ремъци и човекът веднага бе вързан. Същата съдба сполетя и останалите му другари, които го последваха. Бяха извиквани от тунела на такива интервали, че имаше достатъчно време всеки от тях да бъде вързан, преди да изскочи следващият. Въпреки това нещата се развиваха тъй бързо, че след около четвърт час всички трампове бяха в ръцете на победителите. Но всички бяха неприятно изненадани и ядосани, когато се установи, че Червения Корнъл липсваше. Пленените трампове казаха, че той заедно с още двадесетина души изобщо не се бил качил във влака. Тунелът и вагоните бяха претърсени най-старателно, но никъде не го намериха и трябваше да се примирят с мисълта, че трамповете бяха казали истината.

Нима щеше да им се изплъзне тъкмо човекът, когото всички желаеха най-много да хванат? Не! Пленниците бяха поверени на работниците и войниците, а Олд Файерхенд, Винету, ловците и рафтърите се върнаха обратно до мястото, където влакът беше спирал, за да потърсят следите на изчезналите. Олд Файерхенд изпрати четирима рафтъри в Шеридън, за да доведат коня му и двамата пленени трампове, както да му донесат ловните дрехи. Той не искаше да се връща пак в Шеридън, а имаше намерение да продължи с другарите си направо към форт Уолъс, където трябваше да бъдат откарани трамповете, защото войниците щяха да ги пазят много по-добре от който и да било друг.

Откриха мястото, където трамповете бяха чакали пристигането на влака. След продължително търсене и оглеждане на многобройните отпечатащи от крака и копита стана ясно че наистина бяха избягали около двадесетина души. Бяха взели също толкова коне със себе си, като, разбира се, бяха избрали най-добрите животни; другите коне бяха разпръснати във всички възможни посоки.

— Корнъл е постъпил много хитро — обади се Олд Файерхенд. — Ако беше взел всичките коне, щеше да затрудни движението на малкия си отряд, а оставените следи щяха да бъдат толкова ясни, че и

едно дете щеше да ги проследи. А като е разгонил наоколо другите коне, е усложнил намирането на дирята му и така е спечелил много време.

— Може би моят бял брат се лъже — каза Винету. — Този бледолик сигурно не е напуснал околността, преди да разбере какво е станало с неговите хора. Ако сега проследим дирята му, тя сигурно ще ни заведе до Игъл Тейл.

— Убеден съм, че предположението на моя червенокож брат ще се окаже вярно. Корнъл е потеглил оттук, за да ни наблюдава. Сега сигурно вече знае какво е станало и веднага е побягнал.

— Ако се върнем бързо, може би ще можем да го догоним.

— Не. Нека моят брат има предвид, че не е възможно незабавно да започнем преследването. Трябва да отидем най-напред до форт Уолъс, за да дадем показанията си. Това ще ни отнеме целия ден, тъй че ще можем да тръгнем подир трамповете едва утре.

— Но тогава те ще имат един цял ден преднина!

— Да, обаче ние знаем къде отиват и няма смисъл да си губим времето, като се придържаме към следите им. Ще тръгнем по най-краткия път към Сребърното езеро.

— Мисли ли моят брат, че те все още имат намерение да отидат там?

— Разбира се. Трябват им пари, за да си закупят някои неща. Но тези покупки не са им абсолютно необходими. Могат да живеят от дивеча, който ще убиват. Имат оръжия, а също и муниции. И да им липсва нещо необходимо, те все ще намерят пътъм възможност да си набавят по честен или нечестен начин. Убеден съм, че ще се отправят към Сребърното езеро.

— Тогава нека проследим сега дирята им, за да разберем поне в каква посока са тръгнали оттук.

Наистина скоро откриха следата на бегълците. Тя водеше към реката, а после нагоре все по брега ѝ. При Игъл Тейл, недалеч от моста, трамповете бяха спирали. Един от тях, може би Корнъл, се беше промъквал нагоре към релсите под прикритието на дърветата и храстите; там той сигурно е бил свидетел на пленяването на всичките си хора. След неговото връщане двадесетте трампове бяха офейкали, отправяйки се към Ръш Крийк, което беше почти сигурен признак, че

имаха намерение да се насочат към Колорадо, а оттам да тръгнат към Сребърното езеро.

Междувременно четиримата рафтъри се бяха върнали от Шеридън. Бяха довели също така Хартли и инженера, които искаха да отидат във форт Уолъс, защото показанията им бяха доста важни. Работниците тръгнаха за Шеридън пеша; за награда им бе дадено оръжието на трамповете. Имаше предостатъчно вагони за транспортирането на трамповете. На разположение бяха двата влака: товарният и „касовият“. След като пленниците бяха натоварени, се качиха и всички други, влаковете потеглиха. Драгуните се върнаха във форта на конете си.

Междувременно във форта се бе разчуло събитие и когато влаковете пристигнаха, всичко живо се насъбра да ги гледа; по този начин трамповете предвкусиха онова, което ги очакваше по-късно, след произнасянето на присъдата им.

Впрочем те бяха претърпели големи загуби, понеже почти една четвърт от тях бяха намерени в тунела мъртви. И до днес хората в онези области разказват за прочутото „опушване“ на трамповете в тунела при Игъл Тейл, за онзи великолепен номер, който им беше скроен от Винету и изпълнен от Олд Файерхенд.

[1] Юта или юте — северноамериканско инд. племе, останките от което живеят понастоящем в щатите Колорадо и Юта, като наброяват около 2600 души. — Б.пр. ↑

[2] Halloo shut up! (англ.) — Хей, млъкнете! — Б.пр. ↑

11. В ОПАСНО ПОЛОЖЕНИЕ

От онази страна на Гънисън Ривър, където се издигат Елк Маунтънс^[1], четирима души яздеха по едно високо плато, покрито с ниска трева, по което, докъдето ти стигаше погледът, не се виждаше ни дърво, ни храст. Въпреки че в Далечния запад хората са свикнали да виждат какви ли не личности, то тези четирима конници не можеха да не направят впечатление на онзи, който ги срещнеше.

Един от тях яздеше великолепен черен жребец от онази порода, която отглеждат някои племена на апачите. Фигурата му не беше нито извънредно висока, нито особено широкоплещеста, но въпреки това създаваше впечатление, че този човек притежава голяма сила и издръжливост. Обгорялото му от слънцето лице бе обрасло с тъмноруса брада, носеше кожени панталони, кожена ловджийска риза и високи ботуши, които достигаха над колената му. На главата му имаше широкопола филцова шапка, по чийто шнур наоколо бяха набодени върховете от ушите на мечката гризли. Широкият му колан, изплетен от отделни кожени ремъци, изглежда, бе пълен с патрони, а освен това в него бяха втъкнати два револвера и закривен ловджийски нож. На седлото му висяха окачени четири почти кръгли дебели плоскости, изплетени от тръстика и слама, снабдени с токи и ремъци. Очевидно те бяха предназначени да се прикрепят към конските копита, когато се наложеше да бъдат заблудени евентуални преследвачи. От лявото му рамо към десния хълбок се спускаше добре нагънато ласо, а около врата му на здрав копринен шнур се намираше лулата на мира, украсена с перца от колибри. Дясната му ръка държеше пушка с къса цев, затворът на която, изглежда, имаше твърде особено устройство, а на гърба си бе праметнал на широк ремък една много здрава и тежка двуцевна пушка от онзи, сега така рядко срещан вид, който някога бе наричан „мечкоубиец“; тази пушка можеше да стреля само с куршуми от най-голям калибър. Човекът беше Олд Шетърхенд, прочутият ловец, който дължеше името си на обстоятелството, че можеше да повали неприятеля си само с един-единствен юмручен удар. Редом с него

яздеше едно дребно, слабовато и голобрадо човече, облечено в дълъг син фрак с жълти, идеално излъскани копчета. На главата му се намираше голяма дамска шапка или така наречената шапка амазонка, на която се вееше огромно перо. Панталоните му бяха твърде окъсели, а голите му крака — пъхнати в стари, груби кожени обувки, на които бяха прикрепени големи мексикански шпори. Този ездач имаше окачен по себе си цял арсенал от най-различни оръжия, но той всъщност никак не отговаряше на добродушния вид на личицето му. Човечето се казваше господин Хелиогабалус Морфеус Франке, който биваше наричан от спътниците си Хобъл Франк^[2], защото след едно старо нараняване накуцваше с единия си крак.

След първите двама ездачи следваше най-напред една много слаба човешка фигура, значително по-висока от шест стъпки. Тя яздеше старо и ниско муле, което, изглежда, едва намираше сили да носи ездача. Той бе обут в кожени панталони, кроени несъмнено за някой много по-нисък и пълен човек. И неговите голи крака бяха обути в кожени обувки, които бяха толкова често шити и кърпени, че вече се състояха само от кърпки; всяка от тях тежеше навярно пет или шест фунта^[3]. Тялото на този човек бе облечено в риза от бизонска кожа, която оставяше гърдите му разголени, защото по нея не се забелязваха нито копчета, нито кукички, нито пък никакви връзчици; ръкавите ѝ едва достигаха до лактите му. Около дългия му врат беше увита кърпа от памучен плат, чийто цвят вече не можеше да се познае. Върху заострената му глава бе кацнала сива шапка, която преди дълги години е представлявала цилиндър. Може би някога бе украсявала главата на някой милионер, но после започнала да пропада все по-ниско и по-ниско, докато накрая се озовала в прерията и в ръцете на сегашния си притежател. Той бе счел периферията за излишна, беше я откъснал, оставяйки само едно малко парче от нея, за да може с негова помощ да слага и сваля от главата си това неописуемо разкривено и обезформено подобие на шапка. В дебелото въже, което му служеше за пояс, бяха втъкнати два револвера и нож за скалпиране, а освен това по него висяха няколко торбички, напълнени с всевъзможни дреболии, от които един уестман не може да се лиши. Раменете му бяха покрити с пелерина от гумиран плат, но какъв вид имаше тази дреха! Още от първите дъждове незаменимата пелерина така се беше свила и смалила, че вече не бе в състояние да изпълнява първоначалното си

предназначение и сега можеше да бъде носена само като хусарска наметка. Напреко върху безкрайно дългите му крака бе поставена една от онези карабини, с които опитният ловец никога не пропуска целта си. Не бе възможно да се отгатне възрастта ѝ, а пък още по-малко да се определят годините на неговото муле. С най-голяма сигурност можеше да се предположи, че двамата се познават много добре и че вече са преживели заедно немалко приключения.

Четвъртият ездач яздеше много висок и як кон. Ездачът беше доста добре закръглен, но толкова нисък, че късите му крачета едва успяваха да обхванат страните на коня до половина. Въпреки че слънцето грееше доста силно, той носеше върхна дреха от нещавена кожа, която обаче страдеше от доста напреднал косопад. Ако можеха да се съберат останалите по нея косми, те едва-едва щяха да стигнат да се покрие с тях кожата на мишка. На главата си беше сложил твърде голяма за него панамска шапка, а изпод коженото му палто се подаваха два грамадни ботуша с високи кончови. Тъй като ръкавите на палтото му бяха твърде дълги, от целия човек всъщност се виждаше само пълното, червендалесто и добродушно-лукаво лице. Беше въоръжен с дълга карабина. Не можеше да се види дали имаше и други оръжия, защото големият му кожух скриваше от погледите всичко останало.

Последните двама ездачи бяха Дейвид Кронърс и Якоб Пфеферкорн, които навсякъде бяха известни с прозвищата си Дългия Дейви и Дебелия Джими. Бяха неразделни и никой никога не беше виждал единия без другия. Джими беше немец, а Дейви — янки, но през време на дългите години, които двамата бяха прекарвали заедно, Дейви бе успял да научи немски от Джими дотолкова, че умееше да изразява задоволително мислите си и на този език. И двете животни бяха също тъй неразделни, както двамата ездачи. Винаги заставаха едно до друго, пасяха заедно, а когато край някой лагер се виждаха принудени да търпят присъствието на други коне, те двете се отдръпваха малко встрани, притискаха се едно в друго, пръхтяха и си разменяха нежности.

Изглежда, четиримата конници бяха изминали вече значително разстояние, и то не само през тревиста прерия, защото макар че едва наскоро бе превалило пладнe, ездачите и конете бяха покрити с дебел слой прах. Въпреки всичко нито едните, нито другите изглеждаха уморени. Ако ездачите се чувствуваха уморени, за това би могло да се

съди единствено по мълчанието, което цареше между тях. То беше нарушено най-напред от Хобъл Франк, който яздеше до Олд Шетърхенд. Франк го заговори на немски:^[4]

— Значи ще нощуваме край Елк Крийк, а? Колко ни остава още дотам?

— Привечер ще стигнем до реката — отвърна ловецът.

— Едва привечер? Олеле-е! Как ще издържим! От ранни зори сме в седлата. Поне веднъж би трябвало да спрем, та конете да си починат. Какво ще кажеш?

— Прав си. Да потърпим, докато прекосим прерията; после ще навлезем в гора, където минава и поточе.

— Чудесно! Конете ни ще могат да се напият с вода, а ще намерят и трева наоколо. Но какво ще намерим ние? Вчера свърши последното бизонско месо, а тази сутрин свършиха и кокалите. А оттогава на мушките ни не е кацало ни врабче, ни някакъв друг дивеч; чувствам глад и скоро трябва да намеря нещо за набиване, иначе ще загина.

— Не се тревожи! Ще осигурия печеното.

— Да, ама какво печено! Тази стара ливада пред нас е толкова пуста, струва ми се, че и бръмбар няма да тръгне да се разхожда из нея. Къде ли ще може тук един порядъчно огладнял уестман да намери печено!

— Вече го виждам. Вземи поводите на коня ми и продължавай да яздиш с другите бавно напред.

— Наистина ли? — попита Франк и се огледа наоколо, поклащайки глава. — Къде ли пък виждаш вече печеното? Не забелязвам нищо подобно.

Той пое поводите на коня от Олд Шетърхенд и продължи да язди с Дейви и Джими. Олд Шетърхенд се запъти настрани, където се издигаха няколко хълма. Там се беше поселила колония от прерийни кучета, както биват наричани американските мармоти поради джавкащите звуци, издавани от тях. Те са безобидни, безвредни и много любопитни създания, които за учудване предпочитат съжителството на гърмящи змии и кукумявки. Когато към тях се приближава човек, те се изправят на задните си крачета и започват да го оглеждат с очичките си; всичко това се придружава от много забавни движения и пози. Но подушат ли опасност, изчезват

светкавично в дупките си и повече не можеш да ги видиш. Когато ловците имат нещо друго за ядене, не обръщат внимание на месото от тези животни, но не защото не може да се яде, а защото ловците имат предубеждение към него. Но ако все пак някой реши да убие прерийно куче, не бива да се опитва да се приближи тайно към него, защото тези животни са толкова бдителни, че едва ли ще му се удаде. Той трябва да събуди по някакъв начин любопитството им и да го поддържа будно дотогава, докато се приближи на разстояние, удобно за сигурна стрелба. А това би могло да се постигне само тогава, когато и самият ловец започне да прави всевъзможни смешни движения и да заема най-причудливи пози. Тогава прерийното куче не може да разбере веднага какво го очаква, защото не знае какво да мисли за приближаващата го фигура. Олд Шетърхенд постъпи точно така и щом забеляза, че наседалите край своите хълмчета животни го видяха, започна да подскача напред-назад и встрани, клякаше, правеше скокове във въздуха, въртеше се около себе си и размахваше ръце като крила на вятърна мелница, с което имаше една-единствена цел — да се приближи колкото бе възможно повече до тях.

Хобъл Франк, който яздеше до Джими и Дейви, забеляза странното държане и каза със загрижен тон:

— Майчице-е-е, ама не, какво ли му стана! Да не би да е откачил? Изглежда, сякаш е пил беладона! Слушайте! Стреля.

Олд Шетърхенд бе стрелял два пъти толкова бързо едно след друго, че изстрелите почти се сляха. Видяха го, че изтича малко напред, наведе се два пъти и вдигна нещо от земята. Беше убил две прерийни кучета, които сложи в кобурите на седлото си и се метна на коня. Хобъл Франк направи скептична физиономия и попита:

— Това ли ти е печеното? Покорно благодаря! Не ям подобни работи!

— Не си ли ял още такова месо?

— Не! И през ум не ми е минавало!

— Тогава нямаш представа дали месото им е вкусно, или не е. Ял ли си някога месо от млада коза?

— От малко козленце ли? — попита Франк, като млясна с уста.

— Разбира се, че съм ял. Знаеш ли, това е нещо извънредно вкусно!

— Така ли? — усмихна се Олд Шетърхенд. — А хиляди хора се смеят на подобно мнение?

— Да, но тези хиляди са глупави. Аз пък ти казвам, че ние, саксонците, сме умни и разбираме от лакомства повече от всяка друга европейска нация. Слагаш например едно младо козленце в гювеча, няколко скилидки чесън и няколко стръка градински риган, запичаш го, докато се зачерви добре и отгоре стане хрупкаво, и получаваш едно божествено ястие, достойно за господата и дамите на Олимп. Добре ми е известно, защото при нас в Морицбург около Великден се ядат и в делник, и в празник само печени яренца.

— Много добре. Но я ми кажи, ял ли си вече дълги уши?

— Дълги уши ли? Това пък какво е?

— Питомен заек, дългоушко, зайче, както се казва.

— Зайче? *A la bonne heure!*^[5] И това е нещо великолепно. По мое време в Морицбург и околността, когато ставаше събор, винаги се ядяха зайчета. Месото им е толкова нежно, че просто ти се топи на езика.

— Но има много хора, които биха ти се изсмели, ако им кажеш подобно нещо.

— Значи нещо им хлопа в главата. Едно такова зайче, което изгризва само най-нежните връхчета на най-хубавите треви, несъмнено има великолепно месо; туй се разбира от само себе си. Или и ти не ми вярваш?

— Вярвам ти, но в замяна искам да опиташ от моите прерийни кучета. Ще видиш, че вкусът им е като на младо козле и почти като на зайче. Казвам ти, че... чакай, това не са ли хора?

Той посочи на югозапад, където се движеха няколко фигурки. Бяха още толкова далече, че не бе възможно да се различи дали са бизони, или конници. Четиримата ловци продължиха да яздят бавно, без да изпускат из око появилите се фигури. След известно време разбраха, че са ездаци, а скоро различиха и униформите им — бяха войници.

Първоначално войниците се движеха в североизточна посока, но щом забелязаха четиримата, те промениха курса си и се насочиха към тях в галоп. Бяха дванадесет души, предвождани от един лейтенант. Приблизиха се на около тридесет крачки и спряха. Отначало офицерът огледа четиримата ездаци изпитателно и мрачно, но после, щом забеляза двете пушки на Олд Шетърхенд, погледът му се проясни и

като посочи към вече споменатата пушка с късо дуло и необичайно конструирания затвор, той попита:

— Behold! Това не е ли карабина тип „Хенри“, сър?

— Да — кимна уестманът. — Познавате ли тези пушки?

— Още не съм виждал такава пушка, но са ми я описвали доста подробно. Откривателят ѝ бил някакъв странен чуждак, който изработил само няколко такива пушки, защото се опасявал, че ако тези скорострелни пушки се разпространят навсякъде, индианците и бизоните ще бъдат унищожени в кратко време. Малкото екземпляри са се разгубили и само... последната била собственост на Олд Шетърхенд.

— Напълно вярно, сър. От всичко единадесет или дванадесет карабини „Хенри“, които са били произведени, у мене е останала последната; другите са изчезнали заедно със собствениците си някъде из Дивия запад.

— Тогава вие сте наистина... наистина този Олд Шетърхенд? Много се радвам! Ще имате ли добрината да ни придружите? Моите другари ще бъдат поласкани, ако се съгласите да ни погостувате.

— Къде отивате?

— Към форт Мормон.

— За съжаление не мога да приема поканата ви, защото ни се налага да яздим точно в обратната посока; имаме определена среща с приятели.

— Мога ли да попитам в каква посока отивате, сър?

— Най-напред към Елк Маунтънс, както ви казах вече, а оттам се насочваме към Бук Маунтънс.

— Тогава ще ви предупредя да се пазите от индианците юта, които наскоро изровиха бойната секира; затова и ние постоянно патрулираме между фортовете Мормон и Индиън. Една голяма група от бели златотърсачи са нападнали лагер на юта, за да крадат коне. Било е през нощта. Но индианците се събудили и започнали да се защищават, при което мнозина от тях загинали, защото белите били много по-добре въоръжени. Белите избягали с конете им и други предмети, които успели да отвлечат; индианците тръгнали по следите им още на сутринта. Крадците били настигнати и се завързала битка, отнела живота на много хора. Казват, че били застреляни около шестдесет индианци, но и от белите успели да избягат само шест

души. Сега индианците са се пръснали из цялата околност и търсят усилено шестимата. Освен това във форт Юниън се появили техни пратеници и поискаха да им се плати обезщетение: за всеки кон да им се даде друг кон, за другите изгубени предмети да им се заплатят общо хиляда долара и за всеки убит индианец да им се дадат по два коня и една пушка.

— Намирам, че искането им е справедливо. Съгласиха ли се да задоволят исканията им?

— Не. На белите и през ум не им минава да признаят правото на индианците за каквито и да било искания. Пратениците се върнаха с празни ръце и ето че индианците изровиха томахока на войната. Племената на юта се вдигнаха масово, а тъй като ние имаме малко войска на тази територия, за да можем да ги съкрushим с един удар, се видяхме принудени да потърсим съюзници. Няколко офицери отидоха при навахите и им се удаде да ги спечелят на наша страна срещу юта.

— А какво обещахте на навахите за тяхната помощ?

— Всичко, което плячкосат, остава тяхно.

Лицето на Олд Шетърхенд се помрачи, когато чу тези думи. Той поклати глава и каза:

— Значи най-напред било нападнатото племето юта, индианците били ограбени и много от тях — избити; когато поискали наказание за злодеите и обезщетение, им бил обърнат гръб, а щом поели разрешението на нещата в собствените си ръце, срещу тях насъскват навахите, а на тях пък ще им заплатят с плячката, която ще вземат от пострадащите! Нима е чудно тогава, че те прибягват до крайни средства? Огорчението им сигурно е наистина голямо, и тежко на белите, които им паднат в ръцете!

— Аз съм длъжен да изпълнявам заповедите и нямам право да съдя за тези неща. Споменах ви за тях само за да ви предупредя, сър. Не е необходимо да споделяте възгледите ми.

— Разбирам. Приемете благодарността ми за предупреждението и когато се върнете във форта и разкажете за срещата си с нас, то не забравяйте да споменете, че Олд Шетърхенд не е враг на индианците и съжaliaва много, че една богато надарена нация трябва да загине само защото никой не иска да ѝ остави време да се развие естествено, според законите на човешката култура, а всеки иска от нея за един миг да се превърне от ловци и номади в едно общество с модерно развита

държава. Със същото „право“ може да убиете някой ученик само защото не е притежавал уменията и знанията, за да стане генерал или професор по астрономия. Гуд бай, сър!

Той обърна коня си и продължи да язди заедно със спътниците си, без да погледне повече войниците, зяпнали след него, докато и те най-после продължиха прекъснатото си пътуване. Само гневът му го беше накарал да каже последните изречения, които добре знаеше, нямаше да имат никакъв резултат. Затова пък толкова по-мълчалив бе станал сега, когато го занимаваше мисълта, че е съвсем безполезно да поучава „брат Джонатан“^[6], че няма по-голямо право на съществуване от индианеца, който, гонен от едно място на друго, щеше да се крие тук или там..., докато... някой ден смъртта щеше да сложи край на това съществуване на подгонено животно без да изпита съчувствие или съжаление към него!...

Така измина половин час, след което Олд Шетърхенд се отърси от своите размишления и насочи вниманието си към хоризонта, където се бе появила тъмна линия, която ставаше все по-широка.

Като протегна ръка към нея, той каза:

— Ей къде се простира гората, за която споменах. Пришпорете конете си, след пет минути сме там.

Конете препуснаха и скоро ездачите стигнаха до висока и гъста борова гора, чиито дървета растяха толкова близко едно до друго, че прекосяването ѝ на кон изглеждаше немислимо. Но Олд Шетърхенд знаеше какво да направи. Насочи коня си към едно определено място, навлезе с него под дърветата и се намери на една така наречена „индианска пътека“, която бе пресечена и отъпкана от минаващите понякога индианци. Беше широка едва три стъпки. Той слезе от коня си, за да се огледа най-напред за пресни следи. След като не можа да открие нищо, пак се метна на седлото и подкани спътниците си да го последват.

В гъстата девствена гора не се чувстваше никакъв полъх, царящата тишина се нарушаваше само от конските копита. Олд Шетърхенд държеше карабината „Хенри“ в дясната си ръка готова за стрелба и се взираше напред, за да може при случайна среща с неприятел пръв да насочи оръжието си към него. Но той беше убеден, че сега не съществуваше такава опасност. Ако червенокожите претърсваха цялата околност на коне, те сигурно се движеха заедно и

толкова много воини едва ли щяха да използват такава пътечка, където нямаше какво да открият и където гъстата гора щеше да пречи на придвижването им. По пътеката се срещаха много малко места, където ездачът да може да обърне коня си в обратна посока.

След като яздиha доста време, пътеката излезе на едно голо място, в средата на което се издигаха няколко големи скали. Скалните късове бяха обрасли с мъх, а в пукнатините им бяха пуснали корени различни храсти. Между камъните извираше малко изворче, лъкатушеше през горската поляна и се губеше в гората. Олд Шетърхенд спря на това място и каза:

— Тук ще дадем възможност на конете да си отпочинат, а междувременно можем да изпечем прерийните кучета.

Ездачите слязоха от конете, свалиха поводите им, за да могат да пасат спокойно, и се заеха да съберат сухи съчки и да накладат огън. Джими започна да дере и корми прерийните кучета, а Олд Шетърхенд се отдалечи, за да се увери дали няма наблизо някаква опасност. Гората беше широка около три четвърти часа път и индианската пътека минаваше напреко през нея. Поляната със скалите се намираше приблизително в средата на горската площ.

Не след дълго месото зацвърча над огъня и над поляната се разнесе доста апетитен аромат. Олд Шетърхенд се завърна. Беше бързал и беше стигнал до другия край на гората, зад който се простираше обширна открита прерия. Не беше забелязал нищо подозрително и сега успокои другарите си, че няма защо да се страхуват от неприятна изненада.

След един час печеното бе готово.

— Хмм! — промърмори Хобъл Франк. — Ще ядем печени кучета! Ако някой ми беше предсказал по-рано, че някога ще изям най-добрия приятел на човека, щях така да му отговоря, че да му се изправят косите. Обаче сега съм гладен и ще трябва да опитам месото.

— Но това не е куче — обади се Джими. — Нали чу, че този мармот е наречен съвсем погрешно прерийно куче само заради гласа си.

— Туй никак не оправя нещата, напротив, става по-лошо. Печен мармот! Кой можеше да предположи такова нещо! Е, нека го опитаме.

Той си взе едно парче месо от гърдите и предпазливо го опита, но след това лицето му просветна, пхна в устата си едно по-голямо

парче и заяви, дъвчейки:

— Честна дума, никак не е лошо! Има почти вкуса на зайче, макар и да не прилича много на печено козле. Деца, аз мисля, че от тези две кучета няма да остане много нещо.

— Трябва да оставим малко и за вечеря — обади се Дейви. — Не се знае дали ще застреляме днес друг дивеч.

— Хич не ме е грижа за вечеря. Когато съм уморен и мога да се хвърля в ръцете на Орфея, на първо време ми е напълно достатъчно.

— Казва се „в ръцете на Морфея“ — поправи го Джими.

— Я млъкни веднага! Няма да ми слагаш никакво М пред моя Орфей! По-добре съм запознат с тези неща; в селото Клоче край Морицбург имаше едно певческо дружество, което се казваше „Орфей на земята“^[7]: тези хора пееха така мило, че слушателите винаги се унасяха в най-приятна дрямка. И ето защо оттам, от Клоче, произлиза изразът „попадам в обятията на Орфея“. Не спори с мене, ами си яж мълчаливо и кротко прерийното куче; така ще е по-добре и за храносмилането ти, отколкото ако спориш с такъв начетен човек като мене.

Ако четиримата мъже мислеха, че се намират в безопасност, те много се лъжеха. Заплашваха ги два конни отряда, които се бяха отправили към гората.

Първият от тези два отряда беше малък; състоеше се само от двама конници, които идваха от север и се натъкнаха на следите, оставени от Олд Шетърхенд и другарите му. Те спряха и скочиха от конете си, за да разгледат дирите. Начинът, по който бе сторено това, показваше, че бяха опитни уестмани. Бяха добре въоръжени, но дрехите им бяха в окаяно състояние. По някои белези можеше да се предположи, че в последно време двамата са преживели тежки дни. Що се отнася до конете им, те бяха добре охранени и бодри животни, но без седла и оглавници, а само с една юзда от кожен ремък. Обикновено в този вид пасат конете на индианците около техните лагери.

— Какво мислиш за тази следа, Кнокс? — попита един от тях. — Да не би пред нас да има индианци?

— Не — отвърна другият, без да се колебае. — Конете са били подковани и хората са яздили един до друг, а не един след друг, както правят червенокожите.

— А колко са били?

— Само четирима. Няма от какво да се страхуваме, Хилтън.

— Освен ако са били войници!

— Pshaw! И в този случай няма защо да се страхуваме. Наистина не бива да се мяркаме в никой от фортовете; там започват тъй да те оглеждат и разпитват, че сигурно бихме се издали. Но някакви четирима кавалеристи няма да научат тук от нас нищо. Пък и как ли ще се досетят, че сме от онези бели, които нападناха индианците юта?!

— И аз мисля тъй, но често дяволът си прави такива шеги, които не можем да предвидим. Намираме се в окаяно положение. Червенокожите ни преследват като хрътки, войниците ни търсят, а ние се мотаме из територията на юта. Беше много глупаво от наша страна да повярваме в златните планини, които ни обещаваха Червения Корнъл с неговите трампове.

— Глупаво ли? Съвсем не мисля така. Много е хубаво да забогатееш бързо и аз още далеч не съм се отчаял. Не след дълго Корнъл и другите ще ни настигнат и после няма защо да се тревожим. Трябва да опитаме да се измъкнем някак си от сегашното трудно положение. Колкото и да мисля, виждам само един изход за спасение и точно сега ни се предлага такава възможност.

— Каква възможност имаш предвид?

— Трябва да се опитаме да се присъединим към някои бели. Пред тях ще се представим за ловци и никой няма да се досети, че имаме нещо общо с хората, които принудиха индианците да изровят секирата на войната.

— И ти мислиш, че ще е разумно да се присъединим към хората пред нас?

— Да, така мисля. Те са се отправили към гората. Нека ги последваме!

Червения Корнъл беше опитал да увеличи групата си от двадесет души, с които, както вече ни е известно, успя да избяга при Игъл Тейл. Беше дошъл до извода, че двадесет души са му твърде малко, защото можеше да се предположи, че докато стигнат високо горе в планините, неговите хора щяха много да оредеят от неизбежните схватки с индианците. Затова той бе взимал със себе си всеки човек, проявил желание да тръгне с него. Това продължи през целия път, докато пресичаха Колорадо. Новоприетите бяха, разбира се, безделници, за

чийто морал е просто излишно да се говори. Между тях бяха Кнокс и Хилтън, двамината ездачи, които сега яздеха към гората. Новата група на Корнъл се беше увеличила дотолкова, че сигурно около нея щеше да се вдигне шум, а изхранването ѝ ставаше от ден на ден все по-трудно. Затова Корнъл бе решил да раздели хората си. Той самият имаше намерение с половината от тях да тръгне от околността на Ла Вета и да изкачи Роки Маунтънс^[8], а другата половина трябваше да се отправи към Морисън и Джорджтаун, откъдето да изкачи планините. Тъй като Кнокс и Хилтън бяха опитни хора, ги определиха за водачи на втората група. Бяха преминали успешно планините и се бяха спрели недалече от Брекънридж. Там ги сполетя несполука. Подплашеното стадо коне на един асиендеро^[9] профуча шумно край тях, собствените им коне изпокъсаха поводите си и избягаха с другите коне. За да си набавят нови коне, хората на Кнокс и Хилтън нападناха по-късно лагер на юта, но индианците започнаха да ги преследват и им нанесоха съкрушителен удар. Само шестима успяха да избягат. Но червенокожите тръгнаха по петите и на тези шестима души. Четирима от тях бяха убити вчера, а двамата водачи Кнокс и Хилтън единствени имаха щастието да се измъкнат от отмъщението на индианците.

Тези събития бяха предмет на разговора на двамата ездачи, докато се приближаваха към гората. Щом се добраха до нея, те откриха индианската пътека и тръгнаха напред. Достигнаха до поляната точно в онзи момент, когато приключи краткият спор между Джими и Хобъл Франк.

— Значи ние сме ловци, разбра ли? — прошепна Кнокс на Хилтън. — Остави ме само аз да говоря!

В този момент Олд Шетърхенд забеляза двамата. Той взе карабината си и без да откъсва погледа си от тях, зачака да се приближат.

— Гуд дей, мешърс! — поздрави Кнокс. — Ще ни разрешите ли да си починаем при вас?

— Всеки честен човек е добре дошъл при нас — отвърна Олд Шетърхенд и в същото време огледа изпитателно ездачите и конете им.

— Да се надяваме, че не ни считате за нечестни хора — обади се Хилтън, като макар и външно, съвсем спокойно издържа острия поглед на ловеца.

— Мога да съдя за хората около себе си едва когато ги опозная.

— Е, тогава разрешете ни да ви дадем такава възможност!

Двамата слязоха от конете си и седнаха край огъня. Очевидно бяха много гладни, защото хвърляха към печеното доста жални погледи. Добродушният Джими им тикна в ръцете няколко парчета печено месо и ги подкани да ядат. Те не дочакаха втора покана. Сега, по време на ядене, учтивостта не позволяваше да им задават въпроси. Ето защо минутите, докато се наситят, бяха прекарани в мълчание...

Другата група, за която споменахме, че се приближава към гората откъм другата страна, се състоеше от около двеста индианци. Наистина Олд Шетърхенд беше на разузнаване и от другата страна на гората, но когато оглеждаше откритата прерия, той не можеше да забележи приближаващите се червенокожи, защото точно тогава от погледа му ги закриваше една вдадена в прерията част от гората. Изглежда, и индианците познаваха местността много добре, защото се насочиха право към мястото, където излизаше индианската пътека, същата тясна пътека, по която белите бяха стигнали до поляната.

Червенокожите бяха тръгнали по пътеката на войната и за това говореха ярките бои, с които бяха изписали лицата си. Повечето от тях бяха въоръжени с пушки и само малцина имаха лъкове и стрели. Начело яздеше грамаден юначага, който беше вожд, защото в косите му бе втъкнато орлово перо. Не можеше да се познае възрастта му, тъй като лицето му беше покрито с черни, жълти и червени линии. Когато стигнаха до пътеката, той слезе от коня си, за да я огледа. Първите воини от колоната, които се спряха зад него, наблюдаваха действията му с любопитство. Един от конете изпръхтя. Вождът вдигна предупредително ръка и собственикът на животното сложи длан върху ноздрите му. Понеже по този начин вождът искаше да се запази пълна тишина, беше ясно, че нещо бе събудило подозренията му. Той тръгна по пътеката бавно, крачка по крачка, като държеше тялото си силно приведено към земята. Когато се върна, каза на езика на юта, сроден с диалекта на шошоните^[10] от езиковата група в Сонора.^[11]

— Един бледолик е бил тук преди толкова време, колкото се нуждае слънцето, за да измине една педя по небето. Нека воините на юта се скрият с конете си между дърветата. Овутс Ават ще тръгне да потърси бледоликите.

И така името на вожд, който бе едва ли не по-висок и по-широкоплещест от Олд Файерхенд, беше Овутс Ават, което означава

Големия вълк. Той се запромъква през гората. Когато се върна след около половин час, от воините му нямаше и следа. Той изсвири тихо и червенокожите веднага се показаха иззад дърветата, оставяйки конете си в гората. Вождът направи знак и към него се приближиха пет-шест индианци, които бяха предводителите на отделните индиански отряди.

— Шест бледолики лагеруват край скалите — каза им той. — Сега ядат месо и конете им пасат близо до тях. Нека моите братя ме следват, докато свърши пътеката, после те ще се разделят: половината ще се промъкнат надясно, а другата половина — наляво, и ще обградят цялата поляна. След това ще дам знак и червените воители ще се втурнат напред. Белите кучета ще бъдат толкова изплашени, че изобщо няма да се съпротивляват. Ще ги хванем с голи ръце и ще ги отведем в нашето село, за да ги вържем на кола на мъчението. Петима трябва да останат тук, за да пазят конете. Хау!

Последната дума служи за подсилване и потвърждение на казаното и значението ѝ е приблизително равно на нашите думи: „баста“, „дадено“ (уговорено), „край“. Когато някой индианец произнесе тази дума, той счита, че даденият въпрос е обсъден достатъчно и решен напълно.

Предвождани от главатаря си, червенокожите навлязоха в гората по пътеката съвсем тихо, толкова тихо, че не можеше да се долови абсолютно никакъв шум. Щом стигнаха до мястото, където пътеката излизаше на поляната, те се разделиха в две посоки, за да я обградят. Конник не би могъл да се придвижи в гората, но без коне за гъвкавите тела на индианците това не беше трудно.

Белите току-що се бяха нахранили. Хобъл Франк тикна ловджийския нож в колана си и каза на английски, за да може да бъде разбран и от двамата новодошли:

— Наядохме се и конете ни си отпочинаха; сега можем пак да тръгваме, за да стигнем до нашата цел още преди настъпването на нощта.

— Да — съгласи се Джими. — Но първо би трябвало да се запознаем и да разберем кой накъде отива.

— Имате право — кимна Кнокс. — Бихте ли ми казали коя е вашата цел за днес?

— Отиваме към Еленовите планини.

— И ние. Това е чудесно съвпадение. Можем да яздим заедно.

Олд Шетърхенд мълчеше. Той направи скришом знак на Джими да продължи разговора, защото искаше да се намеси едва когато сметнеше, че е настъпил подходящ момент.

— Нямам нищо против — отвърна Дебелият. — Но накъде ще се отправите след това?

— Още не сме решили. Може би ще отидем към Грийн Ривър, за да ловуваме бобри.

— Едва ли ще намерите там много бобри. Който иска да лови дебелоопашатковци, трябва да отиде още по-далеч на север. В такъв случай сте трапери, ловци на бобри?

— Да. Казвам се Кнокс, а моят спътник — Хилтън.

— Но къде са вашите боброви примки, мастър Кнокс, без които няма да уловите нищо?

— Откраднах ги ги долу, край реката Сан Хуан; крадците бяха може би индианци. Надяваме се да срещнем някое поселище, където ще можем да си купим примки. Значи сте на мнение, че можем да се присъединим към вас поне до Еленовите планини?

— Нямам нищо против, ако спътниците ми са съгласни.

— Чудесно, мастър! Може би ще ни кажете имената си!

— Защо да не ви ги кажем? Наричат ме Дебелия Джими, а моят съсед вдясно е...

— Вероятно Дългия Дейви? — прекъсна го бързо Кнокс.

— Да. Досетихте се, нали?

— Разбира се! Вие двамата сте известни надлъж и нашир и където се намира Дебелия Джими, там няма нужда дълго да търсиш Дългия Дейви. А дребният мастър от лявата ви страна?

— Наричаме го Хобъл Франк; чудесна личност, която тепърва ще можете да опознаете.

Франк отправи сърдечен и признателен поглед към Джими, който продължи:

— А последното име, което остана да чуете, сигурно ви е много по-добре познато, отколкото моето. Смятам, че сте чували за Олд Шетърхенд.

— Олд Шетърхенд? — извика Кнокс силно зарадван. — Наистина ли? Вярно ли е, сър, че вие сте Олд Шетърхенд? Ако е така, позволете ми да ви кажа, че се радвам много да се запозная с вас, сър!

При тези думи той подаде ръка на ловеца и същевременно хвърли на Хилтън поглед, който означаваше: „Радвай се, защото сега сме в безопасност!“ Но Олд Шетърхенд се направи, че не забелязва протегнатата му ръка, и отвърна студено:

— Наистина ли се радвате? Жалко, че не споделям радостта ви.

— Защо, сър?

— Защото сте хора, на които човек изобщо не може да се зарадва.

— Какво искате да кажете? — попита Кнокс, съвсем смаян от тази откровеност. — Предполагам, че се шегувате, сър?!

— Говоря сериозно. И двамата сте лъжци, ако не и нещо по-лошо.

— Охо! Да не мислите, че ще преглъщаме спокойно такива обиди?

— Точно така мисля; та какво друго ви остава да правите?

— Да не би да ни познавате?

— Не. Не би било особена чест за мене.

— Сър, ставате все по-безочлив. Докажете, ако можете, че сме лъжци!

— Защо да не ви докажа! — отвърна Олд Шетърхенд безразлично.

— Казвате, че долу край Сан Хуан сте поставяли примките си. А кога е било това?

— Преди четири дни.

— Значи идвате направо оттам?

— Да.

— Би трябвало да сте дошли от юг, а това не е вярно. Дойдохте тук малко след нас и ние щяхме да ви забележим в откритата прерия. На север обаче гората се вклинява доста навътре в прерията и сигурно сте се намирали зад нея, когато огледах прерията за последен път, преди да тръгнем по горската пътека. Дошли сте от север, а не от юг.

— Но, сър, казах ви истината. Не сте ни забелязали.

— Аз ли не съм ви видял? Ако имах толкова лошо зрение, досега щях да загина хиляди пъти. Не, не можете да ме метнете! А ето и следващия ми въпрос: къде ви са седлата и юздите?

— Откраднаха ни ги!

— Човече, не ме смятайте за някой глупав хлапак! — изсмя се Олд Шетърхенд презрително. — Да не би да сте оставили седлата и юздите на конете във водата при бобровите примки, та са ви ги откраднали заедно? Кой ловец сваля оглавника на коня си? А откъде имате тези индиански юзди?

— Купихме ги от един индианец.

— А може би и конете сте купили от него?

— Не — отвърна Кнокс, който разбра, че е безсмислено да поддържа и тази дръзка лъжа.

— Значи индианците юта са започнали да търгуват и с конски оглавници! Не бях чувал досега подобно нещо. А откъде взехте конете?

— Купихме ги във форт Дожд.

— Толкова далеч оттук? Обзалагам се, че тези коне са прекарвали последните седмици само на изобилна паша. Един кон, който е носил ездач на гърба си от форт Дожд дотук, изглежда съвсем иначе. А защо вашите коне не са подковани?

— Трябва да попитате търговеца, който ни ги продаде.

— Глупости! Търговеца! Тези коне са крадени!

— Сър! — извика Кнокс, като хвана дръжката на ножа си. И ръката на Хилтън се насочи към пояса му.

— Оставете си ножовете на мира, иначе ще ви пребия! — заплаши ги Олд Шетърхенд. — Мислите ли, че не виждам индианската дресировка на конете?

— Как може да сте я забелязали, като не сме яздили пред вас! На коне изминахме само кратко разстояние от края на пътеката до тези скали.

— Но видях как тези животни избягват нашите коне и стоят винаги едно до друго. Конете са откраднати от юта, а вие двамата сте от хората, които са нападнали нещастните червенокожи.

Кнокс не знаеше вече какво да отговори. Беше безпомощен пред проникателността на този човек. И той постъпи, както обикновено постъпват хора като него в подобни случаи — потърси спасение в грубостта.

— Сър, много съм слушал за вас и ви смятах за съвсем друг човек — каза той. — Но вие бълнувате. Само един побъркан човек може да измисли твърдения като вашите. Нашите коне имали

индианска дресура! Щях да се пръсна от смях, ако цялата работа не ме беше ядосала. Но сега разбирам, че ние просто не си подходждаме и ще си тръгнем, за да не бъдем принудени да слушаме и по-нататък вашите измишльотини... Дявол да го вземе, това пък какво е?

Когато стана дума за конете, той погледна към тях и видя нещо, което изцяло привлече вниманието му. Конете бяха вдигнали глави и поемаха дълбоко въздух с разширените си ноздри. След като се повъртяха във всички посоки, зацвилиха радостно и се затичаха към края на поляната.

— Да, това пък какво е? — извика и Джими. — Наблизо има индианци!

Безпогрешното око на Олд Шетърхенд забеляза опасността само с един-единствен поглед. Той отговори:

— Сигурно сме обградени от индианците юта, чието присъствие бе издадено от конете и сега индианците ще се видят принудени да се покажат.

— Какво ще правим? — попита Дейви. — Ще се браним ли?

— Най-напред ще им докажем, че нямаме нищо общо с тези крадци и убийци. Това е най-важното. Дръжте ги!

Той удари Кнокс с юмрука си в слепоочието така, че бандитът се стовари на земята като чувал с картофи; веднага след това и Хилтън получи същия удар, без да успее изобщо да се защити!

— А сега бързо на скалите! — нареди Олд Шетърхенд. — Там ще имаме прикритие, каквото ни липсва тук долу, а после сме принудени да изчакаме развоя на събитията.

Не беше лесно да се изкачат каменните колоси, но в подобни случаи способностите на човека се удвояват: за няколко секунди четиримата ловци се намериха горе и изчезнаха зад издатините на скалите и храстите. Откакто изцвилиха индианските коне, до този момент беше изминала около една минута. Вождът на индианците понечи веднага да даде сигнала за нападение, но се разколеба, като забеляза, че един от бледоликите повали с юмрук двама бледолики; това забавяне позволи на четиримата ловци да се скрият между скалите. Сега те стояха сгъшени горе и куршумите и стрелите на индианците не можеха да им навредят, но тяхната позиция им позволяваше да държат под обстрел цялата поляна.

„Какво да се прави сега?“ — Този въпрос занимаваше ума на Големия вълк. Когато е необходимо, индианецът е храбър, смел и самопожертвувателен, но когато може да постигне целта си чрез хитрост, на него и през ума не му минава да рискува живота си. Тъй че вождът събра с остро изсвирване помощниците си, за да се посъветват какво да сторят.

Резултатът от съвещанието можа скоро да се забележи, или по-скоро да се чуе. Откъм края на поляната се разнесе силен глас. Тъй като свободното от дърветата пространство беше широко около петдесет метра, а разстоянието от дърветата до скалите бе около половината, т.е. приблизително двадесет и пет крачки, то всяка една дума се чуваше съвсем ясно. До едно дърво бе застанал самият вожд, който извика:

— Бледоликите са обградени от много червени воини, затова нека слязат от скалите!

Това беше толкова наивно, че той изобщо не получи отговор. Червенокожият повтори подканата си още два пъти и след като пак не получи отговор, добави:

— Ако белите мъже не ни се подчинят, ще ги убием.

Олд Шетърхенд му отговори:

— Какво лошо сме сторили на червенокожите воини, та са ни обградили и искат да ни нападнат?

— Вие сте от онези кучета, които избиха нашите воини и откраднаха конете ни.

— Лъжеш се. Само двама от тези разбойници са тук; преди малко дойдоха при нас и когато разбрах, че са врагове на юта, ги проснах с юмрука си. Не са умрели, скоро ще се съвземат. Ако желаете, можете да ги вземете.

— Искаш да ни подмамиш, за да ни избиеете!

— Не. Кой си ти? Как се казваш?

— Аз съм Овутс Ават, вождът на юта.

— Познавам те. Големия вълк има силно тяло и силен дух. Той предвожда ямпа-юта във военните походи, неговото племе е храбро и справедливо и сигурно няма да иска да накаже невинни хора за греховете на виновните.

— Говориш като жена. Вайкаш се, за да си спасиш живота. Наричаш се невинен от страх пред смъртта. Аз те презирам. Как ти е

името? Сигурно ще да е име на някое старо, сляпо куче.

— А нима самият Голям вълк не е сляп? Изглежда, че не може да види конете ни. Нима те са били някога собственост на юта? Между тях има и едно муле. И то ли е откраднато от юта? Как е възможно Големия вълк да ни мисли за конекрадци? Нека погледне черния ми жребец! Имали ли са юта някога такова животно? То е от онази порода, която се отглежда само за Винету, великия вожд на апачите, и за неговите приятели. Нека воините на юта чуят дали името ми е име на куче. Бледоликите ме наричат Олд Шетърхенд; на езика на юта това име означава Покай Му — Убиващата ръка.

Вождът не отговори веднага и настъпилата тишина трая няколко минути. Това беше сигурен признак, че името на ловеца е направило силно впечатление. След като изминаха няколко минути, гласът на Големия вълк се разнесе отново.

— Бледоликият се представя за Олд Шетърхенд, но ние не му вярваме. Олд Шетърхенд е безстрашен, а на тебе страхът ти е отнел смелостта да се покажеш пред нас.

— Ако всичко това е вярно, тогава воините на юта се страхуват повече от мене, защото са се скрили заедно с тебе само от четирима мъже. А аз ще ти докажа, че не знам що е страх. Сега ще ме видите. — Той се измъкна от скривалището си и се изкачи на най-високата скала, огледа се бавно наоколо, като стоеше така отпуснато и безгрижно, сякаш никакви пушки не го заплашваха с куршумите си.

— Инг Покай Му, инг Покай Му, хау! — разнесоха се няколко силни гласа. — Той е „Убиващата ръка“, той е „Убиващата ръка“ наистина!

Уестманът продължи да стои безстрашно и извика на вожда:

— Чу ли как твоите воини доказаха кой съм? Сега вярваш ли, че аз съм наистина Олд Шетърхенд?

— Вярвам ти. Смелостта ти е голяма. Куршумите ни стигат много по-надалеч, отколкото си застанал. Колко лесно може да изгърми някоя наша пушка!

— Но няма да стане, защото воините на юта са храбреци, а не убийци. А освен това, ако ме убиете, за моята смърт ще ви бъде жестоко отмъстено.

— Не се боим от никакво отмъщение!

— Но то ще ви настигне навсякъде и ще ви унищожи, без да ви пита дали се боите от него, или не. Аз изпълних желанието на Големия вълк и му се показах. Защо самият той се крие все още? Страх ли го е, или мисли, че съм подъл убиец, който иска да го застреля?

— Вождът на юта не се бои. Той знае, че Олд Шетърхенд прибегва до оръжието си само когато е нападнат; сега ще се покаже.

Той излезе иззад дървото, така че цялата му великанска фигура можеше да се види.

— Сега доволен ли е Олд Шетърхенд? — попита той.

— Не. Бих искал да говоря с тебе по-отблизо, за да чуя по-добре желанията ви. Приблужи се на половината разстояние между нас, аз ще сляза от скалите и ще дойда при теб. Там ще седнем заедно да се съвещаваме, както подобава на двама достойни воини и вождове.

— А не е ли по-добре ти да дойдеш при нас?

— Не, и единият, и другият трябва да покажат взаимното си уважение, като изминат един срещу друг еднакво разстояние.

— Но в такъв случай на поляната ще бъда изложен на изстрелите на твоите хора.

— Давам ти дума, че няма да ти се случи нищо лошо. Моите хора биха стреляли само ако воините ти ми изпратят някой куршум. В такъв случай ти наистина ще бъдеш загубен.

— Щом Олд Шетърхенд дава думата си, тогава съм спокоен, той държи на нея като на най-святата клетва. Ще дойда. А какво оръжие ще носи белият ловец?

— Ще оставя тук всичките си оръжия, но ти си свободен да правиш каквото пожелаеш.

— Големия вълк ще покаже, че има не по-малко смелост и доверие. Слез от скалите!

Вождът остави всичките си оръжия в тревата, където стоеше и зачака Олд Шетърхенд на уговореното място.

— Рискът е твърде голям — предупреди Джими ловеца. — Убеден ли си, че не те заплашва опасност?

— Да. Ако преди да дойде на уговореното място, вождът се бе оттеглил назад, за да се съвещава с хората си и да им даде някакво нареждане или някакъв знак, то аз естествено не бих му имал никакво доверие. Но тъй като не предприе нищо подобно, мисля, че мога да му се доверя.

— А ние какво да правим през това време?

— Нищо. Скришом ще държите пушките си насочени към него и ще го застреляте веднага, ако бъда нападнат.

Той слезе от скалите и се отправи към индианеца. Когато стигна до него, му подаде ръка и каза:

— Не бях виждал досега Големия вълк, но често съм слушал за него; знам, че е най-мъдрият в света на племето си и най-смелият по време на битките. Радвам се да видя лицето му и да го поздравя като приятел.

Индианецът не обърна внимание на ръката на белия, огледа фигурата и лицето му с изпитателен поглед и посочи към земята:

— Да седнем! Воините на юта бяха принудени да изровят бойните секири срещу бледоликите и затова не съществува нито един-единствен бледолик, когото мога да поздравя като приятел.

Той седна на земята и Олд Шетърхенд зае място срещу него. Огънят беше угаснал; край пепелта все още лежаха Кнокс и Хилтън, които, изглежда, бяха доста силно зашеметени, защото все още не се помръдваха. Мустангът на Олд Шетърхенд бе подушил индианците още преди да се разнесе гласът на вожда и с пръхтене се беше приближил до подножието на скалите. Старото муле на Дейви имаше също така много остър нюх и бе последвало примера му. Конете на Франк и Джими си бяха извлекли поука от тези действия и сега четирите животни стояха близо до скалите и цялото им поведение показваше, че напълно съзнават опасността, в която се намираха заедно с господарите си.

Изглежда, никой от двамата мъже, седнали един срещу друг, нямаше намерение да започне да говори. Олд Шетърхенд чакаше и гледаше пред себе си с такова безразличие, като че ли абсолютно нищо не можеше да му се случи. Но червенокожият не можеше да свали изпитателния си поглед от белия. Гъсто нанесената боя по лицето му не позволяваше да се забележи неговият израз, но ъглите на устата му, които сега се бяха пораздалечили и извили леко нагоре, показваха, че създадената у него представа за прочутия ловец не се потвърждаваше от външния му вид. Това пролича ясно сега, когато той най-сетне отвори уста и направи почти ироничната забележка:

— Известността на Олд Шетърхенд е голяма, но изглежда, фигурата му не е расла заедно с нея.

Олд Шетърхенд надхвърляше средния ръст, ала в никакъв случай не беше никакъв гигант. Но във въображението на червенокожия той сигурно бе съществувал като истински голиат. Ловецът отвърна, усмихвайки се:

— Какво общо имат фигурата и славата? Нима трябва да отговоря на вожда на юта така: Големия вълк има едра фигура, но неговото име и неговата смелост не са расли едновременно с нея, а?

— Това би било обида — заяви червенокожият и очите му пробляснаха гневно, — след която веднага бих те изоставил, за да дам заповед за започването на битката!

— А защо си позволяваш такава забележка относно моята фигура? Наистина твоите думи не могат да обидят Олд Шетърхенд, но те изразяват неуважение, което не мога да търпя. Аз съм поне толкова велик вожд, колкото си и ти; ще разговарям с тебе учтиво, но желая и ти да си учтив към мене. Искам да знаеш това, преди да сме започнали нашия разговор, защото иначе той няма да доведе до добри резултати.

Ловецът бе просто задължен да даде този малък урок на червенокожия. Колкото по-смело беше държанието му, толкова повече щеше да импонира на индианците, а от впечатлението, което щеше да направи, зависеше неговата съдба и съдбата на другарите му.

— Може да има само един-единствен резултат: вашата смърт! — заяви Големия вълк.

— Това би било чисто убийство, защото нищо лошо не сме ви сторили.

— Но ти си заедно с убийците, които преследваме! Яздил си заедно с тях.

— Не е вярно. Изпрати някой от твоите хора по нашите следи. Скоро ще разбере, че двамата дойдоха тук едва след нас и че са вървели по следите ни.

— Това с нищо не променя нещата. Бледоликите ни нападнаха, когато цареше пълен мир, откраднаха конете ни и убиха много от нашите воители. Нашият гняв беше голям, но и нашата предпазливост не бе по-малка. Изпратихме неколцина от нашите най-мъдри хора, за да поискат наказанието на виновните и обезщетение за загубите ни, но им се изсмяха и ги изгониха. Затова изровихме томахоките и се заклехме да убиваме всеки бледолик, който попадне в ръцете ни, докато бъдат

отмъстени нашите воители. Трябва да бъдем верни на клетвата си, а ти си бледолик.

— Съжалявам за случилото се. Големия вълк сигурно знае, че съм приятел на червенокожите мъже.

— Да, знам го, но въпреки всичко и ти ще трябва да умреш. Когато несправедливите бледолики, отхвърлили молбите ни, научат, че с действията си са станали причина да умрат много честни и справедливи хора, та дори и Олд Шетърхенд, те ще си извадят поука и в бъдеще ще постъпват по-умно и с повече разбиране.

Тези думи звучаха вече опасно. Индианецът говореше най-сериозно, а изводите, които правеше, съвсем не бяха лишени от логика. Въпреки това Олд Шетърхенд отвърна:

— Големия вълк мисли само за клетвата си, но не мисли за нейните последствия. Ако ни убие, над планините и прериите ще се разнесе вик на гняв и възмущение и хиляди бледолики ще тръгнат срещу вас, за да отмъстят за нашата смърт. Отмъщението ще бъде много сурово, защото ние сме били винаги приятели на червенокожите мъже.

— Вие ли? Значи не само ти? Говориш и за твоите спътници? Кой са тези бледолики?

— Един от тях се казва Хобъл Франк, но може би ти не го познаваш; обаче си чувал твърде често имената на другите двама: те са Дебелия Джими и Дългия Дейви.

— Познавам ги. Никой никога не ги е виждал разделени и никога не съм чувал да са се държали враждебно към индианците. Но именно тяхната смърт ще убеди несправедливите вождове на бледоликите, че са постъпили глупаво, като са изгонили нашите пратеници. Вашата смърт е вече решена, но тя ще бъде почитена. Вие сте храбри и прочути мъже и ще умрете в най-страшните мъки, каквито бихме могли да ви подготвим. Сигурно ще ги понесете, без да ви мигне окото, а това ще се разчуе навсякъде. Така ще придобиете още по-бляскава слава от досегашната, а във Вечните ловни полета ще бъдете уважавани и почитани. Надявам се, че разбираш с какво внимание ще се отнесем към вас и ще ни бъдеш признателен!

Олд Шетърхенд никак не беше възхитен от предложените му привилегии. Но той с нищо не издаде мислите си, а отговори:

— Намеренията ти са наистина добри и мога само да те похваля заради тях, но мнозината, които ще искат да отмъстят за нас, няма да ти бъдат благодарни за подобни намерения.

— Аз ги презирам, нека дойдат! Овутс Ават не е свикнал да брои неприятелите си. А знаеш ли колко многобройни ще бъдем ние тогава? Ще се съберат всички племена, сродни на юта, и белите воители ще бъдат смазани. Ще се притекат воитите на племената ямпа, унита, сампиче, па-вантс, виминучи, елк, капоте, веавер, паи, таше, муачи и табеквачи.

— Ще трябва да отидеш на изток и да преброиш белите! А знаеш ли какви предводители ще бъдат избрани, за да отмъстят за нас? Те ще бъдат хора, всеки един от които струва колкото много воители на юта.

— Я ми кажи някои от тях!

— Ще ти спомена само едно име: Олд Файерхенд!

— Той е истински герой; сред бледоликите прилича на гризли между прерийни кучета — призна вождът. — Но той ще бъде сам, не можеш да ми споменеш името на някой друг отмъстител.

— О, мога да ти спомена още много имена, но ще ти кажа само едно: Винету!

— Мълчи! Той е вожд на апачите. Белите се чувстват слаби в сравнение с нас. Затова изпратиха хора при навахите и ги насъскаха срещу нас.

— Вече си чул за това?

— Зрението на Големия вълк е остро, а ушите му долавят всеки шум. Нима навахите не принадлежат към голямото племе на апачите? Не трябва ли да гледаме на Винету като на наш враг? Тежко му, ако ни падне в ръцете!

— Тежко ви тогава и на вас! Предупреждавам те! В такъв случай срещу вас освен белите воители ще тръгнат и хиляди воители от племената мескалери, лянери, хиракила, тараконе, навахи, чиригуаи, пиналеньо, липан, копер, хила и мимбреньо, които принадлежат към племето на апачите. Те ще потеглят да се бият срещу вас и белите няма да има нужда да правят нещо друго; освен спокойно да гледат как юта и апачи се унищожават взаимно. Наистина ли искаш да доставиш тази радост на твоите бледолики врагове?

Вождът втренчи поглед пред себе си и отговори едва след известно време:

— Ти каза истината, но бледаликите нахлуват в земите ни от всички посоки; те ни заливат и червенокожият човек е осъден да умре бавно и мъчително от задушаване. Тогава не е ли по-добре за него да се бие така, че да умре по-бързо и по-бързо да бъде унищожен? Бъдещето, което ти ми описваш, не само не може да ме спре, а даже укрепва намерението ми да действам безмилостно и безогледно с томахока. Недей си дава повече труд, всичко ще стане както вече казах. Или мислиш, че ще можеш да ни избягаш?

— Разбира се.

— Това е невъзможно, знаеш ли колко воини имам тук? Двеста!

— Само двеста ли? Може би вече си чувал, че и по-голям брой хора са се опитвали напразно да ме заловят или да ме задържат в плен. Не си ли разбрал още какви оръжия имам?

— Казват, че си имал пушка, с която можеш да стреляш непрекъснато, без да има нужда да я зареждаш, но това не е възможно и аз не го вярвам.

— Искаш ли да ти покажа, че е вярно?

— Добре, покажи ми! — извика вождът, въодушевен от мисълта, че ще може да види тази тайнствена пушка, за която се разказваха толкова много легенди.

— Сега ще донеса пушката. — Ловецът стана и се упъти към скалите, за да вземе карабината си. При това положение на нещата той трябваше да се стреми преди всичко да учуди и сплаши индианците въпреки голямото им числено превъзходство, а най-подходяща за тази цел беше карабината „Хенри“. Той знаеше какви легенди се разпространяваха сред червенокожите за нея. Те я считаха за омагьосана пушка, дадена на ловеца от Великия Маниту, който искал да го направи непобедим. Джими му я подаде от скалата, а той се върна при вожда и каза:

— Ето, вземи пушката и я разгледай!

Червенокожият протегна ръка към нея, но после я отдръпна и попита:

— А може ли да я докосва друг човек освен тебе? Ако наистина е омагьосаната пушка, тя криела опасност за всеки друг, който я докоснел.

— Не мога да ти разкрия тайните ѝ. Вземи я и сам опитай!

Ловецът бе хванал карабината си с дясната ръка и поставяйки палеца си на пълнителя ѝ, го завъртя леко и незабелязано така, че изстрелът щеше да последва и при най-малкото докосване на затвора. Острият му поглед забеляза група от неколцина червенокожи, които бяха напуснали от любопитство прикритията си и сега стояха на края на поляната. Тяхната група представляваше толкова добра мишена, че и един не съвсем добре прицелен изстрел можеше да засегне някой от тях.

Сега беше важно дали вождът ще вземе пушката в ръце, или не. Сигурно той бе по-малко суеверен от другите червенокожи, но все пак се отнасяше с недоверие към цялата работа. „Да я взема ли, или да не я взема?“ Този въпрос можеше да бъде ясно прочетен в очите му, жадно втренчени в пушката. Сега Олд Шетърхенд хвана пушката с двете си ръце и му я подаде, но така, че дулото ѝ бе насочено към споменатата вече група индианци. Любопитството на вожда се оказа все пак по-силно от неговите съмнения — той хвана пушката. Олд Шетърхенд, сложи карабината си в ръката му, тъй че тя докосна затвора на пушката. Веднага се разнесе изстрел; откъм групата на индианците се чу вик. Големия вълк се уплаши и изпусна карабината на земята. Един от неговите хора се обади, че е ранен.

— Аз ли го раних? — попита вождът смутено.

— Ами кой друг — отвърна Олд Шетърхенд. — Нека ти послужи като предупреждение. При второ докосване на тази пушка нещата ще станат по-сериозни. Разрешавам ти да я вземеш пак, но те предупреждавам, че куршумът ще...

— Не, не! — извика червенокожият, като вдигна и двете ръце пред лицето си. — Тази пушка наистина е омагьосана и е определена само за тебе.

— Добре постъпваш — каза Олд Шетърхенд с напълно сериозен тон. — Ти получи само един малък урок, но следващия път ще бъде другояче. Виж онзи явор край потока. Дървото е съвсем младо и е дебело само два пръста; въпреки това в него ще се появят десет дупки, които ще бъдат на еднакво разстояние една от друга — колкото дебелината на палеца ти.

Той вдигна карабината си, прицели се и натисна спусъка — един път... три пъти... седем... десет пъти. После каза: — Отиди и виж! Така стреля омагьосаната пушка!

Вождът се отправи към дървчето. Олд Шетърхенд видя, че той започна да мери разстоянието между дупките с палеца си. Подтиквани от природната си любознателност, много индианци излязоха иззад дърветата и отидоха при него. Ловецът използва това обстоятелство и бързо постави нови патрони в ексцентрично движещия се пълнител.

— Уф, уф, уф! — разнесоха се виковете на индианците. Ако за тях беше вече истинско чудо фактът, че ловецът стреля толкова пъти, без да зарежда пушката си, то сега учудването им се удвои, щом видяха, че не само нито един куршум не бе пропуснал целта, но и че всеки куршум беше пробил тънкото стебло точно един палец над предишния. Вождът се върна, седна пак на земята и подкани ловеца с ръка да последва примера му. Известно време той седя мълчаливо, гледайки втренчено пред себе си. После каза:

— Виждам, че си любимец на Великия дух. Бях чувал много неща за тази пушка, но не им вярвах. Сега вече знам, че всичко е било истина.

— Тогава бъди предпазлив и премисли добре какво ще предприемеш! Ти искаш да ни заловиш и да ни убиеш. Опитай се, нямам нищо против. Но когато след това преброите воините, паднали от моите куршуми, във вашето село ще се разнесат виковете на жените и децата, оплакващи загиналите; ала тогава не бива да прехвърляш вината на мене.

— А ти нима мислиш, че ще се оставим да ни улучат твоите куршуми? Вие ще бъдете принудени да се предадете, без да се чуе нито един изстрел. Обградени сте отвсякъде и нямате какво да ядете. Ще ви държим обсадени дотогава, докато бъдете принудени да предадете оръжието си.

— Ще има да чакаш дълго време. Имаме вода за пиене и голямо количество месо. А ето къде стоят и нашите четири коня, от които бихме могли да живеем дълги седмици. Но чак дотам изобщо няма да се стигне, защото ще се измъкнем. Първи ще вървя аз и моята омагьосана пушка, ще ви пращам куршум след куршум, а ти видя преди малко, че умея да улучвам целта.

— Но ние ще стоим зад дърветата!

— Мислиш ли, че това би ви помогнало да се спасите от омагьосаната ми пушка? Внимавай! Ти ще бъдеш първият, към когото ще я насоча. Аз съм приятел на червените мъже и ще съжалявам

много, че ще бъде принуден да убия толкова много от тях. Досега сте дали и бездруго много жертви, но ако започнете война срещу белите войници и навахите, измежду вас ще паднат още много, много мъже. Затова не би трябвало да принуждавате и нас, вашите приятели, да сеем смърт между редиците ви.

Сериозните думи на ловеца не останаха без въздействие. Вождът мълчаливо се загледа пред себе си, също като някоя статуя.

После процеди през зъби с почти съжалителен тон:

— Ако не бяхме дали клетва да убиваме всички бледолики, които попаднат в ръцете ни, може би щяхме да ви пуснем да си вървите, но клетвата трябва да се спазва винаги.

— Не е вярно. Човек може да бъде освободен от някоя клетва.

— Но само в случай, когато Великият съвет реши. А тук аз съм единственият вожд. С кого бих могъл да се съветвам?

Олд Шетърхенд бе успял вече да докара разговора дотам, докъдето първоначално възнамеряваше. Щом вождът говореше за Съвета, най-голямата опасност беше вече преминала. Ловецът познаваше особените привички на червенокожите. Затова мълчеше и чакаше да чуе какво ще каже Големия вълк по-нататък.

Вождът изпитателно огледа поляната. Сигурно го занимаваше мисълта дали не беше все пак възможно да залови четиримата бели въпреки наличието на опасната омагьосана пушка. Накрая той въздъхна дълбоко, защото се видя принуден да отстъпи с двестата си воини само пред четирима души, и каза:

— Сам не мога да се освободя от клетвата си, това може да стори Съветът на старейшините. Ето защо ще трябва да тръгнете с нас като мои пленници, за да научите какво ще реши Съветът за вас.

— Пленник може да бъде само онзи, който е бил хванат. Ние ще тръгнем с вас, но не като пленници.

— Ами като какво?

— Като придружители.

— Значи не искате да предадете оръжията си и да се оставите да ви вържем?

— Не, в никакъв случай!

— Уф! Тогава чуй последните ми думи. Ако не се съгласиш с условията ми, ще ви държим обсадени въпреки омагьосаната ти пушка. Сега ще тръгнете с нас към нашето село, ще задържите

оръжията и конете си и няма да ви връзваме. Ще се държим тъй, сякаш между нас цари пълен мир. Но затова ще трябва да ни се закълнете, че ще се подчините на решението на Съвета без никакви възражения. Аз казах. Хау.

Последната дума беше доказателство, че той в никакъв случай нямаше да отстъпи повече. Но Олд Шетърхенд бе напълно доволен от резултата на преговорите. Защото, ако червенокожите ги нападнеха сега, беше невъзможно да се отърват от сражението здрави и читави. Ето защо той отговори:

— Големия вълк ще разбере, че съм негов приятел. Ще се подчиним безпрекословно на решението на Съвета.

— Тогава вземи калюмета си и се закълни, че ще постъпиш така!

Олд Шетърхенд свали своята лула на мира от шнура ѝ, сложи малко тютюн в главата ѝ и го запали с помощта на пункса^[12] си. После той изпусна дим към небето, към земята, към четирите посоки на света и каза:

— Обещавам, че няма да се съпротивляваме срещу решението на Съвета.

— Хау! — кимна вождът. — Сега всичко е наред.

— Не е, защото и ти трябва да подкрепиш обещанието си с калюмета — заяви Олд Шетърхенд и подаде лулата на червенокожия. Той може би тайно се беше надявал, че ловецът няма да се сети за това. В такъв случай нямаше да се чувства задължен да изпълни обещанието си и когато белите слезнеха от скалите, можеше да действа както си поиска. Но сега пое лулата безмълвно, духна дима в посоките, в които същото бе сторил и ловецът, и каза:

— Няма да сторим на четиримата бели нищо лошо, докато Съветът на старейшините реши съдбата им. Хау!

Той върна калюмета на Олд Шетърхенд и се приближи към Кнокс и Хилтън, които лежаха все тъй на местата, където бяха паднали: — Обещанието ми не засяга тези двамата — каза вождът. — Те са убийците, които ни нападнаха; познахме ги по конете, защото са наша собственост. Блазе им, ако ръката ти е изтръгнала душите им! Мъртви ли са?

— Не — отговори Олд Шетърхенд, от чието опитно око не беше убегнало как по време на разговора му с вожда двамата бяха повдигнали веднъж леко главите си, за да се огледат. — Не са мъртви,

вече не са дори и в безсъзнание, само се преструват на умрели, защото си мислят, че ще ги оставим да лежат тук.

— Тогава нека тези кучета станат, защото ще ги смачкам с крака си! — извика вождът и нанесе на всеки от двамата по един толкова силен ритник, че те се отказаха да се преструват на припаднали. И двамата се изправиха на крака.

— Днес рано сутринта успяхте да избягате от воините ми — каза вождът разярено, — но Великия Маниту ви предаде в ръцете ми и за убийствата, извършени от вас, ще виете като кучета на кола на мъчението, така че ще чуят всички, които живеят из планините.

Двамата разбраха добре всяка дума на червенокожия, защото той говореше твърде добре английски.

— Убийства ли? — попита Кнокс. — Не знам дори за какво става дума. Кого сме убили според тебе?

— Мълчи, куче! Ние ви познаваме, а и тези бледолики тук, попаднали в ръцете ни заради вас, знаят какво сте направили!

Кнокс беше голям хитрец. Той видя, че Олд Шетърхенд не беше ранен, и спокойно стоеше до вожда. Индианците не бяха посмели да се нахвърлят върху прочутия ловец. Който се намираше под неговата закрила, можеше да се чувства сигурен сред индианците дотолкова, колкото сигурен беше и самият той. Ето защо на този негодник му хрумна една мисъл и тя му се стори единствената, която би могла да ги спаси. Олд Шетърхенд беше бял. Той трябваше да защити белите срещу червенокожите. Поне така си мислеше Кнокс и затова отговори:

— Разбира се, че знаят какво сме правили, защото от седмици яздим заедно с тях. Попитай Олд Шетърхенд! Той ще ти обясни и ще ти докаже, че ние изобщо не можем да бъдем онези хора, за които ни мислите.

— Не се заблуждавай! — обади се Олд Шетърхенд. — Няма да излъжа, за да се отървете от заслуженото си наказание. Вече знаеш какво мисля за вас двамата. Казах ви го и мнението ми не се е променило. — Той му обърна гръб.

— Hang it all!^[13] Такова ли е отношението ви към нас? Тогава и аз знам какво да правя. Щом не искате да ни спасите, тогава и вие вървете с нас по дяволите! — И като се обърна към вожда, Кнокс продължи: — Защо не заловиш и тези четиримата? Те също

участвуваха в краденето на конете и стреляха срещу юта. Точно от техните куршуми загинаха най-много от твоите воини!

Това беше безподобно нахалство. Но то веднага бе наказано, и как само беше наказано! Очите на вожда блеснаха гневно. Те направо хвърляха мълнии, когато прогърмя гласът му:

— Страхливецо! Нямах смелостта да понесеш сам вината си, а се опитваш да я прехвърлиш на други, в сравнение с които ти си една воняща жаба. Но затова наказанието ти ще започне не на кола на мъчението, а веднага, още сега. Ще взема скалпа ти, но ще останеш жив и ще гледаш как той виси на пояса ми. Нани вич, нани вич!

Тези две думи на езика на юта означават: „ножа ми, ножа ми!“ Той извика към червенокожите, които стояха на края на поляната.

— За бога! — извика трампът. — Да ме скалпират жив? Не, не!

Той скочи, за да избяга, но вождът беше не по-малко бърз, той се втурна след него и го хвана за врата. Едно стисване на силната му ръка и Кнокс увисна в нея като парцал. Един индианец дотича и донесе ножа на вожда. Големия вълк го взе, запрати полуудушения Кнокс на земята, коленичи върху него — последваха три бързи движения с ножа, дръпване за косата, ужасен вик на лежащия под него трамп и червенокожият стана, държейки в лявата си ръка кървавия му скалп. Кнокс лежеше неподвижен. Отново бе изпаднал в несвяст. Черепът му представляваше ужасна гледка.

— Това очаква всяко куче, което обира и убива червените мъже, а после иска невинни да изкупват вината му! — извика Големия вълк, докато закрепваше скалпа на пояса си.

Хилтън бе наблюдавал случилото се с ужас. Беше онемял от страх. Отпусна се бавно до скалпирания и остана да седи до него мълчаливо. Вождът даде знак и всички червенокожи се приближиха. Скоро поляната гъмжеше от тях. Хилтън и Кнокс бяха вързани с кожени ремъци.

Щом Големия вълк беше заговорил за скалпиране, Олд Шетърхенд се изкачи на скалите, за да не бъде свидетел на тази страхотна сцена. Той разказа на спътниците си как бе протекъл разговорът му с вожда.

— Лошо — обади се Джими, — не можа ли да ни отървеш съвсем? Или може би беше по-добре да се бием с тях!

— Сигурно нямаше да бъде по-добре. Щеше да ни струва живота.

— Охо! Щяхме да се браним. И сигурно щяхме да победим при този страх, който индианците изпитват от карабината „Хенри“. Безспорно нямаше да посмеят да се приближат.

— Вероятно. Но щяха да ни уморят от глад. Наистина аз им казах, че дори бихме изяли конете си, но лично аз по-скоро бих умрял от глад, отколкото да заколя моя Хататитла.

— Червенокожите сигурно не са застанали нагъсто един до друг. Щом се стъмни, може да се отправим тайно и четиримата в една определена точка: два изстрела или два удара с нож щяха да са достатъчни, за да пробием обсадата им.

— А после какво щяхме да правим? Първо индианците щяха да запалят наоколо огънове и щяха да забележат намерението ни да избягаме. И второ, дори да ни се беше удало да пробием редиците им, нямаше да стигнем далече, тъй като те веднага щяха да тръгнат по следите ни. А ако бъдем принудени да убием неколцина от тях, няма да имаме никакви шансове за снизхождение от тяхна страна.

— Съвършено вярно — съгласи се Хобъл Франк. — Просто не знам как е възможно на един дебел Джими Пфеферкорн да му мине през ума, че може да постъпва по-разумно от нашия Олд Шетърхенд. Ти винаги си бил като онова паче яйце, което се опитало да поучи майка си. Олд Шетърхенд направи каквото можеше да се направи, и аз му пиша шестица, и то с плюс, и вярвам, че и ти, Дейви, си на същото мнение.

— То се знае — кимна Дейви. — Една битка с индианците би довела до гибелта ни.

— Но докъде ще доведе тръгването ни заедно с тях? — попита Джими. — Много е вероятно Съветът на старейшините да ни обяви за врагове и да се отнесе към нас като към такива.

— Не бих ги посъветвал! — продума Франк заплашително. — В цялата тази работа имам и аз думата. Никой не може току-така да ме върже за кола на мъчението. Ще се съпротивлявам със зъби и с нокти.

— Нямаш право да се съпротивляваш. Нали се заклехме. Трябва да приемем всичко спокойно.

— Кой ти е казал подобно нещо? Ама ти наистина ли не разбираш, овча главо, че тази клетва си има своите тълкувания и

подтекст? Олд Шетърхенд си е оставил една чудесна задна портичка. В хрониката никъде не пише, че трябва да приемем всичко спокойно. Казано е, както вече и ти чу, че не бива да мислим за никаква съпротива. Добре, ще спазим това условие. Нека си решават каквото си искат, ние няма да ги нападнем със стотонни стоманени парни кранове. Но ще използваме хитрост, хитрост, там е истината, и това не е никаква съпротива. Когато суфлорът ни осъжда на смърт, ние изчезваме от сцената през някаква дупка, за да се появим отново на този свят извън театралната зала с грандифлория.

— Искаш да кажеш „с грандеса“^[14] — поправи го Джими.

— Ах, ако можеше да си държиш устата затворена! Сигурно знам да боравя с разговорния лексикон. Грандеса, ха! „Гран“ — това е аптекарска тежест от дванадесет пфунда, а „деса“ — направо нищо не значи, разбра ли? Но думата „гранд“ означава „голям“, а „флория“ означава, че се намиращ сред цветя, значи в щастие. Следователно ако ние се появяваме с грандифлория, то всеки достатъчно разумен човек ще знае какво искам да кажа и за какво намеквам. Но с тебе човек изобщо не може да разговаря с намеци. Не разбираш най-хубавите езикови изрази и хич не те интересуват възвишените неща. Поправи се, Джими, поправи се, докато все още можеш да се поправиш! Огорчаваш ми живота. Когато след време склопя очи и напусна тази земя, без да съм видял свестен живот от липсата на всякаква почит и уважение у тебе, тогава ще кършиш ръце до израняване от мъка и болка затова, че тъй често и хронологично си ми противоречил през време на земния ми формат на съществуване.

Джими се опита да отговори нещо подигравателно на дребния своенравен човечец, но Олд Шетърхенд му направи знак да мълчи и каза:

— Франк ме е разбрал правилно. Наистина се отказах от съпротива, но не и от хитрост. Е, много по-добре би било, ако не ми се наложи да извъртам обещанието си с някакви хитроумни тълкувания. Надявам се, че ще разполагаме и с някои други средства, за да си помогнем. Но засега си имаме работа само с настоящето.

— Преди всичко остава въпросът дали можем да се доверим на червенокожите — обади се Дейви. — Дали Големия вълк ще удържи на думата си?

— Да се надяваме. Много рядко някой вожд е нарушавал клетвата си, при даването на която е пушил калюмета. До свикването на Съвета можем да имаме доверие на юта. Но нека слезнем от скалите и да яхнем конете си! Индианците се готвят да тръгват.

Кнокс и Хилтън бяха вързани от индианците на конете си. Скалпираният, който все още беше в безсъзнание, лежеше по дължина върху гърба на коня, а ръцете му бяха вързани около врата на животното. Индианците изчезваха един след друг по тясната пътека. Последен остана вождът. Той изчака белите, за да се присъедини към тях. Това беше добър признак. Ловците си бяха помислили, че индианците ще ги поставят на средата на редицата си и ще ги пазят зорко.

Когато вождът и ловците стигнаха по пътеката до края на гората, индианците бяха извели вече конете си от гората и ги възседнаха. Цялата колона потегли. Четиримата бели останаха накрая заедно с вожд, докато начело на колоната яздеха няколко индианци, които бяха обградили конете на Кнокс и Хилтън. Това бе добре дошло за Олд Шетърхенд; червенокожите яздеха в индианска нишка, поради което колоната им се беше разтеглила толкова много, че до нейния край не достигаха стенанията на дошлия в съзнание Кнокс.

Сега, когато пред тях отново се ширна открита прерия, погледите им можеха да достигат чак до Елк Маунтънс, до чието подножие се простираше равнината. Олд Шетърхенд не попита вожд, но си каза, че целта на днешното им пътуване сигурно се намира някъде сред тези планини. Всички яздеха мълчаливо. И белите не разговаряха помежду си, защото сега нямаше и полза от много приказки. Трябваше да се изчака, докато стигнат лагера на индианците юта. Едва тогава можеше да се мисли за някакъв план за спасение и да се вземе някакво решение.

[1] Елк Маунтънс (англ.) — Еленови планини — Б.пр. ↑

[2] Hubble (англ.) — куцам. — Б.пр. ↑

[3] Фунт — мярка за тегло с различна стойност; обикновено около половин кг. — Б.пр. ↑

[4] Хобъл Франк говори на саксонски диалект, който за съжаление не може да бъде преведен. — Б.пр. ↑

[5] A la bonne heure (френ.) — прекрасно, bravo. — Б.пр. ↑

- [6] Брат Джонатан — янките. — Б.пр. ↑
- [7] Франк отново греши, защото името на хора явно е взето от известното произведение „Орфей в ада“. — Б.пр. ↑
- [8] Роки Маунтънс — Скалистите планини. — Б.пр. ↑
- [9] Асиендеро — собственик на асиенда (ферма, чифлик — исп.). — Б.пр. ↑
- [10] Шошони — индианско племе, живеещо в щатите Айдъхоу и Невада, което наброява днес около 3800 души. — Б.пр. ↑
- [11] Сонора — щат в Мексико край Калифорнийския залив. — Б.пр. ↑
- [12] Пункс — примитивно огниво, използвано от ловците в Дивия запад. — Б.пр. ↑
- [13] Hang it all! (англ.) — по дяволите! — Б.пр. ↑
- [14] Грандеса (исп.) — достойнство. — Б.пр. ↑

12. НА ЖИВОТ И СМЪРТ

Изглежда, че индианците бързаха много. Най-често яздеха в тръс, без да се съобразяват ни най-малко с двамата вързани пленници, единият от които имаше рана, опасна за живота му. Смъкването на кожата на главата е лошо нараняване. Наистина тук и там може да срещнете някой бял, който е бил скалпиран, но е успял да спаси живота си. Това обаче са редки изключения, защото независимо от всички други неща човек трябва да има изключително здрава и жилава натура, за да преживее такова нараняване.

Планините се приближаваха все повече и привечер достигнаха първите възвишения. Индианците свърнаха в дълга и тясна клисура, по чиито страни се издигаше гора. След това пътят им продължи през няколко странични клисури, като се изкачваше все по-нагоре в планините. Въпреки тъмнината индианците следваха пътя си с такава лекота, сякаш беше светъл ден. По-късно луната изгря и освети обраслите с гъста гора стръмни скатове, между които ездачите се движеха мълчаливо, без да спират. Едва към полунощ, изглежда, вече се бяха приближили до целта, защото вождът нареди на няколко от хората си да избързат напред, за да съобщят за завръщането на воините. Пратениците изчезнаха мълчаливо.

Не след дълго достигнаха твърде широк поток, чиито високи брегове скоро толкова се отдръпнаха встрани, че едва можеха да бъдат различавани въпреки обилната лунна светлина. Гората, която отначало достигаше почти до самата вода, също остана нейде встрани и отстъпи място на обрасла с трева савана, в която далече напред се виждаха огньове.

— Уф! — чу се гласът на вожда за първи път, откакто беше започнала ездата. — Там са вигвамите на моето племе и там ще се реши съдбата ви!

— Още днес ли? — осведоми се Олд Шетърхенд.

— Не. Моите воини се нуждаят от почивка, а борбата ви със смъртта ще трае дълго време; тя ще ни достави по-голямо удоволствие,

ако преди това възстановите силите си и се наспите.

— Добре измислено! — обади се Дебелия Джими, като си послужи с немски, за да не го разбере индианецът. — Борбата ни със смъртта! Говори, сякаш колът на мъчението изобщо няма да ни се размине. Какво ще кажеш, приятелю Франк?

— Засега и дума не мога да кажа — отговори безгрижно дребният саксонец. — Ще говоря по-късно, когато му дойде времето. Искам да отбележа само че още нямам никакво вътрешно чувство за умирачка. И тъй, ще изчакаме развитието на нещата! Но ако все пак без време и с брутална сила се опитат да ме съберат с моите деди, ще браня кожата си с всички сили и отсега знам, че над надгробния ми камък ще плачат много вдовици и сираци на онези, които ръката ми преди това ще е изпратила на онзи свят.

Моментът на посрещането беше настанал. Обитателите на индианското село се бяха приготвили да поздравят завръщащите се воители. Сега те тичаха срещу тях на големи групи — отпред бяха мъжете и момчетата, а след това идваха жените и девойките.

Олд Шетърхенд беше очаквал да види обикновено индианско село от кожени шатри, но за свое разочарование разбра, че се бе излъгал. Големият брой огньове показваше, че тук се намираха много повече воители, отколкото можеха да се побрат във вигвамите. Бяха се събрали жителите на много други села на юта, за да обсъдят предстоящия поход за отмъщение срещу белите. Изпратените предварително индианци бяха вече разказали, че вождът води със себе си шестима блеодолики, и сега червенокожите даваха израз на радостта си. Размахваха оръжията си и крещяха с всички сили, при което можеха да се чуят най-ужасни закани.

Когато достигнаха големия лагер, Олд Шетърхенд забеляза, че той беше изграден от шатри от бизонова кожа и колиби, направени набързо от клони. Те образуваха широк кръг и вътре в него спря цялата колона. Двамата трампове бяха свалени от конете и хвърлени на земята. Ужасните стенания на ранения Кнокс се заглушиха от крясъците на червенокожите. След това и четиримата ловци бяха отведени при тях. Воините образуваха около белите широк кръг, а жените и момичетата излязоха напред, за да крещят и танцуват около пленниците.

Това поведение беше груба обида. Да оставиш жените да танцуват около пленниците, е голямо безчестие за тях не само според индианските разбирания и обичаи. Който преглътне безропотно такова отношение, си печели презрението на индианците. Ето защо Олд Шетърхенд подвижна няколко думи на съперниците си, след което те застанаха на едно коляно и приготвиха пушките си за стрелба. Самият той даде един изстрел с Мечкоубиеца, чийто гръм успя да надделее над околния шум, а после приготви за стрелба карабината „Хенри“. Веднага настъпи дълбока тишина.

— Какво е това? — извика той силно, за да го чуят всички. — Аз пуших заедно с Големия вълк лулата на съвещанието и се съгласих воините на юта сами да обсъдят и решат дали да се отнесат към нас като към врагове, или като към приятели. Но дори да бяхме пленници, нямаше да търпим жените и девойките да играят около нас, сякаш сме страхливи койоти. Ние сме само четирима воители, а мъжете на юта наброяват стотици. Въпреки това аз питам, кой от вас ще се осмели да обиди Олд Шетърхенд? Ако има такъв, нека излезе напред и се бие с мен! Бъдете внимателни! Видяхте пушката ми и знаете как стреля. Ако на жените им хрумне пак да затанцуват около нас, пушките ни ще заговорят и земята наоколо ще се обагри от кръвта на онези, които се покажат коварни и нарушат условията, подпечатани с лулата на съвещанието.

Тези думи направиха силно впечатление. Фактът, че прочутият ловец се осмеляваше да заплашва в присъствието на толкова много воители, импонираше на червенокожите. Жените и девойките се оттеглиха сами, без никой да им нареди. Мъжете започнаха да си разменят забележки на полувисок глас и най-често се чуваха думите „Олд Шетърхенд“, „омагьосаната пушка“, или „пушката на смъртта“. Неколцина от воините, които носеха в косите си пера, се приближиха до Големия вълк и го заговориха. След това вождът пристъпи към четиримата ловци и им съобщи на езика на юта, тъй като и Олд Шетърхенд си бе послужил с този език:

— Вождът на ямпа-юта почита калюмета на съвещанието и знае какво е обещал. Утре, щом се съмне, съдбата на четиримата бледолики ще бъде решена. Дотогава те ще останат във вигвама, който ще им бъде посочен. Но другите двама са убийци и моето обещание не ги

засяга. Те ще умрат, както са и живели — окъпани в кръв. Хау! Олд Шетърхенд съгласен ли е с моите думи?

— Да — потвърди ловецът. — Но имам едно желание — нека конете ни останат край нашия вигвам.

— Вождът ще удовлетвори и него, въпреки че не разбира защо Олд Шетърхенд иска подобно нещо. Да не би да мисли, че ще може да избяга? Овутс Ават му казва, че вашата шатра ще бъде заобиколена от няколко редици воини и бягството ви е невъзможно.

— Обещах да изчакам резултата от съвещанието ви. Затова не е необходимо да поставяш постове да ни пазят. Но ако въпреки това си решил така, нямам нищо против.

— Тогава елате с мен!

Когато четиримата уестмани последваха вождя, индианците образуваха край тях мълчалив шпалир. Вигвамът, отреден за белите, беше един от най-големите. От двете страни на входа му бяха забити няколко копия в земята, а трите орлови пера, които ги украсяваха, подкрепяха предположението, че това е всъщност жилището на Големия вълк.

За врата служеше една рогозка, която сега беше отметната настрана. На около пет стъпки от входа гореше огън и осветяваше вътрешността на вигвама. Ловците влязоха вътре, сложиха пушките си на земята и насядаха. Вождът се отдалечи. Но след малко се приближиха няколко червенокожи и се разположиха на известно разстояние от шатрата така, че всяка нейна страна беше зорко наблюдавана.

След няколко минути се появи млада жена, постави пред белите два съда и се отдалечи мълчаливо. Един от съдовете беше пълен с вода, а другият — широк металически съд — съдържаше няколко парчета месо.

— Охо — усмихна се доволно Хобъл Франк, — сигурно е нашата вечеря, а? Глинен съд с вода — изискано! Хората се престарават. Искат да ахнем от възхищение пред кухненските им съдове. Я вижте колко бизонско месо, поне осем пфунда!^[1] Да не би да са го поръсили с миша отрова?

— Миша отрова? — изсмя се дебелят. — Откъде ще намерят индианците миша отрова? А впрочем месото е от елен, а не от бизон.

— Пак ли искаш да се изкараш по-умен от мене? Каквото и да направя или да кажа, ти все ми противоречиш. Но днес не искам да споря повече с тебе, а ще ти хвърля само един унищожителен поглед, от който можеш да разбереш какво безкрайно превъзходство чувства моята личност пред твоята фигура на пигмент.

— Сигурно искаш да кажеш „фигура на пигмей“ — поправи го Джими.

— А бе ти ще млъкнеш ли за по-продължително време? — скара му се дребосъкът. — Не ми дразни жлъчката, а ми отдай нужното уважение, което ми се полага благодарение на необикновената ми биография! Защото само при това условие ще се съглася да благословя с безспорното си кулинарно изкуство месото и ще го изпека както трябва.

— Хайде, опечи го! — подкани го Олд Шетърхенд, за да разсее раздразнението му.

— Лесно е да се каже „опечи го“. А откъде да взема лук и дафинов лист? Освен това изобщо не знам дали ще ме пуснат да отида с този тиган до огъня.

— Опитай!

— Да, опитай! А ако не им хареса и ми пратят някой куршум в стомашната област, тогава ще ми е все едно дали това месо се е движило във формата на елен или бизон. Е, хайде — хоп! — излизам навън!

Франк занесе съда с месото при огъня и се залови да го готви, без да бъде безпокоен от пазачите. Другите останаха във вигвама, откъдето наблюдаваха заниманията на индианците.

Луната хвърляше наоколо обилна светлина. Тя осветяваше насреща близкия планински масив, покрит с тъмна гора, по който, лъкатушейки, се спускаше широка, сребристо блестяща лента — голям поток или рекичка, — вливаща се в подножието на масива в голям воден басейн. От този воден басейн изтичаше по-надолу реката, по чийто бряг се бяха изкачили до индианския лагер. Близко до езерото не се виждаха храсти или дървета. Околността му изглеждаше открита и гола.

Около всеки огън се бяха разположили индианци и новодошлите наблюдаваха как жените им печеха месо. От време на време някой от тях се надигаше и се приближаваше бавно до вигвама на вождя, за да

хвърли поглед на белите. Кнокс и Хилтън нито се виждаха, нито се чуваха. Във всеки случай положението им никак не беше розово.

След около един час Хобъл Франк се върна с димящия тиган. Седна при другарите си и каза със самочувствие:

— Ето ви едно великолепно ядене. Любопитен съм да видя как ще опулите очи. Е, наистина липсват подправките, но моята вродена дарба е успяла да ги замести.

— По какъв ли начин? — попита Джими и приближи малкото си носле до тигана. Месото все още се пържеше и димеше силно, така че в скоро време вигвамът се изпълни с остър мирис на загоряло.

— По един толкова прост начин, че успехът ми е направо цяло чудо — отвърна малкият. — Чел съм, че дървените въглища не само заместват солта, която ни липсва тук, а могат и да премахнат лошия мирис на едно такова съмнително месо. Нашето печено си имаше известен лош дъх и затова се възползувах от споменатото средство и взех стрити дървени въглища, в които го пържих. Огънят ми понадникна неколkokратно в тигана, но моят готварски гений ми подсказа, че тъкмо туй е оказало несъмнено влияние за образуването на хрупкава коричка.

— Олеле мале! Еленово печено с дървени въглища? Ти с всички ли си?

— Не дрънкай врели-некипели! Аз съм си винаги с всички. Трябва най-сетне да го разбереш. Прахът от дървени въглища е химически противник на всички алхимистически нечистотии. Хапни си от този елен, както се полага на разумен човек и тогава месото му ще ти понесе много добре и ще придаде на дебелията ти глава необходимите й физически и духовни сили!

— Но — обади се Джими клатейки глава — ... ти сам каза, че огънят ти понадникнал в тигана. Месото е горяло, сега е негодно за ядене.

— Не приказвай, а дъвчи! — ядоса се Франк. — Страшно нездравословно е да се пее или приказва по време на ядене, защото тогава ти се отваря кривото гърло и храната ти попада в далака, а не в стомаха.

— Да, дъвчи! Та кой ли може да сдъвче такова нещо! На, погледни! Това месо ли е?

Джими набодне на ножа си парче месо и го поднесе под носа на малкия. Месото беше прегоряло до черно и бе покрито с тъмен и мазен слой пепел.

— Разбира се, че е месо. Та какво друго може да е? — отвърна Франк.

— Ама е черно като китайски туш!

— Ти само го опитай! Ще се учудиш на вкуса му!

— Не се и съмнявам. И тази пепел!

— Може да се очисти, да се изтрие.

— Я ми покажи как става!

— Съвсем лесно, детска работа! — Франк извади едно парче месо и започна да го трие насам-натам по кожената стена на вигвама, докато пепелта остана по нея.

— Ето така трябва да се направи — продължи той, — но на тебе ти липсва необходимата сръчност и присъствие на духа. А сега ще видиш какъв деликатес е това, като си отхапя едно парченце и го сдъвча. Ето...

Той млъкна внезапно, защото се беше опитал да отхапе от месото, но след това извади парчето от устата си, при което тя остана широко отворена, а той изгледа смаяно тримата си другари един подир друг.

— Е? — обади се Джими. — Отхапи си де!

— Да си отхапя — ама как? Дявол го знае защо така скърца и пука също като... като, е, като печена четка за дъски. Кой можеше да предположи, че е възможно на човек да му се случи такова нещо?

— Лесно можеше да се предвиди. Мисля, че старият тиган е помек от това месо. Сега ще трябва сам да си ядеш производението на твоите духовни способности!

— Е, може би ще се намери някое парче, което да не разполага с толкова твърд характер. Ще потърся.

За щастие намериха се няколко парчета, които все още горе-долу можеха да се ядат и горе-долу успяха да наситят четиримата.

Но Франк си беше подвил опашката.

На другия ден Кнокс и Хилтън трябваше да умрат на кола на мъчението, а може би същата участ очакваше и четиримата уестмани. Това даваше повод на червенокожите да организират голям празник, за който трябваше да се подготвят. Ето защо те налягаха да спят. От

огньовете останаха да горят само два — огънят пред вигвама на Олд Шетърхенд и другарите му, и огънят, край който лежаха Кнокс и Хилтън заедно с пазачите си. При първия огън имаше тройна верига от постове, а и навън край селото бяха поставени на пост много червенокожи. Всяко бягство бе много трудно и опасно, ако не и невъзможно.

Олд Шетърхенд беше спуснал рогозката пред входа, за да не чувства цяла нощ отправените към тях погледи на индианците. Сега белите лежаха на тъмно и напразно се мъчеха да заспят.

— Какво ли ще става с нас утре по това време? — обади се Дейви. — Може би вече ще сме във Вечните ловни полета.

— Поне един, двама или трима от нас — отвърна Джими. — Какво мислиш, мистър Шетърхенд?

— Не вярвам току-така да ни подарят живота и свободата, но е вероятно да ни накарат да се борим за тях.

— Хмм! Би било равнозначно на обикновено убийство, защото ще ни поставят такива условия, че да загубим при всички случаи.

— Разбира се. Но въпреки всичко не бива да губим кураж. Белият притежава същата сръчност и хитрост като червенокожия, а в издръжливостта дори го превъзхожда. Гордостта на червенокожите воители няма да им позволи да ни противопоставят многоброен противник. Ако въпреки това постъпят така, ние ще ги принудим чрез подигравки да се откажат от подобно намерение.

— Но — обади се Хобъл Франк, който мълчеше досега — изгледите, които ни чертаеш, не са особено радващи. Индианците ще се постараят да ни създадат по възможност най-големи неприятности. Да, на тебе ти е лесно с твоята волска сила. Все ще се отървеш, било с юмруци или с нож. А какво да кажем ние, тримата слабака, които днес се наслаждават може би на последните земни радости!

— Да нямаш предвид твоето печено? — попита Джими.

— Пак ли започваш да ядосваш най-добрия си приятел и боен другар, тъй скоро преди възнесението му към небето? Не ми нарушавай сега хода на мислите. Трябва да насоча целия си мисловен процес към нашето спасяване.

Франк легна и притвори очи. От другата страна се чу звук, който приличаше на тихо, едва сдържано кискане. Той не му обърна внимание. Настъпи дълбока тишина, нарушавана от време на време

само от пропукването на главните в огъня. Полека-лека сънят надви уморените хора и те отвориха отново очи едва когато навън се чуха силни викове и рогозката на вратата бе повдигната. Показа се един индианец, който каза:

— Нека бледоликите станат и ме последват.

Олд Шетърхенд и другарите му се изправиха на крака, взеха оръжията си и последваха индианеца. Огънят беше изгаснал и слънцето се бе издигнало над хоризонта на изток. То обливаше с лъчите си споменатия планински масив така, че водата на спускащия се от него поток искреше като течно злато, а повърхността на езерото блестеше като полирана метална повърхност. Сега околността можеше да се разгледа по-добре, отколкото в лунната нощ. Равният терен, в чиято западна част се простираше езерото, беше дълъг около две английски мили и около една миля широк. От всички страни бе заобиколен с гора. В южната му част се намираше индианският лагер, който се състоеше от неколкостотин шатри и колиби. По бреговете на езерото пасяха конете. Животните на четиримата ловци се намираха близо до техния вигвам.

Навсякъде между вигвамите се движеха или стояха индианци, които се бяха окичили с бойните си украшения, за да отпразнуват смъртта на двамата заловени убийци. Те се отдръпваха встрани, когато четиримата бели минаваха покрай тях; оглеждаха ги с втречени погледи, в които се четеше по-скоро любопитство и изпитателност, отколкото враждебност.

— Какво им е станало? — попита Франк. — Оглеждат ни като коне за продан.

— Оглеждат телата ни — обясни Олд Шетърхенд. — Това е признак, че моето предположение ще се окаже вярно. Сигурно ще трябва да се борим за живота си.

— Добре! Моят живот няма да ми струва евтино. Джими, страхуваш ли се? — Гневът му към дебелия се беше изпарил. По неговия тон можеше да се долови, че той мислеше повече за своя приятел, отколкото за себе си.

— Не ме е страх, но не съм спокоен. Страхът сега само би ни навредил; важното е да сме съсредоточени и спокойни.

Извън лагера бяха забити в земята два големи кола. Наблизо стояха петима воители, окичени с пера. Между тях беше и Големия вълк.

Той направи няколко крачки към белите и каза:

— Овутс Ават повика бледоликите, за да видят как червените мъже наказват враговете си. Убийците ще бъдат доведени веднага, за да умрат на кола на мъчението.

— Нямаме желание да гледаме — каза Олд Шетърхенд, като направи отрицателно движение с ръка.

— Да не сте страхливци, които изпитват ужас, щом потече кръв? Ако е така, ще се отнасяме към вас като към страхливци и тогава не е необходимо да спазя обещанието си.

— Ние не сме индианци. По нашите разбирания не е никакво геройство да заколиш беззащитния си противник или да умъртвиш чрез мъчения някой полужив човек. Когато сме принудени, убиваме неприятелите си, но бързо, без да ги измъчваме.

— Но сега сте при нас и трябва да се съобразявате с нашите обичаи. Ако откажете, ще ни обидите.

Олд Шетърхенд знаеше, че вождът говори сериозно и че той и другарите му биха се изложили на голяма опасност, ако откажеха да присъстват на бавното убиване на двамата трампове. Ето защо той заяви:

— Ще останем.

— Тогава седнете при нас! Ако се държите като воители, и към вас ще се отнасят като към воители. — Овутс Ават се настани в тревата с лице към коловете. Другите воители последваха примера му и белите трябваше да сторят същото. Тогава Големия вълк издаде силен вик, който проехтя надалече; отговори му всеобщ радостен крясък. Това беше сигналът, че ужасното зрелище трябваше да започне.

Воините се стекоха от всички страни и образуваха полукръг около коловете, в средата на които седяха вождовете с белите ловци. След това се приближиха жените и децата и се разположиха в полукръг срещу мъжете, така че сега се получи един затворен кръг. Скоро бяха доведени Кнокс и Хилтън, които бяха вързани така здраво, че не можеха да вървят, а трябваше почти да бъдат носени. Ремъците се бяха врязали дълбоко в плътта им и Хилтън стенеше. Кнокс мълчеше. Беше обхванат от треска след нараняването си и доскоро беше бълнувал. Видът му бе страшен. Завързаха ги за коловете изправени; ремъците им бяха предварително намокрени с вода и при

изсъхването си те щяха да се свият така, че да причинят най-страшни болки на тези жертви на една жестока справедливост.

Очите на Кнокс бяха затворени и главата му бе клюмнала тежко надолу. Беше в безсъзнание и не забелязваше какво става с него. Изпълненият с ужас поглед на Хилтън шареше наоколо. Когато забеляза четиримата ловци, той извика:

— Спасете ме, спасете ме, мешърс! Нали не сте диваци! Да не би да сте дошли да гледате как ще умрем от такава ужасна смърт и да се наслаждавате на мъките ни?

— Не — отвърна Олд Шетърхенд. — Принудени сме да седим тук и не можем да направим нищо за вас.

— Можете, само да искате! Червенокожите ще се вслушат в думите ви.

— Няма да се вслушат. Сами сте си виновни за вашата участ. Който има смелост да върши злини, трябва да има и смелостта да посрещне наказанието си.

— Невинен съм! Не съм застрелял нито един индианец. Кнокс убиваше.

— Не лъжи! Само страхът и подлостта могат да те накарат да прехвърляш цялата вина на него. По-добре се помъчи да умреш достойно, та да спасиш донякъде поне в това отношение честта на бялата раса в очите на индианците!

— Но аз не искам да умра, не искам да умра! Помощ! Помощ!

Хилтън закрещя тъй силно, че виковете му се разнесоха надалече; същевременно той така яко задърпа ремъците си, че от месата му потече кръв. Тогава Големия вълк стана и направи знак с ръка, че иска да говори. Всички погледи се отпавиха към него. Той бе добър индиански оратор и описа със силни и завладяващи думи какво се беше случило. Разказа за предателското поведение на бледоликите, с които бяха живели в мир, и думите му направиха толкова силно впечатление на индианците, че те издадоха одобрителни викове. После той заяви, че двамата убийци са осъдени да умрат на кола на мъчението и че мъченията им ще започнат веднага. След като свърши, отново се чу гласът на Хилтън, който се опитваше да накара Олд Шетърхенд да се застъпи за него.

— Е, добре, ще опитам — отговори ловецът. — Ако не мога да ви отърва двамата от смърт, то може би ще ми се удаде поне да ви

спестя мъченията. — Той се обърна към вожда, но не беше успял още да си отвори устата, когато Големия вълк гневно му кресна:

— Ти знаеш, че Овутс Ават говори езика на бледоликите и разбра какво обеща на това куче. Нима вождът на юта не направи достатъчно за вас, като ви постави при толкова благоприятни условия? Нима искаш да се обявиш против решението му и да разгневиш воините ни така, че и Големия вълк да не може да те защити срещу тях? Мълчи и не казвай повече нищо!

С тези думи той се обърна и даде знак с ръка, след което напред пристъпиха около една дузина воини. После заговори отново към Олд Шетърхенд:

— Пред тебе са роднините на убитите. Тяхно право е да започнат наказанието. Най-напред ще хвърлят ножове по злодеите.

Когато индианците решат да умъртвят някой свой враг на кола на мъчението, то те се стремят да удължат мъките му колкото се може повече. Раните, които му нанасят в началото, са леки, но постепенно стават все по-тежки и по-сериозни. Обикновено се започва с хвърляне на ножове, като винаги се обявява коя част от тялото или крайниците трябва да бъде улучена. Целта се избира така, че да не се получи силно кръвотечение, защото измъчваният може да умре преждевременно от загуба на кръв.

— Десният палец! — заповяда Големия вълк.

Ръцете на пленниците бяха вързани така, че от китките надолу висяха свободно отстрани на тялото. Избраните червенокожи се разделиха на две групи — едната за Хилтън, другата за Кнокс. Наредиха се един зад друг на дванадесет крачки от пленниците. Застаналият най-отпред хвана ножа си между първите три пръста на дясната си ръка, прицели се, хвърли го и улучи палеца. Хилтън нададе вик от болка. И Кнокс бе улучен, но беше изпаднал толкова дълбоко в несвяст, че не усети нищо.

— Показалецът! — заповяда вождът.

По този начин той посочваше пръстите, които трябваше да бъдат засегнати, и наистина всички бяха улучени с учудваща точност. Ако отначало Хилтън беше надал един-единствен вик, то сега ревеше непрекъснато. Кнокс се съвзе когато лявата му ръка стана прицел на ножовете. Отначало се огледа наоколо с невиждащ поглед, но после отново затвори кръвясалите си очи и нададе нечовешки вой. Бе

разбрал какво става с него, треската все още не го беше оставила и делириумът и смъртният му страх изтръгнаха от гърлото му такива звуци, които едва ли някой бе чувал някога да излизат от човешка уста.

Мъченията продължиха под нестихващите викове на двамата. Ножовете улучваха дланите, китките, мускулите под лакътя и над него и по същия ред бяха ранени и краката им. Това продължи около четвърт час и все пак беше леко начало на едно мъчение, което щеше да трае часове. Олд Шетърхенд и тримата му другари извърнаха глави. Не можеха да наблюдават зрелището. Но нямаше как да не слушат крясъците на двамата.

Всеки индианец бива привикван от най-ранно детство да понася физическа болка. Чрез упражнения индианецът достига дотам, че може да издържи на най-големи мъчения, без да му мигне окото. Може би и нервите на червенокожите са по-здрави от нервите на белите. Ако някой индианец бива заловен и измъчван до смърт на кола на мъчението, той понася с усмивка всички болки, пее на висок глас песента на смъртта на племето си и я прекъсва само от време на време, за да се присмее на мъчителите си или да отправи обидни думи към тях. Индианците не могат да си представят хленчец мъж на кола на мъчението. Те презират всеки, който вика от болка и колкото по-силно вика, толкова по-голямо става презрението им. Имало е случаи, когато измъчвани бели са били пускани на свобода, защото с вайканията си са доказвали че не са мъже, а баби, от които никой не бива да се страхува и чието измъчване се превръща в истински позор за всеки воин.

Можете да си представите какво беше впечатлението от крясъците на Хилтън и Кнокс. Индианците започнаха да им обръщат гръб, разнесоха се викове на възмущение и презрение. След като роднините на убитите получиха своето удовлетворение, бяха поканени да излязат напред други индианци, за да продължат измъчването по някакъв друг начин. Ала не се намери нито един воин, който да има подобно желание. Никой не искаше да се докосва до такива кучета, койоти и жаби. Тогава се изправи един от главатарите и каза:

— Тези хора не заслужават да умрат от ръката на някой смел воин. Нека ги предоставим на жените. Който умре от ръката на жена, неговата душа се появява във Вечните ловни полета като жена, загубила всички достойнства и права на истинските воители, и трябва да работи вечно. Аз казах!

След кратко съвещание предложението му бе прието. Бяха извикани майките и жените на убитите. Дадоха им ножове, с които да порязват леко осъдените на смърт на онези места, които им посочваше Големия вълк.

Един европейец трудно би повярвал, че е възможно да има жени, способни на такава жестокост. Но индианците са просто по-различни от нас, имат по-други схващания, а в случая масовите убийства, извършени от тези двама души и предизвикали отмъщението, задушаваша всяка мисъл на милосърдие. Думите на вожда, който направи предложението да оставят двамата на жените, отразяваха също така и особеното отношение на прерийните индианци номади към труда. Те виждат в труда едно занимание, което е недостойно за воините.

Жените, повечето възрастни, се заловиха с изпълнението на задачата си и ревовете и хленченето на двамата бели започнаха отново, и то така силно, че станаха непоносими дори и за ушите на червенокожите. Големия вълк заповяда на жените да спрат и каза:

— Тези баби не заслужават след смъртта си да станат и жени. Те трябва да умрат, но нека се преселят във Вечните ловни полета като койоти, които вечно ще бъдат гонени и преследвани. Оставете ги на кучетата! Аз казах.

Започна се пак съвещание, чийто изход Олд Шетърхенд можеше да предвиди и очакваше с ужас. Няколко индианци се отдалечиха, за да доведат кучетата. Вождът се обърна към четиримата бели:

— Кучетата на юта са дресирани да се нахвърлят върху бели. Разбира се, само ако бъдат насъскани. Но тогава разкъсват всеки бял, когото видят наблизо. Затова ще ви отведем във вашия вигвам, където ще бъдете пазени, докато кучетата отново бъдат вързани.

Нареждането му се изпълни. Навън стана тихо около десетина минути; само понякога се чуваха стенанията на Хилтън. После изведнъж се разнесе силно, задъхано лаене, което скоро премина в кръвожаден вой. Два човешки гласа изкресяха в неистов предсмъртен страх. След това отново се възцари тишина.

— Слушайте! — каза Джими. — Чувам трошенето на кости. Мисля, че са оставили кучетата да разкъсат двамата.

— Не е изключено! — обади се Олд Шетърхенд. Но шумът от трошенето на кости съществува само във въображението ти. И моето

въображение е превъзбудено. Добре поне че не ни принудиха да присъстваме на края им!

Сега четиримата бяха отново изведени от вигвама и откарани на мястото на кървавото зрелище. Далеч към вътрешността на лагера можеше да се видят четирима или петима червенокожи, които отвеждаха обратно кучетата, завързани с дебели ремъци. Дали животните надушиха следите на белите, не може да се каже, но едното от тях едва го удържаха с ремъка. То се огледа и забеляза четиримата ловци. С един мощен скок се освободи и се втурна към тях. Разнесоха се викове на уплаха. Кучето беше толкова едро и силно, че изглеждаше напълно невъзможно сам човек да се справи с него. Въпреки това никой от индианците нямаше намерение да стреля по ценното животно. Дейви вдигна пушката си и се прицели.

— Стой, не стреляй! — извика му Олд Шетърхенд. — Индианците може да ни се разсърдят за смъртта на това великолепно куче, а и същевременно искам да им покажа какво може да стори юмрукът на един бял ловец. — Тези думи бяха изговорени с трескава бързина. Изобщо всичко се разви много по-бързо, отколкото може да бъде разказано или описано, защото кучето измина цялото разстояние с такива скокове, които без преувеличение приличаха на скоковете на пантера. Олд Шетърхенд излезе срещу него с бързи крачки, държейки ръцете си отпуснати.

— Загубен си! — извика му Големия вълк.

— Не прибързвай! — отвърна му ловецът.

Кучето вече се бе приближило. Разтворило широко паст, то се нахвърли върху противника си с хищно ръмжене. Ловецът го наблюдаваше внимателно. То се приготви за скок и щом излетя във въздуха, той се хвърли срещу него с широко разтворени ръце; последва мощно сблъскване между кучето и човека, Олд Шетърхенд склучи ръце зад тила на кучето, насочило челюстите си към гърлото му, притисна главата му здраво към себе си, така че животното не можеше да го ухапе. Последва едно още по-здраво стисване и кучето започна да се задушавя. Краката му, които до този момент драскаха по дрехите на ловеца, се отпуснаха безсилно надолу. Олд Шетърхенд отдалечи с бързо движение на лявата си ръка главата на звяра от себе си и като му нанесе силен удар с десницата по муцуната, го отхвърли далеч от себе си.

— Ето го къде лежи! — извика той, обръщайки се към вожда. — Нареди да го вържат, за да не направи някоя беля, щом се съвземе!

— Уф! Уф! — разнесоха се учудените възгласи на индианците. Никой от тях не би имал смелостта за подобно нещо. Големия вълк даде нареждане да приберат животното, приближи се до Олд Шетърхенд и без да скрива искреното си възхищение, каза:

— Белият ловец е герой. Краката на никой червенокож мъж не биха стояли тъй здраво и гърдите на никой друг човек не биха издържали подобно сблъскване. Защо Олд Шетърхенд не разреши да се стреля?

— Защото не исках да ви лишавам от това чудесно животно.

Вождът го погледна с учудване и възхищение и го отведе настрана, където четиримата бели трябваше да седнат извън кръга на червенокожите, за да не могат да слушат съвещанието им. После той се отправи към предишното си място.

Погледът на ловеца се спря на двата кола. Там висяха разкъсаните тела на убийците, задържани от малкото останали ремъци, непрегризани от кучетата. Гледката бе наистина ужасна.

Ето че започна решаващият съвет, проведен по типично индиански начин. Дълго време говори Големия вълк, последван и от останалите вождове. След това Големия вълк започна отново, после говориха пак другите вождове. Обикновените воини нямаха правото да говорят. Те стояха прави в кръг и слушаха почтително. Индианецът е мълчалив, но при съвещание говори много и с удоволствие. Има индианци, добили голяма известност като оратори.

Съвещанието продължи може би два часа — твърде дълго време за онези, чиято съдба се решаваше сега. Най-сетне едно високо и всеобщо „Хау“ извести края на съвещанието. Белите бяха доведени. Те трябваше да пристъпят в средата на кръга, за да чуят решението относно съдбата си. Големия вълк се надигна и с достойнство започна:

— Четиримата бледолики знаят защо сме изровили томахоките. Заклехме се да убиваме всички бледолики, попаднали ни в ръцете. Вие сте бели, но въпреки това сте приятели на червените мъже и затова няма да споделите съдбата на другите бледолики, които ще пленим. Те ще бъдат връзвани веднага на кола на мъчението, но вие получавате правото да се борите за живота си.

Той направи пауза, която бе използвана от Олд Шетърхенд, за да попита:

— А с кого? Ние четиримата срещу всички вас ли? Добре, съгласен съм. Моята омагьосана пушка ще изпрати много от вас във Вечните ловни полета!

Олд Шетърхенд взе карабината си. Вождът не можа съвсем да прикрие уплахата си. Той направи бързо успокоително движение с ръка и отговори:

— Олд Шетърхенд се заблуждава. Всеки от вас ще има един определен противник, с когото ще си мери силите, а победителят ще има правото да убие победения и да получи имуществото му.

— Съгласен съм. Но кой ще има правото да избере нашите противници, ние или вие?

— Ние. Овутс Ават ще подкани да се явят доброволци.

— А как или с какви оръжия ще мерим сили?

— Така, както определи доброволецът от наша страна.

— Това е несправедливо.

— Справедливо е. Вече толкова пъти показвахме към вас снизходителност, че не би трябвало да разчитате на повече отстъпки.

— Добре. Но аз искам само честни условия. Ти казваш, че победителят ще има правото да убие победения. Какво ще стане, ако аз победея и убия твой воин? Ще мога ли тогава спокойно и свободно да напусна лагера?

— Да. Но ти няма да победиш. Никой от вас няма да победи.

— Разбирам те. Тъй ще подбереш твоите воини и ще изберете такова оръжие, че ние да бъдем в неизгодно положение. Така искаш да ни победите. Но не се заблуждавай! Листът може да се обърне много лесно. Искам думата ви, че онзи от нас, който излезе победител от борбата, ще остане ваш приятел.

— Обещаваме ти.

— Добре! Попитай воините си кой ще излезе срещу нас!

Сега настъпи голямо оживление, обсъждаха се условията. Олд Шетърхенд се обърна към другарите си:

— За съжаление не можех да прекалявам с изискванията ни, защото можехме да изгубим и малкото, което постигнахме. Но не съм доволен от тези условия.

— Трябва да сме доволни просто защото не можехме да получим по-добри условия — обади се Дългия Дейви.

— Тревожа се заради вас. Що се отнася до мене, нямам грижа. Любопитен съм да видя дали ще се намери противник за мен.

— Разбира се. Самият Голям вълк! Тъй като няма да се обади никой друг, той ще трябва да спаси честта на племето си. Той е голям здравеняк, истински бик.

— Ха! Не ме е страх от него. Ами вие какво ще правите! Ще ви изберат най-опасните противници и ще ви наложат такъв начин на борба, който ще е най-неизгоден за всеки един от нас. Така например моят противник никога няма да избере юмручния бой. Но да се тревожим и страхуваме предварително, няма никакъв смисъл. Трябва само да държим мускулите си готови и очите отворени!

— И акълът да ни е на място — прибави Хобъл Франк. — Що се отнася до мене, аз съм спокоен като някой километричен камък край пътя. Днес индианците ще разберат какво представлява един саксонец от Морицбург. Тъй ще се бия, че ще хвърчат искри чак до Гренландия!

Ето че сред индианците отново настъпи ред и спокойствие. Пак се наредиха в кръг и Големия вълк събра около себе си трима воители, които се бяха обадили доброволно за борбите.

— Определи сега двойките! — помоли го Олд Шетърхенд.

Вождът побутна първия от доброволците си към Дългия Дейви и заяви:

— Тук стои Пагу-ангаре^[2], който ще плува с този бледалик за живота си.

Индианците бяха направили добър избор. По фигурата на дългия и сух като върлина Дейви можеше да се види, че той не се чувства добре във водата. А червенокожият беше човек със закръглен таз, широки мускулести гърди и силни крайници. Несъмнено той бе най-добрият плувец в племето. Ако някой не беше разбрал това от името му, можеше да го прочете в презрителния поглед, който хвърли на Дейви.

После вождът изкара пред ниския дебел Джими висок широкоплещест мъж, чиито мускули изпъкваха като стоманени кълба, и каза:

— А този воин се казва Намбов-ават^[3] и ще се бори с дебелия бледалик. Ще бъдат вързани гърбом един за друг. Всеки ще получи

нож в дясната си ръка и който успее първи да събори другия под себе си, има право да го убие с ножа.

Големия крак носеше името си напълно заслужено. Имаше грамадни крака, на които сигурно стоеше така здраво, че ниския Джими не изглеждаше да има никакви шансове.

Сега беше останал третият индианец, кокалест човек, висок и строен, но със силно развит гръден кош и много дълги крака и ръце. Вождът го отведе до Хобъл Франк и рече:

— А това е То-октей^[4], който е готов да се надбягва с този бледалик за живота си.

Бедний Хобъл Франк! Докато този Скачащ елен с великанските си крака направеше две крачки, дребният ловец трябваше да направи десет, а както ви е известно, той куцаше малко с десния си крак! Да, индианците добре си бяха осигурили всяко предимство.

— А кой ще мери сили с мен? — попита Олд Шетърхенд.

— Овутс Ават — отговори гордо Големия вълк и изпъна великанската си фигура. — Ти беше казал, че се страхуваме. Вождът ще ти покаже, че си се излъгал.

— Твоето решение ми харесва — отвърна белият дружелюбно. — Досега съм избирал противниците си винаги измежду вождовете.

— Ще бъдеш победен! Кой може да се похвали, че е победил Овутс Ават?

— Нека не се бием с приказки, а с пушките си. — Олд Шетърхенд каза тези думи с лека подигравка. Знаеше, че вождът никога няма да се съгласи. И наистина червенокожият бързо рече:

— Овутс Ават няма работа с твоята омагьосана пушка. Борбата между нас ще бъде решена от ножа и томахока.

— И от това съм доволен.

— Тогава скоро ще бъдеш труп, а вождът ще получи цялото ти имущество заедно с твоя кон.

— Вярвам ти, че моят Хататитла ти е възбудил апетита. Но омагьосаната пушка е още по-скъпоценна. Какво ще я правиш?

— Големия вълк не я иска, а и никой друг не желае да я притежава. Тя е твърде опасна. Ще я закопаем някъде, за да стане безопасна завинаги.

— Тогава нека онзи, който се докосне до нея, да внимава много, иначе ще докара голямо нещастие за цялото племе на ямпа юта. А сега

ми кажи кога ще започнат двубоите и какъв ще бъде редът!

— Първо ще бъде плуването. Но на нас ни е известно, че белите изпълняват преди смъртта си някакви тайнствени обреди. Ще ви дадем за това времето, което вие, бледоликите, наричате един час.

Червенокожите отново бяха образували около белите кръг с единствената цел да видят по-ясно уплахата на бледоликите от представените им противници. Но след като не можаха да забележат нищо подобно, те се разотидоха. Човек добиваше впечатлението, че вече изобщо не се интересуват от ловците. Но белите знаеха много добре, че са строго охранявани. Те седяха един до друг и обсъждаха възможностите за спасяването си. Най-непосредствената опасност грозеше Дългия Дейви, понеже неговият двубой щеше да е първи. Изразът на лицето му беше сериозен.

— Червената риба! — промърмори той. — Естествено този мошеник е получил името си само затова, защото е отличен плувец.

— А ти? — попита го Олд Шетърхенд. — Виждал съм те да плуваш, но само когато сме се къпали или сме преплували някоя река. Как умееш да плуваш?

— Не особено добре.

— Олеле-е!

— Да, олеле! Какво съм виновен аз, че тялото ми се състои само от кокали? И освен това ми се струва, че моите кокали тежат много повече, отколкото кокалите на което и да е друго човешко същество.

— Значи на бързина не можем да разчитаме. Но какво е положението с издръжливостта ти?

— Издръжливостта ли? Pshaw! Мога да издържам колкото пожелаеш. Имам достатъчно сили. Но придвижването ми напред става бавно. Изглежда, че ще трябва да се простя със скалпа си.

— Не бъди толкова сигурен. Още не съм загубил надежда. Можеш ли да плуваш по гръб?

— Да, и ми се струва, че така плувам по-добре.

— Наистина известно е, че кльоцави и неопитни плувци умеят да плуват по гръб по-лесно. Лягаш по гръб, потапяш главата повече във водата, а краката държиш по-нависоко; с тях ще нанасяш равномерни и силни удари и ще си поемаш въздух винаги, когато извършваш замаха с ръцете зад гърба си!

— Well! Но няма да ми помогне много. Въпреки всичко Червената риба ще ме победи.

— Може и да не те победи, ако моята хитрост успее. Ти ще трябва да плуваш по течението, а той — срещу него.

— Ах, дали ще може да стане така? Има ли изобщо течение?

— Предполагам.

— Но ние все още не знаем къде ще плуваме.

— Разбира се, че в езерото. То има овална форма; дълго е около петстотин крачки и е широко около триста, доколкото може да се прецени оттука. Планинският поток пада доста отвисоко в него, и то, както се вижда, откъм левия му бряг. Там сигурно се образува течение покрай брега, което обхваща три четвърти от обиколката на езерото — до мястото, откъдето водата изтича надолу. Оставете ме да действам! Ще направя всичко възможно да докарам работата дотам, че да победиш съперника си с помощта на течението.

— Би било голям майтап, сър! Да предположим, че успея, трябва ли после да намушкам онзи нещастник с ножа си?

— А ти искаш ли?

— Той сигурно не би се поколебал да ме убие, и то само за да получи малкото неща, които притежавам.

— Прав си. Но самите ние сме заинтересовани да бъдем милостиви.

— Добре. Но какво би направил ти, ако той ме победи и се нахвърли с ножа си върху мен? Нали нямам право да се защитавам!

— В такъв случай ще съумея да ги принудя да отложат убиването на противниците, докато завършат всички единоборства.

— Well! В най-лошия случай и това е все пак утеха; засега съм спокоен. Но, Джими, ти какво ще направиш?

— Положението ми не е по-розово от твоето — обади се дебелият. — Моят съперник се казва Големия крак. Знаеш ли какво означава това? Той стои така здраво на краката си, че никой не може да го помръдне, а какво остава за мен, дето съм с две глави по-нисък от него. А има мускули като хипопотам. Нима моите сланини могат да се сравняват с тях?

— Не се страхувай, драги Джими! — успокои го Олд Шетърхенд. — И аз се намирам в същото положение. Вождът е значително по-висок и по-широкоплещест от мене, но сигурно не е

толкова сръчен и пъргав; освен това ми се струва, че съм по-силен и физически от него.

— Да, но силата на твоите мускули е едно изключение. А аз срещу този Голям крак! Ще се браня колкото мога, но все пак ще бъда победен. Де да можеше и тук да се намери някоя хитрост като това течение!

— Разбира се, ще се намери! — обади се Хобъл Франк на родния си диалект. — Ако аз имах работа с този дангалак, хич нямаше да ме е страх!

— Ти. Ти, който си по-слаб и от мене!

— Телесно да, но не и духовно. А човек трябва да побеждава с духа си. Разбираш ли ме?

— Та какво мога да направя с моя дух срещу тази мускулна маса?

— Виждаш ли се, това си ти! Все знаеш повече от мен, но когато става въпрос за живота и за скалпа ти, си като муха в петмез. Мърдаш безпомощно ръце и крака, а не можеш да се измъкнеш.

— Казвай де, ако ти е хрумнало нещо!

— Ако ми е хрумнало! Ето пак как се изразяваш! Нямам нужда от хрумване, винаги съм си богат на идеи. Опитай се само да си представиш положението! Вие двамата ще стоите обърнати с гръб един към друг, също като красивото съзвездие на Сиамските близнаци в Млечния път. Всеки ще има нож в ръката си и така ще започне борбата между вас. Победител е онзи, който повали другия под себе си. Но как можеш да повалиш противника под себе си от подобно положение? Само като му отнемеш опората под краката, а туй ще стане най-добре ако го ритнеш изотзад здравата в прасеца или се опиташ да захванеш крака му с твоя крак и го вдигнеш във въздуха. Прав ли съм, или не съм?

— Прав си. Казвай по-нататък!

— Спокойно! Всичко трябва да се обмисли добре и няма защо да се бърза. Ако опитът ти сполучи, твоят противник ще се плъсне на носа си, а ти ще се озовеш върху него, за съжаление, разбира се, по гръб върху неговия гръб, при което самият ти можеш да загубиш много лесно европейското си равновесие. Всъщност трябва да ви завържат лице срещу лице. Дали индианците замислят някаква хитрост с тези

опаки държавни отношения, не мога да кажа отсега. Знам само, че тяхното лукавство ще ти донесе изгода.

— Но как? Говори най-сетне!

— Боже мили, та нали говоря вече цели петнадесет минути! Ти само слушай! Червенокожият ще те ритне заднешком, за да ти отлепи един от краката от земята и да те накара да загубиш равновесие. Но това няма да ти навреди никак, защото при безсрамната дебелина на твоите прасци ще усетиш ритниците му едва след две седмици. Ще изчакаш онзи миг, когато той замахне с крака си и остане да стои само на един крак. Тогава ще се наведеш с всички сили напред, ще го вдигнеш на гърба си, ще прережеш бързо въжето или ремъка, който ви свързва, и с рязко движение ще го претърколиш през главата си, та да плъосне на земята. Но тогава трябва да се хвърлиш светкавично върху него, да го стиснеш за гърлото и да допреш ножа си до гърдите му! Разбра ли какво искам да ти кажа, старий празнодумец?

Олд Шетърхенд подаде ръка на дребничкия ловец и каза:

— Франк, ти си славен мъж. Този съвет е отличен и сигурно ще му донесе успех.

Добродушното лице на Франк просия от удоволствие, когато разтърси подадената му ръка:

— Добре, добре, скъпи учителю! Не мога да се възгордея, че съм казал нещо толкова естествено. Но то е още едно доказателство колко често неразумните хора вземат диаманта за керемида. Ето защо мисля...

— Искаш да кажеш кремък, а не керемида! — прекъсна го Джими. — Небеса, ама че диамант би бил тоя — голям колкото керемида!

— Абе ти ще млъкнеш ли веднага, стар непоправим дърдорко! Аз ти спасявам живота с моето духовно превъзходство, а ти от благодарност ще хвърляш по главата ми някаква груба, неполирана керемида! Ако веднъж завинаги не престанеш да се заяждаш с мене, може да се стигне лесно дотам, че да обявя края на приятелството ни и тогава ще видиш как ще се оправяш без мене в този свят. Мисля, че е крайно време вече да се вразумиш.

— Прав си — каза Джими примирително. — Но какво ще правиш ти, скъпи Франк?

— Скъпи Франк! — повтори дребосъкът. — Каква добра акустика имат тези думи! Какво ще правя ли? Ами ще тичам, какво друго!

— Туй ми е добре известно, но ще изостанеш. Необходими са ти три крачки, докато твоят противник направи една!

— За съжаление!

— Освен това се питам какво разстояние ще пробягате и дали ще издържиш. Как си с дишането?

— Превъзходно. Белите ми дробове са като на пчела. Мога да си летя и бръмча цял ден, без да се задъхвам. Мога да тичам, научих се още като бях кралски помощник-лесничей в Саксония.

— Не можеш да се мериш с такъв дългокрак индианец!

— Хмм. Не се знае.

— Името му е Скачащия елен! Следователно най-развитото му качество е бързината.

— Хич не ми пука как се казва, важното е да стигна целта преди него.

— Точно това няма да направиш. Я сравни краката си с неговите!

— Ах, да, краката! И ти мислиш, че всичко зависи от краката?

— Разбира се! От какво друго би могло да зависи едно състезание по бягане на живот и смърт?

— И от краката зависи, но те не са най-важното нещо. Най-често решава главата.

— Но тя не участва в бягането!

— Участва, и то как! Да не би краката ми сами да хукнат напред, а останалото ми тяло да ги чака, докато се върнат? Тази история би била доста опасна. Ако краката ми после не могат да ме намерят, ще съм принуден да стоя и чакам, докато ми пораснат нови, а това ставало само при жабите. Не, главата трябва да участва в бягането, защото тя върши и най-важната работа...

— Не мога да те разбера! — подхвърли Олд Шетърхенд, учуден от безгрижието на Франк.

— И аз не се разбирам, поне засега. В този момент знам само че една-единствена умна мисъл върши повече работа от сто крачки или скока, които преминават покрай целта.

— Значи имаш някаква идея?

— Не съвсем. Но ми се струва, че щом мога да дам на Джими един добър съвет, няма да изоставя и себе си. А сега не знам все още къде ще бягаме. Когато се реши, едва тогава ще видя какъв номер ще скроя. Не се тревожете за мен! Един вътрешен теноров глас ми подсказва, че няма да обърна гръб на земния свят тук в това индианско село. Аз съм роден за велики дела, а световноизвестните личности никога не умират, преди да са си изпълнили задачите, и то така далеч от благите радости на цивилизацията.

Ето че Големия вълк и другите вождове се приближиха отново, за да подканят белите да се отправят заедно с тях към езерото. Около езерото гъмжеше от хора, стари и млади, мъже и жени, защото тук предстоеше да се реши двубоят в плуването.

Когато стигнаха до брега, Олд Шетърхенд видя, че предположението му се оправдава. В езерото имаше течение. Формата на езерото беше приблизително елипсовидна. В горната му тясна част се вливаше планинският поток и образуваното течение минаваше най-напред покрай лявата надлъжна страна, после край долната тясна страна и се отправяше към мястото, където езерната вода изтичаше. И тъй течението минаваше почти покрай три четвърти от обиколката на езерото. Ако Дейви съумееше да го използва, може би щеше да се спаси.

Жените, момичетата и момчетата се бяха пръснали по продължението на целия бряг. Воините се събраха при долната къса страна на езерото, защото състезанието щеше да започне оттам. Всички погледи се отправиха към двамата участници. Червената риба гледаше гордо и самоуверено над езерото, като човек, който е сигурен в успеха си. И Дейви изглеждаше спокоен, ала често преглъщаше — адамовата му ябълка се движеше непрестанно. Който го познаваше, знаеше, че това е признак на вътрешна възбуда.

Големия вълк се обърна към Олд Шетърхенд:

— Мислиш ли, че можем да започваме?

— Да, но ние все още не знаем подробностите — отвърна ловецът.

— Ще ги чуете. Точно тук пред мен и двамата ще влязат във водата. Щом плесна с ръце, това ще бъде знакът за тръгване. Ще обиколят езерото един път, но плувците трябва винаги да се придържат на един човешки бой разстояние от брега. Който се опита да скъси

пътя си, ще се смята за победен. А който пристигне пръв на това място, ще може да забие ножа си в победения.

— Добре! А в каква посока ще плуват двамата? Надясно или наляво?

— Наляво. Значи ще се върнат при нас отдясно.

— Един до друг ли ще плуват?

— Да!

— Тогава моят спътник ще плува от дясната страна на Червената риба.

— Не, обратното.

— Защо?

— Защото онзи, който плува отляво, ще е по-близо до брега и ще трябва да преплува по-голямо разстояние.

— Това не е нито правилно, нито справедливо; двамата не бива да плуват в една и съща посока. Сам ще признаеш, че е по-справедливо да започнат плуването в противоположни посоки. Един от тях ще тръгне оттук надясно, а другият ще се отправи покрай левия бряг. В горната част на езерото ще се срещнат и ще се разминат, след което ще се върнат пак тук.

— Нека бъде така — съгласи се вождът. — Но кой ще тръгне наляво и кой надясно?

— За да бъдем справедливи и сега, ще теглим жребий. Ето виж, взимам два стръка трева и двамата плувци ще теглят по един стрък. Който изтегли по-дългото стебло, ще плува наляво, а другият — надясно.

— Добре, нека бъде тъй. Хау!

Последната дума на вожда означаваше спасението на Дейви, защото тя показваше, че решението на Овутс Ават е непоклатимо. Олд Шетърхенд откъсна два стръка трева, които бяха еднакво дълги. Той се приближи най-напред до Червената риба и го остави да си избере едно от стръкчетата. После подаде останалото стръкче на Дейви, като успя да откъсне едно малко парченце от него. След това сравни двата стръка трева. Оказа се, че по-късото парче е у Дейви, и той щеше да плува надясно. Противникът му прие жребия съвсем безразлично. В момента той изобщо не подозираше в какво неизгодно положение беше изпаднал. Затова пък лицето на Дейви просия. Той огледа водната повърхност и прошепна на Олд Шетърхенд:

— Не знам как успях да изтегля по-късата тревичка. Но тя ме спасява, защото се надявам да пристигна първи на финиша. Течението е силно и ще затрудни индианеца.

Той хвърли дрехите си и навлезе във водата, която на това място беше плитка. Червената риба стори същото. Ето че вождът плесна с ръце, последваха два скока и плувците заплуваха в противоположните посоки — червенокожият наляво, а белият покрай брега надясно.

— Дръж се, Дейви! — извика Хобъл Франк след приятеля си.

Отначало не можеше да се забележи някой от двамата да набира преднина пред другия. Индианецът загребваше с ръцете си бавно, но неговия замах беше широк и мощен и по цялото му поведение си личеше, че във водата се чувства като в стихията си. Той гледаше само пред себе си и избягваше да поглежда към белия, защото по този начин щеше да загуби ценно време. Дейви плуваше по-неспокойно и по-неравномерно. Не беше опитен плувец и трябваше да измине известно време, преди да заплува в равномерно темпо. Като забеляза, че отначало не му върви плуването, той се обърна по гръб и започна да се придвижва по-бързо. Течението на това място беше незначително, но все пак му помагаше да не изостава от червенокожия. Сега и двамата се намираха край двете надлъжни страни на езерото.

Но ето че индианецът започна да разбира, че му се е паднала потрудната обиколка. Предстоеше му да преплува цялата страна на езерото до мястото, където се вливаше планинският поток, а с всеки изминат метър насрещното течение ставаше все по-силно. Той все още пестеше силите си, но скоро разбра, че трябва да вложи цялото си умение и сили. Започна да загребва толкова силно, че при всеки тласък тялото му изскачаше над водата до средата на гърдите.

От другата страна, където плуваше Дейви, течението ставаше все по-слабо, а посоката му беше благоприятна за него. Освен това той плуваше с все по-добре съгласувани движения, които ставаха по-равномерни и разумни. Той наблюдаваше резултата от всяко свое движение и бързо разбра кои от тях са неправилни. По този начин скоростта му се удвои и скоро изпревари индианеца, което пък накара последният да напегне още повече силите си, вместо да ги пести за по-нататъшните по-големи трудности.

Дейви се приближаваше вече към мястото, откъдето изтичаше водата от езерото, и течението стана по-силно. То го бе подхванало и

се стремеше да го повлече в потока извън езерото. Там Дейви трябваше да води тежка борба и пак изостана от индианеца. Това беше и моментът, който решаваше всичко. Приятелите му стояха на брега и го следяха с голяма тревога.

— Индианецът отново го застигна — каза Джими страхливо. — Моят Дейви ще загуби.

— Ако успее да премине само още три метра по-нататък — обади се Олд Шетърхенд, — ще преодолее силата на изтичащата вода и ще бъде спасен.

— Да, да — съгласи се Франк. — Изглежда, го разбира. Гледайте само как работи с крака и ръце! Ето, само така, напредва, премина. Ура, ура, да живее!

Дългият бе успял да преодолее съпротивата на изтичащата вода и плуваше в спокойни води. Скоро остави зад гърба си дясната надлъжна страна на езерото, докато индианецът не беше преплувал още цялата лява страна. Дейви зави покрай късата страна към мястото, където се вливаше планинският поток.

Индианецът забеляза това и започна да гребе с ръце като обезумял, опитваше се да спаси живота си. Но дори и най-силният му замах не можеше да го придвижи повече от половин метър, а Дейви плуваше два пъти по-бързо. Сега той попадна във водите на вливащия се поток и те го повлякоха със себе си. Оставаше му само една трета от обиколката, докато индианецът беше преодолял едва своята първа третина. Двамата профучаха един покрай друг.

— Ура! — извика Дейви, който не можа да се сдържи. Индианецът отговори със силен гневен вик.

Плуването не беше вече напрежение за Дейви, а удоволствие. Беше достатъчно само леко да загребва с ръце, за да се придържа в необходимата посока. Постепенно с отслабване на течението трябваше да употребява отново повече сили, но това не му се струваше толкова трудно и той имаше чувството сякаш цял живот се е занимавал само с плуване. Скоро стигна до определеното място на брега и излезе на сушата. Като се обърна, видя, че червенокожият е достигнал мястото, където езерото се изтичаше, и отново се бореше с течението.

Разнесе се кратък, разкъсващ нервите крясък на индианците. С него те искаха да кажат, че Червената риба е загубил борбата и че ще трябва да умре. Дейви обаче нахлузи бързо дрехите си и отиде най-

напред при приятелите си, за да ги поздрави, сякаш бе възкръснал за втори живот.

— Можеше ли някой да предположи! — каза той, като разтърси ръката на Олд Шетърхенд. — Победих най-добрия плувец на юта!

— С помощта на едно стръкче трева! — усмихна се ловецът.

— Как успя да направиш този номер?

— За това — по-късно. Беше малък фокус, но не можем да го считаме за измама, защото от него зависеше животът ти, а индианците нищо не губят от тази работа.

— Така е — съгласи се Франк, който беше безкрайно щастлив от победата на приятеля си, — животът ти висеше на една тревичка. Подобно е положението и при бягането. Само краката далеч не решават победата. Кой знае какво стръкче ще ме спаси и мене. Е да, в краката си трябва да имаш малко по-здрави мускули, но в главата си трябва да имаш повече неща. Я вижте, идва Нещастната риба!

Индианецът се задаваше отдясно, с повече от пет минути закъснение от белия. Изкачи се на брега и седна с лице обърнато към езерото. Никой от индианците не го погледна, никой не се помръдна. Всички очакваха Дейви да забие ножа си в победения.

Сега индианецът се огледа за Дейви и щом го видя, му извика:

— Нани вич, нине покай! — (Къде е ножът ти, убий ме!)

Дългият обаче махна с ръка и смесвайки английските думи с думи от езика на юта, който той не владееше, каза:

— Но вич — нот покай!

След това му обърна гръб и се приближи до приятелите си. Индианците видяха и чуха всичко. Вождът попита:

— Защо не го убиеш?

— Защото не съм чудовище. Подарявам му живота.

— Но ако той те беше победил, щеше да те убие!

— Червената риба не ме победи и следователно не може да ме убие. Нека живее.

— Но ще вземеш имуществото му, нали? Оръжието, коня, жената и децата му?

— И през ума не ми минава. Нека си запази всичко.

— Уф, Големия вълк не може да те разбере. Червената риба щеше да постъпи по-разумно.

И другите индианци, изглежда, не разбираха постъпката на Дейви. Погледите, които му хвърляха, говореха ясно, че те бяха много изненадани от поведението му. Никой от тях не би се отказал от правото си. Червената риба се отдалечи тихомълком. И той не можеше да разбере защо бледоликият не го уби и скалпира. Срамуваше се, че беше победен, и смяташе за най-уместно да изчезне.

Ето че се приближи Намбов-ават, Големия крак, и попита вождата дали може вече да започне борбата с втория бледолик. Големия вълк кимна и нареди всички да се отправят към определеното за целта място. То се намираше близо до двата кола на мъчението. Както обикновено и тук бе образуван широк кръг, до средата на който вождът придружи Големия крак. Дебелия Джими беше заведен до мястото на борбата от Олд Шетърхенд. Последният искаше отблизо да се увери, дали срещу дебелия нямаше да бъде използвана някаква измама.

Двамата противници се съблякоха до кръста и застанаха гърбом един до друг. Главата на Джими не можеше да достигне рамото на индианеца. Вождът държеше в ръката си ласо, с което завърза двамата един за друг. Ласото мина през пояса на индианеца и през гърдите на белия. Обаче за щастие и изгода на трапера дължината на ласото стигна дотам, че краищата му трябваше да бъдат вързани върху гърдите на дебелия; вождът ги завърза на джувка.

— Сега изобщо не е необходимо да режеш ласото, а само да го развържеш — каза му Олд Шетърхенд на немски.

След това двамата получиха по един нож в дясната си ръка и борбата можеше да започне. Вождът се оттегли и Олд Шетърхенд го последва.

— Дръж се, Джими, не се оставяй да те хвърлят! — извика Му Хобъл Франк. — Нали знаеш, че ако те намушка, ще остана завинаги сираче, а не вярвам да искаш да ми сториш това зло. Остави го да те ритне, а после хоп, и веднага върху него!

И червенокожият чуваше от много страни окуражителни викове. Той им отвърна:

— Намбов-ават не е Червената риба, който се остави да бъде победен. Намбов-ават само за няколко мига ще събори и смачка тази малка дебела жаба, увиснала на гърба му.

Джими не каза нищо. Гледаше спокойно и сериозно пред себе си, но фигурката му действително изглеждаше доста смешна зад високия

индианец. Предвидливо беше обърнал лицето си настрани, за да може да наблюдава движенията на краката на червенокожия. Нямаше намерение да започва първи схватката; това и не беше изгодно за него. Искаше да предостави началото на индианеца.

Големият крак стоя дълго време тих и неподвижен. Искаше да изненада и надхитри противника си с внезапна атака, но не му се удаде. Когато изведнъж протегна назад единия си крак, за да направи на Джими „марка“, белият ритна толкова силно другия му крак, който в момента му служеше за опора, че той за малко щеше да падне на земята.

След това нападенията се заредиха едно след друго. Червенокожият беше по-силен, а белият пък по-предпазлив и разсъдлив. Постепенно индианецът се ядоса от безполезността на усилията си. Но колкото повече беснееше и риташе назад, толкова по-спокоен ставаше белият. Изглежда, борбата щеше да продължи дълго. Не можеше да се каже, че някой от двамата получи някакво превъзходство над другия. Затова пък индианецът бе замислил да сложи толкова по-изненадващ край на борбата чрез една коварна постъпка.

С досегашното си поведение Намбов-ават бе имал единствена цел да приспи бдителността на противника си. Белият трябваше да си помисли, че той не знае никакъв друг начин за нападение. Но ето че индианецът хвана ласото, издърпа го здраво пред себе си, така че да се образува малко свободно място, за да може да обърне тялото си и се извъртя — само че наполовина.

Ако номерът му бе успял, той щеше да се намери с лице към гърба на белия и можеше просто да го смачка под себе си. Но Джими беше голяма лисица и внимаваше много. А и Хобъл Франк веднага разбра подлото намерение на червенокожия и бързо извика на дебелия:

— Хвърли го! Обръща се!

— Вече знам! — отвърна Джими.

Докато той изговаряше тези думи, индианецът бе успял да извърши полуизвъртането си и нямаше никаква здрава опора; Джими се наведе светкавично, рязко повдигна противника си и развърза ласото. Червенокожият размаха ръце във въздуха, праметна се през главата на Джими и падна на земята, изпускайки ножа си. Дебелият коленичи светкавично до него, сграбчи го с лявата ръка за гърлото, а

десницата му опря ножа до гърдите на Намбов-ават. Може би Големия крак беше имал намерение да не се предава в никакъв случай, а да се защитава до последен дъх. Обаче премятането и падането му така го бяха смаяли, а очите на дебелия го гледаха заплашително от такава близост, че той сметна за най-подходящо да остане да лежи неподвижно. Тогава Джими погледна към вожда и попита:

— Признаваш ли, че той загуби?

— Не — отвърна Големия вълк, като се приближи.

— Защо не? — намеси се веднага Олд Шетърхенд, който също пристъпи към тях.

— Намбов-ават не е победен.

— Аз твърдя обратното: победен е.

— Не е вярно, ласото се развърза.

— За това е виновен само Големия крак, защото се обърна, при което се развърза и ласото.

— Никой не е видял такова нещо. Пусни го! Той не е победен и борбата ще почне отначало.

— Не, Джими, не го пускай! — заповяда ловецът. — Ако се осмели да мръдне, забий му ножа си!

Тогава вождът гордо изпъна тяло и попита:

— Кой заповядва тук, ти или Овутс Ават?

— И ти, и аз — двамата. Ти си вождът на твоите хора, а аз заповядвам на моите. Ние двамата определихме условията на борбата. Който не спазва тези условия, нарушава нашия договор; той е лъжец и мошеник.

— Ти се осмеляваш да ми говориш така пред моите воини?

— За това не е необходима смелост. Казвам само истината и искам вярност и почтеност. Ако искаш да ми забраниш да говоря, добре, тогава ще заговори омагьосаната пушка. — Олд Шетърхенд беше опрял приклада на карабината си на земята. Сега я вдигна заплашително нагоре.

— Казвай какво искаш! — каза вождът малодушно.

— Признаваш ли, че двамата трябваше да се борят прави с гръб един към друг?

— Да.

— Но Големия крак дръпна ласото и се обърна. Нима е правилно? Ти нали го видя?

— Да — призна вождът колебливо.

— По-нататък беше уговорено да умре онзи, който бъде съборен и притиснат от другия. Спомняш ли си и това условие?

— Големия вълк го помни.

— Е, кой е отдолу?

— Големия крак.

— Кой е победеният?

— Той — беше принуден да отговори вождът, защото Олд Шетърхенд държеше карабината си така, че дулото ѝ почти опираше в гърдите на индианеца.

— Имаш ли нещо да възразиш?

При тези думи ловецът погледна вождя с такъв властен поглед, че въпреки великанската си фигура той се присви и отговори, както се и очакваше:

— Не. Победеният принадлежи на победителя. Кажи на твоя приятел, че може да убие Големия крак!

— Няма нужда да му го казвам, защото го знае вече. Но той няма да го направи.

— Да не би и той да иска да му подари живота?

— Ще решим по-късно. Но нека дотогава Големия крак бъде вързан със същото ласо, от което искаше да се освободи.

— Защо да го връзваме? Няма да ви избяга.

— Отговаряш ли за него?

— Да.

— Твоята дума ми стига. Сега може да отиде където си иска, но след завършването на другите единоборства трябва да се върне при победителя си.

Джими стана от земята и се облече. А Големия крак скочи и си проби път през кръга от индианци, които сами не знаеха дали да го презират, или не.

Индианците юта едва ли бяха преживявали друг път подобно нещо: един бял, в случая Олд Шетърхенд, да се отнася с тях и техния вожд по подобен начин и те да не смеят да му откажат онова, което желаше. Всичко това беше резултат от силата на неговата личност и от почти легендарната слава на името му.

Вождът беше, разбира се, ядосан, защото вече двама от най-добрите му воители бяха победени от противници, които изглеждаха

далеч по-слаби от тях. Погледът му падна върху Хобъл Франк и настроението му веднага се подобри. За това джудже беше съвършено невъзможно да настигне Скачащия елен. Поне тук победата на индианеца бе сигурна.

Той повика при себе си Скачащия елен, заведе го до Олд Шетърхенд и каза:

— Този воин е бърз като вятъра и досега не е побеждаван от никой друг. Не е ли по-добре да посъветваш приятеля си направо да се признае за победен?

— Не.

— Ще умре бързо и тази смърт няма да е позорна.

— А не е ли най-големият позор да се предадеш без борба? Не считаше ли и ти Големия крак за непобедим, не каза ли и той, че ще смачка противника си, жабата, за няколко минути? Мислиш ли, че Скачащия елен ще има повече щастие от другите двама, които започнаха единоборствата така гордо, а ги завършиха така скромно и тихомълком се измъкнаха?

— Уф! — извика Скачащия елен. — То-октей може да се състезава и със сърните!

Олд Шетърхенд го огледа сега по-подробно. Да, той имаше телосложението на добър бегач, а краката му несъмнено бяха способни да изминават големи разстояния, без да се уморяват. Но изглежда, умствените му способности не се бяха развили пропорционално с краката. Той имаше истинско маймунско лице, лишено обаче от умния израз на тези животни.

Хобъл Франк също се бе приближил и огледа Елена.

— Какво мислиш за него? — попита Олд Шетърхенд.

— Прилича ми на един от онези глупаци, които наскочали в пропастта, изпълнена с мъгла като мислили, че е памук — каза дребният ловец. — Що се отнася до краката, той ме превъзхожда трикратно. Но що се отнася до главата, смятам, че моето превъзходство е същото. Нека най-напред се опитаме да разберем какво разстояние ще пробягаме. Може би ще тичам с главата си по-добре и по-бързо, отколкото той с краката си.

Олд Шетърхенд се обърна отново към вожда:

— Решено ли е вече, къде ще се състои надбягването на живот и смърт?

— Да. Ела, Овутс Ават ще ти покаже!

Олд Шетърхенд и Хобъл Франк го последваха през кръга от индианци. Скачащия елен остана на мястото си. Той вече знаеше докъде щяха да бягат. Вождът посочи на юг и каза:

— Виждаш ли дървото, което се издига по средата на разстоянието между нас и гората?

— Да.

— Ще тичат до него. Победител ще бъде този, който обиколи три пъти около дървото и се върне първи тук.

Хобъл Франк измери разстоянието на око, а след това и цялата околност, разположена на юг, и после каза на английски език, който говореше, разбира се, правилно, без никакъв диалект:^[5]

— Надявам се, че и двете страни са длъжни да бъдат честни!

— Да не би да искаш да кажеш, че от нас може да се очаква измама? — попита вождът остро.

— Да.

— Искаш ли да те смачка Големия вълк?

— Опитай се! Куршумът на моя револвер ще бъде по-бърз от ръката ти. Не се ли обърна преди малко Големия крак, въпреки че бе забранено? Честно ли беше?

— То не беше нечестно, а хитро.

— Аха! Значи такива хитрости са позволени?

Вождът се замисли. Ако кажеше да, тогава щеше да оправдае поведението на Големия крак, а може би щеше да даде възможност и на Скачащия елен да се възползва от някоя хитрост. Тези бели умееха да постигат повече, отколкото можеше да се очаква. Може би и това дребно човече бе някой добър бегач. Ето защо не беше излишно да се остави някоя вратичка и за червенокожия. Затова вождът отвърна:

— Хитростта не е измама. Защо да бъде забранена?

— Добре, аз съм съгласен и съм готов да започна надбягването. Откъде тръгваме?

— Ще забием в земята копие. Оттам ще започне и там ще завърши бягането.

Големия вълк се отдалечи за малко и белите останаха сами.

— Навярно имаш някаква идея? — попита Олд Шетърхенд.

— Да. Личи ли ми?

— Разбира се, нали виждам самодоволната ти физиономия.

— Да се спукаш от смях. Вождът искаше да ми навреди с неговата хитрост, а става тъкмо обратното — прави ми огромна услуга.

— Как така?

— Сега ще чуете. Що за дърво е онова, около което ще трябва да обикаляме три пъти?

— Прилича ми на бук.

— А сега погледнете малко наляво! Там расте друго дърво, но се намира почти на два пъти по-голямо разстояние. Какво е то?

— Бор.

— Добре. А накъде трябваше да бягаме?

— Към бука.

— Но аз ще тичам право към бора.

— Да не си откачил?

— Не. С главата си ще тичам към бука, а с краката си към бора, въпреки че до него разстоянието е почти двойно.

— Но защо?

— Ще разберете по-късно и ще има да се радвате. Струва ми се, че няма да се излъжа в очакванията си. Щом погледна фасадата на Скачащия елен, всяко заблуждение ми изглежда изключено.

— Франк, бъди предпазлив! Става въпрос за живота ти!

— Ами, ако се отнасяше само до живота ми, нямаше защо да се напругам толкова. Ако ме победят, пак ще остана жив. Големия крак и Червената риба трябва всъщност да умрат, а ти сигурно ще пратиш вожда на земята. Би могло да бъде разменен срещу тримата. Ето защо не се страхувам за живота си. Но освен това става дума за честта ми. Нима може да пише в историята на четвъртата четвърт от деветнадесетия век, че аз, Хобъл Франк от Морицбург, съм бил надбяган от този индианец с овча физиономия? Няма да допусна такова нещо.

— Но обясни ми поне, какво намерение имаш. Може би ще мога да ти дам добър съвет!

— Почтено благодаря! Сам си дадох вече съвет и искам сам да си използвам изобретението. Само едно искам да ми кажеш: как е думата „бор“ на езика на юта?

— Овомб.

— Овомб? Странно наименование! А как ще бъде краткото изречение: „към онзи бор“?

— Инч овомб.

— Та то е още по-кратко, само две думи. Няма да ги забравя.

— Какво общо има това „инч овомб“ с плана ти?

— Туй изречение е пътеводната звезда в моя маратон. Но сега мълчете! Вождът идва!

Големия вълк се приближи отново. Заби едно копие в меката тревиста земя и заяви, че бягането започвало веднага. Франк свали всичките си дрехи, освен панталона. Скачащия елен носеше само една кожена престилчица. Той огледа противника си с такъв израз на лицето, който трябваше да изразява презрение, но всъщност беше олицетворение на глупостта.

— Франк, напрегни всички сили! — предупреди го Джими. — Спомни си, че Дейви и аз победихме!

— Само не ми хленчи! — успокои го Франк. — В случай че още не знаеш дали имам крака, или не, сега ще видиш как ще се размахват като крила на пеперуда.

Вождът плесна с ръце. Скачащия елен нададе остър вик и полетя напред, а дребосъкът Франк се понесе след него със скокове, от които личеше, че понакуцва. Жителите на цялото село се бяха събрали пак, за да гледат надбягването. Още отсега, след три-четири секунди, за тях вече нямаше съмнение кой ще бъде победителят. Еленът беше изпреварил далеч своя противник и с всяка нова крачка преднината му се увеличаваше. Червенокожите ликуваха. Би било голяма глупост да се твърди все още, че белият би могъл да настигне, а камо ли да изпревари червенокожия.

Но направо учудващ беше и начинът, по който Франк използваше краката си въпреки телесния си недъг. Те се движеха толкова бързо, че почти не можеше да се различат, но въпреки това той продължаваше да изостава.

Изведнъж индианците станаха неспокойни. Чуха се отделни подигравателни викове, някои злорадстваха, смееха се и вярваха, че имат пълно основание за подобно поведение. Причината беше следната. Букът се намираше право срещу лагера, в средата на прерията, на разстояние, което нямаше хиляда метра. Вляво от него, но поне с шестстотин метра по-надалече, растеше споменатият бор и сега, когато двамата бегачи се бяха отдалечили достатъчно, можеше ясно да се види, че Франк тичаше не към буковото дърво, а към бора. Тичаше с

всичките сили на малките си крачета към него. Картината бе наистина толкова смешна, че веселостта на индианците беше напълно разбираема.

— Твоят приятел ме е разбрал погрешно — извика вождът на Олд Шетърхенд.

— Не те е разбрал погрешно.

— Но той тича право към бора!

— Е да.

— Но така Скачащия елен ще го победи два пъти по-бързо!

— Няма да може.

— Няма ли? — попита Големия вълк учудено.

— Това е само хитрост, а употребата на хитрост беше разрешена от самия тебе.

— Уф, уф! Вярно!

— Уф, уф! — завикаха и другите индианци, когато вождът им съобщи думите на Олд Шетърхенд. Смеховете им заглъхнаха, напрежението у тях се удвои, не — би могло да се каже, че се удесетори.

За кратко време Елена стигна до бука. Трябваше да обиколи дървото три пъти. Още при първата обиколка той видя, че противникът му тича в съвсем друга посока, макар и само на триста крачки от него. Спря се смаян и започна да го следи с учуден поглед.

В този момент всички от лагера видяха, че траперът посочи с ръка към отдалечения бор. Но не можа да се чуе какво каза. А думите, които извика към червенокожия, бяха: „Инч овомб, инч овомб!“ (Към онзи бор, към онзи бор!)

Скачащия елен размисли дали беше чул добре. Мислите му го доведоха до единствения извод, че не бе разбрал правилно вожда и че целта на състезанието не е буковото дърво, а онзи бор. Франк беше отминал вече далеч-далеч нататък. Нямаше повече време за мислене и колебание. Ставаше въпрос за живота му! Червенокожият напусна бука и се понесе към бора. За кратко време той прелетя покрай противника си и продължи да тича към новата цел, без да се обръща повече.

Това предизвика голямо вълнение сред индианците. Те закрещяха и вдигнаха такъв шум, като че ли животът на всички бе заложен на карта. Но пък толкова по-голяма беше радостта на белите,

и особено на Дебелия Джими, когато видя, че хитрия номер на приятеля му има такъв блестящ успех.

Щом Скачащия елен изпревари Франк, последният се обърна и затича към бука. Щом се озова при дървото, той го обиколи веднъж, три, четири, пет пъти и бързо започна да бяга обратно. Когато измина четири пети от разстоянието към лагера, той се спря, за да погледне към бора. Там Скачащия елен стоеше неподвижно. Разбира се, от това разстояние не можеха да се различат ясно нито ръцете, нито краката, а още по-малко пък лицето на червенокожия, но се виждаше добре, че беше застанал неподвижно като статуя. Той не знаеше какво да направи, а недостатъчно развития му интелект не му позволяваше да разбере какъв чудесен номер му бяха скроили.

Хобъл Франк бе извънредно доволен и измина останалото разстояние бавно и спокойно. Индианците го посрещнаха с мрачни погледи. Но той не им обърна внимание, а се приближи до вождата и го попита:

— Е, old pal^[6], кой победи?

— Който изпълни условията — отговори Големия вълк гневно.

— Това съм аз!

— Ти ли?

— Да, нима не бях при бука?

— Овутс Ават те видя.

— А не съм ли първи тук?

— Да.

— Не обиколих ли дървото пет пъти вместо само три пъти?

— Защо го обиколи два пъти повече?

— От искрена любов към Скачащия елен. След като той обиколи дървото един път, побягна в друга посока, и аз допълних заради него липсващите му две обиколки, та да не му се сърди букът.

— А защо побягна той към бора?

— И аз исках да го питам. Но той профуча покрай мене толкова бързо, че просто не ми остана време. Като се върне, може би ще ти обясни.

— А ти защо тръгна най-напред към бора?

— Защото мислех, че е ела. Олд Шетърхенд твърдеше, че е бор, и аз реших да видя кой от двамата ни е прав.

— А защо се върна, преди да беше стигнал до него?

— Понеже Скачащия елен отиде дотам. И от него мога после да разбера също така добре дали аз съм се лъгал, или Олд Шетърхенд.

Франк изрече това спокойно и непринудено. Вождът кипеше от гняв. Той почти изсъска, когато попита:

— Да не си подвел Скачащия елен?

— Да съм го подлъгал ли? Да не искаш да те смачкам? — престори се Франк на разгневен, като си послужи с предишните думи на вожда.

— Или си използвал някоя хитрост?

— Хитрост? За какво ли би ми послужила?

— Да изпратиш Елена към бора.

— Но това би било много глупаво от негова страна. Човек, който се състезава на живот и смърт, не се оставя да го пратят така далече от целта. Ако той направи подобно нещо, значи е без мозък, а неговите близки би трябвало да се срамуват, че не са го отгледали и възпитали по-добре. Само глупак би накарал такъв човек да се състезава с някой бял на живот и смърт. Не мога да те разбера, не проумявам и подозренията ти, защото по този начин засягаш собствената си чест.

Ръката на вожда посегна към пояса и сграбчи дръжката на ножа. Той изпитваше голямо желание да забие ножа си в смелия и хитър Франк. Но разбра, че трябваше да усмири гнева си.

Хобъл Франк се приближи до другарите си, които го поздравиха тихо, но сърдечно.

— Доволен ли си от мене? — попита той Джими.

— Разбира се! Много хитро измислено. Направо майсторска работа.

— Наистина ли? Тогава си го запиши старателно в паметта, на страница сто тридесет и шеста, и си го препрочитай винаги, когато те прихване нещо и започнеш да се съмняваш в превъзходството ми! Но ето че Скачащия елен идва, само че не скача, а едва пълзи. Изглежда, съвестта му не е съвсем чиста, защото гледа да се измъкне встрани, сякаш ще го бият. Вижте само лицето му! И с такъв човек трябваше да се състезавам! Да, да, дори и при бягането краката не играят главната роля, а главата!

Изглежда, Елена искаше просто да се скрие някъде, но вождът го извика при себе си и му крясна:

— Кой победи?

— Бледоликият — гласеше смутеният отговор.

— Защо ходи при бора?

— Бледоликият ме излъга. Каза ми, че трябвало да тичаме до бора.

— И ти му повярва? Овутс Ават ти каза докъде да бягаш!

Олд Шетърхенд преведе на Франк, че го бяха нарекли лъжец. Малкият хитрец се обърна към вожд:

— Казал, че съм го излъгал, така ли? Бил съм му рекъл да тича до бора? Не е вярно! Видях го, че стои при бука. Гледаше ме учудено и имаше вид, сякаш щеше да умре от страх и мъка, че не разбира какво ли съм замислил. Тогава почувствувах състрадание към този нещастник и му извиках „инч овомб“ Казах му, че искам да отида до бора. Но защо той отиде дотам вместо мен, хич не мога да проумея. Може би и той самият не знае. Аз казах. Хау!

Олд Шетърхенд едва сдържа смеха си, когато малкият хитрец си послужи накрая с индианския начин на изразяване. Но това разгневи вожд още повече. Той извика:

— Да, ти каза и свърши. Но Овутс Ават още не е свършил и ще говори с тебе, щом му дойде времето. Сега вождът трябва да спази дадената дума. Животът, скалпът и имуществото на Скачащия елен ти принадлежат.

— Не, не! — размаха ръце Франк. — Нищо не ми трябва. Запазете си го за вас! Може да ви потрѣбва, особено ако пак се организира надбягване на живот и смърт.

Между индианците се разнесе тихо ядовито шушукане, а вождът изскърца със зъби на подигравката на ловеца и отвърна:

— Сега все още можеш да бѣлваш отровни думи, но по-късно ще хленчиш за милост до небесата. Всяка отделна част от тялото ти ще умре по различен начин, а душата ти ще бѣде изкарана на малки парченца от тебе, така че умирането ти ще продължи дълго време.

— Какво можете да ми сторите? Аз победих и съм свободен.

— Тука има един, който още не е победил: Олд Шетърхенд. Почакай малко и той ще лежи пред нас в прахта и ще моли да пощадим живота му. Тогава Овутс Ават ще му го подари срещу твоя живот и ти ще станеш моя собственост. Всички да дойдат с мене! Сега ще започне последната, най-голяма и решителна борба!

Индианците последваха вожда в безпорядък. Белите закрачиха бавно след тях.

— Прекалих ли с приказките си? — попита Хобъл Франк угрижено.

— Не — отвърна Олд Шетърхенд. — Добре е веднъж да се поокърши гордостта на воините им. Но вече разбрахме, че на тези червенокожи не можем да имаме вяра. Убеден съм, че в никакъв случай няма да ни оставят току-така да си идем миролюбиво. Решиха се на тези единоборства, защото бяха твърдо уверени, че ние всички ще загубим. Но тъй като надеждите им не се оправдаха, сега ще измислят нещо друго. Трябва да бъдем нащрек.

Бяха достигнали до кръга, образуван от колибите и вигвамите. В центъра на този кръг започна подготовката за предстоящия вълнуващ двубой. Сред една камара от камъни, тежки по няколко десетки килограма, стърчеше дебел кол, за който бяха вързани две ласа. Всички мъже и жени на селото се бяха събрали наоколо, за да бъдат свидетели на зрелището. Олд Шетърхенд пристъпи в средата на кръга, където вождът беше вече застанал. Големия вълк, изглежда, не се съмняваше в успеха си. Той посочи двете ласа и обясни:

— Виждаш тези ремъци. Единият край на ласото е вързан за кола, а другият ще бъде завързан около поясите ни.

— Защо?

— За да се движим само в този тесен кръг и да не може никой да избяга.

— Не, аз ще ти кажа истинската причина. Ти мислиш, че съм по-сръчен и по-повратлив от теб, но не и по-силен. Чрез връзването ни с ласо се надяваш да премахнеш моето преимущество. Но нека бъде тъй! Все ми е едно. С какви оръжия ще се бием?

— Всеки ще получи нож в лявата си ръка и томахок в дясната. Ще се бием с тези оръжия, докато един от нас падне мъртъв.

Беше ясно, че вождът е избрал този начин на борба, защото мислеше, че така ще получи превъзходство над белия. Но ловецът заяви спокойно:

— Съгласен съм.

— Виж най-напред силата ми! — Вождът се приближи към един от големите камъни, вдигна го над главата си и отново го пусна на земята. Той притежаваше невероятна физическа сила и беше уверен, че

белият не ще може да последва примера му. Наоколо от индианските гърла се разнесе едно „уф“, което изразяваше задоволство.

— Силен мъж си — каза Олд Шетърхенд, — и се надявам, че ще разчиташ сам на себе си в тази борба!

— Така и ще направи Големия вълк. Та кой ще му помогне?

— Твоите воини. Изглежда, те все пак не изключват възможността да те побеद्या. Защо са се въоръжили, сякаш отиват на битка?

— А твоите спътници не са ли въоръжени?

— Въоръжени са. Но ние ще отнесем всички наши оръжия във вигвама, който сте ни отстъпили. Ще покажеш ли, че и ти си смел?

— Нима искаш да обидиш Овутс Ават? — извика червенокожият гневно. — Той не се нуждае от помощта на други. Неговите воини ще отнесат всички свои оръжия във вигвамите си, ако и твоите приятели сторят същото.

— Добре! Съгласни сме. Аз ще задържа само ножа си.

Олд Шетърхенд даде пушката си на Хобъл Франк. Джими и Дейви последваха примера му. Същевременно той каза на Франк на немски език:

— Само привидно ще отнесеш оръжието във вигвама и когато никой не гледа натам, отново ще го измъкнеш навън под задната стена на вигвама. Няма да се връщаш. Всички ще гледат борбата и няма да забележат, че те няма. Ще пропълзиш под задната стена на вигвама и ще пригответиш конете ни за път.

Хобъл Франк се отдалечи. По заповед на вожда всички индианци дадоха оръжията си на жените да ги отнесат в шатрите. Вождът разголи горната част на тялото си, за да не му пречат дрехите. Олд Шетърхенд не последва примера му. Може би после с обличането си щеше да изгуби ценно време, което можеше да се окаже съдбоносно. Жените бързо се върнаха, за да не пропуснат нищо от зрелището. Погледите на всички бяха насочени към центъра на кръга и никой не обърна внимание на дребния саксонец.

— Сега желанието ти е изпълнено — каза Големия вълк. — Ще започваме ли?

— Най-напред един въпрос. Какво ще стане с моите спътници, ако ме убиеш?

— Ще бъдат наши пленници.

— Но нали победиха и са свободни да отидат накъдето пожелаят?

— Ще бъдат свободни, но на първо време ще останат при нас като заложници.

— Но това е против споразумението ни. Смятам обаче, че няма никакъв смисъл да си хабя повече думите. А какво ще стане, в случай, че те убия?

— Няма да има такъв случай — махна индианецът гордо с ръка.

— Все пак трябва да го предвидим като една възможност.

— Е, добре! Ако ме победиш, всички сте свободни.

— А никой ли няма да се опита да ни задържи?

— Абсолютно никой!

— Удовлетворен съм и можем да започваме.

— Да, нека започваме! Трябва да ни вържат. Ето ти един томахок.

Бяха оставени два томахока. Вождът, който, разбира се, беше въоръжен също така със собствения си нож, взе един от томахоките и го подаде на Олд Шетърхенд. Белият го разгледа и после го запрати високо и далече зад кръга от зрители.

— Какво правиш? — попита Големия вълк учудено.

— Хвърлям томахока, защото нищо не струва. Както виждам, твоят е изработен превъзходно. Но другият би се строшил в ръката ми още при първия удар.

Въпреки дебелия слой боя, който покриваше лицето на вожд, можеше да се забележи подигравателния му израз, когато каза:

— Никой не ти забрани да хвърлиш томахока. Но никой няма да ти даде друг.

— Не ми и трябва. Ще се бия само с ножа си, на него мога да разчитам.

— Уф! Да не си полудял? Първият удар на томахока ми ще те погуби. Овутс Ават има сега нож и томахок, а освен това ти не си толкова силен като него.

Олд Шетърхенд се наведе и хвана камъка, който преди малко бе вдигнат от Големия вълк, изтегли го първо на височината на пояса си, после го изтласка над главата си, задържа го малко, след което го запрати на около девет-десет крачки от себе си.

— Опитай се да направиш същото! — извика той на индианеца.

— Уф, уф, уф! — чуха се наоколо викове. Вождът не отговори веднага. Погледът му зашари от ловеца към камъка и после от камъка пак към белия. Беше изненадан и едва след известно време отново се чу гласът му:

— Да не мислиш, че ще изплашиш вожда? Не се самозалъгвай! Той ще те убие и ще вземе скалпа ти, ако ще борбата да трае и до довечера. Вържете ни с ласата!

Тази заповед беше отправена към двамата индианци, които стояха готови и чакаха. Те вързаха ласата около телата на вожда и Олд Шетърхенд, а после се отдръпнаха. Така двамата противници можеха да се движат само вътре в кръга, чийто радиус се определяше от Дължината на останалата част от ласата. Сега те бяха застанали така, че ласата образуваха права линия, т.е. диаметъра на кръга. Червенокожият държеше ножа в лявата ръка и томахока в десницата си, а Олд Шетърхенд имаше само нож в десния си юмрук.

Големия вълк, изглежда, си беше представял борбата така: единият от тях щеше да гони другия в кръг и щеше да има възможност да нанесе сигурен удар с томахока си или ножа. Той бе принуден да разбере, че противникът му наистина не му отстъпва по сила, но оръжията не бяха равностойни и вождът беше уверен в победата си, още повече че според него белият държеше ножа си съвсем неправилно. Олд Шетърхенд бе хванал ножа тъй, че острието му бе насочено нагоре, а не надолу. Следователно не му беше възможно да нанесе удар от горе на долу. Червенокожия тайно се радваше и не изпускаше противника от зоркия си поглед, за да не му се изплъзне нито едно от неговите движения.

Но и белият наблюдаваше индианеца зорко. Той нямаше намерение да напада пръв, а изчакваше нападението на противника си, като беше решил да търси решението на двубоя още в първата схватка. Най-важното в момента беше по какъв начин Големия вълк щеше да използва томахока си. Ако го употребеше за нанасяне на удари от непосредствена близост, нямаше основание за безпокойство. Но ако бе решил да го хвърли, тогава белият трябваше дяволски да внимава. Разстоянието между двамата не беше толкова малко и хвърленото оръжие можеше да бъде избягнато.

Противниците продължаваха да се дебнат неподвижно пет-шест минути. Вече започваха да се чуват тук и там между зрителите

неодобрителни или окуражителни възгласи. Големия вълк подкани подигравателно противника си да започне. Отправи няколко обиди към него, но Олд Шетърхенд не отвърна нищо. Отговорът му се състоеше в това, че седна на земята тъй спокойно и непринудено, сякаш се намираше сред най-миролюбивото общество. Но всички негови мускули и жили бяха готови за мигновено действие.

Вождът възприе поведението му за израз на подценяване, докато то не беше нищо друго освен хитрост, целяща да предизвика индианеца към непредпазливи действия. И тя постигна целта си напълно. Червенокожият си помисли, че може да се справи със седнал противник много по-лесно, и реши бързо да използва това обстоятелство. Надавайки силен боен вик, той се втурна към Олд Шетърхенд с вдигнат томахок, готов да нанесе смъртоносен удар. На червенокожите им се стори, че вече виждат как този удар улучва белия. Мнозина от тях отвориха уста, за да нададат тържествуващ вик, когато белият, изправяйки се, отскочи настрана. Острието на ножа, което той държеше нагоре, свърши работата си. Ударът на вожда не улучи. Юмрукът му, който се спусна над ловеца с голяма сила, срещна изправеното острие на ножа му и томахокът се отърколи на земята. Един бърз удар на Олд Шетърхенд в лявата ръка на индианеца и неговият нож изхвъркна от ръката му. След това ловецът с мълниеносно, почти незабележимо движение на ръката удари своя противник с твърдата дръжка на ловджийския си нож в сърдечната област с такава сила, че червенокожият се строполи на земята като пън и остана да лежи неподвижно. Олд Шетърхенд вдигна ножа си и извика:

— Кой е победителят?

Никой не му отговори. Дори и онези, които бяха допусkali, че вождът им може да бъде победен, не бяха вярвали, че е възможно да стане по такъв начин и толкова бързо. Воините на юта стояха като вкаменени.

— Той самият каза, че скалпът на победения принадлежи на победителя — продължи Олд Шетърхенд. — Следователно неговият скалп ми принадлежи. Но аз не го искам. Аз съм приятел на червенокожите мъже и затова му подарявам живота. Може би съм счупил някое от ребрата му, но той в никой случай не е мъртъв. Нека моите червени братя го прегледат. Аз ще отида във вигвама си.

Той се отвърза и си тръгна. Никой не му попречи, никой не попречи и на Джими и Дейви да го последват. Всеки искаше най-напред да се увери какво е състоянието на Големия вълк и всички се насъбраха около него. Така ловците стигнаха необезпокоявани до вигвама си. Зад него намериха оръжията си, там беше и Хобъл Франк с конете. Те се метнаха бързо на седлата и потеглиха; отначало подкараха бавно конете, търсейки прикритие зад колибите и шатрите. Но след това бяха забелязани от постовите, поставени около лагера. Червенокожите нададоха бойния си вик и започнаха да стрелят. Ето защо белите пришпориха конете и препуснаха в галоп. Когато се огледаха назад, видяха, че виковете и стрелбата на постовите бяха привлекли вниманието на останалите индианци и те се втурнаха между вигвамите в безредни групи, надавайки гневни крясъци след бегълците. Ехото от околните планини повтори многократно виковете им.

Ловците препускаха в права посока към мястото, където планинският поток се вливаше буйно в езерото. Олд Шетърхенд познаваше местността достатъчно добре, за да знае, че клисурата, през която протичаше потокът, им предлага най-добрата възможност за по-бързо отдалечаване от лагера. Той беше убеден, че индианците ще започнат да ги преследват веднага, и затова трябваше да се отправят към такава местност, където разчитането на следите им щеше да затрудни червенокожите най-много.

[1] Пфунд (нем.) — мярка за тегло, равна на половин килограм.
— Б.пр. ↑

[2] Пагу-ангаре — Червената риба Б.а. ↑

[3] Намбов-ават — Големия крак. (юта) Б.а. ↑

[4] То-октей (юта) — Скачащия елен. Б.а. ↑

[5] Горната забележка се явява необходима за обяснение на диалектната и литературната реч на Франк. Той говори литературно само когато се изразява на английски. — Б.пр. ↑

[6] Old pal (англ.) — приятел, другар. — Б.пр. ↑

13. ХОБЪЛ ФРАНК И ЛЕЛЯ ДРОЛ

През същото утро група ездаци се движеше нагоре покрай потока по същия път, по който вчера вечерта бяха минали и индианците юта със своите пленници. Начело на групата бяха Олд Файерхенд и Леля Дрол. Зад тях яздеха Хъмпи Бил, Чичо Гънстик и англичанинът. Накратко, това бяха белите, участвали в приключенията край Игъл Тейл, след което бяха тръгнали към планините, за да стигнат до Сребърното езеро. В Денвър към тях се присъедини инженер Патерсън с дъщеря си Елен. Отначало той беше отишъл в града от фермата на зет си Бътлър. Момичето, което не искаше в никакъв случай да се раздели с баща си, седеше в набързо направена носилка, закрепена върху две малки, но издръжливи индиански понита.

Винету не се виждаше наоколо, защото яздеше напред като разузнавач. Олд Файерхенд бе избрал пътя през гората и беше минал точно през онази поляна, където Олд Шетърхенд и спътниците му се бяха сблъскали с индианците юта. От дирите ловците разбраха, че на това място индианците са заловили бели, и бяха готови веднага да тръгнат по следите и да им помогнат, ако беше необходимо.

Те не подозираха, че индианците юта в този район са изровили бойната секира. Както Винету, така и Олд Файерхенд знаеха, че племето ще ги посрещне миролюбиво, и двамата бяха убедени, че благодарение на приятелските им отношения ще могат да се застъпят за пленените бели.

Не знаеха къде точно червенокожите са разположили лагера си, но местоположението на езерото им бе известно и понеже околността му беше великолепна за лагеруване, вярваха, че ще заварят юта край него. Въпреки очакванията за приятелско посрещане щеше да бъде съвсем в разрез с навиците на Запада да се появят пред червенокожите без предварително разузнаване и наблюдение. Ето защо Винету избърза напред — в ролята на съгледвач. Тъкмо групата беше достигнала мястото, където бреговете на потока се раздалечаваха,

когато апачът се завърна. Яздеше в галоп и още отдалече им направи знак да спрат.

Това не беше добър признак и Олд Файерхенд го посрещна с думите:

— Моят брат иска да ни предупреди. Той видя ли воините на юта?

— Винету ги видя, видя и техния лагер.

— И апачът не биваше да им се покаже?

— Не, защото те са изровили томахока на войната. Винету го разбра по боите, с които бяха покрили лицата си, а също така и по големия им брой. Тъй като не се намираме в годишното време на голямото преследване на бизоните, нито във времето на големия лов, причината за събирането на толкова много воители може да бъде само изравняването на бойната секира.

— Колко са на брой?

— Винету нямаше възможност да ги преброи точно. Край езерото се намираха около триста души, но сигурно из вигвамите е имало и други.

— Край езерото ли? Толкова много? Какво ли е имало? Да не би да са подгонвали рибата към другия му край?

— Не. Когато хората гонят риба, се движат напред. Но юта стояха неподвижни и гледаха във водата. Винету мисли, че имаше състезание по плуване на живот или смърт.

— Имаш ли основание за подобно предположение?

— Да. Юта носят цветовете на войната и следователно гледат на белите, които са при тях, като на врагове. Пленниците е трябвало да бъдат убити. Но червените мъже не убиват бързо враговете си, а ги измъчват, докато умрат бавно. Често ги карат да се бият или състезават на живот или смърт с противник, който ги превъзхожда. Карат някой от пленниците да плува, за да удължат предсмъртния му страх.

— И аз мисля така. Отначало преброихме следите на четирима, а после и на още двама бели. Стават шест. Няма да накарат и шестимата да плуват, а за всеки ще изберат отделен начин да се бори за живота си. Трябва да побързаме да ги спасим, иначе са загубени.

Апачът отговори, усмихвайки се едва забележимо:

— Между бледоликите се намира един мъж, който няма да се остави да го убият току-така, нито себе си, нито някой от спътниците

му.

— Кой е той?

— Олд Шетърхенд.

— Какво? — подскочи ловецът, — Олд Шетърхенд, с когото ти имаш намерение да се срещнеш горе при Сребърното езеро? Нима може да е вече тук?

— Олд Шетърхенд се появява точно както слънцето на небето.

— Видя ли го?

— Не.

— Е как можеш да твърдиш, че е тук?

— Винету го знае още от вчера.

— И не си ми казал?

— Мълчанието понякога е по-ценно от приказването. Ако Винету беше казал чия пушка е говорила вчера на поляната, вие нямаше да останете там, а щяхте да бързате напред.

— Говорила е пушката му? Откъде разбра?

— Когато претърсвахме околната гора и тревата на поляната, Винету откри едно дръвче с дупки от куршуми. Куршумите са от карабината „Хенри“ на Олд Шетърхенд. Винету е сигурен. Моят приятел е искал да сплаши червените мъже и те сега наистина имат страх от карабината му.

— Ех, да ми беше показал дръвчето! Хмм! Ако Олд Шетърхенд се намира при тези бели, то наистина няма защо да се опасяваме чак толкова за тях. Но какво ще правим сега?

— Моите приятели ще последват Винету и ще яздят един зад друг, за да не могат юта да разберат от следите ни колко души сме. Възможно е все пак да се натъкнат на дирите ни. Хау! — Апачът насочи коня си надясно, без да се обърне, за да види дали другите са го последвали.

Както вече споменахме, бреговете на потока се раздалечаваха и образуваха постепенно ниски, а после все по-високи вериги от възвишения, които обграждаха малката равнина около езерото. По равнината не растяха дървета, но околните склонове бяха гъсто обрасли с гора, спускаща се до самата равнина, където завършваше с неширока ивица от храсталаци. Винету се движеше надясно, по склоновете, които обграждаха северната част на равнината и достигаха после до онзи планински масив на запад, чийто поток подхранваше

водите на езерото. Винету използваше храстите и дърветата за прикритие.

По този начин белите заобиколиха равнината от изток на запад и когато стигнаха до потока, се видяха отдалечени на неколкостотин метра от езерото; тук те се озоваха сред дървета, между които можеха да наблюдават лагера. Слязоха от конете си, вързаха ги за дърветата и се разположиха в мекия мъх. Мястото беше изключително удобно за наблюдаване на неприятелския лагер.

Индианците се бяха насъбрали южно от селото си. После те забелязаха двама души, които се отделиха от тълпата и се затичаха на юг с всички сили. Олд Файерхенд извади далекогледа си, погледна през него и извика:

— Един индианец и един бял се състезават! Червенокожият е вече далеч напред и ще победи. Белият е дребничко човече. — Той подаде далекогледа на апача. Едва Винету бе насочил далекогледа към дребната фигура на белия, и извика:

— Уф! Това е Хобъл Франк! Този малък герой е принуден да бяга на живот и смърт, а е невъзможно да изпревари индианеца.

— Хобъл Франк ли? — попита Олд Файерхенд. — Тогава не бива да стоим със скръстени ръце, трябва да вземем някакво решение!

— Все още не е необходимо — обади се Винету. — Още няма непосредствена опасност. Олд Шетърхенд е при него.

Дърветата растяха така, че не позволяваха да се наблюдава цялото разстояние, по което бягаха двамата. Сега те изчезнаха надясно и всички очакваха появяването им, като разбира се, бяха убедени, че индианецът ще се появи първи. Какво беше учудването им, когато вместо него се появи дребната фигура на белия, който спокойно си ходеше, сякаш бе тръгнал на разходка.

— Хобъл Франк е първи! — извика Олд Файерхенд. — Как е възможно?

— Предполагам, че чрез някоя хитрина — отвърна Винету. — Той е победил и ние ще разберем как е постъпил. Чувате ли гневните викове на юта? Сега те се отдалечават и се връщат в лагера си. А, вижте, там стоят четирима бледолики! Винету ги познава.

— Сигурно — каза ловецът. — Това са Олд Шетърхенд, Дългия Дейви, Дебелия Джими и дребосъкът Хобъл Франк.

Тези имена предизвикаха всеобщо вълнение. Някои познаваха лично някои от тях, другите пък бяха чували достатъчно за останалите, за да се събуди у тях най-живо съчувствие към съдбата им. Бяха разменени най-различни забележки и Винету каза на Олд Файерхенд:

— Нашите приятели са все още въоръжени. Следователно положението им не може да е толкова лошо. Останете тук! Апачът ще се опита да научи какво ще става по-нататък.

Той взе бинокъл със себе си и изчезна между дърветата. Измина половин час, който се стори на всички цяла вечност. После той се върна и съобщи:

— В центъра на лагера ще се състои двубой. Индианците са застанали толкова нагъсто, че Винету не може да види кой участва в борбата. Но забеляза как Хобъл Франк внимателно отведе конете зад вигвама и ги оседла. Белите се канят да тръгват тайно.

— Тайно ли? Значи ще бягат? — попита Олд Файерхенд. — Тогава ще застанем на пътя им и ще ги посрещнем, а може и да се отправим към тях.

— Няма да направим нито едното, нито другото — отвърна Винету, поклащайки глава. — Нека Олд Файерхенд размисли: какво ще направят червенокожите, ако белите избягат?

— Ще ги преследват.

— Когато се преследват четири или шест човека, колко воители са необходими?

— Е-е, двадесетина или тридесет.

— Добре. С такъв отряд ще се справим лесно. Но ако се покажем на юта, след нас ще се впусне цялото племе и тогава ще се пролее много кръв.

— Винету е прав. Но индианците ще разберат нашата численост от следите.

— Те ще гледат следите, които са пред тях, но не и следите, оставени зад тях.

— Аха, искаш да кажеш, че ние ще тръгнем след тях? Слушай! Какво е това?

Откъм лагера се разнесе страхотен рев, а после веднага видяха, че четирима ездаци изскочиха измежду вигвамите в галоп.

Бяха белите. Отпразиха се към горния край на езерото: следователно се стремяха да достигнат потока и да продължат нагоре

по него.

— Нека Олд Файерхенд ме последва! — отсече Винету. — Другите мои бели братя трябва да навлязат бързо с конете навътре в гората и да чакат там, докато се върнем. Нека вземат и нашите коне.

Двамата продължиха по високия бряг на потока, прикривайки се зад дърветата, докато стигнаха до едно място, откъдето можеха да наблюдават целия лагер, без самите те да бъдат забелязани. Там спряха.

Олд Шетърхенд се приближаваше бързо. Той и спътниците му се придържаха близо до водата, следователно яздеха долу, докато апачът и Олд Файерхенд се намираха високо горе. Изведнъж отгоре се разнесе глас:

— Уф! Нека моите бели братя спрат!

Четиримата опънаха поводите на конете си и погледнаха нагоре.

— Винету, Винету! — извикаха те едновременно.

— Да, тук е Винету — отвърна апачът, — а до мен стои още един приятел на моите бели братя. — Той накара грамадния ловец да се покаже.

— Олд Файерхенд! — извика учудено Олд Шетърхенд. — Ти тука? Каква радостна изненада! Сами ли сте двамата?

— Не. С нас са около четиридесет ловци и рафтъри. Ще намериш добри познати между нас. Но сега нямаме време за разказване.

— Към Сребърното езеро ли отивате?

— Да. Тъй се уговорихме с Винету.

— Чудесно. А сега препускайте по-нататък! Щом преследвачите ви минат оттук, ще ги последваме и те ще се окажат помежду ни.

— Великолепно! — извика Олд Шетърхенд. — Какво щастие, че ви срещаме тук! Вижда ли се отгоре лагерът?

— Да.

— Тогава внимавайте да не бъдем изненадани. Искам да ви съобщя най-важното.

Той разказа всичко колкото се можеше по-накратко, след което се обади Винету:

— Моят брат Шарли познава дълбоката клисура, която бледоликите наричат Найд Каньон. Оттука може да се стигне до нея за пет часа; в средата си тя се разширява, образувайки кръгло място,

обградено с високи стени, които сякаш стигат до небето. Спомня ли си Олд Шетърхенд това място?

— Разбира се.

— Нека моят брат язди дотам. Нека заеме позицията отвъд разширението на каньона. Там проходът е толкова тесен, че двама ездачи ще се разминат с мъка. Той сам би могъл да задържи с карабината си „Хенри“ стотици юта. Когато отрядът преследвачи стигне до това място, няма да може да продължи напред, но няма да може и да се върне, защото ние ще бъдем по петите им.

— Добре, ще последваме съвета ти. Но преди всичко искам да знам защо сте се отправили към Сребърното езеро с такава голяма група?

— Ще ти обясня — отговори Олд Файерхенд. — Горе се намира богатата сребърна мина, но в една толкова безводна местност, че експлоатацията ѝ е направо невъзможна, ако не успеем да намерим вода. Тогава ми дойде мисълта да се опитам да прокарам вода от Сребърното езеро. Ако това ни се удаде, мината ще ни донесе милиони. Със себе си водя инженер, който ще огледа въпроса от техническата му страна, и в случай че оценката му е положителна, ще се заеме с изпълнението на проекта.

По лицето на Олд Шетърхенд пробягна лека усмивка, когато подхвърли думите:

— Мина ли? А кой я е открил?

— Аз самият участвувах в откриването ѝ.

— Хмм! Ако отведете водите на езерото към тази мина ще улучите с един куршум два заека! На дъното на езерото има такива съкровища, в сравнение с които вашата сребърна мина е съвсем нищожна.

— Ах! Съкровището в Сребърното езеро ли имаш предвид? Какво знаеш за него?

— Повече, отколкото си мислиш. Ще научиш по-късно. Но и ти самият спомена съкровището. От кого си чул за него?

— От... е, ще трябва и аз да ти разказвам после. Тръгвайте! Виждам, че от лагера излизат индианци на коне.

— Колко са?

— Петима.

— Pshaw! Няма защо да се страхуваме от тях. Сигурно е само челната група, която не бива да ни изпуска из очи. Главният отряд ще последва скоро. И така — напред! Довиждане в Найд Каньон!

Олд Шетърхенд пришпори своя Хататитла и скоро изчезна с тримата си другари. Олд Файерхенд и Винету залегнаха, за да наблюдават петимата юта. Те приближиха и отминаха, като погледите им бяха отправени зорко напред и към земята.

Сега двамата се върнаха при спътниците си. Останалите се бяха оттеглили навътре в гората и се намираха близо до мястото, където потокът се вливаше в езерото. Олд Файерхенд се канеше да им разкаже за какво бяха говорили с Олд Шетърхенд, когато погледът му забеляза няколко индианки, които се приближаваха към брега на езерото. Носеха различни риболовни принадлежности. С един многозначителен жест той ги посочи на Винету.

Жените приближаваха все повече, явно нямаше да ловят риба в езерото, а в устието на потока. Насядаха на това място една до друга, хвърлиха въдиците във водата и започнаха да приказват. Изглежда, и през ум не им минаваше, че въдичарят не бива да говори. Винету се запромъква безшумно към тях и се скри зад храстите, до които седяха и те. Той остана там около четвърт час, а после се върна и каза:

— Ако тези скуоу^[1] не се научат да мълчат, никога няма да хванат ни една пъстърва. Те казаха всичко, което Винету искаше да знае. Петимата воители, яздещи след Олд Шетърхенд, имат задачата да направят следите на бегълците още по-ясни, а след малко, тръгва друга група от петдесет души начело с Големия вълк.

— Значи той не е ранен? — попита Олд Файерхенд.

— Ударът на Олд Шетърхенд е осакатил дясната му ръка, а после му е изкарал въздуха. Сега Големия вълк се е съвзел, а ранената ръка не му пречи да ръководи преследването. Останалите юта още днес ще се пръснат из цялата околност, за да ловуват и да натрупат запаси от месо, защото утре вдигат лагера си.

— Къде ще го преместят?

— Жените и децата се връщат при старите хора на племето в планините, където ще бъдат на сигурно място. Воините обаче ще последват Големия вълк, за да отидат после заедно на сборното място на всички племена на юта.

— Къде е това място?

— Изглежда, жените не го знаят. Нищо друго не може да научи Винету. Но и то е достатъчно за нашите цели.

— Тогава на нас не ни остава нищо друго, освен да чакаме, докато минат хората на Големия вълк.

Всички зачакаха. След около един час се зададе Големия вълк със своите индианци. Преминаха наблизко, без да погледнат към дърветата. Видът им беше повече от войнствен. Всички без изключение бяха въоръжени с пушки. Десницата на вождя бе превързана.

Слоят от бои по лицето му беше още по-гъст, отколкото сутринта. По раменете му и по гърба на коня се спускаше бойната му мантия, богато украсена с пера. Но на главата му не се виждаше украшението от орлови пера. Големия вълк беше победен и щеше да сложи отново отличието си на вожд едва когато измиеше позора си. След десетина минути Винету тръгна сам след групата на юта, а след още десет минути потеглиха и останалите. Разбира се, не можеше и дума да става за някакъв път в истинския смисъл на думата. Конете вървяха все нагоре покрай потока. По време на пролетното пълноводие неговото течение беше подмилано значително двата бряга. Навсякъде наоколо имаше навлечени камъни и изтръгнати корени, вследствие на което придвижването ставаше бавно, още повече че носилката на Елен Патерсън се пренасяше с големи трудности над тези препятствия. Но когато изкачиха планинския склон, положението се подобри. Голямата стръмнина беше вече преодоляна, а колкото по-малък ставаше падът на водата, толкова по-малко разровена и непроходима бе околността около потока.

За да стигнат до Найд Каньон, трябваше да прекосят Еленовите планини през най-тъсното им място. По високите части на планината минаха през девствени гори, в които нямаше ниски дървета и храсталак. Растящите на известно разстояние едно от друго дървета сплитаха короните си в толкова гъст покрив от зеленина, че само от време на време през него проникваше някой слънчев лъч. Почвата беше влажна и мека и в нея следите оставаха дълбоко отпечатани. На няколко пъти отрядът им се приближи до Винету дотолкова, че успяха да го видят. Държанието му беше явно безгрижно. Той знаеше, че индианците едва ли щяха да насочат вниманието си назад.

Когато Олд Файерхенд потегли от езерото, беше десет часът.

До един часа се движиха почти само из гора, а след това яздиха през равнина, осеяна с храсти, което бе добре дошло за белите. Защото, ако равнината беше открита, тогава трябваше да спазват много по-големи разстояния между отделните групи. Често тревистата равнина се спускаше надолу, образуваше някоя долина и пак се изкачваше нагоре. После отново навлязоха в гора, но не задълго, тъй като след десетина минути достигнаха отвъдния ѝ край. Там се беше спрял Винету и очакваше спътниците си.

Пред очите на белите се откри неповторима картина. Еленовите планини вече бяха останали назад, а пред тях се простираше районът на Гранд Ривър с нейния каньон. Отляво, отдясно и от страната, където бяха застанали конниците, се спускаха надолу три черни наклонени скалисти равнини, прилични на огромни плочи, които се срещаха някъде долу. Наклонът им беше тъй голям и повърхността — толкова гладка, че не бе възможно да се остане в седлото на коня. Ако човек погледнеше към дълбоката бездна, побиваха го тръпки. От две страни надолу се стичаха два потока, но не даваха живот нито на някое дърво, нито на някакъв храст, нито на едно-единствено стръкче трева. Двата потока се сливаха долу и изчезваха в процеп между скалите.

Като посочи към този процеп, Олд Файерхенд обясни:

— Това е Найт Каньон^[2]. Наричат го така, защото е толкова тесен и дълбок, че светлината на слънцето не може да прониква в него. И най-светлият ден изглежда в бездните му почти като нощ. Вижте там долу!

Той посочи надолу към мястото, където водата изчезваше в скалния процеп. Там се движеха малки фигурки. Бяха конници, но изглеждаха малки като играчки. Бяха индианците юта, които в този момент изчезваха между скалите.

Процепът беше прерязал почти отвесно една огромна каменна стена, над която се разпростираше обширна равнина, обградена от далечните, обвити в мъгли планински великани на масивите Бук. Леля Дрол погледна надолу в бездната и продума:

— Долу ли трябва да слезем? Ами че туй може да свърши само някой коминочистач! Рисуваме живота си. Ако ти, Дрол, седнеш тук на земята и някой те засили надолу, ще стигнеш до каньона като на шейна.

— Въпреки всичко трябва да стигнем долу — обади се Олд Файерхенд. — Слезте от конете и ги водете за юздите, но изкъсо! Ще направим както при спускането с шейни. Когато нямаш спирачки, можеш да убиеш скоростта само като се спускаш на зигзаг. Така ще постъпим и сега: ще вървим ту наляво, ту надясно!

Всички последваха този съвет. Ако бяха тръгнали направо, сигурно нямаше да се размине без различни „крушения“. Но на зигзаг придвижването ставаше сносно. Въпреки това слизането им отне повече от половин час. Най-после те се озоваха долу и се подредиха, за да навлязат в каньона, който тук беше толкова тесен, че край водата можеха да минат само двама конници един до друг. Начело застана отново Винету. След него яздеха Олд Файерхенд и Кестълпул. После идваха ловците и рафтърите, между които бяха инженерът и неговата дъщеря. Групата се беше увеличила в Шеридън — към нея се бе присъединил Уотсън, ръководителят на смяна, заедно с неколцина работници.

Никой не биваше да разговаря, защото из пролома всеки шум се разнасяше много по-надалече, отколкото на открито. Тропотът на конските копита също можеше да ги издаде. По тази причина Винету остави коня си на един рафтър да го води и избърза напред, защото меките му мокасини не причиняваха никакъв шум.

Всички имаха чувството, като че ли яздят из някакво подземно царство. Пред тях и зад тях се извиваше тесният пролом, под тях бе скалистата пътека, осеяна с камъни, и тъмната зловеща вода на реката; отляво и отдясно — отвесно издигащите се скали, които бяха толкова високи, че небето изобщо не се виждаше, а нейде горе високо изглеждаше, сякаш скалите се сливат. Колкото повече навлизаха в каньона въздухът ставаше все по-студен и по-тежък, а дневната светлина се превръщаше в сумрак.

А каньонът беше дълъг, безкрайно дълъг! Понякога той се поразширяваше, така че имаше място за пет-шест ездачи един до друг. Но след малко стените му отново се приближаваха една до друга и човек получаваше чувството, като че ще бъде смазан. Дори и конете станаха неспокойни. Пръхтяха страховито и бързаха напред, за да излязат по-скоро от зловещата теснина.

Измина четвърт час и после още толкова. И ето... всички спряха неволно... разнесе се гръм, сякаш десет оръдия бяха стреляли

едновременно.

— За бога, какво е това? — попита Патерсън, инженерът. — Скалите ли се срутват?

— Беше изстрел от карабина — обясни Олд Файерхенд. — Моментът настъпи. Да останат тук по един човек на всеки три коня! Другите да излязат напред! Слизайте от конете!

В един миг скочиха на крака над тридесет души с пушки в ръце, готови да го последват. Повървяха съвсем малко и видяха Винету, който беше с гръб към тях и държеше в ръцете си Сребърната пушка, готова за стрелба.

— Хвърлете оръжията, или омагьосаната ми пушка ще заговори — разнесе се силен глас. Не можеше да се разбере точно откъде идва гласът — дали отгоре, или нейде изпод земята.

— Хвърлете оръжията! — разнесе се още веднъж гръмовитият глас на езика на юта; тези няколко срички изгромоляха из тесния пролом като няколко последователни гръмотевици на приближаваща буря. После се чуха три бързи последователни изстрела. Можеше да се разбере, че те произлизаха от една и съща пушка. Несъмнено беше карабината „Хенри“ на Олд Шетърхенд, чиито изстрели имаха тук силата на оръдеен гръм. Веднага след това проблясна и дулото на Сребърната пушка на Винету. Ранените извикаха, а незабавно последва такъв рев, сякаш всички дяволи бяха излезли от пъкъл.

Олд Файерхенд стигна до Винету и вече можеше да види кой е пред него и какво става. Проломът се разширяваше пред тях на неголямо разстояние и образуваше пространство, където можеха да се поберат около стотина конници. Водата течеше от лявата страна. И тук цареше полумрак, но все пак можеше да се различи отрядът на юта.

Петимата воители, съставлящи челната група на отряда, бяха постъпили необмислено. Бяха спрели на това място, за да дочакат другарите си. Ако бяха продължили, четиримата бели, застанали в новото стеснение на каньона, щяха да бъдат принудени да ги заговорят и те биха могли да избягат обратно и да предупредят другите. Но тъй като бяха останали да дочакат следващия ги отряд и се бяха събрали с него, сега всички бяха обградени. Отвъд стоеше Олд Шетърхенд с карабината „Хенри“ в ръцете си, а до него беше коленичил Хобъл Франк, за да могат Дейви и Джими да стрелят над главата му. Червенокожите не бяха изпълнили веднага заповедта на ловеца да

хвърлят оръжията си, бяха дадени няколко изстрела. Петима от тях лежаха на земята. Останалите едва ли можеха да мислят за съпротива. И без това имаха достатъчно работа с усмиряването на конете си, подплашени от гръмотевичното ехо на изстрелите.

— Хвърлете оръжията си, иначе ще стрелям пак! — прозвуча отново гласът на Олд Шетърхенд.

А зад гърба на юта се разнесоха думите:

— Тук стоят Олд Файерхенд и Винету, вождът на апачите. Предайте се, ако искате да си спасите живота!

Никой от индианците нямаше смелост да вдигне пушката си срещу тях. Те гледаха напред и назад объркано и не знаеха какво да направят. Тогава Дрол се промъкна покрай Винету и Олд Файерхенд, стрелна се към вождя, насочи дулото на карабината си към гърдите му и извика:

— Хвърли пушката или натискам спусъка!

Големия вълк втренчи погледа си в дебелията, чудата и непозната фигура пред себе си, сякаш виждаше някакъв призрак. Пръстите на лявата му ръка се разтвориха и пушката му падна на земята.

— Томахока и ножа — също!

Големия вълк се подчини и на тази заповед. След това Дрол се метна на коня на вождя, завърза ръцете му зад гърба и отново скочи на земята. Вождът стоеше така, като че ли не разбираше какво става с него. Сякаш се намираше в полусън. Но неговото поведение действа и на останалите. Те се примириха със съдбата си. Незабавно бяха разоръжени и вързани също като него. Сега преди всичко трябваше да се измъкнат от каньона. Щом и последният индианец беше вързан и всичките им оръжия събрани, те продължиха пътя си. Най-отпред яздеха ловците, следвани от червенокожите, а най-накрая се движеха рафтърите.

Винету и Олд Файерхенд яздеха с Олд Шетърхенд начело на групата. Двамата му бяха подали тихомълком ръце — единственият поздрав, който беше възможен засега. Непосредствено пред пленените индианци яздеха двама души, които бяха много по-близки, отколкото подозираха в момента: Леля Дрол и Хобъл Франк. И двамата яздеха мълчаливо. След известно време Дрол извади краката си от стремената и без да слиза от коня, се премести в седлото с лице към опашката му.

— Heaven! Това пък какво означава? — попита Франк. — Каква комедия разигравате, сър? Да не би по-рано да сте били клоун в някой цирк?

— Не, сър — отговори Дрол. — Сядам наопаки, за да не ни потръгне на всичките наопаки. Помислете само че зад нас яздят петдесет индианци! В такъв случай винаги може да се случи нещо непредвидено. А от тази позиция ще ги наблюдавам непрекъснато и тъй като револверът ми е подръка, мога да им дам някой урок, щом трябва.

— Хмм! Вярно казвате. Едва ли моят кон ще ми се разсърди, ако и аз се обърна наопаки.

Само след минута и той седеше с лице към опашката на коня си, за да може по-добре да наблюдава индианците. Сега вече нямаше как — тези две комични фигури започнаха често да се споглеждат, при което погледите им ставаха все по-приятелски. Очевидно двамата си бяха допаднали. Това продължи така още известно време, без да продумат нито дума, докато най-сетне Хобъл Франк не можа повече да изтрае и подхвана разговор:

— Не ми се сърдете, ако ви попитам за вашето име. Тъй както ви гледам да седите до мене, ми се струва, че съм ви виждал.

— Къде?

— Във въображението си.

— Neigh-day! Кой можеше да предположи, че си живея във въображението ви! А какви лихви са се събрали вече от наема, който не съм плащал? Как стои въпросът с напускането на тази квартира?

— Ще става изцяло по ваше желание. Но въображението вече си изпя песента, тъй като ви виждам лично пред себе си. Ако вие сте онзи, за когото ви смятам, тогава аз съм слушал много забавни неща за вас.

— А за кого ме смятате?

— За Леля Дрол.

— И къде сте слушали нещо за тази леля?

— На много места, където съм бил с Винету и Олд Шетърхенд: горе в местността Йелостоун и после в Ляно Естакадо.

— Така, хмм! И аз съм чувал вече за вас, мистър Хобъл Франк. Апачът ни е разказвал за вас, а днес, когато се бяхме скрили край лагера на юта, той ви нарече „малък герой“.

— Малък... герой! — повтори Франк, като по лицето му се изписа блажена усмивка. — Малък... герой! Трябва да си го запиша! Наистина познахте кой съм. Но дали познах и аз?

— Разбира се. Но как дойдохте до заключението, че съм Леля Дрол?

— Подказа ми го вашето облекло и поведение. Често съм чувал да се казва, че Леля Дрол всъщност е много смел уестман, и когато ви видях какво направихте с вожда, веднага си помислих: „Това е Лелята!“

— Голяма чест е за мене. Чувал съм, че сте немец, вярно ли е?

— Да. И то какъв. Саксонец съм!

— Behold! А от къде по-точно? Кьониграйх? Алтенбург? Кобург-Гота? Майнинген-Хилдбургхаузен?

— Кьониграйх, Кьониграйх! Но откъде знаете тъй добре тези имена? Да не сте и вие немец?

— Разбира се! И то също от Саксония, от Заксен-Алтенбург.

— Гръм и мълнии! — възкликна Франк на немски език. — Саксонец, и то от Алтенбург? Възможно ли е? От града Алтенбург или от околността?

— От Лангенлойбе — отговори Дрол, който също продължи разговора на немски.

— Ланген... лойбе? — попита Франк и остана с отворена уста. — Лангенлойбе-Нидерхайн?

— Точно така. Известно ли ви е туй място?

— Как да не ми е известно?! Там имам роднини, при които съм бил два пъти като хлапак по време на събора. Ама слушайте, какви събори само стават в Алтенбургска околия! В продължение на две седмици се пекат най-различни сладкиши. И ако някъде съборът вече свърши, то виж че започнал съборът в съседното село. Затова там навсякъде се говори за Алтенбургското околийско ядене.

— Вярно! — кимна Дрол. — Но вие казахте, че имате там роднини. Как се казват тези хора и къде живеят?

— Дрол се казват, също като вас! И сме много близки с тях! Ето как стоят нещата: баща ми е имал кръстник, чиято блаженопочивша снаха се оженила отново в Лангенлойбе. По-късно тя умира, но нейният доведен син има зет, когото аз имам предвид. Беше човек на

място, комуто всичко се удаваше. Работеше ту една, ту друга работа, но винаги успяваше да скърпва двата края с честен труд и...

— Чакайте! — прекъсна го Дрол, като сграбчи ръката на Франк.
— Имал ли е деца?

— Цял рояк!

— Знаете ли как са се казвали?

— Не, не си спомням вече. Но най-голямото е все още в съзнанието ми, понеже го обичах. Казваше се Бастел, тъй както алтенбургци изговарят името Себастиан. Струва ми се, че се казваше още и Мелхиор, едно име, което се среща твърде често в Алтенбург.

— Вярно, много вярно! Всичко е съвсем вярно! Себастиан Мелхиор Дрол! Знаете ли какво е излязло от него?

— За съжаление не знам.

— Тогава ме погледнете, погледнете ме! Аз съм това, което е излязло от него.

— Вие? — попита Франк.

— Да, аз! Аз бях онзи Бастел и си спомням много добре кой идваше при нас на събора. Беше братовчедът Франк от Морицбург, който после стана помощник-лесничей.

— Но това съм аз, самият аз! Да се срещнат братовчеди, двама близки роднини сред тази дива местност! Ела, братко, трябва да те притисна до гърдите си!

— И аз също. Ето ме! — Единият се протегна насам, другият — натам. Прегръдката им беше свързана с известни трудности, тъй като и двамата седяха на конете си наопаки, но все пак някак си ги преодоляха. Двамата не обръщаха никакво внимание на мрачните погледи и покритите с боя лица на пленниците, а яздеха щастливо един до друг с гръб към посоката на движение и разговаряха за щастливите юношески години. Едва ли разговорът им щеше скоро да замре, ако изведнъж колоната не беше преустановила движението си. Бяха достигнали края на тесния пролом, който излизаше на това място при друг, по-голям и много по-широк каньон.

Слънцето бе слязло вече ниско над хоризонта, тъй че лъчите му не достигаха вече дъното на широкия каньон, но тук поне беше светло, а въздухът бе чист и проветрен. Ездачите си отдъхнаха. Този каньон беше широк около двеста крачки и из него протичаше малка, тясна

рекичка, през която можеше да се мине лесно. Край водата растяха трева, храсти и дори няколко дървета.

Червенокожите бяха свалени от конете и сложени на земята, след като краката им бяха вързани. Едва сега имаше време за размяната на по-сърдечни поздрави и всички се възползваха добре от него.

Отрядът на Олд Файерхенд носеше хранителни припаси и всички наситиха глада си. След това трябваше да се реши участието на червенокожите. Винету, Олд Файерхенд и Олд Шетърхенд бяха съгласни да ги освободят, но останалите настояваха за строго наказание. Англичанинът заяви:

— До момента, когато са приключили единоборствата, не виждам никаква вина у индианците. Но после е трябвало да ви пуснат на свобода. Вместо това започват да ви преследват, за да ви убият. Самото им намерение е наказуемо.

— А как мислите да накажете това намерение? — попита Олд Шетърхенд. — Със смърт в никакъв случай!

— Не.

— Тогава с арест, затвор, каторга?

— Pshaw! С един хубав пердах!

— Би било най-лошото, което бихме могли да направим, защото за индианеца няма нищо по-позорно от боя. Биха ни преследвали из целия континент, за да си отмъстят за такава обида.

— Тогава им наложете друго наказание! Вземете им конете и оръжията!

— Би било жестоко. Без коне и оръжия ще умрат от глад или ще попаднат в ръцете на неприятелите си.

— Не ви разбирам, сър! Тъкмо вие не бива да бъдете тъй милостив, защото точно вие сте засегнат от престъпните им действия.

— И именно защото съм засегнат, ние четиримата, аз, Франк, Дейви и Джими, ще решим съдбата на пленниците.

— Правете каквото искате! — каза лордът и се обърна недоволен. Но веднага пак се завъртя и попита ловеца:

— Искате ли да се обзаложим?

— За какво?

— За това, че тези нехранимайковци ще се отплатят за снизходителността ви с неблагодарност?

— Не се обзалагам.

Все повече и повече всеобщото мнение клонеше към предложението на Олд Шетърхенд, който беше за сключването на сигурен договор с индианците. Този път нямаше да се задоволят да водят преговорите само с вожд. Неговите воини също трябваше да чуят какво се говореше и обещаваеше. Може би тогава вождът щеше да спази обещанията си, защото щеше да се види принуден да запази доброто си име пред своето племе.

И така беше образуван широк кръг, който се състоеше от всички бели и червенокожи. Двама от рафтърите застанаха на пост от двете страни на каньона, за да могат веднага да съобщят за появяването на някой неприятел. Вождът беше седнал срещу Винету и Олд Шетърхенд. Той не ги поглеждаше, може би от срам, а може би и от упорство.

— Какво мисли Големия вълк сега за съдбата си? — попита го Олд Шетърхенд на езика на юта.

Индианецът мълчеше.

— Вождът на юта се страхува. Затова не отговаря.

Тогава той вдигна поглед, впи го със злобно изражение в лицето на ловеца и отвърна:

— Бледоликият е лъжец, ако твърди, че Овутс Ават се страхува.

— Тогава отговаряй! А ти самият изобщо не бива да говориш за лъжи, защото вече ни излъга.

— Не е вярно.

— Вярно е. Когато се намирахме още в лагера ти, аз те попитах дали ще бъдем свободни, ако те победи. Какво ми отговори?

— Че ще можете да си вървите.

— Това не беше ли лъжа?

— Не, защото си отидохте.

— Но вие ни преследвахте! Ще го отречеш ли?

— Големия вълк може да го оспори. Не сме искали да ви преследваме, а отивахме на сборното място на всички юта.

— А защо изпрати пет воини по следите ни?

— Овутс Ават не е правил такова нещо. Ние сме изровили томахока на войната, а щом е така, трябва да сме предпазливи. Бяхме решили да ви оставим да си вървите и удържахме думата си. Но вие ни нападнахте, отнехте ни всичко и убихте петима от воините ни.

— А защо стреляха постове край лагера, когато си тръгнахме?

— Не са знаели какво ви е обещал вождът.

— Защо всички твои хора нададоха бойния си вик? Те знаеха обещанието ти.

— Този вик не се отнасяше до вас, а до постове, които не биваше да стрелят повече. Тъкмо всичко онова, с което сме ви мислели доброто, ти го тълкуваш като зла умисъл от нас.

— Умееш да се защитаваши остроумно. Но аз разполагам с необоримо доказателство за вината ти. Ние се промъкнахме близо до лагера ти и подслушахме твоите хора. Знаем, че сте имали намерение да ни убие. Какво наказание ви се полага?

Червенокожият не отговори.

— Не ви бяхме сторили нищо, а искахте да ни отнемете живота. Това се наказва със смърт. Но ние не сме убийци. Ще получите дори свободата и оръжията си, но в замяна ще трябва да ни обещаете, че никога няма да докоснете когото и да било от нас.

— Дали това са думи на твоя език, или на твоето сърце? — попита вождът, като хвърли пронизващ поглед към Олд Шетърхенд. Лицето му изразяваше недоверие.

— Думите на моя език никога не са се различавали от думите на сърцето ми. Готов ли си да ми дадеш такова обещание?

— Да.

— И си готов да го подкрепиш с лулата на мира?

— Овутс Ават е готов — Големия вълк отговори бързо, без да се замисля много-много. От това можеше да се заключи, че даваше обещанието си напълно сериозно. Поради дебелия слой нанесена боя не можеше да се определи изразът на лицето му.

— Тогава нека лулата обиколи в кръг — продължи Олд Шетърхенд, — а аз ще ти казвам думите, които трябва да повториш.

— Кажи ги и вождът на юта ще ги повтори!

Тази готовност изглеждаше добър признак и ловецът се зарадва от сърце, но все пак му се стори необходимо следното предупреждение:

— Надявам се, че този път намеренията ти са честни. Винаги съм бил приятел на червените мъже. В случая се съобразявам с това, че юта са били нападнати, защото, ако не беше така, сега нямаше да се отървете тъй евтино.

Вождът гледаше пред себе си, без да вдига очи към говорещия. Олд Шетърхенд свали от врата си калюмета и го натъпка с тютюн. След като го запали, развърза ремъците на вожда. Индианецът трябваше да стане, да пусне дим в познатите шест посоки и да каже:

— Големия вълк, вождът на ямпа-юта, говори от свое име и от името на своите воини. Той говори на бледоликите, които вижда, на Олд Шетърхенд, Олд Файерхенд, на всички други, както и на Винету, вожда на апачите. Всички тези воини и бели мъже са наши приятели и братя. Никога никой от нас не бива да им причинява зло и ние трябва по-скоро да сме готови да умрем, отколкото да допуснем те да ни считат за свои врагове. Това е моята клетва. Аз казах! Хау!

Той отново седна. Сега развързаха и другите индианци и лулата тръгна от уста на уста, докато се изредиха всички. Дори и малката Елен Патерсън трябваше да участва. После червенокожите получиха оръжията си. В това нямаше нищо рисковано, ако можеше да се вярва на клетвата им. Въпреки всичко белите бяха колкото се може по-предпазливи и всеки от тях държеше ръката си близо до револвера. Вождът взе коня си и каза на Олд Шетърхенд:

— Ще се връщаме в нашия лагер.

— Ах! Нали искахте да отидете на сборното място на всички юта! Сега признаваш, че вашият поход беше само заради нас.

— Не. Но вие ни забавихте, така че ще закъснеем много. Затова ще се върнем.

— През Найт Каньон ли ще се връщате?

— Да. Сбогом!

Вождът възседна коня си. После навлезе в тесния каньон, без да се обърне повече. Хората му го последваха мълчаливо.

— И все пак този човек е подлец! — обади се старият Блентър. — Ако нямаше цял пръст боя по лицето си, щяхме да забележим притворството му. Един куршум в главата му щеше да бъде най-доброто решение на въпроса.

Винету чу тези думи и отговори:

— Моят брат може би има право, но все пак, по-хубаво е да направиш добро, отколкото зло. През нощта ще останем тук, а Винету ще последва юта още сега, за да ги подслуша.

Той изчезна в пролома.

Всъщност така всички се чувстваха по-добре и по-свободно. Какво можеха да направят с индианците? Да избият всички? Невъзможно! Да ги влачат със себе си като пленници? Също бе невъзможно! Сега се отърваха от тях, а те бяха поели задължението да се държат към тях миролюбиво и приятелски. Това беше по-хубаво от всичко друго.

Денят се канеше вече да отстъпи на нощта, а тук в каньона се мръкваше още по-рано. Няколко души се отдалечиха, за да съберат дърва за лагерния огън. Олд Файерхенд яхна коня си и се отправи на юг из каньона, докато Олд Шетърхенд тръгна на север. Двамата искаха да разузнаят околността, защото трябваше да бъдат предпазливи. Изминаха значително разстояние и понеже не забелязаха нищо подозрително, се върнаха. Присъединиха се към вечерящите, които днес бяха принудени да се задоволят с останалата оскъдна храна.

По-късно се появи и Винету. Въпреки непрогледната тъмнина в Найт Каньон той беше успял да се ориентира. Разказа, че юта били прибрали труповете на убитите си другари в каньона и наистина продължили пътя си. Проследил ги до другия край на тесния каньон и видял как се изкачили по стръмната скала и изчезнали горе в гората.

Въпреки това поставиха един пост в изхода на Найт Каньон, за да осуетят всяко нападение откъм тази страна. Други два поста вече бяха поставени в главния каньон на около стотина крачки под и над лагера. По този начин безопасността им бе достатъчно осигурена.

Разбира се, имаше много за разказване, и вече беше превалило полунощ, когато си легнаха да спят. Преди това Олд Файерхенд обиколи постовете, за да се убеди, че са бдителни, и да определи реда, при който щяха да бъдат сменявани. После огънят бе изгасен и в каньона се възцари тишина и тъмнина...

Винету беше видял добре — индианците юта бяха изчезнали горе в гората. Но не минаха през нея, а се спряха. Вождът нареди да свалят мъртвците от конете, където ги бяха завързали. Приближи се до края на гората, погледна надолу към скалния процеп и каза:

— Сигурно са ни наблюдавали. Несъмнено долу стои някое бяло куче, което иска да види дали действително ще се отправим към нашия лагер.

— А какво друго можем да сторим? — попита един от понизшите вождове.

— Нима мозъкът ти е колкото на прерийния чакал? — крясна му Големия вълк. — Трябва да отмъстим на тези жаби.

— Но нали сега са наши приятели и братя. Пушихме с тях лулата на мира.

— Кому принадлежеше лулата?

— На Олд Шетърхенд.

— Е, тогава клетвата важи само за него, но не и за нас. Защо излезе толкова глупав и не си послужи с моята лула! Сега разбираш ли?

— Големия вълк винаги има право — отвърна човекът, който бе напълно съгласен с остроумната изврътливост на своя вожд.

— Рано сутринта душите на бледоликите ще бъдат във Вечните ловни полета, за да ни слугуват по-късно там — продължи вождът.

— Искаш да ги нападнеш? За това сме твърде малобройни, а и не можем да се върнем през каньона, защото сигурно зорко го пазят.

— Тогава ще тръгнем по друг път и ще вземем с нас още толкова войни, колкото ще са ни нужни. Нима няма достатъчно червени мъже край Па-маф^[3]? А малко по-нагоре не пресича ли един път каньона, който бледоликите, изглежда, не познават? Мъртвите и техните коне ще останат тук заедно с двама пазачи. Останалите тръгват на север!

Това решение бе последвано. Гората наистина не беше широка, но ивицата ѝ бе толкова дълга, че индианците препускаха покрай нея с часове, докато стигнаха до един наклон, който водеше полегато до напречната клисура. По нея Големия вълк и неговите хора достигнаха главния каньон, където се намираха белите. Наистина клисурата излизаше в главния каньон на едно място, намиращо се поне на три английски мили над лагера на Олд Шетърхенд и неговите приятели. Срещу клисурата в главния каньон излизаше друг страничен тесен каньон, но все пак той не бе толкова тесен, като Каньона на нощта, в който днес се бяха сблъскали индианците и белите. Големия вълк и неговите хора се отправиха сега точно към този каньон. Изглеждаше, че вождът познава пътя много добре, защото въпреки тъмнината той не се поколеба нито веднъж.

Споменатият страничен каньон се изкачваше стръмно нагоре, в него не течеше никакъв поток. Скоро червенокожите се добраха до скалната равнина, която бе дълбоко прорязана от многобройните разклонения на каньоните. Горے беше светло. Луната сияеше на небето.

Продължиха в галоп през равнината и след около половин час теренът започна да се спуска полегато надолу във формата на широк прорез между скалните маси. Отляво и отдясно скалата образуваше стени, които ставаха все по-високи, колкото по-надолу слизаше отрядът на Големия вълк. Отпред се появиха гъстите корони на дърветата, а под тях горяха множество огньове. Там имаше гора, истинска гора в сред тази каменна равнина, обгорена и изсушена от слънцето и брулена от ветрове. Тази гора съществуваше единствено благодарение на дълбоката падина сред скалите. Бурите преминаваха с рев над нея, без да могат да ѝ нанесат щети, а дъждовната вода се задържаше на дъното на падината в едно езеро, което даваше влага на насъбраната почва и живот на дърветата. Това беше Па-маф, Гората на водата, мястото, където искаше да отиде Големия вълк.

Лунната светлина не му бе необходима, за да се ориентира, защото многобройните огньове се виждаха отдалеч. В лагера цареше оживление, и то оживление на военен лагер. Не се виждаше никаква колиба, никаква шатра. Многобройните воители, събрали се в този лагер, лежаха край огньовете върху одеялата си или просто на голата земя. Наоколо пасяха конете им. Това беше мястото, където се събираха отрядите на всички племена юта за големия военен поход.

Когато Големия вълк се приближи до първия огън, спря коня си, скочи на земята, направи знак на хората си да го чакат, обърна се към един от седящите край огъня воители и попита за Нанап Неав. Тези две думи означават Стария вожд. Той беше сигурно върховният вожд на всички племена юта. Индианецът стана и отведе Големия вълк при езерото, където малко встрани от другите огньове гореше голям огън. Край него бяха насядали четирима индианци, украсили главите си с перата на орела. Един от тях непременно би привлякъл вниманието на всеки човек. Лицето му не беше изшарено с бои. То бе покрито с безброй дълбоки бръчки. Дълга снежнобяла коса покриваше плещите му. Този мъж беше най-малко на осемдесет години и въпреки това седеше тъй изправен, горд и властен, като че ли бе поне с тридесет години по-млад. Той изгледа новодошлия изпитателно, но без да каже нито дума, нито да го поздрави. И другите мълчаха. Големия вълк седна безмълвно и се загледа пред себе си. Така измина доста време. Най-сетне устата на стареца проговори:

— Листата на дървото опадват през есента. Но когато то ги изгуби, преди да е настъпила есента, това показва, че то не струва вече нищо, че е станало безполезно. Преди три дни те бяха още на него. А къде са сега?

Този въпрос се отнасяше до орловите пера, които Големия вълк не носеше вече. Въпросът безспорно криеше укор.

— Утре украсата отново ще блести на главата ми, а на пояса ми ще висят скалповете на десет или двадесет бледолики! — отговори Големия вълк.

— От бледолики ли е победен Големия вълк, та не носи вече символите на своята храброст и достойнство?

— Само от един бледолик, но неговият юмрук е по-тежък от ръцете на всички други.

— Това може да е само Олд Шетърхенд.

— Да, той е. Намира се наблизо. С него има и много други: Олд Файерхенд, Винету, Дългия и Дебелия ловец и цяла група от пет пъти по десет души. Овутс Ават е дошъл, за да ви даде скалповете им.

— Уф! — извика неволно старецът. — Уф! — обади се и останалите. Старческото лице на Нанап Неав доби толкова напрегнато изражение, че много от бръчките му изчезнаха.

— Нека Големия вълк ни разкаже всичко! — подкани го той.

Овутс Ават започна да разказва, като се стремеше да постави действията си в по-благоприятна светлина. Другите седяха безмълвно и внимателно го слушаха. Той приключи разказа си с думите:

— Нека Нанап Неав даде на Овутс Ават още петдесет воини, с които той ще нападне тези кучета. Скалповете им трябва да увиснат на поясите ни, преди да се е зазорило.

Бръчките на стареца отново се врязаха в лицето му, веждите му се склупиха и орловият му нос някак си се изтъни и удължи.

— Още преди да зазори? — попита той. — Нима това са думи на един червен воин? Бледоликите са решили да ни унищожат, а сега, когато Великият дух предава в ръцете ни най-прочутите и най-смелите от тях, ти искаш да умрат бързо и безболезнено, като дете в ръцете на майка си? Какво ще кажат моите братя за думите на Големия вълк?

— Белите ще умрат на кола на мъчението — заяви един от вождовете.

— Трябва да ги хванем живи — обади се друг.

— Колкото са по-прочути, толкова по-големи трябва да бъдат и мъченията им — прибави третият.

— Моите братя казаха мъдри думи — похвали ги старият. — Ще изловим кучетата живи.

— Нека Стария вожд има предвид какви мъже се намират между тях! — предупреди Големия вълк. — В техните оръжия са скрити всички зли духове...

— Стига! — прекъсна го старецът гневно. — Нанап Неав знае, с какви сили и умения са надарени тези хора, но ние имаме достатъчно воини, за да ги смажем. Даваме ти триста мъже и ще ни докараш бледоликите живи. Ти имаш вече петдесет воини. Така на всеки бял ще се паднат по седем противници. Трябва да успеете да ги сразите и вържете още преди да са се събудили напълно. Вземете със себе си достатъчно ремъци! А сега ела! Нанап Неав ще избере хората, които ще тръгнат с тебе.

Те станаха и започнаха да обикалят от огън на огън. Скоро бяха събрани триста души и освен тях още петдесет, които щяха да пазят конете, защото те не можеха да бъдат взети до самия лагер на белите. Големия вълк обясни на воините къде отиват, описа им цялото положение и им изложи плана за нападение. След това червенокожите се метнаха на конете си.

Минаха по същия път, по който беше дошъл Големия вълк. Но по него вървяха само до главния каньон. Там слязоха от конете си и ги оставиха на петдесетте индианци да ги пазят. При това голямо числено превъзходство походът изглеждаше едва ли не безопасен. Най-много конете на белите да успеяха да надушат приближаващите се индианци и да ги издадат с неспокойното си поведение и силно пръхтене. Как можеше да се предотврати това? Вождът не си зададе този въпрос сам на себе си, а високо, така че стоящите около него го чува. Тогава един от воините се наведе, откъсна някакво растение, подаде му го и каза:

— Ето едно сигурно средство, което може да измами обонянието на конете.

Вождът позна растението по миризмата. Беше салвия. В Далечния запад се намират понякога огромни площи от много квадратни мили, покрити със салвия, и в този каньон, където слънчевите лъчи можеха да проникват, растението вирееше в големи количества. Съветът беше добър и воините го последваха веднага. Те

натриха ръцете и дрехите си със салвия. Разнесе се толкова силна миризма, че имаше голяма надежда да бъде заблудено обонянието на конете.

Освен това Големия вълк забеляза, че слабият ветрец, който вееше тук, идваше откъм лагера на белите, а това беше благоприятно за юта.

Индианците се отправиха пеша по-нататък — оставаха им още три английски мили път. Отначало можеха да ходят бързо, но след като изминаха около половината от пътя, трябваше да се придвижват по-внимателно. По-нататък продължиха да вървят тихо — просто се промъкваха като змии: пристъпваха шестстотин човешки крака и въпреки това не се долавяше ни най-малък шум. Не се търкулваше ни едно камъче, не пропукваше ни едно клонче. Но ето че вождът, който вървеше първи, се спря. Бе съзрял огъня на един от постовете. Това стана тъкмо в момента, когато Олд Файерхенд обикаляше часовете. Вождът беше забелязал още през деня, че белите бяха поставили един такъв пост над лагера и друг — под лагера. Те трябваше да бъдат обезвредени най-напред.

Заповяда тихо на хората си да спрат и да чакат и извика при себе си само двама от тях. Като легнаха на земята, тримата продължиха да пълзят по-нататък. Скоро се приближиха до горния пост. Човекът тъкмо гледаше след Олд Файерхенд, който се отдалечаваше, и седеше с гръб към индианците. Изведнъж две ръце го стиснаха за гърлото, а четири други го хванаха здраво за ръцете и краката. Не можеше да си поеме дъх и изгуби съзнание, а когато се съвзе, ръцете и краката му бяха вързани и в устата му бе натъпкан парцал. До него седеше един индианец, опрял до гърдите му острието на ножа си.

Междувременно огънят беше изгаснал и вождът отново извика двама воини. Сега идваше ред на долния пост. Следователно трябваше да минат покрай лагера. Затова тримата прегазиха потока и запълзяха по другия му бряг, където нямаше никакви бели. Можеше да се предположи, че и този пост се намираше някъде приблизително на същото разстояние от лагера, както и първия и не беше трудно да се изчисли, колко път трябваше да изминат. Водната повърхност хвърляше сребристи отблясъци, а плясъкът на газещите във водата крака можеше да ги издаде. Затова червенокожите изминаха известно разстояние по отвъдния бряг на потока, после отново го прекосиха и

запълзяха бавно напред на ръце и крака. Не мина много време и те забелязаха втория пост. Беше застанал на около шест крачки от тях с обърнато настрани лице. Още един миг, един скок, тихо, кратко ритане с крака и той също бе вързан. Двамата червенокожи останаха при него, а Големия вълк се върна сам обратно през потока, за да ръководи главното нападение.

Конете бяха разделени на две групи, които стояха между лагера и двата поста. Досега се бяха държали спокойно. Но ако индианците преминеха близо покрай тях, те сигурно щяха да станат подозрителни въпреки миризмата на салвията. Ето защо Големия вълк сметна, че ще е по-уместно, ако хората му минат също през потока. Това бе направено, като всякакъв шум беше майсторски избегнат. На отвъдния бряг всички легнаха на земята, за да изминат пълзешком разстоянието от стотина крачки, докато се намерят точно срещу лагера. Най-трудното в случая беше, че толкова много хора бяха принудени да се придвижват върху твърде ограничено пространство, и то съвсем безшумно. След като най-сетне, налягали един до друг, се озоваха срещу хората и животните, конете въпреки всичко показаха признаци на безпокойство. Трябваше да се действа бързо.

— Напред! — прозвуча тихата заповед на Големия вълк.

Рекичката бе бързо прегазена. Никой от белите не се беше събудил. Те спяха още първия си сън и лежаха така нагъсто, че връхлитащите ги триста индианци едва можеха да намерят пространство за действията си. По пет, по шест от тях се хвърляха върху един от белите, вдигаха го и още несъбудил се, го хвърляха към следващите ги индианци, за да сграбчат мигновено втория, третия, четвъртия... Всичко стана толкова светкавично, че спящите бели се намериха в ръцете на индианците, преди още да се бяха събудили окончателно. Юта работеха съвсем безшумно, противно на индианските обичаи, според които всяко нападение се придружава от бойни викове; едва когато белите започнаха да крещят, тогава и те нададоха пронизителния си вик, който се разнесе надалеч в нощта и стените на каньона го повториха многократно.

Създаде се невъобразим хаос от тела, ръце и крака, които не можеха да се различат добре в тъмнината. Само Олд Файерхенд, Олд Шетърхенд, Винету и неколцина други бяха успели да скочат навреме и да застанат с гръб към стената на каньона. Сега те се защитаваха с

ножове и револвери срещу многократно превъзходящия ги противник, който не можеше да си служи с оръжията, защото белите трябваше да бъдат заловени живи. Но червенокожите ги притиснаха от всички страни така, че най-сетне им беше невъзможно да движат ръцете си и да се защитават. Бяха повалени на земята и вързани като спътниците си. Тържествуващият рев на индианците възвести успешния завършек на нападението.

Големия вълк заповяда да запалят огън. Когато пламъците осветиха бойното поле, стана известно, че над двадесет червенокожи бяха ранени или може би убити.

— Тези кучета ще заплатят с десеторни мъки! — закани се вождът. — Ще смъкнем кожата от телата им на ивици. Всички ще умрат от страшна смърт. Съберете убитите, конете и оръжията на бледоликите! Трябва да се връщаме!

— Кой ще вземе омагьосаната пушка на Олд Шетърхенд? — попита някой. — Тя е опасна за всеки, който я докосне.

— Ще я оставим тук и ще я затрупаме с камъни, та никой от червените мъже да не може да я докосне с ръката си. Къде е тя?

Започнаха да търсят с главни наоколо, но карабината я нямаше. Беше изчезнала. Обърнаха се към Олд Шетърхенд. Когато преди малко се бе събудил и скочил в разгара на битката, някой бе изтръгнал карабината от ръката му и я беше захвърлил настрана. Но той отказа да каже на вождка каквото и да било. Воините на ямпа-юта я бяха видели през деня в ръцете му и не можеха да си обяснят изчезването ѝ. Големия вълк почувства някакъв злокобен страх и бързо заповяда:

— Вържете пленниците на конете им и да се махаме оттука! Зли духове са отнесли омагьосаната пушка. Не бива да стоим тук и да чакаме да ни повалят куршумите ѝ.

Тази заповед бе последвана мигновено и когато суеверните червенокожи тръгнаха обратно, от началото на нападението не беше изминало повече от час...

Големия вълк не можеше да знае, че Олд Файерхенд бе поставил трети пост — в Найт Каньон. Това беше Дрол, който трябваше да бъде сменен едва след два часа. Хобъл Франк се бе присъединил към него доброволно, за да си приказват за родните места. Седяха обгърнати от най-дълбока тъмнина, разговаряха шепнешком и от време на време се заслушваха към каньона.

Внезапно откъм входа на каньона дочуха подозрителен шум.

— Слушай! — прошепна Франк на братовчеда си. — Чу ли нещо?

— Да, чух — потвърди Дрол също така тихо. — Какво ли беше?

— Сигурно са станали някои от нашите хора.

— Не, не може да бъде. Трябва да са много повече на брой. Този шум е поне от двеста...

Дрол млъкна изплашен, защото в този момент нападнатите им другари се бяха събудили и се разнесоха викове.

— Гръм и мълнии! Бият се! — скочи Хобъл Франк. — Струва ми се, че сме нападнати!

— Да, нападнати сме! — съгласи се Дрол. — Сигурно са червенокожите мошеници, щом трябва!

В този миг проехтя и пронизителният боен вик на индианците.

— Боже помози! Наистина са те! — извика Франк. — Напред към тях! Тръгвай бързо с мене!

Той хвана Дрол за ръката и го задърпа. Но известният с хитростта си ловец го задържа:

— Стой тук! Не бързай! Щом индианците са започнали нощно нападение, те са толкова много, че човек трябва да е извънредно предпазлив. Нека разберем най-напред как стоят нещата. След това ще знаем по-добре какво да направим. Да легнем на земята и да се промъкнем напред!

Те запълзяха внимателно към мястото, откъдето започваше главният каньон. Въпреки тъмнината можаха да разберат, че спътниците им са загубени. Численото превъзходство на червенокожите бе твърде голямо. Вляво от тях се беше завързала схватка. Чуваха се изстрелите на Файерхенд, Шетърхенд и Винету, но не задълго, след което от стотици гърла отекна победният вик на юта. Точно срещу изхода на Найд Каньон пространството беше свободно.

— Бързо след мен през протока! — прошепна Дрол на братовчеда си. Той запълзя по земята колкото се може по-бързо и предпазливо. Франк го последва. Изведнъж ръката му почувствува твърд продълговат предмет: пушка. По формата ѝ той я позна. Карабината „Хенри“! — мина му през ума. Взе я със себе си.

На двамата се удаде да се доберат до потока и да го преминат. На другия бряг Дрол хвана Хобъл Франк за ръката и го поведе след себе

си в южна посока — надолу по каньона. Успяха да се измъкнат, защото наоколо беше тъмно и стъпките им се заглушаваха от виковете на индианците. Но скоро пространството между скалите и потока стана толкова тясно, че Дрол посъветва:

— По-добре е да се прехвърлим отново на другия бряг. Там сигурно мястото ще е по-широко.

Отново прегазиха потока. За щастие се озоваха доста по-надолу от мястото, където беше стоял постът. Затичаха се по-нататък. Понякога се блъскаха в скалите или се спъваха в някой камък, докато вече гласовете на индианците не можеха да се чуват. Тогава Хобъл Франк хвана приятеля си за ръката и каза с упрек в гласа:

— Е, спри се най-сетне, проклетнико! Защо всъщност побягна, та повлече и мен да избягам тъй позорно? В теб няма ли някакво чувство за чест?

— Чувство за чест ли? — попита Дрол, който едва си поемаше дъх от тичането. — Сигурно имам у себе си нещо такова, но ако някой иска да запази честта у себе си, трябва най-напред да опита да се спаси. Ето защо побягнах.

— Но това всъщност не е позволено!

— Така ли? А защо да не е позволено?

— Защото наш дълг е да спасим приятелите си.

— Аха! А по какъв начин щеше да ги спасиш?

— Щяхме да се нахвърлим върху червенокожите и да ги направим на пух и прах.

— На пух и прах! — изсмя се Дрол. — Нямахме да постигнем нищо, само щяха и нас да спипат.

— Да ни спипат? Да не би да искаш да кажеш, че нашите спътници са само пленени, а не застреляни, намушкани или пребити?

— Не, не са ги убили. Сигурно е. Ти чу ли изстрелите?

— Да.

— А кой стреля? Да не би да са стреляли индианците?

— Не. Изстрелите, които чух, бяха от револвери.

— Видя ли? Индианците изобщо не използваша пушките си. Искали са да заловят белите живи, за да могат после да ги измъчват. Затова избягах. Сега ние двамата се спасихме и ще можем да направим за нашите хора много повече, отколкото, ако ни бяха заловили и нас.

— Прав си, братовчеде. Грамаден камък ми падна от сърцето. Нали ме разбираш. Нима може някой някога да каже за Хобъл Франк, че си е плюл на петите, когато животът на приятелите му е бил в опасност? Не и не! По-скоро бих се хвърлил в най-опасните места на полесражението. Още съм много развълнуван.

— И аз се изплаших. Но въпреки това не се шашнах. Нека изчакаме спокойно събитията!

— Лесно е да се каже. Какви ли индианци ни нападнаха?

— Юта, разбира се, Големия вълк не се е върнал в лагера си, а понеже е знаел, че наблизо се намират и други юта, ги е довел по някакъв друг път. Тъй като не знаем в каква посока ще се отправят сега, не бива да оставаме по-дълго тук. Трябва да се махнем и да потърсим място, където бихме могли да се скрием.

— А после?

— После ли? Е, ще почакаме да се съмне. След това ще разгледаме следите и ще вървим по тях след индианците, докато видим какво можем да сторим за нашите приятели. Ела!

Дрол хвана Франк за ръката, при което дланта му се допря до карабината.

— Какво? — попита той. — Ти две пушки ли имаш?

— Да. Когато пълзахме към потока, намерих карабината „Хенри“ на Олд Шетърхенд.

— Много хубаво, великолепно! Може да ни помогне много. Но умееш ли да стреляш с нея?

— Ха, разбира се! Ние сме толкова добри приятели с Олд Шетърхенд, че познавам пушката му много добре. Тежко на индианците, тежко на целия Див запад, ако от главите на приятелите ни падне едно-единствено косъмче! Иначе съм добър човек, душа човек съм, така да се каже, но ядосат ли ме, мога да направя целия свят на пух и прах. — Той вдигна юмрук и го размаха заплашително назад.

Двамата продължиха пътя си на юг, като потокът остана от дясната им страна, а скалите от лявата. Вървяха около един час, докато каньонът направи завой на запад. На това място отдясно се появи луната на небето; те можеха да я видят само защото откъм тази страна започваше друг страничен каньон. Дрол се спря и каза:

— Стой! Тук трябва да помислим накъде да се отправим — наляво или надясно.

— Няма защо да се колебаем — каза Франк, — ще навлезем в страничния каньон, защото може да се предположи, че червенокожите ще останат в главния. Ако се скрием в страничния каньон, те ще минат покрай нас и тогава рано сутринта ще можем да тръгнем по петите им. Не си ли на същото мнение?

— Хмм. Тази идея не е лоша, още повече че луната е застанала точно над страничния каньон и ще ни осветява пътя.

— Да, луната ми влива утеха в сърцето. Да последваме сладката ѝ светлина! Може би меките ѝ лъчи ще ни отведат до някое място, където ще можем да се скрием добре — а това сега е най-важното.

Те прескочиха потока и навлязоха в страничния каньон, където сега не течеше вода, но си личеше, че в друго годишно време цялото дъно на тесния пролом се превръщаше във водно корито. Двамата се движеха точно на запад. Бяха вървели около половин час в тази посока, когато изведнъж спряха. Скалите от дясната им страна изведнъж изчезнаха, защото образуваха остър ъгъл с една скална стена, която идваше от север. Но пред тях не се простираше открита равнина, а гора, истинска гора, каквато никой не можеше да очаква да види тук, освен ако не познаваше местността. Храсти имаше само тук-там, затова пък короните на дърветата бяха толкова гъсти, че лунната светлина успяваше да ги пробие на много малко места. Това беше Гората на водата, където обединените юта бяха установили лагера си.

Долината, заета от гората, се простираше от север на юг и бе успоредна на главния каньон, който се намираше на около половин час път от нея. Между каньона и гората имаше два пътя, които ги свързваха, две странични клисури, едната от които, северната, бе използвана от Големия вълк, а другата, южната, беше пътят, по който минаха Дрол и Франк преди малко. Двете клисури, разположени в посока изток — запад, образуваха заедно с главния каньон и гората правоъгълник, чиято площ представляваше висок скален блок, по който можеше да се върви с часове и където водите на потоците бяха прегризали отвесно дълбоките си пътища.

— Гора, лес с истински дървета и храсти — не можа да сдържи учудването си Франк. — По-добро нещо не можехме и да намерим, защото гората ни предлага скривалище, и то какво. Не мислиш ли така?

— Не — отвърна Леля Дрол. — Тази гора ми се струва подозрителна и опасна. Нямам й доверие. Кой ще знае по-добре, че тук има гора — ние или онези червенокожи юнаци?

— Индианците.

— Тъй. И те ще знаят тъй добре, както и ние, че в гората ще можем да се скрием най-хубаво. Но не ти ли обясних вече, че нейде наблизо сигурно се намират и други индианци?

— Да, нали от тях Големия вълк е потърсил помощ.

— А къде ще се намират тези хора? В пустия, гол каньон, или в уютната гора? Убеден съм, че имаме всички основания да бъдем много предпазливи. Бързо към гората, да се скрием в храстите и да се послушаме дали се чува нещо подозрително! Напред!

Двамата притичаха през осветеното голо място до гората. Щом стигнаха под дърветата, те се сгушиха ниско до земята и се послушаха. Нищо не се чуваше, нищо не се помръдваше. Но Дрол пое дълбоко въздух и каза тихо:

— Франк, я подуши малко! Мирише на дим. Не чувстваш ли?

— Да — потвърди дребният Франк, — но едва се усеща. Това е само някаква полуидея от една четвърт следа от дим.

— Защото идва отдалече. Трябва да се промъкнем по-наблизо и да разберем как стоят нещата.

Двамата братовчеди се уловиха за ръка и тръгнаха напред бавно и тихо. Под покрива на короните на дърветата беше много тъмно и те бяха принудени да разчитат повече на осезанието си. Колкото повече напредваха, толкова по-силна ставаше миризмата на дим. Продължиха да се промъкват, докато забелязаха светлината на огън. Вече се чуваха и неопределени звуци — далечни човешки гласове. Гората се простираше сега повече надясно от тях и те тръгнаха в тази посока. Скоро забелязаха и други огньове.

— Голям лагер! — прошепна Дрол. — Сигурно са обединените юта, които се събират за големия поход срещу навахите. Положително тук са се стекли неколкостотин души.

— Няма значение, трябва да се приближим. Трябва да разбере какво ще стане с Олд Шетърхенд и с останалите. Ще...

Хобъл Франк беше прекъснат, защото изведнъж пред тях се разнесе ликуващ рев от много гърла.

— Докарали са пленниците — обади се Дрол. — Големия вълк идва от север, а ние от юг. Трябва да разберем на всяка цена какво ще решат да правят с тях.

До този момент те се бяха придвижвали изправени. Сега обаче започнаха да пълзят. Не след дълго се добраха до високата стена образувана от скалите, която сякаш стигаше до небето. Тя представляваше източната граница на гората. Един до друг продължиха да се промъкват покрай нея. Многобройните огньове пламтяха вляво от тях и те скоро забелязаха на юг малко езеро, на чийто западен бряг гореше огъня на вождовете. Продължиха да се промъкват в тази посока, докато се озоваха до високо дърво, долните клони на което можеха лесно да се достигнат с ръка. Ето че в големия огън бяха хвърлени нови дърва, пламъците лумнаха нависоко и осветиха пленените бледолики, които точно в този момент бяха докарани при огъня.

— Сега трябва да внимаваме много — каза Дрол. — Можеш ли да се катериш, братовчеде?

— Като катеричка!

— Тогава — на дървото! Отгоре гледката е по-хубава и по-просторна, отколкото отдолу.

Двамата се метнаха на клоните и скоро бяха високо на дървото, добре прикрити в листака.

Пленниците бяха принудени да вървят пеша и затова краката им не бяха вързани. Отведоха ги до огъня, където вождовете отново насядаха на земята. Сред тях се намираше и Големия вълк. Този индианец бе извадил скритите досега орлови пера и отново ги беше поставил в косата си. Като победител имаше правото пак да носи своите отличия. Погледът му бе отправен към белите с израз на гладна пантера, но той все още мълчеше, защото само най-старият вожд имаше правото да заговори пръв.

Погледът на стария Нанап Неав зашари по лицата на пленниците, докато най-сетне се спря на Винету.

— Кой си ти? — попита го той. — Имаш ли име и как се казва краставото куче, което наричаш свой баща?

Той сигурно очакваше, че гордият апач изобщо няма да му отговори. Но апачът каза спокойно:

— Който не познава Винету, е сляп червей, който се храни с нечистотии. Пред тебе е вождът на апачите.

— Винету не е вожд, нито воин, а мърша на мъртъв плъх! — подигра му се старият. — Всички тези бледолики ще умрат от славна смърт на кола на мъчението. Но ние ще хвърлим Винету във водата, за да го изядат жабите и раците.

— Нанап Неав е стар човек. Видял е много лета и много зими и е събрал голям опит. Въпреки това, изглежда, не е чувал досега, че никой не може да се подиграва безнаказано на Винету. Вождът на апачите е готов да понесе всички мъки, но няма да търпи да му се подиграва един юта.

— Какво може да ми стори апачът? — изсмя се старият. — Нали е вързан!

— Нека Нанап Неав размисли, че е много лесно на един свободен и въоръжен човек да се държи грубо към вързаните пленници! Лесно е, но не е достойно. Гордият воин никога не би сторил подобно нещо и ако Нанап Неав не се вслуша в думите ми, сам ще си понесе последствията.

— Какви последствия? Помирисвал ли е някога Винету вонята на чакала, на който дори и лешоядите не обръщат внимание? Такъв чакал е и той. Смята, която той...

Стария вожд не можа да продължи. Вик на уплаха се разнесе от гърлата на всички юта, намиращи се наблизо. Винету се хвърли към стария и му нанесе силен удар с краката си в тялото. Стария вожд отлетя далеч назад и падна на земята. Винету се върна спокойно на мястото си, но противникът му остана да лежи съвършено неподвижен.

След всеобщия вик за секунди настъпи дълбока тишина, така че силният глас на апача се разнесе надалеч.

— Винету го предупреди. Нанап Неав не пожела да се вслуша в думите му и вече няма да може да обиди нито един апач.

Другите вождове наскачаха и прегледаха стария. Нанап Неав бе ударил задната част на главата си толкова силно в един камък, че черепът му беше счупен. Той бе мъртъв. Червенокожите воители напиха от всички страни, с ръце, хванали ножовете, отправили кръвожадни очи към Винету. Можеше да се очаква, че от постъпката на апача всички юти ще изпаднат в дива и шумна ярост. Но не бе точно

така. Техният гняв остана безмълвен, още повече че Големия вълк вдигна ръка и заповяда:

— Назад! Апачът уби Стария вожд, за да умре той самият бързо и безболезнено. Мислил си е, че ще се нахвърлите върху него и ще го убиеите веднага. Но сметката му ще излезе крива. Той ще умре от такава смърт, от каквато още никой човек не е умирал. Ще се съвещаваме и ще решим. Загърнете Стария вожд в одеялото му и го отнесете, за да не могат очите на тези бели кучета да се наслаждават на безжизненото му тяло! Всички ще бъдат принесени в жертва на неговия гроб. Хау!

Пленниците бяха отведени на малка полянка в гората, където гореше малък огън. Сега им завързаха и краката и ги наслагах легнали на земята. Наоколо поставиха шест въоръжени воители. Те застанаха край дърветата, за да наблюдават цялата полянка. Всяко бягство изглеждаше невъзможно.

Дрол и Франк видяха всичко от високото си скривалище много добре. Дървото, на което се намираха, бе отдалечено може би на стотина крачки от огъня на вождовете, така че успяха да разберат и по-голямата част от разменените думи. Сега най-важното бе да научат на кое място ще бъдат отведени пленниците.

Докато слизаха от дървото, при вождовете бяха донесени оръжията и другите предмети, отнети от пленниците. Натрупаха ги на земята. Край огъня при брега останаха само вождовете. Изглежда, по някаква причина другите воители се бяха събрали на друго място. Разнесоха се странни тъжни звуци. Известно време се чуваше само един-единствен глас, след което последва хор от гласове. Това продължи дълго без прекъсване, като гласовете ту се усиляха, ту отслабяха.

— Знаеш ли какво е туй? — попита Дрол братовчедата си от Морицбург.

— Може би е траурната ария за смъртта на Стария вожд.

— Да.

— Това е много важно за нас, защото при тези вайкания индианците много мъчно ще ни чуят. Трябва непременно да направим посещение на нашите. Най-важното е да ги развържем или да прережем ремъците им. Ако мястото, където са ги отвели, не е много далеч от огъня на вождовете, при който се намират оръжията им, ще спечелим играта. Цяло щастие е, че тук под дърветата е толкова тъмно.

Огньовете само ще ни помагат, защото на светлината им ще забелязваме по-добре фигурите на червенокожите и ще можем да ги избягваме.

— Много си прав. А сега да скачаме на земята и да тръгваме! Аз ще пълзя първи.

— Защо пък ти ще си първи?

— Защото съм бил по-дълго време в Дивия запад и разбирам от пълзене повече, отколкото ти.

— Ах, хайде бе! Я не си въобразявай много! Но ще ти направя удоволствието да си първи само защото си моят обичан братовчед. Ако някой отпред се опита да те наръга с ножа си, кажи само една дума, за да мога да ти помогна отзад.

Промъкнаха се като сенки на около петдесетина крачки от вождовете и незабелязано се приближиха до следващия огън, край който лежаха пленниците. Няколко пъти покрай тях преминаваше бързо някой червенокож. Веднъж Франк дори трябваше да се хвърли светкавично настрана, за да не го настъпи пробягалият съвсем наблизко индианец. По-късно обаче движението сред индианците намаля и те притихнаха. Онези от тях, които останаха да оплакват убития, бяха налякали около трупа, останалите налягаха да спят.

Двамата се озоваха зад гърбовете на постовете, заобиколили полянката с пленниците. Дрол и Франк легнаха зад две съседни дървета. Пламъците на огъня бяха намалели и светлината му стана оскъдна. Едва можеха да се различат фигурите на пленниците. Дрол пропълзя още няколко крачки надясно, а след това и малко наляво, без да забележи нито един пазач. Щом се върна при Франк, той му пошушна:

— Моментът ми се струва благоприятен. Виждаш ли Олд Шетърхенд?

— Да. Той лежи най-близо до нас.

— Промъкни се до него и остани там неподвижно, като че ли и ти си вързан!

— А ти?

— Ще се промъкна до Олд Файерхенд и Винету, които лежат от другата страна.

— Опасно е!

— Не е по-опасно, отколкото тук. Как ли ще се зарадва Олд Шетърхенд, щом отново види карабината си! Побързай!

В този момент пламъците намаляха още повече — изглеждаше, че огънят ще угасне напълно. Стана толкова тъмно, че вече не можеше да се различават пленниците. Един от пазачите отиде при огъня и хвърли нови дърва. Но още преди да се разгорят, Дрол и Франк използваха тъмнината. Двамата се намериха на набелязаните места. Франк легна до Олд Шетърхенд. Опъна краката си, сякаш бяха вързани, побутна карабината „Хенри“ към съседа си и прибра ръце до тялото, за да не забележат пазачите, че не е вързан.

— Франк, ти ли си? — попита тихо Олд Шетърхенд. — Къде е Дрол?

— Легнал е от другата страна, при Файерхенд и Винету.

— Слава богу, че сте намерили следите ни и можахте да пристигнете, преди да е изгряло слънцето!

— А ти знаеше ли, че ще дойдем?

— Надявах се. Когато индианците запалиха горе огъня, забелязах, че не се намирате между пленниците. Червенокожите търсиха пушката ми. Страхувах се да не ви намерят. Но те се върнаха без вас, а карабината ми беше изчезнала. Това ми обясни всичко.

— Да, без нас с теб бе свършено!

— Нищо не се знаеше. Я погледни!

Франк се взря по-добре и забеляза, че ловецът му показва свободната си дясна ръка.

— Вече освободих тази ръка — продължи Олд Шетърхенд, — а другата щеше да бъде свободна след около четвърт час. В един малък закътан джоб имам сгъваемо ножче, което щеше да тръгне от човек на човек, така че не след дълго всички щяхме да прережем ремъците си. След това щяхме да скочим бързо и да изтичаме при оръжията си, които са при вождовете. Но разбира се, по-добре е, че ни намерихте. По следите на червенокожите ли вървахте?

— Не, нищо подобно. Избягахме надолу по каньона и стигнахме до една странична клисура, където можахме да се скрием. Имахме намерение едва при настъпването на деня да последваме дирите ви, за да видим с какво бихме могли да ви помогнем.

— Тогава всъщност не е ваша заслугата, че намерихте гората?

— Не, тази гора всъщност не сме я заслужили. Но тъй като добрата съдба ни я прати в ръцете, сигурно няма да ни се сърдиш, че после бяхме тъй невъздържани да ти направим необходимата визита.

— Знам каква стойност има помощта ти, драги Франк. Но я прибери пушката си към тялото! Може лесно да я забележат. И ми дай ножа си, за да освободя моя съсед! Той ще го предаде по-нататък.

— И след като всички ремъци са прерязани, тичаме право при оръжията, после при конете и дим да ни няма!

— Не, ще останем. Би трябвало да тичаме толкова бързо до оръжията и конете, че ще се създаде страхотна бъркотия. Никой няма да успее да намери собствената си пушка, нож и другото си имущество за толкова кратко време. Червенокожите ще се нахвърлят върху нас, преди да можем да стигнем до конете. А кой знае дали животните са все още оседлани. Не, трябва веднага да се скрием зад някакъв сигурен щит — а това са вождовете:

— Наистина великолепна идея!

— Ще пленим вождовете и можем да бъдем сигурни, че нищо няма да ни се случи. Но сега тихо! Огънят отново отслабна и пазачите едва ли ще забележат, че движим ръцете си.

Олд Шетърхенд разряза ремъците си и после стори същото с ремъците на своя съсед. Ножът беше предаден по-нататък. А и ножът на Дрол бе пуснат в употреба. След това от човек на човек беше предадено нареждането на Олд Шетърхенд, че всички трябва да се втурнат към вождовете, щом той изгаси огъня.

— Ще гасиш огъня ли? — промърмори Франк. — А как ще стане това?

— Ще видиш. Трябва да бъде изгасен, иначе куршумите на пазачите могат да ни улучат.

Сега всички бяха готови. Олд Шетърхенд изчака, докато индианецът отново хвърли дърво в огъня, с което пламъците изчезнаха за кратко време. В този миг ловецът скочи, озова се светкавично при пазача, стовари юмрука си в слепоочието му, хвърли го в огъня, претърколи го няколко пъти върху него и така го изгаси. Всичко протече толкова светкавично, че наоколо бе станало вече съвсем тъмно, преди другите пазачи да разберат какво точно се беше случило. Предупредителните им викове закъсняха твърде много, защото освободените пленници вече тичаха през гората към езерото.

Големия вълк току-що се беше отправил към своите воини. Край огъня бяха останали само другите трима вождове, които обсъждаха нещо. Изведнъж те чуха виковете на пазачите и веднага след това видяха, че към тях тичат освободените пленници. Няколко секунди покъсно бяха разоръжени и вързани. Белите грабнаха пушките си, които се намираха наблизо. Когато пазачите изскочиха между дърветата, съзряха вождовете да лежат на земята, притиснати от колената на няколко бели, които бяха вдигнали ножовете си над тях. Зад тази група се бяха изправили останалите, с пушки, готови за стрелба. Червенокожите отскочиха назад уплашено и нададоха гневни виковете, които привлякоха бързо и другите. Те застанаха скрити зад дърветата. Белите бяха ярко осветени от огъня. Но нямаше никакво съмнение, че още при първия изстрел ножовете им щяха да пронизат сърцата на вождовете.

Олд Шетърхенд, който беше повалил най-възрастния от вождовете, го попита със заповеднически глас как се казва. Той отговори:

— Ако Кунпуй^[4] бъде освободен, той ще говори с вас!

— Ще те освободим тогава, когато се съгласиш с условията ни.

— Какво искате? Да ви освободим?

— Не, защото вече сами се освободихме. Ние искаме...

Тук той бе прекъснат. Когато връзваха вождовете, беше оставил карабината си на земята. В този момент той я вдигна. Отвъд при дърветата стоеше Големия вълк, който предвидливо се беше скрил зад едно дърво. Той видя пушката и извика ужасен:

— Омагьосаната пушка! Пак се е появила! Духовете са му я донесли по въздуха!

— Омагьосаната пушка! Омагьосаната пушка! — чуха се изплашените гласове на ямба-юта между дърветата.

Олд Шетърхенд се обърна отново към Огненото сърце:

— Искаме да ни оставите необезпокоявани да си отидем. Щом се разсъмне, ние тръгваме и ще вземем вас тримата като зложители. Щом се убедим, че не ни заплашва никаква опасност от ваша страна, ще ви освободим.

— Но това е голям позор за нас! — простена Огненото сърце. — Бяхте ни в ръцете, при изгрев слънце щяхме да забием коловете на мъчението, а сега ние сме пленниците, а вие ни поставяте условията!

— А ще се поправи ли положението ви, ако се откажете да изпълните нашите искания? Не забравяйте моята омагьосана пушка!

Това предупреждение се оказа особено резултатно, защото Огненото сърце попита:

— Накъде ще яздим? В каква местност отивате?

— От предпазливост бих могъл да те заблудя — отговори му Олд Шетърхенд, — но няма да го направя. Отиваме към Бук Маунтънс и после нагоре към Сребърното езеро. Ако видим, че се държите почтено, ще ви задържим само един ден. Сега ви давам четвърт час време да си помислите. Ако не се съгласите, преди да изтече даденият ви срок, пушките ни ще заговорят! Аз казах!

Огненото сърце наведе глава. Но ето че вниманието му бе привлечено от един приглушен глас откъм дърветата, който каза: „Май иве!“ Тези две думи означават: „Погледни насам!“ Бяха произнесени доста тихо и бе възможно да се отнасят до всеки от стоящите наоколо индианци; ето защо можеха да бъдат безразлични за белите. Въпреки това Олд Файерхенд, Олд Шетърхенд и Винету погледнаха скришом в тази посока. Онова, което видяха, бе доста странно. Там стояха двама червенокожи и държаха помежду си за горните два края едно одеяло също като завеса. Те повдигаха и спускаха одеялото също като завеса. Зад тях се виждаше светлината на един от огньовете. Двамата индианци разговаряха с Огненото сърце.

Както е известно, индианците умеят да разговарят чрез мимики или други движения, които са твърде различни за отделните племена. През нощта си служат със стрели, към които завързват сухи снопчета трева. Запалват тревата и започват да изстрелват стрела подир стрела. През деня запалват огън и държат над него животинска кожа или одеяло, за да задържа дима. При отстраняване на кожата или одеялото нагоре се издига облак дим, който представлява някакъв сигнал. Това е един вид телеграф, подобен на нашия, защото паузите между отделните облачета имат също така определено значение, както и нашите точки и тирета. Но не бива да се мисли, че едно племе си служи постоянно с едни и същи знаци. Напротив, те биват от време на време променяни, за да бъде затруднен неприятелят в разгадаването на знаците колкото се може повече.

Веднага щом индианците започнаха да движат одеялото, Винету се премести няколко крачки настрана, така че застана точно зад

Огненото сърце, за когото бяха предназначени сигналите. „Телеграфирането“ продължи може би около пет минути. През цялото време погледът на Огненото сърце не се отмести от двамата индианци. След като свършиха съобщението, те се изгубиха в страни, като едва ли можеха да помислят, че бяха наблюдавани от противниците си. Едва сега Огненото сърце забеляза, че Винету беше застанал зад него. Това събуди подозрението му и той се обърна. Винету обаче се престори, че цялото му внимание е погълнато от блестящата водна повърхност на езерото, осветена от лунните лъчи. Огненото сърце отново се успокои. Но Винету се приближи бавно до Олд Шетърхенд и Олд Файерхенд. Тримата се отдръпнаха още няколко метра в страни и Олд Файерхенд попита тихо:

— Индианците говориха с вожда си. Успя ли моят червенокож брат да види и разбере думите им?

— Видях ги добре, но не можах да разбера всяка отделна дума — отговори Винету. — Въпреки това смисълът ми е ясен. Двамата индианци са млади вождове от племето смпиче-юта, чиито воини също са дошли тук. Съветват Огненото сърце спокойно да тръгне с нас. Щом като искаме да стигнем Сребърното езеро, ние ще трябва да прекосим най-напред Гранд Ривър и да навлезем в Тей-йуаф^[5]. Там лагерували сега много воини на племената таше-юта, капоте-юта, и виминуче-юта. Стекли са се в долината за похода срещу навахите и чакали пристигането на юта, които са се събрали тук. Ние сигурно ще се натъкнем на тези воини и те щели да освободят заложниците. Веднага щели да бъдат изпратени до тях няколко души и да ги уведомят. А за да не се изплъзнем в никакъв случай, тукашните юта щели да изоставят лагера щом тръгнем и щели да ни последват, така че да попаднем между двете групи!

— Behold! Този план не е лош. Какво ще каже моят червенокож брат?

— Винету е съгласен, че планът е добре измислен, но ние го знаем и ще направим каквото е необходимо.

— Но нали трябва да минем през Еленовата долина, ако не искаме да загубим четири дни заобикаляне.

— Няма да заобикаляме и въпреки това няма да попаднем в ръцете на юта. Попитай моя брат Шарли! Винету е бил заедно с него в Долината на елените. Там бяхме преследвани от голяма група елк-юта.

Успяхме да им избягаме, защото открихме пътека в скалите, по която преди нас вероятно не бе минавал нито един човек.

— Добре, тръгваме по този път! А заложниците няма да освобождаваме, докато не оставим зад гърба си опасната Еленова долина.

Вече бе изминал уговореният четвърт час и Олд Шетърхенд попита Огненото сърце:

— Времето изтече. Какво реши вождът на юта?

— Преди да може да ти отговори — започна Кунпуй, — вождът трябва да знае колко надалеч ще ни мъкнете със себе си като заложници.

— Ще ни придружите до Долината на елените. Ако дотогава не ни се случи нищо, ще считаме, че сте удържали думата си, и ще ви освободим.

— Ще ни се закълнете ли в думите си чрез лулата на мира?

— Да, но само пред тебе. Това е достатъчно, понеже ти говориш и пушиш от името на всички останали.

— Тогава свали калюмета си и го запали!

— По-добре да взема твоя!

— Защо? Лулата ти не е ли като лулата на Кунпуй? Или от твоята излизат само облаците на лъжата?

— Моят калюмет говори винаги истината. Но Големия вълк постъпи нечестно, а и ти имаш същата вина, защото му даде воини, за да ни залови. Не, ще пушим само от твоя калюмет. Ако не си съгласен, ще приемем, че се каниш да ни излъжеш. Решавай бързо!

— Тогава развържи Кунпуй, за да може да напълни лулата!

— Не е необходимо. Ти си заложник и трябва да останеш вързан, докато те освободим в Долината на елените. Аз самият ще напълня калюмета ти и ще ти го подам.

Огненото сърце предпочете да не отговаря повече. Олд Шетърхенд свали лулата от врата му, натъпка я с тютюн и я запали. След това пусна дим нагоре, надолу и в четирите посоки на света и заяви с кратки думи, че ще изпълни даденото обещание, ако юта се откажат от враждебното си отношение към тях. Огненото сърце беше изправен на крака и обърнат последователно в четирите посоки. И той трябваше да пусне дим шест пъти и да потвърди обещанието си от свое име и от името на другите индианци.

После бяха докарани конете на белите и на заложниците. Беше започнало да се развиделява. Белите счетоха за уместно да ускорят тръгването си колкото се можеше повече. Вождовете бяха качени на конете и вързани за тях. След това от двете им страни застана по един бял. Ездачите се отправиха към страничния каньон, през който Хобъл Франк и Леля Дрол се бяха промъкнали в лагера. Червенокожите се държаха спокойно. Само мрачните погледи, с които изпратиха белите, издаваха обзелите ги чувства.

[1] Скуоу (индиан. — англ.) — омъжена жена. — Б.пр. ↑

[2] Night (англ.) — Нощ. — Б.пр. ↑

[3] Па-маф (инд.) — Гора на водата. Б.а. ↑

[4] Кунпуй (юта) — Огненото сърце. Б.а. ↑

[5] Тей-йуаф (юта) — Еленова долина. Б.а. ↑

14. ИНДИАНСКА БИТКА

Никой не беше толкова горд от щастливия завършек на това приключение колкото Дрол и Хобъл Франк. Когато вече бяха напуснали лагера, Дрол каза:

— Ама че радост за старата ми душа! Как ли са се ядосвали индианците, че трябваше да ни оставят да си ходим! Нали, братовчеде?

— Разбира се — кимна Франк. — И заслугата е наша, защото без нас другите щяха да лежат все още оковани и вързани също като Прометей, който дълги години можел да яде само черен дроб от орел.

— Е, знаеш ли Франк, струва ми се, че те все пак и сами щяха да се измъкнат.

— И аз го допускам, но нямаше да им бъде никак леко. Не съм се възгордял, но все пак усещам някакво възвисяващо чувство. Когато след години се оттегля на почивка и ми дойде вдъхновение, ще напиша мемоарите си, както правят всички прочути хора.

Сега групата се движеше към мястото, където страничният каньон излизаше в главния. Завиха надясно, за да тръгнат по страничния каньон. Винету, който познаваше пътя най-добре, яздеше начело както обикновено. Зад него следваха ловците, рафтърите, а сред тях бяха заложниците; после идваше носилката на Елен Патерсън. Баща ѝ яздеше до нея, а най-отзад следваха пак няколко рафтъри.

Елен се бе държала през цялото време извънредно храбро. За щастие индианците не се бяха отнесли така строго към нея, както към останалите пленници. Когато мъжете се освободиха от ремъците и се втурнаха към вождовете, и това малко същество, водено от баща си и стария Блентър, беше тичало с всички сили.

Тесният каньон водеше доста стръмно нагоре и след около един час ги изведе на откритата скална равнина, която, изглежда, бе оградена от тъмните масиви на Роки Маунтънс. Тук вече пришпориха конете и започнаха да се движат с най-голямата скорост, каквато им позволяваше носилката. По-късно бързата им езда беше прекъсната от една радостна за тях случка — забелязаха стадо антилопи, от които

успяха да убият четири. Така се сдобиха с достатъчно месни запаси за целия ден.

Планините се приближаваха все повече. Изглеждаше, че платото достигаше до самото им подножие. Обаче съвсем не беше така, защото между платото и планините се намираше долината на Гранд Ривър. Към обед, когато лъчите на слънцето станаха толкова силни, че измъчваха и хора, и животни, ездачите стигнаха до едно тясно място на скалистото плато, което се спускаше надолу.

— Това е началото на каньон, който ще ни отведе до реката — обясни Винету, отправяйки се към падината.

Сякаш някой великан беше сложил огромното си ренде, за да изстърже в твърдата скала път, който се врязваше все по-дълбоко в нея. Отначало стените отляво и отдясно едва се забелязваха, после станаха колкото човешки бой, колкото висока сграда и продължаваха да се издигат мощно нагоре, докато най-накрая сякаш се сляха. Долу в каньона стана тъмно и студено. По стените му се процеждаше вода, която се събираше на дъното, и ожаднелите коне можеха да се напият. И странно — този каньон не правеше нито един завой. Скалите бяха проядени в свършено права линия, така че дълго преди да стигнат края му, хората видяха пред себе си светла черта, която ставаше все по-широка. Там бе изходът на дълбокия каньон.

Когато ездачите го достигнаха, пред очите им се разкри завладяваща гледка. Намираха се в долината на Гранд Ривър. Тази долина беше широка може би половин английска миля, реката течеше по средата ѝ, а от двете ѝ страни се простираха тревисти площи, достигащи до отвесните стени на каньона. Долината бе разположена в посока север-юг, като че ли бе чертана с линеал, а двете стени на каньона тук бяха гладки, без никаква пукнатина или издатина.

Без нито една пукнатина? Не! Точно срещу ездачите, откъм десния бряг на реката се виждаше в стената доста тесен пролом, от който се изливаха водите на буен поток. Винету посочи натам и каза:

— Трябва да тръгнем срещу течението на потока. Ще ни изведе в Долината на елените.

— Но как ще преминем отсреща? — попита Патерсън, като мислеше за дъщеря си. — Реката не е буйна, но изглежда дълбока.

— Малко по-нагоре от устието на потока има брод, който е толкова плитък, че в това годишно време водите му няма да достигнат

носилката. Нека моите братя ме последват!

Подкараха конете през тревната площ към брода. Той беше разположен така, че след като достигнеха отсрещния бряг, трябваше да прегазят и потока, за да се озоват на десния му бряг, който бе по-широк, а с това и по-удобен за изкачване от левия. Винету вкара коня си във водата и останалите го последваха. Вече близко до отсрещния бряг той спря внезапно коня и извика полугласно:

— Уф! По другия бряг са минавали конници.

Той посочи по протежението на брега. Олд Файерхенд и Олд Шетърхенд подкараха конете си още няколко метра напред и също видяха следата. Тя беше широка и явно оставена от много ездачи. Тревата още не бе успяла да се изправи съвсем. Тримата излязоха на брега, скочиха на земята и разгледаха отпечатъците.

— Били са бледолики — заяви Винету.

— Да — съгласи се Олд Шетърхенд. — Индианците биха яздили един след друг и нямаше да оставят толкова широка и забележима диря. Мисля, че са били около двадесет души.

— Хмм — промърмори Олд Файерхенд, — струва ми се, че мога да отгатна, кои са хората пред нас: Червения Корнъл с бандата си.

— Хмм — обади се и Олд Шетърхенд, — не е изключено. Според изчисленията ми тези негодници може да са вече тук. А това би съвпаднало и с чутото от Кнокс и Хилтън. Но накъде са се отправили? Ето там надясно са завили, значи не са продължили по Гранд Ривър, а са тръгнали нагоре по потока към Долината на елените. Отиват право в ръцете на индианците юта. Сами са си подготвили тази участ. Нищо не можем да променим.

— Охо! — извика Олд Файерхенд. Тогава ще изгубим плана, скицата, която Корнъл е откраднал. Ако не намерим тази скица, може би никога няма да научим къде се намират съкровищата на Сребърното езеро.

— Да, но помисли каква преднина имат трамповете! И недей да забравяш, че и аз знам нещо за съкровището!

Олд Файерхенд се наведе, за да разгледа тревата още веднъж, след което каза разочаровано:

— Били са тук преди пет часа. Ще попаднат в ръцете на червенокожите още преди да сме изминали и половината път. Но какво ли става с вестоносците, които ямпа-юта се канеха да изпратят в

долината? Те са тръгнали сигурно преди нас, обаче не видяхме никакви следи от тях.

— Тези хора навярно не яздят коне, а тичат — обясни Винету. Пътят е много по-къс пеша, защото мокасинът може да мине през такива места, където ездачът би си счупил врата. Нека моите братя не мислят повече за Корнъл, а за това, че трябва да заличим тези следи.

— Защо пък ще ги заличаваме?

— Знаем, че ямпа-юта ще ни последват. Трябва да ги накараме да помислят, че следата на Корнъл, която тук наблизко завива към Долината на елените, е нашата следа. Тогава те ще я последват, без да предположат, че сме им се измъкнали встрани. Ето защо не бива да забележат, че преди нас други конници са яздили по долината на реката. Нека моите бели братя заличат следата, докъдето се вижда оттук. Когато пристигнат юта, тревата ще бъде изправена, а само там, където сме минали ние, ще бъде изпотъпкана.

Този план беше отличен. Ловците се върнаха по следите на Корнъл на едно разстояние от около стотина метра, поръсиха тревата с вода и я изправиха, като тръгнаха бавно назад, влачейки след себе си одеялата. Останалото трябваше да свърши слънцето. Който минеше по-късно оттук, щеше да си помисли, че следите, завиващи в коритото на потока, са само следите от Олд Файерхенд и неговите спътници.

Пленените индианци наблюдаваха всичко мълчаливо. Изобщо откакто бяха тръгнали, никой от тях не беше обелил дума. Това, което виждаха сега, им се стори подозрително. Започнаха да схващат, че коварните им намерения са разкрити, и наведоха глави.

Тръгнаха по широката следа, оставена от Корнъл и неговите хора. Коритото на потока се изкачваше постепенно нагоре, лъкатушейки непрекъснато. Клисурата ставаше нагоре все по-широка и скоро се появиха храсти и дървета. Най-сетне тя се разклони в няколко странични проломи, откъдето се стичаха малки вадички, подхранващи потока, който извираше някъде наблизко. Винету тръгна нагоре по най-пълноводния от тези потоци, чиито пролом бе доста широк на около четвърт час път, а после внезапно образуваше тясна скална цепнатина, зад която потокът продължаваше да тече през зелена поляна. След като ездачите преминаха през тясната цепнатина, Винету спря и каза:

— Това място е чудесно за лагеруване. Конете ни са изморени и гладни, а и ние се нуждаем от кратка почивка. Нека моите братя слезнат от конете и изпекат антилопите!

— Но тогава индианците ще ни настигнат! — възрази Олд Файерхенд.

— Докато е светло няма да се приближат. А и нищо не биха могли да ни направят, защото, ако поставим само един човек на входа на теснината, той ще ги забележи още отдалеч и ще ни предупреди.

Съветът на апача бе последван. Поставиха стражи, вързаха пленниците за дърветата, пуснаха конете да пасат и скоро се разгоряха четири огъня, над които поставиха месото да се пече. Не след дълго можеха да ядат. Индианците също получиха своя дял. Дадоха им и вода.

Лордът бе в отлично настроение. Беше извадил бележника си, за да изчисли сумите, които дължеше на Бил и Чичото за различните приключения.

— Да се обзаложим ли? — попита той Хъмпил Бил.

— За какво?

— Че ви дължа вече над хиляда долара.

— Не се обзалагам.

— Страшно жалко! Щях да спечеля този облог.

— Радвам се. Впрочем днес ще трябва да нанесете още някоя и друга сума, сър, защото скоро пак ще се започва.

След това всички се приготвиха отново за тръгване. Продължиха нагоре през поляната по планинския склон, а после стигнаха до истински лабиринт от пропасти и каньони, които, идвайки от различни посоки, изглежда, се стремяха към една и съща точка. И тази точка беше входът на широка, пуста, изсечена в скалите клисура, из която можеше да се върви с часове, без да се види ни една тревичка. Скални отломъци от всякаква големина и форма бяха пръснати наоколо или натрупани един върху друг на огромни купчини. Човек добиваше впечатление, че тук в праисторическо време се е срутил някакъв огромен естествен тунел.

Сред тази каменна пустош беше извънредно трудно непрекъснато да се следят дирите на по-продължително разстояние. Само тук-там се забелязваха някои камъни, изместени от старите им места, или пък други, издраскани от конските копита; само тези белези

показваха, че трамповете са минали оттук. Винету посочи с ръка пред себе си и каза:

— След около два часа тази каменна пустиня ще се спусне надолу и ще премине в голямата зелена Долина на елените. Но ние ще завием тук наляво. Нека Олд Файерхенд и Олд Шетърхенд слязат от конете си, да ги оставят на някой да ги води и да вървят последни, за да могат да заличават малкото следи, които остават след нас. Така ямпа-юта няма да забележат, че сме се отклонили встрани!

Винету се насочи наляво между каменните блокове. Двамата ловци последваха съвета му и възседнаха конете си едва когато се бяха отдалечили достатъчно от пътя в старата посока. Апачът доказа, че има несравнима памет за местности. Изглежда, познаваше всеки камък, всяка скала, всеки наклон и всеки завой в този хаос от каменни късове, където бе минавал вече веднъж преди няколко години.

Изкачваха се нагоре, докато достигнаха малко пусто плато, по което се понесоха в галоп. Слънцето вече беше изчезнало зад планинските върхове, когато стигнаха края на платото. Апачът спря коня си, посочи напред и обясни:

— На петстотин крачки оттук скалите се спускат отвесно надолу тъй, както пада водната капка към земята; от другата страна скалите са също така отвесни. Но между тях се намира Долината на елените, където има хубава вода и голяма гора. Към нея е известен само един път, пътят, от който се отклонихме, и само един изход — откъдето започва пътят към Сребърното езеро. Но Олд Шетърхенд и Винету откриха и втори вход към долината. Винету ще ви го покаже.

Той се приближи до ръба на пропастта. Покрай него лежах един до друг големи скални късове, наподобяващи защитна стена. Винету изчезна между два от тези отломъци и другите го последваха един подир друг.

Странно, но между тях можеше да се мине. Отдясно зееше пропастта, в която искаха да слязат. Но пътят водеше наляво в отвесната стена на скалния масив и беше толкова стръмен, че всички предпочетоха да слязат от конете и да ги водят за юздите. Огромният каменен колос, дълъг и широк няколко мили, се бе пропукал и пукнатината криволичеше по него от горе до долу. Падащи камъни я бяха запълнили с течение на времето така, че се беше образувала здрава основа, на която човек спокойно можеше да се довери.

Въпреки големия наклон на тази пътека, конете не можеха да се подхлъзнат в пропастта, защото тя не представляваше гладка скала, а беше покрита с натрошени камъни. Колкото по-надолу се спускаха, толкова по-тъмно ставаше наоколо. Олд Файерхенд беше качил Елен Патерсън на коня си, вървеше отстрани и я подкрепяше. На всички се стори, че спускането продължи часове; най-после наклонът свърши, пътят стана по-равен, а скалната пукнатина се разшири дотолкова, че образува нещо като голяма зала без покрив. Тук Винету се спря и каза:

— Вече сме почти в долината. Ще останем тук, докато тъмнината ни позволи да се промъкнем незабелязано покрай индианците юта. Отведете конете назад, където има вода, и затъкнете устата на пленниците, за да не вдигат шум!

Той взе няколко ловци със себе си, за да им покаже къде се намират. Отпред, където „залата“ отново се стесняваше, се виждаше изход; който беше толкова тесен, че през него едва можеха да минат един до друг двама души. Този проход водеше пак нагоре, но не стигаше много далече. След няколко завоя мъжете се озоваха пред естествена завеса от пълзящи растения. Винету ги отмести малко встрани и те видяха пред себе си стара гора от високи и дебели дървета с такива гъсти корони, че последната светлина на деня не можеше да проникне през тях.

Винету се промъкна напред, за да се огледа. Когато се върна, съобщи:

— Вдясно от нас, на север, горят много огънове под дърветата. Там лагеруват юта. В долната част на долината е тъмно. Ще се прокраднем през нея. Може би там изобщо няма индианци. Най-много да са поставили двама или трима души да пазят входа на Еленовата долина. Ще можем лесно да обезвредим тези постове и да напуснем безопасно долината, но при условие, че Червения Корнъл не се намира в нея. Трябва да разберем непременно какво е станало с него. Затова, щом стане още по-тъмно, Винету ще се промъкне към огньовете заедно с Олд Файерхенд и Олд Шетърхенд, за да научи нещо.

След два часа тримата тръгнаха. Предпазливо закрачиха из гората. Нищо не се виждаше и нищо не се чуваше. Огньовете горяха доста надалеч. Бяха много. По техния брой можеше да се заключи, че тук лагеруваха много индианци. Тримата се промъкваха от дърво на дърво. Винету беше първи. Колкото повече приближаваха огньовете,

толкова по-лесно изпълнима ставаше задачата им. Светлината от пламъците улесняваше различаването на предметите пред тях. Движеха се покрай дясната страна на долината. Огньовете се намираха към средата ѝ. Може би червенокожите нямаха доверие на каменната стена. Скалните отломъци, забили се в земята, след като бяха изпочупили няколко дървета, доказваха, че много лесно може да се откърти и да падне някое парче от високата скална стена. Тримата мъже напредваха бързо. Вече се бяха изравнили с първите огньовете. Вляво от тях гореше силен голям огън, който беше отделен малко настрана от останалите. Край него седяха петима вождове, които се разпознаваха по орловите пера, поставени в косите им.

Тъкмо в този миг един от тях се изправи. Беше хвърлил бойната си мантия. Горната оголена част на тялото, ръцете и лицето му бяха изписани с крещящо жълта боя.

— Таб-вагаре!^[1] — прошепна Винету. — Той е вождът на капотейута и притежава силата на мечка. Вижете тялото му! Какви едри и здрави мускули, какви широки гърди!

Таб-вагаре направи знак на един друг вожд, който също стана. Този индианец беше по-висок от другия и едва ли бе по-малко як.

— Това е Тсу-ин-кутс^[2] — обясни Олд Шетърхенд. — Получил е такова име, защото преди години е убил четири бизона само с четири стрели.

Двамата вождове размениха няколко думи помежду си и се отдалечиха от огъня. Може би искаха да отидат при постовете. Те заобиколиха другите огньовете и така се приближиха значително към отвесната стена на скалите.

— Ах! — обади се Олд Файерхенд. — Ще минат близо покрай нас. Какво ще кажеш, мистър Шетърхенд, да ги пипнем ли?

— Да ги хванем живи?

— Разбира се!

— Би било хубав номер! Лягай бързо на земята! Заеми се с първия, а аз с втория!

Двамата юта се приближаваха. Вървяха един след друг. Изведнъж иззад тях изскочиха две фигури. Два силни юмручни удара — и двамата се строполиха на земята.

— Добра работа! — прошепна Олд Файерхенд. — Хванахме ги. А сега бързо да ги отнесем в нашето скривалище!

Всеки от двамата взе по един от индианците на гръб. Винету остана да ги чака, а те се отправиха към скривалището в скалите. Там оставиха новите пленници, които веднага бяха вързани, и се върнаха при Винету. Апачът чакаше на същото място. Сега не беше толкова необходимо да подслушват останалите трима вождове, ала трябваше да издирят мястото, където се намираше Червения Корнъл с бандата си. За тази цел се налагаше да пребродят цялата долина. Тримата смели мъже продължиха да вървят покрай високите скали, като оставиха огньовете от лявата си страна.

Наляво имаха добра видимост, но пред тях беше съвсем тъмно. Трябваше да бъдат внимателни. Там, където окото беше безпомощно, бяха принудени да се придвижват пипнешком. Винету се промъкваше първи, както ставаше обикновено в такива случаи. Изведнъж той се спря и издаде едно твърде силно и неспокойно „уф!“. Другите двама също спряха и се ослушаха напрегнато. След като всичко наоколо остана спокойно, Олд Файерхенд попита тихо:

— Какво има?

— Човек — отвърна апачът.

— Къде?

— Тук пред мен, в ръцете ми.

— Дръж го здраво! Не му позволявай да вика!

— Той не може да вика, защото е мъртъв.

— Удуши ли го?

— Беше вече умрял. Вързан е на кола на мъчението.

— Боже милостиви! На кола на мъчението.

— Да. Скалпът му е взет. Цялото му тяло е в рани. Вече е изстинал, ръцете ми са целите в кръв.

— Тогава белите са вече мъртви, а тук е мястото, където са ги измъчвали. Нека потърсим!

Започнаха да търсят пипнешком наоколо и след около десет минути намериха двадесетина трупа, които бяха вързани за дървета и колове.

— Твърде късно! — обади се Олд Шетърхенд тихо. — Обикновено червенокожите изчакват с измъчването на пленниците си поне до следващия ден. Но в този случай са избързали.

— А планът, скицата — възкликна Олд Файерхенд. — Загубена е вече!

— Още не е. Разполагаме с пленените вождове. Може би ще ни се удаде да ги разменим срещу скицата.

— Ако все още се намира тук и ако не е унищожена.

— Унищожена? Едва ли. Индианците са се научили вече да ценят стойността на такива хартии. Впрочем сетих се защо трамповете са били убити тъй бързо.

— Защо?

— За да има място за нас. Нашето пристигане им е било съобщено. Следователно ни очакват утре рано сутринта, а ако не се появим дотогава, сигурно ще изпратят разузнавачи да ни търсят.

— Пратениците, които са тръгнали, за да съобщят за идването ни, са несъмнено вече тук, но ямпа-юта още не са се появили — каза Винету.

— Не, няма ги още. Сигурно са изминали часове, преди да са се решили да се покажат на мястото, където лагерувахме, а пък после — да навлязат в теснината. Може би ще пристигнат едва рано сутринта, тъй като последната част от пътя е много трудна и през нощта не биха... слушайте. Ама наистина, идват, те са тук!

По-нагоре от мястото, където бяха застанали тримата, изведнъж се разнесоха силни радостни викове, на които отдолу отговориха веднага други гласове. Ямпа-юта идваха въпреки тъмнината и въпреки лошия път. От огньовете бяха измъкнати главни, с които лагеруващите индианци се затичаха да посрещнат новодошлите. Гората се освети и оживи така, че тримата се намериха в голяма опасност — можеха да бъдат забелязани всеки момент.

— Трябва да се махаме — прошепна Олд Файерхенд, — но в каква посока? И пред нас, и зад нас е пълно с хора.

— На дърветата! — посъветва Олд Шетърхенд. — В гъстите клони можем да изчакаме, докато премине вълнението им.

— Добре, да се качваме! Ах, Винету е вече горе!

Да, апачът не си беше губил времето с питане. Беше се метнал на долните клони и се беше скрил в короната на дървото. Двамата ловци последваха примера му, като се покатериха на съседните дървета.

При светлината на факлите и огньовете можеха да наблюдават идването на ямпа-юта. Щом новодошлите разбраха, че тук са били измъчвани и убити над двадесет души бели, помислиха, че са преследваните от тях хора, и поискаха да ги видят. Индианците се

приблжиха с няколко главни, за да им ги покажат и сега пред очите на скритите в листака се разкри гледка, която беше двойно по-ужасна при несигурната и трептяща светлина на главните.

Ямпа-юта разбраха, че тези трупове не са на търсените от тях хора. Всички започнаха да приказват един през друг. В този момент откъм долната част на долината проехтя проточен вик, един вик, който никога не може да бъде забравен, щом си го чул вече веднъж — предсмъртният вик на човек.

— Уф! — извика уплашено един от стоящите под дърветата вождове. — Какво беше това? Там са Жълтото слънце и Четирите бизона!

Разнесе се още един подобен вик и след това изтрещяха няколко изстрела.

— Навахите, навахите — извика един от вождовете. — Винету, Олд Шетърхенд и Олд Файерхенд са ги довели, за да си отмъстят. Напред, воини, нахвърлете се върху кучетата! Унищожете ги! Оставете конете и се бийте между дърветата!

Няколко секунди изминаха в хаотично тичане насам-натам. Всеки търсеше оръжията си. В огньовете бяха нахвърляни дърва, за да има достатъчно светлина за битката. Разнасяха се викове и крясъци. В гората отекваше многократно бойният вик на индианците. Трясъкът на изстрелите се приближаваше все повече. Тъмни силуети пробягваха от едно дърво към друго и дулата на пушките им блъваха пламъчета.

Юта отговаряха на стрелбата; отначало стреляха поединично и безразборно, но после образуваха отделни групи, които можеха да окажат сериозна съпротива. Нямаше едно общо полесражение, а около всеки огън се разгоряха отделни схватки.

Да, наистина нападаха навахите. Бяха се опитали да изненадат юта, но не успяха да обезвредят безшумно постове при изхода на долината. Техните предсмъртни викове предупредиха неприятелите им и сега трябваше да се бият гърди срещу гърди с тях; изходът от битката щеше да се реши от храбростта и броя на участващите в нея.

Оказа се, че индианците юта превъзхождат навахите по численост. Освен това познаваха местността по-добре от неприятелите си и ето защо постепенно навахите бяха изтласкани, въпреки че се биеха изключително храбро. Схватките се водеха с огнестрелно оръжие, ножове и томахоки. За тримата скрити зрители битката на

живот и смърт между двете индиански племена беше изключително вълнуваща гледка. На една страна се биеха двама, надавайки страхотни викове; на друга страна пък неколцина се избиваха в сатанинско мълчание. Където някой паднеше, противникът му веднага скачаше върху него, за да му вземе скалпа и да загуби може би в следващия миг своя собствен скалп.

От тримата вождове, които бяха седели край огъня, двама се биеха ожесточено заедно с воините си, за да ги въодушевяват с личния си пример. Третият се беше облегал на едно дърво близо до огъня, следеше внимателно развоя на битката и високо крещеше заповедите си наляво и надясно. Той бе пълководецът, който държеше в ръцете си всички нишки на отбраната. Дори и когато навахите бяха отблъснати далеч назад, той не напусна мястото си.

Битката се отдалечаваше все повече и повече. Вече беше време за тримата неволни свидетели да се погрижат за сигурността си. Пътят им към скривалището бе свободен. Слязоха от дърветата. Вождът все още продължаваше да стои на същото място. Шумът от битката се чуваше доста надалеч.

— А сега обратно! — каза Винету. — По-късно ще бъдат запалени огньовете на победата и тогава ще бъде късно за нас.

— Няма ли да пипнем и този вожд? — попита Олд Шетърхенд.

— Да. — отвърна Олд Файерхенд шепнешком. — Аз ще...

Той млъкна учудено. Из тъмнината изскочи като светкавица дребно, слабовато и накуцващо човече, замахна с пушката си и повали вожда на земята с добре прицелен удар на приклада. После хвана индианеца и го повлече назад в тъмнината. Същевременно от устата му се чуха не много високо казаните, но съвсем разбираеми думи:

— Каквото могат Олд Шетърхенд и Олд Файерхенд, туй можем и разбираме най-често и ние саксонците!

— Хобъл Франк! — не скри учудването си Олд Файерхенд. — Това човече е полудяло. Трябва бързо да го последваме, за да не направи някоя глупост.

— Съвсем не е полудял! — отвърна Олд Шетърхенд. — Вярно, той е забавен дребосък но е смелчага и съвсем не е лекомислен. Учил съм го на много неща и мога да кажа, че просто му се радвам.

Затичаха се след Франк и изчезнаха в тъмнината. Почти бяха достигнали входа на скривалището си, когато чуха точно пред себе си

изстрел. Веднага след това се разнесе смехът на Франк:

— Глупако, та внимавай къде се целиш! Ако искаш да ме улучиш, не бива да стреляш в луната! Ето каквото ти се полага и лека нощ!

Последва тъп удар, а после настана тишина. Тримата продължиха да вървят напред и се натъкнаха на Франк:

— Назад — заповяда той. — Тук се стреля!

— Стой, не стреляй! — предупреди го Олд Шетърхенд. — Ние сме!

— А, Олд Шетърхенд! — заговори Франк на родния си диалект. — Благодарни на бога, че си отвори устата! Ако не те бях познал по гласа, честна дума, щях да те направя на решето.

— Защо си напуснал скривалището? — попита Олд Шетърхенд.

— Само грижата ми за вас ме накара да навлека ризницата си. Едва бяхте тръгнали, и се раздадоха такива крясъци, сякаш враговете на тевтонците се бяха врязали в редиците им. После дочух стрелбата и започнах да бера страх заради вас. Ето защо грабнах пушката си и се измъкнах, без другите да забележат нещо в това абсолютно затъмнение. Наляво се стреляше. Вие се бяхте отправили надясно; натам тръгнах и аз. И там край едно дърво стоеше вождът като истукан. Това ме ядоса и аз го цапардосах вертикално, след което той падна на земята хоризонтално. Реших да го занеса на сигурно място и го повлякох. Но по едно време ми дотежа и седнах за малко върху неговия корпус юрис да си почина. Тогава отнякъде се промъкна някакъв червенокож четник и се прицели с пушката в мене. Избих я встрани и куршумът ѝ отлетя към Млечния път. С помощта на моя приклад го положих редом до вождя. А сега какво ще правим с тези момчета? Не мога да ги мъкна сам.

— Ще ти помогнем. Да се махаме бързо оттук! Стрелбата вече престана и трябва да се очаква завръщането на юта.

Двамата индианци, изпаднали в безсъзнание, бяха отнесени в скривалището, където ги вързаха и им запушиха устата като на останалите.

Да, воините на юта се върнаха, и то като победители. Запаляха много огньовете, взеха главни и започнаха да претърсват гората за убити и ранени. Навахите бяха взели със себе си своите, както повелява индианският обичай. При всеки намерен убит юта надаваха печални и

ядни викове. Трупите бяха събрани на едно място, за да бъдат погребани с почести. Забелязаха липсата на тримата вождове и предположиха че са пленени от навахите. При това откритие гората отново прокълкна от гневните викове на воините. Двамата останали вождове събраха около себе си по-изтъкнатите воители и започнаха съвещание, по време на което се произнесоха високо гневни речи.

Това наведе Винету на мисълта да се промъкне отново в долината, където може би щеше да разбере какво решение ще вземат юта. Задачата му не беше толкова трудна. Червенокожите бяха убедени, че са сами, и считаха всяка предпазливост за излишна. Отблъснатите навахи положително нямаше да се върнат, а и дори да станеше това, долу при изхода на долината имаше постове. Но никой от тях нямаше и най-малката представа, че вътре в самата долина се намираха много по-опасни противници от навахите. Така Винету успя да чуе всичко, което юта се канеше да предприемат.

Още през нощта искаха да погребат убитите. Оплакването и траурните песни бяха отложени за по-късно. Сега най-важното бе да освободят пленените вождове. Беше дори още по-важно от изчакването на Винету и белите му спътници, тъй като те бяха тръгнали към Сребърното езеро и бездруго сигурно щяха да попаднат в ръцете на юта. Затова сега юта искаха да извършат всички необходими приготовления, за да могат да започнат преследването на навахите още в ранни зори.

Винету започна да се оттегля бавно и предпазливо. Недалече от скривалището забеляза няколко коня. По време на битката тези животни се бяха подплашили и отделили от другите коне. Апачът се сети, че ще трябва да вземат със себе си новите пленници — тримата вождове и воина. Тези коне можеха да им послужат. Нуждаеха се от четири коня. Наблизо нямаше жива душа. Конете не се подплашиха при появяването му, защото беше индианец. Той хвана един от тях за оглавника и го поведе към скривалището. Олд Файерхенд стоеше скрит зад завесата от пълзящи растения. Той пое животното. По този начин бяха докарани още три коня. Наистина те се разпръхтяха за известно време, но скоро Винету ги успокои. След това апачът заличи грижливо всички следи, които водеха към скривалището им.

Вътре в скривалището никой не скучаеше. Имаше толкова много за разказване и слушане. Хобъл Франк беше седнал до своя приятел и

братовчед. По-рано той не се отделяше от Дебелия Джими и въпреки всички спорове с него бяха винаги едно сърце и една душа. Но след като намери братовчеда си от Алтенбург, нещата се промениха. Дрол никога не искаше да се покаже по-начетен и го оставяше да си приказва, без да го поправа. А това привърза братовчеда му с още по-голяма сила към него.

Понеже за следващия ден се предвиждаха нови изморителни преживявания, определиха постове чрез хвърляне на жребий, а останалите се опитаха да заспят, нещо, което естествено дълго не им се удаваше. Заспаха едва след полунощ, а още в ранни зори трябваше да стават, защото и без това не можеше да се спи при шума, вдиган от индианците при тръгването им. Скоро в долината не остана нито един юта. Вече можеха да напуснат скривалището си.

Най-напред за по-голяма сигурност оставиха постове при входа и изхода на долината, след което тя беше най-обстойно претърсена. Намериха един масов гроб, направен просто от каменна грамада, която беше издигната върху трупове. Намериха и няколко мъртви коня, убити от заблудени куршуми. Пътят към Сребърното езеро водеше (ако искаха да избягнат среща с юта) през пусти неплодородни местности. Щеше да им бъде много трудно да си намират храна. Убитите коне им бяха в този случай добре дошли. Уестманът не е много капризен. Той утолява глада си и с конско месо, ако няма друго. Често когато гостува на някои индианци, му сервират и печено месо от угоено куче. И така, избраха най-хубавите парчета месо от конете, нарязаха ги и запалиха няколко огъня, на които всеки можеше да изпече своя дял, за да трае по-дълго време.

След оттеглянето на юта устата на пленниците бяха освободени от кърпите. Но когато поискаха да бъдат пуснати, им обясниха накратко, че намеренията им са разгадани още в Гората на водата, където бе забелязано съобщението с огнените сигнали; затова засега им отказаха да ги освободят. После пленниците вече не пророниха нито дума.

Сега трябваше преди всичко да огледат трупове на убитите бели. Те бяха умрели при големи мъки. Мъжете, които ги бяха наобиколили, бяха видели и преживели много неща. Но въпреки това ги побиха тръпки от ужас, когато видяха телата на мъртъвците, покрити с многобройни рани. Трамповете бяха пожънали, каквото бяха

посяли. Най-лоша се оказа участта на Корнъл. Висеше завързан за кола надолу с главата напълно гол, също като всички негови съучастници. Червенокожите си бяха поделили дрехите им помежду си. Откраднатата от Корнъл скица на съкровището беше изчезнала. Ако не успееш да я получиш обратно от юта, трябваше да разчитат само на онова, което знаеше Олд Шетърхенд за мястото, където лежах скрити легендарните съкровища, освен ако двете Мечки случайно не пожелаеха да разкрият тайната на Сребърното езеро.

Свалиха мъртъвците от коловете на мъчението, положили ги един до друг и ги затрупаха с камъни. После, водени от Винету, всички се отправиха към Сребърното езеро по таен и заобиколен път.

[1] Таб-вагаре (юта) — Жълтото слънце. Б.а. ↑

[2] Тсу-ин-кутс — Четири бизона. Б.а. ↑

15. ПРИ СРЕБЪРНОТО ЕЗЕРО

Пред очите на белите се разкри величествен пейзаж, когато след няколко дни се приближиха вече до целта на изпълненото си с трудности пътуване. Техният път водеше през не много стръмен каньон, от двете страни на който се издигаха като вкаменели колоси огромни, високи скални маси с такива блестящи цветове, че просто заслепяваха очите. Към небето се извисяваха огромни пирамиди от пясъчници една до друга или пък една зад друга, също като декори; тези устремени към небесата пирамиди се състояха от различно оцветени пластове, наподобяващи етажи. Те ту образуваха прави отвесни стени, ту приличаха на стари замъци със своите многобройни колони, издадени напред ъгли, ръбове и стърчащи нагоре остри върхове. Слънцето беше застанало косо над тези великолепно творения и под лъчите му проблясваше цялото им неописуемо великолепие от цветове. Някои скали имаха блясъка на най-светлото синьо, а други — на наситено златисточервено. Между тях се намираха жълти, маслинозелени и блестящи огненомедни пластове, докато в падините се таеше тъмносив сянък. Но цялата тази картина беше мъртва, мъртва, докдето стигаше погледът на пътника. Липсваше й живот, липсваше й движение. Между скалите не течеше ни капка вода, не се виждаше ни стръкче трева и в дълбокото дъно на каньона. По безжизнените каменни стени не се забелязваше нито едно клонче, нито едно-единствено зелено листо, чийто цвят би зарадвал окото.

Но някои следи, които ясно личаха по скалите и от двете страни на каньона, доказваха, че тук в някои годишни времена тече вода. Тогава сухият сега каньон се превръща в корито на широка, дълбока и буйна река, която излива водите си в Колорадо. По това време каньонът става недостъпен за човешки крак и само много рядко някой смел уестман или индианец може да поеме риска да се впусне в развълнуваните води с крехкото си и несигурно кану.

По тази причина дъното на каньона беше покрито със заоблени камъни, между които имаше пясък. Това правеше пътя труден, защото

заоблените камъни се изплъзваха изпод копитата на конете при всяка крачка и ги изморяваха толкова много, че от време на време трябваше да спират, за да си отпочинат животните.

Олд Файерхенд, Олд Шетърхенд и Винету яздеха начело. Олд Файерхенд оглеждаше местността с такова внимание, което не можеше да не направи впечатление. На едно място, където две огромни каменни колони допираха нейде високо челата си, оставяйки долу помежду си разстояние, не по-широко от три метра, стесняващо се навътре още повече, ловецът спря коня си, хвърли наоколо изпитателен поглед и каза:

— Сигурно това е мястото, откъдето излязох, когато открих жилата. Но нека най-напред се огледам. Възможно е и да се лъжа.

Той понечи да слезе от коня си, за да разгледа мястото. Но апачът подкара своя жребец към процепа между скалите и подкани спътниците си по неговия спокоен и уверен начин:

— Нека моите братя ме последват, защото оттук започва един път, който значително скъсява разстоянието. И за конете е по-удобен от каменистото дъно на каньона.

— Нима Винету познава този процеп? — попита Олд Файерхенд изненадано.

— Да. Отначало той се стеснява още повече, но после пак се разширява, обаче не в клисура, а се превръща в гладка скална равнина, издигаща се постепенно нагоре като великанска плоча.

— Вярно е! Значи се намирам на прав път! Тази плоча продължава стотици метри нагоре. Знаеш ли какво следва после?

— Горният край на тази огромна плоча се спуска изведнъж стръмно надолу в една обширна котловина, от която започва нагоре тесен процеп между скалите с безброй завои. Той извежда в широката красива долина на Сребърното езеро.

— И това е вярно. А може би си видял в котловината нещо забележително?

— Не. Няма нищо, нищо не може да се намери, нито вода, нито трева, нито животни. Дори и насекоми не пълзят по вечно сухите й камънаци.

— Тогава ще ти докажа, че там може да се намери нещо, което е много по-ценно от водата и тревата.

— Да не би Олд Файерхенд да има предвид сребърната жила, която е открил?

— Да. Заради тази скалиста котловина предприех това далечно пътуване. Напред, да завием насам!

Те навлязоха с конете си един след друг в тесния процеп. Нямаше място за двама ездачи един до друг. Но скоро скалите започнаха да се отдръпват настрани и пред конниците се разкри огромен, гладък каменен триъгълник, обърнат с върха си към теснината, от която бяха излезли; той се издигаше нагоре между постепенно раздалечаващите се каменни стени, а високо горе хипотенузата му се открояваше на светлото небе като контрастна права линия.

Продължиха да се изкачват. Изглеждаше сякаш конете трябва да изкатерят някакъв великански покрив. Но наклонът не беше толкова голям, че да представлява особена трудност. Измина почти един час, докато се изкачат горе, където пред очите им се разстла каменна равнина, продължаваща няколко мили на запад; в предната ѝ част се виждаше котловината, за която бяха говорили Олд Файерхенд и Винету. Отгоре можеше да се види как от тази котловина започва тъмна черта, водеща на юг. Беше споменатата теснина, която извеждаше чак при Сребърното езеро.

Продължиха пътя си надолу. Наклонът бе толкова голям, че трябваше да слязат от конете. На някои места спускането ставаше опасно. Пленниците бяха свалени от конете, а краката им — развързани. Но щом стигнаха долу, отново ги качиха на конете и ги вързаха.

Олд Файерхенд искаше да покаже сега на приятелите си находището, което бе открил. Но пленниците не биваше да научат нищо. Затова ги отведоха на известно разстояние в тесния пролом и при тях оставиха няколко рафтъри, за да ги пазят. Останалите изобщо не се бяха качвали отново на конете си. Новината, че се намират при мечтаното находище, ги бе развълнувала.

Котловината имаше поне една английска миля в диаметър. Дъното ѝ беше покрито с дълбок пясък и отделни камъни с големината на човешки юмрук. Патерсън, инженерът, се огледа внимателно наоколо, след което каза:

— Възможно е да се натъкнем тук на някоя богата бонанса. Ако наистина има благороден метал, може със сигурност да се очаква, че ще бъде в големи количества. Тази огромна падина е била промивана от водите в продължение на хилядолетия. Водата е нахлувала през теснината между скалите откъм юг и понеже не е могла да се изтече по-нататък, е образувала огромни водовъртежи, които са разкървали скалите и са ги стривали на дребни камъчета и пясък. Дъното, на което стоим, се е образувало от наносите на довлечените от водите скални частици и сигурно съдържа и промит метал, който вследствие на по-голямата си тежест е останал най-отдолу и сега се намира под пясъка. Ако започнем да копаем до няколко метра дълбочина, ще разберем дали пътешествието ни е било напразно, или не.

— Не е необходимо да копаем. Достатъчно е да се докаже, че стените на този някогашен воден басейн съдържат търсения метал! — обади се Олд Файерхенд.

— Така е. Ако в тези стени има сребро, то с положителност и дъното на котловината е осеяно със сребро.

— Тогава елате! Ще ви дам и доказателства! — Олд Файерхенд закричи напред. Останалите го последваха, обхванати от най-голямо вълнение.

— Братовчеде, разхлопа ми се сърцето — призна си Хобъл Франк на Дрол. — Ако намерим тук сребро, аз си напълвам джобовете и се връщам в къщи, в Саксония. Там, на красивия бряг на Елба, ще си построя една така наречена вила и от рано до късно ще стоя на прозореца, за да показвам на хората каква изискана и видна личност съм станал.

— А аз — заяви Дрол, — ще си купя чифлик и двадесет коня и осемдесет крави и кози и няма да правя нищо друго освен извара и козе сирене. Това е най-важното в Алтенбургска околия.

Олд Файерхенд бе стигнал до скалната стена, която беше подмита и разядена на това място. Извади един камък, после още един и още един, така че скоро се откри пукнатина, запълнена в следствие с тези камъни. Първоначално тя е била естествена, а после е била изкуствено разширявана, нещо, което ясно си личеше. Олд Файерхенд бръкна вътре с ръка и каза:

— От това, което открих тука, бях взел със себе си проба и я дадох за изследване. Сега искам да видя дали и мнението на мистър

Патерсън ще бъде същото.

Когато извади ръката си, той държеше в нея някакво парче подобно на дебела тел, бяло на цвят, само тук-там с кафеникав оттенък; подаде го на инженера. Щом Патерсън го пое и погледна, той силно възкликна:

— Небеса, та това е чисто самородно сребро! От тази цепнатина ли го извадихте по-рано?

— Да, цялата беше пълна с такова сребро. Изглежда, че продължава доста навътре в скалата и е много богата на метал.

— Тогава мога да ви уверя, че добивът ще бъде изключително богат. Сигурно тук наоколо има още доста такива пукнатини и жили, съдържащи самородно сребро.

Олд Файерхенд се усмихна и извади още един, много по-голям предмет. Оказа се парче руда, голямо колкото два юмрука, което Патерсън грижливо разгледа и после възкликна:

— Наистина химическият анализ е по-сигурен, но мога отсега да се закълна, че имаме работа със сребърен хлорит, значи кераргирит!

— Вярно е. Резултатът от химическия анализ беше сребърен хлорит.

— А какъв е процентът на среброто?

— Седемдесет и пет процента чисто сребро.

— Какво находище! Но вярно е, че в щата Юта се среща предимно сребърен хлорит. Къде се намира жилата?

— Ей нататък в другия край на котловината. Затрупал съм я с дебел пласт камъни.

— Мистър Файерхенд, тук се намират милиони и откривателят им е богат човек! — извика Уотсън, предишният ръководител на смяна.

— Само откривателят ли? Не. Всички ще участвате в печалбата. Аз съм открил находището, мистър Патерсън е инженерът, а другите ще помагат в експлоатацията. Нали затова ви взех със себе си. Условията, при които ще работим заедно, и делът, който всеки ще получава, ще бъдат определени допълнително.

Думите му предизвикаха всеобща шумна радост, радост, която дълго не стихна. Повечето изявиха желание да започнат веднага на място по-нататъшните проучвания, но Олд Шетърхенд ги възпря, като ги предупреди:

— Не прибързвайте, джентълмени! Най-напред трябва да помислим за някои други неща. Не се намираме сами в тази местност.

— Но нали сме изпреварили червенокожите — забеляза англичанинът.

— Изпреварихме ги, да, но са наблизко. Навахите ще пристигнат при езерото най-много няколко часа след нас, а след тях положително веднага ще последват и юта. Нямаме никакво време за губене, необходимо е да се подготвим за тази среща.

— Това е вярно — намеси се Олд Файерхенд. — Все пак бих искал да разбера дали експлоатирането на мината ще срещне някакви затруднения. Мистър Патерсън ще може да ни го съобщи вероятно само за няколко минути.

Инженерът огледа местността с изпитателен поглед, след което се осведоми:

— На какво разстояние оттук се намира Сребърното езеро?

— След два часа ще бъдем там.

— На по-голяма височина ли се намира от това място?

— Значително по-високо е.

— Тогава е налице нужният пад на толкова необходимата ни вода. Но ще се нуждаем от тръби, а на първо време може да използваме и дървени улеи. Има ли наблизко дървета?

— Колкото искате. Сребърното езеро е обградено отвсякъде от гора.

— Чудесно! Може би няма да е необходимо да прокарваме тръби по цялото разстояние. Малко по-нагоре оттук можем да направим водохранилище. От езерото до водохранилището водата ще тече свободно. Но оттам надолу трябва да я хванем в тръби, за да получим необходимото налягане.

— Аха, за водното промиване на метала, нали?

— Да, разбира се, че няма да работим с кирки и лопати, а ще ломим скалите с вода. Само там, където водата се окаже безсилна, ще прибъгваме до барута. И при пясъчното дъно на котловината ще работим с вода, за да се доберем до металното ѝ съдържание.

— Но нали водата трябва да се оттича някъде, иначе котловината ще се напълни и няма да можем да работим.

— Правилно, оттичането! Трябва тепърва да се погрижим за него. Мисля, че на първо време ще ни свърши работа една помпена

инсталация, с чиято помощ ще можем да изкачваме и изхвърляме водата през височината, която преодоляхме. Оттам нататък тя сама ще се стича през процепа към каньона. Всичко това наистина изисква машини. Но те не са проблем. За два месеца ще можем да имаме всичко необходимо. Обаче има нещо, което ме кара да се замисля: кому принадлежи тази земя?

— На тимбабачите. Авторитетът на Винету ще е достатъчен да ги склони да ни я продадат, а после ще регистрирам официално продажбата пред властите.

— Това ме удовлетворява. Най-важното остава възможността да се докарат водите на езерото дотук. По време на по-нататъшното ни пътуване ще се оглеждам да видя какво може още да се направи. Да продължаваме напред!

Затрупаха отново малката цепнатина, отворена от Олд Файерхенд. После всички се качиха на конете, за да продължат прекъснатото си пътуване.

Минаха през нещо като овраг, където пленниците и пазачите им ги бяха чакали; той представляваше един улей, образуващ многобройни извивки, отдавна издълбан от водата в скалата, който на най-тясното си място беше широк три метра, а в най-широкото — не повече от шест метра. И тук нямаше никаква растителност. Някогашният поток бе пресъхнал изцяло и може би само през пролетта задържаше малко влага, но тя не беше в състояние да осигури живот на никакви растения.

Още не бяха достигнали Сребърното езеро, когато някогашното речно корито се разшири изведнъж, за да образува малко, равно място, оградено от скалите, сред което имаше неголямо езеро. Тук за първи път от доста време видяха трева. Конете бяха твърде изтощени от жегата, липсата на вода и трудния път. Не се подчиняваха вече на ездачите си, а искаха да пасат. Всички скочиха на земята и ги оставиха да задоволят глада си. Събраха се на групи и заговориха за богатствата, които се надяваха да спечелят тук.

Инженерът беше оглеждал пътя с най-голямо внимание. Ето че съобщи резултата от наблюденията си:

— Засега съм извънредно доволен. Пътят позволява не само докарването на вода, но и на всякакви предмети, от които имаме нужда. Трябва да кажа, че природата ни посреща дружелюбно.

— Слушай — обади се Хобъл Франк и ръгна братовчеда си в ребрата, — чу ли какво каза инженерът? Като че ли ще излезе нещо от моята вила.

— А също така и от моя чифлик! А-а, дръж се, Алтенбург, когато най-прочутите твои синове пристигнат с чувал пари, дълъг няколко метра! Братовчеде, ела, трябва да те прегърна!

— Все още не! — възпротиви се Франк. — Аз съм...

Той бе прекъснат, защото инженерът извика загрижено:

— Елен! Къде е Елен! Не я виждам!

Момичето беше видяло тук не само първата трева от два дена, но и няколко цветя и като момиче бе побързало да си набере. Влагата от Сребърното езеро достигаше чак дотук. Ето защо нагоре започваше все по-гъста растителност, покрила дори дефилето, водещо към Сребърното езеро. Елен продължаваше да бере цветя и да се отдалечава, докато стигна един завой. Тъкмо беше решила да се връща, когато иззад завоя се появиха трима мъже, трима въоръжени индианци. Момичето се вцепени от страх, опита се да извика за помощ, но не можа да издаде нито звук. Индианецът има придобито присъствие на духа. Във всяка ситуация той действа бързо и решително. Едва тримата бяха съзрели момичето, и двама от тях се хвърлиха, за да я хванат. Единият запуши устата ѝ с ръка, а другият насочи ножа си към нея и я заплаши на завален английски:

— Тихо, иначе мъртъв!

Третият се промъкна малко напред, за да види хората, с които бялата жена беше дошла, защото бе съвсем ясно, че не може да бъде сама на това място. Не бяха изминали и две минути, когато той се върна и прошепна на спътниците си няколко думи, които тя не разбра. После я повлякоха със себе си, без Елен да посмее да издаде никакъв звук.

Не след дълго дефилето свърши. То излизаше пред невисок планински склон, обрасъл в долната си част с храсталаци, преминаващи постепенно нагоре в гора. Елен бе помъкната между храстите към дървета, където се бяха разположили група индианци. Бяха оставили оръжията си на земята, но щом видяха другарите си с момичето, наскочаха и грабнаха оръжията.

Елен видя отправените към нея застрашителни погледи и си помисли, че се намира в голяма опасност. В този момент се сети за

тотема, който бе получила от Малката мечка на парахода. Той ѝ беше казал, че тази кожа ще я закриля срещу всякакви враждебни действия от страна на червенокожите мъже. Тя извади шнурчето с окачения на него тотем, развърза го и го подаде на индианеца, който имаше най-страшен вид, поради което тя го считаше и за най-опасен от всичките.

Червенокожият разгъна кожата, разгледа фигурите, извика от изненада и подаде тотема на стоящия до него. Тотемът започна да обикаля от ръка на ръка. Лицата наоколо станаха по-дружелюбни, а индианецът, който беше заговорил Елен, попита:

— Кой... ти дал... това?

— Нинтропан Хомош — отговори му тя.

— Къде?

— На парахода.

— Голямо огнено кану?

— Да.

— На Арканзас?

— Да.

— Това вярно. Нинтропан Хомош на Арканзас бил. А... кои мъже... там? — Той посочи назад към дефилето.

— Винету, Олд Файерхенд, Олд Шетърхенд.

— Уф! — извика индианецът. — Уф! — разнесоха се и виковете на останалите. Той искаше да я попита още нещо, но храстите изшумоляха и тримата споменати се появиха начело на останалите бели, които се втурнаха и веднага заобиколиха индианците. Долу при дефилето разузнавачът не беше успял да види Винету. Сега той го разпозна.

— Великият вожд на апачите! — извика той. — Това бяло момиче притежава тотема на Малката мечка и затова е наша приятелка. Взехме я с нас, защото не знаехме дали мъжете, които я придружават, са наши приятели, или врагове.

Индианците бяха покрили лицата си със сини и жълти ивици боя. Това даде основание на Винету да попита:

— Вие сте воини на тимбабачите, нали?

— Да.

— Кой е вашият вожд?

— Чианитзас. — Това име означава Дълго ухо. Сигурно този човек беше известен с острия си слух.

— Къде е сега той? — попита пак Винету.

— При езерото.

— Колко воини има тук?

— Сто.

— Има ли и други племена при езерото?

— Не. Но ще дойдат още двеста воини на навахите. Заедно с тях ще тръгнем на север, за да вземем скалповете на юта.

— Внимавайте да не изгубите собствените си скалпове! Поставихте ли стражи?

— Не, защо? Не очакваме никакви врагове.

— Идват повече врагове, отколкото ще ви бъде приятно. Голямата мечка при езерото ли е?

— Да, а също и Малката мечка.

— Заведи ни при тях!

Току-що откъм дефилето се зададоха няколко рафтъри с конете и пленниците, тъй като останалите бели бяха последвали Винету и ловците пеша. Сега всички се метнаха на седлата и тимбабачите застанаха начело, за да ги водят. Изминаха известно разстояние по планинския склон между дърветата. След това теренът започна отново да се спуска надолу и скоро видяха блясъка на водата. Бяха стигнали Сребърното езеро!

Долината, която вероятно можеше да се прекоси на дължина за два часа, а на ширина за около един час, беше обградена от огромни каменни бастиони, които блестяха в най-различни цветове, също като стените на каньона. Зад тези бастиони се издигаха нови и нови планински великани, изправили челата си един над друг. В многобройните клисури, които ги пресичаха, растяха дървета и храсти. Гората, спускаща се по-надолу, ставаше по-гъста, стигаше почти до езерото, оставяйки свободна само една тясна ивица, покрита с трева.

В средата на езерото се намираше зелен остров с една причудлива постройка от тухли, сушени на слънце. Изглежда, тя беше останала от времето на най-старите обитатели на тези земи, преди те да бъдат прогонени от сегашните индианци. На откритата крайбрежна ивица, покрита с трева, бяха построени няколко колиби близо до които се виждаха няколко лодки кану, завързани за колчета на брега. Островът имаше кръгла форма и диаметърът му беше може би около стотина крачки. Старата сграда бе покрита отчасти с цъфтящи

пълзящи растения. Останалата част от острова бе обрасла с цветя и храсти също като някоя градина.

Гората оглеждаше върховете на дърветата си във водата на езерото, а планинските върхове хвърляха сенките си върху него. Въпреки това водата не беше нито зелена, нито синя, нито пък имаше някакъв друг тъмен цвят. Тя блестеше по-скоро в сребристосиво. Никакъв ветреца не браздеше повърхността ѝ. Човек би могъл да си помисли, че дъното на долината пред него е напълнено с живак.

В колибите и около тях бяха налягали стотина тимбабачи. Те наскочаха развълнувани, като видяха, че към тях се приближава група от бледолики. Но щом разпознаха при тях и своите другари, бързо се успокоиха. Белите още не се бяха приближили съвсем, когато отсреща, на острова, от постройката излязоха две мъжки фигури.

Апачът сложи ръка на устата си и извика към тях:

— Нинтропан Хауей! Винету дойде!

Оттатък отекна вик вместо отговор. После всички видяха, как двете фигури се качиха в едно кану и загребаха към брега.

Бяха двете Мечки, баща и син. Сигурно бяха много учудени да видят толкова познати лица, но те не го издадоха с нито едно движение или гримаса. Когато Голямата мечка слезе на брега, той вдигна ръка, за да поздрави Винету, и каза:

— Великият вожд на апачите е навсякъде и където отиде, внася радост в сърцата на хората. Нинтропан Хауей поздравява Олд Шетърхенд, когото познава, поздравява и Олд Файерхенд, който бе с него на парахода!

Когато забеляза Леля Дрол, по лицето му се изписа усмивка. Спомни си за последната си среща с него и подавайки му ръка, рече:

— Моят бял брат е смел човек. Той уби пантерата и Голямата мечка го поздравява с добре дошъл!

Той така вървеше от човек на човек, за да поздрави всеки лично. Синът му се приближи към Елен, която беше слязла от носилката. Поздрави я и каза на завален английски:

— Малката мечка не мислил за възможно да вижда отново мила мис. Каква цел има нейно пътуване?

— Целта ни беше Сребърното езеро — отговори тя.

Лицето му просветна радостно и той не можа да скрие израза на изненада.

— Значи мис ще остане известно време тук? — попита той.

— Ще остана дори по-дълго време. — отговори тя.

— Тогава Нинтропан Хомош моли да му позволи бъде край нея! Тя трябва познае всички дървета, растения и цветя. Ще ловим риба в езерото и ще ловуваме в гората. Ще му разреши ли?

— С удоволствие. Радвам се, че те заварих тук. — Тя му протегна ръка, която той пое колебливо, но после я задържа известно време в дланта си.

Конете на новодошлите бяха отведени от тимбабачите в гората, където бяха и техните коне. Вождът им бе седял досега в колибата си, но ето че бавно излезе от нея с навъсено лице, защото никой не му бе обърнал особено внимание. Той беше мрачен човек с дълги крайници, които му придаваха донякъде вида на орангутан. Вождът се спря на известно разстояние и се загледа към планините над главите на белите, сякаш изобщо не го засягаха. Но си беше направил криво сметката, защото Леля Дрол пристъпи до него и каза:

— Защо Дългото ухо не се приближи? Не иска ли да поздрави прочутите воители на бледоликите?

Вождът промърмори нещо неразбираемо под носа си на своя език, но това не мина току така при Дрол, защото ловецът го потупа по рамото като стар познат и извика:

— Говори ми на английски, момче! Не съм учил езика ти.

Червенокожият отново изломоти няколко завалени думи и затова Дрол продължи:

— Не се преструвай! Знам, че говориш английски доста сносно.

— Но! — отрече вождът.

— Не говориш ли? А познаваш ли ме?

— Но.

— Хмм! Я си помисли. Сигурно ще си спомниш за мене.

— Но.

— Виждали сме се с тебе долу във форт Дифайънс!

— Но.

— Там седяхме трима бели и единайсет индианци. Поиграхме малко карти и пийнахме. Индианците пиха повече от белите и накрая не си помнеха вече имената. След това спаха цял следобед и през цялата нощ. Спомняш ли си вече, друже?

— Но.

— Не? Добре! Ние, белите, също легнахме да спим при индианците в дървената барака, защото иначе нямаше никакво място. Когато се събудихме, червенокожите ги нямаше. Знаеш ли къде бяха отишли?

— Но.

— Но с тях беше тръгнала и пушката ми, а и патронташът ми. На цевта на пушката ми имаше гравирано едно Л. Д., Леля Дрол. Странно е, че тези букви се намират на цевта на твоята пушка. Може би знаеш как са попаднали там?

— Но.

А моят патронташ беше украсен с мъниста и също така имаше буквите Л. Д. Носех го на пояса си, също както и ти своя. А както забелязвам за моя радост, твоят има същите букви като моя. Не знаеш ли откъде са се взели буквите на твоя патронташ?

— Но.

— Затова пък аз знам много добре как моите вещи са попаднали у тебе и ще те освободя от тях.

Той измъкна светкавично пушката от ръцете му и дръпна патронташа от колана му. После му обърна гръб. Ала вождът мигновено се намери при него и му заповяда на доста добър английски:

— Дай ги!

— Но! — отговори сега Дрол.

— Тази пушка принадлежи на Дългото ухо!

— Но!

— И патронташът също!

— Но.

— Ти си крадец!

— Но.

— Дай ги, иначе вождът ще те принуди!

— Но.

Тогава червенокожият извади ножа си. Дрол се изсмя весело и извика:

— Ти си Дългото ухо. Познавам те. Но пръстите ти са по-дълги от ушите.^[1] Признай си почтено истината и ще получиш предметите! И така отговори ми честно: познаваш ли ме?

— Йес! — отговори червенокожият най-неочаквано.

— Бяхме ли заедно във форт Дифайънс?

— Йес.

— Беше ли се напил?

— Йес.

— А след това изчезна ли с пушката ми и патронташа?

— Йес.

— Добре, тогава ще ги получиш обратно. Ето, вземи! А ето ти и ръката ми! Нека бъдем приятели. Но ще трябва да говориш английски и повече няма да свиваш. Разбра ли?

Дрол хвана десницата на червенокожия, разтърси я и му върна вещите. Червенокожият ги взе с безизразно лице, но каза с приятелски тон:

— Моят бял брат е приятел на Дългото ухо. Той знае кое е справедливо и кое не е; той намери тези вещи у Дългото ухо и му ги върна. Той е приятел на червенокожите мъже и ние го обичаме.

— Да, приятелю, и аз ви обичам. Ще го разберете много скоро, защото, ако не бяхме дошли, беше много вероятно юта да ви вземат скалповете.

— О-о, те едва ли ще дойдат! Навахите са ги разбили и скоро ще последваме победителите, за да можем и ние да вземем много скалпове от юта.

— Лъжеш се.

— Но нали виждаме при нас пленени вождове и воини на юта, значи юта са победени.

— Пленихме вождовете за наша сметка. Но навахите бяха позорно разбити и обърнати в бяг. Сега юта ги преследват и може би ще се появят при Сребърното езеро още днес.

— Уф! — извика Дългото ухо и от смайване забрави да си затвори устата.

— Нима Леля Дрол говори истината? — попита Голямата мечка.

— Да — увери го Олд Файерхенд. — Ще ви разкажем всичко, но най-напред трябва да се уверим, че неприятелят няма да ни изненада. Появяването му може да последва всеки миг. Нека петдесет войни на тимбабачите слязат веднага долу в каньона. Франк, Дрол, Дейви, Джими, Бил и Чичото да тръгнат с тях! Ще яздите до мястото, където каньонът се стеснява и ще залегнете зад скалите! Там има достатъчно издатини и вдлъбнатини в скалите, за да намерите прикритие. Сигурно

юта здравата ще напреднат зад навахите, за да достигнат заедно с тях Сребърното езеро. Трябва да помогнете на приятелите ни и щом забележите врага, веднага да изпратите някого да ни извести. Заведете най-напред конете си на водопой! И вие се напийте с вода, защото долу няма никаква вода, а Голямата мечка ще ви даде нещо за ядене.

Имаше достатъчно големи запаси от месо. Парчета месо бяха нанизани на кожени ремъци и окачени между дърветата да съхнат. Вода за пиене имаше в изобилие. От планините се спускаха няколко потока, които подхранваха езерото. Отведоха конете до един от потоците, за да утолят жаждата си. Скоро петдесетината индианци и шестимата бели бяха готови да тръгнат на път. Малката мечка ги поведе.

Долината на Сребърното езеро се простираше от север на юг; източната и западната ѝ страна бяха недостъпни, а откъм север в нея можеше да се проникне само през каньона и скалната теснина, откъдето бяха дошли белите, а изходът на долината водеше на юг, където езерото изливаше водите си в една клисура. Откъм юг засега не се очакваше неприятел — напротив по-скоро оттам се очакваха да дойдат навахите, които бяха техни приятели.

Всеки който огледаше внимателно околността на Сребърното езеро в северната му част, щеше скоро да стигне до убеждението, че по-рано водите му не са изтичали на юг, а откъм северната му страна, в каньона. Но сега между езерото и каньона се издигаше доста широко възвишение, подобно на дига, което не се е намирало по-рано на това място. То не беше образувано по естествен път. Следователно възникваше предположението, че е било издигнато изкуствено. Но ръцете, извършили тази работа, отдавна се бяха превърнали в прах, защото по дигата растяха дървета, които бяха поне на сто и петдесет години. Защо е била издигната тази огромна преграда? Дали все още можеше да се намери човек, който би могъл да даде отговор на този въпрос?

Изпратената от Олд Файерхенд група мина по дигата, зад която започваше каньонът. Той беше широк на това място само десетина метра и бе доста плитък, обаче постепенно се врязваше в скалите и ставаше по-дълбок. Колкото повече се увеличаваше дълбочината, толкова по-голяма ставаше и ширината му. Близко зад дигата изчезваха дърветата и храстите и скоро не се виждаше вече дори и трева.

Бяха яздили не повече от десет минути, когато стените на каньона достигнаха височина от тридесет метра. След около още петнадесет минути изглеждаше, сякаш стигат до небето. Тук вече се намираха и онези обли камъни, които толкова много затрудняваха ездата. След още четвърт час каньонът изведнъж стана много по-широк, двойно по-широк отколкото бе досега. Стените му бяха прорязани от горе до долу в най-различни форми. На места изглеждаше, като че ли скалите се крепяха на колони, образувачи сводести коридори, из които човек можеше да се скрие.

— Тук ще спрем — каза Малката мечка, който яздеше начело заедно с белите. — Наоколо има достатъчно дупки и пещери, където можем да намерим прикритие.

— А конете трябва да бъдат отведени малко назад — обади се Дрол, — за да не могат да се виждат оттук, където вероятно ще се завърже сражение.

Предложението му беше прието. Петдесет и седемте мъже се скриха из скалите от двете страни на каньона. Не чакаха дълго в това положение и ето че се чуха стъпките на един уморен кон, който се препъваше в камъните по дъното на каньона. Скоро се появи и ездачът — навах, чийто кон едва вървеше. Индианецът изглеждаше ранен, защото дрехите му бяха покрити с кървави петна. Въпреки това той непрекъснато се опитваше да подкара коня си по-бързо напред, служейки си с крака и ръце.

Малката мечка излезе от прикритието си. Щом навахът го видя, спря коня си и извика:

— Уф! Моят малък брат! Пристигнаха ли вече очакваните воители на навахите?

— Още не са.

— Тогава сме загубени! Великия Дух ни изостави и започна да помага на кучетата юта. Нападناхме ги в Долината на елените, но ни победиха. Побягнахме и те започнаха да ни преследват, а днес рано сутринта към тях се присъедини нова голяма група. Сега са четирикратно по-многобройни от нас и ни следват по петите.

— Уф! Тогава вашите хора сигурно са унищожени?

— Почти. На около десет пушечни изстрела по-надолу се води жестока битка. Изпратиха ме, за да доведе помощ от езерото, защото

си мислехме, че очакваните воини са вече тук. А сега нашите хора са загубени.

— Все още не са. Слез от коня и си почини тук! Ще ви изпратим помощ.

Трябваше по най-бързия възможен начин да се окаже помощ на навахите, изпаднали в такова положение, и да им се даде възможност да се оттеглят. Изпратиха един вестоносец към Сребърното езеро, оставиха наваха при конете и всички се втурнаха бързо към полесражението.

Да, положението на навахите наистина беше лошо. Повечето от конете им бяха застреляни. Воините намираха зад труповите животните единственото прикритие, защото стените на каньона тук бяха прави и гладки и не предлагаха никаква защита. Изглежда, навахите бяха пред свършване на стрелите, защото стреляха само тогава, когато бяха сигурни в улучването на целта. Неколцина от най-смелите тичаха наоколо и събираха стрелите на юта. Противникът им бе толкова многоброен, че се беше подредил в няколко редици една зад друга, които изпълваха цялата ширина на каньона. Те водеха боя без конете си; бяха ги оставили назад, за да не бъдат улучени в разгара на битката.

Сега бойните викове на индианците заглъхнаха за кратко време. Всички видяха пристигането на подкрепленията. Белите застанаха най-открито в средата на каньона, щом се убедиха, че разстоянието позволява на куршумите им да стигат до воините на юта; вдигнаха пушките си, прицелиха се и дръпнаха спусъците. Виковете от редиците на юта доказаха, че стрелците се бяха целили добре. Последваха нови шест изстрела и нови викове. Тимбабачите се запромъкваха напред, за да се приближат до враговете си дотолкова, че да могат да ги обстрелват.

Хъмпи Бил изрази мнението, че шестимата бели не бива да стрелят наведнъж, защото в този случай възниква твърде голяма пауза при пълненето на пушките. Предложи трима да стрелят и трима да зареждат; другите се съгласиха. Скоро стана ясно какво могат да направят шест отлични стрелци с добри пушки. Всеки изстрел улучваше някого. Юта започнаха да се оттеглят. Само онези от тях, които имаха пушки, продължаваха да оказват съпротива. Но пушките

им не биеха надалеч, а те не смееха да се приближат повече. Тогава Хобъл Франк извика на Малката мечка:

— Ние шестимата ще задържаме противника. Кажи на навахите да се изтеглят зад нас!

Синът на вожда последва тази покана, навахите скочиха и побягнаха назад, за да заемат позиции зад белите. Едва сега можеше да се забележи колко са големи загубите на навахите. Бяха оцелели в най-добрия случай към шестдесет души, от които поне половината бяха без коне. За щастие сега имаха възможност да се изтеглят безпрепятствено, защото заедно с белите останаха и тимбабачите, които държаха юта в шах.

Постепенно започнаха да се оттеглят и спасителите на навахите. Юта се движеха просто по петите им. Те пестяха стрелите си и се сражаваха само с пушки. Така едните се изтегляха от едно място на друго, а другите ги следваха, докато отстъпващите достигнаха до мястото, където се бяха скрили преди. Белите предложиха всички да се изпокрият бързо в пещерите и вдлъбнатините на скалите. Малката мечка играеше ролята на преводач. След малко всички изведнъж се отдръпнаха назад и от доскоро тъй наблизко преследваните хора не остана и следа. Намираха се на сигурно място, защото наоколо имаше прикрития срещу стрели и куршуми, докато войните на юта нямаше къде да се скрият. Ако и очакваната помощ дойдеше скоро, можеха съвсем спокойно да гледат на по-нататъшния развой на битката.

А тази помощ вече се беше отправила на път. Олд Файерхенд бе разказал накратко на Голямата мечка случилото се. Лицето на индианеца доби загрижен вид и той каза:

— Нинтропан Хауей предупреждаваше навахите. Посъветва ги да почакаат, докато се съберат всички техни воини. Но те мислеха, че юта още не са се обединили, и смятаха да унищожат отрядите им поотделно. А сега ги сполетя същата съдба, която искаха да приготвят на враговете си. Дори да успеят да избягат в планината, броят на преследвачите им ще нараства непрекъснато и никак не е изключено да видим тук, край Сребърното езеро, събрани около хиляда юта.

— А какво е твоето положение? Дали юта ще се отнесат към тебе като към неприятел?

— Сигурно.

— Тогава се намираш в опасност.

— Не.

— Може би защото разчиташ на тимбабачите и очакваш още навахи?

— Не. Нинтропан Хауей разчита само на себе си.

— Не мога да те разбера.

— Той не се страхува и от хиляда юта, защото само ако вдигне ръката си, те ще бъдат загубени. Само един кратък миг ще ги убие всичките.

— Хмм! Всичките ли?

— Не ми ли вярваш? Да, вие бледоликите сте много умни хора, но никой от вас няма да се сети за подобно нещо.

Той изрече тези думи гордо и спокойно. Олд Файерхенд повдигна рамене. Погледът му обходи скалите и планините около езерото. После по лицето му заигра лека усмивка и той каза:

— Но и ти не си бил човекът, който се е сетил за това.

— Не. Но кой ти каза?

— Аз самият го разбрах. Ти спомена, че ние белите не бихме могли да се сетим за подобно нещо. Е, аз ще ти докажа обратното. Ние сме достатъчно умни, за да можем да надникнем в душите ви.

— Ти мислиш, че знаеш защо Голямата мечка не се страхува и от хиляда неприятели?

— Да.

— Каж ми!

— Добре! Казваш, че ще убиеш хиляда юта за няколко мига?

— Да.

— Ако се намират в каньона?

— Да.

— Това не може да се постигне с ножове, пушки или други някакви оръжия, а само чрез някаква природна сила. Чрез въздуха, чрез буря? Не. Чрез огън? Пак не. Значи с помощта на вода.

— Мислите ти са добри и умни. Но, ще стигнат само дотук.

— Ще видим! Къде ще намериш достатъчно количество вода, за да убиеш толкова много хора? В езерото. Ще влязат ли тези хора в езерото? Не. Следователно езерото трябва да отиде при тях. Водите му ще се излеят внезапно в каньона. Как може да стане това? Между езерото и каньона се издига висока и здрава дига. Е, някога тази дига не се е намирала там. Била е построена, а същевременно е било

направено някакво съоръжение, с чиято помощ тя може внезапно да се отваря, тъй че сухият каньон да се превърне в буйна река само за един миг. Отгатнах ли?

Въпреки че индианците умеят да запазват спокойствие при всякакви случаи, Голямата мечка скочи и извика:

— Ти да не си всезнаещ?

— Не, но мога да мисля.

— Наистина отгатна! Но как е достигнала тази тайна до Голямата мечка?

— Той я е наследил.

— А как се отрицва дигата?

— Ако ми разрешиш да я разгледам по-подробно, ще мога скоро да ти отговоря на въпроса.

— Не, Нинтропан Хауей няма право да ти даде такова разрешение. Но можеш ли да отгатнеш защо е била издигната дигата?

— По две причини. Първо, като средство за защита. Всички завоеватели на южните области са идвали откъм север. Този голям каньон е бил обикновено техният път. Дигата е била построена, за да препречи този път и за да може водата от езерото внезапно да се излива в каньона.

— А втората причина?

— Съкровището.

— Съкровището? — попита вождът, като отстъпи крачка назад.
— Какво знаеш за него?

— Нищо. Но мога да отгатна много неща. Виждам езерото, бреговете му, околността му и размислям. Преди да е била построена дигата, не е имало и езеро, а дълбока долина, през която потоците са се стичали надолу по каньона, който сами са издълбали в скалите. Тук е живял богат народ. Дълго време се е борил срещу нахлуващите завоеватели. Но най-сетне този народ разбрал, че трябва да отстъпи скъпоценностите си, свещените си съдове, тук, в долината, и издигнали дигата, за да се образува голямо езеро, чиито води да бъдат безмълвни пазачи на съкровището.

— Мълчи, мълчи! — извика Голямата мечка уплашено. — Да не говорим за съкровището, а само за дигата! Да, Голямата мечка може да я отрицаш. Може да удави хиляда и повече юта, ако те се намират в каньона. Да го стори ли, ако дойдат?

— За бога, не! Има и други средства да ги сломим.

— Какви? Оръжията ли?

— Да, а също така и заложниците, които лежат там в тревата. Неприятелите ни ще бъдат принудени да се съгласят с някои наши условия, за да спасят вождовете си. Затова заловихме тези заложници и ги докарахме с нас.

— Тогава трябва да откараме пленниците на сигурно място.

— Има ли наоколо подходящо място?

— Да. Но нека първо ядат и пият. След това ще ги преместим.

Развързаха ръцете на пленниците. Те получиха месо и вода, след което отново ги вързаха. После с помощта на неколцина тимбабачи ги пренесоха на острова в няколко от стоящите до брега канута. Олд Файерхенд, Олд Шетърхенд и Винету също се прехвърлиха на острова. Бяха любопитни да разгледат вътрешността на постройката.

Тя разполагаше само с приземен етаж, разделен от стена на две помещения. В едното от тях имаше огнище, а другото представляваше спално помещение, обзаведено много оскъдно. В него се намираха един хамак и една постеля и това бе всичко.

— Нима ще оставим пленниците тук? — попита Олд Файерхенд.

— Не, защото все пак оттук могат да избягат. За тях има едно много по-сигурно място. — Голямата мечка отмести постелята настрани. Тя се състоеше от една дървена рамка от сковани напречни дървени парчета, върху които бяха постлани рогозки и одеяла. Отдолу се показва четириъгълен отвор, през който се слизаше по дебелия ствол на дърво също като стълба, защото в него бяха изсечени вдлъбнатини. Вождът започна да се спуска надолу. Олд Шетърхенд го последва, а останалите трябваше да подават пленниците един подир друг.

През отвора влизаше малко светлина, която можеше да освети подобното на мазе помещение. То бе по-голямо от горното спално помещение. Удължението му се падаше откъм страната на градината. Отсрещната му страна беше заградена със стена от непечени тухли, в която нямаше нито врата, нито някакъв друг отвор. Когато ловецът удари няколко пъти по нея, по звука успя да разбере, че отвъд има друго помещение и че стената не е дебела. И така от другата страна се намираше второ подземно помещение, и то точно под горната стая с огнището. Но въпреки, че горе ловецът се бе огледал старателно наоколо, не забеляза никакъв отвор в пода.

Пленниците бяха свалени в мазето и поставени един до друг на пода. Олд Шетърхенд се страхуваше, че няма да имат достатъчно въздух за дишане. Когато изказа гласно опасенията си, Голямата мечка обясни:

— Ще имат достатъчно въздух. Близко до тавана има дупки, които водят извън самата постройка. Там е строено с кухи тухли, тухли с канали. Някогашните жители в тази област са знаели много добре какво вършат.

Олд Шетърхенд направи уж неволно няколко по-твърди крачки из помещението. Подът на мазето също издаде глух звук. Несъмнено още преди изкуственото създаване на езерото островът е бил иззидан във вид на висока кухня постройка, която после била укрепена от страни с водонепроницаем „кожух“ от камък и глина. Беше ли възможно нейде долу, в дълбочините под острова, да се пази съкровището?

За по-нататъшни изследвания сега нямаше време, защото и последният пленник беше сложен на земята и вождът се заизкачва обратно нагоре. Олд Шетърхенд трябваше да го последва. Под стряхата на сградата висяха големи парчета сушено и опушено месо, нанизани на пръчки. Взеха в лодките малък запас от месото, за да го занесат на брега. Тъкмо когато стъпиха на него, се появи, покрит в пяна, конят на пратеника, който бе пристигнал, за да иска помощ. Всички грабнаха оръжията си и се затичаха към конете. Разбира се, Елен трябваше да остане, а с нея и баща ѝ, за да я пази. Голямата мечка ги посъветва да се пренесат на острова, където щяха да бъдат в безопасност. Инженерът се качи с нея в едно кану, взе оръжията си и се отблъсна от брега, щом останалите препуснаха към каньона.

От предпазливост поставиха силна охрана при теснината, през която днес белите бяха пристигнали при Сребърното езеро. Тази охрана бе напълно достатъчна, за да прикрива тила им.

Останалите пришпориха конете в много по-бърз галоп от предишната група. Препускаха презглава и за четвърт час изминаха пътя, за който на другите бяха необходими четиридесет и пет минути. Достигнаха мястото, където стояха конете на биещите се. Пред тях се разнесоха изстрели. Скочиха от конете, оставиха ги при другите, разделиха се бързо наляво и надясно и успяха да стигнат незабелязано от юта до отделните пресечени групи скали, където се бяха укрепили приятелите им.

Юта си мислеха, че все още имат работа с онези, които бяха видяли. Решиха, че вече отдавна щяха да спечелят битката, ако бяха предприели бързо нападение, и се приготвиха да наваксат пропуснатото. Внезапно се разнесе дивият им боен вик и те се хвърлиха напред. Изминаха само две минути, през които непрекъснато се стреляше и от двете страни, а после юта се оттеглиха, оставяйки много убити и ранени.

Олд Шетърхенд беше застанал зад една колона и бе стрелял няколко пъти, стремейки се само да ранява атакуващите индианци. Сега забеляза, че тимбабачите изскочиха с намерение да скалпират убитите. И вождът им беше с тях.

— Стой! — извика ловецът със силен глас. — Не пипайте убитите!

— Защо? Тези скалпове ни принадлежат! — отговори Дългото ухо. — При тези думи той извади ножа си и се наведе над един ранен, за да вземе скалпа му. В следващия миг Олд Шетърхенд се озова до него, насочи револвера си към главата му и го заплаши:

— Ако направиш и едно рязване с ножа, ще те застрелям!

Дългото ухо се изправи и попита учудено:

— Та какво толкова имаш против това? Юта също биха ни скалпирали.

— Ако се намирах при тях, също нямаше да го направят. Не мога да търпя такова нещо, а още повече при ранените.

— Нека тогава ранените си запазят скалповете, но ще скалпираме убитите.

— С какво право?

— Дългото ухо не може да разбере! — отвърна индианецът смаяно. — Всеки убит враг трябва да бъде скалпиран!

— Но тук лежат много убити. Ти ли ги победи всичките?

— Не. Вождът повали един.

— Кой е той?

— Вождът не може да каже точно.

— А мъртъв ли е? Покажи ми един убит, в когото ще се намери куршумът от твоята пушка. Него можеш да скалпираш, но друг не!

Вождът се оттегли, мърморейки, към прикритието си и неговите хора го последваха. Ето че откъм мястото, където се намираха отблъснатите юта, се разнесоха виковете. Докато ловецът беше стоял

между тимбабачите, те не го бяха забелязали. Но сега, когато бе останал за момент сам на открито, го познаха и се развикаха:

— Олд Шетърхенд! Омагьосаната пушка, омагьосаната пушка!

Той се запъти бавно към тях и когато стигна на разстояние, от което можеха да го чуят, извика:

— Приберете вашите убити и ранени! Подарявам ви ги!

Един от вождовете им излезе малко напред и отвърна:

— Вие ще стреляте по нас!

— Няма. — Олд Шетърхенд се върна зад прикритието си.

Колкото и вероломни да бяха юта, те не допускаха този ловец да ги измами, да постъпи предателски. Затова изпратиха отначало само двама от хората си, за да видят как ще реагират противниците им; двамата вдигнаха един ранен и го отнесоха. После се върнаха и отнесоха втори. Тъй като и сега никой не предприе някакво враждебно действие срещу тях, доверието им бе спечелено и скоро се приближиха повече индианци. Олд Шетърхенд отново излезе напред и им извика:

— Чакайте, останете! Няма да ви сторим нищо лошо.

Те спряха. Ловецът отиде до тях и попита:

— Колко вождове има сега при вас?

— Четирима.

— Кой е най-главният от тях?

— Кай-унуне.^[2]

— Кажете му, че искам да говоря с него! Нека дойде на половината разстояние между нас, където ще го чакам. Така ще се срещнем по средата. И двамата ще бъдем без оръжия.

Те съобщиха това на вождата си и донесоха отговора му:

— Ще дойде заедно с другите трима вождове.

— Аз ще взема само двама мои другари. Щом си свършите тук работата, нека вождовете дойдат.

Скоро от двете страни един към друг се отправиха четиримата вождове и Олд Шетърхенд заедно с Олд Файерхенд и Винету. Срещнаха се по средата между двете позиции, поздравиха се мълчаливо и насядаха едни срещу други на земята. Гордостта не позволяваше на червенокожите да започнат да говорят веднага. Личеше си, че Големия вълк не се чувстваше съвсем спокоен. Известно време двете противни страни се оглеждаха едни други, докато най-после най-възрастният от юта, а това беше Тътнещия гръм, изгуби

търпение и реши да заговори. Той стана, изпъна фигурата си, зае поза, изпълнена с достойнство, и започна:

— Когато голямата земя принадлежала все още само на синовете на Великия Маниту и при нас не е имало бледолики...

— ... тогава сте могли на воля да държите дълги речи — прекъсна го Олд Шетърхенд. — Но бледоликите обичат да се изразяват по-накратко и затова и сега ще постъпим така.

Когато червенокожите имат съвещание, то може да се проточи безкрайно. И сегашният разговор щеше да трае часове, ако Олд Шетърхенд не беше прекъснал още уводните му думи. Вождът му хвърли поглед, в който се четеше учудване и гняв, после седна отново и каза:

— Тътнещия гръм е прочут вожд. Той е видял много повече лета от Олд Шетърхенд и не е свикнал да бъде прекъсван от млади мъже. Хау!

— Един мъж може да е видял много лета и въпреки това да е видял и научил по-малко неща от някой по-млад човек. Ти искаш да говориш за времената, когато при вас още не е имало бледолики. Но ние имаме намерение да говорим за днешния ден. И щом като аз съм онзи, който те повика, то аз ще бъда и човекът, който ще вземе първи думата, за да ти съобща, какво искам от тебе. И аз казах. Хау!

Това беше много остра забележка. Червенокожите мълчаха и Олд Шетърхенд продължи:

— Ти спомена името ми, значи ме познаваш. Познаваш ли и двамата воини, които седят до мене?

— Да. Те са Олд Файерхенд и Винету, вождът на апачите.

— Тогава сигурно знаеш, че винаги сме били приятели на червенокожите мъже. А защо ни преследвате?

— Защото сте приятели на нашите врагове.

— Не е вярно. Големия вълк ни плени, без да сме му сторили и най-малката злина. За да спасим живота си, трябваше да се защитаваме срещу юта.

— А защо убихте в Гората на водата Стария вожд и пленихте другите вождове?

— Пак само за да се спасим.

— Но сега се намирате при навахите и тимбабачите, които са наши врагове.

— Не, нямаме никакви лоши намерения. Искахме да стигнем до Сребърното езеро и ги заварихме тук. Чухме, че предстои въоръжена борба между вас и тях, и побързахме да ви помирим.

— Ние искаме отмъщение, а не мир!

— Знам, че сте били тежко обидени. Но не е справедливо от ваша страна да си отмъщавате на невинни хора. Ако всичко зависеше от вас, ние отдавна да бяхме умрели на кола на мъчението като другите бледолики в Долината на елените.

— Какво знаете за тях?

— Всичко. Ние погребяхме трупите им.

— Значи ти си бил там?

— Да. Бяхме посред вас. Чухме, което говореха юта, и видяхме, каквото правеха. Намирахме се между дърветата, когато дойдоха навахите, и видяхме как ги прогонихте.

— Не е възможно! Не е вярно!

— Ти знаеш, че не лъжа. Попитай вождовете на юта, които бяха там.

— Как да ги попитам? Те изчезнаха. Великия Дух ги е извикал при себе си.

— Не е. Великият Дух не иска и да знае за такива вероломни и подли мъже. Той ги предаде в ръцете ни.

— Езикът ти не казва истината. Той изговаря тези думи само за да ни принуди да сключим мир.

— Да, ще ви принудя да сключите мир, но сега ви казвам истината. Вечерта, когато бяхме при вас в Долината на елените, пленихме тримата вождове. Ще ти докажа, че говоря истината. Какво е това?

Олд Шетърхенд измъкна от джоба си тесен кожен ремък с прикрепени към него парчета от пъстри мидени черупки, изрязани в цилиндрична форма, и го показва отблизо на Тътнещия гръм.

— Уф! — извика уплашено старият вожд. — Вампумът на Жълтото слънце!

— А този? — ловецът измъкна втори вампум.

— Вампумът на вожда Четирите бизона!

— А третият?

Когато той показва и третия вампум, вождът сякаш загуби способността си да говори. Направи едно движение, изразяващо

уплахата му, и процеди през зъби:

— Никой вожд не дава другиму вампума си. Той е най-свещеното нещо за него. Който притежава вампума на някой друг, го е убил или пленил. Живи ли са още тримата вождове?

— Да. Те са наши пленници.

— Какво ще правите с тях?

— Живот за живот, кръв за кръв? Сключете мир с навахите и тимбабачите и ще ви върнем пленниците!

— И ние имаме пленници. Да ги разменим човек за човек!

— Ти за някое момче ли ме смяташ, та си мислиш, че не знам, че един вожд се разменя поне срещу тридесет воини? Аз ти казвам: ако не сключите мир с нас, много малко от вас ще видят отново родните си вигвами!

Тътнещия гръм се загледа мрачно и нерешително в земята. Тогава се изправи Олд Файерхенд, изпъна великанската си фигура с израз на досада и каза:

— Pshaw! Защо приказваме, щом имаме оръжия! Нека Тътнещия гръм ни каже бързо дали иска война, или мир. Тогава ще знаем какво да правим и ще му дадем заслуженото: живот или смърт.

— Не можем да решим нещата така бързо.

— Защо не? Мъже ли сте, или жени?

— Ние не сме жени, а воини. Но на мъжа не подобава да има гореща кръв. Сега ще се върнем и ще обмислим какво да направим.

— Помислете, че след половин час ще се спусне нощта!

— И през нощта можем да ви кажем какво сме решили. Онзи, който иска да съобщи на другите нещо, било ние, или вие, трябва да даде първо един изстрел и после да извика високо. Другите ще му отговорят. Аз казах. Хау! — Индианецът стана, кимна едва забележимо с глава и се отдалечи. Другите последваха примера му.

— Тъпчем все на едно и също място! — гневеше се Олд Файерхенд.

— Моят брат говори твърде ядосано — обади се Винету спокойно. — Той трябваше да остави Олд Шетърхенд да говори по-нататък. Тътнещия гръм се беше замислил сериозно и не след дълго щеше да се вразуми.

Изглежда, Олд Файерхенд разбра правотата на тази забележка, защото не отговори нищо. Когато се върнаха при другите, Дългото ухо

ги посрещна с въпроса:

— Вождовете на юта бяха четирима. Защо отидохте само вие тримата при тях?

— Защото бяхме достатъчно — отвърна му Олд Файерхенд троснато.

— Но тук има и други мъже. Дългото ухо също е вожд и трябва да участва в съвещанията, както и вие.

— Стига сме приказвали излишни неща. Нямахме нужда от четвърти човек.

Дългото ухо замълча. Ако лицето му не бе покрито с бои, щеше да издаде гнева му. Той се намираше изобщо в лошо настроение, защото беше уличен в кражба от Дрол, а бе принуден да преглътне яда си. После Олд Шетърхенд го унижи пред собствените му хора, като му забрани скалпирането. Този вожд беше един страхливец, който не притежаваше смелостта открито да се противопоставя. Затова пък гневът, който той старателно прикриваше, го гризеше отвътре с все по-голяма сила.

Започна да се смрачава и скоро настана нощ. Не можеше да се очаква, че юта ще рискуват да нападнат отново, но все пак бе необходимо да вземат мерки за осуетяване на подобни опити. Трябваше да бъдат поставени стражи. Дългото ухо предложи доброволно себе си и няколко от тимбабачите, които щяха да поемат тази задача; желанието му не можеше да бъде отхвърлено.

Заедно с вожда общо пет души образуваха верига напреко през каньона. Дългото ухо се намираше най-надясно. Гневът продължаваше да го яде отвътре. Имаше силното желание да покаже на тези бели, че той е важна личност, която не бива току-така да бъде заобикаляна. Да речем, нямаше да бъде лошо, ако юта крояха някоя подлост и той успееше да се промъкне и да ги подслуша! Тази мисъл не му даваше покой и най-сетне той се реши да я приведе в изпълнение. Запромъква се предпазливо напред. Но това не бе толкова лесно, както си го беше представял, защото заоблените камъни постоянно се изплъзваха под дългите му крайници. Ето защо той насочи вниманието си повече надолу, към земята, по която пълзеше, отколкото пред себе си. Отново се изтърколи един камък под него — отстрани се появи някаква тъмна маса — пред него също. Две яки ръце се сключиха около гърлото му

като железни скоби, две други ръце притиснаха лактите му към тялото. Дишането му спря и той загуби съзнание.

Когато се съвзе, видя, че лежи между двама души, допрели острието на ножовете си до голите му гърди. Ръцете и краката му бяха вързани, а устата му запушена. Той направи леко движение и то беше забелязано от третия човек, който бе седнал до главата му. Последният сложи ръка върху челото му и тихо каза:

— Ние познахме Дългото ухо. Ако вождът е умен, няма да му се случи нищо лошо. Но ако не е умен, ще усети ножовете ни в тялото си. Нека кимне с глава, ако чува думите на Тътнещия гръм!

Плененият вожд направи желанието знак. Той се намираше между живота и смъртта и беше съвсем понятно, че той избра живота.

— Нека Дългото ухо ни даде да разберем дали ще говори тихо, ако освободим устата му! — продължи другият.

Вождът кимна отново и парцалът беше изваден от устата му, но Тътнещия гръм го предупреди веднага:

— Ако кажеш високо само една-единствена дума, ще умреш. Но ако искаш да се побратимиш с нас, ще получиш и част от плячката ни. Отговори ми!

Плячка! При тези думи през главата на тимбабача премина светкавично една мисъл. Веднъж бе подслушал разговор между Голямата и Малката мечка, разговор, който още звучеше в ушите му. Плячка! Да, щеше да има плячка, и то плячка, каквато не е била поделена досега след никоя битка! От този миг той беше предан тялом и духом на юта.

— Дългото ухо ненавижда и презира тези бели — заяви той. — Ако му помогнете, ще ги унищожим.

— И Мечките ли?

— И тях. Но моите воини трябва да останат живи!

— Обещаваме ти. Но защо досега беше наш враг?

— Защото вождът не знаеше някои неща, които научи днес. Бледоликите го обидиха така, че той трябва да пролее кръвта им.

— Ще можеш да им отмъстиш. Но Кай-унуне скоро ще разбере дали си искрен, или искаш да го измамиш.

— Дългото ухо е искрен и ще ти го докаже.

— Тогава ми кажи най-напред дали е вярно, че бледоликите държат пленени в ръцете си нашите вождове!

— Вярно е! Дългото ухо ги видя.

— Тези кучета сигурно са в съюз със Злия Дух, иначе нямаше да успяват да вършат неща, които са невъзможни за други хора. Къде се намират сега вождовете на юта?

— В къщата на острова в езерото.

— Кой ги охранява?

— Един-единствен бледолик с едно момиче, което му е дъщеря.

— Нима е възможно? Един-единствен мъж и някакво момиче да държат в плен няколко храбри и прочути воини?

— Дългото ухо ти казва истината. Трябва да имаш предвид, че пленниците са вързани.

— Тогава ще ти повярваме. Но разказвай по-нататък! Колко воини се намират на брега на езерото?

— Само няколко бледолики. Те охраняват другия вход към Сребърното езеро.

— Уф! Нима пътят през този каньон не е единственият? Нима има и друг?

— Да. Ако искаш, Дългото ухо ще ти го покаже.

— Къде е този път?

— Малко по-надолу оттук, между две колони в скалата има цепнатина, която извежда на една височина, а после се слиза в дълбока котловина; от нея започва дефиле, стигащо чак до езерото. Дългото ухо е яздил по този път заедно с Голямата мечка.

— А колко време ще ни е необходимо, за да се доберем до езерото?

— Три часа.

— Твърде много!

— Но наградата е голяма. Всички твои врагове ще паднат в ръцете ти, ще освободиш вашите вождове и воини и...

— И? Говори по-нататък!

— ... и освен това ще намериш такава плячка, каквато още никой не е виждал.

— Плячка ли? От навахите? Сигурно имаш предвид конете и оръжията им?

— Дългото ухо не говори за навахите, а за двете Мечки и тяхното Сребърно езеро, на дъното на което са скрити несметни съкровища, огромно количество злато, сребро и скъпоценни камъни.

— Кой те е метнал така?

— Никой. Дългото ухо сам го чу от двамата. Една вечер лежеше в тъмнината между дърветата. Те се приближиха и спряха близо до него. Тогава говориха за съкровищата.

— А как са попаднали тези съкровища в езерото?

— Някакъв народ, който живял тук преди дълго време и после бил поробен, ги скрил на дъното.

— Но как може да бъдат извадени, щом са на дъното на езерото? Би трябвало да се изчерпи водата.

— Не. На това място, където сега е езерото, по-рано имало суха земя. Онзи народ издигнал висока кула и нейният връх представлява сега островът в езерото. От тази кула през долината та чак до каньона бил построен здрав тунел. После била издигната мощна широка дига, за да не може водата да изтича на север. Долината се изпълнила с вода и се превърнала в езеро, от което сега стърчи само върхът на кулата като остров. Когато долината се напълнила, водата започнала да изтича на юг. А краят на тунела бил закрит с камъни.

— Нима всичко това е истина?

— Разбира се. Дългото ухо сам се убеди, той тайно отстрани камъните и намери тунела. При входа на тунела са оставени факли, с които може да се осветява вътрешността. Тунелът води по дъното на езерото към острова, първоначалната кула, в най-долната част на която се намират съкровищата. А този тунел е направен и за да може в случай на нужда по него да се пусне водата в каньона и да унищожи намиращите се там врагове. На едно място тунелът се отваря, водата нахлува в него и се излива в каньона, където ще издави всичко живо.

— Уф! Това би могло да ни послужи. Ех, да можехме да издавим бледаликите!

— Не можем да го направим, защото и моите тимбабачи ще се издавят заедно с тях.

— Вярно, така е. Но щом всичко, което ни каза, е истина, белите и без това са загубени. Ще се справим с тях, ако си искрен. А сега искаш ли да ни водиш към езерото?

— Да, Дългото ухо е готов. Но каква част от богатствата ще получи той?

— Това ще определи Кай-унуне, когато се убеди, че си ни казал истината. Сега ще те развърже и ще ти даде кон. Но при най-малкия

опит за бягство си загубен.

Вождът даде заповедите си с тих глас. Скоро всички юта бяха на конете си и се спуснаха надолу по каньона, като отначало дяволски внимаваха да не предизвикат и най-малкия шум. Достигнаха мястото, където белите бяха завили от каньона в котловината, и тръгнаха в същата посока.

Сега, през нощта, ездата беше още по-тежка, отколкото през деня. Но червенокожите имаха истински котешки очи, а и конете им се справяха добре с трудния терен. Изкачиха се по наклонената равнина, спуснаха се в котловината и после навлязоха в теснината между скалите по същия път, по който бяха минали и белите. Втората част от пътя им бе улеснена от изгрялата луна.

Бяха изминали точно три часа, когато индианците достигнаха мястото, откъдето започваха дърветата. Тук Дългото ухо се спря и каза:

— Входът към долината е толкова тесен, че постове могат да го бранят срещу вас много лесно. Но вие ще се появите откъм гърба им.

— А как е възможно да стане това?

— През тунела, за който Дългото ухо ви говори вече. Входът му е разположен само на няколко крачки оттук. Ще го отворим, като махнем камъните, и ще се спуснем в него. Запалим ли факлите, ще можем лесно да вървим напред. Така ще стигнем до кулата, ще се изкачим горе и ще се озовем на острова. Там има винаги няколко лодки, с които ще се прехвърлим на брега. Ще се озовем в гръб на неприятелите и ще ги победим лесно, още повече че моите тимбабачи ще преминат на наша страна, щом вождът им заповяда.

— Добре! Половината от войните ми ще останат тук, а другата половина ще ни последват в тунела. Покажи ни го!

Юта бяха слезли от конете си. Дългото ухо ги отведе малко настрани до едно място, където до скалите беше нахвърляна камара камъни.

— Трябва да махнем тези камъни — обясни тимбабачът, — и тогава ще видите входа.

Купчината камъни беше преместена и на нейно място се показва тъмна дупка, широка около метър и висока два метра. Вождовете влязоха вътре и пипнешком намериха голям запас от факли, приготвени от еленова и бизонска лой. Факлите бяха разпределени и

запалени с помощта на пункс. Тогава индианците потеглиха през тунела.

Въздухът в него бе застоял, но не беше влажен. Изглежда, тунелът бе изключително здраво построен и обвит с дебел пласт здраво трамбована глина, за да може да устои толкова дълго време на водите на езерото.

Всички се стремяха да вървят колкото се може по-бързо, за да не дишат дълго този въздух, който ставаше още по-лош от дима на факлите; след известно време, сторило им се цяла вечност, те стигнаха до широка зала.

В горната част на залата завършваше отворът на някаква шахта. Нагоре водеха тесни иззидани стъпала, чиято форма не приличаше съвсем на формата на нашите стъпала. По тях можеше да се изкачва само един човек. Ето защо индианците трябваше да се наредят един зад друг.

Дългото ухо пръв се закатери нагоре с факел в ръката. Но още не беше достигнал най-горното стъпало на първия етаж, когато под него се разнесе вик, последван от викове на ужас от много гърла. Той се спря и погледна назад. Това, което видя, бе напълно достатъчно, за да го изпълни с панически страх. От тунела, където се намираха още много, много юта, нахлуваше вода и го беше изпълнила целия. Факлите осветяваха тъмната бучаща стихия, която беше изпълнила широката зала до половин човешки бой и се издигаше нагоре с ужасяваща бързина. Намиращите се все още в тунела бяха безвъзвратно изгубени. Водата ги бе издавила веднага. И всички онези, които стояха по стъпалата, бяха също обречени. Започнаха да се блъскат нагоре, всеки искаше да се спаси, всеки се опитваше да свали човека пред себе си. Захвърлиха факлите, за да могат да се бранят и с двете си ръце. По този начин никой не успяваше да се задържи на стъпалата. В същото време водната стихия се издигаше с такава бързина, че една минута след като се бе разнесъл първият вик, тя достигна до устата на червенокожите. Водата ги повдигна и понесе. Те заплуваха, бореха се със смъртта и помежду си — напразно.

Само шестима се бяха изкачили вече толкова нависоко, че беше възможно да се спасят. Тътнещия Гръм и Големия Вълк бяха между тях. Имаха само един-единствен факел, който беше в ръцете на

тимбабача. Един тесен отвор водеше към по-горния етаж, където се виждаха също такива стъпала.

— Дай ми факела и ме пусни да мина първи! — Заповяда Тътнещия гръм на тимбабача. Той посегна към факела, но Дългото ухо се възпротиви. Завърза се кратък спор, но той бе достатъчен, за да позволи на водата да ги наближи. Тя нахлу през отвора и в този етаж, а той беше тесен, значително по-тесен от долния. Ето защо водната стихия пълзеше по стените му по-бързо.

Дългото ухо беше по-млад и по-силен от Тътнещия гръм. Той се отскубна от него и като го блъсна силно, го събори на земята. Но сега другите юта се нахвърлиха върху него. Той нямаше оръжие и само едната му ръка бе свободна, за да се отбранява.

Големия вълк вече вдигна пестник, за да запрати Дългото ухо на земята, когато последният извика:

— Стой, иначе Дългото ухо ще хвърли факела във водата и тогава сте загубени! Няма да можете да виждате накъде да се изкачите и водата ще ви застигне.

Това му помогна. Другите разбраха, че ще могат да се спасят само ако имат светлина. Водата бе достигнала вече до поясите им.

— Тогава дръж факела и се качвай нагоре, куче такова! — отговори му Тътнещия гръм. — Но после ще ми платиш!

Тимбабачът се намираше вече на стъпалата и забърза нагоре. Отново достигна до тесен отвор, през който премина на следващия етаж. Заплахата на стария вожд беше изречена напълно сериозно. Дългото ухо го знаеше добре. Ето защо, след като премина през отвора, той се спря и погледна надолу. Оттам се подаде главата на Тътнещия гръм.

— Ти ме нарече куче и искаш да си отмъстиш — извика му Дългото ухо. — Ти самият си куче и трябва да умреш като куче. Върви във водата!

Дългото ухо така ритна индианеца в лицето, че старият вожд изчезна в отвора, падайки назад. След малко се появи главата на следващата юта. И той получи силен ритник и падна надолу; същата съдба последва и третия. Дългото ухо дишаше тежко от страх и напрежение. Но същевременно по лицето му се изписа дива победоносна радост.

Но ето че от тъмния отвор се появи мощна и яка ръка и един железен юмрук сграбчи тимбабача за крака. Дългото ухо почувства с ужас, че ще падне. Веднага след това от дупката се появи и разкривеното от гняв лице на Големия вълк.

Отчаянието придаде на Дългото ухо великанска сила. Със страхотен замах той заби горящата факла в едното око на противника си. Големия вълк изрева и се хвана с две ръце за главата. В същия миг той получи още един безмилостен удар с главнята. Олюля се и изчезна в бучащата стихия, която нахлу покрай него със зловеща бързина и в този етаж.

Дългото ухо остана сам. Беше единственият оцелял от всички онези, които навлязоха в тунела.

Той продължи трескаво да се изкачва все по-нагоре, а водата го следваше по петите със същата бързина. В един момент почувствува, че въздухът започва да става по-свеж. Вътрешното пространство в кулата беше вече съвсем тясно, стъпалата изчезнаха и бяха заменени от подпрян на стената ствол на дърво, в който имаше изсечени вдлъбнатини за изкачване. Вече беше поставил пръстите на краката си в първата вдлъбнатина, когато над него се разнесе глас:

— Стой, остани долу, иначе ще стрелям! Юта искаха да ни унищожат, но сега те всички са загубени и ти ще умреш последен!

Беше гласът на Голямата мечка. Тимбабачът го разпозна.

— Аз не съм юта! Не стреляй! — извика той, обхванат от страх.

— А кой си тогава?

— Твоят приятел, вождът на тимбабачите.

— А-а, Дългото ухо! Та ти си заслужил смъртта най-много от всички, защото си подлец и предател.

— Не, не! Заблуждаваш се!

— Не се заблуждавам. По някакъв начин си се добрал до моята тайна и си я издал на юта. Сега се удави, както се издавиха и те!

— Нищо не съм издавал! — започна да го уверява Дългото ухо, изпълнен със страх, защото водата достигна вече до колената му.

— Не лъжи!

— Пусни ме да се изкача горе! Помисли си, че винаги съм бил твой приятел!

— Не, долу ще стоиш!

Тогава се чу гласа на Олд Файерхенд:

— Остави го да се изкачи! Достатъчно ужасни неща се случиха вече. Той ще си признае вината.

— Да, всичко ще ви разкажа! — увери го Дългото ухо, защото водата достигна до пояса му.

— Добре, ще ти подаря живота, но се надявам да ми бъдеш благодарен.

— Благодарността ми няма да има граници.

— Ще видим дали ще удържиш думата си. Качвай се!

Червенокожият хвърли факела във водата, за да може да се изкатери с двете си ръце. Като се измъкна от дупката, той се видя в постройката на острова, и то в помещението с огнището. Пред отворената врата гореше огън и при нахлуващата светлина на пламъците той съзря Голямата мечка, Олд Файерхенд и Олд Шетърхенд. Строполи се от умора и от големия страх, който беше изживял, но скоро отново скочи на крака и като се канеше да изхвъркне навън, извика:

— Да бягаме, да бягаме навън, иначе водата ще нахлуе, преди да успеем да се спасим!

— Стой тук! — заповяда му Голямата мечка. — Няма защо да се страхуваш повече от водата, защото тя не може да се изкачи тук по-нависоко, отколкото е навън, в езерото. Ти си спасен и сега ще ни разкажеш как напусна поста си и как дойде тук...

Беше изминал около един час от смяната на постовете, когато Олд Файерхенд реши да ги обиколи отново. Той се промъкна нататък, отправяйки се най-напред към мястото, където трябваше да бъде Дългото ухо. То беше празно. Той се насочи към най-близкия тимбабач, за да го попита, и научи от него, че вождът се е отдалечил от поста си.

— Накъде отиде?

— Към юта. И още не се е върнал.

— Кога тръгна?

— Почти преди един час.

— Тогава сигурно му се е случило нещо лошо. Ще видя какво е станало. — Ловецът легна на земята и запълзя към мястото, където преди това бе забелязал неприятелските постове. Там нямаше никой. Той продължи по-нататък. Там, където юта бяха препречили целия каньон, сега не се виждаше нито един от тях. Олд Файерхенд

продължи издирванията си с най-голяма предпазливост. Не можа да види нито един юта, но не видя и вожда. Това беше обезпокоително. Той измина значително разстояние през каньона, без да се натъкне на неприятел, и се завърна със съобщението, че юта са изчезнали. Това обстоятелство не би било нещо непонятно или тревожно, ако Дългото ухо не беше изчезнал заедно с тях.

— Пипнали са го — продължи Голямата мечка. — Много рисковано се е приближил до тях. Свършено е с него.

— А може би и с нас — обади се Олд Файерхенд.

— Защо пък с нас?

— Прави ми впечатление, че са се махнали. Сигурно са имали някоя съвсем особена причина. Обстоятелството, че Дългото ухо е попаднал в ръцете им, само по себе си не може да бъде причина за неочакваното им оттегляне. Несъмнено има нещо друго, което обаче е свързано по някакъв начин с вожда.

— Какво ли може да е то?

— Хмм! На Дългото ухо му нямам доверие. Никога не ми е харесвал.

— Нинтропан Хауей не вижда защо не бива да му имаме доверие. Той никога не се е държал враждебно към нас.

— Възможно е. Но въпреки това той не е човекът, на когото бих могъл да разчитам. Запознат ли е подробно с околността?

— Да.

— Известен ли му е пътят, който води към езерото през котловината?

— Известен му е, защото заедно сме минавали по него.

— Това ми е достатъчно. Трябва веднага да тръгваме към езерото.

— Защо?

— Защото вероятно е издал на юта този път. Дали се лъжа, или не, дали доброволно се е раздрънkal, или са го принудили, сега е без значение. Убеден съм, че юта са тръгнали още преди един час и след два часа ще се появят при езерото.

— И аз съм на същото мнение — обади се Олд Шетърхенд.

— Дългото ухо няма добро лице — каза Винету. — Нека моите братя побързат към езерото, иначе юта ще пристигнат там преди нас и ще пленят Патерсън и дъщеря му.

Качиха се на конете и тръгнаха нагоре по каньона толкова бързо, колкото им разрешаваше тъмнината. Може би измина около час, докато достигнат входа на долината на езерото. На входа оставиха постове, и то бели, защото сега, когато липсваше вождът им, на тимбабачите не можеше да се има доверие.

Патерсън не се намираще вече на острова. Беше седял с дъщеря си вътре в постройката. Точно под тях бяха пленниците, които разговаряха. Гласовете им достигаха глухо до тях. Този звук беше тъй призрачен, че Елен бе започнала да се страхува и беше помолила баща си да напуснат острова и да се прехвърлят на брега. Той изпълни молбата ѝ и се добраха до брега с една лодка. Когато настъпи нощта, той запали огън, но беше достатъчно предпазлив да не остане край него, а двамата с Елен се отдръпнаха назад в тъмнината, откъдето можеха да наблюдават осветеното от огъня място, без самите те да бъдат забелязани. И за двамата бе твърде неприятно да седят сами в запустялата и опасна околност на езерото и затова радостта им беше толкова по-голяма, когато видяха, че приятелите им се връщат заедно с тимбабачите.

С изключение на постовете, белите се разположиха около огъня. Тимбабачите запалиха още един огън, около който насядаха, разговаряйки за изчезването на вожда си. От предпазливост белите не споделиха с тях подозренията си за предателство.

Откакто бяха пристигнали при Сребърното езеро, някогашният ръководител на смяна Уотсън не бе намерил подходящият случай да говори с Голямата мечка. Но сега, когато бяха седнали край огъня близо един до друг, белият се обърна към индианеца:

— Моят червен брат не е разговарял още с мене. Аз съм един от онези двама бледолики, които прекараха веднъж тук една цяла зима. Тогава твоят дядо, Икачи-татли, бе още жив, но беше болен и ние се грижехме за него, докато умря.

— Нинтропан Хауей ти благодари — каза простичко Голямата мечка.

— Да, ние се грижихме за него и той ни подари нещо. Беше една тайна, която сподели с нас, тайната на някакво съкровище, скрито в езерото.

— Старият вожд не е имал право да говори за тази тайна. Но е бил уморен и отслабнал, а благодарността му е попречила да си

спомни, че е дал клетва за вечно мълчание. Той имаше право да завещае тази тайна само на наследниците си, на своя син и внук.

— В такъв случай си на мнение, че нямам правото да говоря по този въпрос?

— Голямата мечка не може да ти забрани. Но трябва да се откажеш от използването на тайната. Съкровището бе отдавна извадено от дъното на езерото и преместено, защото тук не беше вече в безопасност; все по-често се появяваха бели ловци и враждебно настроени индианци. И така, не мисли повече за златното съкровище! Но всяко друго твое желание ще изпълня с удоволствие.

— Сериозно ли говориш? — попита бързо Олд Файерхенд, който от думите на Голямата мечка разбра, че скицата на Корнъл бе станала вече и без това безпредметна. — Тогава аз ще изразя едно желание от името на нашия спътник.

— Добре! Ако е по силите на Голямата мечка, той ще го изпълни с удоволствие.

— Кому принадлежи земята, на която се намираме сега?

— На Нинтропан Хауей. Някога той ще я завещае на сина си, на Малката мечка.

— Можеш ли да докажеш правата си над нея?

— Да. Между червените мъже важи думата. Но белите искат хартия с черни букви. Една такава хартия беше изготвена и подписана от белите вождове. На нея има и голям печат. Заради нея Голямата мечка ходи в града на Белия баща^[3]. Земята около Сребърното езеро, която е оградена от планините, принадлежи на Голямата мечка. Той може да прави с нея, каквото си поиска.

— А чия собственост е скалистата котловина, през която минахме днес?

— На тимбабачите. Белите вождове измериха цялата местност и я нарисоваха. После Белия баща във Вашингтон се подписа, че тя принадлежи на тимбабачите.

— Следователно те могат да я продават, подаряват или дават под наем, както си искат, нали?

— Да.

— Тогава ще ти кажа, че искам да купя от тях котловината.

— Голямата мечка не може да им забрани да я продават, нито пък на тебе да я купиш.

— Не става въпрос за това, а дали на тебе ще ти е приятно нашето съседство.

Лицето на Голямата мечка придоби лукаво изражение, докато задаваше въпроса:

— Защо искате да живеете на това място, където няма вода и нито стръкче трева? Белият купува само такава земя, която му носи полза. Голямата мечка отгатва мислите ви. Камъните, скалата има стойност за вас.

— Вярно е. Но тя ще придобие стойност едва тогава, когато намерим вода.

— Вземете си от езерото!

— Това е и моята молба към тебе.

— Можеш да вземеш колкото ти трябва.

— А мога ли да построя водопад?

— Да.

— Ти ще ми продадеш това право и аз ще ти го платя, нали?

— Щом като продажбата е необходима, тогава ще я извършим. Можеш да определиш цената, но Нитропан Хауей ще ти подари водата. Вие му направихте голяма услуга. Ако не бяхте вие, той щеше да попадне в ръцете на юта. Затова той ще ви помогне да извадите съкровищата от скалистата котловина.

— Туй вече ми харесва — пошепна Хобъл Франк на братовчедата си. — В общи линии имаме вече вода. А когато и среброто потече така послушно като нея, ще можем не след дълго да играем ролята на красове.

— Да не би да искаш да кажеш „крезове“? Крез е бил онзи цар, който е бил страшно богат, нали?

— Ама и ти започваш като Дебелия Джими! Ако искаш да си останеш мой приятел и братовчед, тогава... я слушай!

Откъм входа на долината се разнесе изсвирване. Беше сигналът, уговорен с рафтърите. Белите наскачаха и бързо се отправиха към входа. Там научиха, че откъм теснината между скалите се бил дочул шум като от конски копита. Бързо бяха взети необходимите мерки. Белите се изпокриха зад дърветата и зачакаха с напрежение развитието на събитията. Но доста време измина, без да чуят или видят нещо. Това беше подозрително. Ето защо Винету се промъкна напред на

разузнаване. След около четвърт час той се върна при Олд Файерхенд, Олд Шетърхенд и Голямата мечка и им съобщи:

— Воините на юта са се разделили. Половината от тях са спрели с конете там наляво, където свършва пътят откъм котловината. Другата половина се намира вдясно при началото на каньона. Там са разкрили някаква дупка, където изчезват един по един.

— Дупка ли? — попита Голямата мечка изплашено. — Значи тунелът им е известен и тайната ми е издадена. Това не може да е сторил никой друг освен Дългото ухо. Но как я е научил? Елате с мен! Трябва да видя дали е истина!

Нитропан Хауей забърза напред към дигата и тримата го последваха. Скоро видяха между дърветата да се светлее началото на каньона. Купчината камъни беше преместена и на лунната светлина можеха да се различат фигурите на юта, които навлизаха в тунела.

— Да, тайната ми е разкрита — каза Голямата мечка. — Те искат да се промъкнат до острова и да ни нападнат в гръб, а също и да вземат съкровищата ми, като мислят, че са все още на дъното на езерото. Ще ми платят за това. Трябва да отида бързо на острова. Нека Олд Файерхенд и Олд Шетърхенд ме придружат! Но Винету нека остане тук! Трябва да му покажа нещо.

Той отведе апача няколко крачки напред до едно място, където дигата се спускаше отвесно към езерото. Там на земята лежеше скален къс, който тежеше много центнери^[4]; той се намираше върху пласт от по-дребни камъни, подредени по странен начин. Голямата мечка посочи един от тези камъни и обясни:

— Щом Винету забележи оттук, че запалю огън на острова, нека изкърти този камък, след което скалата ще падне във водата. Но нека мойт червен брат отскочи бързо назад и не се плаши, когато чуе силен трясък.

Нинтропан Хауей се отдалечи тичешком и двамата ловци го последваха. Той измъкна бързо от огъня една главня и скочи с нея в една лодка. Докато той се стараеше да запази пламъка ѝ, Олд Файерхенд и Олд Шетърхенд взеха веслата. Отблъснаха лодката от брега и се отправиха към острова. Когато го достигнаха, Голямата мечка се втурна в постройката. В огнището имаше натрупани сухи съчки и дърва. Той ги извади навън и ги запали.

— Нека моите братя се послушат! — подкани той ловците, сочейки с ръка към мястото, където бе останал Винету.

Отначало оттам се разнесе кратко глухо търкаляне на камъни, после шумното разплискване на големи водни маси сякаш се бе срутила цяла къща.

— Успяхме! — извика Голямата мечка и въздъхна дълбоко. — Входът е затрупан, юта са обречени. Елате с мене!

Той се върна отново в постройката и влезе в помещението. Сега ловците видяха, че огнището бе поставено върху подвижна основа. Червенокожият го премести настрани без усилия. Отдолу се откри тъмен отвор, в който Голямата мечка се заслуша.

— Вътре са, чувам ги да идват — каза той. — А сега бързо да им пуснем водата!

Той изскочи навън и отиде зад постройката. Двамата ловци не можаха да видят какво направи там. Но когато се завърна, той посочи към едно място във водата на езерото и обясни:

— Виждате ли как се движи водата ей там? Образува се водовъртеж, защото водата се всмуква надолу и нахлува в тунела, който аз отворих.

— Господи! Но юта ще се издавят като кучета! — извика Олд Шетърхенд.

— Да, всички до един! Никой няма да се отърве!

— Ужасно! Нямаше ли друг изход?

— Не. Не бива никой да избяга от онези, които узнаха тайната.

— Но ти разруши собствената си постройка!

— Да, разрушена е и никога не може да бъде възстановена. Всичко ще се напълни догоре с вода. Елате вътре!

Тръпки на ужас побиха двамата бели. Изкачващата се вода изтласкваше нагоре застоялия въздух. Чувстваше се нахлуването му от отвора в пода. Това означаваше смърт за повече от сто човека.

— Но и пленниците ни в съседното помещение ще се удавят! — каза Олд Шетърхенд. — Нали са още тук!

— Няма. Тази стена ще противостои на водата известно време. Но после ще трябва да ги измъкнем оттам. Слушайте! — Отдолу се разнесе шум и скоро се показа един червенокож с факел в ръка. Беше Дългото ухо. Голямата мечка искаше да удави и него, но Олд Файерхенд успя да го убеди да не извършва и тази жестокост. Едва

тимбабачът се озова на сигурно място, и нивото на водата вътре в острова се изравни с водата в езерото; приличният на фуния водовъртеж изчезна.

Дългото ухо седна до огъня. В момента му беше невъзможно да стои прав. Голямата мечка седна срещу него, измъкна от пояса си револвер и му заповяда заплашително:

— А сега нека вождът на тимбабачите разкаже как е попаднал в тунела заедно с юта. Ако излъже Нинтропан Хауей, той ще му изпрати куршум в главата. Дългото ухо знаеше ли тайната на острова?

— Да — призна вождът.

— Кой ти я издаде?

— Самият ти.

— Не е вярно!

— Вярно е. Бях седнал отвъд под стария дъб, когато ти се приближи със сина си. Спряхте се наблизо и започнахте да говорите за острова, за вашите съкровища и за тунела, от който може да се пусне водата в каньона. Спомняш ли си?

— Да.

— От думите ви разбрах, че тунелът започва от купчината камъни. На другата сутрин вие двамата подгонихте един елен и аз се възползвах от това, за да махна камъните. Влязох във входа и намерих факлите. Вече знаех достатъчно и поставих камъните на старото им място.

— А днес отиде при юта, за да им издадеш тайната, така ли?

— Не. Исках да ги подслушам, но ме хванаха. Само за да се спася, заговорих за тунела и острова.

— Това е подло. Ако Олд Файерхенд не беше забелязал, че те няма, предателството ти щеше да успее и душите ни още сутринта щяха да се намерят във Вечните ловни полета. Какво заслужаваш, кажи!

Тимбабачът мълчеше.

— Заслужаваш да умреш десетократно! Но ти беше мой приятел и другар, а и тези бледолики не желаят да те убивам. Ще останеш жив, но само ако изпълниш условията ми.

— Какво искаш?

— Да направиш каквото Олд Файерхенд поиска от тебе. Той желае да живее в скалистата котловина и да я купи от вас. Ще му

продадеш мястото заедно с пътя, който води оттам до Сребърното езеро.

— Ние не се нуждаем от котловината, защото е безполезна. Конете не могат да пасат там.

— Какво искаш за нея?

— Най-напред трябва да говоря с другите тимбабачи.

— Ще ти кажа какво можеш да поискаш. Олд Файерхенд ще ти даде двадесет пушки и двадесет фунта барут, десет одеяла, петдесет ножа и тридесет фунта тютюн. Това не е малко. Съгласен ли си?

— Съгласен съм и ще се помъча да накарам и другите да се съгласят с тези условия.

— Ще трябва да отидеш с Олд Файерхенд и няколко свидетели до най-близкия вожд на бледоликите, за да може продажбата да бъде призната, за което ще получиш допълнително подарък; дали ще е голям, или малък, зависи от тебе и от Олд Файерхенд. Както виждаш, аз ти мисля доброто. Но се надявам, че и ти с поведението си ще ме накараш да забравя предателството ти. А сега повикай неколцина от твоите хора, за да пренесат пленниците на брега, та да не се удавят и те!

Дългото ухо се подчини на нарежданията му, защото бе крайно време да се погрижат за безопасността на пленниците. Скоро след като и последният от тях беше изнесен навън пред постройката, отвътре се чу прашене и бълбукане. Водата беше изкъртила тънката стена и навлязла в избата.

Пленниците бяха пренесени в лодки до брега, където ги оставиха под надзора на тимбабачите. Дългото ухо обаче не бе допуснат до тях, защото му нямаха все още доверие. Накараха го да ги придружи до входа, където белите стояха все още нащрек, защото срещу тях се намираше втората половина от индианците юта, които не се бяха оттеглили.

Тези червенокожи не знаеха какво да правят. Повечето от хората, които се канеха да проникнат до острова, бяха навлезли вече в тунела, когато той беше просто смачкан отгоре от огромна маса камъни и земя. Тази маса бе затиснала и убила много от навлезлите в тунела индианци и беше затрупала и задръстила тунела напълно, тъй че водата от езерото не можеше да излезе през него навън. Голямата мечка беше

целял точно това. Водата не биваше да изтече в каньона, а да нахлуе във вътрешността на острова.

Индианците, които не бяха затрупани, отстъпиха уплашени назад и побързаха да отидат при другата група и да разкажат за случилото се. Никой не знаеше дали всички, намиращи се в тунела, бяха загинали, или на някои от тях се беше удало да достигнат острова. Ако се беше случило последното, то тези воители щяха да нападнат белите в гръб. Всички чакаха минута след минута, но времето си минаваше, без надеждите им да се сбъднат. И вече едва ли можеше да има съмнение, че всички в тунела са станали жертва на водата.

Денят вече бе настъпил, а юта все още стояха с конете си на същото място. За да не бъдат изненадани от бледаликите, бяха поставили на известно разстояние постове. Те видяха между дърветата Олд Шетърхенд, който се приближаваше към тях. Той им каза, че иска да говори с техния предводител. Когато двамата се срещнаха, Олд Шетърхенд му зададе въпроса:

— Знаеш ли, че няколко от вашите вождове и воители са пленени от нас като заложници?

— Знам — отговори мрачно индианецът.

— А знаеш ли какво стана с вашите воители, които влязоха в тунела?

— Не.

— Тунелът се срути и водата нахлу в него. Всички се издавиха. Само Дългото ухо се избави. Току-що пристигнаха очакваните двеста навахи. Ние сме далеч по-многобройни от вас, но не желаем да проливаме кръвта ви, а искаме да сключим мир. Бъди разумен и ела сега с мен! Ще те заведа при вашите вождове. Говори с тях и после пак ще можеш да се върнеш тук.

Човекът се загледа известно време пред себе си и после попита:

— Ще удържиш думата си и ще ме пуснеш да си ида, нали? Вярвам ти и ще дойда с тебе.

Той съобщи на хората си за своето намерение, остави оръжията си и последва ловеца към езерото. А там цареше голямо оживление, защото навахите наистина бяха пристигнали. Те горяха от желание да отмъстят на юта за поражението на съплеменниците си и беше необходимо изключително изкуство, за да ги придумат да се откажат от войнствените си намерения.

Заложниците бяха освободени от ремъците. Седяха един до друг, добре охранявани, когато Олд Шетърхенд доведе техният съплеменник. Той седна при тях, а след това им изпратиха и Дългото ухо, за да им разкаже как са загинали юта в тунела. Разговорът им трая дълго време. Най-сетне Дългото ухо съобщи, че са взели решение да приемат предложението за мир. Последва тържествено съвещание, в което участваха по-изтъкнатите червенокожи и бели. Съвещанието трая няколко часа, бяха произнесени много речи, докато най-последната на мира обиколи целия кръг. Резултатът беше — „вечен“ мир между всички участващи групи. Никоя от страните нямаше да плаща обезщетение. Пленниците бяха освободени и всички юта, навахи и тимбабачи поеха задължението да запазят приятелските си отношения към белите, които щяха да живеят и работят в скалистата котловина, както и да им съдействат с каквото могат.

Картата за мястото на съкровището, притежавана от Червения Корнъл, не се намери. Впрочем тя бе станала свършено излишна.

Съвещанието бе последвано от голям лов, който трая до вечерта и приключи с голяма плячка. На следното утро настана часът за раздяла. Юта потеглиха на север, а навахите на юг. Тимбабачите също се върнаха в селата си. Дългото ухо обеща да свика съвещание за продажба на котловината и да съобщи резултата от него. Той се върна още на третия ден и каза, че общото събрание се е съгласило с продажбата и с цената, определена от Голямата мечка. Сега оставаше само продажбата да бъде регистрирана и заверена от съответните власти.

Всичко това създаде толкова вълнения и надежди за всички; само един-единствен не ги споделяше, и той беше англичанинът. Нали се беше уговорил с Хъмпи Бил и Чичо Гънстик да го заведат до Фриско, но сега на двамата и през ум не им минаваше да се отдалечат от това място при дадените обстоятелства и лордът трябваше да се примири. Впрочем до започване на работата в котловината щеше да измине доста време. Лордът все още имаше възможност да потърси и други приключения с двамата си водачи из планините.

Най-напред Олд Файерхенд тръгна за Солт Лейк Сити заедно с Голямата мечка и Дългото ухо; там щяха да уредят официално продажбата. Това селище беше и подходящо място за поръчване на необходимите машини и инструменти. Леля Дрол също тръгна с тях, за

да може чрез свидетели да докаже пред нотариуса, че Червения Бринкли е мъртъв. После той получи възнаграждението си.

Почти след два месеца машините пристигнаха при Сребърното езеро и инженерът се залови за работа. Водопроводът бе построен и започна експлоатацията на мината в котловината. Тук се разкриха наистина богати залежи и печалбата се увеличаваше с всеки изминал ден. Всяка вечер металът се теглеше и оценяваше и когато резултатът радваше, Дрол пошепваше доволно на братовчеда си:

— Ако продължава все така, скоро ще мога да купя чифлика. Работите ни вървят блестящо.

А Хобъл Франк винаги му отговаряше:

— И моята вила е вече готова в общи линии, ако не цялата, поне покривът ѝ. Тя ще бъде величествена постройка на красивия бряг на Елба, а името, което ще ѝ дам, ще бъде къде-къде по-величествено. Аз казах. Хау!

[1] Игра на думи, защото буквално преведеният немски израз „правя дълги пръсти“ означава „крада“. — Б.пр. ↑

[2] Кай-унуне (юта) — Тътнещия гръм. Б.а. ↑

[3] Белия баща — така индианците са наричали президента на САЩ — Б.пр. ↑

[4] Центнер (лат.-нем.) — мярка за тежест, равна на 50 или 100 кг. — Б.пр. ↑

БЕЛЕЖКА

За този превод са използвани две издания, отдалечени едно от друго няколко десетилетия. Това се наложи от някои макар и незначителни промени в текста, които са направили издателите на Карл Май след смъртта му. За съжаление най-старото издание на Фезенфелд, смятано за най-близко до ръкописа (вероятно вече несъществуващ, както и повечето ръкописи на писателя), не ни се удаде да издирим.

ЗАВЕЩАНИЕТО НА ИНКАТА^[1]

Завещанието на инката — това е целта на изкачването към върховете на Андите на Татко Ягуар и неговите спътници, което започва от Буенос Айрес. По петите им ги следва бикоборецът Антонио Перильо, който чрез престъпление е научил тайната. Ще възтържествува ли справедливостта накрая в мрачната „Клисура на убийството“?

[0] Приключенски роман от Южна Америка. Действието се развива в средата на 60-те години на миналия век. ↑

1. БИКОБОРЕЦЪТ

„Corrida de toros, corrida de toros!“ — крещяха украсените с пъстри панделки и ленти викачи, които обикаляха пресичащите се под прав ъгъл улици на Буенос Айрес. Corrida de toros беше темата, с която от дни наред се занимаваха най-подробно всички вестници в града, corrida de toros беше предмет на разговорите във всички обществени и частни локали.

Corrida de toros, което означава „борба с бикове“, са думи, които могат да въодушевят всеки испанец, всеки човек, в чиито жили има макар и капка испанска кръв. Без да го е грижа за възраженията на противниците на любимото му развлечение, доказващи, че е осъдително не само от морална гледна точка, а и от всяка друга, той бърза към арената, крещейки, за да даде израз на възхищението си от измъчването на животните, и изпада във възторг, когато някой смел бик разпори корема на кон или пък набучи на рогата си някой от тореадорите.

Да, борба с бикове! Колко отдавна в Буенос Айрес не бе имало борба с бикове! Откога само на арената не се беше чувало цвиленето на конете, ревът на бикове, виковете на бикоборците и ликуващите крясъци на зрителите! Бяха изминали безкрайно дълги години от последната борба с бикове. И за всичко беше виновно досадното политическо положение в страната.

Войната, в която Лопес^[1], диктаторът на Парагвай, беше въвлякъл аржентинската конфедерация, струваше досега на страната четирийсет милиона долара и петдесет хиляди човешки живота, без да се броят онези двеста хиляди жертви, които взе холерата, избухнала през военните години. По това време нямаше кой да мисли за удоволствия. Аржентинската армия постоянно губеше сраженията си срещу Лопес, но ето че изминалата седмица тя извоюва значителен успех. Този успех беше ознаменуван в Буенос Айрес с илюминации и празнични шествия, а новоизбраният президент Сармиенто се

възползва от случая да спечели благосклонността на населението, като даде разрешението си за провеждане на борба с бикове.

Въпреки, че времето за подготовка беше твърде малко, случайно възникналите благоприятни обстоятелства караха хората да очакват, че тази борба с бикове ще бъде изключително интересна. В Буенос Айрес имаше няколко бикоборци, които си бяха спечелили добро име и не бяха събаряни на земята още от нито един бик. Изпълнени със завист един към друг, те просто горяха от нетърпение да покажат кой от тях е най-добрият. В това време се появи и един чужденец, испанец от Мадрид, който живееше от няколко дни в хотел „Лабастие“ и помоли за разрешение да се яви на арената, за да премери сили за наградата. Когато назова името си, господата от комитета дадоха съгласието си с радост, защото този мъж не беше никой друг, а сеньор Крусада, най-прочутият еспада — бикоборец — в цялото испанско кралство.

Тази новина бе напълно достатъчна да развълнува жителите на града, но ги очакваха и още по-интересни неща. И други двама сеньори изказаха желание да участват и тяхното предложение засили възбудата на духовете до неимоверност. Единият от тях беше собственик на големи стада добитък. Преди известно време за огромна сума успял да закупи няколко северноамерикански бизона, за да опита дали е възможно да ги кръстоса с местната порода говеда. Но тези силни животни се оказали толкова диви и неукротими, че той дошъл до решението да бъдат застреляни. Сега беше предложил да предостави безвъзмездно за коридата най-силното от тези животни. Другият сеньор беше притежател на асиенда^[2] в околността на Сан Николас. Неговите пеони^[3] издълбали няколко ями, за да хванат един ягуар, който нападал стадата му и имали щастието да заловят хищника жив и невредим. Не го убили, за да могат да го продадат на някой търговец, но сега асиендерото бе заявил, че ще докара ягуара, за да го подари на комитета.

Човек може да си представи, че тези обстоятелства — присъствието на прочутия бикоборец и очакването на борбата между бизон и ягуар — не само привлякоха вниманието на публиката, но преди всичко събудиха силен интерес у местните тореадори.

Бикоборците биват наричани най-общо тореадори или торероси. Думата се образувала от „торо“, което означава бик. Бикоборците се подразделят на няколко групи, всяка от които има своя определена

задача. Да споменем най-напред пикадорите, които, яхнали коне, имат за задача да дразнят бика с копията си. След това идват бандерильеросите, отвличащи вниманието на бика с пъстри парчета плат от изпадналите в опасност пикадори. Освен това те забиват във врата на бика тънки пръчки, снабдени с куки, наречени „бандерильо“. Хората, провеждащи истинския бой, са бикоборците, еспада, които трябва да убият бика с шпагата си. Името си са получили от думата *espada* — шпага, меч. Бикоборците биват наричани и матадори, от думата *matar* — коля, защото, когато бикът падне на земята, но все още е жив, те трябва да го доубият.

Както вече споменахме, из улиците на Буенос Айрес кръстосваха викачи, за да съобщят, че борбата с бикове ще се състои на следващия ден. Беше привечер. Който можеше, затваряше магазина си и отиваше в някой ресторант, кафене или сладкарница, за да се наговори на воля за предстоящото събитие.

„Кафе дьо Пари“, което минаваше за най-изисканото в Буенос Айрес, беше така претъпкано от посетители, че почти не се виждаше свободен стол. Вътре цареше голямо оживление, особено край една маса, към която присъстващите постоянно отправяха погледи, защото там седяха тримата аржентински бикоборци, които трябваше да покажат на другия ден своята ловкост и умение. Изпълнени със скрита завист един към друг, те бяха единодушни в мнението си, че комитетът върши направо непростима грешка, като разрешава на испанеца да участва. Тримата се канеха да направят всичко възможно, за да отнемат досегашната му слава. Единият от тях, който говореше най-много, се одързости да твърди, че щял да убие северноамериканския бизон още с първия си удар. Той се обърна към присъстващите и каза, че е готов да се обзаложи с всеки, че ще удържи на думата си.

Близо до тях, на една друга маса, седяха четирима изискано облечени господа, единият от които правеше особено силно впечатление. Имаше исполински ръст и дълга гъста брада, с кажи-речи снежнобял цвят, въпреки че не беше много над петдесетте. Косата му беше със същия цвят. Поради силно загорялото му от слънцето лице можеше да се предположи, че е гаучо или изобщо човек, който живее в пампасите или нейде из дивите местности, ала елегантният му костюм, ушит по последна парижка мода, сочеше противното. Неговите трима

съседи бяха също така загорели от слънцето. Един от тях се обърна към великана с думите:

— Карлос, чу ли какво каза онзи самохвалко?

Белобрадият кимна с глава.

— А ти какво мислиш?

Великанът само сви рамене и по сериозното му лице се плъзна слаба презрителна усмивка.

— Напълно споделям мнението ти! — продължи другият. — Не е все пак малка работа да убиеш с шпагата си някой тукашен бик, преди да е изтощен. Но ти знаеш най-добре какво представлява северноамериканският бизон, защото години наред си бил на север и си ловувал такива животни. Мисля, че този бикоборец едва ли ще бъде в състояние да удържи обещанието си.

— И аз мисля така. Само с приказки не може да се убие бизон. Той изговори тези думи по-силно, отколкото бе желал. Бикоборецът ги чу, скочи от стола си, приближи се до него и с почти заповеднически тон рече:

— Сеньор, ще ми кажете ли, как ви е името?

Белобрадият го измери с безкрайно безразличен поглед и после отвърна:

— Защо не, особено ако преди това чуя вашето?

— Моето име е известно надалеч. Казвам се Антонио Перильо.

При тези думи очите на великана проблеснаха по особен начин, но той сведе бързо поглед и със същия тон както и преди рече:

— Моето име едва ли е толкова прочуто като вашето. Казвам се Хамер.

— Това име немско ли е?

— Да.

— Тогава сте немец?

— Естествено.

— В такъв случай бъдете така любезен да си държите устата затворена, когато става въпрос за тукашни работи. Аз съм портеньо, ясно ли е?

Той наблегна особено на тази дума, като надменно и с нескрита гордост погледна другия в очите. Портеньо се наричат коренните жители на страната за разлика от преселниците. Ако бикоборецът мислеше, че ще направи впечатление с тази дума, то той се бе излъгал,

защото великанът се държеше така, като че значението ѝ не му бе известно. Ето защо бикоборецът продължи още по-разгневено:

— Вие говорихте за мене с пренебрежение. Ще си вземете ли думите обратно?

— Не. Казах, че не може да се убие бизон с приказки, и знам точно какво говоря.

— Карамба! Това е прекалено! Нима най-прочутият бикоборец на тази страна трябва да слуша как му се подиграва един немец! Човече, а какво ще кажете, ако ви извикам на дуел?

— Нищо, защото за това изобщо не си заслужава да се говори — отвърна Хамер, като се облегна назад в стола си и отправи към бикобореца поглед, в който можеше да се прочете всичко друго, само не и страх. Това раздразни другия още повече. Той направи една крачка към масата и с искрящи от гняв очи вдигна ръка, готов да го удари, викайки:

— Как, не искате да се извините за обидата, нито пък да ми дадете удовлетворение?

— Не.

— Добре, тогава ще ви бележа като безчестен страхливец. Ето така!

Той имаше намерение да стовари юмрука си в лицето на немеца. Но последният с длан отби удара в страни, бързо се изправи, хвана бикобореца за двете ръце над лактите, притисна ги към тялото му, вдигна го високо като перце и го запрати в стената така, че кокалите му изпращяха.

Посетителите наставаха от столовете си, за да видят какво ще се случи по-нататък. Бикоборецът, както и всички присъстващи, беше облечен с елегантен костюм, а не в дрехите на хората от пампасите и затова не можеше да се предположи, че носи някакво оръжие у себе си, ала след като скочи бързо на крака, той бръкна под сако си, измъкна дълъг нож, с какъвто си служи гаучото, и с див рев се нахвърли върху белобрадия. Великанът не отстъпи нито педя, а сграбчи с бързо движение вдигнатата ръка с ножа и я стисна така, че противникът му нададе болезнен вик и изпусна оръжието. След това заповяда заплашително:

— Стой мирен, Антонио Перильо! Не обичам такива обноски. Намираме се в Буенос Айрес, а не при Салина дел Кондор. Разбра ли?

При тези думи той вторачи поглед в противника си, сякаш искаше да надникне в най-скритото кътче на сърцето му. Перильо отскочи назад и го загледа втренчено и изплашено. Беше пребледнял, в очите му припламваше несигурна светлина, а гласът му трепереше, когато попита:

— Салина дел Кондор ли? Какво е това име, не съм го чувал.

— Много добре ти е известно, просто ти личи.

— Не знам за какво говорите и какво искате от мен. Не желая да си имам работа с вас.

— Имаш всички основания за това. Пази се, Антонио Перильо!

Хамер бръкна в джоба си и хвърли на масата няколко книжни талера, за да плати сметката, взе шапката си от закачалката и се отправи към вратата, без никой да посмее да го спре. Откакто бе станал от стола си, всеки беше разбрал, че не е разумно да се спречкваш с този голиат. Тримата му спътници го последваха.

Едва когато вратата се затвори зад тях, смелостта на бикобореца се възвърна. Той се обърна към приятелите си, за да оправдае поражението си, тъй като един от тях му извика подигравателно:

— Какъв позор, Антонио Перильо! Просна те на земята!

— Защо не изтичаш ти подире му да се биеш с него! Никой човек не може да се мери с великаните.

— Може и да е така. Но той ти заговори на „ти“. А ти не само че го преглътна, ами продължи да му говориш на „вие“.

— Изобщо не съм обърнал внимание.

— А каква беше тая Салина дел Кондор? Какво искаше да каже?

— Че знам ли? Изглежда този немец страда от някаква фикс-идея. Нали сте чували, че немците или са мечтатели, или сомнамбули. Да не говорим повече за това!

Но може би тази тема нямаше да бъде изоставена, ако в същия момент не влезе една личност, която привлече всички погледи. Човекът беше гаучо, но имаше толкова дребна и слабичка фигура, че никой от присъстващите не бе виждал през живота си гаучо с такъв ръст. Човечето носеше бели широки панталони, които достигаха само до коленете му, и червена памучна чирипа. Това е един вид покривало, което обитателите на пампасите навиват около хълбоците си и при нужда изтеглят нагоре отпред и отзад, като го прикрепят към тялото си с колан. Дребният човечец беше навил ръкавите на ризата си над

лактите, която, подобно на панталоните, бе чиста и бяла. Върху пояса си беше завързал червен ешарп, чиито краища висяха отстрани. Горната част от тялото му беше покрита с пончо. И то също беше червено. Пончото е вълнено одеяло с отвор по средата, през който се провира главата. Краката му бяха обути в ботуши до коленете, каквито носи истинският гаучо. Те се правят по следния начин: след като се заколи някой кон, от долната част на краката му се свлича още топлата кожа, но без да се разрязва и се поставя в гореща вода, за да може по-лесно да се остържат космите. После още докато е мокра, кожата се навлича на краката като чорап. Когато изсъхне, тя приляга плътно около прасеца и образува устойчива защита срещу всякакви капризи на времето, обаче не може да се свали, без да се разкъса или докато не падне сама от крака. Естествено в този случай са покрити само прасците и горната част на ходилата; пръстите на краката се подават, а и стъпалото остава незащитено. Гаучото, който носи такива ботуши, ходи бос — ако изобщо може да се каже, че ходи. При него става дума за ходене само тогава, когато се намира вътре в къщата си, иначе е непрекъснато на седлото на коня си. Това, че пръстите на краката му остават голи, е дори добре дошло за него, защото стремената са направени толкова малки, че може да пъхне вътре само върховете на пръстите си. Затова пък шпорите му са толкоз по-големи. Малкото човече, което бе влязло в кафенето, също имаше чифт шпори с колелца, с размери на сребърни монети от пет марки. На главата си носеше сива филцова шапчица, с голям пискюл, а около врата му се виждаше кърпа от червена коприна, чиито увиснали краища бяха завързани отпред. Гаучото носи такива кърпи, защото те предпазват врата му от слънчево изгаряне и същевременно при езда разхлаждат приятно. В пояса под ешарпа дребосъкът беше затъкнал дълъг нож и двуцевен пистолет, а през рамото му на широк ремък бе праметната двуцевна карабина, която не беше много по-къса от самия него. В ръцете си той носеше две книги.

Това последно обстоятелство привлече най-силно погледите на всички. Гаучо с книги! Никой не беше виждал още подобно нещо. Освен това дребосъкът бе най-старателно избърснат, което не можеше да не направи също така впечатление. На всичко отгоре се спря на вратата за миг и поздрави високо с „Buenos días“ (Добър ден), нещо, което другиму не би минало и през ум. След това се отправи към една

току-що освободила се маса, настани се, отвори книгите и започна да ги прелиства и четете задълбочено, като че беше съвсем сам. Това бяха две издания на Кралската академия на науките в Берлин от Е. д'Алтон и Вайс.

Шумът, който цареше до преди малко, се превърна в най-дълбока тишина. Човечето беше изненадало хората. Те не знаеха какво да мислят за него. Но това, изглежда, хич не го вълнуваше. Той изобщо не го забеляза; четеше и не се смути дори след като наоколо отново започнаха да шумят и да говорят за борбата с бикове. Едва когато един от келнерите, също така дребен като него, се приближи, за да го попита какво желае, той вдигна поглед и попита на чист испански:

— Имате ли бира? Имам предвид „церевизия“, както се казва на латински.

— Да, сеньор, имаме бира, по шест книжни талера бутилката.

— Донесете ми една бутилка, на латински „ампула“ или „лагена“.

Келнерът го погледна учудено, донесе бутилката и напълни чашата му с бира. Гостът обаче не започна да пие и не вдигна поглед от книгите си. Никой не се занимаваше повече с него с изключение на един човек и той бе Антонио Перильо, бикоборецът. Той почти не го изпускаше от очи, цялото му внимание изглеждаше погълнато от него дотолкова, че дори престана да участва в разговора. Най-сетне стана, приближи се до дребосъка и каза много учтиво:

— Извинете, сеньор! Като че ли се познаваме?

Облеченият с червени дрехи дребен гаучо вдигна изненадано поглед от книгата, стана от стола и отвърна по същия учтив начин:

— Съжалявам, сеньор, трябва да ви кажа, че се заблуждавате. Не ви познавам.

— Тогава имате причини да го твърдите. Убеден съм, че вече сме се срещали горе край реката.

— Не, понеже изобщо не съм бил там. Намирам се в тази страна едва от една седмица и не съм направил нито крачка извън Буенос Айрес.

— А може би ще ми разрешите да попитам откъде сте всъщност?

— От Ютербок, което се пише и с „к“ и с „г“ на края. И досега не е решено кое е по-правилно. Но аз твърдо държа на „Ютербок“^[4].

— Това селище ми е напълно неизвестно. Ще имате ли добрината да ми кажете името си?

— С най-голямо удоволствие. Моргенщерн, доктор Моргенщерн.

— А професията ви?

— Аз съм учен, или по-точно казано, частен учен.

— И с какво се занимавате?

— Със зоология, сеньор. Понастоящем съм дошъл в Аржентина, за да търся глиптодonti, мегатериуми и мастодonti^[5].

— Не разбирам. Никога не съм чувал тези думи.

— Имам предвид гигантския броненосец, гигантския ленивец и гигантския слон.

Лицето на бикобореца се удължи, той погледна дребния човечец изпитателно и след това попита:

— И къде ще търсите тези животни?

— Естествено в пампасите, за които за съжаление все още не може да се каже със сигурност дали са се образували преди, или по време на дилувиума.

— Дилувиум? Сеньор, разбирам! Използвате някакъв непонятен език, за да ми намекнете, че разговорът с мен ви е неприятен.

— Но този език съвсем не е толкова непонятен, както си мислите. Надникнете в тези две книги, чиито автори са много добри познавачи на дилувиума! Вайс и Д'Алтон положително са ви познати и...

— Не, съвсем не — прекъсна го бикоборецът. — Не познавам тези двама господа. Но за вас все още мога да твърдя, че ви познавам, и то по-добре, отколкото си мислите. Ще признаете ли, че това облекло е само предрешване?

— Предрешване ли? Хмм! Ако искам да бъда искрен, трябва наистина да призная, че иначе нямам навика да ходя облечен като гаучо.

— Но вие яздите отлично, както съм виждал вече.

— Заблуждавате се, сеньор. Е, няколко пъти съм имал възможност да се качвам на кон, на латински „еквус“, но онова, което латинистите наричат „екво вехи“, тоест изкуството на ездата, ми е останало чуждо в девет десети от същината си.

Перильо не можа да се сдържи да не поклати глава. По лицето му се плъзна дипломатична усмивка и като се поклони, той каза:

— Нямам право да настоявам повече сеньор, защото всяка ваша дума ми показва, че искате да останете инкогнито. Имайте добрината да ми простите това натрапничество! Убеден съм, че ще дойде време, когато ще свалите сегашната си маска!

Той отново се върна на масата си. Червеният гаучо поклати на свой ред глава, седна и промърмори: „Да си сваля маската! Този сеньор, изглежда, много се е объркал.“

След това пак се наведе над книгите си. Но скоро спокойствието му бе нарушено отново, тъй като към него се приближи ниският келнер, който бе стоял наблизко и беше чул разговора, и му каза:

— Сеньор, няма ли да пиете? Жалко за бирата, да стои тъй дълго и да изветрява.

Гаучото вдигна поглед към него, взе чашата, отпи от нея и после отвърна:

— Благодаря ви, сеньор. Човек трябва да привикне да не забравя приятното заради необходимото. А пиенето, на латински „бибере“, е не само приятно, но дори необходимо.

Той се наклони да продължи да чете, но забеляза, че келнерът все още стои прав пред него, и го попита:

— Имате ли да ми кажете още нещо, сеньор?

— Да, ако нямате нищо против. Преди малко споменахте Ютербок. Да не би да сте немец?

— Наистина съм такъв, както доказва и името ми Моргенщерн. Ако бях римлянин, може би щях да се казвам на латински Юбар.

— Страшно се радвам, сеньор. Мога ли да говоря с вас на немски?

— На немски ли? Нима сте немец?

— Амче да, и то какъв!^[6] Роден съм в Щралау край Берлин, значи съм съвсем близък ваш земляк, гос'дин докторе. А че сте доктор, чух преди малко.

— Виж ти, щралауец! Кой би могъл да подозира! Мислех ви за аржентинец. А как се озовахте отвъд океана?

— С инстинкта на водното конче. Нали знаете рибарския празник в Щралау и езерото Румелсбург. Оттам съм свикнал с водата и се движа все по нея. Така попаднах в Хамбург, а после продължих до Южна Америка.

— Защо дойдохте тук?

— Ами исках да забогатя, разбира се.

— Е, и?

— Да, е, и! Не се става богат тъй бързо, както си мислех. Понявга идват и лоши времена и ако не те отминат, просто не събираш милиона, за който си мечтал.

— Имате ли роднини в отечеството?

— Не. Ако си имах някого или нещо, щях да си остана в къщи. По едно време много исках да стана войник, тъй като сърцето ми винаги е хранело патриотични чувства, ама не ме взеха, понеже съм една педя по-нисък. Обявиха ме негоден за военна служба. Т'ва тъй ме ядоса, че се емнах и тръгнах из странство, за да видя дали пък там няма да ме сметнат за годен.

— И колко време сте вече тук?

— Пет години, с които сметката на мойта цъфтяща и буйна младост се закръгля на двайсе и пет лазарника.

— И с какво се занимавахте през това време?

— С каква ли не работа, но почтена, без обаче да постигна нещо. Ей сега на, съм келнер, ама не е за постоянно, а помагам само днес, щото очакват много посетители. Напоследък се бях заловил с работа на пристанището.

— Били ли сте вече във вътрешността на страната? Имам известно основание за този въпрос.

— На ваште услуги. Два пъти съм стигал чак до Тукуман, и то като помагах да прекарват коне.

— Значи можете да яздите?

— Като лъва на Фрайлиграт^[7]. Тази работа се учи често по-бързо, отколкото си мисли човек.

— Добре, много добре! А сега най-важното. Тук, в Аржентина, трябва да има много кости, нали?

— В огромни количества!

— Отлично! Аз търся някои кости.

— Кости ли? А защо?

— Интересуват ме.

— Тъй ли? Още не съм чувал за такъв интерес. Ама ще ви утеша. Ако искате да имате кости, мога да ви натоваря няколко кораба с тях.

— Преддилувиални?

— Туй не го проумявам, мога само да кажа, че се намират от всякакъв вид.

— От мастодонти?

— От животни, даващи мас ли? Колкото щете!

— Имах предвид гигантските слонове.

— Не ми е известен такъв добитък.

— Това е обяснимо, защото са живели преди потопа.

— Тогава всичко е отишло по дяволите, няма и кост от тях. След потопа тук се намират само кости от говеда, коне и овце.

— Не ме разбирате. Търся кости на допотопни животни, каквито има в тукашния естественоисторически музей.

— Аха! Дето са скрити в земята и оттам човек трябва да ги изрови. Виждал съм и такива. Намират се навсякъде из пампасите. Значи такива неща искате да търсите и изкопаете?

— Да. Ще наема гаучоси и заради това съм се облякъл като тях — още от самото начало да им се видя симпатичен. Но преди всичко ми е необходим слуга, на когото да мога да разчитам. Вие ми харесвате, имате честна и същевременно хитра физиономия, изглежда не страдате от тъпота, наричана от латинистите „стултиция“. Имате ли желание да ми станете слуга?

— Защо не, ако се отнасяте с мен добре.

— Тогава елате утре рано сутринта в дома, където съм отседнал, за да поговорим за всичко необходимо. Познавате ли банкера Салидо?

— Да. Търговската му къща е съвсем наблизко, но той живее във вилата си извън града.

— И аз живея там, понеже му бях препоръчан и съм негов гост. А сега ме оставете да чета!

— Добре, четете си, четете си, гос'ин докторе. Утре ще дойда и ми се струва, че двамата отлично ще се споразумеем. Ще ви измъквам от земята всеки кокал, колкото и голям да е той.

Изглежда този разговор продължи да занимава мислите на Моргенщерн, защото той не четеше вече така внимателно, както преди, а не забравяше и пиенето. След като поизпразни бутилката, Антонио Перильо стана, за да плати и да си върви. След известно време си тръгна и Моргенщерн. Той наброи цели шест книжни талера. Това може да се стори някому твърде много, но съвсем не е така, понеже книжният талер има стойността на шестнайсет немски пфенига. Все

пак цената от двадесет и шест пфенига за една бутилка бира не може да се нарече малка, но бирата, поне внесена от Европа, минаваше тогава за много по-люксовна напитка, отколкото днес.

Щом излезе от кафенето, Моргенщерн сви наляво по улицата, водеща право към вилата на банкера. Той беше зает твърде много със своите мисли, за да забележи двамата мъже, които се бяха облегли на отсрещна на страничните директори на една порта, очаквайки някого. Първият от тях не беше никой друг, а Антонио Перильо, а вторият — един от хората, които преди това също бяха присъствали в кафенето. Но последният беше по-висок и по-широкоплещест от бикобореца, а якото му телосложение говореше за необикновена физическа сила. По безбрадото му и загрубяло от слънцето, дъжда и вятъра лице, личеше, че живее в пампасите и планините. Но впечатлението, което правеше това лице, не можеше да се нарече благоприятно. Тесният, силно извит нос напомняше неволно човката на лешояд. Изпод склучените на носа вежди очите му хвърляха пронизващи погледи. Тесните безкръвни устни подсилваха още повече приликата на лицето му с граблива птица. Беше облечен в обичайните за местното население дрехи. На главата си носеше широкополо сомбреро.

Щом разпозна ясно немския учен на светлината от прозорците на кафенето, покрай които мина Моргенщерн, мъжът прошепна на Перильо:

— Няма никакво съмнение. Той е, колкото и упорито да е отричал.

— Само дето си е обръснал брадата и се е преоблякъл като гаучо. Но така не може да ни заблуди. Непременно трябва да науча къде живее. Проследи го внимателно!

— Няма ли да дойдеш и ти?

— Не. Може да се обърне и да ни познае. Тогава не е изключено у него да се породят подозрения. Ще вляза в тази сладкарница надясно, за да изчакам завръщането ти.

Перильо се запъти към посочената „конфитерия“, а другият започна тайно да следи немца. Както вече споменахме, улицата водеше в свършено права линия, понеже Буенос Айрес е строен изключително симетрично. Състои се само от къщи, образуващи големи четириъгълници, между които улиците се пресичат точно под

прав ъгъл. Следователно градският план може да се сравни с шахматна дъска.

Околностите са незначителни като пейзаж. Няма никакво разнообразие — нито хълмове, нито падини, липсват храсталаци и дървета. Оставиш ли града зад гърба си, пред теб е откритата и равна пампа, а на хоризонта небето и земята се сливат така, че не може и дума да става за някаква ясна граница между тях. Пристанището е лошо, а водата на Ла Плата има мръсен глинен цвят, тъй че и реката не придава на града някаква особена прелест.

Буенос Айрес се простира почти на същата площ, както и Париж. Следователно човек може да си представи колко надалеч е разпръснат градът. Има няколко много красиви улици и площади, но излезе ли се от централната част на града, започват да се срещат грубо построени дюкянчета, грозни къщурки и бунища. Вярно, че някои от крайните улици имат елегантен вид, тъй като по тях са разположени вилите на богатшите. Такава вила тук се нарича „канта“.

В централните и най-оживени квартали на града се срещат двуетажни, триетажни, а дори и четириетажни сгради, но обикновено къщите се състоят само от приземен етаж и не са високи, затова пък се разпростират толкоз повече на ширина и дълбочина. Подобни къщи имат плоски покриви, покрити с керемиди, над които се издигат малки наблюдателници, наричани „мирадорес“. Покривите са съвсем слабо наклонени, за да може дъждовната вода да се стича към двора, в поставените там цистерни.

Само по-бедните хора имат един-единствен двор. По-хубавите къщи са обградени от три, четири, а понякога и повече дворове. Застане ли човек пред входната врата на подобна сграда, изработена изкусно с фини плетеници от ковано желязо, може да забележи през тях цяла редица от чисти мраморни дворове, украсени с фонтани и много цветя. Къщите на заможните хора се строят обикновено от мрамор.

Ако някой попита защо Буенос Айрес има само плоски покриви, отговорът е много лесен. Първо, високите полегати покриви изискват много повече строителен материал и са необходими само в такива райони, където средното количество на валежите е голямо. А в Буенос Айрес вали значително по-малко, отколкото в Германия. Второ, високите покриви и фронтони биха предложили твърде голяма площ

на „памперото“, силните унищожителни бури, връхлитащи откъм Кордилерите. И най-сетне плоските покриви предлагат удоволствието вечер да се поразходи човек по тях и да подиша свеж въздух.

Ако някой си мисли, че по улиците на Буенос Айрес може да види препускащи гаучоси, много се лъже. По-скоро придобива чувството, че се намира в някой европейски град. Всички се обличат по френска мода. А и броят на живеещите тук европейци е твърде значителен. Само половината от жителите са аржентинци. По онова време^[8] в града имаше четири хиляди немци, петнайсет хиляди французи, двайсет хиляди испанци, петдесет хиляди италианци, а освен това много англичани и още повече швейцарци. Тази пъстра смесица от толкова много националности е довела до необикновеното владееие на езици от населението. Има хора, и то съвсем млади, които си служат до съвършенство с три, четири, а понякога и с повече езика. И те се срещат дори по-често, отколкото в Париж, Лондон или Ню Йорк.

Що се отнася до името на града, той едва ли го заслужава напълно. Буенос Айрес означава „хубав въздух“, но напече ли слънцето плоските покриви на ниско разположения град, надали някой ще издържи в задушните нажежени помещения. А дървета, истинските освежителни на въздуха, липсват, поне няма такава растителност, каквато ние сме свикнали да наричаме с това име. Тук вече не виреят лимоните и портокалите, а тропическите плодни дръвчета — още по-малко. Климатът е твърде горещ за ябълки, сливи, череши и други подобни дървесни видове, така че могат да се видят само грозде, круши, праскови и кайсии, но пък те са превъзходни по качество. А в източната част на страната изобщо няма гори. Най-много тук-там някой от богатите собственици да засади градината на вилата си толкова нагъсто, че да може да усети истинска прохлада под клоните на дръвчетата.

Вилата на банкера Салидо беше една от най-хубавите. Той бе извънредно гостоприемнен човек, който обичаше науката и изкуствата и самият си кореспондираше с видни техни представители от Европа. Поради тази причина му беше препоръчан и доктор Моргенщерн, намерил в дома му най-сърдечен прием. Вилата се намиреше в южния край на града, така че ученият трябваше да измине дълъг път, а

Антонио Перильо се видя принуден да чака много дълго завръщането на своя съмишленик.

И в тази сладкарница имаше многобройни посетители, на които утрешният бой с бикове предлагаше богат материал за разговор. Перильо не познаваше никой от тях, а също и той им беше непознат. Говореха за сеньор Крусада, чуждестранния бикоборец, и бяха убедени, че тукашните еспадас няма да могат да се мерят с него. Това ядоса Перильо страшно много, но той внимаваше да не се издаде, че и той е един от тези еспадас. Споменаха, разбира се, и за ягуара, и за дивия бизон и всички бяха на мнение, че бикоборците щяха да имат трудна задача.

— Във всички случаи ще се лее кръв — обади се един от присъстващите, — също и човешка кръв. Не искам да говоря за бизона, защото не съм виждал още такова животно, но ягуарът е опасна и издръжлива твар, която не умира веднага, от първия удар.

Сега Перильо не можа да издържи и подхвърли:

— Ягуарът е страхливец! Готов съм да му изляза насреща с нож в ръка!

— За да бъдете разкъсан от него — изсмя се другият.

— Говоря сериозно. Нима не сте чували още, че ягуарът бяга, щом види човек, и че има гаучоси, които го ловят с ласо?

Ето че сега се обади някакъв възрастен мъж със загоряло от слънцето лице, който седеше самичък и не се беше намесвал дотогава в разговора:

— Прав сте, сеньор. Ягуарът бяга от хората и се е случвало гаучосите да го ловят с ласата си. Но какъв е бил този ягуар? Ягуарът от крайбрежията на реките, нали?

— Та има ли и други ягуари?

— Няма други видове, защото ягуарът си е ягуар, обаче я сравнете живеещия край реките ягуар с онзи, който скита из пампасите, или дето обитава клисурите в планините! Реката предлага храна в изобилие. Там има хиляди и хиляди водни свинчета^[9], с които ягуарът може да се натъпче. Не му е трудно да ловува тези глупави животни. Той си напълва търбуха с тях и става мързелив и страхлив. Щом види някой човек — и дим да го няма. Но на ягуара от пампасите не му е толкова лесно. Налага му се да се бори с биволи, с коне, а реши ли да отмъкне някоя овца — и с пастирите. Положително той не е

страхлив. А ако живее в планините, трябва да ходи на лов за диви лами, които са по-бързи от него и не се оставят тъй лесно да бъдат заловени. Там той е принуден да гладува, а гладът води до ярост. Такъв планински ягуар напада съвсем открито посред бял ден и въоръжен човек. Това е забележката, сеньори, която тъй много ми се искаше да направя.

Ето че Антонио Перильо подигравателно се обади:

— Сеньор, изглежда, имате много обширни познания в тази област. Излизали ли сте някога извън пределите на града?

— Да, понякога.

— Ами докъде сте стигали?

— На север до Боливия, а оттам до Перу. Бил съм и в Гран Чако.

— При дивите индианци?

— Да.

— И индианците не ви ли излапаха, тъй както ягуарът излапва някое водно свинче?

— Сеньор, или не съм бил достатъчно угоен за техния вкус, или пък не са имали достатъчно смелост да се захващат с мен. Вероятно втората причина е изиграла някаква роля, понеже никога през целия си живот не съм се оставял тъй лесно да бъда излапан. И дори сега, когато остарях, в десницата ми има достатъчно сила, за да цапардосам по бърбривата уста всеки, който се опита да ми се подиграва. Запомнете го, сеньор!

— Само не се пали толкова, старче! Не съм имал такова намерение — каза Перильо помирително, тъй като сцената, разиграла се в „Кафе дьо Пари“, го бе направила предпазлив. — Искях само да кажа, че не смятам ягуара за опасен.

— Опасен е за всеки човек, само за едного не е!

— Кой е той?

— Можете да се сетите. Всички са чували за него, а името му доказва онова, което твърдя.

— Тогава имате предвид Татко Ягуар?

— Да.

— Вярно, за него разправят, че нападал и най-дивия ягуар с голи ръце, но не го вярвам.

— А аз вярвам, защото съм го виждал със собствените си очи.

— Значи сте го срещали в Гран Чако?

— Не съм го срещнал, а заедно отидохме дотам. Той ни е предводител, а аз и до ден-днешен съм от неговите хора.

Едва старият изрече тези думи, и наоколо се разнесоха силни възгласи на учудване и удивление. Хората наскочаха, за да се приближат до неговата маса и да му стиснат ръката. Понечиха да съберат няколко маси, където да насядат всички заедно с него, за да им разкаже нещо за този прочут мъж, чието име и подвизи бяха предмет за разговор на всички. Обаче старият ги спря с думите:

— Татко Ягуар не обича да говорим за него. Направо ни е забранил и вие, сеньори, не бива да ми се сърдите за моя отказ.

— А как изглежда всъщност той? — осведоми се Перильо.

— Както всеки друг човек.

— На каква възраст е?

— Може би на петдесет години.

— Местен жител ли е?

— Сеньор, никога не съм виждал неговия акт за раждане.

— А не може ли да научим с какво се занимава всъщност? Ту казват, че бил йербатеро, ту златотърсач, или пък го наричат сендадор, водач на керваните през Андите. Дори вече чух, че бил и привърженик на някаква политическа партия и предоставял пушката си в услуга ту на този, ту на онзи бунтар.

Йербатеросите са събирачи на чай, които се скитат из девствените гори, за да търсят известния парагвайски чай. Животът им е изложен многократно на различни опасности. Сендадор означава следотърсач, следователно има абсолютно същото значение като американската дума скаут. Старият отговори:

— Мога да ви кажа що за човек е Татко Ягуар — той е истински мъж и втори като него едва ли ще намерите. Никога не е служил на каквито и да било метежници и никога няма да им служи. Приятел е на всички добри хора и враг на всички зли. Ако не принадлежите към първите, тогава пазете се да не го срещнете някой път.

— Езикът ви става все по-остър и язвителен, добри ми приятелю! Толкова ли ви разсърдих, като казах, че считам ягуара за страхливо животно?

— Не. Но вашето твърдение, че ще му излезете насреща само с нож в ръка, ми показва, че сте самохвалко, или пък неосведомен човек, а аз не мога да понасям нито едните, нито другите. Възможно е

ягуарът, който ще видим утре, да е живял край реките, но може да е дошъл и от пампата. Ще разберем от неговото поведение. Що се отнася до мен, той ни най-малко не събужда любопитството ми. Много повече ми се иска да разбера дали някой от всички еспадас ще се осмели да излезе срещу бизона.

— Всички ще се осмелят, всички. Уверявам ви!

— Ще видим. Един такъв бизон става опасно животно, когато е раздразнен. Знам го от Татко Ягуар, който е убил стотици от тях.

— Може би в пампата? — изсмя се Перильо.

— Не, в прериите на Северна Америка, където преди години също е ловувал.

— И там ли е бил? Тогава значи не е „портенъ“, а пришълец, нали? Това обстоятелство наистина не ми харесва особено.

— Така ли? Е, що се отнася до това, не ми се вярва Татко Ягуар да се интересува много-много дали ви харесва, или не.

— Защото не ме познава. Но ако чуе името ми, сигурно ще счете за голяма чест да ми стисне ръката.

— Тъй ли? И кое е това прочуто име?

— Перильо.

— Ах! Да не би да сте Антонио Перильо, онзи еспада, който утре също ще участва в коридата?

— Разбира се, че съм аз.

Той хвърли към стария човек поглед, от който си личеше, че очаква да чуе хвалебствия, изпълнени с най-голямо страхопочитание. Но думите, достигнали до ушите му, бяха съвсем други:

— Я ми кажете, сеньор, защо се борите с бикове?

— Ама че въпрос! За да ги убивам, разбира се. Пронизваме ги, за да покажем нашето изкуство.

— Хубаво изкуство! Не е никакво геройство да намушкаш някое добиче, което преди това е било изтощено от лудешка гонитба. Аз убивам дадено животно, защото се нуждая от месото му, за да живея. Но заради някаква толкова съмнителна чест да го понижа, а на всичко отгоре преди това да го измъчвам с по-леки пробождания и почти да го уморя с гонитба, не — това е чисто изтезание. Следователно не би трябвало да се наричате еспада, много по-правилно би било името „десолядор“^[10].

Перильо скочи от стола си и понечи да се нахвърли върху стария. Но за щастие тъкмо в този миг вратата се отвори и вътре влезе неговият съмишленик. Перильо промени намерението си, седна на мястото си и само подхвърли към стария думите:

— Искате да се заядете с мен, но не можете да ме обидите, защото стоите толкова по-ниско от мен, че ви е невъзможно да вдигнете поглед тъй нависоко, та да ме съзрете.

— Същите думи казала мухата на лъва, докато жужала над него. Но ето че долетяла някаква птичка и я глътнала.

Перильо се престори, че не чува тези думи. Неговият приятел се настани до него и му прошепна:

— Пак ли кавги? Внимавай! Работата ни е тайна и изисква предпазливост. И десетина приятели не могат да ни принесат толкова полза, колкото вреда би могъл да ни причини един-единствен враг.

— Мълчи! Този дърт бърбовец изобщо не е в състояние да ни напакости. Кажи ми по-добре какво успя да разбереш!

Двамата разговаряха толкова тихо, че не можеха да бъдат чути от останалите посетители. Въпреки това другият се огледа предпазливо наоколо и щом забеляза, че никой не им обръща внимание, каза:

— Той е, съвсем съм сигурен. А знаеш ли къде живее? При Салидо, банкера.

— Todos demonios!^[11] При Салидо? Кой би помислил! Ами че това е изключително опасно за нас!

— За съжаление! Всичко ще му разкаже. Уверен ли си, че те е познал?

— Бих могъл да се закълна. Иначе защо ще се преструва? Само за да приспи бдителността ми!

— Тогава трябва да намерим някакво средство да го накараме да мълчи.

— Хмм! Разбирам те: един удар с нож или куршум в главата. И то без да се губи време. Утре ще е вече може би твърде късно. Изобщо не бива да стига до полицията. Де да можехме да узнаем в коя стая живее!

— Аз знам. Почаках, докато влезе в къщата, и се прехвърлих през оградата в градината. За щастие вилата няма дворове и зидове. Намира се в средата на градината, тъй че човек може да обикаля около нея. Скоро след като изчезна през вратата, се осветиха прозорците на

една стая на горния етаж откъм задната страна на постройката. Беше запалил лампата.

— Но може да е бил и някой друг.

— Не, понеже се приближи до отворения прозорец, за да го затвори. Видях го ясно да стои до него.

— Колко прозореца имаше стаята?

— Два.

— А спусна ли жалузите на прозорците?

— Не.

— Дали наблизко няма да се намери някоя стълба?

— И затова помислих и се огледах наоколо. В един от ъглите на градината расте някакво дърво, което е било подкастрирано. Стълбата бе все още облежната на него. Достатъчно дълга е, за да стигне до прозореца.

— Добре, много добре! Но за съжаление все още не може да се заловим за работа. Твърде е рано. Улиците са прекалено оживени. Не е изключено някой да ни види.

— Трябва да почакаме до полунощ. Но дали и тогава няма да е буден?

— Буден или не, все едно. Утрешният ден не бива да го завари жив. Ако е още буден, ще получи куршум през прозореца. Ако е заспал, ще влезем в стаята. Но хайде да тръгваме вече. Тук не ми харесва.

Перильо плати сладоледа, който беше изял, и след това двамата, готови с толкова лека ръка да сложат край на един човешки живот, за да предотвратят разкриването на друго, по-старо престъпление, се отдалечиха.

През този ден улиците и обществените заведения бяха оживени по-дълго, отколкото обикновено. Жителят на Буенос Айрес е домосед и е нещо обичайно да си легне навреме. Днес обаче последните посетители напуснаха „Кафе дьо Пари“ чак в единайсет часа. Немският келнер получи надницата си и можеше да си върви. Навън пред вратата той се спря. По улиците все още имаше хора. Беше началото на декември и вечерта бе хубава и прохладна. Мислеше за новата си работа и радостта, че бе намерил за господар земляк, не му позволяваше да почувства умората. Реши да се поразходи и съвсем неволно се отправи в посоката, където знаеше, че живее доктор

Моргенщерн. Действията на хората често се определят от някакъв вътрешен подтик, за който те не си дават ясна сметка, и ето как немецът изведнъж се озова пред вилата. Дори и самият той доста се изненада.

Тук, далеч от оживеното движение, нямаше запалени фенери. Беше тъмно. Единствено звездите пръскаха несигурна слаба светлина, при която се виждаше само на няколко крачки. Келнерът се канеше вече да се връща, когато долови лек шум от дебнещи крачки. Това му се стори подозрително. Защо бяха толкова тихи? Който има чиста съвест, ходи нормално. Той се прилепи плътно до оградата и зачака. Насреща му, по средата на улицата, се зададе някакъв човек, мина покрай него и спря. Последва го втори, който застана до първия. Зашушукаха си нещо, след това се приближиха до оградата, прехвърлиха я с голяма сръчност и се озоваха в градината.

„Значи крадци!“ — помисли си немецът. Но какво ли искаха да откънат? Само плодове? Или ставаше въпрос за кражба с взлом в дома на богатия banker? Той трябваше да ги проследи и затова колкото можеше по-тихо също се прехвърли през оградата. Отвъд нея имаше тревна площ, която поглъщаше шума от стъпките. Но ето че съзря на ъгъла един от мъжете и спря, за да го наблюдава. След известно време видя, че човекът изчезна към задната страна на къщата. Келнерът се наведе ниско и запълзя на четири крака към ъгъла. Онзи тип стоеше и гледаше към два осветени прозореца на горния етаж. В същия момент, промъквайки се тихо отстрани, се приближи и вторият мъж. Носеше стълбата, която подпря на зида така, че горният ѝ край легна върху парапета на един от прозорците.

Каква ли цел преследваха тези хора? Нима при кражба с взлом се влиза в осветен прозорец? Да не би да замисляха само някаква шега? В такъв случай би било глупост да се вдигне тревога. Все пак немецът продължи да наблюдава внимателно двамата мъже. Докато единият държеше стълбата, другият започна да се изкачва по нея. Щом се озова горе, той надзърна в прозореца, после слезе пет-шест стъпала надолу и прошепна няколко думи на останалия долу човек. На келнера му се стори, че говорещият държи в ръката си някакъв предмет с металически блясък. След това се разнесе двукратно тихо щракане, също както когато се запъват спусъците на двуцевен пистолет. Обзет от страх, немецът бързо се отправи към двамата мъже, които все още си

шепнеха. Те не можеха да го забележат, защото той се движеше пълзешком. Келнерът долови думите:

— Седи и чете.

— В какво положение?

— Лявата му страна е обърната към прозореца.

— Лицето му открито ли е?

— Да. Подпрял си е главата с ръка от другата страна.

— Застреляй го тогава в слепоочието. Там е най-сигурно!

Значи ставаше въпрос за убийство! Келнерът така се изплаши, че няколко секунди не бе в състояние да се помръдне. А ето че онзи негодник отново се изкачи горе и с дясната си ръка насочи към прозореца дулото на пистолета. Това накара спотаилият се немец да се окопоти. Той извика силно, втурна се към стълбата, така че намиращият се горе негодник, който тъкмо натискаше спусъка, изведнъж полетя надолу точно когато изтрещя изстрелът. Келнерът се хвърли върху него, за да го задържи.

— Пусни ме, куче, иначе ще те застрелям! — изскърца със зъби убиецът.

Разнесе се изстрел и немецът почувства болезнено подръпване в лявата ръка. Беше ранен и не можеше повече да задържи човека, който скочи на крака и бързо изчезна в тъмнината. Другият вече бе избягал.

Двата изстрела разбудиха обитателите на къщата. В нея настана оживление. Горе се отвори един от осветените прозорци. Показа се главата на доктора и той извика:

— Кой убиец стреля по мен? Защо не ме оставят да чета на спокойствие?

Повторно обзет от уплаха, келнерът възкликна:

— Олеле мале! Господин докторе, нима вас искаха да убият?

— Кой е долу? Този глас ми се струва познат.

— Аз съм, аз, Фрице Кизеветер, господин докторе.

— Фрице Кизеветер? Не съм срещал още индивид с подобно име.

— О, срещали сте! Запознахме се днес в „Кафе дьо Пари“. Вие искахте да ме вземете на работа заради допотопните кости.

— Ах, келнерът! Но човече, как ви хрумна идеята да стреляте по мен?

— Какво, аз ли? Това е вече прекалено! На нищо не прилича! Аз съм бил онзи, дето стрелял!

— Ами кой? Или не сте сам?

— Съвсем самичък съм, единствената жива душа в градината.

— Но какво търсите тук?

— Исках да ви спася. А сега, след като ми дължите живота си, ме считате за способен на такова подло убийство. Това ме обижда до дъното на душата ми!

Но му бе писано заслугите му да останат непризнати не само от доктора. Обитателите на къщата наизлязоха със свещи и фенери, както и с най-различни оръжия в ръка, за да заловят злодея. Не помогнаха ни приказки, ни молби. Фрице Кизевеер бе хванат и откаран в къщата, при което не мина без здрави удари. Искаха да повикат полиция, за да го отведе, но той се помоли първо да го изслушат спокойно. Докторът подкрепи тази молба с обяснението: "Не съм сторил никакво зло на този млад човек, напротив — исках да го взема на работа при мен. Нима това може да е причина, за да ме застреля? А има и честно лице. Дори и да е подъл убиец, това все още не е причина да му се забранява да говори. И тъй, предлагам да му се даде разрешение да ни изложи своята защита, на латински „дефензио“."

Фрице разказа развоя на случката и поиска да бъдат огледани следите. Изпълниха желанието му и наистина стигнаха до убеждението, че не беше излъгал. Забелязаха отпечатьци от стъпки не само където убийците бяха прехвърлили оградата, но откриха и местата, откъдето бяха скочили обратно на улицата. Най-сетне зад къщата те намериха шапката на единия от тях, който я беше изгубил по време на падането или на схватката с Фрице. Келнерът кървеше. Прегледаха раната му. Не беше опасна, куршумът само леко бе засегнал ръката.

Сега вече знаеха, че двамата мъже бяха прехвърлили оградата, за да застрелят немския доктор. Само чрез намесата на Фрице куршумът беше отлетял в друга посока. Но кои бяха убийците и каква ли причина може да ги е накарала да се опитат да убият човек, който се намираше едва от една седмица в страната и положително не беше обидил никого?

— Не успяхте ли да различите лицето поне на единия? — попита банкерът.

— Само отчасти — отвърна Фрице. — Докато първият от тях се намираше горе на стълбата и насочваше пистолета към стаята, главата му бе осветена от лампата и аз можах да видя отстрани половината му лице. Стори ми се, че приличаше на онзи еспада, Антонио Перильо.

Това направи работата само още по-объркана. Вярно, че Перильо бе човек със съмнителна слава, но никой не вярваше, че е способен да извърши убийство. Та каква ли причина можеше да има, за да очисти доктора с куршум? Дори беше разговарял с него приятелски в кафенето. Обстоятелството, че очевидно го е взел за друг човек, наистина даваше повод за размисъл. Ето защо банкерът нареди да уведомят полицията. Тя се появи в лицето на двама служители с офицерски чин, облечени със сини полицейски униформи. Те огледаха следите, прецениха фактите и накрая изразиха мнението, че първо би трябвало тайно да се разбере къде е бил Перильо по време на злодеянието. Но в никой случай не можело да се предприеме нещо срещу него преди коридата, защото бил необходим като еспада, а и арестуването му можело да окаже нежелателно въздействие върху публиката.

Що се отнася до Фрице Кизеветер, нямаше никакво съмнение, че той беше спасил живота на доктора. Моргенщерн незабавно го взе на работа при себе си, и то при възможно най-изгодни условия.

Келнерът получи разрешение веднага да остане във вилата.

[1] Франсиско Солано Лопес — водил завоевателни войни срещу Аржентина и Бразилия между 1864 и 1870 г. Б.изд. ↑

[2] Асиенда (исп.) — чифлик. — Б.пр. ↑

[3] Пеони (исп.) — ратаи. — Б.пр. ↑

[4] Ютербок — малко градче, недалече от Берлин, днес в ГДР. — Б.пр. ↑

[5] Измрели животни от кватерната ера. — Б.пр. ↑

[6] Фрице, замислен от автора като комичен герой, говори на берлински диалект, който е непреводим. — Б.пр. ↑

[7] Немски поет, описал в едно от стихотворенията си как лъв изминал голямо разстояние на гърба на жертвата си, една жирафа. — Б.пр. ↑

[8] Става въпрос за 1866 г. — Б.пр. ↑

[9] Гризачи от южноамериканските гори, достигащи до 1 м., обичащи водата. — Б.пр. ↑

[10] Десолядор (исп.) — дерач на животни, мъчител. — Б.пр. ↑

[11] Todos demonios (исп.) — По дяволите! — Б.пр. ↑

2. CORRIDA DE TOROS

На следващото утро всичко живо се стремеше да се сдобие с входни билети за представлението. Касата бе направо обсадена. Банкерът трябваше да се погрижи за четири места: за себе си, за своята съпруга, за доктор Моргенщерн, както и за младия си племенник, който му гостуваше.

Жената на банкера беше немкиня, чийто брат живееше в Лима, столицата на Перу. Той се казваше Енгелхард и имаше двама сина, на които някога щеше да се падне наследството на бездетния банкер. По тази причина банкерът бе пожелал един от братята да прекара по-продължително време при него и му бяха изпратили по-младия, на име Антон. Шестнайсетгодишният юноша бе предприел пътуването по море около Кап Хорн, но беше имал страшно неприятно плаване. И затова, за да избегне второ подобно пътешествие, завръщането му у дома се налагаше да стане по суша през Андите. Сега важното беше да се намери удобен случай за такова пътуване. Преминаването през цяла Южна Америка е свързано с извънредно големи опасности и лишения и не всеки мулестар е подходящ човек, комуто може да се повери един многообещаващ юноша за подобно пътешествие.

Борбата с бикове щеше да започне точно в един часа. Но два часа преди това „Пласа де торос“, както наричаха мястото на коридата, се беше изпълнило до такъв предел, че вече нямаше място за нито един зрител. Само ложите на президента и служителите от висшето държавно управление бяха все още празни.

На огромни плакати с букви, големи по една стъпка, беше изписана програмата. Свиреха няколко оркестъра, сменяйки се един друг. Прислугата загладжаше пясъка с гребла и метли, а от време на време от тази или онази врата се появяваше някой пъстро облечен бикоборец, който бавно и важно прекосяваше арената, за да може публиката да му се възхити.

Арената бе отделена от местата на публиката с дъсчена стена, която бе достатъчно здрава да издържи ударите на бикове, но не и

твърде висока, за да могат изпадналите в беда тоreadори да се прехвърлят през нея. В единия край се намираше вратата, през която пускаха бикове, а в другия имаше врата, откъдето се очакваше появяването на ягуара. Говореше се, че заради северноамериканския бизон организаторите били принудени да вземат извънредни мерки за сигурност. Засега животното все още не се виждаше, но се чуваше неговият рев и този глас даваше да се разбере, че то няма да се остави да бъде заклано без съпротива.

Местата, които започваха зад споменатата дъсчена стена, бяха най-евтини. Там седеше и Фрице Кизеветер, на когото новият му господар беше подарил един билет. По-високо разположените места бяха значително по-скъпи. На тях се бяха настанили богатите хора, между които беше и банкерът с тримата си придружители. Случайността бе пожелала на съседните места да насядат белобрадият господин, който предишния ден в „Кафе дьо Пари“ се бе представил под името Хамер, както и приятелите му. Той седеше до доктор Моргенщерн, който полагаше усилия да обясни на другия си съсед, младия перуанец, колко непристойни и осъдителни са тези борби с животни.

— Гледали ли сте вече подобна борба, драги ми млади сеньор? — попита той.

Антон Енгелхард отвърна отрицателно.

— Тогава трябва да ви кажа, че такива мъчения на животни не са нещо ново. Имало ги е още при древните гърци, преди всичко в Тесалия, както и при римляните, под управлението на императорите. Те са били езичници, които могат да бъдат извинени. А ние сме християни и не би трябвало да вършим подобни гнусни дела.

— Но, сеньор, та нали и вие самият сте дошъл, за да гледате заедно с другите!

Забележката на момчето очевидно смути учения, но той се измъкна, като отговори:

— Ами ако не бях дошъл тук, борбата нямаше ли да се състои?

— Щеше да се състои.

— Тогава не мога да бъда упрекнат. Освен това съм дошъл да правя научни изследвания. Следователно имам двойно извинение, „екскузацио“, както казват латинистите. Аз съм зоолог, а нас ни очаква

зоологическо зрелище. Все пак къде-къде бих предпочел някоя богата находка от дилувиума.

— А имало ли е и преди дилувиума подобни борби с животни? — попита Антон, като едва успя да скрие дяволитата си усмивка.

Докторът му хвърли отстрани изпитателен поглед и отвърна:

— На този въпрос не може да се отговори току-така, с едно кратко „да“ или „не“. Споменава се за някакъв предледников, та дори и за още по-стар човек. Ако наистина е съществувал, при тогавашното ниско стъпало на развитие на нравите на хората може да се допусне, че...

Той бе прекъснат, защото музиката изсвири оглушителен туш. Президентът беше заел ложата си и бе дал знак с ръка, че борбата може да започне. Ако досега гласовете на разговарящите зрители се сливаха в някакво глухо бучене, изведнъж настъпи такава тишина, че можеше да се чуе дишането на съседа. Нов знак с ръка на всемогъщия повелител — музиката подхвана марш и една врата се отвори, за да пропусне най-напред пикадорите. Те язدهа лоши коне, тъй като никой не иска да излага на рогата на бикове ценни животни. Следваха ги пеша бандерилъероси и еспада, за да обиколят веднъж цялата арена. После пикадорите заеха позиции в средата ѝ, обърнати срещу вратата, откъдето излизат бикове, за да посрещнат или да предприемат първото нападение. Бандерилъеросите и всички еспада се оттеглиха зад подпорните стълбове или в нишите, направени за тази цел. Сега президентът даде за трети път знак — да бъде пуснат първият бик. Преградата бе отворена и животното се появи.

Беше черен бик с остри, извити напред рога. Освободен съвсем неочаквано от тясната си клетка в обора, той искаше да се наслади на свободата си и полетя напред с дълги скокове. Ето че забеляза пикадорите, стъписа се за миг, и после се затича право срещу тях. Те се пръснаха настрани, но все пак той успя да се добере до коня на единия от тях и му разпра корема. Ездачът понечи да скочи на земята, обаче кракът му се закачи в стремето и повлечен от коня си, той падна заедно с него на земята. Изглеждаше загубен, защото бикът свеждаше вече глава за втори удар, но ето че бандерилъеросите се притекоха на помощ. Със светкавична бързина те хвърлиха върху главата и очите на бика три-четири пъстри копиринени ешарпа. Той се стъписа и това даде

време на пикадора да се спаси, докато конят му, пръхтейки, се потътри още малко по земята с изскочили навън вътрешности, и се строполи на място, издавайки болезнени стонове.

Всичко се разигра толкова бързо, че отделните движения едва ли можеха да бъдат различени добре едно от друго. Пикадорите бяха облечени в староиспански рицарски дрехи, докато бандерилъеросите носеха модерно испанско облекло, украсено с множество галони и панделки. Те разполагаха само с ешарпове и споменатите вече пръчки, снабдени с извити куки — бендериляси.

Черният бик разтърси глава, за да се отърве от ешарповете, и когато това не му се удаде веднага, зарева от ярост. Можеше да се предвиди, че следващото му нападение щеше да бъде много опасно. Ето че зад гърба на бандерилъеросите се разнесе звучен глас:

— Махнете се! Оставете ме да се приближа!

Беше Крусада, мадридският еспада. Бандерилъеросите се поколебаха дали да му се подчинят, защото той поемаше твърде голям риск, обаче втората му заповед ги накара да се отдръпнат.

За да дразни бика, той беше облечен изцяло в червено кадифе, като кройката бе, разбира се, по испанска мода. В лявата си ръка държеше така наречената мулета — парче лъскав копринен плат, висящо на една пръчка, — а десницата му стискаше голата лъскава шпага. Той беше застанал на десетина крачки от бика, което представляваше много дръзка постъпка, тъй като животното не беше още изтощено. Изглежда, още от самото начало Крусада искаше с подобно геройство да бие тукашните си колеги. В същия миг черният бик освободи главата си и погледът му падна върху неприятеля му, който предизвикателно размахваше мулетата. Бикът наведе глава и се втурна към него, за да го прободне с рогата си. Бикоборецът остана спокойно на мястото си, докато върховете на рогата се озоваха на педя от него. После отскочи леко настрани и с удивителна точност заби шпагата си в холката на профучаващия край него бик. Животното потича още малко и след това рухна мъртво на земята. Бикоборецът изтегли шпагата си от врата му и я размаха над главата си под бурните одобрителни викове на възхитената тълпа. Беше показал завидно майсторство.

Тогава се явиха матадорите, за да извлекат навън трупа на животното заедно с коня, който все още издаваше болезнени стонове.

После президентът даде знак да пуснат втория бик. Ще споменем само, че този бик нарани един бандерильеро и един еспада, а после бе убит от испанеца. Следващият бик прегازی два коня и рани леко Антонио Перильо. Досегашният победител уби и него. Той бе сразил тукашните си съперници, беше приветстван тържествено, а дамите го обсипаха с цветя и носни кърпички. Перильо бе ранен в крака и се видя принуден да се оттегли. Яростта му, изглежда, нямаше граници.

После следваше главният номер от програмата — борбата между ягуара и бизона. Победителят щеше да се срещне накрая с тореадорите.

Най-напред бе отворена едната врата, от която изхвъркна ягуарът. Но не можа да стигне далеч, защото бе вързан за дълго ласо, чийто край беше окачен на металическа кука. Помъчи се да се освободи, ала безрезултатно, след което легна на земята, като фучеше. И остана така да лежи, давайки си вид, че многобройната публика не го интересува. Беше гладувал няколко дни и сега надуши кръвта, която бе пролята тук. Той бе необикновено силно животно в разцвета на силите си.

Ето че бе отворена и другата врата. Очакваха, че бизонът веднага ще се втурне, но той постъпи иначе — приближи се с бавни крачки, сякаш съзнаваше, че ще му се възхитят. Беше истински великан на своя животински вид, почти три метра дълъг и много добре охранен, така че като нищо можеше да тежи към тридесет центнера^[1]. След няколко крачки се спря, разтърси глава, отмятайки дългите кичури козина, спуснали се от челото в очите му, и съзря ягуара. Всички бяха в страшно напрежение да видят какво ще се случи. Ягуарът скочи на крака и започна да вие. И да искаше да нападне, ласото го задържаше. Бизонът наведе глава настрани и го огледа внимателно с едно око. Изглежда, премисляше дали си заслужава труда да се залавя с такъв противник. После му обърна гръб и бавно се отдалечи, предприемайки обиколка из арената. Естествено, на отсрещната страна неизбежно щеше да се приближи до ягуара. Последният го допусна доста наблизко и се сви, готов за скок. Тогава бизонът наведе глава, показа рогата и мощния си врат и предупредително изсумтя. Това беше „казано“ от ясно по-ясно. Ягуарът се отдръпна и бизонът премина тежко покрай него, но за всеки случай с обърната към ягуара предница. Противно на

всички очаквания ягуарът остана свит на мястото си. Без съмнение се страхуваше.

По време на този вид примирие между двете животни ученият разясни на своя млад съсед:

— Северноамериканският бизон заедно с европейския див бик, наричан още зубър, представляват подвид от рода на говедата с латинското име „бос“. Този подвид се отличава с много силно изпъкнал череп, широко чело, къси, кръгли, извити нагоре рога, разположени отпред на челото, гъста сплъстена грива по врата и гърдите, една гърбица и сравнително силно развита предница. Бизонът има по-дебела глава, по-голяма грива и по-къси крака от зубъра. Той е всъщност общително животно, което латинистите означават с думата „конгрегабилис“ и...

Другите му думи не можаха да се чуят. Те бяха погълнати от шума и бурните крясъци на тълпата, която скучаеше от миролюбивото поведение на двете животни и настояваше ягуарът да бъде насъскан срещу бизона.

— Tirad los buscapiés, tirad los buscapiés! (Хвърлете фишеците, хвърлете фишеците!) — изрева някой от зрителите и другите завикаха след него.

Президентът даде знак с ръка да се изпълни това желание. В този момент един от приятелите на белобрадия, който седеше от дясната му страна, се обърна към своя другар с въпроса:

— Карлос, мислиш ли, че ще успеят да го насъскат? Струва ми се, че той се бои повече от бизона, отколкото от фойерверка.

— А на мен ми се струва, че много лесно може да се случи някое нещастие — отвърна запитаният. — Не виждаш ли, че е захапал ласото, с което е вързан? Ако го разкъса със зъби, ще се освободи и няма да нападне бизона, ами хората.

Наистина легналото в пясъка животно дъвчеше ласото, но служителите около арената нищо не забелязваха. Застанали на сигурно място, те се заловиха да палят фишеци и да ги хвърлят по ягуара. Улучиха го, той скочи на крака и пусна ласото. Ремъкът беше почти прегризан. Ето че искрите достигнаха до поставения във фойерверките барут и огънят запламтя на всички посоки. Ягуарът изрева от уплаха и направи голям скок. Ласото се изпъна и се скъса на прегризаното място. Хищното животно беше свободно.

Публиката поздрави тази неочаквана случка с възторжени овации, понеже беше убедена, че ягуарът веднага ще използва свободата си, за да се нахвърли върху бизона. И той действително се завтече към него, ала щом бизонът му показва рогата си, хищникът се обърна, направи няколко скока из арената насам-натам и после залегна, готов за скок, оглеждайки с яростен поглед разположените срещу него места на зрителите.

— *Estad atento!* (Внимавайте!) — извика белобрадият. — Животното ще прескочи защитната стена!

— *Por amor de Dios!* (За бога, дано не го направи!) — изкрещя ученият. — Този звяр гледа точно към мен, като че смята да ме изгълта.

Той скочи на крака и направи движение, сякаш искаше да избяга, което бе обаче невъзможно при претъпканите трибуни. Припрените движения на облеченото в червено човече привлякоха вниманието на ягуара. Животното повдигна леко задната част на тялото си, нададе кратък дрезгав рев и с един дълъг скок полетя към преградната стена. Успя да достигне горния ѝ край с предните си лапи и да доизтегли цялото си тяло.

В този миг всички крясъци замряха. Настана толкова дълбока тишина, че можеше ясно да се чуе драскането на ноктите на хищника по гредите. Всеки забеляза, че ягуарът бе хвърлил око на червеното човече. Всички около него бяха застрашени. Какво ли унищожение неминуемо щяха да причинят лапите и челюстите на дивото, скърцащо със зъби от глад животно, сред толкова нагъсто насядалите хора! Всички бяха убедени, че ягуарът веднага ще направи и втори скок, ала това не стана. Той продължи да стои върху преградната стена, защото погледът му бе привлечен от друг обект и този обект бе белобрадият сеньор на име Хамер.

Докато животното се готвеше за скок, той стана бързо от мястото си, грабна от раменете на учения пончото, а от пояса му ножа, и като уви наметалото около лявата си ръка, а ножа стисна в дясната, скочи върху преградата между редовете, служеща за облегалка на предните зрители. Всичко стана толкова бързо, че мъжът стъпи на преградата в същия миг, когато ягуарът се озова на предпазната стена.

— *Punto en boca* — заповяда с кънтящ надалече глас, — *ninguno menease!* (Спокойно, никой да не мърда!)

После взе да скача надолу от облегалка на облегалка, докато собствениците на местата се свряха под пейките от страх. Още една крачка и Хамер застана на най-предните места, толкова близо до ягуара, че можеше да го докосне с ръка. Животното бе следило движенията на великана с искрящи очи, без да предприеме очаквания втори скок. Видя се нападнато, ала не смееше да отвърне на нападението с нападение. Вкопчило се здраво с трите лапи в оградата, то разтвори широко уста и вдигна едната си предна лапа, за да нанесе отбранителен удар. Така човекът и животното стояха няколко секунди гърди срещу гърди, впили поглед един в друг. Но ето че за да освободи десницата си, Хамер захапа ножа със зъби и с юмрук нанесе на ягуара силен удар в задната част на тялото, тъй че той загуби опора. Задните му лапи се плъзнаха по преградната стена. Животното се опита да се задържи с предните и изфуча яростно срещу противника си, обаче получи от него такъв удар по муцуната, че и предните му лапи изгубиха опора и то падна обратно на арената.

Но това не задоволи немца. Той също скочи долу на арената. От всички страни се разнесе многогласен вик, защото смелият мъж се озова точно срещу звяра, който изрева силно и приклекна за скок.

И сега се случи нещо, което надали някой можеше да очаква. Хамер взе ножа от устата си, изнесе левия си крак напред и протегна към животното лявата си ръка, защитена от пончото. Дали под въздействието на безстрашното му държание, или от властта, излъчвана от втрещените в него сиви очи, ягуарът не само се отказа от скока, а придърпа бавно лапите си назад и започна пълзешком да се оттегля. Както животното малко по малко отстъпваше, така крачка по крачка го следваше немецът, без да го изпуска от очи нито за миг. Хищникът подви опашка между краката си като бито куче и заотстъпва все по-бързо и по-бързо, обърнат в бягство от силата на безстрашния човешки поглед. Ето че от едно от най-отдалечените места се разнесе викът:

— Que maravilla! Este caballero es el padre Jaguar! (Какво чудо! Та този господин е Татко Ягуар!)

При изговарянето на това прочуто име се надигна такава буря от овации, каквато дори тук се чуваше много рядко. „El padre Jaguar, el padre Jaguar!“ — завикаха всички уста.

Това беше истински ураган от гласове във всевъзможни регистри. Неописуемият шум сплаши хищника още повече. Ако досега бе крачил заднишком, в този миг той се обърна и побягна към вратата, откъдето бе дошъл. Тя беше затворена. Немецът го последва с бързи крачки и нареди с глас, който се чу дори сред този шум:

— *Abrid la puerta, presto, presto!* (Отворете вратата, бързо, бързо!)

Пеонът, натоварен с тази задача, вдигна от безопасното си място падащата решетка и я спусна веднага щом ягуарът скочи в отворената клетка. Хищникът беше обезвреден.

Избухнаха овации, които сякаш нямаха край. Татко Ягуар се отправи към средата на арената, поклони се на всички страни и се запъти към защитната стена, от която бе прогонил преди малко ягуара, прехвърли я, и скачайки от облегалка на облегалка, се добра до мястото си. Там той върна на учения пончото и ножа и каза:

— Благодаря ви, сеньор! И ме извинете, че нямах време първо да ви помоля за разрешение!

— Няма никакво значение, макар че заедно с пончото ми смъкнахте шапката и кърпата — отвърна дребосъкът. — Разбирам защо ви трябваше ножа, но кажете ми, моля, защо взехте и пончото?

— За да защита ръката си от зъбите и ноктите на ягуара. Имах намерение да го използвам като щит!

— Сеньор, вие сте герой, за което думата на латински, но от гръцки произход е „херос“. Погнахте това чудовище, сякаш бе някоя домашна котка. Ами какво ще стане с бизона, с „бизон американуса“?

— Ще разберете веднага, ако насочите вниманието си към арената.

Бизонът се бе излегнал на пясъка и не се помръдна даже когато Татко Ягуар скочи долу. Вече не можеше и да се мисли за двубой между двете животни. Ето защо публиката започна да иска повторното появяване на бикоборците, които трябваше да премерят сили с бизона. Това настоятелно искане бе изразено по толкова бурен начин, че нямаше как да не се изпълни. Този път се появи само един еспада, а именно Крусада от Мадрид, но все пак след няколко минути го последва и Антонио Перильо, който накуцваше от лекото си нараняване, ала смяташе за повеля на честта въпреки болките да вземе участие в зрелището.

Бизонът бе заобиколен най-напред от пикадорите. Той остана да лежи, сякаш те изобщо не съществуваха. Тогава един от тях хвърли по него копието си. То се заби на няколко пръста дълбочина в гърбицата му. Поради проявеното от животното голямо безразличие, след хвърлянето на копието пикадорите не сметнаха за необходимо незабавно да се оттеглят. Но се бяха излъгали. Едва почувствал нараняването си, бизонът скочи на крака много по-бързо, отколкото можеше да се очаква от неговото тромаво и тежко тяло, и се втурна към нападателя. Преди още пикадорът да намери време да обърне коня си, рогата на бизона се забиха в слабините на животното и то беше повдигнато и запратено настрани така, че затисна своя ездач. Със същата бързина бизонът се извъртя, за да нападне следващия пикадор. Той препусна. Но се оказа, че конят му не е по-бърз от бизона, който се понесе след него, без да обръща внимание на усилията на другите пикадори и бандерилъероси да го отклонят от жертвата му със своите копия и пръчки. Животното догони коня и заби единия си рог отстрани в тялото му, така че жребецът се строполи на земята, а ездачът изхвъркна от седлото. Бизонът беше хвърлил око повече на човека, отколкото на коня. Настигна пикадора, преди още той да се съвземе и изправи. Рогата на разяреното животно го вдигнаха във въздуха, подхвърлиха го нагоре, отново го поеа, пак го запокитиха нависоко, след което бизонът започна да го тъпче с крака. Човекът ревеше за помощ. Опитаха се да му помогнат, но животното не обръщаше внимание на новите нападатели, нито пък на копията, които пробиваха дебелата му кожа. Не изостави пикадора, докато не го превърна в безформена маса. После отстъпи няколко крачки назад и нададе такъв рев, в сравнение с който ревят на ягуара можеше да се нарече детски писък.

От всички страни към бизона се посипаха аплодисменти. Който все още имаше някакво цвете, го хвърли към него, а ръкопляскането на толкова много хора направи почти зашеметяващо впечатление на малцината зрители, които се почувстваха отвлечени от това тъй дивашко и кърваво зрелище.

Междувременно първият пикадор бе измъкнат изпод коня си от няколко бандерилъероси, но не можеше да избяга, защото си беше счупил крака. За да го спасят, се налагаше да го изнесат на ръце. Трима бандерилъероси го вдигнаха от земята, за да се отдалечат бързо с него,

ала бизонът се спусна подир тях още по-бързо. Онова, което последва, се разигра в много по-кратко време, отколкото е необходимо, за да бъде описано. Зрителите видяха как главата на побеснялото животно се врязва в малката група и я разхвърля на всички страни. Последваха удари с рогата наляво и надясно, ясно се дочу шумът от бягащи стъпки, зловещият тропот на копита и... един от бандерилъеросите успя да се спаси, двама останаха прострени на земята, а пикадорът бе мъртъв. Някакъв млад, смел бандерилъеро изтръгна копието от ръката на друг пикадор и се втурна към бизона изотзад, за да го забие в корема му. Но животното забеляза намерението му, извъртя се светкавично и наведе глава за удар. Копието се плъзна по челичената основа на рогата и в следващия миг храбрият боец бе запокитен във въздуха, за да попадне после под копитата на победителя.

Правейки опити да се отърси от копията и ревейки, бизонът се понесе в галоп из арената. Тореадорите се разбягаха на всички страни. Който не успя да се измъкне през набързо отворената врата, се прекатери през дървената ограда. Хората скачаха от конете върху оградата, изоставяйки нещастните животни на произвола на съдбата, само и само да се озоват на сигурно място. Няколко коня избягаха през вратата, други бяха прегазени. И всичко това ставаше под възторжените резове на ентузиасираната тълпа. Никой досега не беше виждал такъв „торо“. Жертвите на неговата храброст и страшна сила не бяха оплаквани с вопли, а посрещнати с ликуване. Но публиката съвсем не искаше да се задоволи с досегашния му успех. Възбудената до крайност тълпа закрепця нестихващо: „Los espadas, los espadas! Fuera, adelante los espadas!“ (Бикоборците, бикоборците! Хайде, да излязат бикоборците!)

Както споменахме, бяха се явили само двама еспада — Антонио Перильо и прочутият Крусада от Мадрид. Другите още в самото начало не бяха пожелали да рискуват и да се изправят срещу бизона. После Крусада беше избягал през вратата, а Перильо, на когото раната пречеше да тича бързо, се бе покатерил на дървената ограда. Сега той седеше върху нея и когато чу, че викаха името му, отвърна:

— Este bufalo es un demonio, el diablo debe combatir contra esta bestia, mas yo eso no! (Този бизон е цял сатана. Нека дяволът се бори с него, не и аз!)

В отговор той бе възнаграден с подигравателни смехове. После завикаха да излезе Крусада. Испанецът не беше още ранен и сигурно си каза, че славата му щеше да отиде по дяволите, ако се покажеше страхливец. Но не можеше да рискува и да застане съвсем сам срещу бизона. Трябваше да има помощници, натоварени със задачата, в случай на опасност да отвлекат вниманието на животното върху себе си. Трима бандерилъероси проявиха готовност да поемат риска и да участват заедно с него в това опасно начинание, но само след като им обещаха високо възнаграждение. Когато четиримата се появиха на арената, бяха посрещнати с одобрителни възгласи „браво!“

Бизонът съвсем не се бе успокоил. Той кървеше от няколко рани, които обаче не бяха опасни. Щом забеляза новите нападатели, той обърна гривестата си глава срещу тях, започна да удря земята с копита и нададе предизвикателен рев.

— Какво ще стане, Карлос, как мислиш? — обърна се към Татко Ягуар един от съседите му.

— Който не избяга, е загубен — гласеше отговорът. — Чисто убийство е да насъскваш тези хора срещу бизона.

— Смяташ го за непобедим?

— Не. Но тук се намира един-единствен човек, който има право да рискува и да се изправи срещу него.

— Кой е той? Себе си ли имаш предвид?

— Може би!

Крусада се приближаваше към бизона от едната му страна с бавни, почти плахи стъпки. В лявата си ръка държеше мулетата, а десницата му стискаше голата шпага. Якото му и красиво телосложение, подчертано още повече от богато украсеното облекло, караше хората едва ли не да очакват, че той, както и досега, щеше да бъде победител. В същото време тримата бандерилъероси се промъкваха от другата страна, но бизонът, без да им обръща внимание, не отделяше поглед от Крусада, в който бе разпознал истинския си враг.

Животното беше не само силно и смело, но и хитро. То изглежда, прозря намерението на своя противник и не помръдваше от мястото си. Стоеше, без да наведе глава, и очакваше нападението. Крусада се приближи на пет крачки от него и понеже това му се удаде, се чувстваше вече уверен в леката си победа. Той виждаше широката гръд

на бизона близко до себе си, една цел, която сигурно щеше да улучи. Размаха пъстрата мулета, за да отвлече с нея погледа на бизона от себе си, и скочи към животното. Но това беше гибелен скок, скок право в ръцете на смъртта. Бизонът не обърна внимание на мулетата, а гледаше само човека. И в мига, когато голата шпага трябваше да прониже гърдите му, той наведе рога и пое удара между рогата си. Последва късо, едва забележимо движение на главата му и единият от роговете се заби дълбоко в тялото на бикобореца. Крусада бе издигнат нагоре и после запокитен назад. Тримата бандерилъероси се канеха да се нахвърлят върху бизона, обаче той се извърна, за да докопа Крусада отново, съзря ги и наведе рога. Тогава те побягнаха със силни викове, а бизонът вдигна Крусада още веднъж на рогата си и го запрати нагоре.

— *Vaya, quita, sogá! Que cobardia, quo bajeza, que infamia!* (Пфу, пфу, пфу! Каква страхливост, каква подлост, какво безчестие!) — завикаха от всички страни към бандерилъеросите, понеже бяха изоставили бикобореца така позорно.

Под въздействието на тези викове тримата се обърнаха и отново запристъпваха към бизона, но без изгледи да спасят Крусада, защото той бе вече мъртъв. По същата причина бизонът им отдели повече внимание от преди. Той се приготви да премине в нападение и тогава те побягнаха за втори път. Отстрани изглеждаше, сякаш животното знае точно по какъв начин може да им попречи да избягат, защото се впусна към вратата, за да им отреже пътя. Следователно те имаха възможност да се спасят само зад стената и се завтекоха към нея. Бизонът забеляза това и се понесе право натам. Първият от бандерилъеросите се изкатери успешно върху оградата, вторият — също. Ала третият не бе достатъчно бърз. Той скочи, вкопчи се в горния ѝ край, но преди да успее да изтегли тялото си нагоре, бизонът се озова зад него и заби в бедрото му единия си рог. За щастие след това веднага го изтегли, за да нанесе нов удар. По този начин бандерилъерото се видя свободен и макар с кървяща рана, можа да се прехвърли през оградата. Вторият удар на бизона срещна стената така, че строши една дъска. Животното знаеше къде трябва да търси неприятелите си и отново заудря стената, но за щастие на място, което бе особено здраво, поради намиращата се зад него колона. Скоро обаче под непрекъснатите мощни удари колоната започна да трепери. Стената пращеше по всички шевове. Ако бизонът не престанеше, тя

положително щеше да рухне и всички хора, седящи зад нея, щяха да бъдат изложени на опасността да бъдат промушени от рогата му.

Следователно нямаше нищо чудно, че от тази страна на арената настъпи паника, която започна бързо да се разпространява. Разнесоха се крясъци и писъци за помощ. Всеки, който се чувстваше застрашен, искаше да се спаси. Хората наскочаха по седалките и по преградите между редовете, за да избягат по-назад, ала там местата бяха заети. Скачаха един върху друг и един през друг. Препъваха се един в друг и падаха с крясъци и ругатни. Какви ли нещастни случаи щяха да последват! Но ето че някакъв мощен глас надвика дивите резове:

— *Quedad sentado!* (Останете по местата си, сеньори!) Не съществува опасност. Аз се заемам с бизона!

Тези думи бяха извикани от Татко Ягуар. Той свали палтото си, за да не му пречи, отново грабна ножа на учения и за втори път заскача от място на място, после се метна върху защитната ограда и оттам на арената. Но опасността не застрашаваше хората откъм тази страна, а от противоположната. Ето защо той се затича през арената, надавайки вика, обичаен за индианците на Северна Америка по време на лов или нападение. Този вик представлява едно проточено „хиии!“, изпълнено с висок фалцет, при което пръстите на ръката, с колкото е възможно по-бързи движения, удрят по устните. Така се получава едно пронизително тремоло, което не може да бъде изразено с букви. Роденият в северните прерии бизон познаваше този боен вик. Сигурно го беше чувал често от устата на ловуващи индианци. Щом го долови, той бързо се обърна. Забеляза Татко Ягуар, остави стената на мира и се спря в очакване на новия си неприятел.

Но Хамер не бързаше да напада животното. Той застана в средата на арената, държейки ножа в десницата си. А там, където допреди няколко секунди цареше безумна блъсканица и хаос, настъпи дълбока тишина.

Бизонът бе втренчил в Татко Ягуар коварния си поглед. А той пък беше приковал очи в животното също както преди в ягуара. Бизонът запристъпя напред крачка по крачка, сякаш знаеше, че пред него е застанал съвсем друг, много по-опасен противник. Хамер също закрачи напред бавно като бизона. Така двамата се приближаваха един към друг все повече и повече, докато останаха да ги делят само няколко метра. Но тук сдържаността на бизона се изпари. Той вдигна

глава, нададе ядовит рев, и наведе ниско рога, за да премине в нападение. Всичко живо помисли, че Татко Ягуар ще отскочи встрани, но за всеобщ ужас той не постъпи така, а остана на мястото си. Ето че бизонът го достигна, рогата му трябваше всеки миг да промушат човека, който, изглежда, се бе парализирал от внезапен страх. Татко Ягуар бе запратен във въздуха — над арената отекна многогласен вик, слял се в едно. Но какво беше това? Татко Ягуар полетя във въздуха изправен, после падна на краката си зад гърба на побеснелия бизон и остана да стои там най-спокойно, сякаш изобщо не бе напускал предишното си място! Животното се обърна и повторно се втурна към него, пак го подхвърли във въздуха и зад гърба си, после още веднъж се обърна и го запокити нагоре, за да се види принудено отново и отново да повтаря същото представление.

Но сега вече хората разбраха, че тази безумно рискована игра на Татко Ягуар е преднамерена и беше изпълнявана от него с голяма смелост и сръчност. Щом бизонът замахнеше с рога, за да нанесе смъртоносен удар, безумно смелият човек поставяше десния си крак между тях и се оставяше да бъде запратен нагоре, за да стъпи пак на земята зад гърба на животното след един дълъг скок. Смайването на зрителите нямаше граници. Каква сила и ловкост имаше във всяко движение на Хамер! Двубоят бе на живот и смърт и въпреки това го видяха да се усмихва.

Колкото по-спокоен бе той, толкова по-неспокоен ставаше бизонът. Той побесня, защото винаги намираще своя неприятел здрав и читав зад гърба си. Зарева от злоба. Движенията и обръщанията му ставаха все по-припрени и несигурни. Очите му се наляха с кръв, което му пречеше да вижда добре. Вече се случваше да не може да прецени точно къде е противникът и да замахне с рогата си във въздуха. Татко Ягуар бе изчакавал този момент. Той отново бе подхвърлен нагоре и отново се озова на краката си зад бизона. Но този път не остана на мястото си, а се втурна бързо напред. Бизонът, канейки се тъкмо да се извърти, бе обърнал към него едната си страна — последва смел мощен скок и Хамер се намери на гърба му. Ножът проблясна в ръката му и острието се заби точно там, където се срещаха последният вратен и първият гръбначен прешлен. Бизонът остана напълно неподвижен почти цяла минута. После мощното му тяло потрепери и той рухна безжизнен, без да издаде никакъв звук.

Татко Ягуар се спусна от гърба му и измъкна ножа от врата на животното.

Всички стояха безмълвни. Очакваха да видят как бизонът отново ще скочи на крака, за да поднови нападенията си. Татко Ягуар направи знак с ръка на тримата си придружители, които бяха седели до него. С ловки скокове те се добраха до арената по начина, по който бе минал преди това и той, като му занесоха палтото. Хамер го облече бързо и напусна заедно с тях арената през вратата, предназначена за публиката.

Тогава неколцина кампеадори^[2] се осмелиха да се появят на арената. Приблжиха се много предпазливо до прострения на земята бизон, за да го огледат. Тореадорите, избягали върху и зад защитната стена, последваха примера им. Зрителите все още не помръдваха, толкова голямо бе слисването им, а президентът попита от високата си лежа:

— Esta el bufalo muerto? (Бизонът мъртъв ли е?)

— Si, Vuestra merced, esta muerto! (Да, ваша милост, мъртъв е!) — отговори му.

— Esta en verdad muerto, todo muerto? (Наистина ли е мъртъв, съвсем мъртъв?) — осведоми се той угрижено.

— Completamente difunto indudablemente finado. — (Напълно е мъртъв, без съмнение е свършил.) Por medio de un golpe de cuchillo en la pusa. (Вследствие на удар с нож във врата.)

Тези въпроси и отговори изтръгнаха публиката от вцепенението, в което бе изпаднала. След досегашното мълчание последваха такива викове, ръкопляскания и тропане с крака, та човек можеше да помисли, че всичко около арената ще се срути.

— Donde esta el padre Jaguar? Acá venid acá, entre el padre Jaguar! — (Къде е татко Ягуар? Нека се покаже, да дойде Татко Ягуар!) — крещяха хиляди гласове един през друг.

Но търсеният от тях човек беше изчезнал.

[1] Центнер (нем.) — мярка за тежест, равна на 50 кг. — Б.пр. ↑

[2] Кампеадор (исп.) — боец, борец, в случая бикоборец. — Б.пр.

3. ТАТКО ЯГУАР

Татко Ягуар беше героят на деня. Името му бе в устата на всички, а по-късно, когато местата около арената се опразниха и тук-там вървяха или пък седяха заедно няколко души, той беше обект на техните разговори и възхищение. Но напразни бяха усилията на мнозина отново да го видят. Не успяха да открият къде живее.

И в дома на банкера Салидо се говореше за него. Та нали беше спасил семейството от смърт, или най-малкото го беше предпазил от тежки наранявания.

— Голям пропуск направих, голяма грешка — обади се доктор Моргенщерн. — Той ми благодари за пончото и ножа, а аз не му казах една дума за благодарност, на латински „грация“, макар че онзи кръвожаден ягуар беше хвърлил око тъкмо на мен. Какво ли ще си помисли този човек за учения Моргенщерн?

В същия миг се появи един слуга и донесе визитна картичка, на която бе написано обикновеното име Карл Хамер. Банкерът се отправи към приемната и беше най-радостно изненадан, когато разпозна в посетителя... Татко Ягуар. Протегна му двете си ръце и каза:

— Вие ли сте, сеньор, вие, когото всички напразно търсят! Позволете ми да ви стисна ръката и да ви кажа най-сърдечно добре дошли. Колко сте добър и любезен да ни дадете възможност да ви кажем колко много сме ви задължени!

По сериозното лице на Хамер се плъзна лека усмивка, когато отговори:

— Моля ви, сеньор, да не мислите, че това е причината, довела ме при вас. Напротив, идвам по служебна работа, която ме принуждава да ви отнема няколко минути.

Докато говореше, той извади портфейла си, откъдето измъкна някакъв документ, и го подаде на банкера. Последният му хвърли един поглед и каза:

— А, да — от съдружника ми в Кордоба. Сумата ще ви бъде незабавно изплатена, макар че днес кантората ми е затворена заради

борбата с бикове.

— Не е толкова бързо. Счетох за целесъобразно да ви се представя и помоля за разрешение да изтегля сумата от банката в близките дни.

Той направи поклон и се накани да си тръгне, обаче банкерът го улови за ръката и помоли:

— Останете за малко, сеньор! Не ми е възможно да ви пусна да си отидете веднага. Вие ни спасихте живота. Моля настоятелно за разрешение да ви представя на жена си.

— А аз ви моля много да се откажете от това, сеньор. Тъкмо благодарността, за която говорите, ми затваря вашата врата. В никой случай не бива да си приписвам заслуга, която може да се отдаде единствено на случайността.

И от израза на лицето му, и от неговия тон си личеше, че скромността му е истинска и неподправена. Затова Салидо отговори:

— Сеньор, вие имате по-друга представа за стойността на онова, което направихте. Въпреки това ви обещавам да не чуete от мен и от близките ми нито дума за благодарност и ми се струва, че при подобно условие ще промените решението си.

— При това условие — да. Тогава действително съм готов да приема вашето любезно предложение.

Банкерът го отведе във всекидневната, където внезапното появяване на Татко Ягуар предизвика голяма изненада и радост. Но най-голямо бе възхищението на учения, който сякаш отначало изобщо не можеше да се съвземе от удивлението си, но после, подавайки ръка на Хамер, извика:

— Сеньор, преизпълнен съм с радост, на латински „гаудиум“, но също и „летиция“, че имам възможността да ви поздравя тук, още повече като смятам за свой дълг да ви изкажа моята благодарност, за това...

— Чакайте! — прекъсна го банкерът. — Сеньор Хамер остана тук само при условие, че няма да му говорим за нашата благодарност. И така, моля, поне засега тази дума да не се споменава.

— Ами ако не бива да говоря за благодарността си, тогава за какво да приказвам?

— За всевъзможни други неща, например за вашите предледникови животни.

Последните думи Салидо каза на шега, обаче дребничкият учен с червени дрехи се възползва веднага от случая да заговори на любимата си тема и за да не го изпревари друг с някакъв въпрос, отвърна припряно:

— Вие наистина сте много прав! Сеньор Хамер, виждали ли сте някога мегатериум или пък някой мастодонт?

— Вече неколkokратно — отвърна запитаният.

— А къде, къде?

— В пампасите. Който има остър поглед за подобни находища, няма нужда да търси много дълго.

— Наистина ли, наистина ли? А вие да не би да имате подобен поглед?

— Няма да ви отговоря направо с „да“, ала понякога съм имал възможността да бъда водач на учени господа през пампасите.

— Тъй! Но все пак е необходим школуваният поглед на палеонтолог, за да се забележи място, криещо допотопни растения или животни. Изкопаемите останки от предледникови фауни и флори са достигнали до нас в най-различни състояния.

— Разбира се — отвърна усмихнато Хамер. — Различаваме овъглени, изсушени, инкрустирани, вкаменели, а най-сетне и отпечатани останки.

Дребосъкът направи крачка назад и започна смаяно да оглежда великана.

— Сеньор, та вие говорите като професор по палеонтология! Тя е моята любима наука. Възнамерявам да напиша голям труд за онези животни, които трябва да се отнесат към юрския период.

— Още преди това е имало огромно количество животни, защото само от юрата са ни известни десетина хиляди вида.

— Десетина хи...! — От смайване дребосъкът остана с отворена уста, но после продължи: — ... ляди вида! И вие го знаете? А кои от тях са ви известни?

— Главоноги, иглокожи, червеи, членестоноги, молюски, а в горните пластове има дори и гръбначни, например акули. Но обитателите на сушата се появяват едва в триаса. Насекоми и влечуги срещаме в карбона, перма, в триаса, юрата и в кредата.

— Ами бозайниците? — попита ученият очаквателно.

— В горния триас се срещат и торбести, а първата птица — в горната юра. Но в терциера те имат вече ръководна роля, която се е падала преди това на влечугите.

— А човекът?

— Той се е появил най-рано в началото на дилувия.

При тези думи дребосъкът подскочи във въздуха от радост и извика:

— Нима е възможно подобно нещо! И то тук, в Буенос Айрес. Вие сте наистина направо самият професор Гибел, който е написал прочут наръчник за фауната на света през предалувиалния период! Седнете, седнете бързо! Трябва да ви задам няколко много важни палеозооложки въпроса. Защо истинските амонити, достигнали най-голямото си развитие в горната юра и долната креда, се появяват в алпийския триас само тук-там? Дали може да става въпрос за епакма^[1], или не? По какви причини причислявате наutilus и лингула към устойчивите типове и как бихте предприели определено диференциране в животинския свят, ако ви се каже, че...

— Valgame Dios! (Господ да ни е на помощ!) — прекъсна го банкерът, като си затисна ушите с длани. — Сеньори, моля ви да си спомните, че не се намирате в допотопната креда, а сте тук при мен. За съжаление не разбирам абсолютно нищо от подобни неща. Имайте милостта да си запазите за по-късно тази тема, която може иначе и да е много интересна.

Татко Ягуар се засмя и заяви, че е съгласен. Но, изглежда, дребосъкът никак не бе доволен от това прекъсване на любимата му тема. Започнаха да говорят за коридата, при което доктор Моргенщерн успя да направи няколко културно-исторически забележки. Започна да описва римските гладиатори, като използва случая да отправи към Татко Ягуар следната похвала:

— Сеньор, щяхте да бъдете отличен гладиатор и щяхте да извършите велики подвизи както сред ретиариите, велитите и секуторите, така и между галите, траките и хопломахите^[2]. Наистина страшно жалко, че не сте живели по онова време!

— Защо пък страшно жалко? — попита Хамер, криейки, че тези думи много го развеселиха.

— Защото тогава сигурно щеше да бъде споменато името ви по най-славен начин в „Картини от историята на нравите в Рим“ на

Фридлиндер и „Римско държавно управление“ на Маркворд.

— Благодаря, сеньор. Ако бях живял по онова време, повече от хиляда години щях да съм мъртъв. По ми е добре, че живея сега и че двете книги на тези господа не споменават нищо за мен.

— Може и така да е! Но в никой случай няма да ви се размине подобно споменаване. Името ви ще бъде цитирано в трудовете по бикоборство редом с имената на най-великите тореадори. Ами как успяхте да повалите страшния „бизон американус“ само с един удар с нож?

— Това е резултат единствено на дългото упражняване. Убил съм вече много бизони по същия начин.

— Струва ми се, че тук, в Аржентина, няма бизони, нали? Или може би науката греши?

— Не греши. Бизоните, за които говорих, съм убивал в Съединените щати.

— В Съединените щати? Ах, тогава трябва веднага да ви попитам дали сте посещавали прочутата Мамутова пещера в Кентъки и дали сте виждали и някоя от находките в Охайо?

— За това ще поприказваме може би друг път, драги сеньор, защото не бива да говорим по предледникови въпроси.

— Значи не бива да говорим нито за благодарността, която ви дължим, нито за вкаменелите животни. Е, тогава ще ви попитам само за какво ли ще си говорим! Като немец съм свикнал да приказвам...

— Немец ли сте? — прекъсна го Татко Ягуар.

— Разбира се, както си личи по името ми Моргенщерн, което, изглежда, не сте чули добре преди малко. Аз съм учен без постоянна служба и изследвам света на предалувиялния период.

— А аз съм лаик и изследвам съвременния свят. Името ми Хамер вероятно ви показва, че сме сънародници.

— Какво, и вие ли сте немец? Аз съм от Ютербок. А вие откъде сте, ако мога да попитам?

— Роден съм в златния Майнц.

— Ах, в Майнц, изградения от Друз^[3] Могонциакум^[4]! Кастел се намира отвъд реката, на отсрещната страна, „ултериор“, както казва латинистът. А какво ви накара да дойдете от Майнц в Северна Америка?

— Стремежът за изява.

— А оттам в Южна Америка?

— Предпочитам да премълча повода.

При тези думи ведрото му досега лице стана изведнъж много сериозно. Тактичният banker разбра, че прочутият мъж бе засегнат на някакво болезнено място и даде друга насока на разговора, като учтиво се осведоми:

— Навсякъде ви търсеха, сеньор. И понеже не ви намериха, си вадя заключението, че не сте отседнали в хотел.

— Имам приятели в Буенос Айрес, където мога да живея необезпокоявано. — усмихна се немецът.

— А ще останете ли по-дълго време в града?

— Не. Скоро ще потегля към Андите.

— В каква посока?

— През Тукуман ще се насоча вероятно към Перу.

Bankerът наостри уши и бързо попита:

— А дали ще стигнете до Лима?

— Възможно е.

— Имам много важна причина за тези въпроси, сеньор. При мен е на гости мой племенник, който изчаква само някаква удобна възможност, за да се върне в Лима през Андите.

— На колко години е?

— На шестнайсет.

— Тогава по-добре да си остане тук.

— Но той трябва да се върне у дома си. Отдавна вече щеше да е на път, ако бях намерил някой добър и благонадежден сендадор, на когото да мога да поверя момчето. Впрочем то е много добре развито за възрастта си — и физически, и духовно.

— Но, сеньор, помислете за опасностите, които дебнат пътуващите през онези места!

— Помислил съм. Опасностите ще са толкова по-малки, колкото по-благонадеждни и опитни хора пътуват с него. Вие искате да се прехвърлите през Андите. Бих желал да ви задам един въпрос и да го свържа с определена молба.

Той погледна очаквателно Татко Ягуар, а когато немецът продължи да мълчи, без да вдига очи, добави:

— Разбира се, ще заплатя подобна услуга толкова богато, колкото ми позволяват възможностите.

Хамер поклати леко глава и отговори:

— Подобно нещо не се оправя със заплащане. Скитал съм като йербатеро^[5] из Гран Чако, като гамбусино^[6] из Перу, като чинчилиеро^[7] из Андите и като каскарилиеро^[8] из Бразилия. Моите спътници са ме придружавали навсякъде. Не се боим от опасностите, защото имаме сили и умение да ги преодолеем, но само докато между нас няма други хора. Присъствието на чужд човек, а още повече на някой много млад и следователно неопитен придружител, би ни отнело сигурността, така че едва ли ще можем да оправдаем доверието, което ни се гласува.

— Говорите като предпазлив и почтен човек, сеньор. Но моят Антонио не е толкова неопитен, колкото мислите. Той язди и стреля отлично и е ходил вече два пъти в Боливия през Андите, а да не броим морското пътуване от Перу до тук. Як е, издръжлив, предприемчив и непретенциозен, така че не обръща внимание на лишенията и умората. Ето го на и него. Поогледайте го и поговорете с момчето, сеньор! Родителите му са също немци. Струва ми се, че това обстоятелство може да има качеството на препоръка пред вас. Ела, Антонио! Този сеньор ще тръгва за Перу. Искаш ли да пътувате заедно?

— Никой друг не бих предпочел пред него! — отвърна зарадвано момчето.

Беше наистина необикновено силно развит, а и красив юноша. Загорялото му от слънцето лице имаше характерни черти, които издаваха, че е способен да мисли и действа самостоятелно. Косата му беше тъмна, ала сините му очи и техният честен, открит поглед свидетелстваха за произхода му. Изглежда той самият както и неговият отговор допаднаха много на Татко Ягуар, защото последният му протегна ръка, притегли го към себе си, погали го по главата и каза:

— Значи ще тръгнете с мен с удоволствие? А трудностите, продължителната езда?

— О, не само че ще ги издържа, ами дори ще ми е много приятно.

— А пътуването през страшната пустиня Гран Чако, ягуарите и индианците?

— Не ме е страх от тях. Умея да си служа с пушката и ножа!

— Тъй! Значи сме смели. А какво е учил иначе младият храбър сеньор?

При този въпрос юношата бе обзет от леко смущение. Но преодолявайки го бързо, той отвърна:

— Сеньор, знам твърде добре, че на моята възраст момчетата в Германия вървят по-бързо напред и постигат целите си по-лесно, отколкото ние, тъй като имат по-добри училища и учители. Но аз посещавам Института по художествени занаяти, защото ще стана наследник на чичо си. За мен и за брат ми баща ни е взел домашен учител, немец, а по-късно ще посещавам някой немски университет. Ако искате да ме изпитате, ще ви отговарям с най-голямо удоволствие.

— Тези думи ми харесват, защото така не би говорил някой, който е последен в училище. И казвате, че сте немец? Но сигурно само по произход.

— Не, сеньор, не само по произход, а и с цялата си душа. Не съм раждан там, но считам хубавата Германия за мое отечество. За да си немец, и то истински немец, не е необходимо да живееш в Германия, защото родината ти може да е навсякъде, „където немска реч звучи и в небето песен божия ечи.“

Той изговори тези думи с дълбоко чувство. Дребничкият учен скочи въодушевено, разпери ръце и извика:

— Да, „където немска реч звучи и в небето песен божия ечи“! Това стихотворение е съчинено от Ернст Мориц Арнд^[9], роден на 26 декември 1769 в Шориц на остров Рюген, и умрял в Бон на 29 януари 1860 година. Много композитори са писали музика към стиховете му. Моята любима мелодия е от Хайнрих Маршнер, създадена за четиригласен мъжки хор в С—дур. Аз съм член на ютербокското певческо дружество „Немска лира“ и пея първи бас от ла-бемол чак до горното ми, а по време на концерти раздавам и нотите, защото съм и библиотекар на дружеството. Често сме изпълнявали тази песен. Как ли ще прозвучи в дивата Гран Чако?

Въодушевлението на дребосъка бе извънредно развеселяващо, но той остана напълно сериозен. Татко Ягуар дружелюбно кимна на момчето и каза:

— Точно така, драги сеньорито! И на по-възрастните хора от вас започва да се вълнува сърцето, когато стане въпрос за родината, откъдето е коренът им. Изглеждате ми добро момче и ще си помисля дали е възможно да се изпълни желанието на вашия чичо.

— Помислете, сеньор, помислете — помоли го и банкерът. — Ще ми направите голяма услуга.

— Не зависи само от мен, а и от моите другари — отвърна Татко Ягуар. — Ще се посъветваме. А за момчето няма защо да се боите, защото в Санта Фе, откъдето ще започнем ездата, ще бъдем двайсет и четири души и сред тях не се намира нито един, който да се страхува и от най-големите опасности. Вярно, че пътуването ще премине по-иначе, отколкото си мислите — ще бъде значително по-бавно. А и да преведем племенника ви отвъд Андите, това ще бъде за нас, тъй да се каже, между другото, защото в Гран Чако имаме да изпълняваме задачи, които не търпят отлагане.

— В Гран Чако ли? — попита дребничкият учен. — Има ли и там вкаменелости, сеньор Хамер?

— И още как! Повече, отколкото другаде! Цялата пампа е вече претърсена, но не и гран Чако, защото заради индианците никой изследовател не се е решил да отиде дотам. Известни ми са местата, където е необходимо само малко да се копне, за да се открият чудесни находки.

— Ура! Тогава много им здраве на пампасите, тръгвам с вас за Гран Чако! Просто не ми е възможно да пропусна такъв изгоден случай, на латински „фруктус“, а също и „комодум“!

— Не бързайте толкова, драги! От Буенос Айрес до дивата Чако не се стига тъй лесно, както от Ютербок до Берлин. А пък там няма никакви немски мъжки певчески дружества. Твърде лесно можете да се видите принуден да подемете песента на смъртта с вашия чудесен първи бас.

— И така да е! Ако индианците ми дадат нотите, ще я запея направо, „примо визу“, както се казва на латински. Надявам се, че ще ме вземете с вас, нали?

— Надявате ли се? — промърмори Татко Ягуар, като направи замислена физиономия. — Но моля ви, драги сеньор Моргенщерн, поразмислете и сам се запитайте дали сте подходящ за подобно опасно начинание.

— За някой мастодонт или глиптодонт рискувам всичко, дори живота си. Няма да отхвърлите молбата на един свой сънародник от Ютербок, нали?

— О, и още как! Ще трябва непременно да се откажете от тази мисъл.

Никой не биваше да се сърди на Татко Ягуар, че по време на опасното си пътуване искаше да има около себе си само изпитани хора. По израза на лицето му си личеше, че молбата на дребосъка не му бе приятна. Ето защо домакинът насочи разговора към друга тема.

След вечеря гостите си тръгнаха. Докато се сбогуваха, домакинът прояви достатъчно такт, за да не споменава повторно желанието си. Знаеше, че Татко Ягуар щеше да дойде пак, за да получи нужната му сума и тогава можеше отново да поговорят по този въпрос. Но доктор Моргенщерн не беше толкова деликатен. Той хвана ръката на Хамер и го попита настоятелно:

— И така, сеньор, колко коня трябва да си купя?

— Коня ли? А за какво?

— Е, ами за пътуването ни. Нали трябва да имам коне, кирки и лопати, а и други инструменти.

— Само това ли? — попита Татко Ягуар почти разгневен.

— Ами какво друго?

— Някой товарен влак. Или си мислите, че след като изкопаете такъв гигантски слон, той ще отиде самичък до Ютербок, за да стане там член на вашата „Немска лира“?

При тези думи Хамер си тръгна, зарязвайки дребосъка. Банкерът го придружи до изхода. Тъкмо когато се канеха да се сбогуват, се появи криминалният служител, който беше разследвал вчерашния инцидент. Той съобщи, че бикоборецът Антонио Перильо не е могъл да извърши престъплението, защото успял да докаже невинността си чрез непоклатимо алиби.

Те поговориха още известно време по този въпрос. Осветявани силно от лампата, която държеше един пеон, не забелязаха, че бяха наблюдавани.

Когато преди малко полицаят завиваше в улицата, където се намираше вилата, по петите му вървяха двама мъже толкова потайно и тихо, че той изобщо не усети присъствието им. В момента те стояха насреща, от другата страна на улицата. Нощта бе тъмна, но и да беше по-светла, едва ли щяха да бъдат забелязани, тъй като те се бяха сгушили в храстите на орлеановия плет. Бяха двамата негодници, опитали се да убият безобидния доктор Моргенщерн.

— Знаех си, че този полицаи ще отиде при банкера — прошепна Антонио Перильо на своя придружител. — Значи ненапразно дебнахме пред жилището му. Как ми се иска да разбера какво има да му казва.

— Знам съвсем точно — отговори другият също така тихо, — ще му каже, че не е възможно ти да си злодеят, защото... Tempestad! (По дяволите!) — прекъсна той мисълта си. Кой ли пък е онзи тип?

— Кой?

— Великанът, застанал до банкера.

Лампата току-що бе осветила цялото лице на Хамер.

— Не го ли познаваш? — попита Антонио Перильо. — Ах, забравих, че ти не беше днес на борбата с бикове. Това е Татко Ягуар, подлецът, който така изложи всички ни. El diablo se le leve! (Дяволите да го вземат!)

— Та... а... атко Ягу... ар? — попита по-възрастният, разтегляйки силно отделните срички. — Този човек ли е Татко Ягуар! Този!

— Значи го познаваш?

— И още как? Толкова години съм копнял да го срещна, но случайността или по-скоро щастливата ми звезда все е отказвала да ми изпълни това желание. А ето че сега ми е съдено да го видя, за мой късмет, без самият той да ме забележи, съдено ми е да разбера, че е този... този... този човек! Ама че новина! Какво нещо узнах само!

Той прошепна тези думи със запъване, провлачено, като занесен. Антонио Перильо не можеше да си обясни поведението на своя приятел. Затова го попита:

— Какво ти става? Какво приказваш? Кой е той?

— Ще ти кажа. Известна ти е историята. Северноамериканските индианци наричат този човек Метана Му^[10].

— Не разбирам тези думи.

— Ловците, които говорят английски, го наричат Лайтнингхенд^[11].

— И английски не разбирам.

— Тогава ще ти кажа, че говорещите испански мексиканци са му дали името Ел Мано Релампагеандо.^[12]

— Какво? Как? Нима е възможно? — попита Перильо смаяно. — Ами тогава той е брат на онзи... онзи... когото ти тогава...

— Да, да, на онзи... онзи... когото аз тогава! Лайтнингхенд се намира тук от дълго време под името Татко Ягуар. Значи веднага след това е дошъл в Аржентина. Открил е дирите ми и ги е проследил, за да отмъсти за смъртта на брат си, обаче никога не ме е срещал, също тъй по някаква случайност, както и аз никога не съм го виждал.

— Да, така е, така е. Не може да е другояче. Пази се!

— Ще се пазя. Тъй като вече зная за голямата опасност, застрашавала ме толкова дълго, без да подозирам, ще съумея да я посрещна по свой начин. Той ме е търсил, но не ме е намерил. Аз пък го намерих, без да съм го търсил. Няма да ми се изплъзне.

— Ти искаш да го...?

— Да.

— Също като брат му?

— Също като него! Или си мислиш, че трябва да го оставя жив, та да му падна в ръцете? Впрочем какво ли прави тук, при банкера Салидо, където живее червеният дребосък, който се облича като гаучо, без да е такъв?

— Това и на мен ми прави впечатление.

— Дали двамата са приятели? Това джудже и този великан? И двамата трябва да изчезнат. Ще ми помогнеш ли?

— Искан ли питане? От само себе си се разбира, че десницата, ножът и куршумът ми са на твое разположение. Нали сме сродни души и имаме общи интереси.

— Тогава първо трябва да разберем къде живее Татко Ягуар. Я слушай!

Най-напред си тръгна полицейският служител. За радост на Перильо той повтори на висок глас, че бикоборецът бил невинен. После си отиде и Татко Ягуар, след като размени с банкера няколко любезни думи.

— А сега след него! — прошепна другарят на Перильо. — Трябва да разберем къде се е настанил. И така, да не го изпускаме из очи!

[1] Етап във филогенията на група, предхождащ най-високата точка на развитието ѝ. — Б.пр. ↑

[2] Видове гладиатори в зависимост от тяхното въоръжение. — Б.пр. ↑

- [3] Друз — известна римска фамилия. — Б.пр. ↑
- [4] Могонциакум — латинското име на Майнц. — Б.пр. ↑
- [5] Водач, следотърсач. — Б.пр. ↑
- [6] Гамбусино (исп.) — златотърсач. — Б.пр. ↑
- [7] Чинчилиеро (исп.) — ловец на чинчил, животно с ценна кожа.
— Б.пр. ↑
- [8] Каскарилиеро (исп.) — събирач на кора от хининово дърво.
— Б.пр. ↑
- [9] Значителен политически публицист и писател с антифеодален
мироглед, в чието творчество личат патетично-патриотичните
настроения, особено по времето на борбите срещу нашествието на
Наполеон. — Б.пр. ↑
- [10] Ръката светкавица (Бързата ръка). — Б.пр. ↑
- [11] Ръката светкавица (Бързата ръка). — Б.пр. ↑
- [12] Ръката светкавица (Бързата ръка). — Б.пр. ↑

4. НОВО ЗАПОЗНАНСТВО

След около две седмици параходът от Росарио спря на пристана на Санта Фе. Дъсченият мост бе спуснат и пътниците побързаха да слязат на сушата. По брега се разхождаха няколко офицери, за които появата на непознатите хора на пристана представляваше много по-приятна гледка от замрелия живот в града.

Последните двама, слезли на брега, имаха дребни фигури, бяха облечени като гаучоси — целите в червено, — и то толкова еднакво, че лесно можеха да бъдат сбъркани по облеклото. И двамата носеха съвършено еднакви оръжия: по една пушка и два револвера, чиито дръжки стърчаха от поясите им, както и по един нож. Щом офицерите съзряха двамата мъже, изглежда, се изненадаха много. Единият от тях, който беше капитан, каза на другия:

— Какво виждам? Пристига коронел^[1] Глотино, и то предрешен! Дали иска да остане инкогнито, или ще трябва да му отдадем чест?

— Нека изчакаме да видим дали ще ни обърне внимание — обади се старши-лейтенантът.

Двамата червенодрешковци се приближаваха бавно, и то право към офицерите. И така последните удариха токове, при което шпорите им звъннаха, и в същото време вдигнаха ръце, за да отдадат чест.

— Buenos mañanas! (Добро утро!) — поздрави дребният учен, защото това беше той, допирайки два пръста на дясната си ръка до периферията на шапката си. Неговият спътник, Фрице Кизеветер от Щралау, направи същото. — Времето е хубаво днес, сеньори, нали?

— Разбира се, полковник — отвърна капитанът. — Ваша милост сте имали добро пътуване. Господин полковникът ще остане ли днес тук?

— Може би. Ще си потърся квартира.

— Ще разрешите ли, господин полковник, да ви придружа?

— С удоволствие, само че не съм полковник.

— Тъй вярно! Разбирам! Дипломатическа мисия или може би дори частна военна инспекция. А как да се обръщаме към ваша

милост?

— Искате да кажете с какво име? Аз съм зоолог и се казвам доктор Моргенщерн от Ютербок.

— Много добре! Колкото по-чуждо и трудно изговоримо е името, толкова по-тайно и непроницаемо е инкогнитото. А този сеньор до ваша милост?

— Той е слугата ми Фрице Кизеветер от Щралау на Румелсбургското езеро.

— Това име е още по-трудно изговоримо, следователно е още по-непроницаемо. Разрешете, ваша милост, да тръгнем към казармата!

Групата потегли, при което капитанът страхопочитателно вървеше отляво на учения, на една крачка по-назад, а подир двамата следваха Фрице Кизеветер, заобиколен от двете си страни от останалите офицери.

Казармата на Санта Фе представляваше стара неколкостайна постройка с кула още от времето на испанското господство. Прозорците, а даже и балконите имаха дебели железни решетки. Пред фасадата на сградата се намираха няколко оръдия. Край вратите стояха или седяха войници, а зад решетките на прозорците надничаха многобройни затворници.

— По дяволите! — обърна се ученият към слугата си на немски. — Та това е затвор! Да не ни смятат за разбойници или крадци, за което латинистът казва „ескпилатор“ и „вултуриус“?

— Хич не ми се вярва — отговори Фрице. — След туй приятелско и учтиво възприемане няма да вземат да ни опандизят, я! По-скоро ми се чини, че в главите им са породени най-благородни намерения спрямо нас. Я да влизаме! Все ще се намерим пак навън, пък ако ще и изхвърлени, вместо доброволно оттеглили се.

Присъстващите войници отдадоха чест по устав и господата влязоха вътре. Преведоха ги през някакъв вътрешен двор и после по една стълба към няколко много хубаво подредени стаи, пред които се сбогуваха с офицерите. Капитанът направи забележката:

— Незабавно ще се погрижим за закуската, а ще ви изпратим на разположение и ординарец. Днес аз съм комендант, тъй като господин майорът трябваше да отиде до Парана. Има ли господин полковникът... пардон, исках да кажа господин зоологът, някаква заповед?

— Имам, но не заповед, а молба. Наредете бързо да разпитат дали завчера или вчера е пристигнал тук, в Санта Фе, един йербатеро, който е същевременно и сендадор и се казва просто Татко Ягуар. Трябва да разбере къде ще ношува.

— С парахода ли е дошъл?

— Да, от Буенос Айрес.

— Тогава се надявам да ви докладвам до половин час.

Капитанът се оттегли, а малко след това се представи един подофицер, който оставаше на тяхно лично разположение. Той им поднесе месо, хляб, плодове и вино „Бордо“, което се пие край Ла Плата твърде много.

— Не може да се отрече, че военните имат все пак добри маниери — обади се Фрице. — И до ден-днешен се ядосвам, че не ме взеха в армията. При моите морални заложи щях да се издигна твърде скоро и можех също да подрънкавам с дългата сабя и портупея. Да започваме, господин докторе! Ще наляя виното.

Той напълни чашите. Двамата започнаха да ядат и пият, седнали непринудено един до друг, от което подофицерът заключи, че Фрице Кизеветер не е слуга, а също е някакъв висш офицер. Фрице нагъваше всичко поднесено с весело безгрижие, но на доктора цялата работа му се струваше все пак съмнителна. Той се обади угрижено:

— Нареккоха ме коронел, значи полковник. Но аз съм човек, посветен на миролюбивата наука, а не привърженик на някоя партия в Аржентина. По какъв начин тогава съм достигнал до това военно звание?

— Сигурно както кучето до киселата краставичка, като я помислило за саламче. Я не си блъскайте главата! Аз нямам нищо против да ме наричат и генерал, оставам си това, което съм, и ще изям с удоволствие всичко, донесено ни от ординареца.

— Но, Фрице, не ти ли се струва, че ме вземат за някой офицер? Тази грешка, на латински „ерор“, може много лесно да ни постави в трудно положение.

— Но най-напред постави пред нас тази солидна закуска, което не бих нарекъл никаква грешка.

— Ами последствията? Фрице, Фрице, изглежда, ти притежаваш доста от онова качество, което латинистите означават с думата „левитас“ — лекомислие.

— Не е възможно да е вярно, господин докторе. Нима римляните са гладували, когато са им поднасяли нещо за ядене?

— Мисля, че не са.

— Тогава никой римлянин не може да ми припише „левитас“, ако седна да ям, когато ми поднесат нещо за ядене.

В този миг се появи капитанът, застана мирно и докладва:

— Татко Ягуар е пристигнал тук вчера, а днес рано сутринта е потеглил на път към Лагуна Поронгос заедно с двайсет и трима мъже и едно момче.

— На коне?

— Да. Двайсет от неговите придружители са го очаквали тук от няколко дни.

— Трябва да го последвам. Можете ли да ми намерите коне?

— На вашите заповеди! Колко, ваша милост?

— С два резервни, значи всичко четири.

— От реквизираните или от тези на полка?

— Не от полковите, понеже не умея да яздя по войнишки.

— Значи от реквизираните — заяви офицерът с лека усмивка. — А кога ще заповяда ваша милост да бъдат оседлани конете?

— След час.

Капитанът козирува и се отдалечи. Когато след малко се появи подофицерът, за да донесе цигари и да разчисти остатъците от закуската, Моргенщерн го попита:

— Драги, не бих ли могъл да получа вещите си? Тъй като параходът тръгва оттук едва следобед, а аз не знаех къде ще се настаня, оставихме багажа си временно на борда. Имаме един голям вързоп, на латински „сарцина“, където са инструментите, и един обвит в кожа пакет, наречен на латински „фасцис“, който съдържа книги.

— Веднага ще бъдат донесени, сеньор коронел! — С тези думи подофицерът бързо излезе навън.

След четвърт час капитанът се върна и рапортува, че конете са готови.

— Колко струват? — попита Моргенщерн.

— Разбира се, нищо, ваша милост — усмихна се офицерът.

— Но аз искам да ги платя!

— Един зоолог не е необходимо да плаща.

— Защо не?

— Такива са обичаите на тази страна, сеньор.

— Странно! Тази страна беше цивилизована от испанците, които са възприели езика и нравите си от римляните. Но никъде не съм чел, че при римляните учените са получавали безплатно коне. По-късно ще направя усърдно справки по този въпрос, защото това засяга един културно-исторически период от значителна важност. Изглежда, Аржентина е единствената страна, запазила този хубав обичай. Но тя е извънредно консервативна и в едно друго отношение. В своите пампаси е запазила за нас свидетели и доказателства за отдавна загинали форми на живот. Няма да говоря за мастодонта и мегатериума, но все пак трябва да ви попитам, сеньор, дали не сте имали вече щастието да видите някой човек от терциера?

— От терциера? — повтори капитанът смутено. — А ще заповяда ли ваша милост какво лице трябва да си представя под този човек от терциера?

— Не заповядвам, а само ви моля. Още в по-старите пластове на плеистоцена са намирани следи от огън и каменни сечива. По-късно са открити дори и човешки скелети. Следователно в пампасите трябва да са съществували хора още в средата на терциера, които по странен начин са имали пробита гръдна кост и тринайсет прешлена вместо дванайсет. Възможно е след хилядолетия да притежаваме само единайсет или десет, или даже още по-малко прешлени, което никак не би ме учудило.

— От което може да се направи изводът, че още по-късният човек изобщо няма да има кости — намеси се Фрице много сериозно на испански език.

— Възможно — кимна докторът. — Изменението на живите същества продължава непрекъснати си ход, макар да не сме в състояние да си представим бъдещите форми. Да вземем един рядък пример и да поговорим за зъба на пещерната мечка. Виждали ли сте вече такъв зъб, сеньор капитан?

— Не. — обади се запитаният, който вече наистина не знаеше какво да мисли за „полковника“.

— Този зъб, имам предвид кътника, е по такъв начин...

Той бе прекъснат. Влязоха няколко войници, които носеха багажа, и като го оставиха на земята, се накулиха да се отдалечат. Както се виждаше, един от вързопите съдържаше две кирки, два бела и

две обикновени лопати, а обвивката на другия се беше разкъсала и от него изпаднаха няколко книги. Капитанът се наведе услужливо, за да ги вдигне и постави на масата. Тъй като една от тях се отвори, погледът му падна върху заглавието ѝ. Печатните букви гласяха: „Nuestros predecesores“ (Животът в пампасите преди алувиалния период). А на вътрешната страна на корицата можеше да се прочете името на доктор Моргенщерн от Ютербок. Офицерът разтвори бързо втората, третата и четвъртата книга. На всички бе написано същото име. Тогава той попита припряно:

— Как се нарекохте преди, сеньор... зоолог?

— Доктор Моргенщерн от Ютербок.

— Да не би това да е истинското ви име?

— Разбира се.

— Можете ли да го докажете?

— Много лесно.

— А с какво?

— С моя паспорт.

— Дайте го!

Тези думи прозвучаха заповеднически, гневно. Ученият извади от портфейла паспорта си и го подаде на офицера. Едва хвърлил поглед в него, капитанът извика:

— Que yerro y que desverguenza! Mas aun que semejanza! Sois bribones, sois embusteros! (Какво заблуждение и какво нахалство! Но и каква прилика! Вие сте мошеници, измамници!)

— Мошеници! И измамници? Ние? — попита Моргенщерн. — Сеньор, ще бъдете ли тъй любезен да ни кажете как достигнахте до подобна преценка, която е абсолютно неоснователна, „инанитер“, както би казал латинистът.

— Я ме оставете на мира с вашите латинисти! Как можете да ни мамите и да се представяте за полковник Глотино, зетя на нашия генерал Митре?

— Нима съм се представял? — кипна от своя страна Моргенщерн. — Как се осмелявате да ме наричате мен, един немски поданик, лъжец?

— Мълчете! Знаете ли, че мога веднага да ви затворя?

— Можете. Но след това няма как да се оправдаете. А един немец не се оставя току-така да го тикнат в затвора, без да потърси

отговорност за това!

— Оказани ви бяха почести. Дадох ви да ядете и пиете, а войниците ми се караха дълго с гаучосите, за да ви намерят коне. И ето сега излиза, че сте гринго^[2], някакъв немски книжен плъх!

Моргенщерн се държеше по-решително, отколкото можеше да се очаква от него. Фрице беше мълчал досега, но ето че се обади и той:

— Бъдете по-сдържан, сеньор, иначе може да разберете, че един немски учен, наричан от вас с обидните прозвища гринго и книжен плъх, не е толкова незначителен човек, колкото, изглежда, си мислите. А възможно е и да сте прав, че наоколо се мотаят такива субекти, с които и през ум не би ни минало да си сменим местата.

— Да не би да имате предвид мене? — попита остро капитанът.

— Не е необходимо да ви казвам кого имам предвид. Отнесете думите ми към когото си искате, нямам нищо против. Учудвам се на упреците, които отправяте към нас. Но и през ум не ни е минавало да ви мамим. Ще ви заплатим каквото сме изяли. По отношение на оказаните ни почести сме квит, защото и ние отдавахме чест. А колкото до конете, можете да ги върнете на законните им собственици, понеже ще си купим други. Колко струва храната и виното, по вкуса на което си личи, че не е истинско „Бордо“, а е произведено в местните винарски изби?

Той измъкна кесията си, за да плати. Но капитанът го сръза гневно:

— Какво? Да приема пари от един слуга? Ти да не полудя бе, тип такъв!

Фрице направи крачка към него и каза заплашително:

— Тип ли? Аз ли съм тип? Казвам се Фридрих Кизеветер и съм прусак. Разбра ли? А който се обръща към мене на „ти“, все едно ми става побратим и аз също започвам да му говоря на „ти“.

— Ама че нахалник! Човече, ще те натикам при войниците ми и ще имам грижата гърбът ти цяла година да не изгуби хубавия си син цвят!

— Само опитай! Аз съм поданик на пруския крал, чиято ръка е достатъчно дълга, за да те достигне и накаже, ако се осмелиш да посегнеш на мен.

Тези думи разпалиха гнева на офицера до краен предел. Той се завтече към вратата, зад която трябваше да стои ординарецът, отвори я

и извика:

— Елате насам! Изхвърлете незабавно този човек чак на улицата и не бъдете много нежни с него! Колкото повече синини получи, толкова по-добре.

Отвън все още стояха войниците, донесли багажа. Силните гласове, които се чуваха, ги бяха задържали и ето че сега те бързо влязоха, за да изпълнят заповедта. За тях беше голяма радост да изхвърлят навън един пришълец, при което и през ум не им минаваше, че само до преди няколко минути го бяха смятали за офицер. Фрице грабна пушката си, за да се защити, но се оказа достатъчно умен да се откаже от намерението си. Той я преметна през рамо и каза:

— Не ме докосвайте, сам ще си отида! Елате, сеньор докторе!

Докато говореше, той вдигна вързопа с инструментите, метна го на рамо и се отправи към вратата. Никой не би повярвал, че този дребосък може да се справи с тежкия пакет толкова лесно. Неустрашимото му поведение направи впечатление на войниците. Те отстъпиха и го пуснаха да излезе през вратата. Но ето че капитанът ги скастри:

— Това ли наричате изхвърляне, негодници такива? Веднага след него, иначе ще има карцер!

Те се подчиниха, а капитанът се обърна към учения:

— Виждате, сеньор, докъде се стига, когато не се отнасят към един офицер с онова уважение, което му се полага. Какво ще направите, ако наредя да ви затворят?

— Ще се отнеса до вашия президент с помощта на представителя на краля на моята страна — отвърна спокойно Моргенщерн. — Тогава ще затворят и вас, за да разберете докъде се стига, когато не се отнасят към немски поданик с онова внимание, което му се полага.

— Считам, че говорите много надменно. Положението, в което се намирате понастоящем, не ви прави особено голяма чест.

— Вашето пък ви прави още по-малка чест. Онзи, който иска да затвори един сеньор, наричан от него преди това „полковник“ и „ваша милост“, би трябвало да се опасява, че ще се изложи много. Надявам се, няма какво да си кажем повече. Книгите, които остават тук, ще бъдат взети от човек, изпратен от мен. Сбогом, сеньор!

Той се обърна към вратата и излезе навън, без капитанът да направи никакъв опит да го задържи. Докато слизаше по стъпалата, той долови откъм двора шум и когато се озова долу, забеляза Фрице, заобиколен плътно от куп войници. Те бяха свили ръцете си в юмруци и се канеха да го нападнат, обаче не смееха, защото той беше извадил револвера си. Само го ругаеха, бутаха се подир него и така го докараха до портала, където той се спъна и падна заедно с багажа. Там го сграбчиха, изтръгнаха му револвера и взеха да го обработват с юмруци. Той започна да се отбранява с крака и ръце, раздавайки около себе си здрави удари, докато се приближи Моргенцерн и разблъска неколцина от тях с приклада на пушката си.

— Назад, негодници! — каза заповеднически той. — Забравихте ли, че съм офицер! Капитанът ви е полудял, щом се осмелява да ви кара да гоните придружителя на един полковник. Тичайте бързо при *medico militar*^[3]! Заповядвам му незабавно да прегледа капитана и да започне да го лекува!

Тази хитрост подейства веднага. Те се оттеглиха смаяни, а неколцина от тях дори наистина се разтичаха, за да потърсят лекаря. Фрице скочи на крака, раздаде набързо още няколко удара наоколо, после пак вдигна вързоп на рамо и последва доктора, който се отдалечи с бързи крачки в посока към града. След като го застигна, Фрице започна да ругае:

— Не бях виждал още такваз разпасана сбирщина! И туй ми било войници! Ама че герои! Трийсет срещу един, който на всичко отгоре носи и багаж! Искане да ме напердашат здравата!

— Пострада ли? — попита го загрижено господарят му.

— Де да знам. Най-напред трябва да се огледам. Засега все още не чувствам болка. Дано и по-късно не се появи това неприятно чувство.

— Слава Богу, че не ни сполетя и нещо по-лошо. Наистина постъпихме лекомислено, като се изложихме на такава опасност, на латински „*periiculum*“. Да потърсим някой хотел!

Оглеждайки се, те тръгнаха из улиците и така стигнаха до една къща, над чиято врата се намираше табела с надпис: „*Posada por pasageros*“^[4]. Тази странноприемница нямаше особено привлекателен вид. Сградата бе строена от глина и се състоеше само от приземен етаж, една широка и ниска врата и два отвора вместо прозорци, в които

нямаше нито рамки, нито стъкла. Отстрани се намираше двор, обграден със зид, откъдето се чуваше цвилене на коне. Фрице се запъти към тази съборетина.

— Тук ли ще влезем? — попита докторът и по лицето му се изписа израз на явно колебание.

— Да — отговори Фрице.

— Но изглежда също като някой вертеп!

— Няма да ни навреди, стига пак да не ни изхвърлят. Наоколо има само вертепи. И тъй, напред към нови удоволствия!

След като влязоха, забелязаха, че вътрешността на странноприемницата се състои само от едно помещение. Липсваха маси и столове, но затова пък имаше няколко хамака и ниски столчета без облегалки. На едно от тях седеше ханджията, слаб и мръсен човек, който се надигна и кланяйки се дълбоко, попита за желанието на сеньорите. Фрице захвърли багажа на земята и отвърна вместо Моргенщерн:

— Можете ли да ни набавите четири коня, два от които да бъдат ездитни, а другите два — товарни?

— Ще ги наемете ли?

— Не, ще ги купим.

— Накъде сте тръгнали?

— За Гран Чако, за Тукуман, а може би и още по-далеч.

— Имам чудесни коне за продан. Нека ваша милост заповяда в двора!

Той отвори страничната врата, водеща към двора. Двамата го последваха. В един от хамаците лежеше някакъв мъж, когото изобщо не бяха забелязали. Щом чу, че става дума за продажба на коне, той скочи от хамака и тръгна подир тях. Навън стояха дванайсет изтощени и полумъртви от глад кранти, чиито външен вид беше толкова изпосталял, че дори докторът, който нищо не разбираше от коне, поклати глава и каза:

— И това ми било коне! Бих ги взел по-скоро за онези животни, които латинистът нарича „капер“ или „хиркус“.

— Какво означава това? — попита ханджията.

— Козел.

— Тогава няма какво да говорим повече. Конете ми не са козли.

Той се извърна гордо, за да се прибере в стаята. Тогава пред двамата дребосъци се изправи посетителят, който бе лежал в хамака. Той ги огледа любопитно. Беше облечен като тях, в червени дрехи, но носеше високи ботуши, чиито кончови закриваха бедрата му. Лицето му бе обрасло с такава гъста брада, че се виждаха само носът и очите. Изпод шапката се показваше дългата му коса и се спускаше чак до плещите. Въпреки това мъжът правеше впечатление на човек, от когото няма нужда да се пазиш. Той се поклони и каза:

— Сеньори, чух, че ваша милост се кани да стигне до Гран Чако и може би ще мога да ви бъда от полза с моите съвети. Откъде идвате?

— От Буенос Айрес.

— Там ли живеете?

— Не. За пръв път идвам в тази страна.

— Чужденец ли сте? А къде сте роден?

— В Германия.

— Значи немец! А какво работите? Не ми се сърдете за този въпрос, имам добри намерения!

— Аз съм учен, зоолог, искам да отида в Гран Чако, за да изкопая там допотопни животни.

— Аха! Може би някой мастодонт?

— Надявам се!

— Или някой мегатериум?

— Вие знаете имената на тези животни?

— Разбира се! Аз съм ваш колега.

— Какво? И вие ли сте учен? — попита Моргенщерн учудено, понеже този човек приличаше на истински гаучо, а не на учен. — А може би сте и зоолог?

— Да, защото съм следвал всичко, но всъщност съм *cirujano*^[5], ако ваша милост няма нищо против.

— Значи лекар!

— Да. Позволявам си да се представя на ваша милост. Познават ме навсякъде, но вие надали сте чували прочутото ми име, защото сте чужденец. Казвам се доктор Пармесан Руи ел Иберио де Саргуна и Кастелгардианте.

— Благодаря! Казвам се доктор Моргенщерн, а името на моя слуга е Кизеветер.

— Две хубави имена, но ще ми разрешите да остана на мнението, че моето е по-благозвучно, а и може да се изговори много по-лесно. Аз съм потомък на древна кастилска благородническа фамилия. Какво ще кажете за една ампутация на целия крак, и то по такъв начин, че първо да се изрежат меките части, а после просто да се извади ябълката на бедрената кост от ямката на тазовата кост?

— Бедрената кост, наречена „ос феморис“? И тазовата кост, наречена „пелвис“? Не ви разбирам, сеньор. Защо трябва да бъде ампутиран кракът на нещастния човек? Ранен ли е? Нима има вече гангрена?

— Нищо подобно. Кракът е съвсем здрав.

— Но защо трябва да бъде отрязан?

— Защо ли? Cielo^[6]! Ама че въпрос! Човекът е съвсем здрав и се чувства добре. Нищо му няма, абсолютно нищо. И аз изобщо нямам предвид някой определен човек, а само допускам, разберете ме добре, допускам, че ми се налага да ампутирам нечий крак. Ще повярвате ли, че имам необходимата сръчност?

— С най-голямо удоволствие, сеньор. Но въпреки това съм много радостен, че само допускате подобен случай. Вече си бях помислил, че ще трябва да ви помагам и да държа крака на нещастника.

— Това съвсем не е необходимо, защото нямам нужда от помощ. Действувам с такова умение и бързина, че болният хич нищо не усеща. Едва когато, вече оздравял, стане от леглото, забелязва, че има само един крак. И така се справям не само с краката, ами с всякакви крайници. Едно ще ви кажа, сеньор, аз отсичам всичко, всичко!

Той придружи думите си с толкова енергични движения на ръката, че докторът извика изплашено:

— Боже мой! Аз съм здрав, съвършено здрав! Няма нужда да ми ампутирате нищо!

— За съжаление! Наистина страшно жалко, че не сте ранен или пък нямате някое хубавичко наядане на кост. Щяхте да изпитате огромно удоволствие от изкуството, с което щях да освободя тялото ви от въпросния крайник. Винаги си нося инструментите. Какво мислите например за отрязването на ръката от лакътната става? Наблюдавали ли сте вече тази чудесна операция?

— Не. Но ви уверявам, че лактите ми са в пълна изправност.

— О, що се отнася до това, нямаше да бъде никак лошо, ако бяха раздробени от куршуми или пък ако бяха станали негодни от някакво старо изкълчване. Щях да ви ги отрежа за ваше най-голямо възхищение, а после пак щяхте да си служите с ръцете доста сносно.

— Не се и съмнявам, сеньор, но въпреки това предпочитам да не изпадам в такова положение, че да се наложи отрязването им.

— Тогава вие може и да сте учен човек, обаче нямате смелост да принесете на науката някаква жертва. А това е страшно жалко, защото аз отсичам всичко, всичко!

— Възхищавам се от умението ви, сеньор, но за съжаление нямам време да се разпростирам по-нашироко върху тази тема. Търся коне за моето пътуване, а тъй като тук не намерих подходящи животни, се налага да продължа...

— Не се тревожете — прекъсна го хирургът. — Аз съм на ваше разположение.

— Вие ли? Да не би да знаете къде могат да се намерят четири здрави и издръжливи коня?

— Не само знам, но и аз самият се каня да си купя един.

— И къде може да стане това?

— В една малка естансия^[7], намираща се на половин час път от града. Но няма защо да бързаме. Можем да направим покупката и чак утре рано сутринта. Научих, че естансиерото^[8] е заминал нанякъде и ще се върне едва тази вечер.

— Тогава ще трябва да потърся някаква друга възможност, защото нямам време за губене.

— Защо? Допотопните животни няма да ви избягат.

— Няма, обаче искам да настигна група мъже, тръгнали към Лагуна Поронгос.

Хирургът наостри уши.

— Кои са те? Да не би да имате предвид Татко Ягуар и неговите хора?

— Да, него имам предвид. Нима го познавате?

— Не по-зле от самия себе си. Та аз съм от неговата група. Трябваше да се съберем тук, но се забавих непредвидено горе в Пуерто Антонио, тъй че закъснях. Вече бяха тръгнали. Вярно, че можех веднага да си купя кон и от града, за да ги последвам, но тук не е възможно да се намери никакво сваятно животно. Затова предпочитам

да изчакам до утре сутринта, когато ще купя добър кон и няма да се изложам на опасността да го видя как рухва на земята под мен.

Доктор Моргенщерн изпитваше известен ужас пред този човек, който „отсичаше всичко, всичко“. Но след думите му се зарадва, че го е срещнал. Попита го:

— Мислите, че ще успеем все още да догоним Татко Ягуар?

— Разбира се! Познавам много добре пътя, по който е поел.

— Страшно се радвам. Ще ни дадете ли разрешението си, на латински „концесио“, да се присъединим към вас?

— От сърце, сеньор, понеже и двамата сме апостоли на науката, значи колеги, и отсега се радвам, че може би ще ни се предложи някой случай да ви покажа, че не се боя дори от най-тежката ампутация. Дано се натъкнем на неприятелски настроени индианци. Разбира се, тогава допускам с голяма сигурност, че на неколцина от нас крайниците ще бъдат изпотрошени. В такъв случай ще видите как се справям с работата си. Ще има да хвърчи перушина, защото аз наистина отсичам всичко, всичко!

При тези думи той размаха ръце из въздуха, за да покаже как ще се „разхвърчат“ костите и мръвките. Този човек изглеждаше привързан към кървавата страна на професията си с изключителна страст. Въпреки това Моргенщерн не се чувстваше вече тъй изплашен, както преди. Започна да подозира, че в случая си има работа с болезнена, но безопасна фикс-идея. Ето защо отвърна усмихнато:

— Тогава съм готов да почакам с вас до утре. Но какво ще правим през това време? И къде ще отседнем?

— Ще вземем на заем няколко кранти от ханджията и ще отидем до естансията, откъдето ще ги върне някой пеон. Там ще ядем, ще пием, ще пушим и ще спим.

— Съгласен съм, но аз няма да пуша.

— Цяло чудо! Тук пушат всички, мъже и жени, кърораво и сакато. Защо да не пушите и вие?

— Защото се страхувам от никотиново отравяне. Нали науката доказва, че от многото пушене човек може да получи черно перде на окото, наречено „амауросис“.

— Но в случай, че цигарите не се пушат, а се гълтат направо с лопата. Ала дори тогава те ще попаднат в стомаха, а не в очите. Не бих могъл да живея без пушенето. То възбужда нервите, повишава

жизнените сили, въодушевява хората за доброто и красивото и прави ръцете толкова сигурни, че с лекота да извършат дори и най-тежката и опасна ампутация. Имате ли още някаква работа в Санта Фе, или ще можем скоро да тръгнем?

Моргенщерн му разказа накратко преживяното приключение и му съобщи, че само трябвало да си вземе книгите, за да бъде съвсем готов за път.

— Веднага ще ви ги донеса, сеньор — рече „доктор“ Пармесан.

— Вие ли? Не ми е възможно да ви товаря с подобна задача, сеньор.

— Защо не? Дайте ми два книжни талера и с удоволствие ще го сторя. Впрочем войниците и офицерите ме познават. На никой друг не биха дали книгите с такава сигурност, както на мен.

И тъй, този човек с дългото и благозвучно древнокастилско име, който се наричаше „доктор“, беше готов да поеме службата на хамалин само за два книжни талера, тоест за трийсет и два пфенига! След като получи сумата от Моргенщерн, той се отдалечи и скоро се завърна с книгите. После отново тръгна, за да накупи хартия, тютюн и цигари. За тази цел взе кожена торба, която донесе пълна. Не беше излъгал, когато каза, че тук всеки пуши. Рядко може да се види в пампата човек, който да няма в устата си собственоръчно направена цигара.

Ханджията се съгласи веднага да им даде на заем коне и един пеон срещу незначителна сума. Едно от животните натовариха с багажа на Моргенщерн. После мъжете се метнаха на седлата, за да се отправят към естансията. Когато преминаваха бавно по първата улица, на едно място се бяха събрали няколко деца. Щом видяха хирурга, те веднага избягаха в най-близката къща, крещейки:

— El carnicero, el carnicero! Huid, huid, de la contrario os amputa! (Касапина, касапина! Бягайте, бягайте, иначе ще ви нареже на парчета!)

Изглежда, сред децата хирургът се ползваше със славата на страшилище, с което ги плашеха. Но това ни най-малко не го ядоса. Той гордо каза:

— Чувате ли, сеньор? О, познават ме, познават и способностите ми. Славата ми се е разнесла из всички щати край Ла Плата!

Преминаха край казармата, където неотдавна Моргенщерн за кратко време бе играл ролята на полковник, а после покрай гробищата

и няколко малки ранчоси, докато най-сетне оставиха града зад гърба си. От лявата си страна ездачите видяха разлялата се като езеро Рио Саладо, а пред тях се простираше обширна хълмиста равнина. Долу от дясната страна на езерото, образувано от Рио Саладо, се намираше естансията, за която бе говорил „касапинът“. Тя не беше голяма, но въпреки това там имаше многобройни стада. Виждаха се да пасат около хиляда овце. Откъм другата ѝ страна бяха изведени на паша и охранявани от неколцина гаучоси неколкостотин глави едър рогат добитък, а в коралите^[9] имаше достатъчно коне, за да задоволят нуждите на цял кавалерийски ескадрон.

Който язди през пампата или кампото, полето, може да забележи три вида поселища. Първите от тях са ранчосите, малки къщи, които се правят от глина и имат сламени или тръстикови покриви. Често те не се строят върху равната земя, а в изкопи, дълбоки метър, метър и половина. За мебели, отговарящи на нашите разбирания, и дума не може да става. Хамакът минава за лукс. Ястията се приготвят на огнище, зидано също така от глина, защото в пампасите няма камъни. Комините липсват. Димът излиза през отворите, които минават за врати и прозорци, но вратата не се затваря, а в отворите, служещи за прозорци, няма нито стъкла, нито рамки. Най-много стъклата да са заместени от восъчна хартия.

В подобно ранчо живеят бедните хора, които работят в асиендите и естансиите като пастири и ратаи и ги наричат гаучоси.

Тази дума е заимствана от индианския език. Двете букви „ау“ "не образуват двугласна, а се изговарят поотделно, следователно би трябвало да казваме „га-учо“. В повечето случаи гаучосите са метиси, но се считат за бели, с което се гордеят извънредно много. Всъщност са раждани от индианки, а бащите им са испанци, заселили се тук в миналото.

Всички гаучоси притежават гордостта на испанеца и вследствие на своеобразния си начин на живот питаят необикновено голяма любов към свободата. Всеки от тях се счита за кабахиеро и е много учтив към околните, за да се отнасят и те учтиво към него. И към най-големия бедняк, та дори и към просяка, е прието човек да се обръща с „ваша милост“. Онзи пришълец, който си мисли, че понеже е по-богат и образован от гаучосите, има право да се отнася към тях пренебрежително, бива скоро поставян на мястото му така, че му се

изпарява всякакво високомерие. Гаучото отговаря на снизхождението с подчертана грубост или, ако това не помогне, дори и с ножа си. Но щом към него се отнасят учтиво, като към напълно равноправен човек, той скоро се превръща във верен и самопожертвователен приятел. Преди всичко се слави с честността си. Тъй като никога не заключава къщата си, и той самият никога не краде. Ако намери нещо, съвсем сигурно е, че ще го върне обратно на човека, който го е загубил, стига това да е възможно. Така например един гаучо, който бил толкова беден, че нямал у дома си даже едно столче, а използвал за сядане конски череп, намерил в откритата пампа часовник, паднал от джоба на някакъв чуждестранен пътник. Гаучото препускал цял ден от съсед на съсед, за да разбере чий е часовникът, и щом чул за чужденеца, яздил подир него в продължение на два дни, за да му го даде. Когато пътникът поискал да го възнагради, гаучото захвърлил презрително парите в краката му и без да каже нито дума, му обърнал гръб.

Свикнали от ранна младост с коня, гаучосите са храбри и неуморими ездаци. В това отношение приличат на уестманите и индианците от Северна Америка. На гаучото и през ум не му минава да извърви пеша дори и сто метра. Излезе ли от ранчото си, той се мята на коня. Двегодишни деца препускат из пампата на полудиви коне, надавайки тържествуващи викове. Жените също яздят, и то по мъжки маниер. Често може да се видят на един кон мъж и жена, като жената седи върху задната част на животното с лице към опашката без никаква опора, облегнала само гръб о гръба на своя съпруг. Но тя не пада от коня дори и при най-бърз галоп.

Гаучото има обаче един голям порок. Той е съвършено безчувствен към коня си. С големите си остри шпори най-безмилостно прави дълбоки рани в слабините на животните, без да се замисля за болките, които причинява на тези нещастни твари. Затова конете се боят от своя господар и се държат като побеснели, когато ги погне из корала, за да улови от стадото с ласото си някой от тях и да го яхне. А рухне ли под него конят от умора, той го оставя все още жив на лешоядите и взима някой друг. При безбройните стада в страната конят е толкова евтин, че към смъртта на едно животно гаучото остава напълно безразличен. Оттам идват и неизброимите конски скелети, които се виждат навсякъде. Без преувеличение може да се каже, че безкрайните пампаси са направо осеяни с конски кости.

Своеобразният начин на живот, воден от гаучото, пълната липса на каквито и да било училища и други средства за образование и непрекъснатото общуване с полудиви животни са причините, които го правят съвършено безучастен към всякакви по-нежни чувства. Към това се прибавя и печалното политическо положение в страната. Един историк беше казал, че в щатите край Ла Плата не може да мине и година, без да избухне някой малък бунт, и е истина, че открай време там революциите следват една след друга. Това загрубява хората. Гаучото, изпълнен с неприязън към спокойния живот, закоравял в професията си, е готов по всяко време да се присъедини към някой „пронунсиамiento“ — бунт, метеж. Колкото по-често се повтаря това, толкова по-дълбок става отпечатъкът на непокорство върху характера му и последствията са, че жителите на онези области, които се бунтуват често срещу властта, са далеч по-изостанали от другото население по отношение на добрите качества в нрава си. Оттам идват и различните преценки, които се дават за населението на пампасите.

Вторият вид поселища се наричат асиенди. Асиендерото се занимава едновременно със земеделие и животновъдство, следователно само в редки случаи притежава големи стада. Третият вид се нарича естансия. Естансиерото не обработва земя, а отглежда само добитък, който изпраща после в кланиците. Има естансиероси, притежаващи по неколкостотин хиляди глави добитък.

Тези животни се намират на открито и зиме, и лете. Въпреки че са наглеждани от гаучоси на коне, често се случва някои от тях да прекосят границата между две владения и да се смесят със стадата на най-близкия съсед, та дори и със стадата на следващия или пък чак на по-следващия естансиеро. За да се предотвратят загубите, всеки собственик жигосва животните си със собствен знак, регистриран на негово име от властите. Така той може да разпознае собствеността си и от време на време връща на законните стопани наличния чужд добитък, присъединил се към стадата му. При продажбата на някой кон или говедо знакът за собственост се прави невалиден, като клеймото се жигосва още веднъж върху предишното, но вече наопаки, една болезнена процедура, на която, разбира се, животните се противят с всички сили.

Когато ездачите пристигнаха в естансията, там се провеждаше такова дамгосване на младите добичета. Известен брой гаучоси на

коне бяха заети със събирането на добитъка от полето и подкарването му към определения за тази цел корал. В случая под корал се разбира открито място, заобиколено от висок бодлив кактусов плет.

Добитъкът чувства много добре, че винаги, когато искат да го вкарат в корала, предстои нещо необичайно, затова отказва да се подчинява на пастирите си. И сега беше така. Животните се опитваха да избягат встрани, но пред тях винаги се озоваваха смелите ездачи, за да им попречат с високо размахано ласо или развъртяна бола.

Болата е метателно оръжие и се състои от три железни или оловни топки. Всяка от тях виси на дебел и здрав ремък. Краищата на тези ремъци са свързани заедно. Гаучото хваща в ръката си една от топките, започва да върти другите две над главата си, прицелвайки се, и след това запраща болата подир животното, което иска да залови. Той извършва всичко това толкова умело, че болата се омотава около задните крака на коня или говедото и го поваля на земята.

Животните познават металическите топки и се боят от тях точно толкова, колкото и от ласото. Наканят ли се да побягнат от стадото, страхът пред тези оръжия винаги ги връща обратно. Ето че в момента те се носеха напред с оглушителен тропот, обградени от двете страни и отзад от викащи гаучоси. Щом стигнаха пред отворения корал, животните се стъписаха. Но когато вътре се втурна един стар и опитен бик, който, изглежда, знаеше, че не го застрашава никаква опасност, останалите го последваха и входът бе веднага затворен.

Сега гаучосите забелязаха спрелите се трима ездачи и препуснаха към тях. Щом съзря хирурга, махордомото^[10] се засмя развеселен и извика:

— Cielo, (небеса), това е el Carnicero (Касапина)! Добре дошли, сеньор! Да не би да искате да ни отсечете нещо? Всички сме здрави и читави. Оставете инструментите си на спокойствие!

Изглежда, това посрещане ядоса доктор Пармесан, защото той отговори:

— Оставете подобни шеги, когато разговаряте с един кабахиеро! Как можете да ме наричате касапин! Забранявам ви! Прадедите ми са живели в древнокастилиански дворци и замъци и са водили победни битки срещу маврите, още когато не се е споменавало за вашите предшественици. За вас съм дон Пармесан Руи ел Иберио де Саргуна и Кастелгардианте. Запомнете го, ваша милост!

— Добре, дон Пармесан, ще го запомня. Впрочем нямах никакво намерение да ви обиждам. Знаете колко много ви ценим и ще ми простите, ако в радостта си от пристигането ви съм се изразил погрешно!

— Така ми харесвате повече. Разкажанието винаги намира сърцето ми готово за помирение. Използвам случая, за да ви обърна внимание, че при трепанацията на черепа вече не се работи с пергелообразния трепанум, а с длето. Трябва да...

— Моля ви, за това по-късно! — прекъсна го гаучото. — Нали знаете, дон Пармесан, че много обичаме да ни поучавате. Обаче с вас има и други сеньори, към които ще бъдем неучтиви, ако заговорим за нараняванията на черепа. Мога ли да ви помоля ваша милост да ни каже техните имена?

— Сеньорите са мои нови познати, тръгнали за Гран Чако, учени хора, вследствие на което имената им се произнасят толкова трудно, че ми е невъзможно да ви ги кажа.

— Името ми е Моргенщерн, а придружителят ми се казва Кизеветер — обясни ученият. — Дойдохме, за да купим няколко коня. Дано имате в излишък, на латински „суперсум“ или според обстоятелствата и „реликвус“.

— Е, конете ни не са реликви, но естансиерото с удоволствие ще ви продаде няколко. За съжаление ще се върне чак вечерта. Дотогава ще бъдете наши гости и ако не искате да скучаете, можете да вземете участие в жигосването на добитъка.

— С най-голямо удоволствие! Още не съм виждал подобно нещо!

— Тогава елате! Най-напред ще наредя да ви дадат стаи.

Той насочи коня си към жилищната постройка и после ги въведе в гостната. Пеонът от Санта Фе си получи парите и се върна в града заедно с конете.

Без съмнение собственикът на естансията бе заможен човек, но въпреки това обзавеждането на жилището му не можеше да се сравни дори с обзавеждането в дома на някой немски работник. Четирите глинени стени бяха голи. Имаше една стара маса, два още по-стари стола и няколко ниски столчета без облегалки. В ъгъла висеше китара. И това беше всичко. Махордомото ги покани да седнат и отиде в

кухнята, за да донесе обичайния "мате", който в тази страна се поднася веднага на всеки гост.

„Мате“ е парагвайският чай. Добива се от листата и стебълцата на „*ilex paraguensis*“, стрити на едър прах. Слага се една щипчица чай в малка издълбана кратунка и се залива с вряла вода. Чаят не се пие, а се смуче от кратунката с тънка металическа пръчица, наречена бомбиля. Понеже бомбилята се нагорещява много, чужденците, несвикнали на подобен начин на пиене, обикновено си изгарят устните и езика, докато се научат да бъдат предпазливи.

Тримата гости получиха точно такъв чай. Хирургът смукна внимателно от течността, а и Фрице бе прекарал достатъчно време в страната, за да знае, че трябва да внимава. Но докторът веднага плати данъка, който обикновено всеки чужденец плаща на матето. Бомбилята беше гореща, Моргенщерн започна здравата да смуче, поради което в устата му попадна твърде голямо количество горещ чай. Той се изгори и понеже считаше за неприлично да изплюе матето, го гълтна. Разбира се, изгори си и гърлото и като направи болезнена гримаса, извика:

— Олеле, устните ми, небцето ми, гърлото ми, на латински „лабиа“, „палатум“ и „глутус“! Това пиение е направо дяволско и е съвсем подходящо вътрешно да измъчва прокълнатите в ада! Покорно благодаря за този „илекс“!

— Ама и аз рекох същото при първия опит — обади се Фрице. — При много силно смукване човек направо си възпламенява вкусовите органи, но не минава много време, докато се нагоди и свикне с правилното налягане на манометъра. Продължавайте да пиете, господин докторе!

— Нямам такова намерение! Струва ми се, че цялата ми глътка се е превърнала в огромна пришка!

Никакви увещания не бяха в състояние да го накарат отново да отпие от чая. Но другите двама скоро изпразниха своите „calabazas“^[11], след което махордомото ги подкани да се отправят с него към корала, за да присъстват на жигосването на добитъка. Дон Пармесан свали червеното си пончо, кърпата и чирипата, които имаха същия цвят. Попитан от Моргенщерн за причината, той отвърна:

— Ваша милост не знае ли, че червеният цвят дразни тези полудиви добичета? Облеченият в червено човек трябва да внимава да не се приближи до някой торо.

— Така ли мислите? Доколкото знам, само за пуяка е доказано научно, че получава идиосинкразия^[12] към този хубав цвят. Вярно е, че тук-там се споменава за същата антипатия и у говедата, на латински „бос“, но още нито един зоолог не е привел неопровержими доказателства за това. А тъй като съм зоолог и тук ми се предлага такъв великолепен случай да събера материал за научна студия на тази тема, би било безотговорно, ако проявя желание да си сваля червените дрехи.

— Но, сеньор, излагате се на опасност!

— Когато става въпрос за разрешаването на някой проблем, истинският човек на науката не бива да пита дали има опасност, или не. Оставам си облечен както съм.

— И аз — присъедини се към него Фрице. — Тъй като служа на зоолог, и най-голямото говедо не бива да е за мен нещо друго освен обект на тази благородна наука.

Излязоха навън. Главният вход на корала беше затворен, а до него имаше малък тесен отвор, през който можеше да се промъкне човек. Тримата гости го използваха, за да влязат в корала. Махордомото остана навън.

Родеото, както наричат подгонването и събирането на стадото в корала, бе в пълен ход. Основното ядро от добитъка стоеше изплашено в задната част на ограденото място, но телетата, които трябваше да бъдат белязани, тичаха бясно из свободната площ, преследвани от гаучосите. Всяко добиче, което щеше да бъде жигосано, трябваше да бъде заловено и вързано така, че да не може да се съпротивлява. По начина, по който работеха в тази естансия, за това бяха необходими пет гаучоси. Други пък се занимаваха с поддържането на огъня, на който се нажежаваше желязото за дамгосване.

Цялата работа протичаше по следния начин: най-напред отделяха съответното добиче от останалите. Докато то тичаше из ограденото място, един гаучо го подгонваше, за да хвърли ласото си по него. С непогрешима точност примката се затягаше около врата на животното, задушаваше го и го поваляше на земята. Другите четирима гаучоси веднага заемаха местата си, за да хвърлят примките около краката му. Конете, на които седяха тези петима ездаци и на чиито седла бяха завързани краищата на ласата, знаеха много добре какво трябва да вършат. Всеки от тях започваше да дърпа здраво ласото в съответната

посока и така краката на добичето се изпъваха яко, а в същия миг притичваше шести гаучо с нажежено желязо в ръка, за да го притисне в левия бут на животното. Станеше ли това, те го освобождаваха. То скачаше на крака, започваше да тича насам-натам, ревейки от болка и възбуда, и после се връщаше при стадото, за да се скрие сред него.

Тази процедура не протичаше винаги така гладко. Понякога ласото не се затягаше около желаното място и животното можеше да се движи и съпротивлява. Тогава бе необходима помощ и двойно напрежение на силите, а това не минаваше без викове и крясъци, без сцени, при които сърцето на всеки европейец да не изтръпне от страх. Измъчваното добиче се противеше с рев. Останалите започваха да му пригласят и пръхтейки, се разпръсваха наоколо, за да тичат из свободното място, докато гаучосите, с високо размахани ласа и бола, ги съберяха отново. Случваше се някой опърничав бивол да окаже съпротива и тогава нападнатият ездач успяваше да се спаси само благодарение на голямата си сръчност и повратливост.

— Наистина фамозно — каза Фрице на господаря си след една подобна сцена. — И аз съм яздил на кон, ама нямам такваз ловкост, каквато се иска в случая. Убеден съм, че още първото добиче би ме сгазило, а може би и вас, гос'ин докторе?

— Не мога да отговоря на въпроса с математическа точност — обади се предпазливо докторът. — Нямам такъв опит, а както ни учи науката, трябва да твърдим само доказуемите неща. Впрочем доказателствата за това, дали ще бъда прегазен, ме интересуват значително по-малко от онези, които ще покажат дали преживното, наречено говедо, наистина има такова голямо отвращение към червения цвят, както чухме преди малко. Надявам се, че ще ми помогнеш да направим един опит в това отношение.

— С голямо удоволствие, стига всичко да мине без счупени крайници.

— Без съмнение!

— Тъй ли? Я си спомнете за бизона по време на коридата!

— Но това беше „бизон американус“, докато тук имаме работа само с обикновени аржентински говеда. Смятам да направим опит, и то двоен опит. И двамата сме облечени в червено. Аз ще се приближа до някой бивол, а ти ще се помъчиш да се добереш до една крава. По този начин ще разберем не само дали изобщо говедото има въпросната

антипатия, а същевременно ще дадем отговор и на частния и много важен въпрос при кой пол, на латински „генус“, тази антипатия е по-силно изразена — при мъжкия или при женския, на латински „генус маскулиnum“ и „генус фемининum“.

— Добре, ами ако попадна тъкмо аз на по-злия „генус“?

— По-малко вероятно е, понеже аз ще се заема с бивола, а всяко качество, предполагам, че и тази антипатия, е по-силно изразено при мъжкия пол, отколкото при женския, който, както е известно, винаги си остава по-нежната половинка. И така, готов ли си?

— Да, само заради вас ще покажа необходимия интерес към този зооложки въпрос.

— Всъщност той не е най-общо зооложки въпрос, а зоопсихологически.

— Все тая. Все едно ми е дали ще ме сгзят по зооложки, или по зоопсихологически. И двата начина са еднакво неприятни, но заради вас ще рискувам.

— Тогава се заеми с кравата, дето тъкмо ѝ слагат клеймо.

Той посочи към животното, което в този момент лежеше вързано на земята, за да бъде жигосано. Дотогава двамата немци бяха стояли край оградата зад гаучосите, заети с поддържането на огъня, и вероятно по тази причина червеният цвят на облеклото им още не бе направил впечатление на животните. Фрице последва подканата на своя господар и бързо се запъти към мястото, където тъкмо освобождаваха кравата от ласата. Щом го видяха, гаучосите се развикаха от няколко страни:

— *Arredro, arredro! Que demoncia, que locura!* Назад, назад! Какво безумие, каква лудост!

Но той не се спря, а продължи пътя си. В този миг и последното ласо бе развързано, кравата скочи на крака и се нареди да побегне. Ала ето че погледът ѝ падна върху непредпазливия немец. Раздразнена от червения цвят на дрехите му, тя наведе глава, готова за нападение, но процедурата, на която бе подложена само преди няколко секунди, оказваше все още своето потискащо въздействие. Животното постоя няколко мига с наведени рога, после отхвърли назад глава и побягна.

— Какъв късмет! — разнесе се от устата на гаучосите. — Върнете се бързо, сеньор, върнете се! Стойте при оградата! Не знаете ли, че червеният цвят е противен на тези животни?

— Не бях съвсем сигурен и точно затова исках да проверя дали е вярно — отговори той, връщайки се бавно.

— Не опитвайте повторно! Може да не ви провърви както този път!

От тона им личеше не само загрижеността им за него, а и тяхното недоволство, че се бе осмелил да се приближи до кравата и я бе раздразнил, без да ги попита за разрешение. Радостен от победата си, Фрице пристъпи към Моргенщерн и каза:

— Е, доволен ли сте от мен? Струва ми се, че опитът имаше задоволителен резултат.

— Разбира се — кимна докторът. — Кравата се канеше да се втурне към теб, но после размисли и се отказа. От това може да се заключи със сигурност, че червеният цвят ѝ е неприятен, но не в такава степен, каквато би я накарала да премине към истинско нападение, на латински „агресио“. Следователно при „генус фемининум“ е налице по-малка степен на антипатия, а сега аз ще потърся някой „маскулинум“ и ще опитам да се добера до едно сравнително доказателство.

По време на този кратък разговор неколцина от гаучосите бяха навлезли сред стадото, за да уловят с ласата си ново животно. Юницата, която бяха избрали, се намираше много близо до стария бик, влязъл в корала. До момента той се бе държал спокойно, но щом ласата се заизвиваха тъй наблизко, си помисли, че са предназначени за него, проби си със сила път между „gebano“^[13] и ревейки, се понесе в галоп през свободното пространство право към огъня. Намиращите се там гаучоси размахаха ръце из въздуха и закрещяха срещу него, за да го накарат да се върне. И той действително се спря близо пред тях и ги загледа втренчено с опулените си очи. Един от гаучосите грабна от огъня главня и я хвърли по главата му. Тогава бикът се обърна, сигурно за да се върне в стадото, но ето че отново се спря и нададе сърдит рев.

Повод за това му даде Моргенщерн, който се бе приближил към него и се намираше на разстояние, не по-голямо от четири крачки.

— Lugar, lugar! (Встрани, встрани!) — завикаха гаучосите.

Бикът се нахвърли към дребничкия учен със съвсем неочакван скок и за Моргенщерн бе цяло щастие, че се подчини мигновено на предупредителните викове и бързо отскочи надясно, защото по този

начин отбягна рогата на животното, което профуча от лявата му страна, но незабавно се обърна, за да го връхлети отново.

— Lugar, lugar! — завикаха пак гаучосите. В същото време ездачите препуснаха към бика, за да отвлекат вниманието му върху себе си.

Моргенщерн отново се изплъзна щастливо, но върхът на застрашаващия го рог премина на не повече от няколко сантиметра край него. Едва тогава той изведнъж проумя, че се бе изложил на голяма опасност, и тревогата за неговия собствен живот му внуши една колкото внезапна, толкова и своеобразна идея. Можеше да се спаси, само ако успееше да отбегне опасните рога. Рогата на бика се намираха отпред и следователно щеше да бъде в безопасност само зад него. Тази мисъл бе приведена в изпълнение от дребосъка със същата бързина, с която му беше и хрумнала. Моргенщерн изтича зад бика. Животното се обърна, но не видя противника си на мястото, където бе стоял, а го забеляза зад себе си. Обръщайки се пак, то се опита да го достигне. Но ученият чевръсто кривна и остана зад неприятеля си. Това се повтори неколkokратно, и то толкова бързо, че гаучосите не можеха да използват своите ласа и бола, без да застрашат и немеца. Но тази бързина влоши положението му. Той почувства, че няма да издържи и скоро ще капне от умора. Нима нямаше никакво спасение, никаква помощ? Разбира се, че имаше, и то съвсем близо до него! Той посегна с двете си ръце и се залови здраво за опашката на бика. Докато висеше на нея, рогата на животното нямаше да го достигнат.

Щом бикът се почувства уловен, и то по начин, по който никой дотогава не се бе осмелявал да го хване, той, най-напред напълно смаян, застина няколко секунди в изчаквателна поза. После скочи с двата си задни крака настрана, за да се отърси от придата на опашката си, но безуспешно, тъй като Моргенщерн я стискаше здраво, борейки се за живота си. Въпреки целия си дългогодишен опит и житейски познания удивеният бик тъй се обърка от всичко това, че се отказа напълно от играта, готов да се прости дори и с опашката си. Той нададе жален рев и се завтече право към стадото си.

Ако отначало гаучосите крещяха с все сила, за да отклонят животното от учения, сега се разсмяха толкова по-сърдечно на гледката, която им се предложи. Бикът, изглежда, направо не бе на себе си от уплаха. Правеше бесни скокове, отхвърляйки задницата си ту

наляво, ту надясно. Ревът му издаваше съвсем ясно обзелия го страх. Моргенщерн стискаше здраво опашката. Понеже не можеше да тича тъй бързо като животното, краката му изгубиха всякаква опора и ученият бе повлечен по земята, докато силите му го изоставиха и той пусна опашката. Това бе последвано от такова премятане през глава, каквото не беше правил никога през живота си.

В този миг кикотът на гаучосите стана толкова силен, че удвои страха на бика. Той се вряза като стрела между себеподобните си, премина през стадото и достигна най-отдалечения ъгъл, където се спря, пръхтейки, и сигурно си даде тайна клетва никога вече да не се залавя с някой зоолог от Ютербок.

Моргенщерн се отърва без наранявания. Той се изправи на крака, опипа крайниците си и се върна бавно на предишното си място. Все още смеейки се, гаучосите се приближиха, за да го поздравят. Но главният пеон каза много сериозно:

— Сеньор, вие бяхте страшно непредпазлив, а изглежда, и все още не разбирате, че изложихте живота си на опасност. Как изобщо ви дойде и на двамата идеята да рискувате да се приближите до добитъка в тези дрехи?

— Вследствие на един зоопсихологически проблем — отвърна Моргенщерн.

— Тези думи са ми непознати.

— Искях да разбера дали червеният цвят е наистина в състояние да разгневи това семейство преживни животни.

— Ах! И затова рискувахте живота си! Можехте много по-лесно да го научите. Ако ни бяхте попитали, с удоволствие и готовност щяхме да ви дадем сведения.

— Вие зоолог ли сте?

— Не. Гаучо съм.

— Тогава вашите сведения нямаше да ми бъдат достатъчни. Важат само мненията на признати авторитети.

— Сеньор, макар и да не се числя към авторитетите, аз все пак съм кабелиеро! — каза човекът обидено. — Нима мислите, че мога да ви излъжа?

— Не. Ще ми кажете онова, което мислите за истина. Но една такава истина може да бъде установена само от специалисти.

— Не съм учен и не ми се ще да допусна, че искате да ме обидите, понеже сте наш гост. Несъмнено вие сте специалист и аз се радвам, че въз основа на собствения си опит успяхте да установите една истина, която отдавна ни беше известна. Обаче вашата непредпазливост изложи на опасност и нас. Може би изобщо не знаете какво означава „естампеда“?

— Не.

— Естампедата е възбудено, подплашено, втурнало се напред стадо коне или говеда. Вследствие на вашата непредпазливост всички ние можехме много лесно да попаднем под копитата на животните и да бъдем стъпкани. Дано поне в това отношение ми дадете право и имате добрината да се погрижите да не бъдем поставяни отново в затруднение заради вашите червени дрехи.

Той му обърна гръб и другите гаучоси последваха неговия пример. Чувстваха се обидени, защото предводителят им не беше признат за „авторитет“. Двамата немци разбраха техния намек и се измъкнаха през отвора от корала. Отвъд оградата Фрице каза:

— Ездата ни започва много добре, няма що. Още не сме си осигурили даже и коне, а само за един ден ни изхвърлят вече два пъти. Но ни остава поне утехата, че установихме научната истина: не само пуякът се ядосва на червения цвят.

— Да — кимна докторът. — Ще изпратя до Академията на науките обширна статия по този въпрос. Днес бе доказано по неоспорим начин, че говедата имат антипатия към червения цвят.

— И то от двата пола.

— Разбира се, но все пак в различна степен. Генус маскулинум беше по-чувствителен от генус фемининум.

— Но откъде е това отвращение у тях тъкмо към цвета, който ми е любим?

— Засега не може да се каже. Фактът е установен, причините предстои да се издирят. Дали се крият в това, че червените лъчи от слънчевия спектър се пречупват най-слабо през призмата? В една секунда червените лъчи трептят само петстотин билиона пъти.

— Дали това прави впечатление на бикове?

— Ако например виолетовите лъчи имат осемстотин билионд трептения в секунда, това вече дава разлика от триста билиона, която е толкова голяма, че може би прави впечатление даже и на окото на едно

преживно животно. Обаче въпросът все още се нуждае от изясняване. Постигнах най-близката си цел, като същевременно направих откритие, което ще възхити всеки собственик на менажерия.

— Така ли? И кое е то?

— Как може веднага да се укроти дори и най-дивото животно. Просто човек му увисва на опашката. Вярно, положението не е особено удобно, но това едва ли би попречило на някой звероукротител да последва съвета ми.

— Хмм! Тази работа не е много лесна! Аз например хич не бих искал да увисвам на опашката на лъв или на огромна змия...

По време на този учен разговор двамата продължиха бавно да вървят, без да забележат, че бяха последвани от хирурга. В момента той ги догони и каза:

— Сеньори, много сте ядосали гаучосите. Предупредих ви, но не обърнахте внимание на думите ми и изпаднахте в опасност. Но за съжаление бикът си подви опашката.

— За съжаление ли? — попита Моргенщерн учудено.

— Да, за съжаление! Защото, ако не се беше изплашил толкова, щях да имам случай да ви покажа изкуството си.

— Откъде накъде?

— Ами или щеше да ви намуши на рогата си, или да ви строши няколко кости. Колко щастлив щях да бъда, ако можех да докажа на ваша милост, че съм майстор в лекуването на всякакъв вид рани и счупване на кости! Вадя и най-дългите парчета, отчупени от костта, без усиливане на кръвотечението. Всеки миг съм готов за извършване и на най-тежката операция.

За да видят конете, които щяха да получат за пътуването си, те трябваше да отидат до пасището. Както вече споменахме, естансията не беше от най-големите и въпреки това броят на отглеждания добитък бе направо учудващ.

Най-важната стока, произвеждана в щатите край Ла Плата, е добитъкът. Естансиеросите развъждат коне, говеда и овце. Европейският кон е внесен тук през 1536 година от Мендоса, овцата е докарана от Перу през 1550 година, а говедото — от Бразилия през 1553. Много рядко човек може да язди из страната повече от час, без да забележи цели *majados*^[14] от тези животни. Изчислено е, че от една квадратна испанска миля^[15] могат да бъдат изхранени два-сет хиляди

овце или триста глави едър рогат добитък, който в добри години достига и до осемстотин глави.

На овците се предоставя по-хубавата паша заради вълната. За тях се проявява старание. За конете и говедата не се полагат толкова грижи. Те са под надзора на гаучосите и кучетата и собственикът им обръща внимание само когато трябва да бъдат жигосани или пък продадени. За една кобила дават най-много 16 марки, а за добър ездитен кон — не повече от 60. Една глава едър рогат добитък, продаден за някоя „saladero“, струва най-често по-малко от 50 марки. Саладерос са големи кланици, където говедата се убиват масово. Думата се образува от испанския глагол „salar“ — осолявам. Там осоляват кожата и добиват огромни количества лой. Една от най-прочутите саладерос се намира във Фрай Бентос, където се получава месният екстракт „Либих“. Там колят дневно до 900 глави добитък и раздробяват на ситно мускулната маса с машини, всяка от които накълтва за един час месото на 200 бивола. Цялото месо на един бивол дава само три килограма месен екстракт.

След като тримата мъже се убедиха, че тук има съвсем различни коне от онези в странноприемницата в Санта Фе, те се върнаха в естансията. Междувременно жигосването на добитъка бе приключило. Отвориха корала и животните се втурнаха на свобода, радостни да избягат от пленничеството си. Задържаха само две от тях, за да ги заколят. Пътниците се приближиха, понеже искаха да видят как ще стане това.

Гледката, която им се предложи, бе безкрайно отвратителна. Кравите подозираха какво ги очаква и ревяха от страх. Понеже според гаучосите месото било по-вкусно, когато кръвта била разгорещена, те погнаха животните из корала и ги гониха известно време, а после ги повалиха на земята с помощта на ласата по начина, описан по-горе при жигосването. След като набързо им прерязаха гърлата, тези загрубели хора се нахвърлиха върху все още живите добичета, които се гърчеха от болки и ритяха с крака, и отрязваха от телата им дълги парчета димящо и потръпващо месо заедно с кожата. Предсмъртното хъркане, излизащо от прорязаните гръклани, заедно с настървените подвиквания на гаучосите, се смесваха в такъв шум, който бе непоносим за слуха на що-годе благовъзпитани хора. Моргенщерн и Фрице се отдалечиха. Но хирургът остана и извади ножа си, за да си

отреже и той парче месо. Тази жестока сцена бе за него нещо обикновено.

Гаучото набожда такова парче месо на пръчка или направо на ножа си и го държи над огъня. После пъха в устата си позапечената страна, отрязва хапката под носа си и продължава да пече останалото парче. Изпеченото в прясна кръв месо се нарича „asado“. Ако върху него се намира още и „cuero“^[16], тогава то представлява най-изискан деликатес и се нарича „asado con cuero“ — асадо с кожата.

Скоро запламтяха огньовете, край които насядаха гаучосите и другите слуги, за да изядат любимия си специалитет. Изобщо не се погрижиха за двамата немци. Но затова пък по време на яденето и разговорите хирургът им правеше компания, макар че те не проявяваха към него кой знае колко голямо уважение. Маниакалното му увлечение по хирургията не му позволяваше да забележи, че се отнасяха към него по-скоро иронично, отколкото сериозно.

Доктор Моргенщерн щеше да се чувства съвсем изоставен, ако махордомото не бе счел за свой дълг да се заеме с него. Той му отдели половин час и се погрижи да не му липсва ядене и пиене.

Вечерта се завърна естансиерото, който веднага се съгласи да им продаде пет коня на обичайната цена. Той се зарадва да завари у дома си европейци, поне единият от които се намираше в страната от толкова кратко време, че можеше да го осведоми за последните събития отвъд океана. Гаучосите седяха навън край огньовете си и все още ядяха или по-скоро отново бяха започнали да ядат, тъй като хора като тях са в състояние да погълнат огромни количества месо. Почивките между храненето запълваха с пиперливи шеги, с разкази за буйни страсти или с патриотични песни в съпровод на китарите си. Рядко може да срещнете някой гаучо, който да не притежава китара.

Още при завръщането си, естансиерото бе научил за случилото се в корала и бе поклатил глава в недоумение как е възможно човек да се осмели да дразни един бик, само за да се убеди дали е безразличен към червения цвят, или не. В течение на разговора той разбираше все по-добре, че Моргенщерн е голям особняк и същевременно душа човек, който мисли само за своята научна дейност и почти нищо не разбира от обикновения живот и неговите изисквания. Мястото му бе навсякъде другаде, само не и в пампасите, а камо ли в Гран Чако, където пътникът е заобиколен от многобройни опасности и денем и

нощем. Затова, след като получи отговор на всичките си съчувствени въпроси, той най-сетне каза:

— Но, драги сеньор, действително ли си мислите, че ще постигнете целите си, без да загинете в онези диви местности? Нямате и представа какво ви очаква в Гран Чако или в Кордилерите.

— Що се отнася до това, знам много добре какво е положението там! — отвърна ученият. — Чел съм книгата „Excursion au Rio Salado et dans le Chaco“, par Amédé Jacques^[17].

— Тази книга не ми е известна, но знам, че четенето далеч не може да помогне на човек, пък макар и на най-учения, да понесе лишенията и да преодолее опасностите, които ви очакват. Или си мислите, че можете да разчитате на тъй наречения дон Пармесан?

— Защо не? Та той е учен човек.

— Глупак е той и нищо повече!

— Но нали е известен хирург?

— И хабер си няма от тая работа. Хирургията е неговата фикс-идея. Този сеньор не е отрязал още нито косъм, нито нокът на когото и да било, макар че навсякъде мъкне със себе си торба, пълна с инструменти.

— Значи е само идея-фикс? Просто да не повярваш!

— А защо не? Има много хора, страдащи от подобни щурави идеи. Запознах се например с един, който живее с фикс-идеята да търси кости от животни, живели преди хиляди години. Ако Ной знаеше, че подобни същества имат някаква стойност, щеше съвсем сигурно да вземе и тях в ковчега си.

— Сеньор, това не е фикс-идея, защото човекът положително е някоя много умна глава, някой палеозоолог също като мен! — извика Моргенщерн въодушевено. — Тук ли живее този човек?

— Сега да.

— Къде е, къде? Може би ще мога да се запозная с него?

— Да се запознаете? Изобщо не е необходимо. Отдавна го познавате, защото това сте вие самият.

— Аз ли? А-а! О-о! — възкликна привлечено ученият и устата му остана широко отворена. — Мен ли имате предвид, мен? Значи според вас страдам от някаква идея-фикс, от болезнено фантазиране?

— Разбира се. Не ми се сърдете, сеньор, но е така, наистина е така. Каква полза може да имате от допотопните гущери?

— Каква полза ли? О, един-единствен подобен гущер, на латински „лацерта“, може да ме направи прочут човек.

— Не виждам как може да стане това, но ще ви повярвам. А каква ще ви е ползата от една известност, която изобщо няма да успеете да придобиете, тъй като ще загинете по пътя? Както разбирам, изобщо не сте екипиран за пътуване през Гран Чако.

— О, не е вярно! Имам оръжия, книги, кирки и лопати. А вие ще ми продадете необходимите коне. Освен това с мен е и дон Пармесан, който познава Чако.

— А аз ви казвам, че не познава пустинята, най-много понякога да е стигал до границите ѝ.

— Но той е от хората на Татко Ягуар!

— Не вярвам. Татко Ягуар няма нужда от глупаци.

— Но каква причина би могъл да има да го твърди, ако не е вярно?

— Ще ви кажа, сеньор. През деня той мечтае само за хирургията си, а през нощта я сънува. Тича от едно селище до друго, за да намери счупени кости или някакви други наранявания. Казали сте му, че се каните да отидете в Гран Чако, и той още в самото начало е бил убеден, че при вас ще има счупени кости, удари с нож, куршуми и всякакви рани и е предложил да ви придружи. Но ако изпаднете в беда, той няма да ви спаси.

Естансиерото искрено му желаше доброто. Моргенщерн се загледа пред себе си мълчаливо и замислено. Ето че Фрице, който седеше при тях, се обади:

— Сеньор, не ни плашете. Ние сме прусаци, а прусакът се оправя навсякъде. Бил съм вече на север в Тукуман и ми се струва, че и този път ще се доберем щастливо до там.

— Както искате! — отвърна естансиерото. — Няма да рискувате моята кожа, а вашата. Така че не ще ме боли, когато ви я смъкнат. Но ви желая всичко най-добро.

Той стана и попита дали може вече да им покаже къде ще спят. По правило хората по онези места си лягат много рано, за да станат навреме. Двамата гости бяха настанени на меки постели от кожи и заспаха под звуците на песните, които все още долитаха отвън.

Събудиха се тъкмо когато слънцето изгряваше. Гаучосите бяха вече на крак, макар че си бяха легнали много късно. Хирургът бе

пренощувал в малкото ранчо на един от тях. Естансиерото също беше станал. В железен котел над огнището вреше „пучеро“ — смесица от варено месо, царевица, маниока, сланина, зеле и моркови. За пиене имаше мате, но докторът се отказа от него, за да не се изгори отново.

След като се нахраниха, отидоха на пасището при конете. Въпреки не особено любезните думи на Фрице от предишната вечер, естансиерото бе толкова безкористен, че сам избра четири от най-добрите си коня и ги даде на Моргенщерн срещу общата сума от двеста марки, пресметната в немска парична единица. Но към хирурга не се отнесе така любезно. Изглежда, не беше особено благосклонен към него. Дон Пармесан бе принуден сам да си избере коня и да заплати повече, макар че изборът му не беше особено сполучлив. Да предложат пари за получената храна и напитки, бе равносилно на обида. Дон Пармесан си купи старо седло от един гаучо. Естансиерото продаде на двамата немци две товарни и две ездитни седла. Ездитните седла бяха от вида, наречен „рекадо“, и се състояха от няколко свързани помежду си части, които могат да се разгъват и да се използват при пренощуване като постеля. Щом уредиха всичко това, тримата пътешественици потеглиха.

— *La enhora buena de la vuelta!* (Щастливо пътуване!) — извика подир тях естансиерото. — Пазете се от индианците в Гран Чако, използват отровни стрели! А те са много по-опасни от куршумите на пушките!

Това предупреждение, направено с добри намерения, не беше неоснователно. Индианците от Южна Америка си служат и до ден днешен с малки остри стрели, издухвани от дълги цеви. Необходимата отрова се приготвя от сока на стрихниновото дърво и от един вид лиана, наречена от тях маракури. Към този сок прибавят чер пипер, лук, плод от индийска билка^[18] и други, непознати за нас, растения. Сместа се вари до сгъстяване и запазва гибелното си въздействие с години, макар че, докато е прясна, действа по-бързо. И най-малкото нараняване от стрела, намазана с нея, води до неминуема смърт и на хора, и на животни, но отровата е опасна само когато попадне непосредствено в кръвта — също като змийската отрова. Така индианците убиват всички животни, годни за ловуване, и после ги изяждат, без да имат някаква вреда. Веществото, което всъщност има отровно въздействие, се нарича курарин, един алкалоид, съдържащ се

в кората на споменатите растения. Той убива като парализира гръдните мускули и спира кръвообращението. Каква е силата на тази отрова, ни показва следният пример: ягуар, ранен от подобна мъничка стрела толкова леко, че изобщо не я е усетил, пада мъртъв на земята само след две минути.

- [1] Коронел (исп.) — полковник. — Б.пр. ↑
- [2] Гринго (исп.) — чужденец, пришълец. — Б.пр. ↑
- [3] Военен лекар (исп.) — Б.пр. ↑
- [4] Странноприемница (исп.) — Б.пр. ↑
- [5] Хирург, лекар (исп.) — Б.пр. ↑
- [6] Небеса, боже! (исп.) — възклицание. — Б.пр. ↑
- [7] Чифлик, селско имение, където се отглежда предимно добитък, (исп.) — Б.пр. ↑
- [8] Собственик на естансия. — Б.пр. ↑
- [9] Корал (лат.-исп.) — оградено място за залавяне на диви животни или за охраняване на стада коне. — Б.пр. ↑
- [10] Махордомо (исп.) — майордом, домоуправител. — Б.пр. ↑
- [11] Calabazas (исп.) — кратунки. Б.изд. ↑
- [12] Идиосинкразия (гр.) — в медицината изразява болезнено реагиране на организма към някои храни, зрителни възприятия и др. — Б.пр. ↑
- [13] Rebaño (исп.) — стадо. — Б.пр. ↑
- [14] Majados (исп.) — стада. — Б.пр. ↑
- [15] Испанска миля = 5,6 км. — Б.пр. ↑
- [16] Cuero (исп.) — кожа. — Б.пр. ↑
- [17] "Пътешествие по Рио Саладо и през Чако" от Амеде Жак. — Б.пр. ↑
- [18] Използва се като отровна стръв за риба. — Б.пр. ↑

5. ПЪТУВАНЕ ИЗ ПАМПАСИТЕ

Пътят, избран от доктор Моргенщерн и двамата му спътници, водеше на север между Рио Саладо и Рио Саладильо, зад които се издигаха гъсти гори. След по-малко от час ездачите стигнаха до дървен мост, минаващ над първата от споменатите реки, а по-късно се добраха до селището Есперанса, заселено най-вече от немци. Понеже искаха да догонят Татко Ягуар и нямаха време за губене, те не спряха тук, а продължиха да препускат по пътя за Кордова.

Да препускат! Да, наистина ездата им можеше да се нарече препускане, понеже хирургът се движеше с обичайната за страната бързина, а двамата бяха принудени да го следват. Една пощенска кола в Аржентина изминава за един час средно около двайсет километра. Но конникът оставя зад гърба си поне пет километра повече. Никой не пита докога ще издържи конят. И на хирурга не му минаваше през ума подобен въпрос. Изобщо не помисляше, че се е отправил към места, където няма да има възможност да размени изтощения си кон в някоя естансия срещу доплащане за друго животно с пресни сили. Шпорите му се забиваха в месата на нещастния кон, а когато немците го помолеха да не бъде толкова жесток, се изсмиваше безсърдечно и продължаваше да измъчва жребеца си още повече. Впрочем той бе добър ездач, а изглежда, имаше и издръжливост.

Фрице Кизеветер също не седеше лошо на коня. В тази страна той бе имал възможност да привикне към седлото. Но за съжаление същото не можеше да се твърди и за дребничкия зоолог. Вярно, че не бе проявил страх от седлото, но правеше такива гримаси, сякаш конят му летеше заедно с него сред облаците. Полагаше всички усилия да запази равновесие и това му се удаваше доста сносно, ала по здраво стиснатите му устни си личеше, че не се чувства особено добре. Впрочем конят му имаше плавен, равномерен ход и понеже язدهа най-често в кариер, това негово качество се изявяваше в пълна сила. Въпреки всичко след един час езда от Есперанса палеонтологът бе вече толкова изморен, че спря коня си и извика на другите двама:

— Стойте! Конят ми не може да препуска повече. Краката го болят! Трябва да му се даде почивка, което латинистът изразява с думата „транквилитас“.

— Добре! — каза Фрице и спря. — Много ще съм доволен, ако имаме четвърт час ваканция. Продължим ли да летим така, привечер ще стигнем чак в Китай, а нали нямаме намерение да отиваме толкова надалеч.

Но хирургът възрази:

— Днес трябва да се доберем до форт Тио, а дотам има още стотина километра. Само в такъв случай ще можем до утре вечер да достигнем Лагуна Поронгос. Аз продължавам!

— За бога! — отвърна Моргенщерн, като слезе от коня и седна в меката трева, покрила равнината. — Щом искате да уморите коня си, ваша работа! Ами откъде ще намерите после друг? Я погледнете на какво сте го направили за два часа! И двете му слабини кървят. Как е възможна такава жестокост, на латински „атравитас“ и „круделитас“, а също „дуритас“ или „иманитас“, та дори и „севитас“.

— Моя работа си е какво ще правя с моя кон, защото съм го платил със собствените си пари, сеньор!

— Що се отнася до това, няма да ви противоречим — обади се Фрице, — и все пак можем да твърдим, че обстоятелството със заплащането съвсем не ви дава право да го измъчвате.

Той седна до господаря си. Хирургът промърмори под носа си още няколко ядни забележки, ала все пак сметна за по-добре да се подчини, отколкото да продължи сам ездата. Но само след половин час настоя отново да тръгнат и другите двама изпълниха желанието му.

Обширното поле, през което яздеха, бе съвсем равно и покрито само с трева. Никъде не се виждаха храсти или дървета. Гори и храсталаци могат да се намерят само там, където има вода. След като яздиха известно време, те доловиха зад гърба си някакъв ужасен шум. Обръщайки се в тази посока, забелязаха, че ги следва дилижансът, който осигурява пощенската и пътническа връзка между Санта Фе и Кордоба.

Подобно пътешествие с дилижанс е нещо съвсем различно от пътуването с достопочтената немска пощенска кола. Разликата между двете превозни средства наподобява онази между лекия майски зефир и беснеещата буря „памперо“.

Говори се или говореше се за пътища и в щатите край Ла Плата. Но при тази дума човек не бива да си представя някакъв равен друм. Там няма шосета или добре и редовно поддържани пътища, тъй като напълно липсва материал за техния строеж. Дървеният материал е рядкост, а камъни няма никъде. Всеки язди или пътува в посоката, водеща го към целта, без да отдава значение на това дали ще се отклони с няколко километра повече вдясно, или вляво.

Онова, което тук наричат пътища, представляват по-тясно или по-широко изровени дири и коловози, които преминават през пампасите в каквато си искат посока. Те ту следват врязваща се в терена падина, ту заобикалят блато или пък пресичат някоя от онези малки рекички със стръмни брегове, които се появяват тук-там, за да се изгубят отново нейде из пампасите, без да се влеят в друга по-голяма река.

В същото незадоволително състояние като пътищата се намират и спирките, където се сменят конете — най-често това са мизерни ранчоси, в които пътниците не намират и следа от удобства.

А какво да кажем за пощенските коли! Тези превозни средства, изглежда, произхождаха от времето, когато човекът е бил на „ти“ с пещерната мечка. Те са така грубо изработени и имат толкова недодялана форма, че дори само видът им всява ужас в цивилизованите пътници, принудени да се възползват от услугите им. Вътре се побират обикновено осем души, макар че според нашите разбирания има място само за четирима. И при това осмината трябва да вземат при себе си целия си багаж. Навън, зад кочияша или майорала, има още две места. Покривът се отрупва с толкова много пощенски пратки и други предмети, та на човек му се струва, че дилижансът в никой случай няма да може да запази равновесие и сигурно още при първите крачки на конете ще се прекатури. А често се случва и останали без място пътници да се настанят горе върху тази „кула“!

Такава пощенска кола има обикновено осем коня. Четири от тях са впрегнати един до друг пред колата, пред тях има още два коня, а пред тези два — само един, където седи водачът. Осмият кон е яхнат от пеон, който язди отстрани и има задача да насърчава конете или да вдига падналите предмети.

Сбруята на конете е съвсем оскъдна. Около тялото на всяко от впрегнатите животни се затяга кожен колан, на който е завързано ласо, прикачено към колата.

Майоралът има пръчка с остър връх, с която бодне задните коне, и дълъг камшик, с който може да достигне предните животни. Водачът и пеонът също разполагат с камшици, тъй че не се чувства липсата на средства за „дружеско“ увещаване на конете. Често на някой от двата средни коня седи още един гаучо, който също държи камшик.

Сравнени с нашите пощальони, четиримата служители на дилижанса имат вид на разбойници, в чиито ръце никой не би желал да повери собствеността и живота си нито за секунда. Обаче те са добри и честни хора, които разбират от работата си и изпълняват своите задължения така, че на човек може свят да му се завие.

Да предположим, че дилижансът е натоварен и пътниците са се качили. Настанили са се според възможностите и са убедени, че пътуването ще започне. И то наистина започва, понеже майоралът надава рев, приличен на рева на тигър, и се захваща да мушка с острието на пръчката си задните коне в отворените рани, причинени от преди, а в същото време размахва камшика така, сякаш се кани да убие предните животни. Ездачът на средните коне, водачът и пеонът също започват да реват и да удрят животните с камшиците си. Конете се втурват напред. Тромавата кола прави скок, накланя се надясно, после наляво и след това се понася, теглена бясно от шибаните с камшик коне. При мощния тласък пътниците си сблъскват главите и шапките им падат на пода. Багажът им започва да се търкаля по скута или между краката им. Те разперват ръце, за да се задържат взаимно, един от тях хваща друг за брадата, а той пък се улавя за верижката на часовника на първия.

— Какво искате от брадата ми, сеньор? — пита вторият.

— А вие какво ще правите с верижката ми? — пита първият.

— Не го сторих нарочно. Извинете, ваша милост!

— Аз също ви моля за извинение, сеньор. Наистина улових брадата ви, без да искам.

Дилижансът изхвърква от станцията. Но ето че отзад се чува трясък.

— Спрете, спрете! — крещи пеонът. — Майорал, в името на Сан Яго, трябва да спрем!

Майоралът дръпва юздите на конете и изревава:

— Какво ме интересува твоят Сан Яго? Задачата ми е да карам колата, а не да се моля. Защо ми пречиш?

— Падна един сандък. Ей го къде лежи там на земята.

— Тогава го вземи и го хвърли пак отгоре!

— Изглежда, се е строшил.

— Да не би да съм виновен? Защо не използват по-дебели дъски за тези сандъци? А какво има в него?

— Ще погледна.

Пеонът скача от коня и домъква сандъка. Капакът му се е отковал. Върху него е написан адреса на някакъв професор от Кордоба. В сандъка има бутилки, някои от които са се счупили. От тях още капе червена течност и носът на пеона усеща приятно ухание.

— Кълна се в душеспасението си — това е червено вино! — възкликва той. — Четири бутилки са строшени, но за щастие горе при гърлата.

— Извади ги! За всеки от нас има по една. Не бива да оставяме този еликсир да изтече на земята!

Счупените бутилки се изпиват, а сандъкът се стяга с ремък и се връзва горе на покрива. После пътуването продължава, при което пътниците отново връхлитат един върху друг.

— Извинете, ваша милост! Това е моят крак! — извиква един от тях.

— О, прощавайте, сеньор! Помислих, че е моят, и исках да го измъкна измежду тези пакети. А къде ви е шапката?

— На главата ви. Ваша милост току-що я нахлупихте. А вашата изхвъркна през прозореца.

— Небеса! През прозореца ли? Тогава е загубена. Откъде ли ще намеря друга? Ужасна работа е това пътуване с дилижанс!

Но за щастие шапката не е загубена. Пеонът я е видял да лети, върнал се е, вдигнал я е от земята, без да слиза от коня, и я донася обратно. Хвърля я в отворения прозорец и извиква:

— Сеньори, дръжте си шапките здраво или ги връзвайте! Нямаме време да се занимаваме с тях!

После отново избързва с коня си напред, за да подкарва с крясъци и камшични удари впрегнатите животни. Достигне ли колата случайно някой пресъхнал поток или малка рекичка, конете се спускат

в кариер по отсамния бряг, прекосяват коритото и се изкачват по отсрещния бряг. Обаче пеонът скача от седлото, за да потърси речен чакъл в леглото на потока — единствените камъни, които се намират в пампасите. Напълва си джобовете и препуска подир дилижанса, та ако ударите с камшика се окажат недостатъчни, да пришпори конете, замеряйки ги с камъни.

Пеонът е майстор в ездата, но може би водачът е дважд по-голям. Водачът има за задача да определя посоката. Той трябва да оглежда терена надалеч, за да открие със сигурен поглед онези места, които е необходимо да бъдат заобиколени. За това се изисква голям опит, тъй като конете се носят винаги в кариер. За да избегне някое опасно място, често му се налага да прави съвсем неочаквани завои. В такъв случай той крещи като побъркан, майоралът реве, удря и бодее конете, а ездачът върху средния кон и препускащият отстрани пеон започват също тъй силно да крещят. Пътниците, обхванати от панически страх, се присъединяват към тях. Дилижансът извива рязко в съответната посока, за да бъде повлечен веднага след това на другата страна, което изглежда толкова по-опасно, защото водачът винаги е принуден да прави отклонения под много остър ъгъл. Ако иска например да отклони колата под ъгъл от десет градуса, той самият подкарва коня си в съответната посока под ъгъл от тридесет градуса. И ако веднага след това последва голям и също тъй бърз завои на другата страна, тогава само за някакви си десетина-двайсет метра водачът трябва рязко да обърне коня си под ъгъл от шестдесет градуса, при което косите на страхливо гледащите пътници се изправят от ужас.

По този начин дилижансът изминава може би към двајсет и пет километра в час, но само докато конете са с пресни сили. Защото скоро безумното препускане ги изтощава толкова много, че постепенно пътят, изминат за един час, става все по-къс и по-къс.

Наближат ли до някоя станция, където предстои смяна на конете, пеонът препуска напред, за да уведоми тамошните хора. Сдруженията, собственици на дилижанси, сключват договори с онези естансиероси, асиендероси и ранчероси, чиито имоти са разположени близо край пътя. Щом се появи пеонът, конете в корала се подгонват и се събират, за да бъдат уловени необходимите животни. После ги държат здраво и им слагат коланите. Конете знаят какви мъки и какво напрежение им предстои и се противят с всички сили. Това отново води до сцени, от

които образованият човек с негодувание извърща глава. Изтощените коне се пускат на свобода и побягват, цвилейки от радост. Новите се впрягат пред колата, като не престават да се изправят на задните си крака, да пръхтят и да хвърлят къч. После бясното пътуване продължава.

В годишните времена, когато пашата е тлъста, конете са охранени по-добре и горе-долу са в състояние да издържат подобно напрежение. Но ако тревата не е достатъчно или ако пампасите са изсъхнали, нещастните животни са изтощени от глад и едва-едва мъкнат тежката кола. А когато въпреки всичко ги накарат да препускат и в бесен карьер, те не могат да издържат и в крайна сметка рухват наскреж пътя. Но това няма никакво значение. Взети са и резервни коне. На един от тях се поставя коженият колан и просто зарязват падналия кон да лежи на мястото. Той все още е жив, но е толкова изнемошан и съсипан, че му е невъзможно да се изправи. Хълбоците му треперят. Краката му конвулсивно потръпват. Очите му са налети с кръв, а езикът е увиснал навън от широко разтворената муцуна. Многобройните лешояди, обитаващи пампасите, необезпокоявани от никого, понеже играят ролята на санитарии, се приближават и започват да късат цели парчета месо от тялото на нещастното животно. След няколко часа от коня остава само скелетът. Затова почти на всяка крачка из пампасите се белеят кости. Животът на коня няма никаква стойност за гаучото. И ако някой рече да му обърне внимание върху моралната страна на подобно отношение към едно живо същество, той би се изсмял учудено, защото не проявява ни най-малко разбиране по този въпрос.

Ето че в този момент зад тримата ездаци се беше задал един от тези дилижанси. Той се движеше по-бързо от тях и скоро ги настигна. Профучавайки покрай тях, пеонът запита:

— Сеньори, накъде?

— Към форт Тио, ваша милост — отговори хирургът.

— Ще минем оттам. Да запазя ли за ваша милост квартира?

— Да, моля ви, сеньор!

Бясно летящата кола продължи пътя си и съвсем скоро изчезна на хоризонта.

— Нима е възможно подобно нещо? — обади се Фрице, поклащайки глава. — У нас на таквиз хора на бърза ръка биха им

забрали туй безчинстване. А тук на сичко отгоре трябва да ги титулуваш с „ваша милост“! Гос’ин докторе, кво ще кажете за подобно измъчване на животни?

— Нищо друго, освен че някой път би трябвало да се отнесат към тези хора така, както и те се отнасят към конете си. Може би тогава ще се научат на разум, което латинистът нарича „интелигенция“ или „перспициенция“.

Всъщност Моргенщерн бе спрял да почива не толкова заради коня, колкото заради самия себе си. Конят му съвсем не беше изтощен и скоро тримата продължиха пътя си във весел галоп. Ученият наистина нямаше весела физиономия, защото ездата го изморяваше. Полагаше всички усилия да не показва умората си, но все пак следобед бяха принудени да направят още една продължителна почивка, така че вече почти се бе свечерило, когато видяха пред себе си форта. Не им беше трудно да намерят пътя, защото следите на дилижанса бяха надежден водач.

Под форт по аржентинската индианска граница човек не бива да си представя онова, което се разбира у нас под тази дума. Всъщност форт Тио е равна площ, заградена от гъст бодлив кактусов плет и заобиколена с ров. Върху тази площ се издигаха няколко ранчоси, където живееха двайсетина войници, чийто командир беше някакъв лейтенант. Входът стоеше широко отворен. Щом тримата мъже влязоха, яздейки, лейтенантът се приближи към тях.

— Добре дошли! — подвикна им той. — Сеньори, радваме се да ви видим...

Той замлъкна. Беше забелязал хирурга. Засмя се радостно и продължи:

— Касапина! А, значи пак се виждаме! Какви операции извършихте, откакто се срещнахме за последен път в Росарио?

Тези думи бяха изговорени с известна ирония. „Дон“ Пармесан се почувства засегнат и отговори остро:

— Приятно ми е за моите операции да се интересуват онези хора, които съм оперирал, или пък, които ще оперирам. Да отрежа ли на вас или на някой от подчинените ви крак или ръка?

— Не, сеньор, за щастие всички сме напълно здрави.

— Тогава нека не говорим за подобни неща, макар че можех да попитам какво бихте казали за евентуално отстраняване на долната

челюст. Дали болният би живял и без нея?

— Не мога да ви кажа. Само знам, че не бих желал да живея без моята долна челюст. А кои сеньори имам честта да поздравя заедно с вас?

— Двама немски учени, единият от които е слуга на другия. Нека сами ви кажат имената си, езикът ми не е в състояние да ги изговори.

Моргенщерн назова своето име и името на Фрице и двамата бяха отведени в ранчото, където живееше лейтенантът. Пармесан се присъедини към войниците. Офицерът беше излизал вече няколко пъти навън, за да види дали се задават, тъй като пеонът наистина бе удържал на обещанието си и бе съобщил за пристигането им.

Войниците разполагаха с коне и говеда, които пасяха през деня на открито, а вечерно време ги прибираха във вътрешността на форта. Добитъкът беше част от провизиите на това населено място. И така, месо имаше предостатъчно. Гостите получиха толкова много храна, че изобщо не успяха да се справят с нея.

В хода на разговора офицерът забеляза твърде скоро що за люде имаше пред себе си. Според неговите схващания човек, тръгнал из пампасите, та даже и към Гран Чако, само за да рови в земята за кости, е положително умопобъркан. Той проумя, че срещу подобна фикс-идея не бе възможно да се направи нищо. Затова се отказа от опитите си да разубеди учения и продължи:

— Сигурно ще поостанете известно време при нас, за да изчакате още някои спътници или слуги, които ще се присъединят към вас, нали, сеньор?

— Не. Имам само един спътник, сеньор Пармесан, а също и само един слуга — Фрице Кизеветер.

— Какво? — възкликна офицерът. — Значи след вас не идва никой, който да ви донесе необходимите неща за едно пътуване през Гран Чако?

— Не. Имам вече всичко, от което се нуждая.

— Лъжете се, сеньор. От какво ще живеете? Имате ли брашно?

— Не.

— Сушено месо, мас и сланина?

— Не.

— Кафе и чай? Какао и тютюн?

— Не.

— Барут, кибрит и всички онези дреболии, без които не може никой културен човек? Дрехи, обувки, ножици и други инструменти?

— Дрехите ми са си на мене. С барут съм напълнил цяла кожена торба.

— Не е достатъчно. А и всичко останало ви липсва. Какво ще пиете и ще ядете? Имате ли съдове за готвене?

— Не ми трябва, понеже няма да готвя. Ще пия вода и ще ям месо.

— Но няма да ги намерите навсякъде.

— О, ще ги намеря. Вода има във всички местности, а с месо ще се сдобием чрез лов.

— Ами добър стрелец ли сте?

— Фрице стреля отлично.

— Тогава да ви кажа, че няма навсякъде вода. Отвъд Рио Саладо ще се озовете в *Montes impenetrabiles sin agua* (непроходимите и безводни лесове). Там можете да страдате от жажда седмици наред, без да намерите и глътка вода. А месо? Ако не сте добър ловец, сигурно ще умрете от глад.

— Едва ли! Чел съм, че стотици трапери и ловци в Северна Америка живеят от месото на диви животни. Няма да страдаме от глад, наричан от латинистите „фамес“.

— Южна Америка не е Северна Америка. Ами индианците!

— Няма да ми сторят нищо лошо, защото и аз няма да им причиня какво зло.

— Лъжете се. В определени времена от годината сме принудени да им плащаме данък в коне, говеда и овце, който ние естествено наричаме „подарък“, за да не унищожават стадата ни и да не ни крадат добитъка. Но въпреки това те често преминават границата и откарват стотици глави добитък. При това взимат в плен и хора, отвеждат ги в Гран Чако, за да ги освободят само срещу пари. После идват най-открито в градовете ни при представителите на властта и искат откуп.

— Ами тогава не им го давайте, а ги накажете!

— Не става, сеньор. Ако пребием такъв пратеник, белите пленници, за които става въпрос, са загубени. А какво ще правите, ако пленят и вас?

— Мен няма да ме хванат. Аз съм изключително хитър и предпазлив, което латинистът нарича „астутус“ и „катус“ или

„пруденс“.

— Може и така да е. Нямам намерение да проверявам. Ами дрехите ви! Докога ще останат в това състояние? Из пущинаците много бързо ще се превърнат в парцали.

— Ще ги пазя.

— И ботушите. Носите ботуши на гаучо — без подметка. Мислите ли, че краката ви ще могат да стъпват по тръните и бодлите на Гран Чако?

— Ами нали яздя?

— Конят ви може да умре!

— Имаме резервни коне. О, за всичко съм помислил. Впрочем не сме предоставени изцяло сами на себе си. Ще се срещнем с приятели.

— Кой са те?

— Хората на Татко Ягуар.

— Ах! Познавате ли го?

— Да. Срещнахме го в Буенос Айрес. Тръгна на път преди нас, но ще го настигнем.

— Той беше тук. Канеше се да отиде до Лагуна Поронгос и да остане там за два дена.

— Тогава сигурно ще се срещнем, защото, ако тръгнем утре сутринта навреме, привечер ще достигнем лагуната.

— А той знае ли, че искате да правите разкопки на допотопни животни?

— Да. Увери ме, че в Чако ги има.

— А предложи ли ви да го последвате? — попита офицерът невярващо.

— Не. Помолих го да ме вземе, но ми отказа.

— Тъй си и мислех. Той си има друга работа и няма да тръгне с вас да търси стари кости. Значи сте го последвали тайно, без знанието му?

— Да, тайно, за което латинистът употребява думите „кландестинус“, „фуртинус“ и „латито“.

— Опасявам се, че в латинския имате основание да сте по-уверени, отколкото в приятелското посрещане от страна на този прочут мъж. Върнете се! Копайте из пампасите за стари останки! Това не е толкова опасно, колкото пътуването през Чако, където зад всяко дърво може да ви дебне ягуар или индианец!

— Вече ви казах, че не се боя от индианците, а в случай че ме срещне ягуар, аз открия изпитано средство веднага да обръщам в бяг всеки див звяр, следователно и всеки ягуар.

— Много ми се иска да науча такова средство!

— Е-е, вярно, че е все още тайна, но тъй като ни посрещнахте толкова дружелюбно, ще ви го кажа. Нападне ли ви някое диво животно, увиснете на опашката му, наричана от латинистите „кауда“. Дори и най-кръвожадният звяр ще побегне начаса.

Лейтенантът отвори уста, ала не успя да продума нищо, а безмълвно втренчи поглед в учения.

— Учудвате ли се? — попита Моргенщерн усмихнато. — Не очаквахте подобно нещо, нали?

— Не, наистина не! — отговори офицерът и избухна в силен смях.

— Не се смейте, истина е.

— Да уловиш ягуар за опашката! Ама че идея!

— Много хитра идея! И при това толкова проста, че напомня за яйцето на Колумб^[1]. Щом съм хванал някое животно отзад, то не може да ме ухапе отпред.

— Но ягуарът светкавично ще се обърне и ще ви разкъса!

— И през ум няма да му мине. Ще изреве от страх и незабавно ще побегне. Сигурен съм и знам, че такъв звяр е много по-безопасен от някои хора, да речем например като онзи капитан от Санта Фе, който искаше да ни затвори или пък да ни накара да служим заедно с войниците му.

Лейтенантът наостри уши и попита:

— Капитан от Санта Фе ли? Кога беше това?

— Вчера.

— По това време там е имало само един капитан, а именно капитан Пелехо. Той ли е искал да ви вкара в ареста?

— Да.

— Защо?

— Заради едно недоразумение, за което нямахме и най-малката вина. Да ви го разкажа ли?

— Много ви моля! — отвърна запитаният и по лицето му се изписа израз на най-голямо напрежение.

Непредпазливият учен разказа неприятното си приключение. Докато траеше разказът му, лицето на офицера ставаше все по-сериозно и най-сетне той каза с много по-недружелюбен тон, отколкото дотогава:

— Съжалявам, сеньор. Капитан Пелехо е мой пряк началник и съм длъжен да ви кажа, че днес се намира във форт Учалес, а утре ще дойде тук. За щастие при пристигането му вие вече няма да сте при нас. Внимавайте да не го срещнете!

— Не се тревожете за мен! Не ме е страх от него.

— Безразлично ми е дали имате основание да се боите от него, или не. Като негов подчинен съм отговорен за всичко, което върша, и ако научи, че съм ви приел и подслонил тук, ще си навлека гнева му. Ще пренощувате във форта, но се виждам принуден да ви посоча някое друго ранчо.

Той се изправи и излезе. Не след дълго вместо него се появи хирургът и извести, че щял да им покаже местата за спане.

— Ами лейтенантът няма ли пак да дойде? — попита Моргенщерн.

— Вероятно няма да се появи, преди да сте си отишли, сеньор. Изведнъж се е променил, изглежда сте го ядосали. Карахте ли се с него?

— Не, обаче разказът ми, наречен „комеморацио“ или „орацио“, май не му хареса. Да лягаме да спим, за да тръгнем на път още в ранни зори!

Хирургът ги отведе до друго ранчо, отстъпено им от собственика му, за да преспят в него. Никой не им обърна внимание. Лоена свещ, поставена в малка кратунка, осветяваше колибата, построена от чимове, наредени един върху друг. За постеля им послужи суха трева, но въпреки това спаха през цялата нощ толкова добре, сякаш имаха пухени завивки. На зазоряване бяха вече будни. Войниците все още спяха. Тримата уловиха конете си, оседлаха ги, отвориха портата, която през нощта бе стояла заключена, и препуснаха, без да се сбогуват.

Фрице добре знаеше посоката, в която се намираше Лагуна Поронгос, а и хирургът беше ходил вече там. Затова не се опасяваха, че ще се заблудят.

През този ден ездата се стори на дребничкия учен много полесна, отколкото предишния. Той издържа чак до обед. Но тогава се

видяха принудени да спрат да починат — не само заради себе си, а и заради конете, които пуснаха да пасат. Нямаше вода, обаче тревата бе толкова свежа и зелена, че конете не изпитваха жажда.

Но ето че господата огладняха и се оказа, че предупрежденията на лейтенанта не бяха неоснователни. С изключение на няколко лешояда по време на целия предиобед не забелязаха никакво животно, да не говорим за животно, което можеше да се яде. За щастие хирургът носеше голямо парче месо, предвидливо закупено предишния ден от един войник. Той се оказа достатъчно тактичен, за да го разреже на три равни части и две от тях да даде на своите спътници, но, разбира се, само срещу заплащане в брой, едно обстоятелство, което им показва що за другар щяха да имат в негово лице.

Запалиха малък огън от изсъхнала трева, за да изпекат месото. То стигна точно толкова, колкото да насити мъжете. След като отново тръгнаха на път, започнаха да се оглеждат внимателно да не би нейде да се мерне някакъв дивеч. Фрице и хирургът държаха пушките си, готови за стрелба. Грижите по изхранването им бяха започнали, а те не искаха да прекарат нощта гладни.

Следобедът измина и вечерта наближаваше, без да се бяха сдобили с някакъв улов. Отново огладняха. Но ето че изведнъж хирургът зарадвано извика:

— Видях го, видях го! Ще имаме храна.

— Какво? Какво видяхте? — попита ученият.

— Една вискача — пампаско зайче. Ще го изровим.

— Къде е?

— Ей там вляво. Показа се от дупката си, но щом ни забеляза, веднага се скри.

Вискачата е по-едра от нашия див заек. Вярно, че му прилича, поради което я наричат „пампаско зайче“, но не спада към зайците, а към чинчилите^[2]. Хората я ядат само когато гладуват и нямат никаква друга храна. Леговището на това животно представлява леко заоблена купчина земя с дупка в средата, каквито се срещат винаги в глинестите местности. Най-често вискачите живеят по няколко семейства заедно, поради което освен главния вход леговището има още няколко дупки.

И в този случай бе същото. Имаше четири дупки, които спътниците грижливо запушиха. Докато конете се наслаждаваха на свежата трева, Моргенщерн и хирургът разкопаха купчината пръст, а

Фрице стоеше с пушка, готова за стрелба, в случай че някоя вискача се опиташе да си пробие път за бягство през една от затъкнатите дупки. Това бе съвсем погрешно. Опитният ловец би постъпил съвсем иначе. Въпреки всичко имаха успех. Едва бяха изминали пет минути, а лопатите бяха разкопали земята на две-три стъпки^[3], когато Фрице стреля два пъти и после нададе радостен вик. Моргенщерн и хирургът зарязаха работата си и видяха, че той бе застрелял две вискачи. Това им беше достатъчно. Отново сложиха лопатите върху товарните коне заедно със зайците, които бяха доста едри и тлъсти и продължиха ездата си.

Скоро тревата стана още по-сочна, а почвата по-мека. На север се появиха отделни дървета — сигурен признак, че се намираха близо до Лагуна Поронгос. Това име означава нещо като езеро или блато на дивите лимони и скоро видяха, че дърветата пред тях наистина бяха диви лимони. Слънцето тъкмо се скриваше зад хоризонта, когато пред погледите на тримата ездачи блеснаха водите на лагуната.

През последните часове те следваха една диря, оставена от много конници, и нямаше съмнение, че яздат по петите на Татко Ягуар и неговите хора. Много искаха да продължат, но бързо се стъмни и те счетоха за по-разумно да спрат и да бивакуват.

И така, слязоха от конете и свалиха седлата им. После вързаха с ласата предните им крака, за да могат да пасат, правейки само малки крачки, без да се отдалечават. Конете в пампасите живеят на стада и винаги остават заедно. Затова нямаше защо да се опасяват, че рано сутринта ще се наложи да ги търсят в различни посоки.

После събраха сухи съчки за огън. Дивите лимони им предоставяха достатъчно такъв материал. Щом пламъците затрепкаха весело, двете вискачи бяха одрани и изкормени. Месото им щеше да стигне за вечеря и за закуска. Но вода нямаше, понеже солената вода на лагуната не беше за пиене.

След вечеря тримата се загърнаха в пончосите си и налягаха край огъня да спят. Този ден пак бяха изминали над сто километра и бяха толкова изморени, че никой не се събуди през цялата нощ, макар да появаше остър вятреца.

На сутринта се оказа, че конете са останали съвсем наблизо. Изпекоха остатъците от месото и ги изядоха. После отново тръгнаха на път.

Конниците се намираха откъм източната страна на лагуната, в която от северозапад се влива Рио Дулсе. Реката бе получила това име, защото в началото водите ѝ са сладки и с хубав вкус. Но след като премине през солената пустиня, тя е поела вече толкова много сол, че водата в долното ѝ течение не може да се пие.

Вчерашната следа водеше покрай лагуната, а после се отбиваше малко встрани. Там хората бяха спирали и лагерували, понеже земята беше изпотъпкана. Имаше няколко огнища с овъглени останки, а тревата далеч наоколо бе изпогазена от паслите на това място коне. Но тримата нямаха достатъчно опит, за да разберат преди колко време ездачите са почивали на това място.

Оттук следите продължаваха в североизточна посока. Хирургът спря и замислено каза:

— Сеньори, действително ли мислите, че следите са оставени от хората на Татко Ягуар?

— Да — отвърна Фрице Кизеветер. — Той има при себе си двайсет и четири души, а тези ездачи са били приблизително толкова на брой.

— Това е вярно, обаче Татко Ягуар иска да отиде в пустинята Гран Чако, която се намира на север-северозапад оттук, а тази диря води на североизток.

— Тогава е имал някоя важна причина, за да се отклони от правата посока.

— Хмм! Значи ваша милост предлага да следваме тази диря?

— Да. Мисля, че не се лъжа. Съвсем сигурно е, че Татко Ягуар се е отправил към тази лагуна. Пред нас е единствената следа, която се вижда наоколо, и следователно тя е неговата. О, разбирам от тези неща, защото преди време четох една индианска история, в която се разправяше много за отпечатъци, следи и дири.

И така, те насочиха конете си на североизток. Пътят водеше през открита равнина, където не се виждаше нищо друго освен трева и небе. Следите бяха ясни. Към обед намериха бистър извор, където бе лагерувала групата, предвождана, както мислеха, от Татко Ягуар. Те също скочиха от седлата, за да се напият най-после до насита, а после да напоят конете и да ги оставят да си отпочинат. След час отново тръгнаха на път.

На верижката на часовника си доктор Моргенщерн имаше окачен малък компас. Когато го погледна, той видя, че следата е извила още по на изток. Посоката ѝ не беше вече на североизток, а на изток-североизток. Това още повече впечатли хирурга. Той поклати глава и каза:

— Продължим ли да яздим така, и през целия си живот няма да стигнем до Чако. Ако не се лъжа, отиваме към онази област на Рио Саладо, където се намира Пасо де ла Каняс или дори Пасо де Кебрачо. Дали наистина пред нас е Татко Ягуар? Имам голямото желание да се върна или да се отправя наляво.

— Аз ще яздя натам, накъдето води следата — отвърна Моргенщерн. — Където има следи, ще намериш и хора. А където има хора, има и нещо за ядене.

Това заключение направи добро впечатление на дон Пармесан, защото, като кимна в знак на съгласие, той каза:

— Така е! Днес може би ще се наложи да гладуваме, понеже все още не ни се е мярнало никакво животно с изключение на лешоядите, които са навсякъде, но за съжаление не се ядат. И така, нека яздим по следата!

Отново продължиха. Половината следобед беше изминал, когато хирургът посочи с ръка напред и каза с такъв глас, сякаш се опасяваше, че ще бъде чул:

— Un avestruz, un avestruz! (Щраус, щраус!)

Другите двама погледнаха, накъдето им сочеше, и наистина забелязаха един щраус, който доста далеч напред усърдно обработваше земята с клюна си и не бе видял конниците, защото беше с гръб към тях.

— Ще има месо, ще има месо! — продължи дон Пармесан. — Ще уталожим глада си.

— Но едва когато птицата ни падне в ръцете — обади се Фрице. — Чувал съм, че щраусът се ловува много трудно.

— Правилно са осведомили ваша милост. Той ще ни се изплъзне. Докторът сложи пръст на носа си и важно-важно каза:

— Сеньор, сетих се! Науката се притича на помощ на човека при всяко затруднение. Тя ни учи, че щраусът завира главата си в земята. Значи накараме ли го да си завре главата в земята, той няма да ни

вижда и ще можем да го връхлетим, както Давид е връхлетял върху филистимяните!

— Сеньор — избухна Пармесан, — подигравате ли ми се?

— Нямам такова намерение! Говоря напълно сериозно.

— Тогава отидете при щрауса и го помолете да си скрие главата.

— Предполагам, че това би дало точно обратния резултат.

— И аз така мисля. А как ще го накараме да си скрие главата?

— Ваша си работа, сеньор. Щом не ви е известно средство да се възползвате от моето предложение, това вече не ме засяга, макар и страшно да съжалявам, защото ще гладуваме.

Пармесан се нагани да отговори още по-грубо, но Фрице го изпревари:

— Не спорете, сеньори! Струва ми се, че ми хрумна добра идея.

Мислите ли, сеньор Пармесан, че...

— Моля ви — дон Пармесан! — прекъсна го гордо хирургът.

— Добре! И тъй, дон Пармесан, мислите ли, че щраусът ще побегне от един кон?

— Не, напротив, случвало се е да бъдат забелязани пасящи щрауси сред стада коне или говеда.

— Хубаво! Ще слеза от коня и ще залегна с пушката си тук в тревата. Вие двамата ще пришпорите конете, ще опишете широка дъга вляво и вдясно от щрауса, ще го подминете и после ще се опитате да го подгоните насам. Ако щастието е благосклонно към нас, не е изключено да успее да го убия.

Това предложение бе посрещнато одобрително и веднага бе приведено в изпълнение. Моргенщерн подкара коня си, описвайки дъга наляво и надясно из равнината, а Пармесан тръгна наляво, за да принуди птицата да побегне към Фрице.

Американският щраус или нанду се лови с бола, която се хвърля около краката му. Не е лесно да бъде застрелян, защото, за да се прицели, ловецът трябва да спре коня си, а докато конят застане мирно, обикновено бързоногата птица е излязла вече извън обсега на огнестрелното оръжие.

За да не губят време и колкото се може по-скоро да отрежат пътя за бягство на птицата, двамата ездаци пришпориха конете до предела на възможностите им. Нандуто, изглежда, не обръщаше внимание на нищо друго освен на заниманието си. То кълвеше земята с клон,

ровеше я със здравите си трипръсти крака и непрекъснато се въртеше около собствената си ос, без да забележи двамата ездачи или спокойно пасящия самотен кон.

— Май че се кани да снася яйца и си прави гнездото! — промърмори под носа си лежащият в тревата Фрице.

Ездачите се озоваха зад нандуто и вече насочиха конете си към него. Птицата бе толкова заета, че ги забеляза едва когато бяха на не повече от двеста метра от нея. Тогава тя направи голям скок и побягна пред тях, и то тъкмо към мястото, където лежеше Фрице. Ето че забеляза коня, стъписа се, но после продължи да бяга в избраната вече посока. Конят не й изглеждаше опасен.

Фрице почувства как от радост сърцето му заби по-бързо. Той подпря левия си лакът на земята, за да има добра опора за пушката, вдигна приклада на рамо и се прицели. Щом птицата се приближи на около шестдесет метра, натисна спусъка. Изстрелът проехтя. Нандуто подскочи право нагоре, после се олюля няколко пъти насам-натам и падна на земята.

Фрице скочи, ликувайки, улови коня си за юздите и го поведе към птицата, където стигна едновременно с другите двама.

— Какъв великолепен успех! — възкликна дон Пармесан, като скочи от коня, пристъпи към щрауса и се наведе.

Обаче нандуто не беше още мъртво. То събра сили и нанесе на хирурга толкова силен удар с човката си, че разкъса пончото му и откъсна парченце месо от ръката над лакътя.

— О, небеса, о, геена! — изкрещя раненият и отскочи назад. — Този сатана е още жив! Нанесе ми рана, от която е много вероятно да умра!

— Сам сте си виновен, сеньор — отговори Фрице. — Не бива човек да се приближава до такова силно животно, преди да се е уверил, че е мъртво.

Той насочи към главата на нандуто втората, все още пълна цев и стреля. После се обърна към хирурга, за да види дали е наранен тежко. Раната не беше опасна. Вярно, че мускулът силно кървеше, но липсващото парченце месо не беше по-голямо от орех. То се намираще все още в човката на птицата. Фрице го извади, подаде го на самозвания „дон“ и каза:

— Сеньор, ето онова, което ви липсва. Ваша милост сте толкоз прочут и сръчен хирург, че няма да ви е трудно да поставите късчето говеждо месо тъй, та пак да зарасте.

— Говеждо месо ли? — избухна хирургът, докато усърдно се мъчеше да спре кървенето. — Надявам се, че ще вземете думите си обратно, иначе би трябвало с ваша милост да се стреляме на живот и смърт!

— Добре, вземам ги обратно и ви моля за извинение. Ще зарасне ли парчето?

— За мен би било нищо и никаква работа да го поставя така, че да се задържи, но за тази цел са ми необходими и двете ръце. Ще ми помогнете ли?

— С удоволствие.

— Тогава силно притиснете парченцето върху раната, но така, както е било преди това в мускула, а после завържете кърпата ми около ръката колкото се може по-здраво!

И Моргенщерн се залови да помага, тъй че съвсем скоро малката рана беше превързана. След това вече можеха да огледат птицата. Беше женска, може би метър и половина дълга и тежка към трийсет килограма, поставиха я върху един от товарните коне и щастливите ловци отново се метнаха на седлата, за да продължат прекъснатото пътуване. Когато минаха покрай мястото, където най-напред забелязаха нандуто, те видяха, че наистина е правило кръгла дупка в земята, подобна на супник — положително, за да снесе яйцата си, и то толкова близо до лесно забележимата човешка следа. Това не беше добро свидетелство за интелигентността на щраусоподобната птица!

След кратка езда тримата конници отново бяха поведени от дирята на североизток, а после и право на север.

— Е, ваша милост, доволен ли сте? — попита Фрице хирурга. — Вече се движим в посоката, водеща право към Чако.

— Сега е по-лошо, отколкото преди — отговори кисело хирургът, понеже ръката го болеше. — Така ще достигнем Монте де лос Палос Негрос, а за тамошните гори съм чувал, че са почти непроходими. Ако от по-рано се бяхме придържали по-наляво, щяхме да яздим само по открита равнина чак до Рио Саладо, а дори и отвъд нея.

— Били ли сте някога действително отвъд реката?

— Да не би да се съмнявате?

Хирургът искаше да придаде на въпроса си сърдит и назидателен тон, но той прозвуча толкова несигурно, че човек би си помислил дали нямаше да е по-добре, ако отговорът беше направо едно искрено „не“.

Скоро след това пред очите им се откри гледка, способна да въодушеви тримата изгладнели ездаци. Малко надясно от предначертаната посока те видяха да пасе стадо дребни пампаски антилопи. Без никой от мъжете да изрече каквато и да било подкана, и тримата отклониха конете си надясно и препуснаха към дивеча, като не си даваха сметка, че е съвсем невъзможно да се приближат до някое от тези бързоноги животни на по-малко от пушечен изстрел.

Водачът забеляза опасността и побягна заедно със стадото си, ала не особено бързо, тъй като добре знаеше, че конете не са в състояние да го догонят. Известно време той поддържаше едно и също разстояние между себе си и преследвачите. Но щом те пришпориха конете до предела на възможностите им и водачът увеличи своята бързина, а семейството му го последва с грациозна лекота, оставяйки ловците все по-назад и по-назад.

Въпреки това те продължиха преследването, докато на хоризонта се появи тъмна ивица гора, към която се понесе мъжкарят. Скоро стадото изчезна между дърветата. Конниците спряха на известно разстояние от гората. До самия ѝ край блестяха водите на малко езерце.

— Печеното ни се изплъзна — въздъхна дон Пармесан. — Филето от антилопа е по-хубаво от парче жилаво щраусово месо. Някой от сеньорите ял ли е вече такова месо?

— Аз не — отвърна докторът. — Какъв вкус има?

— Като подметка на ботуш. Не може да се дъвче, а трябва да се поглъща цяло. Само гладът може да го прекара през гърлото.

— А не омеква ли, ако се задуши с масло, на латински „бутирум“? Ще се наложи да изпечем птицата в собствената ѝ мазнина.

— Мазнина ли? Щраусова мазнина? Наистина ли мислите, че щраусът има макар и грам мазнина?

— Да, тъй мисля. Науката доказва, че във всяко животинско тяло се намира мазнина, наречена „адепс“. И понеже щраусът разполага с

подобно тяло, не се и съмнявам, че ако потърсим внимателно, ще намерим все някаква дيريا от нея.

— Ако изпечете тежката птица в тази „дирия“ от мазнина, печеното ще си остане сухо и твърдо като облегалото на стар стол. Да не говорим повече за това! Ние се отклонихме от следата. Ще се върнем ли пак при нея?

— Вече става късно — обади се Фрице. — Ей сега ще се стъмни. Тук има трева за конете, а до гората има вода и за нас, и за животните. Като че ли ще е по-разумно да останем тук, а утре рано отново да поемем по следите.

Безобидният дребосък изобщо не помисли, че през нощта стъпканата трева щеше да се изправи и на сутринта следата нямаше да се забелязва повече.

Стигнаха до самата гора, където слязоха от конете и им свалиха оглавниците. Гората бе много гъста. Наоколо растяха кебрачос, високи кактуси, мистол, чанярс, виналс и други шушулкови растения. Между първите дървета от земята бликаше изворче и след десетина метра вода се събираше в една падина, образувайки малко бистро езеро. Пътниците се разположиха да лагеруват на това място. Имаше достатъчно съчки за огън. Скоро той запламтя и тримата започнаха да приготвят печеното. Не е възможно да оскубеш щрауса като някоя малка птица. Одраха му цялата кожа заедно с перата, подобно на космест бозайник. После го изкормиха. Стомахът му съдържаше растителни остатъци, пясък, камъни, рогова дръжка на нож и желязна шпора с колелце, голямо колкото един талер. Щраусът поглъща просто всичко, което му направи впечатление. Месото му никак не изглеждаше лошо и можеше сносно да се реже. При по-нататъшното разрязване се установи, че птицата наистина се е нуждаела от гнездо. Тя имаше яйца, които постепенно нарастваха от големината на грахово зърно та чак до размерите на мъжки юмрук. По-едриите поставиха в горещата пепел, за да се изпекат — вкусът им никак не беше лош. После се опитаха да приготвят месото от гърдите, което бе най-нежно, също като „асадото“ от говеждо месо. Фрице сложи първото парче в устата си и след като го подъвка, го изплю и каза на господаря си:

— Пфу! Наистина е като подметка на ботуш, няма никакъв вкус и не може да се дъвче. Я опитайте и вие!

Ученият нямаше по-добър успех. Месото бе толкова жилаво, че въпреки големия им глад не можеше да се яде.

— Да го начукаме! — обади се Фрице.

Той сложи едно парче на земята и започна да го обработва с приклада на пушката си, за да го направи по-крехко. На пипане то бе вече по-меко, обаче на огъня стана още по-твърдо от предишното парче.

— Ами т'ва е пак някаква грешка на природата! — започна да ругае Фрице. — Яребицата и хвойновият дрозд, дето са тъй вкусни, си остават малки, а птиците, които достигат желаната големина, не могат да се ядат. Язык за барута, дето го похабих. Де да знаех, че естеството на щрауса е толкоз твърдо, нямаше да утежнявам съвестта си с неговата смърт. А сега к'во ще ядем?

Нещо прошумоля зад него. Той се обърна и на ствола на най-близкото дърво забеляза някакво дълго животно, прилично на гущер.

— Тихо! — прошепна той. — Не мърдайте. Ако успея, ще имаме все пак печено.

Пушката му бе отново заредена. В едната цев имаше сачми, а в другата — куршум. Посягайки назад с ръка, той я взе и я притегли бавно напред. Огънят беше необичайно явление за животното. То бе застанало на ствола на дървото и източило се в цялата си дължина гледаше втренчено пламъците с изцъклените си очи. Изведнъж с рязко движение Фрице вдигна пушката, прицели се набързо и натисна спусъка. Изстрелът проехтя и животното изчезна.

— Какво беше това? Какво стана? — попита Моргенщерн, който както и хирургът, бе седял обърнат с едната си страна към дървото.

— Игуана — отвърна Фрице.

— Игуана ли? — възкликна Пармесан и скочи на крака. — Игуана! Това е най-големият деликатес на земята! Улучихте ли я, сеньор? Да се надявам ли?

— Не знам. Ще видим.

Той се изправи, за да отиде при дървото.

— Внимавайте! — предупреди го хирургът. — Игуаните страшно хапят. Не бива да я пипате, ако още не е умряла!

Щом Фрице достигна дървото, нададе радостен вик. Животното все пак беше улучено. Лежеше на земята и не помръдваше. Въпреки това немецът бе много предпазлив и не го докосна, преди да му нанесе

по главата няколко юнашки удара с приклада. Дон Пармесан се приближи, за да му помогне да отнесат игуаната при огъня.

Игуаната, наричана още и легуана, е голям южноамерикански дървесен гущер с широка глава, остри ръбести зъби, голям бодлив гребен на гърба и много дълга опашка. Краката му са необикновено силни и имат доста дълги пръсти. Под шията му виси кожеста торбичка. Игуаните отлично плуват и необикновено пъргаво се катерят по дърветата. Хранят се с птичи яйца, насекоми, млади филизи, сочни листа и цветове. При самоотбрана са храбри и страшно много хапят. Обикновената легуана достига метър и половина дължина, от която, разбира се, цял метър се пада само на опашката. Преследват я особено усилено заради вкусното ѝ, нежно и лесно смилаемо месо.

Това животно е безкрайно грозно на вид и ето защо, щом го съзря, Моргенщерн извика:

— Да, виждам, че е игуана. Но нима наистина искате да ядете от този звяр?

— Разбира се! — отговори дон Пармесан. — Няма нищо по-прекрасно от игуановото месо, изпечено направо в кожата с люспите. Не го ли знаехте?

— Ама че въпрос! Науката учи, че игуаната има месо, а опитът добавя, че то се яде. Но хич не ми предлагайте такова печено! Предпочитам като китайците да нагъвам задушени червеи, трепанг^[4] и холотурии^[5], отколкото да сложа в устата си парченце от този гущер.

— Сигурно ваша милост няма да го остави така да лежи на земята. Веднага ще си отрежа едно късче.

Той извади своя нож, за да приведе думите си в изпълнение. Но Фрице улови ръката му и каза:

— Чакайте, сеньор! Кой застреля игуаната?

— Вие, разбира се!

— Аз. Много правилно. Значи е моя собственост. Който иска да получи парче, трябва да го купи.

— Да го купя ли? А как ваша милост достигна до подобно смешно схващане?

— Също както и на ваша милост хрумна идеята да ме накара да си платя говеждото месо. Моята игуана е далеч по-вкусна от вашето говеждо. Тази вечер цената на половин килограм игуаново месо е петдесет книжни талера.

— Но, сеньор, вие се шегувате!

— Сериозно говоря. Който продава на другарите си, не бива да очаква, че към него ще бъдат по-щедри.

Фрице си отрязва солидно парче, набоде го на заострен клон и го поднесе към огъня. Веднага се разнесе изключително приятен и нежен аромат на печено.

— Хмм! Не е лошо! — обади се Моргенщерн. — Ако този гущер е тъй вкусен, както ухае, на човек наистина би му се приискало да го опита.

Фрице не отговори, а продължи печенето. Той беше ял вече игуана и знаеше какво ще последва. Когато парчето стана готово за ядене, близката околност край езерцето се бе изпълнила с аромата на печено месо. Той го нарязва и започна да яде. Същевременно злорадият хитрец правеше страшно блажена физиономия. Ето че дон Пармесан не можа повече да се сдържи. Той попита:

— Сеньор, ваша милост наистина ли няма да ми даде даром някое парче?

— Не.

— А едно мъничко парченце?

— Не.

— Ами ако е съвсем тънко и голямо само колкото дланта ми?

— Не.

— Колко струва едно парче, с което човек може да се насити?

— Вие ядете много, следователно ще струва сто книжни талера.

— Que sa-restia!^[6] А колко ще искате за парче, от което човек може да си отреже десетина хапки?

— Вашите хапки са много големи. Десетина хапки ще направят половин килограм, а това ще рече петдесет книжни талера.

— Quanto costa eso! (Брей че скъпо!) Все пак не забравяйте, че съм един ранен клетник!

— Не го забравям. Раненият трябва да бъде на диета и няколко дена изобщо да не яде.

— Това е свършено невъзможно, щом ти мирише на печена игуана. Сеньор, нека ваша милост си спомни за примера, оставен ни от толкова много благочестиви и просветлени мъже! Ще ви върна парите.

Той измъкна кесията от джоба си.

— Оставете! — махна Фрице с ръка. — Нищо няма да взема обратно. Но сигурно вече сте разбрали колко неправилно е да искате от другарите си да ви плащат за едно парченце месо. Нали с тях ще делите грижи и лишения, опасности, а може би дори и смъртта. От само себе си се разбира, че няма да постъпя като вас. Всичко, което има някой от нас, принадлежи и на другите. Игуаната е обща собственост. И тъй, отрежете си от нея колкото искате!

Дон Пармесан не чака да го поканят втори път. Приблужи се бързо, прибра си кесията и отрязва голямо парче месо. Фрице също си взе още едно парче. Ученият ги погледа още малко, а после попита:

— Фрице, наистина ли е чак толкоз вкусно?

— Превъзходно е, казвам ви!

— Тогава и аз бих искал мъничко да го опитам. Само за да мога да казвам, че съм вкусил игуана.

— Наистина трябва да можете да го казвате. Ами к'во ще си помислят за вас хората в Ютербок, щом сте били в Южна Америка без да опитате никакъв гущер! Да ви приготвя ли едно късче?

— Да, опечи ми малко.

Фрице набучи на пръчката една хапка и я изпече. Отначало Моргенщерн колебливо я опита, после задъвка внимателно и повдигайки вежди, я глътна, премести се по-наблизо, извади ножа, отрязва си доста солидно парче и каза:

— Просто да не повярва човек! Собствено подобен гущер заслужава да бъде преместен в някой по-висш животински клас. Няма нито една риба, птица или пък някакъв бозайник с толкова нежно месо. В следващия си труд специално ще изтъкна това обстоятелство и ще накарам да отпечатаат с тлъст шрифт, че игуаните са изключително вкусни, на латински „сапидус“.

Тримата продължиха да се гощават още доста дълго. През този ден те опитаха и най-твърдото, и най-нежното месо, щраус и игуана и когато най-сетне престанаха да дъвчат, щраусът си беше цял, но от игуаната бе останала само опашката, която решиха да запазят за закуска. После спънаха предните крака на конете и също както предишния ден се завиха с одеялата, за да поспят.

Рано сутринта, когато двамата немци се събудиха, дон Пармесан вече бе запалил огъня и тъкмо се занимаваше с опашката на игуаната.

— Чакайте — обади се Фрице. — Сеньор, оставете ме да я разделя, и тримата имаме еднакви права.

Впрочем скоро забелязаха, че в езерцето имаше риба, и то едра и в голямо количество! Но как да я уловят? Нямаха нито мрежа, нито въдица.

— Знам какво ще направим — каза Фрице. — Ще я погнем с нашите пончоси и ще я изхвърлим от водата. — Ще ми помогнете ли, дон Пармесан?

Хирургът се съгласи с готовност. Те взеха едно пончо и влязоха във водата. Дон Пармесан държеше единия му край, а Фрице — другия. Езерото не беше дълбоко. Потопиха пончото до дъното и като закрачиха напред, подгониха рибата към брега. Още при първия опит успяха да изхвърлят няколко парчета на сушата. След като повториха същата процедура неколkokратно, наловиха толкова много риба, че щяха да имат храна за два дни.

Докато се занимаваха първо с изкормянето на рибите, а после и с увиването им в зелени листа, погледът на Моргенщерн се спря на едно място в тревата, недалеч от езерцето, където стръкчетата бяха съвсем малки и много оскъдни. Освен това тревата не беше зелена, а пожълтяла. Но още по-необичайно бе, че мястото имаше съвършено кръгла форма и че от едната страна по граничната линия на този кръг се виждаше пясък, и не растеше нито стръкче трева. Тази малка пясъчлива повърхност в глинещата почва не можеше да не направи впечатление.

Моргенщерн стана от мястото си и се приближи към странния кръг, за да го огледа по-внимателно. Първото нещо, което забеляза, беше, че той е изпъкнал като обърната паница.

„Издут и съвсем кръгъл — рече си той. — Много чудно. Защо тревата не вирее тук? Почвата е глинеста и е същата като наоколо. Дори отдолу няма камъни или някаква друга неплодородна основа, която да пречи на коренчетата на тревата да проникнат по-надълбоко и да получат достатъчно влага и хранителни вещества?“

За да разбере дали е така, той извади ножа си и го заби в земята. Острието проникна най-много на петнайсетина сантиметра и се натъкна на някакъв твърд предмет. Ученият опита и на други места, но със същия успех. Странният кръг имаше някаква много твърда основа, която навсякъде бе покрита с десет-петнадесет сантиметров пласт от

глина. Той не бе в състояние да подхранва достатъчно тревата, тъй че тя бе оскъдна, оставаше ниска и с болнав жълтеникав цвят. Това явление сигурно имаше някаква причина, и то някаква съвсем своеобразна и необичайна причина.

А откъде се беше взела тясната пясъчна ивица от едната страна на окръжността? Докъдето стигаше погледът, никъде не се виждаше пясък. Моргенщерн се наведе и с ножа си започна да дълбае пясъка, като го трупаше на купчинка отстрани. Другите двама го зяпнаха учудено. Фрице се приближи и го попита:

— К'во има тук, гос'ин докторе? К'во сте решили да правите с ножа? Да не би да искате да пронижете смъртно наш'та добра майка земя?

Винаги, когато разговаряше само с доктора, а не и с хирурга, той си служеше с родния език.^[7]

— Стига глупави шеги! — отговори Моргенщерн. — Става въпрос за много сериозна работа. Да си чувал някога за тъй наречените самодивски пръстени?

— Много често. Т'ва са кръгли места по поляните, дето във Валпургиевата нощ самодивите танцували шотландски танци.

— Глупости! Тези кръгове дължат възникването си на различни видове гъби, чиито мицел^[8] се размножава центрофугално. Унищожат ли се гъбите, изчезват и пръстените.

— Разбрах! Тук сте намерили също такъв самодивски пръстен.

— Да, но е много своеобразен. Докато познатите самодивски пръстени са заобиколени от кръг буйно растяща трева, около това място тя липсва. А тук расте трева и в самата окръжност, докато вътрешността на онези пръстени е свършено гола. Ами този пясък откъде идва? Иначе нийде не се вижда пясък.

— Хмм. Туй място и на мен ми се струва доста странно. Да не би да е заровено съкровище? По ми се ще да е тъй, отколкото да изровим някоя допотопна великанска твар.

— Допотопна великанска твар! — извика Моргенщерн, поглеждайки Фрице радостно изненадан. — Фрице, може би догадката ти е вярна.

— За онази твар или за съкровището?

— И за двете, защото, ако тук намеря някой мастодонт или нещо подобно, за мен той ще е съкровище, а и ти няма да останеш с празни

ръце.

— Туй звучи добре, казал глухият, когато му зашлевили плесница. Но сега сериозно — не може да има подобно място сред пущинака без някаква причина. Търпение, струва ми се, че ще я открием, щом само отстраним пясъка.

— Съвсем същото мисля и аз. Донеси беловете, кирките и лопатите! Трябва незабавно да започнем да разкопаваме.

Фрице изпълни нареждането му. Когато двамата се заеха да копаят пясъка, дон Пармесан се приближи и навъсено настоя да тръгват на път, тъй като още днес трябвало да настигнат Татко Ягуар. Но физиономията му се промени веднага и стана много по-дружелюбна, щом докторът му каза:

— Намерим ли тук някой мегатериум или друго подобно огромно животно и ако ни помагате, ще ви подаря хиляда книжни талера.

— Тогава ще помагам, ако ще да продължи и цяла седмица.

Той веднага взе една лопата и се включи в работата, понеже хиляда книжни талера, равни на сто и шестдесет немски марки, бяха за него доста примамлива сума.

Докато двамата с Фрице копаеха все по-надълбоко в пясъчното място, Моргенщерн взе една лопата, за да разкрие част от твърдата основа, покрита с глинестия пласт и растящата отгоре трева. Той изстърга този пласт, събирайки пръстта настрани. Отдолу се показва гладка и непробиваема маса, подобна на роговата материя от черупка на костенурка. Щом я удари, тя издаде глух кънтящ звук. Ученият подскочи от радост и извика ликуващо:

— Еврика, еврика! Открих го, открих го! Тази твърда и подобна на броня маса! Намерих го, намерих го!

— К'во намерихте? — попита Фрице, като прекъсна работата си.

— Животното, гигантското животно. Това е глиптодонт, съвсем сигурно е глиптодонт!

— Върви, че я разбери таз дума! Как ли ще го титулуват в Щралау или Ютербок?

— Гигантски армадильо или още по-ясно — гигантски броненосец! Фрице, това създание е от предледниковия период!

— Значи е загинало по време на потопа и се е удавило най-нещастно? Тогаз наистина ми е жал за бедната гадина. Голяма ли е?

— Колкото тапир или носорог, дълго е метър и половина.

— Значи не можеш да го вземеш на ръце или в дланта си. Е, туй не вреди, все ще го измъкнем!

— Разбира се, че ще трябва да го измъкнем! И тъй, внимавайте и двамата да не го повредите! Всяка, дори най-малката повреда, на латински „лезио“, намалява стойността на тази скъпоценна находка!

Фрице и хирургът продължиха да копаят. И докторът работеше с най-голямо усърдие, за да смъкне с лопатата горния глинест слой от бронята на допотопното животно. Очите му сияеха, страните му горяха, а ръцете му трепереха, сякаш имаше треска. Същевременно държеше на двамата си спътници лекция за праисторическите епохи и живите същества, населявали света по онова време. Фрице и дон Пармесан изхвърляха пясъка наляво и надясно и слизаха все по-дълбоко и по-дълбоко. Но изведнъж пясъкът хлътна, Фрице извика и изчезна под земята. Хирургът отскочи веднага встрани от зейналата дупка, иначе щеше да го последва.

— За бога, какво стана! — възкликна Моргенщерн. — Дано не се е случило нещастие!

— Той изчезна — отговори Пармесан. — Земята под него пропадна и ето на, че го няма.

Докторът пристъпи внимателно към дупката и извика надолу:

— Фрице, скъпи Фрице, жив ли си още?

— Да, жив и здрав съм и в чудесно настроение — разнесе се откъм дупката.

— Как се случи това и къде попадна?

— Изгубих равновесие в деветнайстото столетие, подхлъзнах се и се озовах чак в дилувиума.

— Ранен ли си?

— Не. Бронираното добиче се държи много изискано. Съвсем е кротко и нищо лошо не ми е сторило.

— Тогава бързо се качвай горе! Там може да има опасни газове.

— Напротив! Много е приятно. Слезте долу! Мога да дам под наем точно две места за сядане, две места в най-стария свят. Слизайте смело, господа!

Веселото поведение на дребничкия слуга разсея всички опасения на доктора. И понеже любознателността му бе толкова голяма, че едва можеше да я обуздае, той последва подканата на Фрице и предпазливо

слезе в дупката. Отначало тя водеше около четири стъпки отвесно надолу, а после продължаваше навътре под тъп ъгъл. Следователно Фрице не беше паднал отвесно, а се беше изпързалил под наклон. В момента той извика отвътре:

— Ето ви и вас! Виждам краката ви. Намирате се точно пред корема на гигантското животно. Седнете на земята и аз ще ви издърпам при мен.

В същия миг Моргенщерн почувства, че го хващат за краката и го теглят. Той се плъзна леко и за свое учудване веднага се озова до Фрице в малка ниска пещера, където бе възможно да се огледа, защото откъм дупката, през която беше дошъл, влизаше достатъчно светлина. Пещерата имаше овална форма и височина около два аршина, и бе толкова голяма, че вътре можеха удобно да седнат един до друг трима души. Сводът на тавана наподобяваше формата на чиния и беше изпъстрен с тъмни шарки с матов отблясък. Подът на пещерата бе равен и отчасти засипан от срутилия се пясък. По непокрытите с пясък места си личеше, че е от твърда глина.

Щом настани своя господар до себе си, Фрице се засмя весело и каза:

— Ей тъй нà може да се попадне от нашия свят в подземния и от настоящето в миналото. К'во ще кажете за таз хубава мамутова пещера?

— В случая и дума не може да става за мамут. Най-вероятно се намираме в тялото на някой глиптодонт, онова животно, което нарекох преди малко гигантски армадильо.

— А тези животни имали ли са тела от глина?

— Разбира се, че не. Можеш да се досетиш, че тялото и костите постепенно са се разложили и е останала само неразрушимата броня. Сега седим вътре в нея.

— Значи вътре в крепостта?

— Да. По-рано по погрешка са считали, че тази броня е покривала мегатериума, защото близо до подобни находища са намирали и кости от това животно. Но за специалиста е изключено да обърка глиптодонта с мегатериума, макар че както едното, тъй и другото животно е имало кръгла сплесната отпред глава, а ключицата е завършвала с извит надолу костен израстък. Бронята закривала животното от врата до опашката и оставяла само корема открит.

Състояла се е от отделни шестоъгълни костни парчета, които образували цялостна дебела и здрава покривка. Опашката се намирала в специална бронирана „тръба“, която сигурно също ще намерим. Най-напред трябва да разкрием бронята. Като се изясни после коя част е предната и коя задната, ще може лесно да определим къде да търсим опашката.

Фрице поклати глава и каза:

— Щом цялото животно е било в броня, тъй че само коремът му не е бил покрит, тогаз отдолу е трябвало да се образува отвор. Страните му също са били бронирани, а тук броня има само отгоре, от двете страни е глина.

— Тя е навлязла от натиска. Ако я отстраним, ще се покаже и бронята отстрани. Ще ти изпратя хирурга. Двамата ще изхвърлят тази глина навън, докато аз копая горе, за да разкрия глиптодонта от външната страна. Така взаимно ще си помагаме и сигурно ще бъдем готови още преди свечеряване, означавано на латински с думата „крепискулум“.

Той излезе от пещерата и изпрати при Фрице дон Пармесан с кирка и лопата. И докато двамата долу работеха усърдно, той самият започна горе да разкопава земята с кирката около бронята, за да я разкрие цялата.

Така се напрягаше, че по лицето му започна да се стича пот. Тази работа го въодушевяваше много, понеже си мислеше за славата, с която щеше да се покрие, ако му се удадеше да постави в собственото си жилище подобен допотопен гигантски броненосец. Защото той бе напълно убеден, че в случая става въпрос за глиптодонт, но към обед направи откритието, че бронята няма формата на тръба, а на паница, легнала върху намиращата се отдолу пещера във вид на леко извит покрив, подпрян на глинестите стени. Фрице и дон Пармесан копаеха с инструментите си в една от тези стени и тъй като ученият им помагаше отвън с кирката, не мина много време, и тази страна от горната част на бронята, подобна на обърната паница, бе разкрита и Фрице и хирургът изпълзяха навън.

— Видяхте ли, че сте се лъгали? — каза Фрице на Моргенщерн. — Туй не е броненосец, щото страните на тази твар не са бронирани. Само на гърба си е имала щит.

Ученият бе доста разочарован. Той се загледа замислено пред себе си. Но после лицето му внезапно просия. Нададе тържествуващ вик и каза:

— Фрице, пак ми олекна на сърцето. Вече си мислех, че целият ни труд е бил на вятъра, но твоите думи ме убедиха в обратното. Ти отгатна истината. Животното е имало на гърба си щит от твърда кост. Кост, кост, кръгъл костен щит, на латински „клипеус“. Можеш ли да ми назовеш едно животно, едно известно животно, чието име да започва с „кост“?

— Да.

— Е?

— Костур.

— Глупости! Разбира се, че имам предвид костенурката, наричана на латински „тестудо“. Това животно не е било броненосец, а гигантска костенурка с най-необикновени размери. Какво върховно щастие! Каква слава ме очаква, когато из всички учени среди по цял свят се разнесе вестта, че съм изкопал допотопна гигантска костенурка!

— Ако наистина е костенурка.

— Разбира се. Веднага ще я изследвам.

Той донесе вода в шапката си и с помощта на снопче трева изми и изчисти едно място от бронята.

— Виждаш ли — възкликна той, — че имам право. Тази маса не е нищо друго освен рогово вещество, твърдо и дебело рогово вещество. Тази извита плоча не е бронята на броненосец, а е гръбният щит на гигантска костенурка, наречена на латински „хелония мидас“.

— Искрено ще се радвам, ако няма пак някаква грешка и предишният броненосец и сегашната костенурка не се окажат после за разнообразие някоя допотопна дървесна жаба. Но костенурките нямат ли два щита?

— Да, гръбен и коремен щит.

— Обаче туй животно е имало само един! Да не би да си е изгубило другия или да го е проиграло на лотария?

— Стига глупави шеги, Фрице! И коремният щит трябва да е тук. Месото, което се е намирало между двата щита, се е разложило. Така се е образувала тази кухня. Сигурно основата ѝ представлява

коремният щит. Щом разчистим проникналата вътре глина, веднага ще го намерим.

— Сега ми става по-ясно. А знайте ли, докато бяхме сврени вътре, чух, че подът кънтеше на кухо.

— На кухо? Наистина ли? Виждаш ли, Фрице, предположенията ми излизат напълно верни! Стоял си върху коремния щит и той е издавал такъв звук на кухо, на латински „кавус“. Ще го изкопаем.

— Ама не сега, а след като се нахраним. Стана обед и трябва нещичко да хапнем. Нали имаме риба, която можем да изпечем.

Дребничкият учен бе толкова възхитен от находката си, че не изпитваше никакъв глад и с удоволствие би се отказал от всяко прекъсване на работата. Изобщо и през ум не му мина да вземе участие в приготвянето на рибата. Напротив, той продължи да рови и човърка по черупката на костенурката, чукаше по нея, за да чуе какъв звук издава, опита дали и подът под нея действително кънти на кухо, което наистина бе така, и се присъедини към другите двама едва когато рибите бяха готови за ядене. Докато те здравата лапаха, той си взе само едно малко парче, а щом го изяде, отново скочи на крака и каза:

— Не мога да ям. Няма да имам спокойствие, докато не открия и коремния щит. Стомахът ми, на латински „вентрикулус“ или „стомахус“, се е свил съвсем. Не мога да погълна нищо.

— Туй не е здравословно — отбеляза Фрице. — Човек трябва да яде. Радвам ли се на нещо, тогаз ям дважд повече.

— Нима е чудно? Подобна находка е направо нещо знаменито и неповторимо по рода си. Човек така се радва, че едва съумява да се овладее, на всичко отгоре си имам и големи грижи, на латински „кура“.

— Туй не го разбирам. На мен досега никаква жаба не ми е създавала грижи. И за к'во сте толкоз угрижен?

— За много неща. Преди всичко за името, което трябва да й дам.

— Ами тя вече си го има. Наричат я костенурка. Или туй не е законното й име?

— Това е обикновеното й име. А аз трябва да й дам научно име на латински език!

— И туй ли ви създава грижи? Тогаз аз ще ви помогна. Научното име ще бъде намерено веднага. Как се казва костенурка на латински?

— Тестудо. Но има видове, които науката отбелязва с имената листудо, емис, хелидра, трионихида, сфаргис и хелония. Например

„хелония мидас“ е гигантската костенурка.

— Ами тогаз имате търсеното име. Нали намерихме тъкмо гигантска костенурка.

— Вярно! Но не бива да я назовавам така, защото с името хелония мидас са известни животните, които живеят и в наше време. А тази е допотопна и е много, много по-голяма от съвременните живи костенурки.

— Наистина. Тя е цял голиат, истински гигант и...

— Чакай, чакай! — прекъсна го ученият. — Сетих се, сетих се! Току-що го каза. Ти си славен човек, Фрице! Гигант и хелония! От това се получава великолепно словосъчетание. Ще нарека това великанско животно „гигантохелония“. Може би по-късно към него ще прибавят и моето име, за да ме почетат като неин откривател, което сега не искам да правя от съвсем лесно разбираема скромност. Да, да, тази вкаменена гигантска костенурка ще бъде наречена гигантохелония. Веднага ще си запиша името и тъй важния ден, когато открих тази несравнима находка.

Той извади бележника си и нанесе името. Поклащайки глава, Фрице се обади:

— Тези учени господа са си все пак особени индивидуумници! Макар че немският език е дал най-хубавото име, трябва да се търси някакво латинско. Във всеки случай туй животно е попаднало в дилuviума по времето на Ной. Затуй бих го нарекъл чисто и просто „гигантска ноева костенурка“. И всеки човек веднага ще го разбере. Жалко само, че месото го няма вече! Колко ли супи могат да станат от такваз костенурка!

— Да, като си помисли само човек колко са раздалечени един от друг двата щита, ще може да придобие представа за забележителните размери на животното. Сигурно е имало направо чудовищно количество месо, наречено на латински „каро“. Но най-сетне свършихте с яденето. Сега побързайте! Трябва да изкопаем коремния щит. Вие двамата ще разровите дъното на кухнята, а аз пък ще продължа да разкривам горната черупка.

Фрице и дон Пармесан отново слязоха в пещерата, за да изпълнят указанията на учения, докато самият той продължи започнатата вече горе работа. Той я вършеше с такова усърдие, че не обръщаше внимание на нищо друго, и следователно не забеляза, че

беше обект на нечие наблюдение, което много лесно можеше да има неприятни последствия и за него, и за другарите му.

На изток от мястото, където тримата работеха така трескаво, се бе появил отряд от петдесетина конници и както по всичко личеше, целта му бе езерото, в чиято близост се намираше находището на прочутата гигантохелония. А в същото време откъм юг се задаваха други петима ездачи, които обаче бяха все още на толкова голямо разстояние, че се виждаха само като малки подвижни точки.

Първият отряд беше по-наблизо. Състоеше се от индианци, сред които имаше и двама бели. Червенокожите бяха въоръжени със стрели и лъкове, дълги копия и цеви за издухване на отровни стрели. Само един от тях, изглежда, предводителят им, имаше стара пушка. Дватама бели бяха облечени като гаучоси, загърнати в пончоси на червени и сини ивици. Въоръжението им се състоеше от ножове, револвери и двуцевни пушки. Единият от тях бе Антонио Перильо, бикоборецът от Буенос Айрес, а другият бе по-възрастният мъж, който заедно с него бе наблюдавал Татко Ягуар пред вилата на банкера вечерта след борбата с бикове.

Те яздеха в тръс покрай гората. Щом наближиха, забелязаха дребничкия учен, който бе с гръб към тях, изцяло вдълбочен в работата си. Дватама бели и вождът яздеха начело. По-възрастният от тях вдигна ръка, за да даде знак на останалите да спрат, дръпна юздите на коня си и като се обърна към вожда, каза:

— Какво е това? Тук не сме сами! Край езерото има човек! Виждаш ли го? Разкопава земята.

Червенокожият погледна в указаната посока и отвърна на завален, но все пак сносен испански:

— Ола, някакъв бял при нашия извор, при скривалището ни! Открил го е и го разкопава. Вауа! Давай напред!

Той се канеше да пришпори коня си, но белият го улови за ръката и каза:

— Чакай, не бързай толкова! Нека първо го наблюдаваме известно време. Не може да ни се изплъзне. Сам е.

— Дали е сам, или с него има мнозина други, ми е все едно. Наричат ме Ел Брасо Валиенте^[9]. Аз съм върховният военен вожд на абипоните и не ме е страх от никакъв неприятел.

— Знам. Но нека все пак най-напред го понаблюдаваме. Кой може да е този човек и чрез какво ли предателство е открил вашия *almacen de polvora*^[10]? Впрочем той не е сам, с него има и други, защото виждам пет коня, които пасат ей там край водата.

— Quedo! (Тихо!) — извика Антонио Перильо. — Фигурата му е дребна и е облечен в червени дрехи. Нима е възможно? Ако не ме лъжат очите, в ръцете ни ще падне едър дивеч. Това е полковникът, който в Буенос Айрес се представяше за някакъв си немски учен!

— Demonio! Наистина ли? — попита по-възрастният придружител на Перильо.

— Бих могъл да се закълна. Сега имаме и доказателство, че не съм се лъгал в самоличността му! Та как би могъл един безобиден немски книжен плъх да се добере до тайния барутен склад, който създадохме за нашите червенокожи съюзници, за да имат необходимите муниципалитети в мига, когато започнат боевете? Това е полковник Глоино, този подлец, който тайно следи всички наши действия. Изплъзна се от куршума ни в Буенос Айрес, сега обаче няма да успее!

Той измъкна заплашително револвера от пояса си.

— Стой мирен! — успокои го спътникът му. — Никакви прибързани действия! Не бива да го убиваме, защото трябва да ни каже какво търси в тази местност и как е узнал за скривалището ни. Застреляме ли го, вярно, ще се отървем от него, обаче, ако го оставим жив, ще имаме заложник, който може да ни бъде от голяма полза. Но кой се задава отсреща? Не са ли конници?

Той посочи на юг, където междувременно петте точки се бяха уголемили и се виждаха по-ясно. Погледите и на останалите се отправиха в тази посока. Антонио Перильо отговори:

— Това може да е само капитан Пелехо, с когото се уговорихме да се срещнем тук. Значи хитростта ни е успяла. Получил е поръчението да претърси районите по границата, той, нашият съмишленик! Направили са вълка пастир. Така границата и селищата по реката ще ни бъдат в ръцете и всички врати ще бъдат отворени за нашите червенокожи съюзници, когато настъпи мигът за действие. Сигурно е той, съвсем сигурно. Мисля да не му предоставяме залавянето на онзи негодник, а да го спипаме, преди Пелехо да е пристигнал. Вижте, мерзавецът слиза в склада! Да не губим повече

време. Ще обградим мястото. Напред! Неколцина да уловят конете, така тези типове не ще могат вече да ни избягат.

Отрядът се понесе бързо към барутния склад, взет от доктор Моргенщерн за гроба на някакво допотопно животно.

Фрице и хирургът бяха разкопали глината, покриваща дъното на пещерата. Всеки удар или копка на техните инструменти се придружаваше от глух звук, едно доказателство, че отдолу се намираше и друга кухня. След като достигнаха дълбочина от около една стъпка, за свое учудване те се натъкнаха на дебели парчета нарязани клони, наредени едни до други, служещи за подпора на глинения под. Измъкнаха няколко от тях и така се образува голям отвор, през който можеха да погледнат надолу. Под краката си видяха далеч по-голямо помещение от горното. Легнали или изправени, там се намираха многобройни малки буренца, грижливо увити в насмолени щавени кожи, както и други продълговати пакети, също така защитени срещу влагата. Фрице коленичи, за да измъкне един от пакетите. Пакетът беше толкова тежък, че трябваше да му помогне и хирургът. След като го изтеглиха при себе си, Фрице разряза ремъците, с които беше стегнат. Пакетът съдържаше... пушки, добре запазени пушки!

— Брей, че изненада! — възкликна той. — Та това са пушки! Тогава може да се очаква, че в буретата има барут и олово! — И като продължи на немски език, той извика на учения, който трескаво работеше навън:

— Гос'ин докторе, я слезте за малко! Намерихме нещо много странно.

— Нещо странно ли? — попита Моргенщерн. — Коремният щит на гигантохелонията е нещо много важно, но не и странно. Открихте ли го?

— За съжаление не намерихме щита, ами съвсем друг вид военно снаряжение. Имайте все пак любезността, почитаеми гос'ин докторе, да ни ощастливите с ваш'то мило посещение.

Моргенщерн остави кирката и се отзова на поканата. Това стана в същия миг, когато Антонио Перильо казваше: „Вижте, мерзавецът слиза в склада!“

— Погледнете тук! — обади се Фрице. — Още преди потопа е имало барут и пушки. Май че туй откритие надминава вашата гигантохелония.

Дребничкият учен направи неописуема физиономия. Устата му остана отворена, очите му се облешиха до краен предел, а веждите му се покачиха високо на челото.

— Пушки ли? — заекна той. — Да, наистина пушки! Сигурно е, че нито в силура, да не говорим преди него, нито пък в следващия период е имало огнестрелни оръжия. Щом тези пушки се намират под гръбния щит на моята гигантохелония, те са донесени тук от човешки индивиди, спадащи най-вероятно към нашето съвремие. Тези хора не са имали никакви палеозооложки познания, иначе би трябвало да разберат, че са донесли следледниковите си оръжия на едно предледниково място, чието значение за условията на живот в...

Той не можа да продължи. Силен конски тропот го върна от прастария свят към съвременната действителност. Разнесоха се високи гласове и когато подаде глава от дупката, за да види какво става навън, той забеляза, как няколко индианци тъкмо улавяха конете им за юздите, а други пък взеха оръжията, които той и спътниците му бяха оставили на земята. Двама бели държаха револверите си, насочени към него, а един от тях му подвикна повелително:

— Сеньор, излезте навън заедно с вашите хора! Трябва да си поговорим малко!

— Антонио Перильо! — възкликна ученият, който разпозна бикобореца.

— Да, аз съм. Подчинявайте се и бързо излезте навън, иначе ще ни принудите да употребим сила.

— Не е необходимо да използвате сила. Съвестта ми е чиста и мога да се покажа пред всеки човек.

Той се изкачи горе, а двамата му спътници го последваха. Щом Перильо съзря хирурга, извика учудено:

— Касапина! Сеньор, ама вие какво правите в подобна компания?

— Водя господата към Гран Чако — отвърна хирургът.

— С каква цел?

— Да изкопават животни.

— Животни ли? Да ги изкопават? Ами какви ще са тези животни?

— Предледникови допотопни животни.

— И сте допуснал да ви метнат по такъв начин? Сеньор Пармесан, досега ви познавах като човек, който наистина си пада малко чудак, но иначе е безобиден и никога не се занимава с политика. Ала вече разбирам, че ще трябва да си променя мнението за вас!

— Политика ли? Какво ме засяга тя! Аз съм хирург и моята наука ми стига. Нали знаете, че за мен няма трудна операция и труден разрез. Аз отсичам всичко.

— Но, изглежда, този път под „сечиво“ не разбирате вашия операционен нож, а истинската сабя. Известно ви е, че вашите спътници са хора, изключително подозрителни, та дори и опасни в политическо отношение, нали?

— Опасни хора ли? Не е вярно. Тези сеньори са учени хора от Германия. Искат да изкопаят гигантски животни и с политиката нямат нищо общо.

— Ако наистина сте убеден в думите си, тогава те са ви измамили. Но ние знаем по-добре кои са. За щастие вече свърши театърът, който ни разиграваха тези достопочтени сеньори, тъй като ги спипахме в момента на кражбата:

— Кражба ли? — избухна Фрице. — Ние не сме крадци, но можем вас да уличим в престъпление, което е много по-тежко от всякаква кражба.

— Тъй ли? — Перильо се изсмя язвително. — И какво престъпление имате предвид?

— Убийство. В Буенос Айрес се опитахте да застреляте моя господар!

— Тъй ли? Вероятно ще ви бъде трудно да го докажете, но ние можем да ви дадем доказателства, че сте се заловили с неща, които ще изложат живота ви на най-голяма опасност. На вас двамата ви заявявам, че сте наши пленници.

— Нямате такова право. Да не би да сте от полицията?

— Това не ви засяга! Впрочем вашият случай не е за граждански съд, а за военен. Ще ви разстрелят по военно-полевата процедура. Ето че идва и офицерът, който ще ви разпита.

Перильо посочи към петимата конници, приближаващи се в този момент от юг — четирима кавалеристи, предвождани от капитана, който първо бе нагостил в Санта Фе Моргенщерн и Фрице, а после ги беше изгонил. Той скочи от коня си, кимна на индианците, стисна ръка

на бикобореца като на стар приятел, а после подаде ръка и на неговия придружител, покланяйки се много учтиво. В същото време почтително каза:

— За мен е голяма чест отново да видя Ел Гамбусино Маестро — най-прочутия гамбусино в цялата страна! Виждате, че удържах на думата си и се появих в уреченото време. Но що за хора намирам при вас? Тук е немският чудак, когото взех за полковник Глотино поради голямата му прилика с него, а освен това...

— Помислил сте го за полковника? Само сте го помислил? — прекъсна го другият, който досега беше мълчал. — Не се оставяйте да ви заблуди с предreshаването си! Наистина е той. Къде го видяхте?

Капитан Пелехо разказа накратко за срещата им в Санта Фе, след което човекът, наречен от него гамбусино, повдигна рамене и отвърна:

— Но ето ви доказателството, че си имаме работа с истинския Глотино — в Буенос Айрес живее при банкера Салидо, известен като привърженик на генерал Митре, в Санта Фе отива в казармата, за да шпионира гарнизона ѝ, а после веднага язди дотук, за да изпразни нашия склад. Ще трябва да ни каже кой му е издал неговото местоположение.

— Никой нищо не ми е издавал — обади се дребоськът. — Казвам се Моргенщерн и съм роден в Германия. Тръгнали сме за Гран Чако, за да търсим праисторически животни, а тук, където спряхме да лагеруваме, открих случайно, на латински „фортuito“, горния щит на допотопна гигантска костенурка, на която дадох името „гигантохелония“.

— Щита на костенурка? Къде е?

— Ами ето го — отвърна дребоськът, посочвайки към мнимата броня. — Ще признаете, че в случая имаме работа с гръбния щит на гигантска костенурка!

— Господине, не ни правете на луди! — кипна гамбусиното. — Знаете много добре по какъв начин се правят подобни тайни складове и че за да се предпазят оръжията и барута от влагата, над скривалището се оставя покрив от насмолена глина. Да не ни мислите за толкова глупави да повярваме, че сте взели подобен покрив за бронята на костенурка?

— Но, сеньор, наистина е така! Предположението, че това е глинен покрив, напоен със смола, почива на огромна заблуда. Аз съм

специалист и ви уверявам, че имаме работа с останките на единствено по рода си палеозооложко същество. Можете да бъдете сигурен!

— Не се преструвайте по такъв смешен начин! Сеньор капитан, арестувайте тези двама тъй наречени немци! Касапина е безобиден. Ще го пуснем да си отиде, защото, ако го задържим при нас, само ще ни пречи. Нека си вземе коня и оръжията и да върви, където иска.

Хирургът не можеше и да мечтае за по-благоприятно решение. Набързо оседла своя кон, взе пушката си и се метна на седлото, за да препусне. Но накъде?

— Брей, че невероятна история! — измърмори той под носа си. — Този немски търсач на кокаляци бил полковник Глотино. Как ли не! Той наистина мислеше скривалището на оръжия за някое вкаменено допотопно животно. Типовете, които ни изненадаха, искат да се съюзят с индианците, за да вдигнат бунт срещу правителството. Негодници са. Споменаха, че имат намерение да убият немеца, а той е добър човек и ми се иска да го спася. Ще трябва да се опитам да намеря Татко Ягуар!

[1] Изразът води началото си от следната случка: след завръщането на Колумб от изследователските му пътешествия негови познати започнали да подхвърлят, че не бил извършил кой знае каква работа. Една вечер той ги събрал и попитал може ли някой от тях да постави на масата едно яйце изправено. Никой не успял. Тогава Колумб ударил и счупил яйцето откъм единия от върховете му и то застанало право. С това Колумб показал, че и за най-простото нещо се иска досетливост. — Б.пр. ↑

[2] *Chinchilla lanigeo*. ↑

[3] Една стъпка — мярка за дължина, равна на 24—40 см. — Б.пр. ↑

[4] Трепанг — сушена морска краставица. — Б.пр. ↑

[5] Холотурии (гр.) — бодлокожи. — Б.пр. ↑

[6] *Que sa-restia* (исп.) — Каква скъпотия! — Б.пр. ↑

[7] Горната забележка е необходима за немския текст, понеже, когато Фрице разговаря с местни жители, тоест на испански, говорът му е правилен. — Б.пр. ↑

[8] Мицел — растителната част у гъбите, представляваща разклонени, преплитащи се влакна, която произвежда оплодителните

органи. — Б.пр. [↑](#)

[\[9\]](#) Ел Брасо Валиенте (исп.) — Храбрата ръка. — Б.пр. [↑](#)

[\[10\]](#) Almacén de pólvora (исп.) — барутен склад. — Б.пр. [↑](#)

6. ПОСЛЕДНИЯТ ИНКА

На около двадесетина километра в северна посока от мястото, където се разигра току-що описаната сцена, отвъд Рио Саладо, е разположена Лагуна Тостадо. Полите на вече споменатата Monte impenetrabile, тоест Непроходима планина^[1], продължават отвъд лагуната. Планинската верига се простира покрай Рио Саладо в северозападна посока и може да се прехвърли само на онези места, където има просеки, образувани случайно от някакви природни сили. Тези просеки представляваха входните порти, през които индианците от Чако предприемаха грабителските си походи към населените области.

Същия ден следобед двама души крачеха бавно, търсейки нещо край гората. Единият от тях, който вървеше начело, бе много стар човек, по чието лице имаше толкова многобройни бръчки и бръчици, че едва ли някой можеше да каже колко са. Изглеждаше, сякаш тялото му се състои само от кожа и кости, ала движенията му бяха тъй енергични и сигурни, че човек можеше да го помисли за значително по-млад, отколкото бе в действителност. Облеклото му се състоеше от дълги панталони, направени от мека щавена кожа и къса риза от същата материя. Ризата му бе пристегната над хълбоците от тесен колан, в който беше затъкнат нож. Краката му бяха обути в ниски обувки, прилични на сандали, явно правени от самия него. На праметнат през рамото му ремък висеше голям рог за барут, кожена торбичка с олово и железен калъп за отливане на куршуми. Старецът не носеше шапка, но главата му бе покрита с гъста и дълга, блестяща като сребро коса, която се спускаше по гърба му чак до пояса. Затова пък по лицето му нямаше и следа от брада. На гърба си носеше нещо като ловна чанта, направена от кожата на пума, а в ръката си държеше тежка едноцевна пушка.

Другият бе облечен и въоръжен също като стареца, с подобна чанта на гръб, а и неговата коса стигаше чак до кръста, обаче във всяко друго отношение се отличаваше от него, защото беше най-много

осемнайсетгодишен младеж, не много висок, ала як и широкоплещест, чиито движения издаваха необикновена ловкост. Имаше гарвановочерна коса. Лицето му бе младежки свежо и поруменяло от ходенето. Макар човек да имаше основание да смята, че и той като стареца е червенокож, все пак по някои особености във външността му би могло да се заключи, че младежът не е индианец. Тъмните му очи не бяха малко косо разположени, а липсваха и изпъкналите скули. Устните му бяха изящно изваяни, а малкият му нос в никакъв случай нямаше леко сплеснатата форма, свойствена за носовете на индианците от Южна Америка, по-скоро имаше благородни линии, беше тесен и леко извит. Вярно, че лицето му бе загоряло от слънцето, но първоначално положително е имало много по-светъл цвят, отколкото лицата на обикновените индианци.

Двамата вървяха между водите на лагуната и края на гората и оглеждаха внимателно дърветата. Ето че младежът вдигна ръка, посочи напред и каза на диалекта калчаки от езика кечуа:

— Погледни, Ансиано, изглежда, че е онова дърво. Помня много добре, че беше омбу със същата височина.

От обстоятелството, че младежът си служеше с този език, можеше да се заключи, че е родом от друго място. Омбу, „*Phytolacca dioeca*“, е огромно дърво, чиито листа имат голяма прилика с листата на черницата. Най-забележителното в него е стеблото му — дебела дървесна маса с размерите на огромен дъб, която се разширява бързо в долната си част и се разделя на дебели въздушни корени. Те правят първо няколко извивки над земята и едва тогава потъват в нея. Хората обикновено сядат на тези корени, когато пожелаят да използват сянката на широката му корона. Ала това огромно стебло има толкова трошлива дървесина, че при удар тя се рони като прахан. Ето защо дървото омбу не може да се използва за нищо, дървесината му е негодна даже и за горивен материал. Хората го засаждат само заради сянката, която прави.

— Може да си прав, повелителю — отговори старецът на същия език. — Дървото омбу, под което закопахме нашите вещи, преди да посетим земите на испанците, много приличаше на това. Нека проверим!

Старецът нарече младежа „повелителю“, нещо съвършено необикновено за индианските обичаи. Изглежда, двамата бяха в доста

странни отношения помежду си. Те се отправиха към дървото, спряха под клоните му и сложиха на земята ловните чанти и пушките си. После старецът огледа земята. Посочвайки към едно място, където тревата бе останала доста хилава, той каза:

— Предположението ти е вярно, повелителю. Намираме се на търсеното от нас място. Понеже тук разкопахме земята, тревата не е израснала както трябва. Ще потърся нещата. Дано някой не ги е открил!

Той коленичи и извади ножа си, за да разкопае почвата. Младежът се нагани да стори същото, обаче старецът го помоли:

— Остави, повелителю! Ти си създаден, за да властваш, а не да вършиш работата на подчинените си.

— Въпреки това ще ти помогна, драги Ансиано. Нали знаеш, че го правя с удоволствие, защото ти остаря, а аз съм млад.

Но Ансиано го избута леко с ръка и отвърна:

— Остарял ли съм? Все още не съм стар. Имам само една година над стоте. А моите деди са били къде-къде по-възрастни.

Докато копаяше усърдно, старецът продължи:

— Да, далеч над стоте! Баща ми достигна сто и десет, дядо ми — сто и единайсет, а неговият баща доживя дори до сто и дваисет години. А пък предшественикът му е бил човекът, спасил твоите прародители от ръцете на испанците, когато те убили великия инка Атауалпа и искали да затрият цялото му семейство. Хаукаропора се е казвал онзи твой божествен праотец и същото име получи и ти. Той е бил най-малкият син на Атауалпа и се е родил в далечен край, така че Писаро, убиецът, не знаел нищо за неговото съществуване. Нашето велико царство било разрушено с огън и меч, с коварство, измама и предателство. Казват, че инките били измрели, но ти си жив, последният от синовете на слънцето, и ще дойде време, когато ще накажеш испанците и ще си възвърнеш царството.

Хаукаропора се беше излегнал в тревата и подпрял глава на дланта си, слушаше думите на стареца. Лицето му бе придобило скръбно и меланхолично изражение. Щом Ансиано замлъкна, той въздъхна и каза:

— Толкова пъти си ми го казвал, но не го вярвам. Във всичко ти вярвам, ала само в този случай — не.

— Какво? Не вярваш, че си инка, син на слънцето? — попита старецът учудено.

— В това ти вярвам, защото си ми го доказал, а и аз имам в себе си някакво неопределено чувство, което ми нашепва, че не съм като другите. Но не мога да повярвам, че царството на моите деди би могло отново да се възроди.

Тогава старецът се изправи на крака и отговори с тържествен глас:

— Но ти си длъжен, ти трябва да вярваш, защото има една справедливост, която наказва всеки грях, всяко злодейство и възвръща на невинните каквото им е отнето. Ти отново ще основеш царството на дедите си. Аз ти го казвам, а моята дума е винаги като клетва. Нито един човек не подозира кой си ти, понеже сме го запазили в тайна. Само когато сме сами, си служим с езика на нашите прадеди и те наричам повелител. Има ли при нас други хора, тогава аз ставам беден индианец, а ти — мой внук. Но ще удари часът, когато тази тайна ще бъде разбулена.

— Ала без никакъв успех, дядо! Пожелах да опозная земите и градовете на испанците и ти ме измъкна от моето уединение и ме поведе на изток. Видях градовете, пампасите и жителите им, и сега, когато се връщам, вече знам, че надеждите ни никога няма да се сбъднат.

— Никога ли? Защо?

— Защото онези хора са много силни и хитри, а ние нямаме никакви средства, за да подедем борбата и да я доведем до победен край.

— Силни и хитри! — изсмя се старецът дрезгаво. — Те използват силата си, за да се разкъсват помежду си, а хитростта им не е нищо друго освен коварство, което унищожавя самите тях. Нима в страната няма постоянно бунтове? Почакай още малко и тогава хората ще закопнеят за някой избавител, а избавителят ще бъдеш ти, повелителю.

— Откъде ще взема войници, за да победя?

— Всички червенокожи мъже ще бъдат с теб!

— А откъде ще намеря пари, необходими на всеки военен предводител? Червенокожите народи са бедни.

— Но ти си богат, богат като никой друг!

— Аз? Богат? — попита младежът невярващо.

— Да, богат, безмерно богат — отвърна старецът. И като тупна с длан по ловната си чанта, продължи: — Ей тук нося завещанието на върховния инка, чийто единствен и законен наследник си ти. Откакто баща ти умря, то е все у мен и ще го отворя, когато му дойде времето. Но погледни, повелителю, дупката е разкопана и оръжията ни се показва.

Той беше изхвърлил пръстта навън и започна да вади предметите от ямата. В нея имаше два кожени колчана, пълни със стрели, две дълги копия и два лъка, единият от които, направен изцяло от прозрачно рогово вещество, бе с непозната и странна изработка. Най-накрая Ансиано измъкна и един черен боздуган, който, изглежда, беше от лакирано желязо. Всеки от двамата се въоръжи с по едно копие, колчан и лък. Младият инка взе лъка, изработен от рогов материал, който на дължина достигаше почти два метра. Освен това негов бе и боздуганът. Той го окачи на пояса си, и то от лявата страна, на мястото, където обичайно се носи сабя. Начинът, по който боравеше с боздугана, пораждаше предположението, че е доста тежък.

Старецът се изправи. Той кимна сериозно на младежа и каза:

— Този лък и този хуманчуай са единствените предмети, преминали в ръцете ти от синовете на слънцето. Обичай ги и ги цени, повелителю! Преди малко рече, че си бил беден. Затова ще ти кажа нещо, което досега съм пазил в тайна. Във войската на синовете на слънцето върховният инка, както и всеки военачалник, е носил освен другите си оръжия и един тежък назъбен боздуган, наричан хуманчуай. Обикновените воители са имали бойни секири от бронз. Боздуганът на пълководците е бил сребърен, а боздуганът на върховния инка е бил от чисто злато. Този хуманчуай, който виси на пояса ти, е бил собственост на такъв инка. Направен е от самородно злато.

— От злато? — попита учуденият младеж, който взе боздугана и започна да го оглежда. — Но той е тъмен като желязо!

— Понеже е покрит с тънък слой лак. Засега по теб все още не бива да се вижда оръжие със златен блясък. Но по-късно то ще осветява в ръката ти пътя на твоите воители. Било е спасено по време на бягството на прадедите ти.

— Даже и да е златен този боздуган — поклати глава младежът, — той вече не е опасен за никой неприятел. Сега оръжията

са много по-различни от оръжията по онова време! Какво са хиляда боздугана срещу петдесет пушки или едно-единствено оръдие! Откакто купи в Монтевидео тези две пушки, знам колко слаби са били нашите досегашни оръжия.

— Не мисли така! Шумът на барута те издава на твоя неприятел, а стрелата е мълчалива. С нея можеш да избиеш мнозина, преди да разберат къде се намираш. Но да вървим, повелителю, за да се доберем вечерта до място с вода, където ще можем да утолим жаждата си!

Преди месеци, когато напускаха дивите местности, двамата бяха закопали тук оръжията си с изключение на ножовете и сега отново ги изровиха. Тъй като не счетоха за необходимо да заринат дупката, те я оставиха да зее и продължиха прекъснатото си странстване. Нямаха коне. Завръщаха се пеша в своята далечна родина.

Напускайки лагуната, те поеха пак пътя си покрай гората. Имаха да носят твърде много неща, обаче това никак не се отразяваше върху бързината на крачките им. Старецът, надхвърлил стоте, вървеше бодро до спътника си, като млад трийсетгодишен мъж. Младежът го бе нарекъл „Ансиано“, една испанска дума, означаваща „много стар човек“, „старец“. Впрочем известно е, че сред индианците в Кордилерите често се срещат хора, които са прехвърлили стоте години.

Там, където вървяха двамата, гората се отдалечаваше от реката, така че помежду двете оставаха обширни поляни, по чиито ниски треви можеше лесно да се върви. Те затърсиха някоя от споменатите вече естествени просеки в гората, за да се отправят в друга посока. След около два часа достигнаха една от тях, която, изглежда, водеше право на север. Беше тясна и ширината ѝ възлизаше най-много на четиридесет крачки. Двамата тръгнаха по нея.

Но не бяха изминали голямо разстояние, когато инката, който имаше все пак по-остро зрение от стареца, изведнъж хвана Ансиано за ръката и бързо го издърпа настрана между дърветата.

— Какво правиш? Какво има? — попита старецът. — Забеляза ли нещо? Може би животно, което ще застреляме, за да се сдобием с прясно месо, а?

— Видях не само едно животно, а много — отговори Хаукаропора. — Точно пред нас на поляната забелязах коне и хора.

— Кои ли може да са? Какво ли търсят тук? Колко бяха?

— Не знам, защото ги зърнах само за миг, а после трябваше да се скрием.

— Умно постъпи, повелителю. Намираме се на територията на абипоните. Трябва да бъдем извънредно предпазливи. Какво правеха онези? Към нас ли яздеха, или в обратна посока?

— Не яздеха, ами лагеруваха.

— Тогава ще се промъкна натам, за да ги наблюдавам.

— Нека отида аз, драги Ансиано! Опасността е твърде голяма, а ти си толкова стар.

— Не съм чак толкоз стар, пък и ти си прекалено млад за подобна работа. Как бих могъл, повелителю, да те оставя да се отправиш към такава опасност!

— Тогава да вървим двамата!

— Не. Един е достатъчен, а двама са много.

Те поспориха още, понеже всеки искаше да поеме риска върху себе си. Но воден от голямата си любов, старецът наложи своята воля и се отдалечи. Измина може би около половин час, докато се завърне. Той се появи пълзешком и съобщи:

— Действително са абипони. Преброих петдесет коня и също толкова хора.

— Откъде ли са взели конете?

— Крадени са, разбира се.

— Как бяха въоръжени?

— С копия, лъкове, стрели и цеви за издухване на малките отровни стрели.

— Значи имат отровни стрели и ще трябва да сме внимателни. Какво ще правим? Можем ли да минем покрай тях?

— Не. Горската просека е твърде тясна.

— Тогава ще се промъкнем между дърветата край лагера им.

— И това не става. Гората е непроходима. Пълзящите растения образуват такъв гъсталак, че преминаването през него е невъзможно. Дори не успях да се промъкна покрай първите дървета, за да преброя точно хората.

— Значи не можем да продължим напред, така ли?

— Не. Трябва да се върнем и да потърсим друга просека в гората. Ела, повелителю!

Те се отправиха обратно и вървяха, докато отново достигнаха тревистата равнина, а после закрачиха покрай леса в предишната посока. След известно време гората извиваше на север, но те пресякоха направо, минавайки през образуваща полукръг равнина. Половината от следобеда бе превалила и слънцето беше слязло вече доста ниско над западния хоризонт.

Докато прекосяваха откритата савана, изведнъж вляво от себе си, тоест на юг и в посока на реката, те забелязаха самотен ездач, който приближаваше в бърз карьер. Същевременно двамата видяха в тревата пред краката си тъмна линия, една широка диря, водеща на северозапад, която, изглежда, следваше и конникът. Те се спряха замислено.

— Какво да правим? — попита инката. — Ще избегнем ли срещата?

— Невъзможно е — обади се старият. — Той е по-бърз от нас и ще ни настигне. Впрочем няма защо да се страхуваме от един-единствен човек.

— Даже и ако е от племето на абипоните?

— И тогава, защото, докато ги доведе тук, ние ще сме вече далеч. Впрочем, доколкото мога да различа, струва ми се, че той е бял.

Разбира се, и ездачът ги беше забелязал и се насочи към тях. Щом се приближи, той спря коня си, поздрави и попита на испански:

— Сеньори, ще ми кажете ли откъде идвате?

— От Парана — отвърна учтиво Ансиано на същия език.

— А накъде сте се отправили?

— През Гран Чако нагоре към планините.

— Кои сте вие?

— Индианци, които не са на ничия страна и живеят в мир с белите.

— Това ме радва. Аз съм доктор Пармесан Руи ел Иберия де Саргуна и Кастелгуардианте.

— Много дълго, а вероятно и много знатно име, нали, сеньор?

— Да. Произхождам от древна Кастилия, където прадедите ми са живели в дворци и замъци. Но тъй като сте се отправили през Чако към планините, ми хрумна... да не би да сте от хората на Татко Ягуар?

— Татко Ягуар? Нима този прочут мъж е наблизко?

— Ами да. Търся го. Мисля, че дирята, която виждате пред себе си, е негова. Значи не сте от отряда му?

— Не. Но много ще се радваме, ако можем да се срещнем с него. Сигурно би ни разрешил да се присъединим към хората му. И тъй, вие мислите, че тези следи са оставени от Татко Ягуар?

— Да. Веднъж бяхме открили вече дирята му, но не продължихме веднага по нея, защото спряхме при някакво допотопно животно. А после, когато ми потрѣбва, дирята беше изчезнала. Но покъсно се добрах до едно място, където Татко Ягуар сигурно е спирал за известно време, защото оттам нататък следите отново се виждаха.

— Тогава ви молим да ни разрешите заедно да го последваме!

— С удоволствие, стига да не вървите много бавно, защото нямам време за губене.

— Ние тичаме бързо.

— Тогава да тръгваме!

Той подкара коня си в доста бърз ход, но индианците бяха толкова добри бегачи, че не им бе трудно да не изостават. Същевременно, оглеждайки ги по-внимателно от преди, дон Пармесан каза:

— Сеньори, вече знаете името ми. Мога ли и аз да науча как да се обръщам към вас?

— Казвам се Ансиано, а името на моя внук е Хаукаропора. На когото името му се стори дълго, го нарича обикновено само Хаука.

— И аз ще правя така, понеже последните три срички претърпяват в случая една ампутация, а аз обичам подобни операции, защото съм хирург. Какво ще кажете за оперативното отстраняване на капачката на коляното? Ще може ли след това болният да ходи?

— Едва ли, сеньор.

— Едва ли? Дори много лесно, сеньор Ансиано. Само трябва човек да умее да го направи правилно. Едно рязане навреме и по правилата. На мен сигурно ще ми се удаде, понеже, както е известно, аз отсичам всичко, всичко!

Старецът отметна с ръка дългата си коса от челото и погледна хирурга с известно смущение, защото не знаеше какво да мисли след подобни думи. Дон Пармесан забеляза това и попита:

— Може би не ми вярвате? О, извършвал съм такива операции, при които е било цяло блаженство да слушаш как работи трионът за

рязане на кости! А какво мислите за уродливо извитото навътре стъпало? Може ли да бъде излекувано чрез операция?

— За съжаление не мога да кажа, сеньор.

— Не съм сеньор, а дон! Такъв благородник като мен хората наричат дон. И тъй, казвайте ми просто дон Пармесан. Както изглежда, ваша милост познава Татко Ягуар, а?

— Да.

— Радвам се! Мислите ли, че ще прояви готовност да спаси двама сеньори германци?

— Германци? Какво значи това?

— Ами хора от Германия.

— Не съм я чувал тази дума.

— Тогава, изглежда, че географските ви познания са в доста окаяно състояние, сеньор Ансиано. Германия е страна, която се намира отвъд океана, западно от Испания, северно от Русия, източно от Англия и на юг от Италия. Това са границите ѝ. Тамошните хора са пощурели да изкопават гигантски животни. Тъкмо при подобна работа ни спипаха абипоните.

— Абипоните ли? Къде стана това?

— Отвъд Рио Саладо, но от тази страна на Лагуна Поронгос.

— И там ли е имало абипони? Странно! Колко бяха?

— Може би петдесетина.

— Точно толкова, колкото видяхме и ние.

— Къде?

— Ей там, зад нас, в гората.

— Не е на добро. Да не би тези типове да кроят някое нападение? Много ми се иска да намеря Татко Ягуар, за да бъдат спасени немца и слугата му в най-скоро време.

Той разказа на двамата приключението си. Междувременно пак бяха достигнали гората и дирята, следвана от тях, ги поведе покрай дърветата, докато гората се отдръпна малко назад, образувайки неголяма поляна, пред която те се спряха изненадани, защото там пасяха над дваисет коня, а наоколо в най-различни групи бяха налягали същият брой мъже. Щом съзряха новодошлите, те наскочаха от земята, а един от тях, който имаше великанско телосложение и гъста бяла брада, се приближи.

— Този е Татко Ягуар — прошепна Ансиано на хирурга.

Сега великанът имаше много по-различен външен вид, отколкото в Буенос Айрес. В града беше носил изискан костюм, кроен по френска мода, докато тук в кожените дрехи и високите ботуши изглеждаше съвсем иначе. Отначало той сякаш не забеляза хирурга, а се обърна към спътниците му, и подавайки им и двете си ръце, видимо зарадван, извика:

— Ансиано и Хаука! Тук долу, в Чако! Но какво ви накара да се спуснете от вашите планини и каква случайност ви води тъкмо днес насам?

Те му стиснаха ръцете и Ансиано отговори:

— За това ще говорим по-късно, сеньор. Сега има по-важни неща. Ще трябва да спасите двама пленени мъже.

— Какво? Да спася двама пленници ли? Кой са те?

— Дон Пармесан ще ви каже.

Татко Ягуар се обърна към хирурга. Ъгълчетата на очите му се поприсвиха недоволно, докато казваше:

— Дон Пармесан ли? Чувал съм вече това име и ми се струва, че съм ви и виждал. Не ви ли наричат понякога и Касапина?

— Да — отвърна запитаният, — но не позволявам да ми прикачат това име. Аз съм доктор Пармесан Руи ел Иберио де Саргуна и Каст...

— Достатъчно! — прекъсна го Татко Ягуар. — Ще ми кажете ли кои са хората, нуждаещи се от помощта ми?

— Двама немски сеньори.

— Немци ли? Нима е възможно?

— Да. Канеха се да ви последват, за да търсят прастари животни в Чако.

— Прастари животни? Да не би да искате да кажете допотопни? — попита великанът и повдигна вежди в недоволно очакване.

— Да, допотопни. Така е. Беше някаква гигантохелония.

— Не съм чувал досега това име, но моят латински ми казва, че вероятно става въпрос за някоя гигантска костенурка.

— Правилно, сеньор! Заловиха ни точно при черупката на костенурката.

— А как се казват немците?

— Само дявол може да запомни подобни имена! Единият от тях е доктор, а другият му е слуга.

— Доктор Моргенщерн?

— Да, да, тъй звучеше.

— И Фрице Кизевевер?

— Точно тъй, точно тъй! Кизе... беше Кизе.

— Ама че хора! Мисля, че от Буенос Айрес дотук непрекъснато са тичали по петите ми!

— Не е било точно така, защото първо са пътували с параход и след това от Санта Фе са ви последвали на коне. Този доктор Мор... Мор... или както му беше там името, е много мил сеньор, обаче си има някакви чудновати приумици. С него може да се говори само за животински кости и нищо друго не го интересува. Например изобщо не иска да чува за хирургия, а все пак тя е най-обширното поле за действие, което може да съществува. Какво ще кажете за една операция на тумор в езика при усложнения с полипи в носа? Сигурно би било...

— Я оставете туморите и полипите! — прекъсна го Татко Ягуар. — Разкажете ми накратко какво се случи!

Хирургът последва поканата му. Докато говореше, спътниците на Татко Ягуар се приближиха, за да чуят разказа. Всички имаха яки фигури и явно си личеше, че бяха преживели немалко и сигурно нямаше да се изплашат от никакви трудности и опасности. Тримата мъже, които бяха заедно с Татко Ягуар в Буенос Айрес, също се намираха тук. И те правеха съвсем друго впечатление от преди, когато носеха вечерни костюми. Никой не искаше да говори, преди предводителят им да беше взел думата. Минута-две Татко Ягуар гледа замислено пред себе си, после без предисловия се обърна към един от другарите си и го попита:

— Какво ще кажеш, Херонимо? Намисли ли вече какво да правим?

Херонимо не беше твърде висок, ала много широкоплещест, с голяма гъста черна брада и ястребов нос със значителни размери. Можеше да бъде взет за прототип на разбойнически главатар, но всъщност бе много честен човек и любимец на Татко Ягуар. Той повдигна леко рамене и каза:

— Преди всичко важното е дали мислиш да се заемеш с освобождаването на тези непредпазливи хора, или не.

— Трябва да ги измъкнем от капана, в който са попаднали. Те са мои съотечественици. Може би сто пъти казах на доктор Моргенщерн, че няма да го взема със себе си, и не можех изобщо да предположа, че въпреки това ще ме последва. Едно малко наказание не би могло да му навреди, но непременно трябва да го освободя, иначе приликата му с полковника, когото никога не съм виждал, може да се окаже съдбоносна за него.

— Тогава се пита дали абипоните са все още там. Ако е така, просто яхваме конете и отиваме на онова място.

— Едва ли са още там — намеси се старият Ансиано. — Сеньорите ще ме извинят, че си позволявам тази забележка, но не я правя без основание.

Той разказа за видяните от него абипони и описа мястото, където се беше промъкнал до тях.

— Имаше ли при тях бели? — попита Татко Ягуар.

— Не.

— Въпреки това съм почти сигурен, че двата индиански отряда действат заедно и имат една и съща цел. Много вероятно е да става въпрос за някое въстание. Ще накарат абипоните да се разбунтуват. Направили са тайни складове, за да могат да ги въоръжат достатъчно добре. Доктор Моргенщерн е взел защитния покрив на подобно скривалище за гръбния щит на своята приказна гигантохелония. Дори и да се убедят, че той не е полковникът, Моргенщерн е видял и чул толкова много, че това твърде лесно може да ги накара завинаги да му затворят устата. В тази страна човешкият живот не струва нищо, а пък животът на чужденеца е още по-евтин от живота на местния жител. И Антонио Перильо ли беше с тях? Този бикоборец е всеизвестен негодник, значи и той е замесен в бунта. С него имам сметки за уреждане. Капитан Пелехо е предател. А третият? Кой е той? Как го наричаха?

— Не знам как се казва, защото не споменаха името му — отговори хирургът.

— Опишете ми го!

— Беше висок и имаше яка фигура, макар и не чак като вашата, сеньор Ягуар.

— Възрастен ли е, или млад?

— По-възрастен от останалите.

— Каква роля ви се струваше, че играе?

— Изглежда, беше най-важният измежду всички. Говореше тъй, сякаш той бе човекът, който има правото да заповядва.

— А не успяхте ли да разберете дали е офицер, естансиеро, гаучо или нещо друго?

— Не. Изглеждаше като човек, който е все на открито, като някой йербатеро, каскарилиеро или пък гамбус...

Той млъкна и се замисли, сякаш му бе хрумнало нещо важно.

— Защо не продължите! Да не би да искате да кажете „гамбусино“?

— Да, да, гамбусино. Сега се сетих, че капитанът го нарече най-великия гамбусино.

— Най-великия гамбусино! — намеси се Херонимо. — Да не би да е самият Бенито Пахаро, на когото са дали името Ел Гамбусино Маестро?

— Възможно е — отвърна Татко Ягуар. — Не съм срещал досега този човек, но съм чувал, че бил висок и силен. Е, положително ще разберем с кого си имаме работа, защото твърдо съм решил да осуеят плановите на тези сеньори. Канят се да вдигат бунт срещу Митре, един генерал, когото много уважавам и ценя. Дори само заради това бих искал да си поговоря малко с тях. На всичко отгоре са посегнали и на мои сънародници. Надявам се, че ще тръгнете заедно с мен и няма да ме изоставите!

— Няма, няма! — завикаха хората наоколо.

— Тогава ще ви кажа какво мисля да направим. Двата индиански отряда имат връзка помежду си. Индианците, които са пленили немците, ще се присъединят към другия отряд, и то най-вероятно още днес. Ще лагеруват на мястото, където сеньор Ансиано е наблюдавал червенокожите, и пленниците, разбира се, ще бъдат при тях. Сега ще препуснем натам и ще пристигнем след мръкване. Въпреки тъмнината ще намерим горската просека, а после ще ни водят лагерните огньове. Засега все още не знам как ще постъпим, за да освободим пленниците. Но след като се промъкна до тях и огледам как стоят нещата, сигурно лесно ще се разбере по какъв начин трябва да действаме! И така, ставайте и на конете!

[1] Има се предвид гората, покрила планината. Б.изд. ↑

7. НОЩНО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

Слънцето вече докосваше хоризонта, когато мъжете оседлаха конете си. Ансиано и Хаука бяха дошли пеша, следователно бяха принудени да се метнат зад гърба на други двама ездачи. Антон, племенникът на банкера, веднага почувства симпатия към младия красив инка. Той се приближи до него и по испански маниер най-любезно му каза:

— Сеньор, ще се наложи да яздите заедно с някой друг. Мога ли да ви предложа място на моя кон?

По сериозното лице на инката, на което обикновено се наблюдаваше меланхоличния израз, присъщ на южноамериканските индианци, се появи дружелюбна усмивка на благодарност и той отговори:

— Ще ви бъда в тежест, сеньор, но приемам предложението ви. Може би ще имам възможност да ви направя някаква друга услуга. Казвам се Хаука. А как е вашето име?

— Наричат ме Антонио. Няма да ми пречите. Напротив, радвам се, че ще яздя заедно с вас. Сигурно вие се чувствате на коня по-добре от мен. Затова ви моля да ми отстъпите седлото.

Той се метна на седлото, а Хаука пъргаво скочи зад него на коня. Ансиано пък се присъедини към един от другите ездачи. После тръгнаха покрай гората по същия път, по който бяха дошли двамата индианци. Слънцето се скри зад хоризонта и след краткия здрач настъпи вечерта.

Старият Ансиано и неговият „събрат по седло“ яздеха начело заедно с Татко Ягуар. Следваха ги Антон Енгелхард и младият инка с Херонимо, любимеца на Татко Ягуар. Хората се стараеха да избягват всякакъв шум и понеже почвата бе мека и тревиста, конският тропот не достигаше надалеч. Само от време на време се разнасяше пръхтенето на някой кон. Продължиха да се придвижват напред, докато Ансиано спря коня и за да го разберат и останалите, с приглушен глас попита инката на испански:

— Мисля, че просеката е съвсем наблизно. Какво ще кажеш, сине мой?

— Тъкмо исках да ти обърна внимание, дядо — отвърна младежът, — че въпреки тъмнината вляво виждам високо лаврово дърво, което ми направи впечатление, когато излизахме от просеката. То се издига съвсем близо до нея.

— Тогава трябва да слезем от конете и да ги отведем малко назад. Пръхтенето им може да ни издаде. Не знаем дали вторият отряд, където са пленниците, е вече тук, или ще пристигне след време.

Тези думи показаха, че старецът е много предпазлив, и понеже Татко Ягуар не възрази, мъжете се върнаха малко назад и едва тогава слязоха от седлата, за да завържат конете си за храстите и дърветата в самия край на гората. В това време се разнесе тихият, но доловим за всички глас на младия индианец:

— Тихо, сеньори, чувам нещо!

Никой не помръдваше. Инката беше легнал на земята и притискаше ухо в нея.

— Приближават се конници — съобщи той. — Погрижете се конете да не пръхтят.

Всеки застана до своето животно, за да покрие ноздрите му с длан. Най-напред доловиха заглушения от тревата тропот на конете им. После чуха и гласовете на онези, които разговаряха помежду си. Задаваха се отдясно, откъм реката, и яздеха към гората.

— Във вярна посока ли ни водиш, Храбра ръка? — разнесе се нечий въпрос. — Не е никакво удоволствие посред нощ да търсиш тесен проход в гората.

— Това е Антонио Перильо — прошепна Татко Ягуар на своя приятел Херонимо. — Познавам гласа му.

— Знам всяка педя земя в тази местност — отвърна някой на завален, но разбираем испански. — Не сме се отклонили ни най-малко от верния път. Там, където гората се разделя, се издига високо лаврово дърво. Съвсем скоро трябва да го видим.

В момента ездачите бяха толкова близо, че въпреки доста голямата тъмнина можеха да различат отделните дървета.

— Ето го леса — извика същият глас, — а ето го и лавровото дърво. Виждате, че съм се движил като по конец. Направим ли няколко крачки надясно, ще се натъкнем на просеката.

Те се отклониха в указаната посока и се изгубиха.

— Колко добре сторихме, че не спряхме при лавровото дърво! — каза Херонимо. — Иначе щяха да ни изненадат. Какво ще правим сега?

— Ще чакаме! — отвърна Татко Ягуар. — Не можем да действаме, преди единият отряд да се е присъединил към другия и преди всички да са се разположили за нощуване. Разпозна ли втория глас, който чухме?

— Наистина ми се стори, сякаш съм го чувал някога, но не знам къде и кога.

— Тогава ще ти кажа. Онзи, който отговори на Антонио Перильо и е запознат толкова добре с пътя, не е никой друг освен Ел Брасо Валиенте. Храбрата ръка, вождът на абипоните.

— Карамба! Вярно, сега си спомних. Беше гласът на Храбрата ръка. Вече неколкратно сме разговаряли с него. Значи той е пленил немците! Няма да ги освободи доброволно!

— Няма. По-рано бяхме приятели с него. Тогава щеше да ги пусне заради мен. Но сега и през ум няма да му мине подобна мисъл.

— В такъв случай ще го принудим!

— На първо време няма да го принуждаваме и няма да употребяваме насилие. Защо да проливаме кръв, ако чрез хитрост бихме могли да постигнем целта си много по-сигурно и без никакви жертви?

— Значи си на мнение, че трябва тайно да ги измъкнем?

— Поне ще се опитаме. Всичко зависи от това, каква е околността и по какъв начин са се разположили на лагер.

— И ако успеем? После какво?

— После спокойно си продължаваме пътя.

— Тъй! А не мислиш ли за бунта, който подготвят?

— В същност той не ни засяга.

— О, засяга ни! Ние сме добри и верни поданици на президента. Нима спокойно ще гледаме как го свалят, а може би и убиват?

— Чак дотам няма да се стигне. Вярно, че не знам кой е начело на тези метежници, но в никой случай не е човек, който може да се мери с Митре.

— Възможно, дори много вероятно, но дори да предположим, че бунтът бъде смазан, все пак е сигурно, че ще струва живота и

имуществото на много хора. Следователно нямаме право тайно да офейкаме, а трябва да дадем на тези негодници суров урок.

— Това може да стане само като употребим оръжията си, нали?

— Да. Ще застреляме неколцина от тях.

— Не. Няма да направя подобно нещо. Не убивам хора, ако не е крайно наложително.

— Ето пак един от онези възгледи, които донесе от Севера. Съжаляваш тамошните червенокожи племена, осъдени да загинат тъй мизерно. Може би си прав по отношение на тях, защото наистина е жалко за храбрите дръзки мъже, за които си ни разказвал. Но нашите южноамерикански индианци нямат тези добродетели, те са подли, страхливи и коварни. Изскачат от горите през нощта, за да крадат и избиват спящите хора. Но окажат ли им съпротива или пък ако самите те бъдат нападнати, побягват като бити кучета. Хора, които стрелят с отровни стрели, не могат да бъдат нито уважавани, нито съжалявани. Действително ме сърбят ръцете да им покажа какво означава да направиш Татко Ягуар и мъжете му свои врагове.

— Нека те сърбят! Засега ще се радваме, ако успеем да освободим двамината невинни. Свършим ли тази работа, после ще видим какво още е необходимо да направим.

— Колко хора ще вземеш със себе си?

— Засега само теб. Другите остават тук. Колкото сме по-малко, толкова по-трудно ще ни забележат.

Разговорът бе воден на достатъчно висок глас, за да чуят всички последното нареждане, но и бездруго никой не смяташе да възразява. Всъщност групата нямаше предводител в истинския смисъл на думата и всеки се ползваше със същите права като останалите, но личността на Татко Ягуар, който превъзхождаше другите не само физически, но и духовно, все пак имаше такова влияние, че всички мълчаливо го признаваха за свой водач, комуто бяха длъжни да се подчиняват.

И така, чрез мълчанието си хората му изразиха съгласие с неговите думи. Но един друг човек възрази и това беше старият Ансиано. Той каза:

— Сеньор, защо искате да тръгнете сами? Вземете мен и моя внук! Познавате ни и знаете, че от нас няма да имате вреда!

Татко Ягуар помълча замислено минута-две, а после каза:

— Да, познавам ви. Умеете да се промъквате незабелязано до дивата лама и да ловите кондорите почти в самите им гнезда. Вярно, че не съм виждал още дали можете да се приближите тайно до някой човек, но сега е нощ, а абипоните нямат толкова изострени сетива като сиусите, апачите или команчите от Северна Америка. Освен това тъкмо вие двамата знаете къде лагеруват онези хора. И тъй, ще дойдете с нас. Пригответе се!

— Пушките ли да вземем, или копията и стрелите?

— Само ножовете. Няма да стреляме, а ако ни нападне някой, ножовете ни ще са достатъчни за отбрана.

Двамата индианци оставиха на земята оръжията си, а също и ловните чанти от кожа на пума, за да бъдат движенията им леки и свободни.

— Ами дългите ви коси? — обади се Татко Ягуар. — Ще се промъкваме между и под храсталаци, тръни и пълзящи растения. Ще се заплетете някъде.

Вместо отговор Ансиано раздели косата си на две, прехвърли я отпред и я завърза на възел под брадичката си. Инката постъпи с косата си по същия начин, след което тръгнаха.

Начело вървеше Ансиано. Щом стигнаха до лавровото дърво, те свиха наляво, където започваше горската просека. Докато крачеха тихо в тъмнината, инката прошепна на Татко Ягуар:

— Сеньор, мислите ли, че ще ви се удаде да освободите тези хора?

— Да, ако сега не успеем с хитрост, по-късно ще успеем със сила.

— В такъв случай ще е необходимо да си набавим и още нещо.

— Какво?

— Конне.

— Очаквах да го кажеш, млади ми хитри приятелю. Нуждаем се от четири коня.

— Да. За двамата ви съотечественици, за Ансиано и за мен. Измъкнете с Херонимо хората, а аз и Ансиано ще се заемем с животните!

— Не бързай толкова! Засега не можем да правим подобно разпределение. Трябва да се ръководим от обстоятелствата, които ще заварим.

Продължиха безмълвно напред. След известно време пред тях се появи светлина. Налагаше се да бъдат още по-предпазливи, отколкото досега, и се придържаха толкова близо до дърветата по края на просеката, че сянката им ги скриваше изцяло.

Вече споменахме, че ширината на просеката не бе голяма, но там, откъдето идваше светлината, гората отстъпваше надясно и образуваше малка поляна, заобиколена от много нагъсто растящи дървета и храсталаци. При входа към тази поляна и надясно в дъното пасяха конете. На преден план отляво се бяха разположили хората край няколко огъня, понеже се бе застудило. Разликата между дневните и нощните температури в онези области често възлиза на десет, понякога дори на повече от двайсет градуса по Целзий.

Четиримата бяха легнали на земята, и пълзейки на крака и ръце, се приближаваха към лагера. Сега начело беше Татко Ягуар, а не Ансиано. Тяхното облекло, потъмняло от слънцето, вятъра и дъждовете, напълно се сливаше със заобикалящата ги околност. Само дългата сива коса на стареца можеше да ги издаде, ако бяха тръгнали на разузнаване в Северна Америка срещу тамошните индианци или бели ловци. Ала хората, с които в случая имаха работа, не притежаваха толкова остро зрение.

Ето че достигнаха извивката на гората. Най-близо пасящият кон се намираше едва на шест крачки от Татко Ягуар. Животното трябваше да е видяло или поне да е надушило чуждите хора, но то размахваше опашка и силно движеше уши насам-натам, без да издава какъвто и да е звук, означаващ подозрение или предупреждение.

— Глупаво същество! — промълви немецът на Херонимо. — Всеки кон на команчите щеше да пръхти толкова силно и тъй очебийно щеше да се отдръпне назад, че несъмнено щяхме да бъдем открити. Но въпреки това тези типове би трябвало да забележат, че движи опашката си по начин, който говори за нещо необичайно. Задачата ни ще е лека.

— И аз мисля така — обади се другият. — Виждаш ли какво е положението?

— Разбира се! Огньовете горят толкова силно, че на всеки от тях би могло да се изпече цял вол.

Абипоните бяха може би към стотина души. Една част от тях бяха въоръжени с цеви, копия, лъкове и стрели, а други имаха и пушки. Тези пушки несъмнено произхождаха от скривалището, където доктор

Моргенщерн бе търсил своята прочута гигантохелония. Горяха шест огъня. Край един от тях се бяха разположили белите заедно с някакъв индианец, а около другите пет лагеруваха останалите червенокожи. Хората край първия огън седяха така, че се виждаха само лицата на индианеца, на Антонио Перильо, на капитан Пелехо и на двама войници. Другите двама войници бяха с гръб към подслушвачите, а гамбусиното беше легнал и закрил лице с шапката си, за да не го заслепяват отблясъците на огъня. Мъжете от отряда, който лагеруваше на това място от по-рано, изглежда, вече бяха яли, но новодошлите се мъчеха все още да сдъвчат твърдото сушено месо, което бяха донесли. Същевременно разговаряха така високо, че ако не приказваха едновременно толкова много хора, щеше да се разбира всяка отделна дума.

По случайност огънят, край който лагеруваха белите, се намираше най-близо до края на поляната и за това имаше твърде основателна причина. Само на няколко крачки от него се издигаха едно до друго две средно дебели дървета, на които с помощта на две ласа бяха вързани доктор Моргенщерн и неговият слуга, и то така, че стояха прави, но не можеха да помръднат ни ръце, ни крака.

След като Татко Ягуар огледа как стоят нещата, той направи знак на тримата си спътници да се скрият още по-навътре между клонаците, после се обърна към тях и им каза:

— Ще успеем. Тези хора изобщо не предполагат, че наблизко може да има някой. Двама от нас ще са достатъчни, за да освободят пленниците, но въпреки това е добре, че Ансиано и Хаука се присъединиха към нас. Имате ли огниво?

— Да, носим нашето обичайно огниво.

— Ще свърши работа. Сега слушайте! Искам да изплаша и объркам тези хора. Ансиано, за моя радост виждам, че си се освободил от всичките си вещи с изключение на барутния рог. Да не е празен?

— Не, сеньор, пълен е догоре.

— Добре. Вие двамата ще се върнете назад и щом излезете извън осветеното пространство, ще минете на другата страна на просеката и оттам ще се промъкнете до поляната. Стигнете ли до нея, ти, Ансиано, ще продължиш да пълзиш покрай гората. Виждаш ли онази изсъхнала висока миналогодишна трева? Тя е толкова суха, че ще гори като прахан. Навлезеш ли достатъчно навътре в нея, ще започнеш отново да

се изтегляш назад, изсипвайки тънка, но непрекъсната ивичка барут. Щом рогът се изпразни, взимаш огнивото и подпалваш тревата, след което бързо отиваш при Хаука. Междувременно той вече ще е събрал на едно място четири седла, което никак няма да го затрудни, защото всичките са оставени отсреща без никакъв надзор. Запалиш ли тревата, трябва да изчезнеш веднага, за да не могат неприятелите ни...

— Вече ми е ясно, сеньор — прекъсна го старецът. — Няма да извърша грешка. Щом малкото пламъче достигне барута и пробяга по него, ще съм толкова далеч, че не ще могат да ме видят и следователно изобщо няма да разберат откъде се е появил огънят, който внезапно ще лумне на височина от няколко крачки. Ще се затичат към него, за да го гасят. Схванах плана ви, сеньор.

— Добре. Докато ти изсипваш барута, а Хаука взима седлата, Херонимо ще се погрижи за конете. В същото време аз ще се промъкна до дърветата. Щом се подпали барутът и пламъците обхванат сухата трева, враговете ни, както ти съвсем правилно каза, ще се затичат натам, за да гасят огъня. Ще използвам този миг на всеобщо объркване, за да разрежа ремъците на двамата пленници. После с няколко скока ще дойдем тук. Всеки ще вземе по едно седло и един кон и...

— И двама ще грабнат ей онези пакети — прекъсна го инката.

— Какви пакети? Защо? — попита Татко Ягуар.

— Когато човекът, наричан от вас Касапина, разказваше за пленяването на спътниците си, спомена също, че ученият мъж носел със себе си своите книги и други вещи в два пакета. Е, сега там лежат два пакета, за които предполагам, че са неговите, понеже друг багаж не се вижда. Ако го освободим, тогава нека си получи и собствеността.

— Нямам нищо против, в случай че имаме време, въпреки че не смятам за кой знае колко удобно да се мъкнат книги и други подобни неща из Гран Чако. Е, добре! Сега всеки си знае задачата, която има да изпълнява. Да се залавяме на работа.

Той им обърна гръб и запълзя покрай поляната. Тази работа не беше никак лесна, защото великанът се приближи до споменатия вече огън тъй много, че за да не го осветят пламъците му, се видя принуден да навлезе в храсталаците, а те бяха толкова гъсти, че напредваше извънредно бавно.

Най-сетне той достигна целта си. Намираше се легнал зад двете дървета, където стояха вързани докторът и неговият Фрице, и можеше да чува разговора край огъня. Онова, което долови, се отнасяше до днешните събития.

— Все пак направихме грешка, като пуснахме Касапина да си върви — каза капитан Пелехо. — Сигурно по-късно ще разкаже всичко.

— Какво ще ни навреди? — обади се Антонио Перильо. — Най-напред се пита дали ще му повярват, а дори и да е тъй, хич не ме е еня, ако ми припишат славата, че съм обезвредил полковник Глотино.

— Да, но ако планът ни се увенчае с успех. Обаче не успее ли, тогава онова, което наричате сега слава, ще се превърне за нас в позор.

— Непременно ще успеем, не забравяйте, че този наш червенокож приятел, спечелил си почтеното име Храбрата ръка, ни обещава няколко хиляди воители от племето на абипоните.

— Обещал съм и ще ги доведа — заяви вождът, — ако и вие изпълните условията, които ви поставих.

— Ще ги изпълним.

— Ще ми покажете всички тайни складове с оръжия, които сте приготвили, и ще ни подарите всичко, каквото има вътре, нали?

— Да.

— И ще ме подкрепите ли срещу нашите смъртни врагове, камбасите, като изтеглите вашите войници от границата и се срещнете с нас край езерото?

— Разбира се! Изпратих вече неколцина от моите хора нагоре към Ел Брачо, за да съберат всички налични сили.

— Тогава започваме бойните действия. Камбасите са приятели на белия президент. Те знаят, че ние сме негови врагове и непрекъснато ни пакостят. Накажем ли ги, отнемем ли им всичко, ще станем богати. Останалите племена ще се присъединят към нас и тогава ще събера толкова много воители, че белият президент ще се разтрепери от мен.

Разговорът замря за известно време.

Чутото от Татко Ягуар бе извънредно важно за него, големия и опитен познавач на всички порядки в тази страна. С удоволствие би научил и други неща, но нямаше време да продължи да подслушва, още повече че не знаеше докога щеше да трае настъпилото мълчание. А му се искаше да види и лицето на мъжа, изтегнал се край огъня. По

всяка вероятност той бе прочутият златотърсач, наричан Ел Гамбусино Маестро. Цял свят го знаеше, само той не го бе срещал досега. Но не можеше да чака, докато този човек се изправеше или поне свалеше шапката от лицето си. Всеки миг отсреща можеха да лумнат пламъците на огъня, подпален от Ансиано, а после бе твърде възможно двамата пленници да направят някоя глупост или поне да се държат неправилно, ако преди това не бяха осведомени. Ето защо Татко Ягуар се промъкна колкото можеше по-наблизо до двете дървета, изправи се край храста, който растеше зад тях и го прикриваше, и използвайки немския език, с приглушен глас каза:

— Господин докторе, не мърдайте! Зад вас има човек, който ще ви спаси.

Моргенщерн нямаше достатъчно опит, за да остане неподвижен в подобна ситуация. Той се стресна и полуизвърна глава настрана. И Фрице направи леко движение.

— Тихо, нито звук! Стойте прави и неподвижни и не обръщайте глава! — продължи Татко Ягуар. — Ще ми отговаряте само с „да“ или „не“. Повдигнете ли леко дясното рамо, това означава „да“, повдигнете ли лявото, означава „не“. Аз съм Карл Хамер, Татко Ягуар, с когото се запознахте у банкера Салидо в Буенос Айрес. Разбирате ли какво ви казвам?

И двамата помръднаха дясното си рамо.

— Вързани ли сте тъй здраво, че ремъците да ви причиняват болки?

Мръдване на лявото рамо значеше „не“.

— Тогава кръвообращението ви не е нарушено и лесно ще можете да се движите, ако ви освободя?

Раздвижването на дясното рамо означаваше „да“.

— Това е добре. Ножът ми е вече в ръката. Един мой другар с барут ще запали силен огън в отсрещния край на поляната. Високата гъста и суха трева веднага ще пламне буйно. Изплашените хора бързо ще се завтекат да гасят огъня и за кратко време никой няма да ви обръща внимание. В настаналата бъркотия ще прережа вашите ремъци и ще ви уловя за ръцете. Ще хукнем насам покрай гората, докато достигнем мястото, където виждате четири коня, незабелязано подмамани и събрани от друг мой спътник. Недалеч от тях виждате на земята четири седла, от които всеки ще вземе по едно и...

Той не можа да довърши, понеже насреща, където бе изпратил Ансиано, забеляза да проблясва съвсем малко пламъче. Това пламъче си проправи път няколко стъпки напред, докато достигна барута. Разнесе се силно свистене, подобно на звука „ффффт“, и в същия миг право нагоре се извиси огнена стена, висока може би седем метра.

Най-напред последва миг на безмълвна уплаха. После всички червенокожи и бели наскочаха, крещейки; вождът бе единственият човек, който остана спокоен.

— Удряйте с пончосите и гасете! — извика силно той.

Всеки побърза да последва това указание, но очакваният успех не можеше да се постигне тъй лесно, защото старата изсъхнала трева стърчеше високо над младата зелена трева. Тя гореше като хартия и ако на едно място загасяха пламъците, в следващия миг те лумваха на друго. Конете станаха неспокойни и страхливо запряхтяха. Никой не им обръщаше внимание. Никой не обръщаше внимание и на пленниците.

Когато се разнесе първият изплашен вик, Татко Ягуар изскочи напред, разреза ремъците на двамата пленници, улови ги за ръцете и дърпайки ги след себе си, бързо побягна с тях към мястото, където стояха четирите коня. Херонимо изскочи иззад животните и извика:

— Вързал съм ги заедно. И четирите ги взимам с мен. Донесете седлата!

Той се метна на един от конете и препусна. Силният Татко Ягуар взе от земята две седла заедно с принадлежащите към тях оглавници и юзди.

— Книгите ми, книгите ми! — извика докторът и грабна един от пакетите.

— И кирките с лопатите! — прибави Фрице, като метна на рамо другия пакет.

Ансиано взе едно седло, а младият инка — четвъртото. Щом Татко Ягуар забеляза това, каза:

— Е, добре, значи имаме четири. Не са ни необходими повече. Да изчезваме, бързо след мен!

Той хвърли поглед назад към лагера. Там все още се водеше самоотвержена борба с огъня и никой не забеляза какво се бе случило междуременно на отсрещната страна. Бегълците се втурнаха напред.

Още не бяха стигнали кой знае колко далеч, когато откъм лагера долетя мощен басов глас:

— Tormenta!^[1] Къде са пленниците? Изчезнали са!

При звука на този глас Татко Ягуар се спря като закован и се послуша. Това накара и останалите да престанат да тичат.

— Избягали са! — разнесе се същият глас след няколко секунди. — Освободили са ги, ремъците са разрязани. Съвсем ясно си личи.

— Какъв глас! — каза Татко Ягуар. — Сигурен съм, че го познавам. Та това е...

Каквото искаше да каже по-нататък, остана недовършено, понеже откъм лагера отново се разнесе:

— Огънят е изгасен. На оръжие! Не са могли да избягат наляво. Там се издигаха пламъците. Не са навлезли и в гората, защото е много гъста. Значи са тръгнали надясно. След тях! Двайсет души да останат при конете. Другите да дойдат с мен!

Погледнеше ли човек към лагера, можеше да види невъобразим хаос от суетящи се насам-натам хора, сред които отделните фигури не се различаваха.

— Да изчезваме! — предупреди Херонимо. — Защо се спря, Карлос?

Херонимо също се видя принуден да спре, защото един от навързаните четири коня не искаше да му се подчинява.

— Този глас, този глас! — отвърна Татко Ягуар. — Звукът му просто ме пронизва...

— Стига с тоя глас! Остави го да крещи колкото си иска! Трябва да бягаме, иначе ще ни настигнат.

— Но аз трябва да го видя, трябва...

Иначе толкова разсъдливият човек се намери да остави двете седла на земята, но може би за пръв път, откакто се познаваха, Херонимо остро го скастри:

— Какво те прихвана! Полудя ли? Ако искаш да рискуваш живота си, рискувай го, но не ни излагай и нас на опасност. На мен не можеш да разчиташ!

Той отново подкара конете и този път опърничавото животно се подчини. Херонимо препусна напред.

— Прав е! — обади се Татко Ягуар, опомняйки се сякаш от дълбок унес. — Вероятно се лъжа. Но тази работа няма да я оставя тъй неизяснена. Да бягаме!

Той се понесе с такива дълги скокове, че другите трябваше да положат най-големи усилия, за да не го изгубят из очи, още повече че след като бяха гледали към пламъците, тъмнината им се струваше далеч по-дълбока от преди. Дребничкият учен бе докопал най-тежкия пакет — с книгите. Пъшкаташе под товара си, останал без дъх, докато най-сетне го захвърли на земята и извика:

— Фрице, не мога повече! Много ми дотежа. Да се сменим. Дай ми инструментите!

— Добре — отвърна му той. — Ето ви ключовете към праисторическия свят, а аз ще се заема с печатната мъдрост. Ама побързайте, щото отзад ония се носят като фурии.

Продължиха да тичат, доколкото им разрешаваха товарите, но все пак недостатъчно бързо, защото, когато достигнаха края на горската просека, първите преследвачи бяха вече близо зад тях. Изтреця изстрел и още един, но за щастие, без куршумите да засегнат никого.

Двамата успяха да видят, че Ансиано и инката свърнаха надясно. И те поеа в тази посока. Но съвсем близо зад гърба им, правейки огромни скокове, изникна някакъв мъж, който с дълбок басов глас им извика:

— Спрете, негодници, иначе ще стрелям!

— Гамбусино! — извика докторът. — Загубен съм!

— Не, още не! — отвърна Фрице. — Бягайте! Ще ви спася, като му хвърля едно препятствие в тесния проход, откъдето трябва да мине.

При тези думи той се спря, пропусна господаря си да мине и щом от тъмнината изплува високата широкоплещеста фигура на Ел Гамбусино, хвърли пред него пакета с книги. После побягна. Ел Гамбусино се спъна в пакета и се простря на земята. Въпреки това бързо се изправи и се нареди да продължи. Обаче в същия миг чу пред себе си повелителен глас:

— Стой! Тук е Татко Ягуар със своите хора. Който се приближи против волята ми, ще получи куршум.

Това го накара да спре. Дали не се опитваха да го измамат с името на прочутия мъж? Той легна на земята и пропълзя няколко метра напред. Но ето че наистина видя пред себе си цяла група мъже. Ако се

погледне някой предмет отдолу нагоре на фона на небето, той може да бъде различен дори в мрака на непрогледна нощ. По такъв начин Ел Гамбусино забеляза, че тези мъже бяха изцяло облечени в кожа, а на главите си носеха широкополи шапки, нещо, което е рядкост в пампасите и граничещите с тях области. По това той разбра с кого си има работа.

„Мътните го взели, не съм се излъгал — каза си той. — Наистина е проклетият Татко Ягуар! Ако продължа напред, ще нареди да открият огън, това е сигурно. Трябва да се върна. Но той ще ми плати за номера, който ми изигра днес. Това е първият му номер, но ще остане и последен.“

Той запълзя обратно назад, после се изправи на крака и тъкмо свиваше отново в просеката, когато го посрещнаха първите негови хора, които бе изпреварил, силно увлечен в преследването.

— Назад! — заповяда им той. — Нищо не може да се направи.

— Нищо ли? — попита Пелехо, който се намираше сред тях. — Защо?

— Изчезнаха и са загубени за нас — поне засега.

— Но как така?

— А знаеш ли кой мерзавец ги е освободил? Татко Ягуар!

— Невъзможно! Сигурно си се излъгал.

— Не. Видях хората му и чух неговия глас. Бързо да се връщаме. Трябва да направим съвещание и да вземем всички предпазни мерки, за да не бъдем изненадани, защото този човек е в състояние да ни нападне още днес.

— Едва ли!

— Не ти се вярва? А защо?

— Искал е само да освободи пленниците. Ако е имал намерение да ни напада, щеше да го стори още преди.

— Възможно, но му нямам доверие. Познавам го доста добре. И той... е, и той ме познава малко... от по-рано. Ако ме е познал по гласа, сигурно ще се лепне по петите ми.

— Имате да уреждате сметки помежду си ли?

— Да, и то не какви да е, така че елате! Знам, че нямаме време за губене!

По най-бързия възможен начин се върнаха в лагера, където Ел Гамбусино даде заповед незабавно да оседлаят конете и да изгасят

огньовете, защото трябвало да тръгват.

— Ще се махаме ли оттук? — попита Антонио Перильо. — Нима е необходимо?

— Да, трябва да изчезнем, ще отидем поне толкова надалеч, че Татко Ягуар да не може да ни открие през нощта.

— Няма да поеме риска да ни нападне!

— Ха! Аз ти казвам, че подобно нещо не е никакъв риск за него.

Изказвайки съгласието си с Ел Гамбусино, сега взе думата и вождът:

— Ако Ягуара е освободил пленниците, трябва да се махаме оттук. Само той може да свърши подобно нещо, да измъкне двамата бели мъже. С него е имало и други хора, които е накарал да подпалят тревата с барут. Докато гасяхме огъня и не обръщяхме внимание на пленниците, той ги е отвел. Ягуара знае, че съм се заклел да го убия. Трябва да изчезваме, защото тук не можем да се защитаваме. Ще спрем на някое по-подходящо място, за да се посъветваме какво да правим.

След тези думи нямаше какво да се каже повече. Оседлаха конете и едва сега забелязаха, че четири от тях липсват заедно със седлата, юздите и двата пакета на пленниците. За щастие имаха няколко резервни коня. Щом изгасиха огньовете, колоната потегли, като конниците язدهа по индиански обичай един зад друг.

Пътят им водеше все по-навътре в горската просека, която постепенно се разширяваше все повече и повече. Окажеше ли се, че е без изход, тогава целият отряд сигурно щеше да падне в ръцете на Татко Ягуар. Обаче вождът Храбрата ръка познаваше местността твърде добре, за да може да се заблуди. След около два часа гората от двете страни се отдръпна назад и те излязоха на широко открито поле, по което яздиха около четвърт час, за да спрат след това на кратко съвещание. Ездачите слязоха от конете и образуваха кръг, в който белите насядаха заедно с вождя.

— Дори и Татко Ягуар да ни последва до края на гората — каза Храбрата ръка, — тук не би ни открил. Тъмно е и той не може да види в каква посока сме поели. Нека сега сенъорите се посъветват какво да предприемем.

— Няма да правим съвещание по вашия продължителен и бавен начин — отвърна му Ел Гамбусино. — Ще бъдем кратки, а после пак

тръгваме на път, за да се отдалечим колкото се може повече от Ягуара.

— Значи наистина мислиш, че този опасен човек ще ни преследва?

— Несъмнено, разбира се, ако ме е познал по гласа.

— Познал те е.

— Демонио! Откъде пък знаеш?

— Съвсем не е нужно да те е познал по гласа, защото те е видял, когато е освобождавал пленниците.

— Не ме е видял, тъй като, доколкото си спомням, бях покрил лицето си с моята широкопола шапка.

— А не познава ли фигурата ти, сеньор?

— Да, обаче има много подобни фигури, а аз съм облечен съвсем различно от тогава, когато се видяхме. За да ме разпознае наистина, е необходимо да ми види лицето, или да чуе гласа ми.

— И мислиш, че е познал гласа ти?

— Да, понеже за съжаление крещях твърде силно. Да знаех, че този човек е наблизо, разбира се, щях да мълча. Убеден съм, че ще ме преследва.

— А и да не преследва теб, ще преследва нас, абипоните.

— Защо станяхте негови врагове?

— Бяхме нападнали камбасите, когато той се намирал при тях. Дойде при нас, за да ни предложи мир. Но ние не желаехме да върнем плячката, която бяхме заграбили. Дори искахме да продължим плячкосването, и го отпратихме да си ходи. Отиде си ядосан, а един от нашите изпрати по него отровна стрела, но тя остана забита в дрехата му, тъй като коженото му облекло е толкова здраво и дебело, че не може да бъде пронизано от стрела. После убихме двама вождове на камбасите и мнозина от техните хора. Избихме всички старци, всички мъже, деца и юноши. Отведохме с нас само жените и дъщерите им. Тогава той застана начело на другите племена на камбасите и ни нападна.

— Кой победи?

— Той, защото грабне ли оръжието, е непобедим. Гневът му струваше живота на мнозина от нас, а камбасите получиха обратно не само каквото им бяхме отнели, ами и много други неща. Така станяхме смъртни врагове. Ето защо трябва да ни дадете пушки и барут, за да можем да си отмъстим. Воините на абипоните жадуват да накажат

камбасите. Ако изпълните обещанието си, ще спечелите в наше лице верни съюзници.

— Ще получите каквото сме ви обещали. Намираме се на път към нашите тайни оръжейни складове. Щом отношенията ви с него са такива, аз съм действително убеден, че той бързо ще тръгне след нас.

— А и да не е така, той ще преследва мен — намеси се Антонио Перильо. — Нали знаете какво се случи в Буенос Айрес. Той изложи не само мен, а и другите бикоборци. Ако ми падне в ръцете, не бива да разчита на снизхождение, още повече като се знае, че е привърженик на Митре.

Сега се обади капитан Пелехо:

— Вече съм слушал много да се говори за този човек, но никога не съм имал работа с него. Мен няма да преследва. Обаче след чутото от вас, сеньори, съм наистина убеден, че той ще има желанието да тръгне по следите ни. Но ми се струва, че това няма да бъде толкова лесно.

— Защо? — попита Ел Гамбусино.

— Следите изчезват.

— Тъй! Хмм! Изглежда, нямаш особена представа от изкуството да се разчитат дири. Ще ти кажа, сеньор, че човек като Татко Ягуар намира всяка диря и после е изключено да я изгуби, освен ако си няма работа с някой също тъй опитен противник — да речем, с човек като мен. Аз мога да извърша онова, което никой от вас не е в състояние да направи — да заблудя този човек или поне да му изиграя някой номер.

— Ще яздим през пясъчната пустиня, през гори, блата и реки. Да ни последва навсякъде, без поне веднъж да изгуби следите ни — това надхвърля човешките възможности.

— За целта не е необходимо нищо освен хитрост и опит. А Ягуара притежава предостатъчно и от едното, и от другото. Но няма защо да спорим дали ще открие дирите ни, или не. За него не е необходимо да ни следи, защото знае много добре накъде сме се отправили.

— Невъзможно! Та кой може да му е казал? Сред ръководителите на нашето начинание няма предатели, а подчинените им не знаят нищо.

— Размислих над тези неща и ми хрумна за какво говореха сеньорите малко преди избухването на пожара. Аз самият мълчах и не

участвах в този издайнически разговор, който сигурно е бил подслушан от него.

— Е, кажи, за какво говорехме? Не си спомням да съм казал и една дума, която би могла да ни издаде.

— О, каза! Говорехте за нашите тайни оръжейни складове.

— Но не и за местата, където се намират!

— После говори и за това, че си изпратил хора до пограничните селища, за да дадат заповед на войниците ви да се отправят към езерото.

— Споменах ли името на това езеро?

— Не.

— Е, ама има страшно много езера. Нека намери онова, което съм имал предвид.

— Забравяш, че нашите пленници са при него. За съжаление бяхме толкова сигурни, че са в ръцете ни, та в тяхно присъствие говорихме твърде много за неща, които хич не са за ушите на чужди хора, а още по-малко за ушите на такъв неприятел.

— Знаят ли името на езерото?

— Много добре, ти самият ги заплашваше, че ще бъдат удавени във водите му.

— По дяволите! Действително неприятно! Но кой можеше да предположи, че толкова скоро ще ни се изплъзнат! Сега той вероятно ще препусне към Lago de los Carandayes^[2].

— Разбира се, че ще го направи, ако не съм аз. Ще го заблудя. Ние дойдохме от юг, пресичайки реката, за да се отправим на север или северозапад. Но сега ще се върнем и отново ще прехвърлим реката.

— Що за идея, толкова много да заобикаляме!

— Няма никакво заобикаляне. Ако тръгнем веднага и потърсим някоя друга просека, през която отново да оставим гората зад гърба си призори ще се озовем край реката, ще я прекосим и ще изминем доста път навътре в пампата. Ще яздим до вечерта. После ще си отпочинем два-три часа и по друг път пак ще се върнем тук.

— Още един ден езда, значи ще загубим два дни!

— Какво значение има тази загуба, ако така ще се отървем от Татко Ягуар?

— А дали ще ни се удаде?

— Непременно. Татко Ягуар ще може да започне преследването едва призори. А тогава ще сме вече край реката, където той ще стигне едва привечер, тъй като ще е принуден да язди бавно, за да не изпуска из очи следата. На втората вечер ще се добере до мястото, откъдето ние отново ще се отправим обратно. Но той така и няма да го разбере, защото по една или друга причина дирята ни междувременно ще е заличена.

— Мислиш ли? Това би било наистина извънредно изгодно за нас. С удоволствие бих одобрил предложението ти, ако знаех, че ще има успех.

— Ще има.

— Тогава можем да отидем и до форт Тио, за да се снабдим с нови хранителни припаси!

— Да, можем. Съгласен съм.

Антонио Перильо нямаше какво да възрази, а вождът заяви:

— Планът на Ел Гамбусино е замислен много умно. Ще измамим Ягуара и ще се изплъзнем от лапите му. Ами колко души има с него?

— Не мога да кажа съвсем точно. Доколкото можах да ги различа в тъмнината, бяха може би между дваисет и трийсет.

— Стигат му. Ние наброяваме десет пъти по десет воители, но неговите мъже си служат с оръжията по-добре от моите. Във всички случаи ще е по-разумно да се срещнем с него едва когато към нас се присъединят и други племена от абипоните. И тъй, нека тръгваме, за да го заблудим колкото се може по-скоро. По-надолу знам една друга просека в гората, която ще ни отведе при реката.

Отново възседнаха конете и препуснаха към гората под остър ъгъл с посоката, към която се бяха придържали досега. На бедните им коне предстоеше неимоверно напрежение.

[1] Tormenta (исп.) — гръм и мълния, по дяволите! — Б.пр. ↑

[2] Lago de los Carandayes (исп.) — Езеро на палмите. — Б.пр. ↑

8. ПИЯВИЦИТЕ НА ДОН ПАРМЕСАН

В това време Татко Ягуар, човекът, чието име Ел Гамбусино и хората му споменаваха твърде често, съвсем не се бе разтревожил толкова много, колкото си въобразяваха, защото... спеше тъй сладко и кротко, сякаш се намираше в леглото си в Буенос Айрес или в Монтевидео.

Щом Ел Гамбусино се оттегли, Татко Ягуар отиде до просеката и се послуша внимателно. Той го чу как разговаря с другите някъде встрани, но не успя да разбере думите му. Острият му слух долови, че се отдалечаваха. След това повика двама от хората си, на които можеше да се разчита, и ги изпрати на стотина крачки навътре в просеката, където трябваше да застанат на пост — единият откъм десния край на гората, а другият — откъм левия. Беше им наредено да си отварят очите на четири и при най-малкото враждебно раздвижвана на враговете да стрелят с пушките си.

С това Татко Ягуар сметна, че е направил всичко, което повеляваха разумът и предпазливостта. И през ум не му минаваше да напада неприятеля, поне днес не, а още по-малко пък мислеше да отнема на хората си от съня, толкова необходим за всички, за да се събудят с нови сили за следващия ден, който щеше да бъде може би твърде изморителен.

После той се върна при своя отряд, за да прочете най-напред едно конско евангелие на доктор Моргенщерн и Фрице. Заговори на испански, за да го разбират и спътниците му.

— Сеньор, и аз не знам какво да мисля за вас — каза той. — Обичам да бъда учтив, особено към господата с вашето образование и вашите знания, но въпреки това не мога да крия, че щяхте да постъпите по-добре, ако бяхте останали в Буенос Айрес.

— Ами какво щях да правя там, сеньор? — попита облеченият в червено дребосък. — Та нали исках да намеря някой глиптодонт, мегатериум или мастодонт. Нима подобни животни могат да бъдат изкопани в Буенос Айрес?

— Да бяхте отишли в пампасите.

— Така и направих.

— Не сте. Или си мислите, че тук се намирате в пампата?

— Да, в някаква пампа между река и гора, „флувиус“ и „силва“, както казва латинистът.

— Но как стана тъй, че тръгнахте в същата посока, която избрах и аз?

— Исках да се срещна с вас.

— Нали ви казах, че нямам нужда от вас! Не само че ми създавате затруднения, но излагате и самия себе си на голяма опасност.

— Тъй ли мислите? Сеньорите, които ни плениха, се бяха заблудили и сигурно скоро щяха да разберат грешката си.

— Я не си въобразявайте подобни неща! Животът ви бе в опасност.

— Животът ми, на латински „вита“? Не ми се вярва.

— Защото сте голям, добродушен и безобиден шаран, който няма никаква представа какви щуки се въдят в езерото. Навсякъде другаде може да сте си на мястото, но в Гран Чако — не.

— А аз съм убеден тъкмо в обратното, понеже самият вие ми загатнахте, че тук се намират останки от допотопни животни.

— Ако продължите да търсите тези същества, присъединили се отдавна към дедите си, в оръжейните и барутни складове на нашите политически водачи, някой път можете много лесно да хвъркнете във въздуха. От доблестния дон Пармесан, на когото трябва да благодарите за освобождаването си, научих как са ви пленили. Моля ви да ми разкажете, какво се случи след това.

— Какво се е случило? Нищо особено, сеньор Хамер. Щом извадиха съдържанието на ямата, където беше моята гигантохелония, те го разпределиха помежду си и отново я засипаха. После ни вързаха върху конете и потеглихме. Как ли не се молих да вземат и гръбния щит на гигантохелонията, но ми отказаха категорично.

— Значи все още вярвате, че става въпрос за костенурка?

— Убеден съм, и то беше екземпляр с наистина великански размери. Що се отнася до по-нататъшните ни преживявания, ние яздихме през гората, пресякохме реката на едно плитко място и отново навлязохме в гората, където се спряхме при някакви други индианци. Аз и моят Фрице получихме по парче месо и го изядохме. После ни

вързаха за дърветата и стояхме там, докато дойдохте и ни взехте. Това е всичко, което мога да разкажа — една извънредно проста и прозаична история.

— Наричате всичко това просто и прозаично? — изсмя се неволно Татко Ягуар.

— Разбира се! Нямаше и следа от поезия. Неколкократно се опитах да дам на разговора друг, по-приятен за мен обрат, и започнах да приказвам за дилувиума, за пещерната мечка, за мамута и за други хубави неща, ала не намерих отклик.

— Вярвам ви! Помолиха ви да си държите устата затворена, нали?

— Е, всъщност не са ме молили. По-скоро ми го казаха по начин, който говореше за малко повече остроота и енергия.

— Достатъчно, сеньор, да оставим този въпрос! За какво разговаряха тези хора?

— За нищо особено. Затова и не обърнах внимание на думите им. Приказваха за бунт, за кавалерия и оръдия, за индиански нападения, изобщо само за неща, които с нищо не могат да заинтригуват хора като мен.

— Бунт, артилерия, кавалерия, индиански нападения? И вие наричате всичко това „нищо особено“? Сеньор, били са изключително важни неща!

— Може би за вас, но не и за мен! И дума не запомних. Впрочем все още си мислех за гръбния щит на моята гигантохелония. Ако искате да чуете по-големи подробности за разговорите на тези хора, обърнете се към моя Фрице. Той не е учен и следователно е могъл да отдели повече внимание на подобни дреболии.

Фрице все още не си беше отворил устата, но сега бързо взе думата, и то на немски език:

— Наистина, гос'ин Хамер, страшно внимавах и мога да ви кажа сичко, дето ви интересува. Но направете ми услугата да си служите с родния ми език. Принудят ли ме да дискутирам с някой немец на испански, направо ми призлява.

— Щом искате — с удоволствие — усмихна се Татко Ягуар. — После ще кажем на другите на испански какво сме говорили. Преди всичко бих искал да знам дали успяхте да разберете какво търсят тези бели при индианците.

— С туй сведение мога най-покорно да ви услужа. Негодниците си мислеха, че ний двамата не ще можем вече с нищо да им навредим и само за да ни ядосват, говореха съвсем открито за тайните си. Отиват в Чако да разбунтуват абипоните срещу правителството и да ги придумат да предприемат нападение. Но вождът им, старият Брасо Валиенте, е голям хитрец и постави свои условия. Преди туй иска да нападнат камбасите, дето вий, гос'ин Хамер сте предвождали срещу него. Белите трябва да му помогнат в туй начинание. Той иска оръжия и войници.

— Аха! И обещаха ли му ги?

— Разбира се! Капитан Пелехо ще събере войниците. Той мами доверието на своите началници. Те са го изпратили на границата, за да инспектира гарнизоните, разположени по нея. Но той няма никакво намерение да ходи дотам, а е разпратил доверени лица със заповед до онези военни части да се придвижат към Чако, за да се срещнат там в определен ден и на определено място. Тези хора ще помагат на абипоните срещу камбасите.

— План и половина! По такъв начин вождът ще получи исканите войници. А как ще му предадат обещаните оръжия?

— Работата е подготвяна грижливо от дълго време. За тази цел отдавна са създадени тайни складове и са натъпкани с муниции и оръжия. Нашта костенурска пещера беше такъв склад. Сега те ще ги отворят всичките. По такъв начин абипоните ще бъдат въоръжени и поведени срещу камбасите. Отмъстят ли си, после ще преминат границата с няколко хиляди души и от все сърце ще подкрепят бунта.

— Наистина трябва да призная, че този план е направо ужасен. Да накараш да нахлуят хиляди червенокожи и да им развържеш ръцете да убиват и палят, само за да могат неколцина души чрез кръвта на съгражданите си да се докопат до богатство и държавни служби! Кой оглавява това страшно начинание?

— Туй ми е мътно. Но началникът на тукашния отряд е Ел Гамбусино, както ми показаха очите. Той е адмиралът на цялата флота, комуто трябва да се подчиняват останалите.

— Чухте ли някакви подробности за него, за името и родината му, какъв е всъщност, нещо за миналото му?

— А, туй са много въпроси, събрани в един-единствен. Да видим дали ще успея да им отговоря поотделно. Казва се Бенито Пахаро,

което, както е известно, означава Бенедикт^[1] Птичаров. Родината му е загадка за мен. А що за човек е всъщност — нямам представа.

— Говориха ли за мен?

— И още как! Всяка тяхна втора дума бе „Татко Ягуар“. Взели са ви на мушка. Паднете ли им в ръцете на тези мерзавци, лошо ви се пише.

Хамер се загледа минута-две мълчаливо пред себе си и после продължи да разпитва:

— А успяхте ли да разберете къде ще се събират войниците?

— Да. При някакво езеро — Lago de los Carandayes, което означава Езерото на палмите.

— Къде се намира?

— Не споменаха.

— И аз не знам къде е, но ще разпитам.

Той се обърна към своите другари, после към стария Ансиано, към младия инка, та дори и към хирурга. Но никой не беше чувал името на това езеро, камо ли да знаеше къде се намира.

— Да не би да е във вътрешността на Чако, сред пустинята? — обади се замислено Хамер.

— Възможно е — намеси се Фрице, — защото, когато ставаше дума за пушките и складовете, казаха, че били разположени един подир друг навътре в пустинята и от последния склад се отивало до Езерото на палмите. Чух имената на всички складове.

— Тъй ли? Как се казват?

— Трябва най-напред да си припомня. Бяха все извори, четири на брой, и към всеки от тях се прикачаше по някакво животно, а само към четвъртия — близнаци. Ама кои животни бяха... да, сетих се. Първият се казваше Fuente de los pescados^[2], вторият — Fuente de los sangui-juelas^[3], третият — Fuente de los crocodilos^[4] и четвъртият носеше името Fuente gemela^[5].

Радостно изненадан, Татко Ягуар скочи на крака и извика:

— Чудесно, чудесно! Всички имена са ми известни, бил съм на всички тези места. Но и вие самият познавате един от изворите. Там, където сте копали за костенурката и сте уловили много риба. Били сте край Фуенте де лос пескадос, Извора на рибите. Вторият извор се намира оттатък гората. Водният басейн, подхранван от него, гъмжи от пиявици. От там носи и името си. Третият е близо до лагуната Онда и

влива водите си в една блатиста лагуна, пълна с крокодили, а четвъртият се състои от два отделни извора, които недалеч събират водите си, откъдето идва и името — Извора на близнаците. Всеки един от изброените извори е отдалечен от следващия на около ден и половина път с кон и са разположени в свършено права линия. Ако тази линия се продължи до северозапад, сигурно ще се стигне до Езерото на палмите, което не ни е известно и където ще трябва да се съберат войниците. Колко хитро са разположили скривалищата край тези извори! Можеш да стигнеш от едното до следващото през пустинята, без ездитните и товарните животни да са принудени да страдат от прекомерно голяма жажда. Фрице, благодаря ви! Планът ми е вече готов. Ще посетим изворите преди червенокожите, и ще изпразним складовете, преди да пристигнат. А след това потегляме към Езерото на палмите, за да задържим войниците. Това място изглежда избрано много добре, защото наоколо живеят най-многобройните и заможни племена на камбасите. Следователно Ел Гамбусино със своите абипони и войниците могат да вземат голяма плячка. Обаче ние ще им попречим!

— Да, разбира се — съгласи се радостно Фрице. — Ще признаете ли, гос'ин Хамер, че една такваз гигантохелония си има и своите добри страни? Без туй гигантско животно нямаше да разкрием тайната им. А вие не искахте да ни вземете. Сега обаче очаквам вашата нежна благодарност да ни осигури две седящи места във вашето сърце.

— Добре, ще дойдете с мен и ако не откриете нещо в дилувиума, вината няма да е моя. Но аз ще ви намеря най-голямата гигантска жаба, каквато е живяла по времето на Ной!

— А аз — обеща въодушевено Моргенщерн — отсега нататък ще обръщам най-голямо внимание на всички разговори, в които става дума за бунтове и убийства, защото разбрах, че чрез тях човек може да се добере до големи палеонтоложки открития.

— Добре, скъпи земляко! Но сега ви съветвам да легнете да се наспите, понеже се нуждаете от почивка. Утре ставаме в ранни зори и ни очаква такава езда, която сигурно ще е изморителна за вас. За „лека нощ“ ще ви призная най-открито радостта си, че спасихме вашите инструменти. Сега ще можем да ги използваме много добре, тъй като ще трябва да разкопаваме складовете.

Това признание направи учения толкова горд, че той радостно прошепна на своя слуга:

— Фрице, чу ли, те имат нужда от мен и от моите вещи. Наистина ли го чу? Ти все повече ще почнеш да разбираш, че никой човек не може да съществува без науката, наречена на латински „сциенция“.

Толкова доволен той не беше заспивал от дълго време. И другите потънаха в най-дълбок сън и само през час двамина от тях биваха събуждани, за да сменят споменатите вече постове.

Едва се беше зазорило, и последните стражи разбудиха спътниците си, защото трябваше да се съобразят с обстоятелството, че Ел Гамбусино и неговите индианци могат да се намират все още на онази поляна и да сметнат този час като подходящ за нападение. Засега отложиха закуската и Татко Ягуар издаде заповед да възседнат конете и да се придвижат към поляната. Макар и да бе напълно убеден, че през нощта червенокожите са я напуснали, той все пак сметна за уместно да вземе предпазни мерки и да изпрати напред няколко разузнавачи без коне.

Търсейки непрекъснато добро прикритие, те се отправиха към вчерашния лагер на индианците. Щом го завариха празен, дадоха сигнал на другарите си да се приближат, след което продължиха в кариер през просеката, докато гората свърши.

Тук забелязаха следите на индианците, водещи навътре в равнината. Те им дадоха доказателство, че неприятелите бяха напуснали гората още вчера вечерта. Дали са запазили същата посока, или това бе само някоя хитра уловка, засега оставаше неизвестно. Във всеки случай беше уместно да се подготвят за езда през безводната пустиня. Нуждаеха се от вода. За щастие Татко Ягуар знаеше недалеч оттам, в края на гората, поточе, което се скриваше пак в земята само на няколко крачки от извора си. Който живее в пустошта, запомня подобни места много добре и никога не ги забравя. Напиха се с вода до насита, оставиха и конете да пият на воля и после се отправиха на път с убеждението, че ден и половина няма да видят и капка вода.

Проследиха все още видимата диря на абипоните и скоро стигнаха до мястото, където отрядът бе лагерувал. Татко Ягуар нареди да спрат, за да го огледат. Херонимо започна внимателно да изследва изпотъпканата трева, след което изказа преценката си:

— Лежали са до настъпването на деня. Следователно са тръгнали оттук неотдавна, но странното е, че пак са се върнали към гората. Каква ли причина може да са имали?

— Възможни са две причини — отговори Татко Ягуар. — Или връщането им е само обикновена хитрост, целяща да ни заблуди и отклони от дирята им, или представлява тактическа предохранителна мярка, за да ни се отплатят за вчерашното поражение.

— За каква мярка говориш?

— Може би искат, като прекосят гората на някое друго място, да ни излязат в гръб и ненадейно да ни нападнат.

— Разбира се, не е изключено. Решили са да се бунтуват и ако все още не са се отказали от глупостта да смятат твоя съотечественик за полковник Глотино, естествено ще направят всичко възможно да го обезвредят. Затова е твърде възможно да кроят някое нападение. Нека заповядат! Ще се радвам, ако се осмелят да се заловят с нас. Куршумите ни здравата ще поразредят редиците им.

— Убеден съм, че няма да ни нападнат открито. Вярно, не бива да изключваме възможността да ни търсят. Но мисля, че е по-вероятно да са се върнали, за да ни отклонят от дирите си и да ни накарат да повярваме, че са се отказали от отиването до Езерото на палмите. Но няма да успеят да ни измамат!

— Значи си на мнение да продължим да яздим и изобщо да не обръщаме внимание на новата посока, в която са свърнали оттук?

— Длъжен съм да ѝ обърна внимание и ще ѝ обърна, но не по начина, по който те вероятно очакват. Трябва да разбера какво са намислили и затова ще тръгна по тази диря, докато си изясня положението. Ти ще ме придружиш, а другите нека да останат да ни чакат тук.

Той разстави постове и потегли с Херонимо, яздейки в кариер по следите, оставени в тревата от конете на абипоните. Двамата конници достигнаха гората и просеката, през която неприятелите бяха минали преди тях, и препускаха по нея, докато се добраха до другия край на гората. Там пред тях отново се ширна откритата тревиста равнина и те ясно видяха, че следите водеха през нея право към реката. Татко Ягуар дръпна юздите на коня си и каза:

— Така си и мислех. Ако са искали да ни преследват, щяха да завият тук, за да се доберат покрай гората до онази местност, където

предполагат, че се намираме. Но отправянето им към реката ме кара да си направя извода, че таят глуповатото намерение да ни заблудят.

— Да заблудят нас! Та как ще стане тая работа, когато следите им винаги ще са пред погледа ни!

— Не винаги. Тъкмо защото ще трябва да посветим изцяло вниманието си на тези следи, не ще можем да яздим тъй бързо, както във всеки случай са яздили те. Вечерта ще бъдем принудени да спрем, защото през нощта няма да виждаме дирята. А ако те продължат да яздат и тогава, ще спечелят такава преднина, че на следващия ден следите едва ли ще се забелязват. Но, разбира се, ние няма да се оставим да ни измамат. Знаем, че отиват към Езерото на палмите, и ще поемем направо в тази посока. А сега да се връщаме!

Препуснаха обратно и щом стигнаха при спътниците си, всички потеглиха към Лаго де лос карандайес. Първата цел и първият важен обект по пътя дотам беше, както се спомена вече, Извора на пиявиците, разположен на ден и половина път в северозападна посока.

Теренът бе изцяло равен и отначало беше покрит с познатата степна трева. Но колкото повече се отдалечаваха от реката, толкова по-оскъдна бе тази зеленинка и най-сетне съвсем изчезна. Земята стана песъчлива и след време заприлича на пустиня, в която, изглежда, нямаше и следа от органичен живот. Приятното беше, че пясъкът образуваше тънък слой, който не намаляваше бързината на ездата.

Отначало Татко Ягуар се тревожеше, че доктор Моргенщерн, който не можеше да е добър ездач, ще ги забави, обаче тези опасения се оказаха неоснователни. Дребничкият учен стискаше зъби. Той съвсем не представляваше красива гледка на коня, но се държеше доста сносно и едва привечер започна да се оплаква от умора. А когато по-късно спряха да нощуват сред пустинята, се видя колко юнашки се беше държал и колко безмълвно и стоически бе понасял всички несгоди, защото се беше схванал така, че се наложи да го вдигнат от седлото. Оставиха го легнал на пясъка, понеже не можеше да ходи.

Татко Ягуар се зарадва на самоотвержеността на дребосъка и дружелюбно му каза:

— Защо не ми казахте, че се чувствате толкова изтощен? Все пак можехме да яздим малко по-бавно.

— Благодаря, господин Хамер! — отвърна дребосъкът. — Разбрах, че по-бързата езда е и по-плавна, а и тъй като съм решил да не

ви затруднявам, няма да чуete да се оплаквам. Впрочем вие обещахте да ми помогнете в търсенето на гигантско животно и колкото по-бързо стигнем до мястото, където се намира, толкова по-добре. Вярно, че краката ми са се схванали и изобщо не ги чувствам, но ми се струва, че бързо ще настъпи подобрение, на латински „емендацио“.

Скоро тази надежда се сбъдна, тъй че Моргенщерн можеше да се откаже от услугите, предложени му от хирурга.

За съжаление конете не намериха никаква паша. Трябваше да останат и жадни. Ездачите изядоха по парче сушено месо и после легнаха да спят, защото още на разсъмване щяха да тръгнат на път. Призори продължиха, яздейки както и предишния ден сред пясъци, докато към обед на хоризонта изплува тъмна ивица. Посочвайки към нея, Татко Ягуар обяви:

— Там се намира Извора на пиявиците. Вярно, че името му не звучи особено добре, но на това място има чиста питейна вода, а също и зелени дървета и храсти. Както виждате, вече яздим по трева, която с всяка измината крачка става все по-гъста и по-сочна.

Той имаше право. По-рано за Гран Чако се носеше лошата слава, че е пуста и безплодна област, и в нея наистина има значителни пространства, приличащи на пясъчната африканска пустиня. Но там, където има вода, избуява пищна растителност. През ноември реките излизат от коритата си и наводняват обширни площи, оставяйки след оттеглянето си толкова много влага, че растителността може да вирее и да се задържи през доста голяма част от сухия годишен период. По бреговете на тези реки има гори, подобни на девствените бразилски лесове, а дори и в пустинята се срещат многобройни езера, които дават влага на толкова много растения, че по този начин се привлича и животинският свят.

Подобно езеро бе и Фуенте де лос сангихуелас. Тук в пясъчната пустиня имаше оазис, чийто диаметър възлизаше на няколко хиляди крачки. В средата му бе разположено малко сладководно езеро, подхранвано от доста силно бликащ извор. Тъй като водата извираше в края на оазиса, тя трябваше да измине известно разстояние до езерото. По този път беше изкопала плитък ров с много малък пад. Ровът бе полузапълнен от разлагащи се растителни останки, образуващи тинеста почва, където безбройни пиявици бяха намерили благоприятни условия за развитие. Затова и изворот бе наречен Извора на пиявиците.

Впрочем тези животинки се въдеха само в рова, а не и в самия извор, така че водата му можеше да се пие. И в езерото, което не бе много дълбоко, нямаше пиявици, но пък имаше толкоз повече риба, която представляваше желана храна за скитащите из околността червенокожи или бели.

Около езерото и по двата бряга на рова се простираха широки пояси от дървета и храсталаци. Най-често се срещаха *chanar*^[6] и *algarroba*^[7], в чиято шума лудуваше весел птичи свят. И докъдето достигаше влиянието на процеждащата се и изпаряваща се влага, и в пясъка извън оазиса вирееше трева, която ставаше все по-оскъдна, колкото повече се отдалечаваше от водата, но близо до дърветата тя беше сочна и предлагаше на конете на отряда пребогата храна.

На това място конниците спряха. Най-напред самите те се напиха до насита и едва тогава отведоха и конете си до извора, за да им предложат освежаване, което им липсваше още от утрото на предишния ден. „Дон“ Пармесан бе принуден да търпи жаждата също както и другите, но пиявиците, които видя в рова, го възхитиха повече от тъй желаната вода.

— Каква находка! — възкликна той, обръщайки се към доктор Моргенщерн. — Тук за половин час на хиляда болни от треска би могло да се пуснат хиляда литра кръв. Не се ли радвате на тези великолепни, тъй милички същества?

— Бих се радвал, само ако бяха мамути или мастодонти — отвърна ученият. — Но някаква си пиявица, наречена на латински „хирудо“, не е в състояние да ме възхити.

— Защото живеете повече преди потопа, отколкото след него, сеньор. Представете си само някое възпаление. Какво щастие да имаш тогава подръка пиявици! Всякакъв оток изчезва, стига да поставиш на него една-две дузини от тези полезни същества. Да предположим само, че езикът или венците ви са се подули — с най-голямо удоволствие бих поставил в устата ви дваисет или трийсет пиявици.

— Благодаря, сеньор...

— Дон, дон Пармесан, а не сеньор! — прекъсна го хирургът с назидателен тон.

— Добре! Извинете, дон Пармесан! Благодаря ви за удоволствието да сложа в устата си дори една пиявица! А да не говорим за дваисет! Не, никога!

— Не ли! Е, тогава ми се иска от сърце езикът ви да се подуе в устата като огромна жаба! В такъв случай ще приемете пиявиците с удоволствие.

— Не мога да не отбележа, че желанието ви не е особено хуманно, дон Пармесан. На приятел не се пожелава огромна жаба в устата. Впрочем все още ни най-малко не е изяснено дали тези животинки са истински медицински пиявици.

— Такива са. Веднага ще ви докажа.

Той открил едно клонче и заудря с него по водата, за да извади с шапката си няколко пиявици, които начаса доплуваха. Когато постави една от тях на дланта си, тя моментално се сви на колелце.

— Виждате ли, че е истинска! — извика той. — Свие ли се пиявицата на колелце, значи ще върши работа. Ще ви го докажа и по още един начин. Моля, я си изплезете езика! Ще ви поставя тази пиявица и ще видите, че тя веднага ще го захапе.

— А защо пък тъкмо езика, дон Пармесан?

— Защото той е най-богатата на кръв част от тялото ви, с която разполагате в момента.

— Тогава ви моля най-покорно да проведете експеримента върху собствения си език, наречен на латински „лингва“.

Той се отдръпна от хирурга. Дон Пармесан поклати глава и отбеляза:

— Не мога да проумея как е възможно един зоолог да се бои толкова от тези чисти животинки. Ще използвам прекрасния случай, за да наловя запас от тях и да ги съхраня. За щастие забелязах, че един от нашите хора има няколко празни бутилки от вино. Канеше се да ги напълни тук с вода, но се надявам, че ще ми ги отстъпи за подобна благородна цел.

Той поговори с въпросния човек и молбата му бе удовлетворена. После си събу ботушите, седна на ръба на рова и потопа босите си крака във водата. Те бързо се покриха с пиявици, които той събра и постави в бутилките.

Докато хирургът се занимаваше с пиявиците, Татко Ягуар обиколи целия оазис, за да огледа внимателно земята. Неколцина му помагаша. Там, където свършваха храстите и започваше тревата, му направи впечатление едно място, покрито само с оскъдна тревица. Щом удари отгоре с крак, прокълтя на кухо.

— Обзалагам се, че скривалището, което търся, е тук! — каза Татко Ягуар.

— И аз тъй мисля — отвърна Фрице, застанал до него, — защото туй място изглежда точно като онуй, дето искахме да изкопаем гигантохелонията. И тамошната трева бе тъй рядка.

— Тогава да копаем, Кизеветер, донесете инструментите!

Фрице домъкна кирките и лопатите и с готовност се нагани веднага да се залови на работа. Но Хамер го възпря и каза:

— Стойте! Не така! Не бива да го правим по начина, по който сте работили при Извора на рибите. Там, изглежда, сте разкопали покрива от всички страни.

— Естествено.

— И сте разровили земята надълбоко, нали?

— Разбира се! Мислехме, че си имаме работа с някое гигантско животно. Тогава дупката трябваше да бъде колкото се може по-голяма.

— Сега няма да постъпим така. В глинестата почва имаше едно пясъчливо място, нали?

— Да. То беше затрупаният вход към тайния склад.

— Тогава ни е необходимо само да отворим входа, за да слезем долу. И ще го сторим толкова предпазливо, та по-късно никой да не забележи, че скривалището е било отваряно.

— Но пък после, когато се наканят да го изпразнят, ще опулят очи.

Татко Ягуар се наведе, за да разгледа почвата, и скоро откри пясъчливото място, по което растеше още по-малко трева, отколкото наоколо. Най-напред с помощта на беловете извадиха чимове от пясъчливото място и ги оставиха настрани. После започнаха да дълбаят надолу. Татко Ягуар нареди да разстелят няколко пончоси, върху които хвърляха пръстта, за да не остане нищо от нея в околната трева и да ги издаде.

Щом стигнаха на няколко фута^[8] дълбочина, земята се продъни и пясъкът пропадна навътре, както бе станало неотдавна край Извора на рибите. Разшириха дупката дотолкова, че Хамер да може да слезе долу. Там той се озова в малка пещера, която съвсем приличаше на онази, при чието отваряне дон Пармесан, доктор Моргенщерн и Фрице бяха изненадани тъй неприятно. После трябваше да се разкопае и нейният под. След като свършиха и тази работа, видяха какво бе съдържанието

на скривалището. Имаше малки буренца с барут, зашити в кожи, за да се запазят от влагата, пушки, ножове, както и други оръжия и инструменти.

Всички предмети бяха измъкнати на повърхността. Преброиха сто пушки и два пъти повече ножове. Намираха се също така копия и остриета за стрели.

— Всичко това е предназначено за абипоните, но ще бъде от полза за камбасите, нашите приятели — обади се зарадван Татко Ягуар. — Да заровим дупката!

Пръстта от пончосите насипаха в отвора така, че наоколо не падна и песъчинка. После здраво я утъпкаха. След това отгоре сложиха извадените чимове и ги поляха с вода, за да не изсъхнат пострадалите стръкчета. Докато се занимаваха с тази работа, неколцина от останалите наловиха риба в езерото и уловът им бе голям. Пампасите далеч не са толкова богати на дивеч, както прериите на Северна Америка, но навсякъде са пръснати лагуни и малки езера, в които, ако не са солени, се въди риба. Затова и ловците в пампасите често имат въдици и мрежи.

Запалиха огньове за приготвянето на уловената риба, но не в оазиса, а извън него, на голия пясък. Там следите можеха да бъдат лесно заличени, докато в тревата щяха да останат овъглени места. После се започна такова печене и пържене, че апетитният аромат изпълни целия оазис. Наложително бе да се погрижат и за запаси, защото не можеха да разчитат, че и на следващия ден ще срещнат животни, което да става за ядене, а край Извора на крокодилите, докъдето трябваше да яздят пак ден и половина, също нямаше изгледи да намерят нещо за храна.

През целия следобед конете се наслаждаваха на тревата, а и техните господари ядоха до пресита. Въпреки това уловът се оказа толкова богат, че сега разполагаха с хранителни припаси може би за два дни. Приготвянето на рибите бе просто. Увиваха ги в суха тръстика и я подпалваха. Щом тя изгореше, рибата беше вече толкова хубаво изпечена, че месото ѝ лесно се отделяше от костите.

Свечери се и всички останаха още известно време край огньовете на приказки. Немците седнаха заедно, за да могат да поговорят на родния си език, за което аржентинците не им се разсърдиха. Сред втората група един млад и жизнерадостен човек се

отличаваше както с умението си да разказва, тъй и с шегите, които непрекъснато пускаше. Щом си отвореше устата, все казваше нещо, което караше другите да се разсмеят. Той бе шегаджията на групата и затова към него се обръщаха не със собственото му име, а с прякора Ел Пикаро, Шегобиеца.

След време налягаха да спят. Макар че нямаше защо да се страхуват от неприятна изненада, все пак поставиха няколко стражи. Не беше необходимо да пазят конете, нито да ги връзват, защото можеха да бъдат сигурни, че те няма да напуснат оазиса и да тръгнат из пясъците, които не им предлагаха никаква храна.

На сутринта най-напред набързо хапнаха. Грижливо увиха хранителните запаси в одеяла. Плячката, взета от скривалището, беше разпределена от Хамер така, че никой от конете да не бъде претоварен. После потеглиха на път, след като най-старателно заличиха всички следи.

И сега ездата продължи в същата посока — на северозапад. През целия ден отново се движиха през пясъчна пустиня. Няколко пъти минаваха покрай малки езерца със солена вода. Тук-там по бреговете им се виждаха хилави сололюбиви растения. По обед направиха едночасова почивка, а вечерта спряха да лагеруват сред пустинята. Малко преди зазоряване, все още по тъмно, отново тръгнаха на път.

Интересно беше да се наблюдава какво внимание отделяше хирургът на своите пиявици. Той съвсем не ги бе взел поради някаква определена причина. Те бяха просто „медицински животни“ и понеже дон Пармесан се считаше за прочут лекар, искаше по този начин да направи впечатление на спътниците си. Не биваше да затваря херметически шишетата, иначе намиращите се вътре животинчета щяха да се задушат. Ето защо беше откъснал краищата на кърпата и ги бе вързал около гърлата на бутилките. Освен това беше на мнение, че трябва да предпази любимците си от всяко по-силно сътресение, и по тази причина бе пхнал шишетата в пояса си, откъдето те постоянно се опитваха да се изхлузят, понеже повърхността им бе съвсем гладка. Ето защо той непрекъснато бе зает да ги побутва нагоре. Ръцете му неспирно се занимаваха с тази дейност и тъй като конят му не беше от най-добрите, а и не бе направляван с юздите както трябва, дон Пармесан бе здравата раздрусван и когато достигнаха Извора на

крокодилите, се чувстваше толкова изтощен, че веднага скочи от седлото, остави бутилките в тревата и легна до тях.

Изворът носеше името си с пълно право. Сред пясъчната пустиня се простираше голяма лагуна, чиято вода бе мътна и тинеста. Заобикаляше я широк тръстиков пояс, който от своя страна бе обграден от тамаринди^[9], бреас^[10] и високи като дървета кактуси. На различни места този пояс бе прекъсван от тревисти полянки, предлагащи на конете тъй желаната паша. Изворът бликаше на една от тези поляни и недалеч оттам водата му се вливаше в лагуната, където веднага помътняваше.

Причината за това бе, че лагуната никога не оставаше в покой, а непрекъснато бе раздвижвана от крокодилите, гонещи себеподобните си и други животни, при което непрестанно вдигаха тинята от дъното. Учудващо беше количеството на тези грозни животни. Щом ги видя, доктор Моргенщерн изплашено извика:

— Ужасно! Та тук се виждат едновременно по тридесет, четиридесет животни, които се хвърлят във водата едно през друго! Ти какво ще кажеш, Фрице?

— К'во ще кажа ли? Ами нищо. Тъй съм зяпнал от учудване, че изглежда, ще си затворя устата едва когато нагълтам някое от тях. Ще ми се само да знам как задоволяват апетита си.

— Ако внимавате, много скоро ще разберете — обади се Татко Ягуар. — Недалеч оттук тече Рио Саладо, а ние се намираме в една местност, до която достигат ежегодните ѝ наводнения. Това е най-хубавото време за тези зверове, защото тогава те просто се тъпчат с храна. Отмине ли наводнението, за тях настъпват пости. Отначало ядат риби и други животни, попаднали в лагуната от реката. А свършат ли се и те, крокодилите започват да воюват помежду си. Големите изяждат малките.

— Ами когато няма вече малки, какво правят големите?

— Тогава не намират друг изход освен... ето — прекъсна се той, — веднага ще видите. Внимавайте!

Недалеч от тях близо до брега се бяха сбили два грамадни крокодила. Те се хвърляха един срещу друг така, че нависоко пръскаха вода и тиня. След кратко боричкане ухапаха взаимно челюстите си, покрити с остри зъби, по такъв начин, че изглеждаше невъзможно да бъдат разтървани. Тогава доплува трети крокодил, откъсна на един от

тях крака и изчезна с плячката си под водата. Раненото чудовище издаде своеобразен болезнен стон, след което светкавично доплуваха няколко други крокодила, за да се нахвърлят върху него. Буквално го разкъсаха на парчета, при което плочките на гърба му не можеха да го защитят ни най-малко.

— Ето, видяхте от какво живеят — каза Хамер. — Получи ли някой от тях веднъж някакво нараняване, той е загубен дори да е най-голямото и силно животно. Другите го изяждат. А в същото време, по страхливост тези животни нямат равни на себе си. Ще ви го докажа.

Той свали пушката си от рамо и натисна спусъка. Щом се разнесе изстрелът, всички крокодили мигновено изчезнаха. Известно време по повърхността пробягваха водни кръгове и после лагуната замря така, сякаш в нея никога не е имало живот. Обаче от бреговете ѝ се вдигнаха с писъци няколко дългокраки блатни птици, които въпреки присъствието на крокодилите бяха търсили в тинята храна, а от клоните на дърветата излетяха, крещейки, ято папагали.

Фрице бързо вдигна пушката си и се нацели да стреля по папагалите, но Хамер бутна цевта ѝ настрани и попита:

— Какво сте решили? Да хабите барута ли?

— Да го хабя ли? Решил съм да прибавя към рибата и печено пиле.

— Я оставете! Не ви съветвам, освен ако имате крокодилски зъби. Папагалът достига много голяма възраст, но дори и в младите му години неговото месо е толкова жилаво, че едва ли може да се яде.

— Да не би да е като хубавата птица щраус, от която също искахме да си направим печено, както ви разказах вече?

— Да. Трябва да се задоволим с нашата риба. След време, когато достигнем горите и се озовем сред приятелски настроените камбаси, ще живеем по-добре.

Свалиха седлата от конете, напоиха животните и ги оставиха да пасат. Ездачите се наобядваха и после се повтори съвсем същото като край Извора на пиявиците: потърсиха оръжейния склад, намериха го, изпразниха го и пак го заровиха. Докато свършат тази работа, се свечери и запалиха няколко огъня. Ел Пикаро, Шегобиеца, отново пускаше шегите си, а немците седяха заедно и разговаряха.

По-късно разставиха постове, които този път имаха и задачата от време на време да поддържат огньовете, защото се бе застудило.

После всички легнаха да спят.

Преди да се загърне в пончото си, дон Пармесан провери състоянието на своите пиявици, на които от обед беше наливал два пъти прясна вода. Той постави внимателно бутилките между себе си и легналия до него Фрице, а след това се обърна на една страна, за да спи.

Нощта измина, без да се случи нещо необичайно, освен ако не наречем необичайно онова, което направи призори един от постове. Това беше Ел Пикаро, Шегобиеца. Току-що хвърлил нови клони в огньовете, той не се отдалечи пак, както преди, а на пръсти се промъкна към мястото, където хирургът безгрижно хъркаше. Ослуша се внимателно минута-две и след като никъде нищо не помръдна, посегна към шишетата с пиявиците. Бяха три на брой. Отвори ги, развързвайки памучните парцалчета, след което се опита да разгърне одеялото, в което се беше увил дон Пармесан. Удаде му се. Както споменахме по-рано, хирургът носеше високи ботуши, чиито кончови не бяха вдигнати съвсем догоре. Те достигаха само до коленете му и образуваха там фуниеобразни отвори, където Ел Пикаро изсипа съдържанието на двете шишета и после отново загърна одеялото. С третата бутилка пропълзя до Фрице Кизеветер. И той се беше увил в пончото си, което Ел Пикаро разтвори на едно място, за да изпразни там шишето. След това отново завърза парцалчетата върху гърлата на бутилките — по същия начин, както бяха преди, и върна шишетата на мястото им. Щом свърши тази работа, той се промъкна обратно при другия пост.

— Е, успя ли? — попита го той.

— Да, напълно — закиска се веселякът.

— Великолепно! — разсмя се и другият. — Какво ли ще каже, когато забележи, че пиявиците са по тялото му, а не в бутилките!

— Страшен майтап ще падне, още повече че пак завързах отгоре бутилките. Така няма да може да си обясни как са се измъкнали пиявиците.

— Всичките ли му ги изсипа?

— Не всички, макар че изпразних бутилките. Никак не беше лека работа да изтръскам навън тези лепкави същества, след като излях водата. И един друг получи част от тях.

— И друг ли? Кой?

— Фредерико с невъзможното за изговаряне немско име, слугата на учения.

— Тоя ли? Не биваше да го правиш. Той е добряк.

— В същност нямах такова намерение, но щом го видях да хърка тъй сладко до Касапина, пръстите ми не престанаха да ме сърбят, докато и той не получи полагаемата му се част.

— А колко време ще измине, докато пиявиците плъзнат по тях?

— Откъде да знам! Не съм лекар и досега не съм имал работа с пиявици. Може би час. Дотогава ще се съмне, ще стане толкова светло, че ще можем да видим каква сме я забъркали.

Двамата шушукаха и се смяха още известно време, а после се разделиха. Бяха застъпили последната стража и следователно те трябваше да разбудят останалите. Времето минаваше. Започна да се разсъмва. Двамата се приближиха до спящите, за да могат, скрити зад две дървета, да наблюдават жертвите на шегата си. Пиявиците бяха намерили своя път през дрехите и здраво се бяха впили в кожата им. Нападнатите хора явно чувстваха атаката, насочена към различните им телесни части, но все още се намираха толкова здраво във властта на съня, че не се разбудиха. Започнаха да чешат ръце и крака, зачесаха се още къде ли не, промърморвайки тихи думи, които оставаха неразбираеми.

Едва сега Ел Пикаро и другарят му събудиха с викове спящите и всички наскочаха. Щом дребничкият учен погледна своя слуга, учудено го попита:

— Фрице, какво имаш по лицето си? Мисля, че се намираме при Извора на крокодилите, а не на пиявиците!

— Наистина е тъй — отвърна запитаният. — Имаме удоволствието да сме при крокодилите.

— Но на бузата ти, наречена на латински „гена“, е провиснала пиявица, а не крокодил. А над носа си си размазал една друга! Ами я си пипни дясната буза! Там виси още една, и то каква! Насмукала се е до пръсване.

Фрице понечи да последва поканата му и вдигна ръка. Тогава погледът му падна върху нея, той отново я отпусна, зяпна я учудено и възкликна:

— Туй пък к'во е? На ръката ми е увиснало някакво чуждо създание, чието място хич не е по мене! Полип ли е туй, или пък

печена круша?

Той заразглежда пиявицата, която висеше от опакото на ръката му във формата на круша. Разтърси длан, обаче животното се беше впило здраво.

— Пиявица е — обясни му Моргенщерн, — а тази на лицето ти е още по-голяма и дебела.

Фрице посегна към лицето си, напипа животното, хвана го здраво, откъсна го и го захвърли настрана. Разбира се, че мястото веднага започна да кърви.

— Пиявици, наистина са пиявици! Ах, отвратителни гадини! — изкрещя той. — Лепнали са се по мен при последния извор.

Всички аржентинци се смееха, макар че не разбираха думите му. На врата си той имаше още една пиявица и друга зад ухото. Зад него и малко настрани стоеше дон Пармесан. Под брадичката му бяха провиснали две пиявици, обаче той не ги чувстваше. Щом разбра за какво ставаше въпрос, бързо пристъпи към Фрице и му каза на испански:

— Сеньор, на лицето си имате пиявици, и на врата, и край ухото също. Ще ви ги махна. Разбирам от тази работа. Стойте мирно, няма да ви причиня болка.

Той посегна към пиявицата на врата на Фрице, но последният му отвърна през смях:

— Оперирайте първо самия себе си, дон Пармесан! И вие имате два екземпляра под брадичката си.

— Аз ли? — попита смаяно хирургът. Той посегна към споменатото място и напипа висулките. Тогава зарадван продължи:

— Колко хубаво! Полазили са ме, докато краката ми бяха потопени във водата. Ще ги сваля, без да им причиня болка, и след това ще ги сложа в шишето при другите. Почакайте, сеньор! После ще освободя и вас от пиявиците.

Той внимателно се опита да отстрани животинките от себе си и това му се удаде лесно, тъй като те бяха пълни с кръв и сити. После се наведе към бутилките си, вдигна едната, направи смаяна физиономия, взе втората и третата, и слисано извика:

— Празни! И трите са празни! Къде са отишли моите сангихуеласи?

Отговори му всеобщ смях. Ел Пикаро беше направил таен знак на другарите си. Те го разбраха и се досетиха какво бе станало. Ето защо Херонимо отвърна на смаяния хирург:

— Къде са отишли ли? Та вие трябва да сте го почувствали, дон Пармесан. Струва ми се, че ги носите по тялото си. Нека и нашият скъп сеньор Фредерико провери дали пиявиците, които видяхме досега по него, са единствените, показали такъв интерес към личността му.

Той се приближи до Фрице, свали му колана, разтвори ризата и смеейки се, продължи:

— Така си и мислех! Цяла колония от пиявици в гъсти и стройни редици! Сеньор, тези мили животни сигурно изпитват огромна симпатия към вас!

— Благодаря за подобна симпатия! — отвърна Фрице разгневено, посягайки към гърдите си, за да откъсне пиявиците.

Но ето че дон Пармесан го улови за ръцете, здраво ги стисна и ужасено извика:

— Стойте сеньор! Шишетата ми са празни, значи това са моите пиявици, на които не бива да посягате! Изплъзнали са се и ще трябва пак да ги уловя една по една и внимателно, за да не нараня някоя от тях.

— Ах, колко ме интересува чии са тези хищници! — отвърна Кизеветер разгневено. — Няма да позволя да ме нападат и изядат. Ще ги махна!

Той се намери да изпълни намерението си, обаче хирургът държеше все още здраво ръцете му и настойчиво го замоли:

— Не, не, сеньор! Горещо ви умолявам да ми направите тази услуга. Ще ги събера внимателно, ако ще и всичките да са се накачили по вас!

— Всичките ли? Само туй липсваше! И тези ми стигат, а ако...

Той млъкна и по лицето му се изписа изражение, сякаш се беше заслушал в нещо. После се заудря с длани по ръцете над лактите, по бедрата и по други телесни части и разгневен до краен предел, изфуча:

— Да, всички са по мен, всички! Сега добре ги усещам!

— И аз, и аз! — извика дон Пармесан, от чиито ръце Фрице успя да се изтръгне. Той пхна ръка под дрехите си, за да се увери в наличието на пиявиците.

— Налепили са се по цялото ми тяло! — продължи Фрице. — По ръцете, по краката и по гърба!

— И на мен, и на мен!

— Тези зверове, тези вампири! Ще ги унищожа, ще ги смажа всички, всички!

Дон Пармесан отново го улови за ръцете и извика:

— Мирувайте! Ще ви ги махна толкова внимателно, че просто ще ви стане драго!

— Да мирувам ли? Нямам такова намерение — отговори Фрице, съпротивлявайки се. — Трябва да умрат, да загинат най-мизерно!

— Не, не и пак не! Имайте милост! Всичките ще ви ги махна. А ако една или няколко не искат да се пуснат, ще ги оставим да си висят, докато се наситят. Тогава те ще паднат сами съвсем доброволно.

— Докато се наситят? Да чакам дотогава? Нима трябва да умра от загуба на кръв, чудовище такова? Нима трябва заради вашите червеи да рискувам живота си? Я се махайте! Изчезвайте! Пуснете ме, иначе...

— Сеньор, ваша милост, не забравяйте, че всяка наука иска своите жертви. Бъдете тъй добър и...

— Махайте се, казах! Жертви искала! Вие сте луд, умопобъркан! Нямам никакво намерение да се жертвам заради вашата пиявична наука!

Те се задърпаха насам-натам. Спънаха се в бутилките и паднаха на земята. Единият от тях се опитваше да се освободи от другия, той пък, от своя страна, не искаше да пусне противника си. Така че двамата се запремятаха и затъркаляха на всички страни; веднъж се полуизправиха, но после пак се поваляха в тревата. Същевременно Фрице как ли не ругаеше хирурга, а той пък как ли не го молеше да покаже състрадание към науката и пиявиците. За да спаси пиявиците си, дон Пармесан бе предизвикал това сборичкване, което съвсем сигурно щеше да ги унищожи. Те всичките бяха смачкани и размазани. Най-сетне, тъкмо когато двамата се канеха да се изтърколят в извора, Хамер се намеси, разтърва ги и им викна:

— Е, хайде, престанете вече! Цялата работа е по-скоро смешна, отколкото сериозна.

— Смешна ли? Нима трябва да се смея, че този сеньор, който отсича всичко, мъкне със себе си петстотин пиявици, за да ми ги слага

по тялото в среднощна доба?

— Петстотин ли? — възкликна дон Пармесан. — Бяха деветдесет, не повече от деветдесет. Във всяко шише имаше точно по трийсет!

— А не са ли достатъчни и те? Деветдесет, словом и цифром деветдесет пиявици са се впили в кожата ми. Изсмукват ми живота. Пият скъпоценната ми кръв! Ако пресметнем за всяка от тях по четвърт литър кръв, излиза, че през тази нощ съм изгубил над двайсет и два литра кръв!

— Но човек няма повече от пет литра кръв, наречена на латински „сангвис“ — намеси се Моргенщерн поучаващо.

— Да, пет литра латинска сангвис! — гневно избухна Фрице. — Но аз съм роден край Румелсбургското езеро, а там има други мерки за кръвта. Кой ще ми възвърне сега количеството, дето съм го загубил?

Отново Татко Ягуар се намеси помирително, като ги подкани приятелски:

— Хайде, елате и двамата с мен зад храстите! Там ще установим какви шегги са ви нанесли животинките.

— Добре, да установим! — съгласи се Фрице. — Там ще разберете, че тези гадини не само са посмукали малко от мене, ами целия са ме изсмукали и сега приличам на бъчва за вино, която вече нищо не пуска.

— Да, нека проверим! — присъедини се хирургът. — Но да проверим не какви вреди са му причинили моите пиявици, а какви опустошения е нанесъл той сред тях!

Тримата изчезнаха зад храстите. Скоро се разнесоха силни възклициания. После неочаквано иззад храстите дотича Фрице гол до кръста и гневно извика:

— Сеньори, погледнете ме! Приличам ли ви още на човек? Или съм само една кожа, която всеки търговец на пиявици може да показва като реклама?

След него дотича и хирургът със също така разголено до кръста тяло и закрещя:

— Всички са умрели, всички, всички! Няма нито една останала жива. Сеньори, погледнете ме, погледнете и този убиец! Щях да ги махна и от него, и от мене с най-голяма сръчност. Беше необходимо само да им позволи да се насмучат до насита. Но той ги изби и се

търкаля с мен из тревата дотогава, докато и последната бе смазана. Кой ще ми върне пиявиците?

— А кой ще ми върне кръвта? — попита Фрице. — И кой ще ме почисти? Кой ще ме измие? Кой ще ме превърне от реклама за пиявици отново в човек?

— Дон Пармесан — каза Татко Ягуар, който бавно ги беше последвал.

— Тъй съм съгласен, туй е първата разумна дума, казана по този въпрос.

— А кой ще почисти мен? — попита и хирургът.

— Аз — отговори Ел Пикаро. — Ще го сторя от състрадание към милите животинки, на които им било писано да загинат в разцвета на младостта си.

— Внимавай аз да не помрача сега твоята цветуща младост! — предупреди го Татко Ягуар. — Изглеждаш ми целият цъфнал от удоволствие.

Сега и други проявиха готовност да помагат при тази процедура. Дватама, на които бе пусната кръв по такъв начин, бяха отведени до водата, където здравата ги изтъркаха и измиха. Те не издадоха какво чувстват по време на тази работа, но си личеше много добре по болезнено разкривените им физиономии. Щом свършиха, Фрице се обади засмян:

— Дон Пармесан, да си стиснем ръцете! Страдахме заедно, нека сега се помирим. Ако бяхте вързали шишетата си по-хубаво, нямаше да ни се случи тази беда.

— Надали можех да ги вържа по-добре — отвърна хирургът, към когото бе отправен упрекът, разтърсвайки ръката на Фрице. — Как ли са могли да излязат животинките...

Той замълча. При тези думи погледът му неволно се отправи към бутилките. До този момент в бързината бе забелязал само, че в тях нямаше никакви пиявици. Сега обаче видя, че все още бяха затворени. Вдигна ги, огледа ги и после продължи с учуден глас:

— Това пък какво е? Ами че те са все тъй здраво запушени, както ги бях оставил! Или има може би някакви дупки?

Разгледа ги от всички страни и след като не успя да открие и най-малката дупчица, поклати глава.

— Не се чудете, сеньор — каза Ел Пикаро. — Работата е много проста. Първата излязла пиявица е отворила шишетата, а последната пак ги е завързала, както си му е редът.

Всички се разсмяха. Хирургът погледна Шегобиеца замислено. После по лицето му пролича, че се досеща нещо. Той попита:

— Сеньор, да не би вие да сте били тази последна пиявица? Надявам се скоро да разбера нещо повече по въпроса и тогава ще трябва да ми дадете удовлетворение!

— С най-голямо удоволствие, дон Пармесан, но нека да не е в момента, защото виждам, че Татко Ягуар вече оседлава коня си.

[1] Бенедикт — има смисъл на „благословен“. — Б.пр. ↑

[2] Fuente de los pescados (исп.) — Извора на рибите. — Б.пр. ↑

[3] Fuente de los sangui-juelas (исп.) — Извора на пиявиците. — Б.пр. ↑

[4] Fuente de los crocodilos (исп.) — Извора на крокодилите. — Б.пр. ↑

[5] Fuente gemela (исп.) — Извора на близнаците. — Б.пр. ↑

[6] Южноамериканско храстовидно растение със сладки плодове. — Б.пр. ↑

[7] Южноамерикански дървесен вид, сроден с памуковите дървета. — Б.пр. ↑

[8] Фут (англ.) — мярка за дължина, равна на 30,5 см. — Б.пр. ↑

[9] Тамаринд (нем. от ар.) — „Катранено дърво“ (Caeslpinia rгаесох). — Б.пр. ↑

[10] Бреас (исп.) — тропическо вечнозелено дърво. — Б.пр. ↑

9. ПО БОЙНАТА ПЪТЕКА

Продължиха да яздат така, както и предишните дни. Прекараха нощта в самотна песъчлива местност, а по обед на следващия ден достигнаха Фуента хемела.

Както споменахме вече, мястото бе получило такова име, защото близо един до друг от земята бликаха два извора, за да слоят недалеч оттам водите си. Това бяха „извори близнаци“, които след сливането си образуваха малък поток, вливащ водите си в езеро с великолепна огледална повърхност. То беше почти кръгло и имаше диаметър около хиляда крачки.

Тук се забелязваше, че са яздили в северозападна посока и са се приближили с няколко градуса до екватора, защото в околността на езерото се виждаше повече тропическа растителност. Бреговете бяха опасани от бамбука текуарас, достигащ на височина до десет метра. После следваше гора от лаврови дървета, в която тук-там дърветата крибо внасяха приятно разнообразие. Виждаха се вече дори карандайските палми, а по-нататък, където почвата не беше толкова влажна, можеха да се забележат фантастичните форми на алоето, неотстъпващо по височина на дърветата. Тревата бе толкова висока и гъста, че достигаше коремите на конете. Различни птици и особено колибри населяваха короните на дърветата. В тревата се забелязваха следи от четириноги животни, а бе достатъчно човек само да се приближи до езерото, за да разбере, че водите му са богати на риба.

— Тук не е речено да ядем само риба — обади се Херонимо, посочвайки към следата на елен. — Може би ще ни се удаде да застреляме нещо по-хубаво за печене.

— Тази диря ни показва, че пустинята е свършила — отвърна Татко Ягуар, — понеже тукашният елен никога не навлиза надалеч в пустинните области. Но тя ни предупреждава и да сме предпазливи. Където има подобен дивеч, лесно може да се срещнат и по-едри хищници, от които обаче ние — прибави той, усмихвайки се, — никак

не се страхуваме. От Буенос Айрес насам не съм виждал ягуар, а онзи на арената беше страхливец.

Разседлаха конете и ги пуснаха да пасат. После образуваха две групи, по-голямата от които се зае с риболова, а по-малката тръгна с Хамер, за да търси тайния оръжеен склад на бунтовниците. Буйната растителност улесняваше откриването на скривалището. Тя сигурно липсваше върху него. Ето защо твърде скоро намериха склада, макар че оазисът, образуван в пустинята от езерото и заобикалящата го зеленина, беше далеч по-голям от онези, в които бяха лагерували досега. Тайното скривалище бе отворено по вече описания начин, а припасите му — иззети, след което отново го затвориха.

Вече бяха изпразнили три подобни арсенала и оръжията и боеприпасите, с които разполагаха, правеха пътуването им извънредно неудобно. Не можеха и да мислят повече за досегашната бърза езда.

И тук уловът на риба бе богат, но скоро от мрежите извадиха само най-големите и хубави риби. Останалите върнаха в езерото, понеже отсега нататък можеха да разчитат и на друго месо.

Татко Ягуар заяви:

— Наоколо летят безброй колибри, свикнали да пърхат от цвят на цвят. Наистина през есента и пролетта те предприемат и далечни пътувания, но летят само през области, където намират прехрана. Освен тези птици тук има и четириноги, които много рядко навлизат в пустините или изобщо никога не преминават границите им, а пребивават най-често в гъстите гори. По тази причина може да се очаква, че пясъчната пустиня е останала зад нас. И да не последват веднага гористи местности, можем да разчитаме поне на тревисти, а може би дори и на цъфтящи равнини. Сеньор Моргенщерн и Кизеветер са чули от враговете ни, че за да се стигне до Езерото на палмите, трябва да се мине през изворите на рибите, на пиявиците, на крокодилите и на близнаците. Можем да очакваме, че скоро ще се озовем при него. Ето защо е необходимо да внимаваме двойно повече и да сме по-предпазливи, отколкото досега.

— Защо? — попита Херонимо.

— Нали чу, че капитан Пелехо е наредил на войниците да се съберат при Езерото на палмите. Може да ги заварим там още с пристигането си. Ако не ги открием навреме, е възможно да ни

нападнат най-неочаквано. Но аз съм твърдо убеден, че те все още не са пристигнали.

— А защо?

— Защото имат твърде дълъг път.

— Не мисля така. Пътят им поне не е по-дълъг от нашия. От срещата при Извора на рибите изминаха вече пет дена. Това време е напълно достатъчно, за да се стигне от Матара, Качипампа или Миравиля до местността, където според предположенията ни се намира Езерото на палмите.

— Съвсем вярно! Но не забравяй, че това не са единствените места, откъдето трябва да очакваме войници. В Крус Гранде и особено в Канделария има също разположени гарнизони, а те ще има да бият много по-дълъг път.

— Тогава те може би ще закъснеят, но другите, за които споменах, вече са пристигнали.

— Не, подобно нареждане не би издал нито един офицер. На капитана и през ум няма да му мине да накара едните да чакат другите в толкова самотна местност, намираща се на всичко отгоре близо до вражеската граница. Сигурно е издал заповедите си за потегляне така, че отделните поделения, състоящи се впрочем само от неколцина души, да пристигнат едновременно на мястото на срещата. От по-далечните гарнизони ще тръгнат по-рано, а от по-близките — по-късно.

— Хмм! Значи все още няма защо да се тревожим.

— О, има! Досега говорихме само за войниците. От тях най-малко се страхувам. Под гарнизон разбирам нещо съвсем различно от онова, което се разбира край Рио Саладо. Тук има селища, където гарнизоните наброяват не десет, ами често и само по пет войници. Така че трябва да очакваме не повече от трийсетина души, а с тях във всички случаи ще се справим лесно. Но аз си мисля и за индианците. Кой може да ни гарантира, че не са се събрали вече при Езерото на палмите? Убеден съм, че очакват белите, за да получат от тях обещаните пушки. А може би даже ще тръгнат да ги пресрещнат, за да приберат по-скоро от тях товара от барут и олово, ножове, секири и пушки.

— Карлос, ти си прав! Всеки момент трябва да сме готови да ги посрещнем.

— Поне сме длъжни да се съобразим с такава възможност. Затова и останаме на лагер тук, на северния бряг на езерото, макар че, както знам, южният му бряг е много по-подходящ за подобна цел. Тази вечер не бива да палим нито един огън. Може да ни издаде. Трябва да изпечем рибата още сега, и то на малки огньове, които не димят много.

— Въпреки всичко не е изключено цялата ни предпазливост да се окаже напразна, защото мисля, че все пак червенокожите ще дойдат направо тук, и то по простата причина, че изворите се намират от тази страна. Та нали всеки отива при питейната вода.

— Съвсем вярно. Обаче забравих да спомена, че на отсрещния бряг се намира друг, много по-голям извор. Наистина мястото е получило името си от изворите близнаци, но отвъдният извор се посещава по-често, понеже разположението му е по-удобно, а по бреговете му се ширят морави, където могат да лагеруват значително повече хора, отколкото тук.

— Съгласен съм! Но, Карлос, трябва да обмислим всичко. Тук, откъм нашата страна, се намира мястото, където бяха скрити оръжията, следователно червенокожите непременно ще дойдат насам.

— Не вярвам. Сигурно белите са били достатъчно предпазливи да не им кажат предварително къде да търсят складовете.

— Не мога да не ти дам право. Но какво е това? Чухте ли?

Беше се разнесъл кратък, остър трикратен звън и в същия миг всички присъстващи бяха обзети от някакво странно чувство, подобно на слабо втрисане, което продължи не повече от секунда.

— Това е ариа — обясни Татко Ягуар, като се хвана за врата и опита дали може свободно да си движи главата на всички посоки.

— Ариа е — съгласиха се и останалите. И те посегнаха с ръка към вратовете си и направиха същите движения с глава.

Какво е ариа? Никой не може точно да отговори. Най-често се проявява по следния начин: седят си хората на чаша вино или на чаша чай. Бутилката или каната е на масата. Но ето че присъстващите биват обхванати от онова краткотрайно, но не и неприятно втрисане. Същевременно бутилката и чашите, каната и чашките за кафе започват да звънтят. Погледнат ли ги после, виждат, че са се счупили, без никой да ги е докосвал. На животни, които преди това са били изпотени, им се вдървяват краката за продължително време, а хората могат да си останат за няколко дни със схванат врат. Това е ариа, някакво

електрическо явление, както казват някои изследователи и пътешественици. Когато засегне, обикновено гледа веднага да се убеди дали все още може да си движи главата.

Но откъде ли бе дошъл онзи остър и кратък звън? Потърсиха причината. Дон Пармесан не беше върнал шишетата, в които бе държал пиявиците, а ги носеше в кобура на седлото си. Седлото се намираше до него и когато отвори кобура и понечи да извади бутилките, се оказа, че бяха спукани по средата. За щастие това бе единствената щета, нанесена от ариата, тъй като ничий врат не се беше схванал.

Доктор Моргенщерн не бе чувал още нищо за това явление и започна да разпитва Татко Ягуар. Великанът вдигна рамене и отговори:

— За съжаление не мога да ви дам никакво обяснение. И за мен самия цялата работа е тъмна. Но от опит знам, че в това годишно време ариата често води след себе си внезапен и силен дъжд.

При тези думи той погледна към небето, което бе съвсем чисто и безоблачно. Нямаше никакъв ветреца, а езерната повърхност се простираше тъй спокойна и неподвижна, сякаш бе излята от стъкло.

Направиха всички необходими приготовления за прекарване на вечерта и нощта без огънове. Наядоха се до насита и налягаха в тревата, за да си починат. Някои насядаха на групички, за да си поприказват, при което Ел Пикаро както обикновено играеше главната роля. Настрани от всички други седяха Антон Енгелхард и младият инка. Двамата се познаваха само от няколко дни, но въпреки това вече се бяха обикнали най-сърдечно. Причината се криеше в различията на техните душевни качества, които взаимно се допълваха.

Антон имаше гореща кръв, лесно се палеше, беше прибързан и искрен. Лицето му постоянно изразяваше сърдечност и задоволство. Затова пък по характер перуанецът беше кротък, сериозен, предпазлив и въздържан, а меланхолията, сложила своя отпечатък върху красивите му младежки черти, не изчезваше нито за миг.

Още от първата вечер двамата винаги яздеха един до друг, а край лагерните огънове седяха все заедно. И тогава си приказваха дълго. Но разговорите минаваха най-вече „за сметка“ на Антон. Той разказваше за всичко, което имаше, знаеше и можеше, и постепенно разкри пред инката цялото си сърце. Най-често Хаукаропора слушаше мълчаливо и само от време на време подхвърляше някой кратък въпрос или даваше

едносричен отговор. Обаче ако някой го наблюдаваше, можеше да забележи, че тъмните му и проницателни очи често се спираха върху младия му спътник с приятелско изражение.

Главна и неизменна тема на всичките им разговори бе Татко Ягуар. В този човек Антон виждаше герой, който няма равен на себе си, и мечтаеше някога да стане като него. И Хаука говореше с голяма почит за Татко Ягуар, но за съжаление не бе в състояние да задоволи любопитството на Антон, който много искаше да научи нещичко от предишния живот на великана.

— Но нали го познаваш от много по-отдавна — каза младият немец, — би трябвало да можеш да разкажеш нещо за него!

— Нищо не мога да ти разкажа — отвърна инката. — Когато идваше при нас, той разговаряше с баща ми, не с мен. А когато говорят възрастните и опитните, младежите трябва да стоят надалеч. Такава е повелята при нас.

— При вас ли? В същност ти от кое племе си?

— От никое.

— Но все пак трябва да принадлежиш към някой народ!

— Моето племе е загинало. Живеем заедно с няколко бедни семейства високо горе в планините, където се носят крясъците на кондора.

— Там не растат нито дървета, нито храсти. Как можете да живеете?

— Прием вода и ядем месото на дивите животни, които убиваме, излагайки живота си на опасност.

— Тогава сте храбреци, с които на драго сърце бих се сменил. Разкажи ми за вашия живот, за вашите дела!

— За живота и делата на моето племе? — Хаука сложи длан на челото си и се загледа мрачно в земята. После продължи: — Може би, не, съвсем сигурно ще ти разкажа някога за тях. Но не днес, не сега. Нали ще дойдеш с нас в планините? Тогава не само ще чуеш, но и ще видиш.

Той стана и се отдалечи, изчезвайки между дърветата. Въпросите на Антон бяха засегнали болното му място. Той се завърна едва с падането на здрача и когато си лягаха да спят, се настани както обикновено до Антон. Младежът дълго размисля, с какво ли беше натъжил приятеля си и постепенно се унесе в сън. Не знаеше колко бе

спал, когато, разтърсвайки го леко, нечия ръка го събуди. Беше инката. Той му прошепна на ухото:

— Тихо! Не говори високо! Ти пожела да бъдеш герой като Татко Ягуар. Искam да ти дам възможност да извършиш една храбра постъпка. Ще ме последваш ли?

— Къде?

— Ще ти обясня по-късно. Остави тук оръжията си, вземи само ножа и болата! Пълзи след мен ниско в тревата, за да не ни забележат пазачите!

Антон видя, че Хаука започна да се отдалечава от лагера, пълзейки на четири крака, и го последва по същия начин. Предишните нощи по небето бе имало звезди, сега обаче то бе тъмно. Тъй като преди малко тънкият сърп на луната беше изчезнал, наоколо цареше почти непрогледен мрак. Едва-едва се виждаше на десетина крачки, а дори и езерото, което през деня блестеше тъй чисто и светло, сега се простираше мрачно и тайнствено от лявата им страна. Продължиха да се промъкват бавно и безшумно покрай тръстиката, докато Хаука се изправи и с все още тих глас каза:

— Постовете останаха вече зад нас и можем да вървим прави. Погледни внимателно отвъд езерото! Виждаш ли нещо?

— Не — отговори Антон, който напразно напрягаше зрение.

— А надушваш ли нещо?

— Също не.

— Ансиано и аз живеем с кондорите в Кордилерите. Затова сетивата ни са станали като сетивата на орлите. Ей там, на отвъдния бряг на езерото, лагеруват хора.

— Откъде знаеш?

— Надушвам дима и виждам отблясъците на огъня. Един бял няма да усети и да забележи нищо. Всъщност би трябвало да уведомя опитните хора, но понеже ти пожела да извършиш някоя смела постъпка, затова не ги събудих.

— И какво мислиш да правиш сега? — попита Антон инката.

— Най-напред искам да отида отсреща, за да разбера кои са тези хора и какво ги е довело насам. После ще видим дали тихомълком ще се върна, или обстоятелствата ще ме принудят да извърша нещо друго. Подай ми ръка, за да те вода, тъй като очите ми са по-силни от твоите.

Двамата продължиха бавно да вървят. Това не беше лесно, понеже пътят им минаваше между храсти и дървета. После изведнъж гората свърши и пред тях се ширна брегът без нито едно дърво по него. Хаукаропора се спря нерешително, замисли се за минута-две, а след това каза:

— Тук има пролука в горската ивица, опасала отвсякъде езерото. Ако вървим през самата гора, ще се намираме постоянно в царящия между дърветата мрак, а това сигурно много ще ни забави. Затова мисля, че е по-добре да се придържаме по-надясно, за да можем да минем покрай горския пояс. Така ще се движим много по-бързо и над нас ще е откритото небе, което, макар също да е тъмно, все пак не е тъй мрачно като короните на дърветата.

— Но ми се струва, че ще се отклоним твърде надясно.

— Не чак толкова много, понеже гората не е широка. Впрочем тези хора сигурно лагеруват край извора, за който говори Татко Ягуар. Достигнем ли го, ще е необходимо само да следваме водите му и така ще се озовем при целта.

Двамата продължиха пътя си по-бързо. Техният лагер се намираше в средата на северния бряг на езерото. Скоро завиха край горната западна част на езерото. После просеката свърши и отново започна гората. На това място тя образуваше тъмен пояс, широк може би неколкостотин крачки. Оставиха я от лявата си страна и забързаха към най-далечния ѝ край в източна посока, защото вече се бяха озовали на южния бряг. Но след като повървяха съвсем малко, младият инка се спря с приведено напред тяло. Беше излязъл доста силен вятър, който духаше точно срещу тях.

— Чуваш ли нещо? — попита Антон.

— Да. Струва ми се, че беше камбанка.

— Камбана ли? Но тук няма никакъв град с църковни камбанарии.

— Нямам предвид подобен вид камбани. Ела да повървим още малко нататък и ти също ще я чуеш.

Продължиха да крачат напред. Скоро вятърът донесе до тях някакъв металически звън.

— Слушай! — каза Антон. — Прозвуча също като звънчето на някоя мадрина.

Мадрина е понятие, характерно за испанска Америка. Под него се разбира кобилата, която води останалите животни в стадото или по време на пътуване. Тя носи на врата си хлопатар и останалите животни винаги следват неговия звън.

— Да, не може да бъде нищо друго освен някоя мадрина — съгласи се младият инка.

— Да не би тук, в Гран Чако, да има ариероси^[1]?

— Не, сигурно не. През тези местности не минават търговски кервани. Трябва да са индианци.

— От кое племе?

— Не знам, но имам намерение да разбера.

— Тогава тези хора са много непредпазливи. Както чухме, отделните племена живеят във вражда. Как може тогава да слагат на животните хлопатар, които непременно ще ги издадат!

— Несъмнено хората, които лагеруват тук, се чувстват в пълна безопасност и не смятат за необходимо да бъдат много предпазливи. А нали трябва да оставят животните да пасат и следователно не бива да ги връзват. И ако тогава нямат мадрина, конете ще се пръснат във всички посоки.

— Защо? Нали нашите остават заедно!

— Това е нещо друго. Индианецът не е коневъд. Той краде и отвлича животни от всички краища на света. Следователно те не се познават и тъй като не ги държат на стада, помежду им не се създава никаква привързаност. Ето защо, когато се съберат много ездачи за някой боен поход, са принудени да осигурят за конете си мадрина, понеже всяко едно от животните безусловно следва звънчето ѝ. А това е много изгодно за нас, защото звънът, който доловихме, ще ни служи за ориентир.

Инката наистина се оказа прав — колкото повече напредваха, толкова по-ясно се чуваше звънът на хлопатара. Скоро се видяха принудени да забавят крачките си, понеже звънът се разнасяше вече доста наблизко. Същевременно отляво можеха да се видят отделните дървета, защото зад тях горяха няколко огъня, на чиято светлина дънерите ясно се открояваха.

— Виж колко лесно открихме лагера — прошепна Хаукаропора на Антон. — Пред нас се намира тревната ивица, обграждаща гората, и на нея пасат конете. Вляво тя се връзва в гората, образувайки сред

дърветата поляна, където е изворът. И тъй, конете са право пред нас, а ездачите — наляво зад дърветата.

— Тогава ще трябва да продължим наляво, така ли?

— Да, но не веднага. Имаме пълно основание да бъдем предпазливи, тъй че първо искам да разбера дали при конете има пазачи. Почакай тук, докато се върна.

Той изчезна, пълзейки, и Антон остана сам може би повече от четвърт час, но въпреки това не започна да се безпокои за инката, защото чувстваше все по-голямо доверие в способностите му. Ето че Хаука отново изплува от тъмнината и с тих глас му съобщи:

— При тях няма нито един пазач. Конете са толкова доверчиви, че ми разрешиха да ги погалья. Движат се свободно из тревата и само предните крака на мадрината са спънати, за да не може да прави големи крачки.

— Колко са конете?

— Не успях да ги преброя, понеже не са малко. Заварих ги всички с глави, обърнати към мадрината, и това ме зарадва.

— Защо?

— Защото е признак, че непременно ще я последват. Ако тези индианци са наши неприятели, да речем абипони, иска ми се да им взема конете.

— Сериозно ли говориш? Не е възможно само ние двамата да отведем толкова много животни!

— Защо не? Ако поведем мадрината с нас, всички ще тръгнат подир нея.

— Но по звъна на хлопатара индианците ще разберат, че кобилата се отдалечава!

— Ако спят, няма да разберат, а предполагам, че са заспали.

— Добре, но сигурно има постове.

— Разбира се, обаче, тъй като тук се чувстват в безопасност, пазачите ще са малко на брой. Веднага ще се опитаме да научим това. Хайде, ела и винаги ме следвай! Налага се да пълзим, за да не ни забележат.

Двамата легнаха на земята и пълзейки извънредно предпазливо, се отклониха вляво от досегашната си посока, за да се доберат до споменатите дървета. Щом ги достигнаха, се озоваха съвсем близо до края на горската поляна, където инката предполагаше, че е разположен

лагерът. Поляната не беше широка и огньовете я осветяваха от единия край до другия. Следователно всичко се виждаше много добре. Двата младежи залегнаха зад две съседни дървета и внимателно започнаха да наблюдават разиграващата се пред очите им сцена.

Многоброен индиански отряд беше спрял на това място да ношува. Там, където поляната имаше изход към откритата равнина, от земята бликаше изворът, за да насочи водите си наляво, към езерото. От двете страни на потока горяха осем огъня, около които насам-натам се движеха може би към осемдесет червенокожи, заети тъкмо в момента да избират удобни за спане места. Между два огъня на отсамната страна на потока лежаха шест човека, които, изглежда, бяха вързани. Петима от тях носеха индианско облекло. По дрехите на шестия можеше да се заключи, че е бял. Тъй като лежаха с главите към двамата тайни съгледвачи, не беше възможно да се различат лицата им.

Отрядът имаше индианско въоръжение. Хората бяха окачили колчаните и лъковете си на забитите в земята дълги копия. На тях бяха облепени цевите за издухване на малки стрели, които оказват толкова бързо смъртоносно въздействие, ако са намазани с отрова. Под едно дърво насреца бе застанал единственият човек, който притежаваше пушка. Беше я оставил до себе си върху своето пончо и изглежда, той бе вождът, понеже току подаваше различни нареждания, които биваха веднага изпълнявани. Служеше си с някакъв език с напевна интонация. Антон не можеше да разбере нито дума и ето защо тихичко попита спътника си:

— Това не е кечуа, а не е и някакъв друг диалект, който разбирам. На какъв език говори този човек?

— На абипонски. Разбирам го горе-долу. Той е предводителят на тези хора, казва им как да се разположат и току-що заповяда нощта да се раздели на три стражи. Всеки пост ще се поема само от по двама души, единият от които ще трябва да внимава за конете, а другият — за пленниците.

— Значи това наистина са пленници! Кои ли са?

— Почакай! Вероятно ще узнаем. Не познавам този вожд, но по езика му разбирам, че той и неговите хора принадлежат към абипоните, значи са наши врагове.

— От това можем да заключим, че пленниците ще бъдат приятелски настроени към нас.

— Да, защото, който е против абипоните, трябва да е наш приятел.

— Да можехме да ги освободим! Мислиш ли, че е възможно?

Инката позабави отговора си, замисленият му поглед се плъзна внимателно наоколо и после отговори:

— Смятам, че е възможно, и съм готов да опитаме. Ти какво ще кажеш?

— Съгласен! — От радост Антон изговори тази дума доста високо, ала след това добави толкова по-тихо: — Но как ще се справим, като сме само двамата? Дори и пушките не са у нас.

— Те само биха ни пречили, вместо да са ни полезни. Чувал си, колко често Татко Ягуар казва, че в повечето случаи трябва да се предпочита съобразителността пред силата. Ще действаме според съвета му.

— Добре, ще действаме, готов съм. Но все още не знам по какъв начин.

— Почакай! Най-напред абипоните трябва да заспят. Преди това нищо не може да се направи. После ще разберем дали пазачите са достатъчно внимателни и дали ще оставят огньовете да угаснат, или не.

Вождът прескочи потока, за да види лично какво правят пленниците. Подхвърли им заплашителни думи и започна да ги ритва. Те се помъчиха да избягнат това малтретиране и се поизместиха от досегашното си положение, при което лицето на един от тях можеше вече да се види. Той действително не беше индианец, а бял. После пък друг се полуизправи, за да се изплъзне от ритника, отправен към него. По време на движението му неговото лице се извърна за миг настрана, но това бе достатъчно за острия поглед на инката. Той го разпозна и прошепна на Антон:

— Този е вождът на камбасите, когото белите наричат Ел Кранео Дуро, Твърдия череп. Чувал ли си някога за него?

— Не.

— Дали са му това име, защото веднъж получил по главата осем или девет удара с приклад и въпреки всичко не умрял. Щом се отдалечили враговете му, които го помислили за мъртъв, той се изправил, потъркал малко главата си и после тайно тръгнал подир тях, за да си отмъсти. Те били абипони и паднали убити от ръката му.

— Значи е твой познат?

— Дори приятел. Били сме му на гости, а и той често ни е посещавал. Какъв късмет, че от нашия лагер забелязах огньовете и подуших дима! Живота си ще рискувам, за да го освободя!

— И аз! — пошушна му Антон въодушевено. — Кажи ми само какво трябва да правим!

— Засега ти няма какво друго да вършиш, освен да мируваш и да лежиш зад дървото така, че светлината да не пада върху теб.

Абипоните налягаха в кръг около огньовете, с крака към тях. Загърнаха се в пончосите си. Мнозина от тях имаха по два пончоса. Вождът се върна отвъд потока и легна да спи по същия начин. Всички се настаняха около огньовете с изключение на двамата пазачи, единият от които отиде при конете, а другият започна бавно да крачи нагоре-надолу. Беше се увил в двете си одеяла, за да се запази от острия вятър. Едното от тях носеше около кръста също като дълга женска пола, а другото бе наметнал върху главата си и така се беше загърнал, че отпред оставаха открити само очите му, а отзад одеялото се спускаше по гърба му почти до земята.

Постовият се разхождаше насам-натам и в продължение на първия половин час се приближи няколко пъти до пленниците, за да провери дали са заспали. Гората не защитаваше напълно лагера от вятъра. Понякога той връхлиташе така силно върху огньовете, че се разхвърчаваха искри и падаха по одеялата на спящите. За да ги предпази от опърляне, постът обиколи огньовете и събра горящите клони, след което пламъците значително намаляха. Той не сложи нови дърва в тях, тъй че можеше да се очаква скоро да угаснат. Хвърли нови клони само в един от двата огъня, между които лежаха пленниците, за да може съвестно да изпълнява задълженията си.

Измина почти цял час, откакто червенокожите бяха легнали да спят. Но ето че мълчанието твърде много дотежа на Антон и като се обърна към спътника си, който през цялото време не бе направил абсолютно никакво движение, прошепна:

— Струва ми се, че са заспали дълбоко и не бива да чакаме повече. Не забравяй колко ще се тревожат за нас в лагера, щом открият отсъствието ни!

— Ще се безпокоят само в първите мигове — отговори инката, — но след това Ансиано, който добре познава моята

предпазливост, ще успокои и останалите. Все пак съм съгласен с теб — трябва да действаме. Сега ще подмамя пазача насам.

— А как ще го направиш?

— Веднага ще чуеш. Внимавай добре дали няма да се раздвижи някой от спящите, когато се обадя! За да успее напълно планът ни, никой от тях не бива да е буден.

Той постави свитите си длани около устата и нададе тих уморен крясък, какъвто може да се чуе от смутен в съня си папагал.

Никой от спящите не помръдна, но пазачът се спря и се послуша, за да разбере откъде идва крясъкът.

— Виж как наостри уши! — прошепна инката. — Вероятно ще дойде насам. Успя ли да забележиш дали се разбуди някой от спящите?

— Не видях будни.

— И аз не видях. Промъкни се бързо две дървета по-назад и се прилепи плътно към земята, иначе ще те забележи, когато дойде насам!

Антон последва тази подкана и инката за втори път нададе крясък. Постът се приближи. При третият път той навлезе между дърветата, а когато викът се чу отново, пазачът се приведе и предпазливо се запромъква напред, втренчил напрегнато поглед към мястото, откъдето бяха дошли звуците.

Инката свали тежкия боздуган от лявата си страна, изкряска още веднъж и когато постът почти достигна дървото, зад което се криеше, Хаука светкавично изскочи напред, последва удар и индианецът рухна на земята, за да не помръдне вече.

— Господи, ти го уби! — прошепна Антон, приближавайки се бързо.

— Вероятно е мъртъв, но напълно е възможно и да е още жив. Остани при него. Ако се съвземе, преди да се върна, забий му ножа си в сърцето! Имаш смелостта да сториш това, нали?

— По време на бой — да. Но да убиеш беззащитен...

— Вече сме влезли в бой, а когато се съвземе няма да е беззащитен. Тогава гласът му ще бъде оръжие и за нас няма да има по-опасно оръжие от него. Искам да ми се подчиняваш безусловно!

По време на това авантюристично начинание иначе толкова мълчаливият инка бе станал необичайно приказлив — сигурно за да поучава своя млад приятел. Сега се показва и от една друга страна.

Беше започнал да се държи като повелител и макар че говореше тихо, все пак го правеше по начин, който не търпеше възражение.

Той взе бързо двата пончоса, носени от пазача, и се загърна в тях също като него. После излезе бавно иззад дърветата и закрачи нагоре-надолу по начина, по който се движеше преди малко и постът. Който не знаеше какво се е случило, сигурно щеше да го вземе за абипона.

Антон остана да седи при падналия индианец с изваден нож в ръка, поглеждайки ту към него, ту към своя млад и храбър приятел, чието сегашно поведение не можа веднага да проумее.

След като известно време Хаукаропора подражава на поста, той обходи с тихи стъпки огньовете, но не за да ги подклажда, а за да огледа спящите хора. Нямаше нито един буден. После се отправи към пленниците и седна при тях. Те все още не спяха, защото положението в което се намираха, не им позволяваше да мигнат.

Разбира се, помислиха го за индианеца, който трябваше да ги пази, защото бе увил пончото около главата и лицето си така, че се виждаха само очите му. Тъй като се налагаше да се съобразява с белия, инката бе принуден да говори на испански. Така и постъпи. След известно време той поразтвори пончото дотолкова, че да не се вижда лицето му, но да може да се чува гласът му и шепнешком каза:

— Ел Кранео Дуро е тъжен, но скоро ще бъде весел. Нека приказва тихо, когато ми отговаря.

Вождът лежеше полуизвърнат към него. В същия миг той обърна цялото си лице и както му бе наредено, тихо отговори:

— Какви са тези думи? Подиграваш ли ми се, като се правиш на любезен?

— Не е подигравка, а искреност. Не вдигай шум, който може да издаде и мен, и вас! Дошъл съм да ви спася.

— Ти, абипонът?

— Не съм абипон, а се казвам Хаукаропора и съм син на твоя приятел Ансиано.

— Казваш, че си Хаукаро...

От смайване той не успя да доизрече цялото му име.

— Да, аз съм — продължи младежът. — Убеди се сам!

Сега той разтвори пончото така, че цялото му лице можеше да се види. Белият наблюдаваше сцената, без да помръдне. Камбасите познаха инката, който бързо пак закри лицето си. Но те останаха

безмълвни, макар че потръпването и раздвижването на вързаните им тела, което не успяха да овладеят, показваше достатъчно ясно колко радостно бяха изненадани.

— Познахте ли ме? — попита ги той.

— Да, да — промълви пресекливо вождът, — ти си синът на нашия приятел и сам си наш приятел. Големи чудеса стават. Как си се озовал сред абипоните? Досега изобщо не те бях забелязал.

— Не съм с тях и не бях при тях. Преди малко се намирах тук, в гората, за да наблюдавам нашите неприятели. Бях в лагера ни от другата страна на езерото заедно с Ансиано, Татко Ягуар и над двайсет други бели мъже, когато забелязах огньовете ви. Без да ни усети някой, се промъкнахме дотук заедно с един мой млад приятел, за да разберем кой е запалил огньовете. Видях абипоните и те познах. Тогава реших да ви освободя.

— Смела постъпка! А къде е пазачът ни?

— Лежи там, под онези дървета. Загърнах се в пончосите му, за да помислят че е той.

— Каква съобразителност, каква хитрост! Разрежи ремъците ни, бързо!

— Ей сега ще ги срежа, но въпреки това останете да лежите в същото положение.

Той извади ножа си и започна да ги освобождава от ремъците по такъв начин, че ако в този момент се разбудеше някой абипон, нямаше да разбере какво се вършеше. Същевременно продължи:

— Огньовете гаснат, само този тук все още гори. Вече не различаваме добре неприятелите си, но те могат да ни наблюдават. Ето защо трябва да сме предпазливи. Сега ще се изправа и ще продължа да се разхождам нагоре-надолу край дърветата. Ще видя също какво правят спящите. Разбера ли, че никой от тях не е буден, леко ще се изкашлям и вие ще запълзите един подир друг към мястото, където се намирам. Под онези дървета чака моят млад приятел Антонио. Стигнем ли при него, отиваме да вземем конете!

— Няма ли при тях пазачи? — попита вождът.

— Има един.

— Няма защо да се боим от него. Вярно, че нямам оръжие, но ще го удуша.

— Ще го оставиш на мен. Чуваш ли? Искam аз да ви освободя докрай. Вие няма да вършите нищо. Ще имате оръжия. Тук се намират достатъчно копия, лъкове, стрели и цеви.

Ето че белият се обади за пръв път:

— За какво са ми лъкове и стрели. Искam си обратно пушката, моята хубава пушка.

— Къде е тя?

— Намира се при вожда. Той ми я отне. Но аз пак ще си я взема.

— Не те познавам и не знам дали можеш да бъдеш достатъчно предпазлив. Сам ще я донеса.

Ел Кранео Дуро се обади:

— Не бива да се обръщаш към този сенъор на „ти“, защото е офицер. Той също е запознат с живота в дивата пустош и е в състояние сам да си вземе пушката.

— Заедно с патроните — допълни белият, скърцайки със зъби. — Това куче ми взе също часовника и компаса. Но няма да види никаква полза от тях! Сънят му ще продължи много дълго! Осмели се да рита един офицер!

Инката грабна ножа си, изправи се и пак закрачи насам-натам. След известно време обиколи огньовете и се убеди, че всички спят. Отиде и до вожда. Той хъркаше. Беше се увил в одеялото си заедно с пушката.

След това инката отново се отправи към отсрещната страна, застана в края на поляната и махна с ръка. Следвайки знака му, шестимата допълзяха — първо Твърдия череп, после неговите четирима камбаси и най-накрая офицерът. Инката посочи към забитите в земята копия и след като камбасите побързаха да грабнат оръжията, каза на белия:

— Вождът се е увил в пончото заедно с пушката.

— Ще я взема, без да го моля за разрешение.

Той се плъзна безшумно като сянка и много бързо през поляната. Видяха го как се хвърли върху вожда и как около минута остана да лежи върху него. Не се дочу никакъв шум. После се изправи и също тъй чевръсто се върна при тях с пушка в лявата ръка и окървавен нож в десницата.

— Върнах си всичко, каквото ми беше отнел! — каза той гневно. — Пушката, ножа, часовника, мунициите, всичко. Той няма

повече да раздава ритници на офицери. Но да продължаваме! В каква посока ще вървим?

Инката ги поведе между дърветата, докато стигнаха при Антон. Простреният на земята абипон все още не бе помръднал. Оставиха го да лежи. Оттук се отправиха по пътя, по който бяха дошли Хаука и Антон, и вървяха докато дочуха звънчето на мадрината. Тогава инката се спря и каза:

— Чакайте ме тук, докато обезвредя другия пазач!

— Не ти! Това е моя работа — отвърна Твърдия череп.

— Не, моя е! — намеси се офицерът. — Тези кучета се канеха утре да ме удавят в езерото. Сега могат да хвърлят във водата трупа на вожда си, а аз ще им предоставя и поста при конете.

Хаука не искаше да се съгласи, но разгневеният човек изчезна веднага след последните си думи. Останалите зачакаха и внимателно се заслушаха в нощта. Не успяха да доловят нищо. След не повече от две-три минути офицерът отново се появи и съобщи:

— Всичко е наред. Негодникът не обели нито дума. Сега нека всеки вземе по един кон.

— Не — обади се инката. — Ще вземем всички коне.

— Всички ли? А как ще стане това?

— Та нали при тях има мадрина, която всички животни ще последват.

— Qué pensamiento!^[2] Вярно! Това момче хич не е глупаво. Можем да го направим. Значи Татко Ягуар бивакува отвъд езерото? Ще го намерите ли?

— Да — отговори инката.

— Тогава ще яхнеш мадрината и ще тръгнеш напред, а ние останалите ще подкараме целия табун подир тебе.

У него имаше нещо грубо, заповедническо, което лесно можеше да засегне другите. Но Хаука мълчаливо го преглътна, потърси мадрината, развърза предните ѝ крака, възседна я и бавно я подкара напред. Щом останалите коне забелязаха, че водачката им потегля, веднага я последваха. Офицерът и петимата камбаси скочиха върху последните животни, за да гонят пред себе си стадото, а Антон, разбира се, също яхнал жребец, се присъедини към инката. В поведението на офицера имаше нещо, което не му харесваше. В този ред те заобиколиха около половината езеро, но не минаха през гъстата

гора, из която известно време двамата младежи се бяха промъквали с толкова голяма мъка. При подобна тъмнина тя бе непроходима за конете и затова ги подкараха покрай нея. Така също можеха да достигнат лагера.

А там не всичко бе тъй тихо и спокойно, както при тръгването на Хаука и Антон. Татко Ягуар бе наредил на постове да се сменят на всеки час и в случай че се разбудеше, имаше навика да проверява дали всичко е наред. Тъй направи и днес. Счупването на бутилките го бе накарало да очаква рязка промяна във времето и още когато си лягаше да спи, небето се бе покрило с облаци. Тревогата го разбуди. Забеляза, че небето е почерняло, и почувства, че е излязъл особено остър и поривист вятър. Опитът му подсказваше, че това предвещава ураган, придружен от онези проливни дъждове на Гран Чако, които са толкова силни, че могат да съборят човек на земята. Какво трябваше да направят? Не беше разумно да останат тук, под дърветата, които привличат светкавиците и могат да бъдат повалени от бурята. Но да изчакат урагана навън в откритата равнина или в също тъй откритата пустиня, това съвсем не криеше по-малко опасности. Ето защо Татко Ягуар разбуди спящите, за да се посъветва с тях. Същевременно се оказа, че Антон и инката липсват.

Започнаха да ги викат, но те не се появиха и не отговориха. Антон беше поверен на Татко Ягуар. Затова бе съвсем разбираемо, че той се разтревожи извънредно от необяснимото изчезване на младежа. Изказаха се какви ли не предположения, от които нито едно не изглеждаше приемливо. Най-сетне Татко Ягуар стигна до логичната мисъл да потърси следите на изчезналите с помощта на главня. Нали знаеха на кое място бяха лежали.

Един смолист клон им послужи за факел. На неговата светлина откриха, че двете момчета тайно са се промъкнали в гората. Факелът угасна и Татко Ягуар, Херонимо и Ансиано, които бяха предприели търсенето, останаха на тъмно. Продължиха да викат из гората, но отговор не последва.

— Ама че непредпазливост! — рече Татко Ягуар почти разгневен. — Когато пристигнахме тук, казах, че наоколо може да има ягуари. Какво ще стане, ако попаднат в ноктите на такъв звяр! Оставили са пушките си и значи няма с какво да стрелят!

— Непредпазливост ли? — обади се Ансиано. — Хаука не е непредпазлив. Винаги знае какво прави. А това, че не е взел оръжията си, само доказва, че ги е смятал за излишни.

— Никога не са излишни в такава нощ — забеляза Херонимо.

— Но могат да пречат — намеси се Ансиано. — Пречат при ходенето из гората, при тайното промъкване до неприятеля, при...

— При тайното промъкване до неприятеля? — прекъсна го Татко Ягуар. — Ето това е! Тези дръзки момчета са искали да преживеят някое приключение, а то може да им струва живота. Трябва веднага да тръгнем, за да предотвратим най-лошото.

— Да им струва живота ли? Защо? Предполагате ли къде може да са отишли?

— Не само предполагам, а знам! Я погледнете вдясно отвъд езерото! Забелязва се някакъв здрачен светлик. Там гори огън. Момчетата са го видели и в младежката си необмисленост са тръгнали натам, за да си поиграят малко на мъже.

— Да, там гори огън — съгласи се Ансиано. — Действително е възможно да са се отправили натам. Но дори и да е така, пак няма защо да се тревожим. Моят Хаука е извънредно предпазлив. Мога да му имам пълно доверие.

— Това ми е известно. Той е по-опитен и предпазлив от доста мъже, но с него е тръгнал и Антон, за чието благополучие отговарям аз и...

Той млъкна. Докато разговаряха, бяха достигнали лагера и тъкмо в този миг недалеч се разнесе силен конски тропот. После видяха две човешки фигури, които изплуваха от тъмнината и с бързи крачки се приближиха до огъня. Бяха двамата изчезнали.

— Нас ли търсите? Ето ни — извика засмян Антон на Татко Ягуар, а инката пристъпи безмълвно до Ансиано, като че и през ум не му минаваше да се смята за най-важното действащо лице в последните събития.

— Да, ето ви! Слава богу, виждам, че сте тук! Но къде бяхте?

— Отсреща, при абипоните.

— При аби... Значи отсреща има абипони?

— Да.

— И дръзнахте без разрешението ми да...

— Да освободите шест пленници и да отмъкнете цял табун коне — намеси се някакъв глас.

Татко Ягуар се обърна и съзря новодошлия, който също се бе приближил. Великанът отстъпи крачка назад, сбърчи леко чело и възкликна:

— Вие ли сте, лейтенант Верано? Как попаднахте при Извора на близнаците?

— Тъй, както и навсякъде, където съм бил — пеша или на кон, сеньор.

— Знаете, че на въпроса си очаквах друг отговор. Но предпочитам да ви попитам нещо друго: накъде ще се отправите оттук?

— Пак отвъд езерото, при абипоните, за да ги накажа. Естествено вие ще ме придружите заедно с вашите хора. Никое от онези кучета не бива да остане живо!

— Вие смятате идването ми с вас за съвсем естествено. Но аз съм на друго мнение.

— От само себе си се разбира, че трябва да ме подкрепите.

— От само себе си ли? Трябва ли? А аз ви казвам, че за мен такова „трябва“ не съществува. Но кого виждам тук?

Лицето му просия. Той забеляза Твърдия череп, който бързо се приближи до него, подаде му ръка и със страхопочитание в гласа, макар и на лош испански, отвърна:

— Аз съм, сеньор. Не е необходимо да ви казвам колко много се радвам, че ви виждам. Щом веднъж сте тук, няма защо да се страхуваме.

— От кого?

— От абипоните, които се канят да ни връхлетят от всички страни. Този сеньор, самият аз и четирима от моите хора, дето сега са навътре в гората при плякосаните коне, днес рано сутринта им паднахме в ръцете. Помъкнаха ни към Извора на близнаците, за да ни удавят утре в езерото. Хаукаропора и другото момче ни спасиха.

— Тези двамата ли? А как...

Той не доизрече въпроса си, защото забеляза, че на юг една част от тъмното небе беше придобила сернистожълт цвят. После продължи припряно:

— Колко абипони има отвъд езерото?

— На седем или осем места по десет — отвърна вождът. — И точно толкова коне доведохме с нас, защото взехме всичките — те тръгнаха подир мадрината.

— Това е приключение, което бих искал веднага и подробно да ми разкажете, но нямаме необходимото време. Вожде, виждаш ли на юг онази жълта ивица и знаеш ли какво означава тя?

Индианецът отвърна:

— Отдавна я забелязах, сеньор. Наближава ураган, който поваля горите и хвърля от небето големи огнени кълба. И конете го усещат. Започнаха да стават неспокойни и не искат да стоят на едно място.

— Да, намираме се в опасност. Останем ли тук, можем да бъдем смазани от дърветата, излезем ли от гората, ураганът ще ни затъркаля из равнината като песъчинки. Не познавам местността. След два часа бурята ще ни връхлети. И тъй, трябва бързо да вземем решение.

— Сеньор, аз познавам местността. Ще яхнем конете и ако побързаме, ще бъдем на сигурно място преди още ураганът да се е разразил.

— Къде ще намерим убежище?

— В Asiento de la mortandad.^[3]

— Какво лошо име! Никога не съм го чувал, понеже никога не съм отивал по-далеч от Извора на близнаците. Но за това ще говорим после. Значи ти вярваш, че ще се доберем до поселището преди да се извие бурята?

— Да.

— Но дали ще го намерите в тази тъмнина?

— Няма да объркаме посоката, сеньор. И вие знаете, че не след дълго вече няма да е толкова тъмно. Небето ще се изпълни с огън.

— Вярно е. Тогава бързо да се приготвим и да потегляме! Обърнете особено внимание на пушките, за да не пострадат!

След тези думи той накара Твърдия череп да го отведе при плячкосаните коне, които едва можеха да бъдат удържани от камбасите, защото усещаха приближаването на бурята.

Многото коне, с които се сдобиха, представляваха предимство и по-късно то можеше доста силно да наклони везните в тяхна полза. Но в този момент Татко Ягуар би предпочел да се откаже от тях. Наистина те имаха юзди, ала не бяха оседлани. Следователно нямаха възможност

да ги натоварят с предметите, които бяха принудени да мъкнат със себе си. Затова той набързо реши:

— Ще ги вземем с нас, но няма да си създаваме много главоболия с тях. Ако ни следват доброволно — хубаво, ако ли не, да правят каквото искат.

Шест от конете бяха възседнати от камбасите и лейтенант Верано. И шестимата проявиха готовност всеки от тях да води за юздите по два коня. Щом лейтенантът забеляза пушките, натоварени от хората на Татко Ягуар, той попита откъде са ги взели.

— Изкопахме ги — отговори Херонимо.

— Къде?

— На различни места по пътя.

— Мътните го взели! Тогава това е оръжието, което търся. Конфискувам го!

— Защо?

— Защото е наше. Откраднато е от арсенала ни.

— Наистина ли? Звучи ми като детска приказка. Разкажете я на Татко Ягуар. Той ще ви даде отговора, който предпочитам да премълча.

— Да не би да не вярвате на думите ми, сеньор?

— Докарайте ми тук арсенала заедно с негодниците и тогава ще видя какво трябва да мисля. Впрочем сега вниманието ни е необходимо за нещо друго. Я слушайте какво се дочува оттатък!

Той посочи с ръка отвъд езерото. Оттам се разнасяше пронизителен рев. Абипоните бяха открили мъртъвците, както и изчезването на конете и пленниците. Но на Татко Ягуар съвсем не му беше до тях, защото опасността наближаваше. Начело застанаха петимата камбаси и нощната езда започна.

Водачите се насочиха право на север, където Татко Ягуар предполагаше, че се намира обширна, непрекъсната пустиня. Не яздеха в галоп, но все пак доста бързо. Нямаше защо да се грижат повече за свободните от товар коне на абипоните, защото те доброволно ги следваха. Инстинктът им подсказваше, че бурята ги заплашва от юг и следователно спасение можеше да се търси на север.

Когато след около половин час позабавиха хода на конете, за да не ги изтощят твърде много, жълтеникавата ивица на южния хоризонт бе станала значително по-широка. Долната и по-удължена част бе пламнала цялата в огненочервено. Вследствие на това нощната

тъмнина не бе вече тъй дълбока, както преди. След още половин час основата на жълтата ивица бе заела вече цялата ширина на южния хоризонт и с върха си, достигащ зенита, образуваше триъгълник, в чийто център се появи тъмно петно. Този триъгълник бе толкова светъл, че долу на земята настъпи сумрак, който позволяваше ясно да се вижда на неколкостотин крачки.

— През онази дупка ще дойде ураганът — каза Татко Ягуар на доктор Моргенщерн, посочвайки към тъмното петно. Ученият, който яздеше до него заедно с Фрице, попита:

— Дали ще е опасен?

— Дали ще стане опасен за нас, не мога да кажа, но сигурно ще причини щети. Подобен ураган издига великански вълни, отваря огромни просеки и в най-гъстите гори, събаря и най-здравите къщи.

— А пък ние искаме да се спасим от него в някакво си поселище, значи в къщи! Бог да се смили над нас! Ураганът ще ги събори над главите ни и под развалините им ще намерим неизбежната си гибел, на латински — „ексцидиум“.

— Вярно, че човек тъй би трябвало да си представя нещата. Но аз разчитам на вожда, който е запознат с обстановката в онова убежище.

— К'во ли ще ни помогне обстановката, като я отвее бурята! — обади се Фрице. — Преживял съм вече не един памперо, ама такъв ураган май че е нещо съвсем друго. В този момент животът ми не струва и пукната пара. Я погледнете тоя небосвод! На туй все още небе ли му викате? Не, прилича на самия ад. Иначе моите уважения пред красивото небе, ама покрие ли се с такова медночервено и сернистожълто, може да ти се изправят косите. И аз нямам никакво доверие в онуй поселище. Поселище на клането! К'во ли можем да очакваме от него?

Никак не бе чудно, че тръпки на страх побиха Фрице, този чудак с весел нрав, който иначе не губеше толкова лесно самообладание. Небето наистина имаше пъклен вид. Триъгълникът непрекъснато растеше на север, а основата му ставаше все по-широка и по-широка. След като яздиха час и половина, тя зае вече половината от хоризонта.

При възцарилия се сумрак можеше да се забележи, че ездата продължаваше през обрасла с ниска трева равнина, сред която от време на време се издигаха невисоки хълмове. Постепенно те започнаха да се

срещат по-често и да стават по-високи. В повечето случаи формата им бе леко закръглена, но конниците преминаха и покрай няколко хълма със стръмни скалисти зъбери.

— Това ме успокоява — каза Татко Ягуар. — Най-добрата закрила можем да намерим откъм северната страна на някой скален масив. И понеже всеки човек, заселил се тук, трябва да се съобразява с условията на живот в страната, а следователно и с опустошителните бури, можем да очакваме, че поселището, към което сме се устремили, е построено на някое подобно добре защитено място.

Скоро се потвърди, че предположенията му бяха правилни. Минавайки между хълмовете, ездачите достигнаха широка долина, заобиколена на юг от високи отвесни скали, а на север — от полегати възвишения, покрити с гори. Дъното на долината бе обрасло с ниски храсти и буйна трева, а близо до скалите се издигаха шест отделни постройки, образували някогашното поселище.

По-рано в Гран Чако е имало много подобни поселища. И до ден-днешен човек се натъква на развалините им. Белите дошли в земите на червенокожите, настанили се да живеят в тях и започнали да се държат като законни собственици, без да мислят за заплащане или каквото и да било обезщетение. Избирали най-добрите, най-красивите и плодородни места и застрелвали всеки червенокож, осмелил се да им оспори присвоеното. Но тъй като след тях не пристигнали други бели да ги подкрепят, такива самотни заселници били твърде слаби, за да устояват дълго срещу многобройните индианци и ето защо те или своевременно се оттегляли, или, ако упорствали да останат на заграбеното парче земя — били избивани. Обработената земя отново потъвала в бурени. Вятърът навявал най-различни семена в постройките. Кълновете избуявали в храсти и дървета, които разрушавали стените и покривите. Увивни растения се впивали здраво в тухлите и гредите, покривал ги дебел пласт от сочни листа, под който те гниели и лека-полека се разпадали на прах.

Разбира се, "Поселището на клането" не се намираше в толкова окаяно състояние. То бе добре запазено. Стените на постройките бяха направени от здрави дървесни стволи, забити дълбоко в земята. Покривите се състояха от няколко пласта тръстика, здраво привързани с доста дебели въжета от лико. Въжетата, както и тръстиката, бяха устояли на природните стихии. Благодарение на еластичността си те се

огъваха при всеки напор на вятъра, тъй че и най-бесният ураган, на който никой друг покрив не би устоял, не беше успял да им стори нещо. Дъсчените стени явно са имали същата устойчивост. Вярно, че бяха здравата обрасли с пълзящи и други растения, обаче не само че не бяха пострадали от тях, а напротив — растенията образуваха жива дебела защитна стена, през която не можеше да проникне нито дъжд, нито вятър. Липсваха прозорци, а входовете бяха без врати. Пред и между постройките имаше храсти над които се извисяваха вековни дървета.

Щом конниците завиха край скалите и съзряха шестте постройките, водачът им, вождът на камбасите, възкликна:

— Пристигнахме, сеньори. Пуснете конете на свобода и бързо под покривите! Ураганът не може да ни причини там никакво зло.

— Не, не така! — възпротиви се Татко Ягуар. — Не бива да оставяме конете свободни. По време на урагана ще избягат. Трябва и те да влязат в къщите. Но преди това е необходимо да прочистим постройките.

— Та от какво ще ги чистим? — попита лейтенант Верано.

— Не можете ли да се досетите? Веднага ще видите.

Той изпрати зад всяка от постройките по неколцина от своите хора и им нареди да започнат да крещят, да вдигат шум и да дадат по няколко изстрела. След изпълнението на тази заповед стана ясно какво бе имал предвид Татко Ягуар с думата „прочистване“. Сумракът бе напълно достатъчен, за да успеят да различат какви ли не животни, които, подплашени от шума и стрелбата, се втурнаха навън през отворите. Между тях имаше дори една пума.

— Сега може да са останали вътре най-много някои змии, от които ще трябва да се пазим — направи забележка предвидливият водач. — Вкарайте най-напред конете в първите четири постройките! После ние ще се подслоним в другите две. След това трябва да се съберат сухи съчки, за да запалим огън. Но побързайте, защото, изглежда, ураганът се кани да ни врхлети!

Силни пориви на вятъра започнаха да свирят из долината. Те носеха със себе си тежки, все още единични капки дъжд. Мъжете действаха трескаво. Едва изминаха десетина минути и указанията на Хамер бяха изпълнени. Конете, на които успяха да свалят дори седлата, стояха в помещенията, а мъжете, останали при тях, за да ги

надзирават, запалиха вътре в постройките огньовете, и то близо до отворите, служещи за врати. Огньовете горяха и в двете къщи, определени за подслон на останалите хора. Крайно време беше да приключат приготовленията, защото в този миг бурята се разрази с такава мощ, която перото е безсилно да опише.

Светложълтото дотогава небе изведнъж почерня. Из долината се носеха стонове, тътен, вой и писък, сякаш се бяха счепкали хиляди дяволи. Ураганът връхлетя. Постройките трепереха под мощния му напор, но се държаха благодарение на своята еластичност. И ето че изведнъж се разнесе такъв тътен, сякаш се срути цяла планина. Но това бе дъждът, който внезапно започна да се излива, и то не на капки, а като из ведро в плътна водна маса.

Дъждът се изливаше с грохота на огромен водопад, но въпреки това бе заглушаван от силата на гръмотевиците. Светкавиците прорязваха черната нощ или по-точно казано водната стена, но и думата светкавица не е съвсем точна, защото това бяха огнени езици, сякаш бълвани от самата земя, и огнени кълба, които падаха от облаците. Така следваха гръм след гръм, трясък след трясък, огнено кълбо след огнено кълбо в продължение на цял час и после на още един. Не беше възможно да се разговаря, понеже никой не разбираше собствените си думи. Мъжете седяха мълчаливи на пода, направен от утъпкана глина, и успяваха да си съобщят необходимото само чрез знаци.

Но още по-тежко бе положението на хората, останали при конете. Не бяха успели да завържат животните. Само ги бяха спънали, доколкото стигаха наличните ремъци и въжета. Ала доста от тях бяха останали свободни, тъй че освен пръхтенето и цвиленето се започна такова удряне с копита по пода, блъскане и ритане, което бе направо опасно за живота на хората.

В този миг се разнесе още един ужасен гръм, най-силният от всички, но не последният. Небето и земята сякаш образуваха огромно море. После настъпи тишина, и то толкова внезапно, че направо изглеждаше зловеща. Никой не се осмеляваше да проговори. Повечето хора си мислеха, че природните стихии са се укротили само за миг, за да се разбеснеят веднага отново. Но не беше така. Татко Ягуар стана от мястото си, мина край огъня, приближи се до вратата, погледна навън,

където цялото дъно на долината бе заето от водите на шумящата река, и каза:

— Свърши се. Небето е осеяно със звезди. Слава богу!

— Да, хвала и слава на бога! — въздъхна с облекчение доктор Моргенщерн и потърка с две ръце смъртнобледото си лице. — Не съм преживявал досега подобно нещо. Брах такъв страх, който изобщо не може да бъде описан. Всеки гръм беше като рев, на латински „мугитус“, а всяка светкавица — огромен пожар, „инцендиум“, заплашващ да погълне всичко!

— Да, тъй си е — съгласи се Фрице. — Чудя се само, че сме още живи, щото при тоз ураган и многобройни светкавици на сичко отгоре запалихме и шест огъня.

— Наистина! Науката е доказала, че огънят привлича светкавиците. Цяло чудо е, че тук не падна гръм.

— Нямаше защо да се опасяваме от това, защото ей онази гора е отличен гръмоотвод — забеляза Татко Ягуар. — Но сега ще отида да видя дали конете взаимно не са се наранили.

Той излезе навън, където бе принуден да гази във вода до колене. Животните все още показваха признаци на безпокойство, но общо взето, стояха кротко по местата си. Никой не се бе надявал на толкова щастлив завършек.

Когато Татко Ягуар се прибра от огледа, лейтенант Верано тъкмо се канеше да разкаже приключението си. Той забеляза Хамер и се обърна към него с думите:

— Сеньор, идвате тъкмо навреме, за да чуете какви претенции имам към пушките, които сте си присвоили.

— Присвоил ли съм ги? Нищо подобно. Съхранявам ги само временно — отвърна много въздържано немецът.

— С какво право, ако мога да попитам?

— Изразихте се съвсем вярно: „ако мога да попитам?“ Какво право имате да ме питате?

— Аз съм пълномощник на генерал Митре.

— Ще го призная само в случай, че можете да го докажете.

— Какви доказателства искате?

— Писмено пълномощно.

— Това е вече прекалено! Да не мислите, че някой ще вземе да мъкне със себе си из Гран Чако подобни документи?

— Но това действително е необходимо, щом някой иска да бъде признат за пълномощник.

— Давам ви честната си дума, сеньор. Надявам се, че ще е достатъчно — разгневи се Верано. — Ако ли не, тогава...

Ръката му направи заплашително движение към ножа.

— Оставете го на мястото му! Който вади нож срещу мен, се запознава с моя юмрук. С удоволствие ви заявявам, че честната ви дума ми е достатъчна, защото, макар и да сте човек, обичащ насилието, все още не съм чувал някога да са ви уличили в безчестие.

— Значи се разбрахме, така ли?

— И да, и не. Само да не схванете думите ми погрешно! Достатъчна ми е честната ви дума, за да повярвам, че сте пълномощник на генерала. Но какви пълномощия сте получили от него?

— Да търся изчезналите пушки.

— Е, ами ако откриете крадеца?

— В такъв случай трябва да докладвам.

— А после?

— После...? Е, тогава генералът ще нареди какво да правя по-нататък.

— Хубаво. Сега вече наистина се разбрахме. Възложена ви е задача да търсите откраднатите пушки, в случай че ги откриете — да докладвате и след това да изчакате по-нататъшните нареждания. Аз намерих някакви пушки, ала дали са онези, които...

— Но моля ви, сеньор! — прекъсна го лейтенантът. — Те са. Докато ви нямаше, аз огледах няколко от тях. Това са същите пушки, които тайно бяха отмъкнати от арсенала. Генералът откри липсата им веднага и нареди, без някой да разбере, да се започнат най-старателни издирвания. Резултатите не можеха да не ни изненадат. Най-вероятно началникът на арсенала е бил подкупен. Той е дал неколкостотин пушки и голямо количество муниции в ръцете на хора, които кроят да вдигнат бунт. И досега не успяхме да научим кой ги ръководи. Но сигурно е, че бикоборецът Перильо е замесен в цялата работа. Скоро след кражбата, това ще рече преди няколко месеца, този човек се е прехвърлил през Рио Саладо с работници, инструменти, оръжия и муниции, а после се е завърнал само с работниците и инструментите. Нейде е закопал оръжията. Иначе за какво са му били лопати и белове?

Трябваше да разберам къде е бил. И понеже съм запознат с Чако, възложиха ми задачата да прехвърля Саладо и да потърся оръжията. Понастоящем абипоните са настроени враждебно към правителството. Не биваше да се обръщам към тях. Ето защо посетих камбасите и се срещнах с вожда им и с четирима воители, единият от които по въпросното време забелязал бели мъже при Извора на близнаците. Ел Кранео Дуро веднага се съгласи да ме придружи до това място. По пътя се натъкнахме на отряд от над осемдесет абипони, които според думите на вожда идваха откъм Езерото на палмите. Те се отнесоха към нас враждебно. Започнах да се защитавам, застрелях неколцина от тях, но бях пленен заедно с придружителите си, обезоръжиха ни, ограбиха ни и ни отведоха при извора, където рано тази сутрин трябваше да бъдем удавени. Двете момчета ни спасиха. Чух къде сте намерили оръжията и съм убеден, че ще ми ги предадете.

— Не, сеньор! Докладвайте първо на генерала. После ще стане онова, което нареди той. И бездруго в момента не можете да използвате нито пушките, нито мунициите. На мен обаче са ми страшно необходими.

— За какво?

— За да въоръжа камбасите и с тяхна помощ да разбия неприятелите на генерала. Защото знам повече от вас и сега ще ви съобщя всичко.

Той му разказа досегашните им преживелици. Когато свърши, офицерът, който имаше суров и брутален характер, но иначе бе голям патриот, с радост се съгласи да се откаже от искането си. Помоли за разрешение да се присъедини към отряда им и желанието му бе удовлетворено, но при условие че ще се подчинява на Татко Ягуар.

Най-после можеха да изслушат подробния разказ за геройството на двамата млади приятели, което бе принуден да направи Антон Енгелхард вместо мълчаливия и затворен инка. Докато все още говореха за приключението, старият Ансиано дръпна настрана своя възпитаник, прегърна го и непредпазливо каза на испански:

— Ти си цял герой и показва кой си — el Hijo del Inka!

Хамер стоеше близо до тях, чу тези думи и си помисли: „Аха! Значи моето предчувствие не ме е излъгало. Тъмната неизвестност започва да се проявява. Той е потомък на старите владетели на Перу... el Hijo del Inka — Синът на инката!“

-
- [1] Ариероси (исп.) — мулетари. — Б.пр. ↑
- [2] Qué pensamiento! (исп.) — Каква идея! — Б.пр. ↑
- [3] Asiento de la mortandad (исп.) — Поселище на клането. — Б.пр. ↑

10. РАЗКАЗЪТ НА ТАТКО ЯГУАР

След нощния ураган настъпи ведро утро. Дъждовната вода се беше оттекла. Гората тънеше в изпарения, а долу в долината сочната трева се полюляваше като висока изкласила нива. Конете бяха изведени навън от постройките да се насладят на свежата паша, понеже засега и дума не можеше да става за тръгване, тъй като животните трябваше да си отпочинат от усилената езда през нощта.

Мъжете закусиха от своите хранителни припаси, след което започнаха така необходимото съвещание. По време на съвещанието направи впечатление, че старият Ансиано привличаше необикновено силно вниманието на лейтенант Верано. Погледът на лейтенанта непрестанно се спираше на индианеца, тъй че най-сетне старецът попита:

— Сеньор, непрекъснато ме оглеждате. Имате ли някаква особена причина за това?

— Да — отговори офицерът.

— Мога ли да ви попитам каква е тя? Познат ли ви се струвам? Виждали ли сте ме вече някъде?

— Вас едва ли. Прави ми впечатление само вашата дълга бяла коса, напомняща ми за един скалп, който съм виждал преди време.

— Скалп? Какво е това?

— Индианците от Северна Америка имат обичая да свличат кожата от главата на убития неприятел и да я запазват като символ на своята победа и храброст. Подобна кожа се нарича „скалп“. Хората, говорещи испански, я назовават с думите „Piel del cráneo“.

— Ами къде е връзката между мен и тази човешка кожа?

— В приликата. Скалпът, за който говоря, имаше същата дълга, гъста и бяла коса като вашата.

Ансиано наостри слух. Лицето му придоби напрегнат израз, докато задаваше въпроса:

— Същата коса ли? Би било странно! Струва ми се, че никой бял не носи косата си като мен.

— Наистина и аз не съм виждал още подобно нещо. Впрочем онзи скалп е принадлежал на някакъв индианец.

— От кое племе е бил?

— Не знам. Попитах собственика на скалпа, но той не ми даде задоволителен отговор.

— Къде сте видели тази коса?

— В Буенос Айрес.

— У кого?

— У бикобореца Антонио Перильо. Веднъж го посетих с един мой приятел. Стаята на Перильо бе украсена с най-различни трофеи, между които се намираше и скалпът.

— Значи Антонио Перильо! Този еспада, с когото вероятно ще се сблъскаме! Казват, че не веднъж е бил в Запада. А сподели ли с вас по какъв начин се е сдобил с кожата?

— Да. Борил се с някакъв индианец на живот и смърт и го победил. Взел скалпа на врага си като спомен за тази тежка и опасна схватка.

— Къде се е състояла тя?

— В южните пампаси. Това беше всичко, което успях да науча.

— Там на юг? Значи не е това, което си мислех.

При тези думи се чу как той въздъхна някак с облекчение. Лицето му отново придоби израз на безразличие, но веднага пак се промени, щом лейтенантът направи забележката:

— Косата беше наистина великолепна, още по-красива от вашата. Тя е била носена събрана с помощта на диадема, а собственикът ѝ е бил сигурно някой много стар и беден човек.

— С диадема ли! — възкликна Ансиано като направи движение, изразяващо изненада. — Как изглеждаше диадемата? И защо мислите, че човекът е бил беден?

— Защото диадемата беше желязна, а един заможен човек, който употребява подобни украшения, ще избере направените от благороден метал. От лицевата си страна тя имаше формата на слънце с дванайсет лъча.

— Дванайсет лъча! — изкрещя буквално Ансиано, скачайки на крака. — Сеньор, диадемата не е била от желязо, а от най-чисто злато. Но нейният собственик нарочно и е придал тъмен цвят, за да не събужда алчността у другите хора.

— Откъде знаете всичко това? Познавате ли човека, на когото е принадлежало споменатото украшение?

— Дали съм го познавал? Той беше мой повелител, владетелят на...

Ансиано беше възбуден неимоверно много. Очите му блестяха, беше измъкнал ножа от пояса си и правеше движения, сякаш се канеше да прониже някакъв враг, застанал пред него. Може би щеше да издаде цялата си тайна, обаче Хаукаропора също скочи на крака, хвана му ръката и го прекъсна с предупреждаващ глас:

— Мълчи, дядо! Онзи човек беше индианец и нищо повече. Но въпреки това трябва да узнаем дали е бил убит в честна борба. Ако ли не, тежко на убиеца му! Въпреки възрастта си той бе толкова силен и пъргав, че никога не беше побеждаван. Как да повярвам, че е бил надвит от Антонио Перильо? Не, и пак не! Бил е убит.

— Несъмнено! — съгласи се с него старецът. — Не е необходимо да търсим убиеца. Перильо е признал, че самият той го е убил. Знаем, че сега ни следва по петите. Ще ми падне в ръцете и тогава ще отговаря пред нас!

— Да, ще трябва да проговори, а отговора ще му дам с ей това!

Инката размаха боздугана над главата си. Той бе възбуден едва ли не повече от Ансиано, но бързо се овладя. Щом забеляза, че присъстващите учудено го гледат, придаде на лицето си безразличен израз, седна отново на земята и остави боздугана до себе си.

Но не само тези двама души бяха тъй силно развълнувани от думите на лейтенанта. Имаше и трети човек, който също им обърна голямо внимание, но го изрази по по-спокоен начин. Третият бе Татко Ягуар. От момента, когато бе споменат скалпът, та чак до последния миг той следи разказа с най-жив интерес. Беше седнал до инката и по едно време посегна към боздугана, за да го разгледа. Оръжието бе черно, сякаш покрито с тъмен лак. Той го огледа много внимателно, после с безизразно лице го остави обратно на мястото му и каза:

— Мисля, че не е необходимо да се горещите за този скалп. Все още не знаете дали действително е от главата на вашия познат. Ще го разберем с положителност едва по-късно.

— Не, аз съм сигурен — отвърна Ансиано, — диадемата е доказателство, че не се лъжа.

— Въпреки това сега имаме да обсъждаме по-належащи неща — отвърна Хамер, давайки тайно знак на стареца да мълчи. — Трябва да се посъветваме в каква посока да тръгнем.

— Вероятно към Езерото на палмите — обади се лейтенант Верано. — И бездруго то поначало е било ваша цел, а сега имаме още по-големи основания да го посетим, защото съзаклятниците ще се събират там.

— Не ми се вярва някой от тях да се намира вече при езерото, но все пак засега ми се иска да не се мяркаме край него. По-късно могат случайно да открият, че сме били там, а това би довело до неуспеха на моя план.

— Та нима имаш вече план? — попита Херонимо.

— Почти. Знаем, че абипоните се канят да потеглят срещу камбасите, и може би ще успеем да осуетим начинанието им още в самото начало. Нарочно казвам „може би“, защото се опасявам, че силите ни са твърде недостатъчни за подобна задача.

— И аз съм на същото мнение. Истина е, че тези типове са страхливи и се боят от откритото нападение, но винаги са готови за нощни схватки, пък аз изпитвам страх от техните отровни стрели. Трябват ни подкрепления, а помощ можем да получим само от камбасите.

— Така е. Но още не ни е известно дали те подозират какво ги очаква.

Ето че се намеси Твърдия череп:

— Нашите хора не знаят, че ще бъдат нападнати. Ние живеем във вражда с абипоните, обаче няхаме и понятие, че възнамеряват да започнат военен поход срещу нас. Трябва колкото е възможно по-скоро да им занесем тази новина и да ги подготвим. Бойният поход ще бъде насочен срещу нашето най-голямо село.

— Откъде го научи?

— От разговорите на абипоните, които ни заловиха вчера. Тъй като трябваше да бъдем удавени днес рано сутринта, те си мислеха, че вече няма да ни се предложи възможност да ги издадем.

— Къде се намира това село и колко път има до него?

— Разположено е край потока, наречен от белите Arroyo claro^[1] и ако яздим бързо, можем да бъдем там след три дена.

— Как изглежда местността, през която трябва да минем? Населена ли е?

— Има гори, открити равнини и няколко села на абипоните, но те могат да бъдат избегнати, ако тръгнем оттук. Речем ли да отидем първо до Езерото на палмите, пътят ни през вражеската територия ще бъде по-дълъг.

— Хмм! — промърмори замислено под нос Татко Ягуар. Той постоя минута-две със сведен поглед и после продължи:

— И въпреки всичко смятам, че е по-добре първо да отидем до Езерото на палмите. Отначало ми се искаше да го избегна, но тъй като узнах накъде се канят да се отправят неприятелите ни, за мен естествено е много важно да се запозная с пътя, по който ще минат. Имам обаче и още една причина. Припасите ни от месо са на свършване, а няма да имаме време цели три дена да се изхранваме само от лов. Ловът ще ни забави и от трите дни много лесно могат да станат пет или шест. Но доколкото знам, абипоните притежават добитък, от който все ще успеем тайно да отмъкнем една или няколко глави. Така ще си набавим месо без усилия и загуба на време. Колко път има оттук до Езерото на палмите?

— Половин ден на кон.

— Добре, тогава ще тръгнем оттук по обед, тъй че да пристигнем привечер. Не е необходимо да яздим до самото езеро.

Никой нямаше възражения, само доктор Моргенщерн сметна за добре да направи следната забележка:

— Моите уважения към вашите намерения и планове, но и аз имам намерения и планове, за които трябва да ви напомня. В каква посока се намира Бистрия поток, където искате да отидем?

— На северозапад — отговори вождът.

— Каква е тамошната местност — равнинна или планинска?

— Има планини.

— Тогава протестирам, сеньори! Знаете, че съм дошъл в тази страна не заради камбасите, а за да правя разкопки. Животните, чиито останки търся, са живели не по планините, а в равнините. Колкото повече се отдалечавам от равнината, толкова повече изчезва надеждата да намеря нещо. И тъй, правя възражение, наречено на латински „контрадикцио“ или „репугнанция“.

— Съжалявам, че възражението ви ще остане без резултат — отвърна му Татко Ягуар. — Не можем заради вашите разкопки да оставим камбасите да бъдат избити!

— А още по-малко пък аз мога заради тези хора да се откажа от моя мастодонт или мегатериум, който ми се иска да намеря. Правя предложение да се съобразим с науката!

Твърдия череп слушаше внимателно. Не му беше съвсем ясно какво имаше предвид дребосъкът, но предполагаше, и затова се осведоми:

— Този сенъор говори за животни и разкопки. Да не би да е от онези странни хора, които копаят из пампасите за кости, за да ги отнесат после в големите градове и там да ги сглобят?

— Да, от тях е — отвърна с усмивка Хамер.

— Тогава няма нужда да остава тук и да се излага на опасността да бъде пленен или дори убит от абипоните. Аз знам къде могат да се намерят такива кости.

— Къде, къде? — попита бързо дребничкият учен.

— Известни са ми няколко места. Ще минем покрай едно от тях. Казва се Pantano de los Huesos^[2]. Името ви показва, че там ще намерите каквото търсите.

— Наистина ли? Блато с кости? — осведоми се трескаво Моргенщерн. — А от какво животно са костите?

— Не знам. И освен това не ми е известно... — Той замълча за няколко секунди, но после продължи: — Сенъорите са дошли, за да ни помогнат в борбата срещу нашите врагове, и затова в знак на благодарност ще им кажа, че знам едно място, където в земята има някакво животно, което трябва да е било по-голямо от всички сегашни животни. Случайно го открихме и искахме да го продадем срещу пари на някой от белите, които търсят подобни кости. Но тъй като вие ще ни помогнете срещу абипоните, ще ви го подаря.

— Как? Какво? Някакво животно, което по големина днес няма равно на себе си? — попита бързо Моргенщерн. — Какво ли е то? Може би глиптодонт?

— Не мога да кажа. Никога не съм чувал това име.

— Ами колко е голямо? Колко е дълго и колко високо?

— И това не знам, защото не сме го виждали цялото.

— Така ли? Олеле! Тогава може би има само отделни кости!

— Не. Животното е цяло. Ние копахме, докато се показаха всички гръбни кости.

— А после? Сигурно сте ги разхвърляли наоколо, а?

— Не, понеже вече знаехме, че натрошеното животно струва много по-малко от цялото. Ето защо го оставихме както си беше и внимателно го покрихме с пръст.

— Браво, bravo. Постъпили сте много разумно! Трябва да притежавам това животно! Къде се намира? Къде е мястото? Кога ще отидем там? Колкото се може по-скоро, нали?

— Намира се на цял ден път отвъд нашето село.

— Туй хич не ми харесва, ама никак не ми харесва! Сеньори, предлагам да тръгваме веднага! Наистина не проумявам защо ще стоим тук толкова дълго.

— По-полека! — засмя се Татко Ягуар. — Отначало искахте да останете тук, сега пък искате час по-скоро да тръгнете. А ние имаме още толкова много работа, че няма да успеем да потеглим, преди да стане обед.

— Та какво имаме да вършим толкоз? Нямам представа каква ли работа може още да ни чака!

— Помислете за многото коне, които имаме, както и за багажа ни. Трябва да изработим товарни седла.

— Товарни седла? Та ние не разполагаме нито с кожа, нито с какъвто и да било материал за седла!

— Материал има достатъчно, човек трябва да се съобразява с обстоятелствата. От клони, шума, тръстика и трева могат да се направят седла, които ще издържат повече от три дена. От увивни растения ще изработим въжета, с които ще закрепим седлата и ще завържем конете един за друг. Навържем ли ги така, всички на върволица, ездата ще бъде много по-лека и бърза. Веднага започваме работа!

Той нареди на хората да съберат клони, трева и тръстика и под негово ръководство скоро всички се заловиха да изработят за конете меки товарни седла и оглавници от увивни растения. След като животните си отпочинаха, бяха натоварени с багажа и вързани едно за друго така, че образуваха „тропа“ — керван. После можеха вече да тръгнат на път. Тъкмо бе станало обяд, когато напуснаха мястото,

което имаше толкова зловещо име и въпреки това им бе предложило такава добра закрила срещу гибелния ураган.

И тъй днешната им цел бе Езерото на палмите, разположено в югозападна посока от Поселището на клането. Твърдия череп заедно със своите четирима камбаси яздеше начело. Следваха го конете в дълга редица. От двете им страни ездачите поддържаха реда. Възвишенията, край които минаха през нощта, останаха отляво. Местността, през която яздеха, можеше да бъде наречена тревисто поле, въпреки че се намираха сред Чако. То беше равно и открито. Само тук-там меката морава бе пресичана от песъчливи места, докато следобед навлязоха в пустинна земя, простираща се според думите на вожда чак до Езерото на палмите.

Този ден Татко Ягуар яздеше зад цялата върволица. Беше направил знак на Ансиано и на инката да се присъединят към него. Щом конете им се озоваха от двете му страни, той каза на стареца:

— Днес сутринта устата ти за малко да стане по-приказлива, отколкото възнамеряваше. Едва не издаде тайната си.

— Мислите, че имам някаква тайна? Та каква ли може да е тя? — попита Ансиано.

— Никой не ми я е казвал, но мога да я отгатна. Хаукаропора не е нито твой син, нито твой внук!

— Откъде ви дойде тази мисъл, сеньор? Нали открай време знаете, че ми е внук!

— Отдавна подозирах, че вашите отношения са други. Във възбудата си ти ми каза, че диадемата, спомената от лейтенанта, не била от желязо, а от чисто злато. Но има и други предмети, които изглеждат като направени от желязо, а всъщност са от злато.

— Кой са те, сеньор?

— Например боздуганът на пояса на Хаука.

— Той ли е от злато, сеньор? Ами че тогава двамата щяхме да сме богати!

— Ха! Я не се преструвай! Аз съм твой приятел и вие знаете, че няма защо да се боите от мен. Не ми се иска да ви досаждам, но ако имате намерение да запазите тайната си, трябва да бъдете по-предпазливи. Вчера Хаука е повалил неприятеля си с боздугана. Сигурно оръжието се е натъкнало на нещо твърдо и остро, което е

повредило тъмния смолист покривен пласт. На едно мъничко място се вижда златистожълт блясък. Я проверете!

Хаукаропора взе боздугана в ръка, огледа го, изчерви се и отново го окачи на пояса си.

— Е? — попита усмихнато Татко Ягуар.

Никой от двамата не отговори. Хамер продължи:

— Кой единствен е имал правото да носи златен боздуган, или хуманчуай? Владетелят на Перу. И така този боздуган ми издаде, че Хаука е потомък на инките.

— Сеньор, лъжете се! — пророни старият Ансиано.

— Не се лъжа! Не се мъчи да ме заблудиш! Ще пазя тайната ти не по-зле, отколкото я пазиш и ти. И изобщо надали е необходимо да държите в тайна произхода на този младеж.

— О, необходимо е! Спомнете си за преследванията, на които сме били подложени!

— Вие ли? Не ми е известно подобно нещо. Преследвали са вашите прадеди с огън, меч и отрова. Това е истина. Но оттогава времената се промениха и сега никой няма да посегне на живота ви заради вашия произход.

— Така си мислите. Но ние сме убедени тъкмо в обратното.

— Тогава имаш някаква особена причина, за да бъдеш предпазлив и потаен. Обстоятелството, че Хаука е потомък на инките не може да го изложи на опасност, обаче нещо друго може да стане опасно за него.

— И кое е то, сеньор?

— Ако заради произхода му таите някакви надежди, които никога не могат да се сбъднат.

— Никога? Наистина ли никога?

— Никога ви казвам! Вие живеете с вашите спомени, нищо не знаете за останалия свят, за живота. Вие сте мечтатели. Откажете се от мечтите си, защото никога няма да станат действителност! Нямам право да настоявам повече. Искях да науча нещо друго. Как стои въпросът с онази диадема? Убеден съм, че догадките ти са верни, че познаваш мъртвеца, чийто скалп е собственост на Антонио Перильо. Кой е бил този човек?

Ансиано се поколеба да отговори и затова Татко Ягуар добави:

— Не питам от излишно любопитство, а с точно определена цел. Отговорът ти вероятно ще бъде от полза за теб.

— Ако река да отговоря, ще ви издам тъкмо нашата тайна.

— Нищо няма да ви навреди, ако го сториш. Кажете ми поне къде е намерил смъртта си онзи човек!

— Не ми е известно точното място.

— А не знаеш ли горе-долу в коя местност?

— Знам, разбира се, но на вас едва ли ще е известна.

— Що се отнася до мен, аз съм се скитал много по-надалеч, отколкото си мислиш.

— Тогава ми кажете дали ви е познато мястото, наречено „Baranca del Homicidio“^[3]?

— Не само ми е познато, ами съм бил там два пъти. Дотам се стига като се изкачиш от Салина дел Кондор.

— Да, от Салина дел Кондор. Намира се близо до него и аз съм ходил там няколко пъти.

— И си убеден, че твоят познат е намерил смъртта си на това място?

— Да.

— Какво те кара да мислиш така?

— Придружих го почти до там, но трябваше да остана наблизко и да чакам завръщането му. Това бе негово желание, така ми заповяда.

— Ах, заповяда ли ти? Който заповядва, той е господарят, а който изпълнява — е подчиненият, слугата. И ти го чака напразно да се върне?

— Да. Чаках цели два дни. След това започнах да се страхувам за него и отидох до мястото, което искаше да посети. Не го видях и не го намерих. Търсих го из всички долини и пропасти, по всички планини и върхове. Прибрах се у дома и взех приятелите си, за да ми помогнат в издирването. Всичко бе напразно. Търсихме го в продължение на седмици, без да открием и най-малката диря от него. Сигурно му се беше случило нещастие. Едва днес сутринта открих някаква следа. Той е бил убит.

— Мислиш, че е било убийство, само защото си го смятал за непобедим? Или има и някаква друга причина?

— Да, има и нещо друго.

— Какво?

— Той носеше предмети, които бяха в състояние да събудят човешката алчност.

— Какви предмети?

— Не бива да казвам.

— И не е необходимо, защото знам. Носел е вещи, произхождащи от времето на инките, направени от сребро или злато.

— Сеньор, откъде знаете?

— Ще бъда по-искрен към теб, отколкото си ти към мен, и ще ти покажа нещо.

Той разтвори кожения си елек и измъкна някакъв дребен предмет с блясъка на злато, който носеше на шнурче около врата си. Отвърза го и го подаде на Ансиано. Беше малка, изключително изкусно изработена паничка, чийто диаметър бе най-много седем-осем сантиметра.

— Паничка за роса! — възкликна смаяно Ансиано. — В този съд се събираше утринна роса от чашките на храмовите цветя и се оставяше на слънцето да я изпие — нещо като жертвоприношение.

— Не го знаех. Предназначението на този съд ми бе неизвестно. — отговори Татко Ягуар.

— Сеньор, това е свещен съд, много свещен съд!

— Знаеш го с такава сигурност? Така доказваш, че прадедите ти са били перуанци.

— Да, такива бяха — призна старецът.

— А моите бяха владетели на този народ — добави Хаукаропора. — Аз съм единственият техен потомък и само неколцина верни хора го знаят.

— Тъй си и мислех. Ти си собственикът на скритите богатства на твоите деди, нали?

— Защо ми задавате този въпрос?

— Тази жертвена паничка ми казва всичко.

— Откъде я имате? — попита Ансиано. — Как е станала ваша собственост?

— Намерих я.

— Къде?

— Между Салина дел Кондор и Баранка дел Омисидио.

— Там, значи там? Какво разкритие! Кога стана това?

— Преди пет години.

— По кое време според луната? Можете ли да си спомните?

— Съвсем точно. Беше деня след пълнолунието.

— Вярно е! Моят повелител имаше обичай да слиза в клисурата само в нощта на пълнолунието.

Последните думи бяха отправени към инката. Той беше взел в ръка паничката, огледа я, целуна я и след това с насълзени очи каза:

— Значи тази паничка е носил у себе си моят баща, предпоследният инка, в сетните часове от живота си! Сеньор, няма да ви я върна. Трябва да ми я дадете. Вместо нея ще ви подаря нещо друго, много по-голямо и ценно.

— Задръж я! Нищо не искам за нея, защото тя се върна при законния си собственик.

— Благодаря ви! Но нима намерихте само тази паничка и нищо друго!

— Открих и друго! Но нещо ужасно! Ще имаш ли сили да го чуеш?

— Говорете, сеньор! Аз съм силен и съм свикнал постоянно да мисля за смъртта на баща си.

— Тогава ще ти кажа — намерих... трупа му!

Дълго време инката гледа надолу към седлото си. По лицето му не потрепваше нито един мускул, но то бе пребледняло. Старият Ансиано няколко пъти изтри с длани очите си и също мълчеше. Тримата продължиха да яздят така един до друг, докато най-сетне старецът наруши мълчанието и с потреперващ глас попита Татко Ягуар:

— Нямаше ли някаква следа от живот в него?

— Мъртъв беше!

— А как бе умрял? Успяхте ли да разберете? Успяхте ли да установите дали е било убийство или се е състояла честна борба?

— Не е имало никаква борба. Беше убийство, коварно и подло убийство. Мъртвецът бе застрелян в гърба.

— Ами косата, косата, неговата хубава, великолепна коса, която беше много по-дълга от моята?

— Нямаше я. Убитият беше скалпиран.

Никой от двамата — нито Хаука, нито Ансиано — не се завайка. Те замълчаха, както и преди, за да могат да овладеят чувствата си. После старият отново поде:

— Разкажете ни как се е случило! Трябва да научим всичко, дори най-незначителните подробности!

— Няма кой знае какво за разказване. Бях се отправил към Салина дел Кондор, за да си отпочина заедно с моето муле, защото бях яздил през цялата нощ на пълнолунието. Докато мулето ми пощипваше оскъдната трева, а аз, седнал на земята, ядях парче месо, чух зад гърба си тропот от копита. Обърнах се и видях един конник, който, слизайки от височината, завиваше край ъгъла, образуван от скалите. Щом ме съзря, той се стъписа за миг. Но после заби шпори в хълбоците на животното си и профуча покрай мен. Направи ми впечатление, че докато преминаваше, извърна лицето си настрана, сякаш не искаше да го видя.

— И не го ли видяхте?

— Мярна ми се само за две-три секунди, когато се появи иззад ъгъла. Забелязах, че носеше обичайното за страната облекло и беше въоръжен с пушка. Отзад на коня си беше привързал някакво одеяло, но вързопът беше толкова дебел, та веднага ми стана ясно, че не се състои само от одеялото. Изглежда, вътре имаше и други предмети. Но какви — не можах да разбера.

— Наблизо ли мина?

— Не. Беше може би на петдесет конски дължини от мен. Той ми направи толкова зловещо впечатление, че се зарадвах, когато се изгуби от погледа ми. Към обед, щом мулето ми си отпочина, продължих нагоре към Баранка дел Омисидио. Може би бях изминал около половината път, когато се натъкнах на трупа. Той лежеше в локва кръв, а скалпираният череп му придаваше ужасен вид. Прегледах го и веднага стигнах до убеждението, че убиецът е онзи човек, когото бях видял.

— Как беше облечен мъртвецът?

— Изцяло в кожени дрехи като теб и мен.

— Вярно е. Винаги ходеше облечен така, защото по-лекото облекло се къса много бързо из гъстите гори. Какво друго имаше по себе си?

— Нищо. Беше ограбен. Но докато обръщах тялото му насам-натам, за да го огледам, съзрях, че под него, в кръвта, нещо проблясваше. Беше тази жертвена паничка, която оттогава нося винаги у себе си.

— Какво направихте с трупа?

— Отнесох го в една близка пукнатина в скалите и го затрупах с камъни. Върху кръвта нахвърлях пясък. А после започнах да преследвам убиеца.

— Но не го настигнахте, нали?

— Не. Въпреки силното си желание и голямата бързина в същия ден успях само да се върна до Салина и да продължа още малко по-нататък. Видях следата от конника и яздих по нея, докато имаше дневна светлина. Но на лунния светлик не ми бе възможно да различавам дирята, защото наоколо имаше само пясък, скали и чакъл. Щом се зазори, продължих. Горях от нетърпение да догоня онзи човек, обаче скоро бях принуден да разбера, че е невъзможно. На него вероятно му беше минала мисълта, че ще се натъкна на трупа, и бе яздил през цялата нощ, за да спечели колкото може по-голяма преднина. Същевременно бе избирал пътя си през скалист терен, за да не оставя следи. Нужно ми бе да съсредоточа цялото си внимание, за да не изгубя дирята. Но това изискваше много време. Стотина пъти трябваше да слизам от коня, за да оглеждам внимателно камънаците, и десетина пъти се връщах обратно, понеже бях поел в погрешна посока. Когато настъпи вечерта, разбрах, че не бях изминал и половин ден път. През нощта оскъдните следи сигурно щяха напълно да изчезнат. Бях принуден да се откажа от преследването.

— Жалко, сеньор! Ако се бяхте върнали заедно с него при Салина, щяхте да ме заварите там и тогава ние двамата щяхме да го съдим. Заличили сте всички следи от престъплението и затова аз не успях да открия нищо. Мислите ли, че ще можете да намерите пукнатината, където сте погребали трупа?

— Да.

— Както чух, искате да изкачите и прехвърлите планините. По кой път ще поемете?

— Всъщност се канех да мина по̀ на север, но при подобен случай едно малко заобикаляне няма значение. Ще ви заведа дотам.

— Сърдечно ви благодарим, сеньор. Мъртвецът не бива да остане да лежи ей тъй на такова място. Трябва да бъде погребан според обичаите на своите деди.

— Значи признаваш, че той е инка, потомък на владетелите?

— Да. Бих проявил голяма неблагодарност, ако продължа да мълча пред вас.

— И е имал скрито съкровище?

— Да. Когато бягали от испанците, неговите прародители заедно с моите и неколцина предани хора успели да вземат със себе си много скъпоценни предмети. Скрили ги в Баранка дел Омисидио. Бегълците и техните потомци живеели самотно в планините и само от време на време великият инка отивал до скривалището, за да вземе от златото, което продавали, защото иначе той и близките му нямало да имат достатъчно средства, за да водят сносен живот. Това ставало винаги в някоя нощ, когато имало пълнолуние. Моят господар не се завърна от последното си отиване до скривалището.

— Знаеш ли къде е то?

— Да.

— Ходил ли си оттогава при него?

— Бях там, обаче не го отворих, защото нямам това право.

— Но Хаука има такова право, нали?

— Още не. Едва когато земята завърши обиколката си около слънцето, той ще може да встъпи във владение на наследството си. Това ще стане след две седмици.

— Но как тогава е попаднал у него скъпоценният боздуган?

— Наследи го от баща си, който го беше оставил у дома, когато за последен път се отправи към Баранка. Имахме и няколко други по-малки предмети, но ги продадохме, за да можем да предприемем пътуването, от което сега се връщаме у дома. И през ум не ми е минавало, че по време на това пътуване ще открием убиеца. Сеньор, имате ли сметки за уреждане с този Антонио Перильо?

— Не.

— А някой друг от вашите спътници?

— Само сеньор Моргенщерн, когото той е искал да убие.

— Това дребосъче няма да жадува за кръвта му. Затова моля, когато убиецът ни падне в ръцете, да бъде предоставен на нас.

— Нямам нищо против, при условие че не се лъжем и че действително той го е убил.

— Щом притежава косата на моя повелител, значи е бил той. А лейтенант Верано едва ли ни е излъгал.

— Сигурно не. Впрочем още преди да чуя историята за скалпа, бях убеден, че Перильо е убиецът. Горе при Салина го зърнах само за няколко секунди и оттогава изминаха пет години, но когато неотдавна случаят го изпречи пред очите ми в Буенос Айрес, веднага го разпознах.

— Казахте ли му нещо?

— Напомних му за Салина дел Кондор и той трепна.

— И ние ще му напомним за Салина дел Кондор!... — каза инката.

[1] Arroyo claro (исп.) — Бистрият извор. — Б.пр. ↑

[2] Pantano de los Huesos (исп.) — Блато на костите. — Б.пр. ↑

[3] Baranca del Homicidio (исп.) — Клисуре на убийството. — Б.пр. ↑

11. ПРИ КАМБАСИТЕ

Яздеха бързо. Ето защо още два часа преди смрачаване Твърдия череп съобщи, че скоро пред очите им ще се покаже Езерото на палмите.

— Няма да отиваме до самото езеро — отсече Татко Ягуар. — Все пак не е изключено там да има вече абипони, а не искам да ни забележат. Враговете ни не бива дори да подозират, че се подготвяме да ги посрещнем. На какво разстояние оттук се намира първото село на абипоните?

— Ако яздим тъй бързо както досега — отговори вождът, — ще го достигнем скоро след настъпване на тъмнината.

— Чудесно. В мрака ще минем покрай селото и едва след това ще спрем да лагеруваме.

Продължиха ездата, но не в досегашната посока на югозапад, а извиха на североизток. Може би около час се движиха през пясъчна пустиня, после излязоха пак на равнина, покрита с трева, която постепенно ставаше все по-гъста и висока. По-късно забелязаха, че от двете им страни се издига високостеблена гора. Водачът на отряда с учудваща сигурност намираще естествените просеки.

Тази вечер по небето имаше звезди, а това улесняваше ездата. В пълна тъмнина би било много трудно да поддържат порядък в многобройния керван. Може би три четвърти часа след залез слънце те дочуха някакви странни звуци, носени от вятъра откъм дясната им страна. Звучите приличаха на котешко врещене, примесено с удари, сякаш някой изтупваше килим.

— Туй пък к'во ли ще е? — попита Фрице своя господар. — Май не са човешки гласове.

— Във всеки случай звуците произхождат от живи същества — отвърна предпазливо Моргенщерн. — Възниква въпросът към кой клас и разред спадат тези животни. Ако преценявам правилно височината на гласовете, както и тяхната интонация, склонен съм да изкажа мнението, че те едва ли произлизат от човешки гърла.

— Това мнение е погрешно — поучи го Татко Ягуар, който яздеше близо до двамата. — Онова, което чуваме, са бойните песни на абипоните.

— А тупаникът, който, изглежда, пада по този случай?

— Индианците бият бойните тимпани.

— Е, ще ми се някой път да огледам един такъв тимпан.

— Те са най-простите инструменти, които може да си представи човек — издълбани тикви, над чиито отвори се опъва кожа. Сега вече знаем, че абипоните се подготвят за нападение и следователно са уведомени за идването на белите. Тези сведения са ценни за нас. Но нека разузнаем и приблизителния брой на воините, намиращи се в селото!

Той нареди на хората да спрат и изпрати двама съгледвачи — Херонимо, любимеца си, на когото можеше да се осланя, и Ел Пикаро, Шегобиеца, който бе много подходящ за подобни неща. Отляво се простираше тъмната линия на гората. Отдясно местността беше открита, само тук-там растяха отделни храсталаци, между които можеше да се забележи сиянието на далечни огньове. Двамата разузнавачи се забавиха почти цял час. После се завърнаха, водейки след себе си две крави. Не бяха само разузнавали, а се бяха погрижили и за провизии. Селото не било голямо. Имало най-много стотина жители заедно с жените и децата, но въпреки това двамата съгледвачи бяха преброили поне стотина въоръжени воители. Следователно, изглежда, тук се събираха воините от съседните села.

— Чудесно! — обади се Татко Ягуар със задоволство в гласа. — Това доказва, че сме по вярната диря. Двете крави са ни добре дошли. Не се чувствам съкрушен, че не сме ги платили, защото абипоните са ги откраднали от нашите съюзници. А сега бързо напред!

След като яздиха още половин час, те спряха да лагеруват под прикритието на ивица гора, врязала се в равнината. Там можеха да запалят огньове, без да се опасяват, че ще бъдат забелязани. Двете крави бяха заклани и разрязани, за да ги разпределят между хората. Всеки получи по толкова много месо, че имаше храна за няколко дни. Конете оставиха на свобода. Макар че звънчето на мадрината ги задържаше на едно място, все пак Хамер не пропусна да постави при тях двама пазачи. По-късно, след като се нахраниха, изгасиха огньовете и хората налягаха да спят.

Щом се зазори, отново тръгнаха на път. Оттук нататък местностите бяха доста разнообразни, но това разнообразие се заключаваше все в едно и също: гъстата гора, прорязана тук-там от просеки, се редуваше с по-големи или по-малки тревисти равнини, в края на които бяха разположени селата.

Селата се състояха изключително от колиби, иззидани от пръст и покрити с тръстика. Вътрешността им представляваше едно-единствено помещение. Наоколо имаше мънички ниви, в които бе засадена царевица, просо, мандиока, боб, киноа^[1], домати, фъстъци, батати, дини и тикви.

Отрядът избягваше селата. Засега щастието бе на страната на белите. И през този ден, както и през следващия, те не срещнаха нито един абипон. Но и да срещнеха, щяха да го пленят и да го вземат със себе си. Няколко от селата, покрай които минаха, изглеждаха обезлюдени. Заради запланувания боен поход жителите им се бяха събрали на специално определени места.

В края на втория ден земите на абипоните останаха зад гърба им, а на следващото утро те достигнаха първото малко село на камбасите и уведомиха обитателите му за застрашаващата ги опасност. Вождът изпрати младите мъже в най-различни посоки, за да разнесат заповедта му до всички мъже от другите селища, годни да носят оръжие, незабавно да се отправят към голямото село край Бистрия поток. Отдалечените села нямаше защо да се страхуват от неприятеля. Но по-различно беше положението на селищата, намиращи се близо на предполагаемия маршрут на абипоните. Налагаше се да бъдат напуснати и жителите им потеглиха заедно с войните към Бистрия поток, като не забравиха да вземат със себе си и своето имущество, което, разбира се, никак не беше голямо.

На третия ден преди обед отрядът достигна някаква обширна, но плитка водна площ, чиито брегове бяха много мочурливи. Там, където почвата бе по-устойчива, растяха дървета и храсти, но иначе се виждаше само гъста тръстика и бамбук, достигащ на височина до пет метра. Вождът се обърна към доктор Моргенщерн и посочвайки към водата, каза:

— Това е el Pantano de los Huesos, Блатото на костите, за което ви говорих, сеньор!

— Това ли е? — извика ликуващо дребосъкът. — Може ли да се видят костите?

— Много от тях са изгнили. Но тези, които намерихме в последно време, сигурно са още тук.

— Трябва да отида да ги разгледам. Трябва да спрем!

Той дръпна поводите на коня си и извика последните думи толкова силно, че го чуха от единия край на колоната до другия.

— Няма как — отвърна Татко Ягуар. — Не можем да губим скъпоценното си време заради вашите стари кости.

— О, костите са далеч по-скъпоценни от времето, за което говорите. Ако не искате да чакате, тогава ще ви догоня. Но трябва да видя костите. Преди това и слон не може да ме помръдне оттук!

Хамер разбра, че ще е по-добре, ако прояви малко тактичност и ето защо отвърна:

— Добре, останете тогава, но не се бавете повече от половин час. После ще трябва да яздите двойно по-бързо, за да ни настигнете. Нека вождът ви даде един от хората си за водач.

Това задоволи дребосъка. Предоставиха му един от четиримата камбаси, който бе запознат с блатото и с мястото, където се намираха костите. Фрице, разбира се, се присъедини към своя любим господар. Колоната се отдалечи и тримата останаха сами.

Камбасът подкара коня си към мочура, като ловко избягваше всяко коварно място. На брега той скочи на земята и върза животното за един храст. Същевременно каза нещо, което сигурно бе подкана към другите двама да сторят същото. Но те не го разбраха, защото си послужи с родния си език, който им бе непонятен. Оказа се, че този човек наистина познаваше Блатото на костите, но затова пък разбираше много малко испански думи.

— Тя ще стане една! — обади се Фрице, скачайки от коня, за да го върже и после да помогне на господаря си да слезе от седлото. — Ние не разбираме китайски, а пък тоз приятел не е изучавал турски. Любопитен съм да видя к'во задушевно разбирателство ще произлезе от цялата работа.

— Ще се разбираме със знаци — утеши го докторът. — С жестикулации можеш да обиколиш целия свят. В това отношение имам вече насъбран голям опит, на латински „периция“. Само гледай аз

какво правя и тогава този човек няма да има нужда от нашия език, нито пък ние от неговия.

Щом червенокожият видя, че двамата вързаха конете си, той им махна с ръка да го последват и навлезе сред тръстиката, където ясно личеше, че преди него са минавали и други хора. Същевременно той посочи наляво и надясно към тръстиковия гъсталак и каза:

— Precaucion! Crocodilos! (Внимание! Крокодили!)

— К'во? Тук имало крокодили? — обади се Фрице. — Но тогаз би трябвало да видим някой от тях. Мен не може да ме уплаши.

Но едва бе изрекъл тези думи, и отскочи настрани, надавайки вик на уплаха, защото близо до него сред тръстиката се показва главата на едно от тези животни. То го загледа втренчено с малките си очи и рязко затвори раззинатите си челюсти, при което се разнесе такъв звук, сякаш две дъски се бяха ударили една о друга.

— Той наистина е прав — продължи Фрице, когато се озова на сигурно място. — Дано само не оставим тук собствените си кости заради допотопните!

— Не се бой — обади се господарят му, който не знаеше що е страх, щом ставаше въпрос за любимото му занимание. — Тези животни са твърде лениви, за да ни досаждат. Но лошо миришат — това е единственото им неприятно качество.

— Е, ама и зъбатата им паст не е много приятна. Аз самият предпочитам да мириша подобно създание, отколкото то да ме изгризка.

Минавайки през тръстиката, те достигнаха до нещо като заострен полуостров, врязващ се навътре във водата. Изглежда, той се състоеше от твърда земя, понеже по него растяха дървета и храсти, и брегът му не беше блатист, а по-висок и с ясно оформени очертания. Пръстта под дърветата бе разровена на няколко места и наоколо се намираше онова, което търсеше ученият — кости с най-различна форма и големина, някои от тях бяха счупени, други — цели, едни бяха все още твърди и здрави, други пък — вече загнили.

— Еврика! — изкрещя дребосъкът и буквално се нахвърли върху костите. — Ето ги! Ето къде са! Фрице, ела и виж свидетелите и останките на един период, когато още не е можело и да се мисли за теб!

— Намирам го много разумно — отвърна нехайно щралауецът, — щото ако тогаз се е мислело за мен, то сега, в наше време, можехте тъй да събирате и мен, за да сглобите отделните ми части в едно цяло също като някоя бивша гигантохелония.

— Не бъди глупак и не дрънкай такива щуротии! — каза Моргенщерн, вземайки възхитен ту една, ту друга кост, за да я разгледа и опипа. — Тук ни се разкрива великолепна възможност да хвърлим поглед върху степените в развитието на формите на живот. Я погледни тази част от череп! Обзалагам се, че е „ос окципитус“ от някой мегатериум. Ще опаковаме и ще вземем с нас всички тези кости, та да мога още днес, щом стигнем при Бистрия поток, да ги разгледам и определя. Скъпи приятелю, тук ли са намерени тези кости, или са ги донесли от някое друго място?

Въпросът бе отправен към индианеца, но той беше изчезнал. Затова пък сега се чува виковете му.

— Искате да отидем при него. Елате! — обади се Фрице.

— Не, още не — възпротиви се ученият. — Все още не съм разгледал всичко тук.

— Тогава ще отида за малко там, за да видя защо ли ни вика. И бездруго не можем да го разберем.

Той се отдалечи в посоката, откъдето се чуваха виковете на индианеца. Докторът дори не вдигна поглед. Толкова много бе зает със своите съкровища, че не го интересуваше нищо друго. Той продължи да рови из останките, да подрежда тук-там, докато чу зад гърба си гласа на Фрице:

— Я оставете тез кокалчета! Ей отсреща ги има от съвсем друг сорт. Ето, донесох ви мостра. Я й хвърлете едно око!

Когато Моргенщерн вдигна поглед към него, видя в ръцете му огромна и добре запазена бедрена кост. С тържествуващ вик той скочи на крака, грабна я и извика ужасен:

— Фрице, знаеш ли какво е това? Знаеш ли?

— Да, разбира се, че осъзнавам естеството на този предмет. Ако не се лъжа, ще да е някой кокал.

— Ти си идиот! Да, това е кост, ама каква? Помисли си само, Фрице, пред нас е една „ос феморис“ от някой глиптодонт! Какво откритие! Тази кост е много по-ценна от всички кости, намиращи се тук.

— Тъй ли? Тогаз моите поздравления, щото отсреща има още много подобни кости.

— Наистина ли? Къде, къде?

— Отсреща, дето бях току-що.

Фрице протегна ръка в посоката, която имаше предвид. Господарят му се завтече право натам.

— Стойте! — извика подир него щралауецът. — Не направо! Трябва да завиете наляво!

Но въодушевеният дребосък искаше да се добере до мястото по най-бързия възможен начин. Ето защо той навлезе направо в гъстата тръстика. Няколко секунди по-късно се разнесе един твърде недвусмислен шум и после се чуха виковете му за помощ. И Фрице беше тръгнал натам, но по сигурния път. Той забеляза, че отсреща стои индианецът и усилено им маха с ръка да завият настрани. След това се разнесоха виковете за помощ. Верният слуга не помисли за опасността, заплашваща самия него, а бързо се хвърли сред тръстиката. Когато измина пет-шест крачки, пред очите му се разкри тревожна гледка. Водата се врязваше в сушата, образувайки тесен залив, който така бе закрит от бамбук, тръстика и листа, че Моргенщерн не го беше забелязал. Той бе паднал в него и стоеше затънал в тинята до гуша. Но това не беше най-лошото. Много по-опасно бе друго обстоятелство. Привлечен от шума, един крокодил си проправяше път през заливчето, което за щастие можеше да се сравни с тесен ров. Поради липса на достатъчно пространство животното се приближаваше към пляката си твърде бавно. Но все пак то продължаваше да се промъква напред със стръвно усърдие, тъй че когато Фрице се приближи, муцуната на крокодила бе отдалечена от Моргенщерн само на три стъпки. Без да спира да крещи, ученият напрягаше всички сили, за да избегне ужасната опасност, ала само затъваше още по-дълбоко в тинята, която не искаше да го пусне. Фрице не изгуби самообладание нито за миг. За щастие той носеше пушката си на рамо, докато Моргенщерн беше оставил своята при конете. Фрице бързо свали оръжието, незабавно си проби път до мястото на злополуката, насочи дулото право към окото на звяра и натисна спусъка. Изстрелът изтрещя, животното подскочи нагоре, приближи се с още една стъпка към Моргенщерн, но после остана да лежи

неподвижно. Фрице изпразни и втората цев в избитото му око и след това извика:

— Сполучих! Дойдох тъкмо в последната секунда на дванайсетия час! Китът заседна. А сега да измъкнем Йон^[2]! Хванете се за пушката ми! Ще ви изтегля от това приятно положение.

Моргенщерн конвулсивно се улови за подадения му приклад, а Фрице с всички сили задърпа цевта. Но коварната тиня не искаше да пусне жертвата си толкова бързо. Ето че се приближи и индианецът и се залови да помага. С обединени усилия им се удаде да освободят злостастния учен.

Но как изглеждаше само той, застанал пред Фрице, целият вир-вода и ухаещ на блато! Вземайки бързо решение, щралауецът свали от раменете му пончото, което доскоро бе червено и толкова красиво, и започна да го тръска и изцежда, мърморейки загрижено:

— Отгдето ви дойде идеята да скачате вътре? Нямаше защо да бързате толкоз. Човек не трябва веднага да се възползва от всяка възможност. Нали ви извиках да вървите наляво, а не направо!

— Ама нали индианецът ми махаше с ръка! — започна да се извинява палеонтологът, разперил широко настрани и двете си ръце.

— Да, правеше ви знаци, но не да вървите към него, а да завиете! Мислехте си със жестикулации да обиколите целия свят, а докъде стигнахте? Сега ще ви изпера и измия, ще ви изцедя и простра на слънцето да съхнете, а после ще ви напръскам с одеколон, та да можете да си възвърнете предишната чистота и по-раншния човешки вид. Знайте ли к'во ще ви предложи?

— Какво, драги ми Фрице? — попита докторът обезкуражено.

— Имаме еднакви дрехи и едни и същи фигури. Вие ще ме удостоите с вашите одежди, а пък аз ще ви предлага моите.

— Не става, Фрице. Моите са мокри и мръсни, което на латински се изразява с „удус“ и „лиmozус“.

— Тъй! И значи, щом господарят е мокър, слугата трябва да остане сух, а? Чудесна служба и оправия ще ми бъде това! Там, където бяхме преди, има хубава, чиста вода. Там ще ви измия тинята. Досега съм ви слушал, сега и вие веднъж можете да ми се подчините.

Той го задърпа след себе си към врязалата се във водата суша, където си размениха дрехите. Скоро Фрице бе облечен в иначе чистите, но все още мокри дрехи, а пък Моргенщерн носеше сухите.

Едва тогава ученият намери време и спокойствие да разгледа подробно крокодила. Той разтърси ръката на щралауеца и каза:

— Фрице, дължа ти живота си. Дано мога да ти се отплатя!

— Да не говорим повече за това. Затъна ли някой път в тинята, тогаз ще ме измъкнете и ще бъдем квит. Ами к'во ще става с големите кокали, заради които хлътнахте в заливчето?

— Ще... ще... трябва, разбира се, да ги разгледам дори и после пак да ги оставим за известно време на мястото им.

Това допълнение, както и тонът, с който изговори думите, пораждаха предположението, че въодушевлението на учения се беше охладило със значителен брой градуси. Близостта на крокодилските зъби бе оказала своето въздействие. Фрице го отведе до въпросното място и пред очите му се откри такава гледка, на която временната му съкрушеност не можеше да устои. Въпреки това той попита с необичайно спокоен тон:

— Мислиш ли, че наоколо се намират хора, които днес или утре могат да си присвоят тези кости?

— Не. Тук има само индианци, а те к'во ли ще правят с костите?

— Тогава се отказвам да ги взема още днес. Ще се върна във всички случаи, но не сам, а придружен от повече хора, които ще копаят и същевременно ще се грижат да не бъде изненадан пак от подобна опасност. Половината час, който ни беше разрешен, изтече отдавна. Нека продължим пътя си.

Върнаха се заедно с индианеца при конете и така ги пришпориха, че след два часа застигнаха отряда. Моргенщерн премълча злополуката си, а на верния Фрице и през ум не му мина да засегне своя господар с подобен разказ.

По обед местността измени характера си. Вече се виждаха ниски, но дълги вълнообразни възвишения, прорязващи равнината в различни посоки, оставяйки впечатлението, сякаш по-рано тук е имало безброй много малки езера и водни басейни, след чието пресъхване бреговете им са останали да се издигат като възвишения. В повечето случаи те бяха обрасли с храсталаци, докато в по-ниско разположените някогашни водни корита растеше трева. Зад този своеобразен ландшафт се простираше сякаш безкрайна ивица гора, в която се виждаше просека точно на онова място, към което водачът бе насочил коня си. Докъдето стигаше погледът наляво и надясно, гората

преминаваше в равнина. Обаче точно пред тях горският пояс се изкачваше стръмно нагоре. Изглежда, покриваше някаква планина, навътре в която водеше споменатата горска просека. Щом Татко Ягуар видя как стоят нещата, попита вожда:

— Защо не продължим пътя си през равнината? Ще можем ли да прехвърлим планината?

— Да — отговори индианецът. — Планината е кръгла и вдлъбната. Във вътрешността си крие долина, наречена Valle del Lago desecado^[3]. Ще минем оттам, тъй като гората наоколо е толкова гъста и между дърветата ѝ така са се оплели различни пълзящи растения, че през нея не е възможно да проникне ездач, а камо ли цял отряд. Дори и пешеходецът е принуден да си проправя път с помощта на секира или нож и за един ден изминава такова разстояние, каквото иначе успява да извърви за четвърт час.

— А не може ли да заобиколим гората?

— Можем, но и от двете страни тя се простира толкова надалеч, че ще бъдем принудени да изгубим цял ден в заобикаляне. А през долината ще яздим най-много половин час и след това ще ни трябва още толкова време, за да прекосим ширината на гората, зад която отново започва равнина.

— И после колко път има до твоето село?

— Ще пристигнем, преди да се е стъмнило.

— Значи, който иска оттук да отиде до селото, без да заобикаля, ще трябва да мине през Долината на пресъхналото езеро, нали?

— Да.

— Чудесно!

— Защо?

— За това ще говорим, след като огледам долината. Предполагам, че ще можем превъзходно да използваме нейното местоположение и особености срещу нашите неприятели.

Отдалече изглеждаше, сякаш просеката навлиза в нещо като тунел, понеже растящите от двете страни дървета сплитаха високо горе клоните си и образуваха плътен покрив над входа към долината. Но когато се приближиха, видяха пред себе си тесен пролом, който водеше в продълговата котловина, намираща се в средата на планината.

Щом конниците се озоваха в котловината, Татко Ягуар спря коня си и се огледа наоколо. Изглеждаше много вероятно някога тук да се е

намирало езеро. Сега имаше все още малък поток, който извираше откъм някогашния заден бряг на езерото и подхранваше мъничко езерце, чиято прозрачна повърхност блестеше в средата на долината. Водите на едновременно езеро са проявили брега на онова място, откъдето ездачите току-що преминаха, след което са се разлеели навън из равнината. После окръжаващата го гора е започнала да се спуска от височините и вече напълно покриваше склоновете на долината. Беше толкова гъста, че човек само с голяма мъка можеше да се провие между дърветата.

Татко Ягуар нареди на останалите да го чакат и обиколи с коня си цялата долина, за да я огледа внимателно от всички страни. Когато се завърна, каза със задоволство:

— Надали можем да намерим друго място с по-прекрасно разположение. Тук ще постигнем лека победа.

— Защо мислите така, сеньор? — попита лейтенант Верано. — Да не би да сте на мнение, че тук трябва да изчакаме неприятеля?

— Да.

— Това би било най-голямата грешка, която можем да направим.

Лейтенантът сигурно съзнаваше, че Татко Ягуар бе рядко срещан човек и характер, но му беше неприятно да му се подчинява. Като офицер той се смяташе за по-висшестоящ от него. Наистина беше обещал да следва разпорежданията му, но бруталният му и своеволен характер се проявяваше в много случаи.

— Защо смятате мнението ми за погрешно? — попита Татко Ягуар.

— Защото тук ще бъдем унищожени.

— Как така?

— Вие ли ми задавате този въпрос? Сигурно и най-обикновеният човек ще го проумее.

— Тогава може би имам големия недостатък да не съм обикновен човек. Затова бъдете тъй добър да подпомогнете моя недостатъчно развит интелект!

Лейтенантът, който усети иронията, отвърна ядосано и надменно:

— Заемем ли позиция в долината, ще бъдем притиснати от околните височини и ако неприятелят нахлуе през прохода, сигурно ще претърпим поражение.

— Тъй! Сигурно ще претърпим поражение, ако неприятелят нахлуе през прохода. Ако! Запомнете добре: ако! А дали може да влезе? Входът е само толкова широк, колкото да минат най-много шест-седем души един до друг. Освен това там растат дървета, зад които можем да се скрием, за да не бъдем улучени от вражеските куршуми или стрели. Имаме ли на онова място само петдесетина храбреци, неприятелят няма да успее да влезе, ако ще да разполага и с хиляда души. Не го ли проумявате?

Офицерът не отговори. Затова Татко Ягуар продължи:

— Казвате, че височините ни притискали. Да не би височините да отстъпят назад, когато тук навлезе неприятелят? Нима няма да бъде натясно и той също като нас? Освен това предимството е винаги на страната на онзи, който пръв заеме позиция. Все още ли сте на мнение, че човек непременно трябва да е изучавал тактика и стратегия?

Верано смутено повдигна рамене.

— Впрочем — отбеляза Татко Ягуар — съвсем нямам намерение да преча на неприятеля да влезе в долината. Напротив — искам да мине през входа й.

— Но защо? — нетърпеливо се сопна офицерът. — Това би означавало сами да им се натикаме в ръцете.

— Не, означава точно обратното. Имате ли представа кога ще пристигнат абипоните тук?

— Един господ знае.

— Така ли? Не е толкова трудно да се отгатне. Белите, с които се срещнахме, са наредили на войниците да се съберат при Езерото на палмите. Те ще пристигнат там горе-долу по едно и също време. Групата им се върна през Рио Саладо, за да скрие следите си от нас. За да изпълнят своите намерения, са им необходими два дена. Дори ако след това яздат тъй бързо като нас, пак ще имаме вече два дена преднина. Допуснем ли, че им е бил необходим още един ден, за да си отпочинат, да съберат разбунтувалите се индианци и да се съвещават, значи дните стават три. На нас ни бяха необходими дотук три дена, защото имаме добри коне и много животни в резерва. А на абипоните не им достигат конете. Техните отряди ще се състоят от кавалерия и пехотинци. Ето защо им трябва поне четири дена, за да дойдат дотук. Следователно, пресметнато от днес, ще очакваме неприятеля най-рано

след четири дена. Това време е достатъчно, за да се подготвим така, че да ни бъде сигурна победата.

— Но ако пуснем неприятеля да влезе при нас в долината, нито ще облекчим борбата, нито ще осигурим победата!

— Сеньор, нима не разбирате, че това ще бъде клопка?

— Клопка ли? — попита учудено Верано. — Тогава самите ние ще попаднем в нея.

Татко Ягуар се наклони да отговори, но ето че се намеси доктор Моргенщерн:

— Не ми се сърдете, сеньор Верано! Та вие сте офицер, все още ли не схващате какво има предвид Татко Ягуар? Лесно може да се разбере за каква клопка става въпрос, наречена на латински „лаквеус“.

— Тъй ли? Вие да не би да разбирате? — попита го гневно офицерът. — Имайте добрината да ми обясните!

— С удоволствие, сеньор! В случай че се скрием наоколо из гората зад дърветата, пуснем неприятеля да влезе и после заемем входа и изхода на долината, той ще се озове между нас и ще бъде загубен, защото няма да може да ни нападне зад нашите прикрития, а самият той, останал на открито, ще бъде изложен на куршумите ни. Надявам се, че ви е станало ясно, на латински „перспикуус“.

Лейтенантът побесня. Той възмутено извика:

— Какви ми ги дрънкате? Да не съм ви попитал за съвет?

— Разбира се. Подканихте ме да ви обясня нещата.

— Съвсем друго имах предвид. За в бъдеще ме оставете на мира с вашите обяснения! Знам много добре какво трябва да правя!

— Не изглежда, че знаете! — взе отново думата Татко Ягуар. — Но нямам желание да споря с когото и да било и ето защо предлагам да продължим ездата. Преди всичко трябва да се постараме да достигнем целта си, Бистрия поток, преди настъпването на нощта.

След тези думи всички потеглиха. Намусеният лейтенант остана най-отзад. Страшно се ядосваше, че той, пълномощникът на генерал Митре, бе претърпял такова поражение.

Планината, която, погледната отпред, привидно имаше формата на конус, беше доста удължена в задната си част. Тя приличаше на запетайка, през чиято дълга снижаваща се опашка протичаше споменатият поток. Потокът извираше от най-високото място на

планината. По-нататък теренът отново се снижаваше и най-сетне се сливаше с равнината.

Досега от двете страни на ездачите се бе издигала гора, която все още продължаваше, простирайки се далеч навътре в равнината. Но тя не беше вече толкова гъста, тъй че между дърветата можеше да се язди, докато преди това единственият път минаваше по бреговете на потока. Последвалата равнина бе покрита с трева. Тук конете можеха да препуснат в пълен галоп и ездачите полетяха напред.

Ако по-рано ездата създаваше големи затруднения на учения, то сега вече значително бе свикнал с нея и седеше здраво на седлото. Той яздеше редом с Фрице Кизеветер, който почти не се отделяше от него.

— В какво състояние са дрехите ми? — попита го той. — Сигурно още са мокри и ти лесно можеш да си навлечеш някоя настилка.

— Не е тъй! — отговори Фрице. — Сичко е вече напълно сухо и за настилка и дума не може да става. Когато оставихте лейтенанта тъй хубавичко на сухо, от радост и одеждите ми тутакси изсъхнаха.

— Сигурно ще го е яд на мен!

— Разбира се, че го е яд. Видях го по лицето му, но няма защо да му обръщаме внимание. Велики човешки духове, които се занимават само с гигантски животни, хич не ги е грижа за такъвиз дребни душици.

Докторът се загледа замислено пред себе си и после каза:

— Фрице, и все пак навярно направих грешка!

— С лейтенанта ли?

— Не, с гигантското животно, с костите, които намерихме при блатото. Трябваше да ги взема.

— Защо?

— Защото ще ги изгубя. Нали чу, че след нас идват абипоните. Несъмнено и те ще спрат при блатото и тогава несъмнено е свършено с хубавите кости.

— Не ми се вярва. К'во ли ще правят абипоните с кокалящите?

— Не те, ами белите, които са заедно с тях.

— Хмм! Тъй ли мислите?

— Да. Войниците знаят, че костите имат голяма стойност за науката, и ще ги вземат.

— Не, няма да ги вземат. Мога да ви утеша. Дори и да имат туй намерение, засега ще ги оставят на мястото им, за да ги съберат на

връщане.

— Това е съвсем същото. Мисля, че ние двамата би трябвало да се върнем и да приберем костите.

— Тая няма да стане.

— Защо?

— Защото ще попаднем в ръцете на неприятеля.

— Изключено! Нали Татко Ягуар каза, че по-рано от четири дни няма да се появят тук. Значи дотогава имаме време.

— Добре, ама все пак не става, защото Татко Ягуар няма да ни разреши.

— И не е необходимо. Нямам намерение да го питам за разрешение. Фрице, ще дойдеш ли с мен?

— Хмм! Тая работа ми се струва малко опасна.

— Но ела с мене де, щом те моля!

— Молите ме? Го'син докторе, щом ми заповядате, аз ви се подчинявам, а молите ли ме, тогава във всички случаи ще изпълня желанието ви. Направо ми е невъзможно да ви откажа някоя молба.

— Само така, това разбирам аз под вярност, наречена на латински „фиделитас“!

— Кажете ми поне как ще пренесем костите.

— Че откъде да знам? Ще разчитам на твоята съобразителност.

— Добре, ама де да беше моята съобразителност някоя каруца, та да можем да ги натоварим на нея! Но тук изобщо няма никакви коли. Човек може да използва най-много товарни кранти.

— Но за съжаление нямаме такива коне.

— К'во? Нямаме ли? А не плячкосахме ли над осемдесет коня?

— Но те не са наша собственост!

— Не са ли? Кой твърди таквоз нещо! И ние бяхме там, гато ги откъгнаха. Те са обща собственост и трябва да бъдат разделени. Тогаз на нас двамата ще ни се паднат поне четири глави. Нямам никакви угризения на съвестта да взема няколко коня. Туй не е кражба, щото пак ще ги върнем. Има и товарни седла. И тъй, разполагаме с всичко, от което се нуждаем.

— А ти ще намериш ли пътя? Да не се загубим?

— Само не мислете, че мога да се заблудя! Бил ли съм нейде веднъж, там се чувствам вече като у дома си. Ако имам някакви опасения, то те са съвсем други.

— От какво се опасяваш?

— От крокодилите. Щом стане въпрос за кости, вие се залавяте толкоз здраво на работа, че много лесно пак можете да налетите на някой звяр, без да съм в състояние да ви помогна тъй бързо.

— Ще внимавам. Обещавам ти.

— Добре! Тогаз се разбрахме. Само ми кажете кога се започва! Готов съм да участвам.

По време на разговора изминаха значително разстояние. От време на време из равнината се мяркаха малки горички, които личеше, че са садени от човешка ръка. В далечината се виждаха ниви, а зад тях се появили отделни колиби. Отрядът минаваше между по-малки поселища на камбасите. Привечер прекосиха неголяма рядка гора. Когато я оставиха зад гърба си, забелязаха блестящите води на една лагуна, край която надалеч се простираха няколко редици колиби. Бяха построени от двете страни на поток, излизащ от гората. Този поток беше Аройо кларо. Пред тях се намираше целта им — главното село на камбасите.

По лагуната плаваха няколко лодки, а хората в тях се занимаваха с риболов. Зад колибите се виждаха градини и нивя, където работеха жени, мъже, а и деца. Пред колибите стояха или седяха онези хора, които си бяха свършили работата. Но тази миролюбива картина се промени веднага, щом първият камбас съзря задаващите се конници. Той нададе рязък вик, който се поде от уста на уста и се заповтаря от всички. Лодките на рибарите се стрелнаха към брега. Работещите из нивите и градините побягнаха към селото и всички изчезнаха в колибите, за да се появят пак след няколко секунди с оръжие в ръка.

В този момент вождът също нададе подобен вик. Камбасите се стъписаха и разбраха кой е новодошлият, преди още да можеха ясно да го различат. Заликуваха шумно и размахвайки оръжия, се втурнаха срещу колоната, за да поздравят гостите си.

Всички те, подчинявайки се на тамошните обичаи, трябваше да спрат и да изчакат да премине тържественото посрещане. Но то не можеше да започне веднага, защото все още не се бе събрало цялото село. Мнозина се намираха в гората и се наложи да ги повикат. Това стана с помощта на един инструмент, направен от дебело парче бамбук, на което като мундщук бе поставено друго парче от по-тънко кухо клонче. Човекът, който наду инструмента, изтръгна от него

някакъв глух, страхотен звук, който, изглежда, достигна доста надалеч, понеже многобройните викове, разнесли се в отговор, показаха, че хората не се намират наблизко. Скоро те започнаха да излизат от гората поединично или на малки групи. Тичаха колкото им държаха краката, от което можеше да се заключи, че този сигнал бе даван само когато бе необходима голяма бързина.

След известно време пред новодошлите се насъбраха към триста мъже, застанали в две редици. Зад тях заеха места жените, а най-отзад зяпаха децата.

Най-напред започна танцът на мъжете, който се състоеше само от движения на ръцете и главите без краката да помръдват от мястото си. Втората му част, в която взеха участие и жените, се изразяваше в правене на стъпки напред и назад. В третата част започнаха да се размахват копията, цевите и ножовете, което се придружаваше от неописуемите крясъци на жените, стигащи до фалцет. След това танцът, изглежда, свърши. Но ето че вождът посочи към Хамер и силно извика само името: „Татко Ягуар!“ За секунди всички притихнаха, сигурно от изненада, че този прочут мъж е сред тях. Но после избухна такова ликуване, че на човек му се искаше да си запуши ушите. Мъжете и жените заскачаха насам-натам като полудели, а и децата последваха примера им. Мнозина се приближиха, за да му подадат ръка или пък само да го докоснат. Той никога не беше идвал при Бистрия поток, ала всички добре знаеха, че е помагал на други племена на камбасите да победят абипоните. Когато вълнението им позатихна, индианците се подредиха, за да влязат в селото заедно със своите гости. Мъжете тръгнаха първи по трима в редица, след тях вървяха децата, следвани от новодошлите. Вождът бе застанал начело.

Селото наброяваше около осемдесет колиби, които без изключение бяха построени от утъпкана глина, а покривите им направени от тръстика. В градините се виждаха цветя, а в нивите, редом с житните култури, вирееха и най-различни видове зеленчуци, представляващи значителна част от храната на тези хора, които ядяха малко месо. Зад нивите, чак до гората се простираха обширни ливади, където пасяха коне и говеда. Конете бяха не повече от тридесет, а говедата наброяваха около шестдесет глави — това бе цялото богатство на селото.

Слязоха от конете. След това вождът държа реч, в която разказа на съплеменниците си своите преживявания, както и за похода на враждебно настроените абипони. Щом свърши, се разнесе гласът на Татко Ягуар, за да им съобщи, че има намерение да разпреди между тях като подаръци доведените коне и част от пушките. Разбира се, това предизвика всеобща радост. Лейтенант Верано си позволи забележката, че никой няма право да раздава плячкосаните коне, от които всъщност имал дял и той, а още по-малко пушките. Но Хамер не му обърна внимание.

Беше започнало да се смрачава. Разтовариха животните, оставиха ги да се напият с вода от Бистрия поток и после ги откараха на пасището, където щяха и да отпочинат. Оттам доведоха няколко говеда, които в чест на гостите щяха да бъдат заклани и изядени. Запалиха огньове и на светлината им закипя своеобразно оживление и суетня.

Отначало камбасите, изглежда, не мислеха за опасността, застрашаваща ги от страна на абипоните. Бяха чули, че враговете им са още далече, а освен това знаеха, че при тях е Татко Ягуар. Присъствието на този човек ги правеше безгрижни.

Месото бе приготвено и изядено съвсем по същия начин както при гаучосите. Заедно с него пиха ферментирало питие от плодовете на чаһаг. Ядоха и хлебчета от царевично и от някакво друго брашно, изпечени от жените в гореща пепел.

След вечеря започна съвещание, в което участваха всички бели, както и вождът. И тук Татко Ягуар изложи своя план.

Рано сутринта пушките щяха да бъдат разпределени, а камбасите — обучени да си служат с тях. В подходящо време щяха да потеглят към Долината на пресъхналото езеро, сто камбаси щяха да навлязат през входа ѝ, за да се скрият от двете страни в гората. Тези хора несъмнено щяха да забележат идването на абипоните. Те щяха да изчакат, докато враговете им минат покрай тях и изчезнат в долината. После щяха да излязат от скривалището си и да заемат входа, за да не могат абипоните да се върнат през него.

Останалите камбаси трябваше да се крият из самата долина, и то зад дърветата, за да могат в определен миг да изскочат от сигурните си прикрития и да започнат битката. Подробностите не можеха предварително да бъдат точно уговорени. Ето защо камбасите щяха да

се разположат толкова близо един до друг, че да могат тихо да си подвикват един другиму указанията на Татко Ягуар. Трябваше да действат точно според тях.

Всички бяха съгласни с този план, само не и лейтенант Верано. Той мълча, докато останалите изразяваха съгласието си. Но после, обръщайки се към Татко Ягуар, каза:

— Сеньор, планът ви е много добър, но ако успее. Само че се съмнявам в подобна възможност.

— Нека изчакаме — отвърна равнодушно Хамер.

— Защо да изчакваме! Силата на храбрия войник се крие в нападението, а не в нерешителността. Нападателят винаги има преимущество, но това на вас, изглежда, не ви е известно.

— Известно ми е не по-зле, отколкото на вас, сеньор!

— Е, ами защо тогава не искате да нападнете?

— Но аз искам! Разбира се, едва тогава, когато неприятелят влезе в клопката.

— Това е неправилно. Не бива да го допуснете да стигне толкова далеч. Трябва да тръгнете срещу него и да го разбийете там, където го срещнете. Или не се осмелявате? В такъв случай е нужно само да ми предадете командването. Знам как се извоюват такива победи.

— Разбира се, с кръв, с потоци от кръв, и точно това искам да избегна.

— Кое е неправилно. Тези кучета, абипоните, трябва да бъдат смазани. Трябва колкото се може по-малко от тях да ни се изплъзнат!

— Защо, сеньор?

— И още питате? Те не са ли наши противници? Не ни ли обират?

— Ами вие какво правите? Нима ви принадлежи и педя от земята, на която се намирате? Да не би вие или вашите прадеди да сте заплатили почтено всичко онова, което сте взели от тях? Но да не спорим по този въпрос! Ако събитията се развият според моя план, няма да се пролее нито капка кръв. Един кратък поглед или само минута замисляне ще покаже на неприятелите ни, че ще бъдат загубени, ако се съпротивляват. Ще говоря с тях и ще им поставя човешки условия. След това ще сключим почтен мир.

— Мир ли? Мир с тези бунтовници? Полудяхте ли, сеньор?

— Бих искал да видя човека, който ще ми потърси отговорност за подобна постъпка.

— Генералът! Президентът!

— Ха! Не се намираме в Буенос Айрес, а в Гран Чако. Мястото, където седите, е собственост на камбасите. Тук президентът няма думата.

— Тогава знайте, че аз ще се противопоставя на това.

— С други думи, при дадени обстоятелства ще действате против моите нареждания, така ли?

— Да. Тук не виждам човек, чиито нареждания съм задължен да изпълнявам.

— Забравяте, че благодарение на нас се спасихте от позорната смърт да бъдете удавен! Ще ви кажа следното. Чуйте го добре: ако пролеете и капка кръв без разрешението ми, ще получите куршум в главата.

Татко Ягуар стана от мястото си и се отдалечи. Зад гърба му лейтенантът процеди през зъби още няколко високопарни думи. Но Херонимо, любимецът на Татко Ягуар, извади ножа си и му рече:

— Мълчете, сеньор! Ако чуя само още една дума, казана срещу нашия приятел, ще ви забия острието в тялото така, че веднага ще ви се изпари всякакво желание да дрънкате!

Хамер мина между две колиби и покрай няколко градинки. Преди четири-пет дни бе имало новолуние и сега на небето грееше тънкият лунен сърп, пръскайки над пасището слаба несигурна светлина. Татко Ягуар можеше да различава конете и говедата. Направи му впечатление положението, в което бяха застанали животните. Конете образуваха групи със събрани глави и обърнати навън задници. Говедата пък бяха застанали в кръгове по обратен начин, а именно — с главите навън. Това се обясняваше с факта, че конете се защитават със задните си копита, а говедата — с рогата си. Сигурно нейде наблизо се намираше някой по-едър хищник. Тъй като Татко Ягуар не носеше пушката си, извика със силен глас по посока на селото:

— Cuidado, Señores!^[4] Вземете пушките, тук има ягуар!

Великанът не извика тези думи от страх. Продължавайки спокойно да върви напред, той доказва, че и без пушка не се бои. Само извади ножа си, за да му е подръка в подходящия миг. Ехтящият му

глас се разнесе далеч над обширното пасище и достигна до ушите на двама души, които изобщо не бяха забелязали странното поведение на животните.

Тези двамина бяха Антон Енгелхард и инката. През последните няколко дни дружбата между двамата младежи бе станала още по-сърдечна отпреди. Както и по-рано, те винаги бяха заедно. Антон трябваше да разказва за родината си, но не за Перу, а за Германия, където се бяха родили баща му и майка му. Разказваше и за други страни, за населението им и за порядките в тях. Той бе получил много добро образование и беше научил много неща. Затова можеше да даде на своя приятел така желаните сведения. Те разговаряха за религиите на различните народи, за формите на тяхното управление, за владетелите им и техните права при упражняване на властта, за въоръжените им сили и за унищоженията, които могат да причинят съвременните оръжия. Колкото повече неща научаваше инката, толкова по-мълчалив и замислен ставаше той. Започна да разбира, че мечтите, които бяха таили досега, са били само мечти и щяха да си останат такива.

Днес, когато започна съвещанието, те счетоха, че са твърде млади, за да участват в него, и предприеха една разходка. Тръгнаха навътре из пасището и продължиха да вървят успоредно на гората, без да се отдалечават много от нея. Не се бяха сетили да вземат някоя пушка. В пояса си Антон носеше револвера и ножа. Инката също имаше нож, а освен това от лявата му страна висеше боздуганът, с който нямаше навик да се разделя. Както обикновено Антон разказваше, а инката безмълвно го слушаше, подхвърляйки само от време на време по някой любознателен въпрос. В този миг те доловиха откъм другата страна гръмовен глас: „Cuidado, Señores! Вземете пушките! Тук има ягуар!“

— Това е Татко Ягуар — каза Антон, като спря и неволно извади револвера си. — Дали някой онса^[5] или ягуар не е нахлул в селото?

— Не — отговори Хаукаропора. — Гласът не идваше откъм селото, а от другата страна на пасището. Много сме се отдалечили. Хайде да се връщаме!

Те се отправиха към селото и скоро минаха край група биволи. Щом забеляза поведението на животните, Хаука каза:

— Трябва да побързаме. Говедата са се приготвили за отбрана, и понеже ниско свеждат рога, значи ягуарът е не само наоколо, а е и съвсем наблизо.

С бързи крачки двамата се завтекоха напред, където със събрани глави и обърнати навън задници шест-седем коня бяха образували отбранителен кръг. Животните пръхтяха, а задните им крака нито за миг не оставаха спокойни. Хаукаропора премина отляво на конете, а Антон отдясно, понеже му се стори, че така скъсява пътя. Тъкмо бе заобиколил конете, когато настрани от тях видя пред себе си нещо да се тъмнее в тревата. Не успя да различи какво бе то, защото сърпът на луната светеше съвсем слабо. Помисли, че е някое легнало на земята теле или жребче, и се наклони да го подмине. Но в същия миг „нещото“ се надигна и той видя кой стоеше пред него. Беше ягуар, който се изправи на крака, ала веднага отново се сгъна, приготвяйки се за скок. В случая бягството щеше да е най-лошото решение. И тъй Антон остана на място, запъна спусъка на револвера и с лявата ръка измъкна ножа си.

— Хаука — извика той, — ягуарът!

Тъкмо в този миг инката завиваше откъм другата страна на конете. В същата секунда ягуарът се хвърли върху Антон. Младежът му изпрати един куршум, но бе съборен от животното на земята. Почувства тежкото тяло на звяра върху себе си и усети вонящия му дъх. Беше сигурен, че ще бъде разкъсан от ноктите и зъбите на ягуара. Тогава чу над себе си тъп удар, наподобяващ забиването на брадва в дървник. Ягуарът се поизправи, а после, без да издаде нито звук, се изтърколи настрани. Антон се почувства освободен от тежестта му. Но му се струваше, че все още не бива да вярва в избавлението си. Затова остана да лежи на земята. В този момент инката се надвеси над него и загрижено попита:

— Ранен ли си, Антонио? Пострада ли от ноктите и зъбите му?

— Мисля че не — отвърна Антон. — Никъде не ме боли. Но ей там лежи животното. Какво стана с него?

Мъртво е. Убих го с моя хуманчуай. Точно когато ми извика, то се нахвърли върху теб. Ти го посрещна с куршум, а аз се втурнах подир него, за да строша черепа му с боздугана. Стани да видим дали не си пострадал!

Антон се изправи на крака. Нищо лошо не му се беше случило. Дори дрехите му бяха здрави. Дали изстрелът бе изненадал животното дотолкова, че не беше използвало веднага острите си оръжия?

Спасеният юноша сърдечно притисна своя спасител до гърдите си и му каза:

— Ако не беше ти, нямаше да съм жив. Как да ти се отблагодаря?

— Като запазиш завинаги добрите си чувства към мен. Но ела да се върнем вече при нашите.

— Ами какво ще стане с ягуара?

— Засега ще го оставим тук. Нека камбасите го приберат.

Но те не успяха да се отдалечат от мястото, защото тъкмо в този момент се приближи Татко Ягуар. Той беше чул вика на Антон и револверния изстрел и се притече на помощ на изпадналите в беда момчета. След като разбра какво се бе случило, той се наведе над хищника, огледа го и после каза:

— Женска, женска, която е поне петгодишна. Рядко съм виждал толкова едър ягуар. Хаука, ти си цял герой! Какъв силен удар! Разбил си му черепа.

Тримата се върнаха в селото. Щом камбасите чуха за приключението им, всички мъже, жени и деца се отправиха към ягуара, за да го донесат в тържествено шествие. Веднага одраха кожата му. Тя се падаше на инката, защото той бе убил животното. Но Хаука я подари на приятеля си Антон за спомен от това опасно приключение.

Жителите на селото освободиха няколко къщи, за да могат гостите им поне веднъж да спят под покрив. Още преди зазоряване се забелязаха резултатите от изпращането на вестоносците, тъй като през нощта започнаха да пристигат много воини от по-близките села. През целия предиобед надойдоха още повече воини, а после заприиждаха с цялото си имущество и семействата, видели се принудени да бягат от абипоните, защото жилищата им се намираха в застрашените от врага райони.

Остатъка от плякосаните пушки белите разпределиха между дошлите с хората си вождове, а те не бяха малко, защото всяко село имаше вожд, наричан кацик. В крайна сметка камбасите събраха в селото над шестстотин млади и яки воини. Бедните хора трябваше да извадят почти всичките си хранителни запаси. Нали, когато воините потеглиха в поход, щяха да имат нужда от храна за няколко дни,

защото никой не можеше да предвиди развитието на събитията. Но Татко Ягуар ги утеши с уверението, че победените ще бъдат принудени да платят всички военни разходи. Та нали неговите съюзници вече бяха получили хубави пушки, както и осемдесет коня!

[1] Киноа — куча лобода (*Chenopodium*). — Б.пр. ↑

[2] Намеква се за библейското предание за пророка Йон, който бил погълнат от един кит. — Б.пр. ↑

[3] Valle del Lago desecado (исп.) — Долината на пресъхналото езеро. — Б.пр. ↑

[4] Cuidado, Señores! (исп.) — Внимание, сеньори! — Б.пр. ↑

[5] Онса (исп.) — вид леопард. — Б.пр. ↑

12. ПЛЯЧКА ЗА КРОКОДИЛИТЕ

На третия ден Татко Ягуар напусна селото заедно с инката и стария Ансиано и се отправи срещу врага на разузнаване. Той взе със себе си тези двама придружители, защото знаеше, че ще се справят отлично с подобна задача. На следващото утро воините на камбасите трябваше да отидат в Долината на пресъхналото езеро, за да заемат позициите, които Татко Ягуар им беше описал ясно и подробно. През време на отсъствието му хората щяха да бъдат ръководени от ловкия Херонимо, едно обстоятелство, разпалило наново гнева на лейтенант Верано.

След като Татко Ягуар и придружителите му тръгнаха на път, доктор Моргенщерн каза на Фрице:

— Той не е вече тук. Не можех да рискувам в негово присъствие да приведа плана си в изпълнение. Нищо не се изплъзва от погледа му и веднага щеше да забележи изчезването ни. И тогава щеше да се втурне подир нас, за да ни върне обратно.

— А туй ще е такъв провал, заради който бих се скъсал от яд! — обади се Фрице. — Значи вие все още си мислите за вашия план?

— Да. Колкото повече размислям, толкова повече стигам до убеждението, че откажа ли се от него, ще изгубя онези великолепни кости. Ще ме изоставиш ли?

— И през ум не ми минава! По-скоро себе си ще изоставя, отколкото вас, нали го знаете.

— Е, добре, преминаваме към изпълнение. Ами кога мислиш да започнем? През деня няма да е възможно, нали?

— Не, понеже оня Херонимо с големия ястребов нос няма да ни пусне. Значи можем да се измъкнем само през нощта. Тогаз не ще забележи, като отведем конете и тайно отмъкнем седлата. Ще набавя и ремъци за връзване на костите. Оставете сичко туй на мен!

През целия ден този хитрец се занимава с приготовленията. Вечерта всички легнаха рано да спят, защото още на зазоряване щяха да потеглят на път. Около полунощ Фрице съобщи на господаря си, че

всичко е готово. През вечерните часове бе отнесъл до гората три товарни и две ездитни седла, а после тайно отведе там и конете. Ето че сега двамата взеха оръжията си и бързо и безшумно се отдалечиха. Когато се озоваха при конете, те ги оседлаха, навързаха ездитните животни едно за друго, за да ги водят отстрани, метнаха се на седлата и потеглиха.

— А дали ще успеем да намерим Блатото на костите? — попита угрижено дребничкият учен.

— Съвсем сигурно — успокои го Фрице.

— Но лунният сърп е тънък като острието на нож и почти не се вижда накъде яздиш!

— Аз не разчитам на луната, а на моята памет. Помня посоката толкоз добре, сякаш съм бил тук двацет години пощенски раздавач.

Вярно, той знаеше посоката и не се отклони от нея, но щом пред тях се изпречи гората като тъмна непроходима стена, се оказа невъзможно да намерят мястото, където преди три дни бяха излезли от гъсталаците в откритата равнина. Трябваше да слязат от конете и да изчакат изгрева на слънцето. А даже и тогава се лутаха дълго, спираха на различни места, мислейки ги за търсените, и неколкратно им се наложи да се връщат обратно. Приблизително два часа след настъпването на деня случайно се натъкнаха на следите от Татко Ягуар, които можеха отсега нататък да им служат за ориентир. Дирята се беше запазила толкова дълго, понеже по тези места тревата бе висока и гъста, а конниците не бяха сметнали за необходимо да бъдат предпазливи. Следвайки дирята, двамата успяха да се промъкнат през гората и да достигнат поточето, което използваша като водач, и с негова помощ слязоха в Долината на пресъхналото езеро.

Там оставиха конете да пият вода и малко да отпочинат, а после продължиха пътя си. Все още ясно виждаха следите на Татко Ягуар и двамата му спътници. Когато излязоха от долината, Фрице спря коня си, погледна замислено към дирята и каза:

— Ако не се лъжа, Татко Ягуар се е заблудил.

— Защо? Какво искаш да кажеш? — попита докторът.

— Твърде много се е отклонил наляво. Верния път води по-скоро ей там, надясно.

— Сигурно ти се заблуждаваш. Татко Ягуар не е човек, който ще вземе да обърка пътя, на латински „виа“ или „трамес“.

— Ама нали и аз мога да си събирам ума, тъй че няма да ми хрумне нещо погрешно. Когато идвахме насам, яздихме към долината в съвършено права линия и тя ни беше просто пред носа. А ето нă, като застана сега върху тез следи, ми се струва, че долината остава твърде вляво от нас. Накъде да яздим по-нататък?

— Подир Татко Ягуар. Така сигурно ще стигнем до Блатото на костите.

— Добре, ще ви се подчиня. Все ми е тая.

И така, те продължиха по следите. Изминаха няколко часа, след което почвата стана песъчлива и дирята изчезна. Запазиха досегашната посока, макар че местността им се струваше непозната. Пак измина доста време, но ето че Фрице дръпна юздите на коня си и каза:

— И все пак не съм се излъгал — заблудили сме се. Иначе отдавна да сме стигнали блатото.

— Прав си, но не е възможно Татко Ягуар да обърка пътя!

— Тогава е имал някакво друго намерение или някаква причина да заобиколи блатото.

— А ние изгубихме ценно време. Какво да правим, драги Фрице? Дали да обърнем конете и да се върнем в Долината на пресъхналото езеро?

— В никакъв случай няма да постъпя тъй! Отклонили сме се твърде наляво, значи трябва да яздим надясно. И понеже сме стигнали доста надалеч, ще се наложи малко да се върнем. Общо взето, ще яздим назад и надясно. Ако и тогава не се озовем при блатото, нямам нищо против да ме изпържат в масло и да ме изядат.

Отправиха се в определената от Фрице посока и действително след известно време забелязаха пред себе си дърветата, които растяха по бреговете на Блатото на костите. Но за съжаление денят вече почти си отиваше и на слънцето му оставаше най-много последната осма от неговия път по небето.

Край блатото скочиха от седлата и предпазливо отведоха конете до мястото, където бяха оставили костите.

— А сега бързо на работа! — обади се Фрице. — След час ще се стъмни. Дотогава трябва всичко да е натоварено върху седлата и после тръгваме.

— Няма ли да останем тук?

— Не. Днес е последният ден и абипоните може да се появят. Страшно ще се зарадват, ако ни спипат! Нека си плюем здравата на ръцете! Ама се пазете от крокодилите! Едва сега виждам колко масово се въдят тук.

Действително, вгледаше ли се човек по-внимателно във водната повърхност и особено близо до брега, можеше да забележи стотици подобни влечуги. Костите все още се намираха там, където ги бяха оставили. Двамата мъже се заловиха да ги събират на връзки. Но това не ставаше бързо, както желаше Фрице, защото господарят му все искаше нещо да му покаже, да му обясни и сто пъти го помоли страшно много да внимава да не повреди нещо. Ту на едно място имаше нещо да се изстърже, ту на друго пък нещо трябваше да се почисти с шепа вода. Времето минаваше, а двамата не обръщаха никакво внимание на онова, което ставаше край блатото. И ето че най-ненадейно чуха нечий силен глас. Те клечаха в тръстиката, но стреснато скочиха на крака, за да видят кой ли се бе появил толкова необичайно в тази местност. Намираха се зад доста голям гъсталак, който ги скриваше, но не им пречеше да гледат между тръстиковите стъбла. Онова, което съзряха, не можеше да не ги разтревожи силно.

Приближаваше се цяла армия от конници и пешаци. Личеше си, че тези хора се канеха да спрат недалеч от блатото. Несъмнено имаха намерение да останат на лагер край него и тук да пренощуват. Група ездачи, може би дванайсет или тринайсет, дойдоха съвсем наблизко, защото още отдалече бяха забелязали петте коня, при които в този момент спряха. Единият от тях беше индианец. Останалите принадлежаха към бялата раса. Те слязоха от конете си и започнаха да търсят следи наляво и надясно из тръстиката. Тъй като се намираха най-много на четирийсетина крачки, лицата им можеха да се разпознаят.

— Божичко, ей ти на̀ радост в къщи! — прошепна Фрице на господаря си. — Защо приказвахте и се бавихте толкоз дълго! Знаех си, че тъй ще стане! Познавате ли тези типове?

— Да, за съжаление — отговори докторът, обзет от не особено приятно чувство. — Ако не се лъжа, ей там виждам Антонио Перильо, който стреля по мен, а също и капитан Пелехо, дето ни изненада при гигантохелонията.

— И високият як мъж, когото наричаха Гамбусино! Гос'ин докторе, ами я погледнете по-нататък! Та туй са най-малко осемстотин въоръжени човеци. И кои са те? Абипоните!

— Драги Фрице, не можем ли да избягаме?

— Та накъде ли? Навън от тръстиката при онези негодници ли, или навътре в блатото? В оназ посока ще ни заловят червенокожите, а в таз пък ще ни излапат крокодилите.

— Ами тогава да останем тук, скрити в тръстиката. Може пък и да не ни намерят. А стане ли веднъж тъмно, което латинистът нарича „калигинозус“ или „обскурус“, ще избягаме.

— Не си въобразявайте подобно нещо, щото преди да са отминали във вечността и пет минути, те ще ни спипат.

— Тогава май става опасно, а?

— В никой случай няма да ни е уютно.

— Какво ще кажем, ако ни попитат какво правим тук?

— Добре, че задавате тоз въпрос! Вие няма да отговаряте хич нищо. Приказването ще е моя работа. За нищо на света не бива да научат, че Татко Ягуар е наблизил и че камбасите знаят за нападението. Дошли сме дотук сами. Само туй ще твърдим даже ако най-напред ни набият на кол, после ни набучат на копия, след туй ни обесят, най-подир ни отровят и в крайна сметка дори ако поискат да ни убият. Внимавайте! Ето на, откриха следите ни. Майчице мила! Сега се вдига завесата. А как ли ще се чувстваме, когато падне!

Най-сетне неприятелите успяха да различат старите следи от новите. Тръгнаха по вторите, бързо се приближиха и навлязоха в тръстиката. Гамбусино вървеше пръв. Щом съзря двамата червенодрешковци, по лицето му се изписа изненада и той извика:

— Ау maravilla! (О, чудо!) Кого срещаме тук? Та това са добри стари познати! Добре дошли, сеньори! Ами какво правите тук? Да не сте намерили пак някоя великанска костенурка? Но наистина, занимават се със стари кости! Е, скоро и вашите ще заприличат на тези!

Той избухна в подигравателен смях, към който се присъединиха и останалите. После сграбчиха двамата и ги замъкнаха при конете им, където земята бе твърда и суха, с други думи, по-сигурна и надеждна, отколкото край водата. Най-напред ги наобиколиха, а после изпразниха джобовете им. Всичко, каквото имаше в тях, им бе взето за втори път.

Гамбусино надменно се изтъпанчи пред тях и зададе на доктор Моргенщерн ехидния въпрос:

— Е, скъпи приятелю, а какво стана с Татко Ягуар?

— Той е по следите ви — отвърна бързо Фрице, за да насочи въпросите към себе си.

— Ти какво се обаждаш бе, нахален тип! Но ще ти позволя да говориш, защото може би ще си по-откровен от своя господар, от когото и преди не успяхме нищо да измъкнем. И ти си проиграл живота си, но все още можеш да го спасиш, като ни кажеш истината. Татко Ягуар наистина ли тръгна подир нас още сутринта?

— Да.

— Докъде стигна?

— Не знаем, защото не бяхме с него.

— Всъщност какво търси в Гран Чако?

— Кани се да бере чай със своите йербатероси.

— В коя местност?

— Не знам. Изобщо към нас беше много потаен. Научихме само, че иска бързо да ви последва, за да разбере в каква посока ще продължите.

— Колко хора има при него?

— Около двайсетина.

— Ами вие откъде се сдобихте с тези коне и оръжия? Нали ви взехме всичко.

— Той ни ги даде, защото се надява, че банкерът Салидо ще му плати за тази услуга.

— Тъй си и мислех! А как дойдохте дотук?

— Знаем, че в Гран Чако се намират останки от стари животни, и навлязохме с конете в пустинята наслуки. Ей тук открихме каквото търсехме.

— Къде срещнахте камбаси?

— Никъде. Когато преминахме вчера през няколко села, те бяха празни.

— Защо?

— Откъде мога да знам, сеньор?

Грамадният Гамбусино сложи тежката си ръка на рамото му и с гневен глас каза:

— Слушай, човече, ти си или най-големият глупак, какъвто може да има, или си извънредно изпечен хитрец. Но и в двата случая няма да е жалко, ако споделиш съдбата на господаря си. Чрез теб узнахме, че Татко Ягуар е зад нас, а не пред нас, както вече бяхме започнали да мислим. Това ни е достатъчно. Завържете двамата негодници здраво за дърветата! После ще ви кажа какво приятно зрелище мисля да ви предложа с тях.

Последните си думи Гамбусино отправи към заобикалящите го хора. Двата немци бяха вързани за дърветата и той тихо заговори на свитата си, образувала кръг около него. Отвратителният смях на хората му, разнесъл се в знак на одобрение, даваше да се разбере, че той има някакъв адски план. После Гамбусино отново се приближи до двамата и им каза:

— За да не ви дадем възможност пак да ни се изплъзнете, ви осъдих на двойна смърт. Ще бъдете обесени и същевременно изядени от крокодилите. Само дяволът може да ви вдъхне все още някаква надежда.

Докторът се наклони да му отговори нещо в своя защита, обаче Фрице подметна:

— Мълчете, гос'ин докторе! Всяка дума е излишна.

— Тогава наистина сме загубени, драги Фрице!

— Хич не си мислете таквоз нещо! Не ни ли убият начаса, спасени сме!

— Кой ще ни спаси?

— Татко Ягуар.

— Невъзможно. Той не е тук.

— О, тук е! Тъкмо когато Гамбусино млъкна, случайно погледнах ей към онзи малък воден ръкав и от тръстиката на отвъдния му бряг светкавично се изправи човешка фигура, махна ми с ръка и пак бързо изчезна. Беше Татко Ягуар. Познах го.

— Навярно се лъжеш. Слънцето, наречено на латински „сол“, вече залезе и сумракът се спуска.

— Въпреки туй не се лъжа. Беше неговата висока широкоплещеста фигура, облечена в кожените дрехи, дето ги носи. Направи ми таен знак с ръка и мигновено се скри.

Двата имаха възможност да говорят несмущавано, защото неприятелите им се бяха отдалечили за малко, за да доведат абипоните

да гледат предстоящото зрелище. Червенокожите прекъснаха приготовленията си за лагеруване и надойдоха, за да зяпат двамата пленници и да им се подиграват. Бенито Пахаро, наричан Гамбусино, известно време ги остави да се позабавляват, но после ги накара да отстъпят назад с думите:

— А сега направете място, за да започнем! Запалете огън ей до онова дърво! Така ще можете да гледате как двамата негодници ще се гърчат.

Дървото беше алисо, вид ела, и растеше тъй близо до водата, че половината от короната му се намираше над нея. Долните му клони бяха дебели и с лекота можеха да издържат тежестта на възрастен човек. Изпълниха заповедта на Гамбусино и близо до ствола запалиха огън, който прогони крокодилите, намирали се дотогава във водата до самия бряг.

— Те пак ще дойдат — подвикна Гамбусино на доктора с подигравателно-утешителен глас. — Не се безпокойте! В най-скоро време ще се запознаете с тях. И какво мислите ще направим сега с вас?

Докторът не благоволи да му отговори и той продължи:

— Ще ви обесим на клоните, стърчащи над водата, и ще отпуснем ремъците толкова ниско, та крокодилите да могат да ви достигат със зъбите си. Така едновременно ще бъдете хем обесени, хем изядени от зверовете.

Студени тръпки побиха двамата немци и все пак на един от техните врагове начинът на смъртта им не му се видя достатъчно ужасен. И това беше бикоборецът Антонио Перильо. Той бе застанал до Гамбусино и му каза:

— Това не е нищо, хич нищо не е за тези негодници! Човекът, който се представя за немец, се изплъзна от куршума ми. После успя да ни избяга от плен. Значи два пъти ни е отнел удоволствието да го видим как умира, и ето защо днес трябва да си плати. Обесим ли го по всички правила, само след няколко кратки мига ще бъде мъртъв. А каква полза, че после крокодилите ще го изядат? Тези типове трябва много по-дълго да прекарат в предсмъртен ужас!

— Какво предлагаш тогава? — попита Гамбусино.

— Да, ние ще ги окачим на въжето. Ама не за врата, ами ще ги вържем под мишниците и ще ги спуснем надолу толкова, че крокодилите почти да ги достигат, не да ги докопат, а почти да ги

достигат. Какво удоволствие — да ги гледаш как се гърчат от ужас, когато тези зверове започнат да разтварят уста, за да ги захаят!

— Но ако все пак висят достатъчно високо, нали няма да бъдат разкъсани!

— На първо време няма, само на първо време — изсмия се бикоборецът. — Отначало да изживеят предсмъртния си страх, а после, щом решим да сложим край на цялата работа, ще отпуснем ремъците по-надолу.

Предложението му намери всеобщо одобрение и неколцина се заловиха с необходимите приготовления.

— Ужасно — прошепна докторът на своя слуга. — Нима това са хора? Бих предпочел веднага да ни хвърлят на крокодилите!

— А аз не — отвърна Фрице, — щото тогава в същия миг с нас ще е свършено. Тъй обаче печелим време. Кураж, гос'ин докторе, кураж, и пак кураж! Убеден съм, че Татко Ягуар няма да ни изостави. Именно таз изтънчена жестокост ще ни спаси.

Междувременно се беше стъмнило и буйно горящият огън хвърляше колебливи сенки по тръстиката и храстите и кърваво-червени отблясъци по повърхността на блатото, където се виждаха стърчащите глави или зейналите муцуни на крокодилите. Донесоха четири ласа и здраво ги свързаха две по две. След това на дървото се покатериха двама индианци, всеки от които си избра по един дебел клон, за да прехвърли през чатала му ласото така, че да може да се плъзга като по макара. А после, държейки в ръка краищата на ласата, двамата се спуснаха на земята.

Освободиха пленниците от дърветата, където първоначално ги бяха оставили. Вързаха им ръцете на гърба, прекараха под мишниците им единия край на ласата и го затегнаха на възел. После няколко яки мъже започнаха да дърпат другия край на ласата и щом пленниците се залюляха във въздуха, здраво го усукана около дънера на дървото.

Понеже двата клона стърчаха над водата, пленниците също увиснаха над блатото. Полюляваха се насам-натам на ласата и с това подмавиха намиращите се наблизко крокодили, които шумно затракаха с челюсти, опитвайки се да ги захаят.

Съгласно предложението на бикобореца ласата бяха изтеглени така, че животните не можеха да се доберат до краката на пленниците. Въпреки това, щом видеха под себе си да се разтваря муцуната на

някой крокодил, Фрице и докторът незабавно свиваха конвулсивно крака, тъй че не висяха спокойно, а непрекъснато се люлееха на ласата. Все пак не бе изключено някой от зверовете да изскочи от водата толкова нависоко, че зъбите му да докопат жертвите. В случай че едно от ласата се скъсаше, висящият на него човек беше загубен. Нямаше съмнение, че мигновено щеше да бъде разкъсан.

Двамата немци се намираха в неописуемо настроение. Не можеше да се каже дали висяха безмълвни, или крещяха, защото индианците надаваха такъв радостен вой, който заглушаваше всякакъв друг звук или шум. Белите им пригласяха. Дори и за момент ревовете им да заглъхнеха, то винаги щом един от крокодилите се хвърлеше нагоре с раззината паст, те ги подемаха наново. Това зрелище продължи около половин час, докато гърлата на зяпачите се продраха и неколцина надигнаха глас да се сложи край на играта. Но бикоборецът се възпротиви, като извика:

— Не, още не! Нека още дълги часове треперят в предсмъртен страх.

— Но ние нямаме време да стърчим тук — подхвърли друг. — Трябва да се подготвим за бивакуване и да ядем.

— А кой ни кара да стоим при тях? Тези типове висят чудесно. Нека си гледаме работата! После ще се върнем и театърът може да продължи.

Съгласиха се с него и скоро пленниците останаха сами. Никой от враговете им не се мяркаше край блатото. Благодарение на това обстоятелство двамата толкова изтерзани мъже щяха да бъдат избавени.

Фрице не се лъжеше, като мислеше, че бе видял Татко Ягуар. Както вече споменахме, великанът, инката и Ансиано тръгнаха на разузнаване от Бистрия поток срещу приближаващите абипони. Пътят им ги отведе към Долината на пресъхналото езеро. Татко Ягуар бе убеден, че походът на неприятелите ще има за цел това място. Ако яздеше в права посока срещу тях, се излагаше на опасността да бъде забелязан, тъй като теренът най-често бе открит и равнинен. Ето защо той се отби от тази посока вляво. Доктор Моргенщерн и Фрице бяха последвали отклоняващата се диря, поради което двамата изминаха споменатия вече обиколен път.

Татко Ягуар се беше върнал назад, навлизайки чак отвъд границата, разделяща земите на камбасите от областта на абипоните, и се бе видял сред обширна гола равнина. Там той зави надясно, за да се озове в гръб на неприятеля и от следите му да разбере каква е числеността му.

И така, татко Ягуар и спътниците му яздеха сега на юг в лек тръс, за да имат време внимателно да оглеждат хоризонта. Около два часа не им се мярнаха нито хора, нито следи. Но след това тримата конници се натъкнаха на изключително широка диря, която пресичаше под прав ъгъл тяхната посока. Личеше си, че оттук бяха минали както конници, тъй и пешеходци, но в най-добрия случай броят им можеше да се определи само приблизително, тъй като следите на първите бяха изпотъпкани от краката на следващите.

— Абипоните са — обади се Ансиано. — Сигурно се чувстват в безопасност, понеже са напредвали в толкова широк фронт и съвсем непредпазливо са оставили такава ясна диря. Но не мога да определя точния им брой.

— И все пак имам голямо желание да го узная — каза Татко Ягуар. — Ако тръгнем подир тях, може би ще открием някакви белези, които да ни дадат известни сведения за силата им. По тревата си личи, че имат най-малко четири часа езда преднина. Бързината им сигурно е по-малка от нашата, но въпреки това трябва още повече да напрегнем сили, защото ни се налага да стигнем Долината на пресъхналото езеро преди тях.

След известно време тримата стигнаха до едно място, където абипоните бяха лагерували. Бяха отвели конете си на паша настрани и сега по-ясно можеха да се различат отделните отпечатыци. Младият инка си направи труда да огледа мястото. Татко Ягуар искаше да му даде възможност да покаже проницателността си и го попита:

— Е, Хаука, колко неприятели има пред нас?

— Около петдесет конници и петнайсет пъти повече мъже без коне — отвърна младежът с голяма сигурност.

— Оценката ти е вярна, сигурно доста точно си определил техния брой.

— Какво ще правим сега? — попита Ансиано. — Ще продължим ли да яздим подир тях?

— Не! Знаем какво е положението. Постигнахме целта си и ще се върнем при камбасите. Отново ще се насочим на североизток и щом се натъкнем на нашата диря, ще яздим обратно по нея.

Изминаха часове. Пътят им беше отнел почти два дена — тримата бяха тръгнали вчера в ранни зори, а сега вече бе късен следобед. Изведнъж Татко Ягуар спря коня си и изненадано впи поглед в земята. Тримата се намираха на мястото, където Моргенщерн и слугата му бяха разбрали, че яздят в погрешна посока.

— Странно! — отбеляза той. — Дотук по следите ни са се движили петима ездаци, а после са се отклонили на запад!

— Дошли са от Долината на пресъхналото езеро — допълни Ансиано.

— Във всички случаи са наши приятели, защото там все още не може да има никакви абипони. Отправили са се към Блатото на костите. Какво ли означава това? Ама че непредпазливост от страна на камбасите!

Хаукаропора бе проследил дирята малко по-надалеч. На връщане той чу думите му и каза:

— Хората, извършили тази непредпазливост, не са били камбаси. Не би трябвало да говоря, защото съм юноша, обаче ако не се лъжа, оттук са яздили дребният учен мъж и неговият слуга.

— Но в такъв случай щяха да са само двама, а аз виждам в тревата следи от пет коня.

— Още не сте огледали дирята подробно. Сторите ли го, ще забележите, че двамата ездаци са водили до себе си три свободни коня.

След тези думи Татко Ягуар слезе от седлото и лесно се убеди, че младият инка не се бе излъгал.

— Двама ездаци с три свободни коня, значи навярно с товарни коне! — рече той. — От доктора наистина може да се очаква да не мисли за опасностите, а само за старите кости! Взел е със себе си товарни коне, за да пренесе костите.

— Учудва ме само че сеньор Херонимо им е разрешил да тръгнат.

— Той ли? Никога и през ум няма да му мине подобно нещо. Те тайно са се измъкнали в тъмнината, без някой да ги забележи. Затова са били тук съвсем наскоро. Действително не ни остава нищо друго, освен най-предпазливо да се отправим към блатото, за да видим дали

ще можем да предотвратим опасността, надвиснала над тези нехайни хора.

Тръгнаха по следите на двамата. Налагаше се да яздят в галоп, защото блатото се намираще на два часа езда, а тъкмо толкова време оставаше до смрачаване.

Докато летяха през равнината, те не откъсваха изпитателните си погледи от посоката, откъдето очакваха появяването на неприятеля. Измина час и половина и блатото вече не можеше да бъде далеч. Ето че инката посочи на юг и каза:

— От там се задават ездачи. Образуват голяма тъмна точка и затова ги виждам, но те все още не могат да ни забележат, защото сме само трима.

— За да се измъкнем от обсега на зрението им, сме принудени да опишем дъга — рече Хамер. — Ако направим така, че блатото да остане между нас и тях, вероятно няма да ни открият.

Само след няколко секунди забелязаната от Хаукаропора точка изчезна. Тримата описаха широка дъга на север, после я продължиха, докато образува полукръг, който отново ги отведе на запад. В далечината съзряха дървета, а после и по-ниски храсти и след броени минути спряха край северния край на блатото, тъй че то се намираще между тях и приближаващите се абипони. В този момент слънцето започна да потъва зад хоризонта.

Слязоха от конете и ги вързаха. Татко Ягуар измъкна от кобурите на седлото далекогледа си и се покатери на едно дърво, за да вижда по-надалеч. Да, ей там идваха абипоните начело с конниците, които, изглежда, бяха само бели, а зад тях вървяха спешените индианци. Хамер претърси тръстиката с далекогледа си, обаче нищо не успя да открие, тъй като Моргенщерн и Фрице работеха наведени над скъпоценната си находка.

Младият инка също се покатери на едно дърво и само след минута или две подвижна на Татко Ягуар:

— Сеньор, пет коня! Виждам ги!

— Къде?

— Ей там, насреща, вързани за дърветата зад хресталака. От вашето място не могат да се видят.

— Тогава абипоните сигурно ще ги забележат, нали?

— Да. Конниците препускат точно към тях. Вече слизат от седлата при петте коня.

— Олеле! Веднага ще открият онези нещастници.

За съжаление тъмнината се спусна толкова бързо, че направи невъзможно по-нататъшното наблюдение. Татко Ягуар и инката слязоха от дърветата. Великанът каза:

— Ще се промъкна до там.

— Опасно е — предупреди Ансиано.

— Не ме е страх от абипоните!

— Нямам предвид тях, а крокодилите, които се крият в тръстиката.

— Все още не е толкова тъмно, че да не ги забележа. Я слушайте!

От отсрещната страна се разнесоха силни гласове.

— Заловили са онези непредпазливи хора — продължи Хамер.

— Трябва да разбера какво ще стане с тях.

— Тогава идвам с теб! — каза Ансиано.

— И аз! — обади се Хаука.

— Един от нас трябва да остане тук, при конете. Нека Ансиано дойде с мен!

Хамер и старецът се отдалечиха, промъквайки се приведени през тръстиката. Това не беше трудно, докато пред тях имаше гъсталак, зад който намираха прикритие, но скоро се видяха принудени да легнат на земята. При това трябваше да внимават да не разклащат тръстиките. Острите и твърди стъбла режеха дланите им, но те не им обръщаха внимание. Често им се налагаше да пропълзят през вонящите локви, чиято смрадлива кал достигаше до лактите им. Така те се приближаваха все повече и повече и ето че се озоваха на най-много шейсетина крачки от мястото, където Хаука бе видял вързаните пет коня.

Дотук двамата бяха достатъчно предпазливи да не подават главите си над тръстиката, но сега трябваше да използват последната нищожна дневна светлина. Татко Ягуар отдавна бе свалил шапката си и я бе захапал със зъби. Той изтръгна сноп тръстика, вдигна го във вид на ветрило над главата си и се поизправи дотолкова, че да може да наблюдава наоколо, без самият той да бъде забелязан.

Ей къде стоеше докторът със своя слуга — при белите, които бяха дошли с абипоните, а малко по-нататък се виждаха на групи червенокожите. Фрице се намираше с лице точно към мястото, където се криеха двамата съгледвачи, докато всички останали гледаха в друга посока, а именно към двамата пленници. В този миг Татко Ягуар бързо се изправи в целия си ръст, но само за една-единствена секунда, направи знак на Фрице, и светкавично пак приклекна.

— Защо рискувате така, сеньор? Това движение може да ни струва живота! — прошепна му Ансиано.

— Едва ли — не ме забелязаха. Но Фрице ме видя и ще каже на господаря си да не губи надежда.

— Какво ли ще правят с двамата лекомислени мъже?

— Скоро ще разберем, защото, изглежда, започват да се съвещават. Отскубни тръстика от земята и я постави пред себе си. Така ще можеш по-удобно да наблюдаваш какво става.

Ансиано последва съвета му. Дватама видяха, че Гамбусино настойчиво говори нещо на спътниците си, но вече не можеха ясно да различават лицата им. После чува високи одобрителни викове, ала без да успеят да разберат отделни думи. Стъмни се съвсем и под едно дърво от рода на елите бе запален огън. Отведоха двамата пленници близо до него. Пламъците осветиха лицата и фигурите на хората. В този момент от устата на Татко Ягуар се изтръгна лек вик, който сигурно щеше да бъде чул от неприятелите му, ако самите те не крещяха толкова силно.

— Какво става? Какво има? — попита Ансиано.

Хамер не отговори. Изпълненият му с необуздан гняв поглед беше впит в мъжете, застанали край огъня.

— Защо извикахте? — продължи старецът. Ами ако ви бяха чули? Какво видяхте?

Той дочу пресекливото дишане на Татко Ягуар и повтори последния си въпрос. И най-сетне Хамер му отговори:

— Виждаш ли онзи висок и силен мъж, изправил се сред останалите като великан? В момента говори нещо на пленниците.

— Разбира се, че го виждам, а даже го и познавам.

— Какво? Как? Наистина ли? — изрече Хамер припряно. — Познаваш го? Кой... кой е той?

— Бенито Пахаро, наричат го Гамбусино.

— А-а! О-о! Значи той... той... той...!! Търся го от години!

При тези думи Татко Ягуар така повиши глас, че Ансиано бързо се намеси:

— По-тихо, сеньор, по-тихо! Ще ни издадете! Какво ви става? Вие, най-предпазливият човек, когото познавам, ни излагате на такава опасност! Имате ли вземане-даване с Гамбусино?

— Дали имам вземане-даване с него!

Той изговори само тези думи. Те прозвучаха глухо, а после старецът го чу да скърца със зъби, след което притихна. В това време край огъня връзваха ласата едно за друго. Както вече споменахме, двама индианци се покатериха на дървото. Щом ги видя, Ансиано зададе повече на себе си, отколкото на своя спътник въпросите:

— Какво ли кроят? Защо ли прехвърлят ремъците през клоните?

— Мисля, че се досещам — отвърна Татко Ягуар отново по онзи спокоен начин, който му бе толкова присъщ.

— Да не би да искат да обесят пленниците?

— Да.

— Тогава не можем да ги спасим!

— А може и да можем. Изглежда няма да им метнат примките на вратовете. Ако се канеха да постъпят тъй, нямаше защо да си дават толкоз труд да избират клони, които стърчат над водата. Гледай внимателно!

Последва вече описаната сцена. Щом двамата пленници увиснаха на клоните и крокодилите се втурнаха към тях, Ансиано прошепна:

— Каква жестокост, сеньор! Погледнете само как зверовете се мъчат да ги захаят! Какво мислите да правим?

— Засега нищо. Трябва да изчакаме. Вярно, положението на тези нещастници е ужасно, но все още в никой случай не застрашава живота им. Само минаващите през гърдите им ремъци малко ги стягат, но това може да се издържи.

— Как ми се ще да се нахвърля върху тези мерзавци!

— С нищо няма да помогнеш, само ще загинем заедно с онези, които искаме да спасим. И тъй, търпение!

Те водиха разговора си на висок глас, защото абипоните надаваха сатанински резове. Постепенно крясъците им заглъхнаха и не след дълго двамата видяха, че абипоните и белите им съюзници напуснаха

това място, изглежда, без да обръщат внимание на увисналите на клоните пленници.

— А сега да отидем при тях, сеньор! — прошепна Ансиано на Татко Ягуар. — Времето за действие настъпи!

Той се намери да се изправи, но Хамер го задържа и заповяда:

— Стой! Да не би да искаш всичко да провалиш? Нима виждаш къде са враговете ни?

— Не! Та нали е тъмно. Но те се отдалечиха!

— Може би. Дори е вероятно. Оставили са пленниците да висят, за да ги измъчват, колкото е възможно по-дълго и едва след време да ги предоставят на крокодилите. Сега ще започнат да събират дърва, за да запалят огньове малко по-нататък, където ще бивакуват. Все още всички са наблизко. По-късно, когато пламнат огньовете, ще можем да ги наблюдаваме и опасността няма да е толкова голяма.

— Ще оставят при дървото пазачи!

— Които ще се запознаят с ножовете ни. Тъкмо тази жестокост — да удължат предсмъртните мъки на пленниците — ме кара да предполагам, че се чувстват в безопасност. Имаме време.

— А пък аз твърдя обратното, сеньор. Враговете ни сигурно ще си помислят, че сме наблизко.

— Кой знае какво им е казал Фрице! Ако става въпрос за някое желание на неговия господар, той може да извърши и най-голямата глупост. Но иначе е много голям хитрец и не ми се вярва нещо да е издал.

В този момент видяха как навътре в равнината един след друг започнаха да припламват огньове. Бивакът се намираше доста настрани от блатото и за свое задоволство Татко Ягуар забеляза, че дървото, на което висяха пленниците, бе закрито откъм лагера от храсталаци, а това извънредно много улесняваше спасяването на обречените на смърт хора.

Някои индианци все още шареха насам-натам, за да събират тръстика и клони за огньове. Трябваше да изчакат и те да се приберат в лагера. Но старият Ансиано вече почти нямаше сили да издържа на толкова продължително чакане. Той призна:

— Сеньор, ако скоро не започнем и аз ще извърша някоя глупост! Иде ми да удуша тези кучета до едно!

— Мирувай! На мен ми ври и кипи много повече, отколкото на теб. Ти нямаш представа какви чувства ме вълнуват от четвърт час. Трябва да полагам много по-големи усилия от теб, за да остана спокоен... Но както виждам, започнаха да разпределят месото. Това ще привлече хората и сигурно ще ги задържи далеч оттук, докато си свършим работата.

Забелязаха, че всички абипони се събират на едно място. И онези, които все още бяха заети с търсене на дърва, се завтекоха натам. Брегът на блатото се обезлюди. Огънят, който гореше близо до дървото, не бе поддържан, пламъците му намаляха и не можеха да осветяват околностите така, че откъм лагера предметите да се виждат достатъчно ясно. Татко Ягуар скочи на крака и се затича към дървото. Ансиано го последва. Споменатите вече храсти растяха между тях и лагера. Важното бе да действат бързо, но и разсъдливо.

Татко Ягуар размота ласото от пояса си, нави го, приготвяйки го за хвърляне, и с приглушен глас подвижна на висящите на дървото пленници:

— Дойдохме ви на помощ. Стойте мирно и неподвижно, докато ви свалим на земята!

Той хвърли ласото толкова изкусно, че то обгърна тялото на доктора. След това нареди на Ансиано:

— Развържи от дървото ремъка, на който виси, но го дръж здраво! Ще го отпускаш да се плъзга по клона съобразно със силата, с която ще придърпвам насам доктора с моето ласо!

Ансиано изпълни всичко, както му бе наредено. Развърза ремъка от ствола, но го задържа здраво в ръцете си, за да не падне докторът във водата. После полека започна да го отпуска, докато Хамер издърпа на брега люлеещия се във въздуха човек. Едно рязване с ножа, и ръцете на спасения Моргенщерн бяха свободни. Той понечи да проговори и да махне ремъка от гърдите си, обаче Татко Ягуар му заповяда:

— Мирувайте и не говорете. На първо време ремъкът ще остане около тялото ви!

С тези думи той нямаше предвид своето ласо, което бе вече отвързал, а ремъка, на който бе висял докторът. След като отново приготви примката, той я хвърли около тялото на слугата и съвсем по същия начин Фрице бе свален на брега. После Татко Ягуар каза:

— Трябва да си помислят, че крокодилите са ви докопали и разкъсали. Ето защо не бива да ви развързвам, нито да прорязвам ремъците ви, а ще ги скъсам така, че да изглеждат, сякаш са били силно дръпнати от зверовете.

Близо до телата на избавените немци той започна да стърже ремъците с острието на ножа си и след като попретри краищата им, просто ги разкъса с ръце. После отново стегна ласата около стъблото на дървото, както бяха вързани и преди. Скъсаните им краища висяха от клоните над водата, като че окачените на тях хора са били смъкнати от крокодилите.

Всичко това стана много по-бързо, отколкото може да бъде описано, а докато се занимаваха с пленниците, Татко Ягуар не изпускаше от очи лагера. Сега там никой не мислеше да се занимава с Фрице и Моргенщерн. Всички бяха заети с вечерята и едва когато се нахраниха, забеляза случайно, че огънят при дървото вече не гори. Гамбусино изпрати един човек отново да го запали. Но едва изпълнил дадената му заповед, той бързо дотича в лагера и съобщи:

— Сеньори, представете си какво се е случило! Крокодилите са изяли пленниците ни!

Никой не му повярва и Гамбусино заедно с неколцина други скочиха на крака, за да се убедят дали казаното е истина. На светлината на повторно запаления огън те видяха, че краищата на двете ласа висяха от клоните. Отдолу лежаха крокодилите и изцъклените им очи втренчено гледаха към брега.

— Наистина ги няма, изчезнали са! — извика бикоборецът Антонио Перильо. — Кой би го повярвал? Как е станало?

— Сигурно крокодилите са скочили достатъчно високо, за да могат да ги захаят — отвърна капитан Пелехо.

— Едва ли! — обади се Гамбусино. — Никой крокодил не е в състояние да подскочи на такава височина, на каквато висяха тези типове. Да не би наоколо да е имало някой, който да е прерязал ремъците? Я свалете ласата от клоните! Веднага ще разберем дали е станало с нож.

Развързаха ласата и подложиха краищата им на щателна проверка, обаче установиха, че ремъците наистина са били разкъсани.

— Значи все пак тези животни са скочили толкоз високо! — обади се Гамбусино. — Сигурно са били страшно гладни. Във всеки

случай много им се е усладило, понеже тъй, както са се излегли, изглежда, още им се иска. Е, тъй или иначе, отървахме се от нашите врагове. Получиха си заслуженото!

— Но аз съм страшно разочарован, че е станало тъй бързо — каза Перильо ядосано. — Трябваше да висят дълго, много по-дълго! А исках и да присъствам, когато крокодилите ги разкъсват! Ако огънят не беше угаснал, тези зверища щяха повечко да се боят и нямаше да бъдат толкоз нахални. Трябваше да ми мине през ума!

Междувременно, заобикаляйки блатото, двамата спасители на Моргенщерн и Фрице ги отведоха до мястото, където чакаше инката. Дотук не бяха проговорили нито дума. Но ето че, поемайки дълбоко въздух, докторът се обърна към Татко Ягуар на немски:

— Преди малко ни забранихте да говорим. Беше страшно! Не, беше повече от страшно, бе направо неопишимо ужасно! Дори в този момент все още ми трепери всяка част от тялото!

— И на мене! — присъедини се Фрице. — Отначало бях доста куражлия, ама като увиснах на дървото и видях как под мен крокодилите злорадо се хилеха, вече се бях отписал.

— Забелязахте ли ме? — попита Татко Ягуар.

— Да — отвърна Фрице, — зърнах ви и си рекох, че няма да ни зарежете.

— А сега преди всичко ми кажете разпитвахте ли ви как сте попаднали при блатото?

— Разбира се, че ни криминализирах, ама аз нищо не признах.

Той разказа за разпита, на който бе подложен. След това Хамер, който досега говореше с гневен тон, каза малко по-благо:

— В такъв случай, за щастие, не сте вършили само грешки. А как ви хрумна злощастната идея да се върнете при блатото?

— Вината е моя — отвърна дребничкият учен. — Не можех да забравя костите. Въртяха ми се в главата. Искях да ги притежавам и не мирясах, докато не склоних Фрице да се върне с мен при блатото, наречено на латински „палус“.

— Каква непредпазливост! По-късно ще ми разкажете всичко. Трябва да тръгваме. Вие нямате коне, но понеже сигурно сте много изтощени, ще се наложи да яздите. Ние с Ансиано ще вървим пеша край конете.

Едва сега той развърза краищата на ласата, останали на доктора и неговия слуга, но бе достатъчно предпазлив да ги пъхне в джобовете си.

Можеше да се предположи, че неприятелите щяха да яздят към Долината на пресъхналото езеро по права линия. За да не забележат следите им, татко Ягуар сметна за уместно непрекъснато да се придържат успоредно на техния път, но на значително разстояние. Потеглиха, като двамата немци и инката яхнаха конете. С големи енергични крачки Татко Ягуар и Ансиано вървяха начело, за да показват пътя на останалите.

Когато след известно време лунният сърп изгря, стана по-светло, така че старият Ансиано забеляза колко прегърбен и замислен крачи Татко Ягуар до него. Изглежда, нещо гнетеше иначе толкова жизнения и силен мъж. Минутите и часовете течаха, без да отвори уста, и само от време на време се разнасяше някакъв особен скърцащ звук, като че причинен от здраво стиснатите му зъби. Ето защо най-сетне старецът прекъсна мълчанието, обръщайки се към него полугласно:

— Измъчва ви някаква мисъл, която не ви дава покой. Няма ли да я споделите с мен, сеньор?

— Ще я чуеш, Ансиано — отговори немецът. — Дълги години съм търсил Гамбусино с горест и мъка в сърцето, без да успея да се срещна с него нито веднъж.

— Странно! Да ми се бяхте доверили, желанието ви отдавна щеше да се е сбъднало.

— Никаква полза нямаше да имам, ако ти се бях доверил, защото не знаех, че Гамбусино е човекът, когото търся. Но вече го разпознах. Познах го не само днес с очите си, а и още преди време със слуха си. Когато се срещнахме най-напред долу край Рио Саладо и един час по-късно освободихме от ръцете на абипоните двамата, които днес избавихме от смърт, чух силен заповеднически глас. Той ме накара да се спра в бързия си бяг. Но отляво и отдясно бяхме обградени от гора, която променя звученето и тембъра на гласа. Обаче сега... сега вече го разпознах!

— Ваш враг ли е?

— Имам с него една сметка за уреждане и присъдата му ще бъде подписана с кръв... надявам се, още утре!

— Значи кръв за кръв?

— Да. Той уби брат ми далеч оттук на север. Не ми се иска да разказвам как стана. Беше толкова ужасно, че от това ми побеля косата. Преследвах го. Научих, че се е отправил към Южна Америка. Родината му е Аржентина. Дойдох тук, за да го търся. Днес го намерих и повече няма да го изпускам из очи, докато... не бъде подписана присъдата му!

— Тогава заемете се с единия, а пък аз ще се заема с другия!

— С кого?

— С бикобореца. Ще го питам за скалпа, който е показал на лейтенант Верано.

13. ТАЙНАТА НА БИКОБОРЕЦА

Огньовете край блатото угаснаха. Червенокожите и белите спяха, защото още в ранни зори трябваше да тръгват на път. При конете стоеше един пазач. Но той не бе единственият, който будуваше, освен него имаше и други трима, които сън не ги ловеше — Гамбусино, бикоборецът и капитан Пелехо.

Капитанът се намираше спрямо другите двама в съвсем същите отношения, в които бяха лейтенант Верано и Татко Ягуар. Пелехо беше офицер, а другите двама не бяха военни и той смяташе, че стои по-високо от тях. В последно време често си бе имал кавги с Гамбусино и Перильо, но винаги бе принуден да отстъпва, защото Гамбусино имаше по-голямо влияние върху абипоните. Това го беше направило навъсен и подозрителен.

Тази вечер, когато двамата пленници изчезнаха от дървото, той седеше при войниците, събрали се край Езерото на палмите. Считаше се за техен предводител. Ето че Гамбусино се приближи до тях, заедно с Перильо и каза:

— Сеньор капитан, утре ще стигнем до голямото село на камбасите и веднага ще го нападнем. Ще ви дам указания за вашите действия.

— Указания ли? — попита Пелехо учудено. — Та аз мога да ги получа само от по-висшестоящ офицер!

— Значи мислите, че нямам право да ви заповядвам?

— Да.

— Знаех, че сте на такова мнение, и досега мълчах. Но понеже утре ще има битка, трябва да ви обясня как стоят нещата. Моля ви, прочетете това!

Той извади от джоба си малка металическа кутийка, отвори я, измъкна сгънат лист, разгъна го и го подаде на капитана. Пелехо прочете редовете на светлината от огъня, пребледня и му върна документа.

— Е? — попита Гамбусино. — Кой е командващият?

— Убедих се, че трябва да изпълнявам заповедите ви.

— Не само вие, но и вашите подчинени. Кажете им го!

— Ще го сторя, сеньор — отвърна капитанът, като се изправи на крака и се отдалечи от огъня едва сдържайки яда си.

Той тръгна напосоки в тъмнината, за да овладее гнева си. Когато се върна, огънят бе изгаснал. Въпреки това забеляза, че Гамбусино и бикоборецът не бяха на местата си. Той легна до своя младши сержант и като видя, че още не е заспал, тихо го попита:

— Къде е новият полковник, а може би дори генерал?

— Отпрати се към блатото и сигурно седи там заедно с Перильо, за да коват необезпокоявано планове си.

— Какво стана, докато ме нямаше?

— Нищо, освен че и на нас ни показва пълномощното си.

— Истинско ли е?

— Да, то е подписано и подпечатано от вицепрезидента на конфедерацията. Трябва да му се подчиняваме.

— И аз не мога повече да ви заповядвам, така ли?

— Сеньор капитан, казах, че трябва да му се подчиняваме. Ние сме войници, а неподчинението може да ни струва главите.

— И това ми било вярност! Кой можеше да помисли, че така ще се развият нещата!

Той се загърна в одеялото си и се опита да заспи. Съвсем беше забравил, че самият той бе станал метежник и следователно нямаше право да се гневи на своя подчинен. Беше искал да изиграе в тези събития известна роля, за да бъде по-късно бързо повишен, и ето на изведнъж се видя в глуха линия. Това не му даваше покой. Мислеше си за Гамбусино и Перильо. Несъмнено двамата крояха нещо против него. Дали не бе възможно да го научи? Защо не? Може би случаят щеше да е благосклонен. Той надигна глава и се послуша. Всички спяха. Измъкна се от одеялото и запълзя към блатото. Измина дълго време, преди да види на лунната светлина дърветата, издигащи се по брега. Добра се до тях, без да забележи търсените хора, и после продължи да пълзи наслуки, придържайки се близо до брега и по възможност винаги под закрилата на храстите и тръстиката. След известно време той долови тихи гласове. Измина още няколко метра и видя двамата седнали съвсем близо един до друг върху малко сухо местенце, покрито с трева. Недалеч от тях се издигаше островче висока тръстика. Осмели се да

пропълзи между стъблата и там остана легнал на земята. Ако двамата случайно се изправеха, сигурно щяха да го видят. Те говореха тихо, но все пак така, че ако напрегнеше слух, можеше да разбира думите им. Тъкмо в този момент Гамбусино се обади:

— Все си мисля, че това не е за вярване. Е да, ласата са скъсани, но такъв петнайсетократно преплетен ремък издържа много нещо. Крокодилът може да отхапе крака на онзи, когото докопа, ама да скъса ласото, ми се струва невъзможно.

— Приемам случилото се, без повече да си блъскам главата над него — отговори Перильо. — Та кой ли може да ги освободи?

— Татко Ягуар!

— Но той не е тук! Нали дребосъкът го каза.

— Щом не вярвам в смъртта на този дребосък, не вярвам и на думите му. Дали той е полковникът, или не? Смятаме го за Глотино. Ако е той, сигурно ще е достатъчно умен, за да ни заблуди. Каза ни, че Татко Ягуар бил тръгнал подир нас. Ами ако се намира пред нас?

— Слушай, би било дяволска работа! Тогава вместо ние да ги нападнем, би трябвало да очакваме той да ни връхлети. Веднъж Татко Ягуар е помагал вече на камбасите срещу абипоните, макар и на съвсем друго място. А типовете, с които е тръгнал, не се боят и от сатаната.

— Трябва да сме предпазливи. Ако той е наоколо, сигурно ще ни постави клопка.

— Но нали щяхме да видим следи от него!

— Ами видяхме! Преди всичко празните села и колиби, които срещнахме по време на нашия поход.

— И това наричаш следа?

— Разбира се! Жителите са избягали. Защо? Страхуват се от нас. Значи сигурно са знаели, че ще дойдем. А кой им е казал? Опасявам се, че е бил Татко Ягуар!

— Действително ли мислиш така?

— Да. Освен това не може да не направи впечатление, че всички наши скривалища за оръжие бяха празни. Но понеже не е изключено да са открити случайно и от индианци, не свързах обирването им с Татко Ягуар. А след като поразмислих, вече хич не ми се вярва, че ласата на нашите пленници са скъсани от крокодилите, и онова, което

досега само предполагам, се превърна за мен в сигурност. Татко Ягуар е нейде наоколо!

— Но как е могъл да освободи двамата? Ремъците все още висяха на дървото.

— И аз не разбирам. Но този човек върши такива неща, които са направо невъзможни за другите хора.

— Ако предположението ти е вярно, трябва да очакваме, че той вече е свикал камбасите за борба срещу нас и се е скрил някъде с тях, за да ни нападне.

— Не мога да твърдя подобно нещо, понеже не е имал необходимото време. Във всеки случай трябва да побързаме. Ако призори тръгнем на път, на свечеряване ще достигнем Бистрия поток и още през нощта можем да нападнем селото.

— Ами ако камбасите са готови за бой?

— Тогава бойният ни поход е бил напразен.

— Damnation!^[1] Струваше ни толкова усилия и всичките ни пари. Ще се завърнем като просяци!

— Ние играем ва банк!^[2] Загубим ли, не ни остава нищо друго, освен да започнем отначало. Аз пак ще отида в планините, за да открия някоя златна или сребърна жила, а ти ще трябва отново да се заловиш с досегашния си занаят на бикоборец.

— И тогава в някой хубав ден ти ще загинеш в планините, а и мен ме очаква същата участ на арената. Последния път, в Буенос Айрес забелязах, че не съм вече предишният Антонио Перильо. Мускулите ми са се отпуснали, а ставите ми са се втвърдили. Не, и през ум не ми минава да се върна към стария си занаят.

— А с какво друго мислиш да се захванеш? Да не би да тръгнеш с мен да търсиш приключения?

— Та да намерят някой хубав ден скелета ми в Кордилерите? Не, знам нещо къде-къде по-привлекателно.

— Какво?

Бикоборецът се поколеба за миг. А после с тайнствен глас отговори:

— Пред нито един човек не съм го споменавал и никой не биваше да го научава, но утре ще се сражаваме с камбасите и е възможно да бъда ранен, а даже и убит. Ще е страшно жалко, ако

тайната ми бъде погребана заедно с мен. Ти си най-добрият ми приятел и затова ще ти я издам.

— Правиш ме страшно любопитен. Тържественият тон, с който говориш, ми издава, че става въпрос за нещо съвсем необикновено.

— И е така! Защото се отнася до едно съкровище, което, както изглежда, е неимоверно голямо.

— Съкровище ли? Слушай, не ме карай да мисля, че бълнуваш!

— Не бълнувам, а ти казвам чистата истина, самата истина! Мога и да ти го докажа с един предмет, който много добре познаваш.

— Кой е той?

— Дългият бял скалп, който си виждал у дома.

— Ах, скалпът на индианеца, дето те нападнал, но си успял да го убиеш.

— Същият. Но историята не е такава, каквато ти я разказах. На теб мога да кажа истината, защото често си вършил подобни неща. Не индианецът ме нападна, ами аз него.

— Demonio!^[3] Значи такава била работата! Е, тогава откровено ще ти кажа, че хич не повярвах на разказа ти. По онова време не си носил нищо, което би могло да събуди алчност у един индианец. Значи ти си го нападнал и неговият скалп е във връзка със съкровището, за което говориш, така ли? А да не би онзи индианец да е бил собственикът на съкровището?

— Да.

— Que diablos!^[4] Бъди по-ясен! Защо не си му взел съкровището?

— Защото не беше у него. Той носеше само няколко предмета, които бяха част от съкровището.

— Нима ти каза къде се намира всичко останало?

— Не.

— Значи изобщо не знаеш къде да търсиш това твое прочуто съкровище?

— И да, и не, знам, и все пак не знам.

— Говори по-ясно!

— Искам да кажа, че ми е известна местността, но не и точното място.

— Тогава хич не си въобразявай, че ще се докопаш до съкровището. За какво ми е съкровище, което не мога да намеря? А

може би го има само в твоята фантазия.

— Наистина съществува, мога да се закълна!

— Е, къде е?

— Високо горе в планините, и то сигурно в една клисура, наричана Баранка дел Омисидио.

— Много добре ми е известна. За нея разказват легендата, че там били избити последните инки.

— Така е. И аз предполагам, че преди насилствения си край инките са скрили там съкровищата си.

— Хмм! Често съм слушал колко богати са били инките. Всичко, до което се докосвали владетелите, трябвало да е от чисто злато. Казват, че на времето испанците откарали у дома си цели кораби, пълни със злато и сребро. Но защо ли дрънкам излишно! Разказвай!

— Ще научиш всичко. По онова време идвах от Чили, където бях участвал в няколко борби с бикове и бях спечелил не една и две награди. Но каквото изучах, това и изпукал. Нали ме познаваш. Пропилях всичко и когато реших да се връщам, само за да се прехвърля през планините дотук, се видях принуден да се хвана на работа като слуга при един търговец, който искаше да отиде до Салта. Мога да ти кажа, че никога не стигна дотам. Не е трудно да се досетиш защо. — Той се изкиска ехидно. После след кратко мълчание продължи:

— И тъй, бях съвсем сам, когато достигнах отсамните склонове на планините. Вечерта се добрах до Баранка дел Омисидио. Тъй като и ти си бил там, знаеш, че местността е извънредно негостоприемна. С удоволствие щях да продължа до Салина дел Кондор, обаче дотам бе твърде далече, а пътят надолу е толкова лош, че дори при най-силната лунна светлина човек може да се пребие или да се загуби. И тъй, потърсих скала, зад която да се подслоня и предпазя от студения нощен вятър, вързах мулето си за един камък и легнах да спя.

— Нима можа да заспиш? — попита Гамбусино, като някак особено наблегна на думите си.

— Защо пък не?

— Заради търговеца, който никога не стигнал до Салта.

— Да не съм някой мухльо! Умрелият никога няма да се върне. И все пак онази вечер сънят ми не дойде бързо. Затова пък дойде нещо друго.

— Аха, досещам се! Индианецът!

— Да. Имаше пълнолуние и по небето не се виждаше никакво облаче. Дочух стъпки и наострих уши. Близко до скалата, зад която лежах, изникна някакъв мъж, без да забележи мулето ми или мен. Спря се и погледна към луната. В този момент успях да видя лицето му. Беше старец, но много държелив и много красив старец. На рамото си носеше дълъг лък и колчан със стрели, а в пояса му бе затъкнат нож. Нямаше други оръжия и изглежда, изобщо не носеше нищо друго. Биеше на очи неговата дълга, бяла и много гъста коса, която се спускаше по гърба му, достигайки чак до бедрата. Както забелязах по-късно, придържаше я една диадема. Той дълго стоя неподвижен и втренчил поглед в луната шепнеше тихи думи, сякаш се молеше. Изглежда, искаше да изчака, докато луната достигне най-високата точка от небесния си път, и после да продължи нататък.

— И ти го проследи тайно, нали? — попита Гамбусино.

— Искях, ама не успях. Остро отсеченият ръб на клисурата се намираше съвсем наблизо. Старецът се отправи натам и изчезна. Казвам ти, направо ме побиха студени тръпки при това, което видях. Скалистата стена се спускаше почти отвесно надолу. Изглежда, там нямаше никакво място, което да предложи на човешкия крак и най-малката опора, но въпреки това беловласият мъж се спусна по нея с такава сигурност, сякаш надолу водеха удобни стъпала. Косата му блестеше на лунната светлина, докато най-сетне се изгуби от погледа ми, толкова дълбока беше бездната, в която той слезе. Кой бе този човек? Ако се съдеше по чертите му, несъмнено бе индианец. Какво ли търсеше тук? Защо не изчака деня, за да поеме по своя опасен път? Къде беше мулето му? Притаих се край ръба на клисурата, за да изчакам завръщането му. Лежах цяла нощ. А той не се върна. Но на сутринта, тъкмо когато слънцето изплуваше от източната низина, го видях бавно да се изкачва по отвъдната страна. На гърба си носеше някакъв вързоп. Щом се озова горе, той простря ръце към слънцето, сякаш искаше да го поздрави, а после продължи пътя си. Наблюдавах го, без той да може да ме забележи. От височината срещу мен, където се намираше в момента, надолу се спускаше полегат скалист склон. Старецът заслиза по него, после зави покрай полите на друго възвишение и се изгуби от погледа ми.

— Ти, разбира се, веднага тръгна подир него, а?

— Да. На всяка цена трябваше да разбера кой беше този човек и какво бе взел посред нощ от клисурата, защото вечерта той не носеше вързоп, метнат на гърба му. Отвързах мулето си, яхнах го и го подкарах подир него. При това не беше необходимо да заобикалям, защото посоката, в която бе поел, водеше право към Салина дел Кондор, накъдето се бях запътил и аз. Бързо се спуснах по склона и завих покрай онова място, където старецът беше изчезнал от погледа ми. Оттук нататък стръмен скат водеше към тесен дол. Индианецът се намираще вече долу. Изглежда, нямаше време за губене, понеже вървеше по-бързо от моето муле. Ето защо пришпорих животното. И тъй, последвах го в дола, оттам през някаква равнина, и после през скалиста урва отново се озовах в друга долчина, където го наближих толкова много, че той чу тропота от копитата на мулето ми. Спря за миг, за да се огледа. Щом ме съзря, продължи още по-бързо, отколкото бе вървял дотогава. Искаше да избегне срещата с мен. Смуших моето животно и то премина в галоп. Старецът дочу бързия тропот, огледа се наляво и надясно, търсейки някаква възможност да се измъкне, но тъкмо на това място и двете страни на долината бяха тъй отвесно отсечени, че не можеше да се покатери по тях. Все пак долът се разтвори, преди още да го бях застигнал, и той реши да свърне настрана. Извиках му: „Стой или ще стрелям!“ Не се подчини. Ето защо стрелях с едната цев по него. Не го улучих, а и нямах такова намерение. Той чу как куршумът се удари наблизко в скалата и изглежда, разбра, че все пак е по-разумно да се подчини на заповедта ми. Спря и се обърна към мен. С двуцевката в ръка аз се приближих до него. Тогава той ме попита:

— Сеньор, какво съм ви направил, та стреляте по мен?

— Защо бягаш, като ти заповядвам да спреш? — отвърнах му.

При тези думи той изпъна снага, разтърси дългата си бяла коса, както лъвът разтърсва своята грива и ми отговори с такъв тон, сякаш беше император:

— Кой има право да заповядва тук? Да не би вие?

Същевременно искрящите му очи като че искаха да ме пронижат. Ала не само те искаха, защото товарът на гърба му бе поставен в мрежа от лико, през чиито дупчици нещо блестеше като чисто злато. При направеното от него движение лъскавите предмети издадоха лек звън, какъвто можеш да чуеш само от злато. И до ден днешен не знам

как стана толкова бързо. Накратко, със светкавично движение насочих карабината си към него и натиснах спусъка. Изстрелът от втората цев изтрещя и старецът рухна на земята.

— Прострелян отпред в гърдите, нали? — попита Гамбусино.

— Не, а в сърцето откъм гърба. Когато насочих карабината, той бързо се обърна кръгом и се опита да отскочи настрани, за да не го улуча. Но окото ми бе по-бързо от него. Дулото ми проследи движението му и го застрелях в гърба. Мрежата се смъкна от плещите му и падна до него на земята, при което се разтвори. От нея се изтърколи част от съдържанието ѝ. Бяха малки златни съдове и други предмети, чието предназначение не можах да отгатна. Индианецът беше мъртъв и тези неща станаха моя собственост. Завих ги в едно одеяло, което имам навика да нося притегнато с ремъци за седлото си...

— И естествено си се върнал пак при Баранка? — прекъсна го Гамбусино.

— Не. От два дена не бях срещал вода, а мулето ми непременно трябваше да пие, ако не исках да падне, за да не стане. Ето защо ми се налагаше да се отправя най-напред към Салина дел Кондор, в чиято близост, както знаеш, има няколко извора. Едва след това исках да се върна в клисурата и да потърся онова място, откъдето индианецът бе взел скъпоценностите.

— Но преди това му свали скалпа, нали?

— Да. Наистина не мога да ти кажа как ми хрумна тази мисъл. У дома имах сбирка от най-различни дребни предмети, спомени от мои предишни пътешествия и приключения. Когато стоях пред мъртвеца и гледах косата му, се сетих за индианските скалпове, които можеш да видиш в много колекции, и си помислих, че навярно си заслужава да го взема. И тъй, с помощта на ножа смъкнах скалпа му от черепа и го завих в одеялото при другите неща.

— Хмм! Значи тъй си се сдобил с косата! — каза Гамбусино бавно и замислено. — А аз навярно нямаше да я взема.

— Защо?

— Защото може да те издаде.

— Как ли пък ще стане това?

— Именно със своята рядкост. Нима си виждал много хора, които да носят косата си по подобен начин? И при това такава буйна,

красива, дълга бяла коса! Индианецът има роднини и познати, които са го търсили след изчезването му. Ами ако някой от тях разбере, че притежаваш такъв скалп? А може би и други знаят тайната на съкровището. Аз не бих споменал за скалпа пред никого, а още по-малко пък бих го показвал.

— Ами! От онази случка изминаха пет години. Няма от какво повече да се боя.

— Въпреки това настоявам да си предпазлив. Познавам един стар индианец, който носи косите си по подобен начин и живее самотно високо в планините. Приликата в прическите навежда на мисълта, че между него и онзи мъртвец е имало някаква връзка. Този човек например може по някаква случайност да чуе за скалпа и в случай че е познавал убития, с теб е свършено.

— Как се казва този индианец?

— Той е на повече от сто години и затова всички го наричат стария Ансиано. Въпреки възрастта си все още е здрав и пъргав като четирийсетгодишен мъж и се е прочул с храбростта и хитростта си.

— Не го познавам и изобщо не ме засяга. Беден ли е или богат?

— Беден е.

— Значи нищо не знае за съкровището и предупреждението ти е излишно.

— Възможно е. Просто ми мина тази мисъл през главата. А сега продължавай разказа си!

— За съжаление не стана тъй, както очаквах. Искях да заведа мулето си на водопой при Салина, а и самият аз също исках да се напия с вода и после да се върна до Баранка. Обаче, щом се добрах до Салина и завих зад скалистия ъгъл, видях, че там седи някакъв човек, който ме зяпна учудено. Сигурно се беше изкачил отдолу и се канеше да продължи нагоре в планините. А това проваляше целия ми план. Не биваше да се връщам обратно, понеже той несъмнено щеше да ме последва и да види мъртвеца. А още по-малко можеше да ми хрумне да седна при него, защото не ми се искаше да запомни лицето ми, та по-късно да ме издаде. И тъй, преминах покрай него, яздейки бързо.

— Глупава история! Защо не го застреля?

— И това ми мина през ума, но щом ме видя, той бързо грабна пушката си, тъй че неговият куршум сигурно щеше да изпревари моя. Стъписах се за миг, но после светкавично извърнах глава в

противоположна посока. В галоп прекосих Салина и след половин час се натъкнах на едно място, където имаше вода. Там спрях за кратко време, а след това продължих да яздя. Някакво предчувствие ми нашепваше, че онзи човек ще ме преследва.

— Откъде пък такова предчувствие? Та ти изобщо не си разговарял с него.

— Именно това непременно му е направило впечатление. А и след като е намерил трупа, сигурно се е досетил, че аз съм убиецът.

— Как изглеждаше? Ти, разбира се, го огледа добре, нали?

— Не, защото в такъв случай трябваше по-дълго да съм с лице към него, което исках да избегна по важни съображения. Не можах добре да различа и запомня чертите на лицето му, но поне видях, че не беше вече млад, понеже косата му бе посивяла.

— Ами фигурата му?

— Беше седнал на земята и нямаше как да получи точна представа за ръста му. Но не ми изглеждаше дребен.

— Ха! Ама че си бил непредпазлив! Всеки момент този човек може да се появи и да ти поиска сметка. Трябвало е да седнеш при него, а после в подходящ миг да му теглиш куршума.

— По-късно и на мен това ми мина през ума и сега съжалявам, че не го направих, защото, изглежда, онзи тип ме е огледал по-добре, отколкото си мислех.

— Откъде накъде? Да не си го срещал след време?

— Май че да. Беше ми подхвърлена една заплаха право в лицето, а тя може да е във връзка само с онази случка.

— Кой ти я подхвърли?

— Татко Ягуар.

— Valgame Dios! Той ли? Та нима е замесен и в този случай!?

Перильо му разказа за срещата си в гостилницата в Буенос Айрес, където Татко Ягуар му беше припомнил за Салина дел Кондор. Когато свърши, Гамбусино извика тъй силно, че за малко да разбуди спящите хора:

— Той е бил, сигурно е бил той! Пази се от него! Вече имаме още една причина, за да го очистим в най-скоро време. Продължавай!

— След срещата си с него яздих един ден и една нощ, като спирах само за по няколко минути. Положих всички усилия, за да залича дирята си. Разбира се, горях от нетърпение да претърся Баранка

за злато, но при онези обстоятелства бях принуден да отложам намерението си с няколко седмици. Това време прекарах в Чикоана, където имах щастието да намеря един вехтошар, който откупи златната ми плячка, заплащайки я сносно, без много-много да пита откъде съм се сдобил с предметите. Получената сума ме подведе да се отправя към Салта. Там ми се предложи възможност да играя на хазарт и изгубих толкова много пари, че едва ми остана нещичко, за да си купя необходимото за пътуването ми до Баранка.

— И то премина без успех, така ли?

— За съжаление! Когато стигнах до мястото, където бях застрелял индианеца, от него нямаше и следа. Кондорите бяха отмъкнали дори костите му. После претърсих Баранка стъпка по стъпка, сантиметър по сантиметър, без да открия каквото и да било. Колкото и често да съм се връщал по-късно, търсенето ми винаги оставаше напразно. И все пак съм убеден, че там са скрити богатствата, принадлежали някога на перуанските владетели.

— Не е изключено. Сигурно не си ги търсил достатъчно старателно. За подобно начинание е необходима такава проникателност, която се постига с много повече упражнения и с по-продължителна школовка, отколкото притежаваш ти.

— Същото ми е минавало през ума и на мен и затова ми се струва, че в теб съм намерил най-подходящия човек за тази работа. Готов ли си да тръгнеш с мен нагоре към онази клисура?

— Да. И колкото по-скоро, толкова по-добре. Човек не бива да се бави, щом става въпрос за скъпоценни предмети. Не е трудно някой друг случайно да открие онова, което ти въпреки усилията си не си успял да забележиш. Ако поради някаква причина походът ни срещу камбасите не завърши според очакванията ни, най-умното, което можем да сторим, е незабавно да се отправим към планините, за да присвоим съкровищата на убития от теб индианец.

— А мислиш ли, че ще ги намерим?

— Надявам се... Сега ми се иска да направя една обиколка, за да се уверя, че лагеруваме на сигурно място. Все не мога да се отърся от мисълта, че Татко Ягуар продължава да се навърта наблизо и ни дебне.

Щом капитанът чу тези думи, бързо пропъзля назад и крадешком се промъкна до мястото, където щеше да спи.

[1] Damnation! (исп.) — Проклятие! — Б.пр. ↑

[2] Ва банк (фр.) — при хазарта — залог, равен на цялата банка.

Прен. означава играя, залагайки всичко. — Б.пр. ↑

[3] Demonio (исп.) — По дяволите! — Б.пр. ↑

[4] Que diablos — По дяволите! — Б.пр. ↑

14. БИТКА ВЪВ ВЕКОВНИЯ ЛЕС

Едва-що започна да се зазорява, когато спящите хора бяха събудени и всички се приготвиха за път. Тъй като от осемстотин воители само петдесет имаха коне, почти стана обед, докато се озоват близо до непроходимата гора, обграждаща от двете страни Долината на пресъхналото езеро. Когато Гамбусино видя тази местност, направи знак на Храбрата ръка, вожд на абипоните, да се приближи и го попита:

— Това ли е гората, опасваща долината, през която трябва да минем?

— Да, сеньор — отговори червенокожият.

— А не можем ли да се отбием встрани?

— Можем, като заобиколим цялата гора, но ще ни отнеме много време.

— А то никак не ни е излишно, защото още тази вечер трябва да се доберем до селото на камбасите и да го нападнем през нощта. Има ли вода в долината?

— Има течаща вода, която се влива в малко езеро.

— Тогава там ще спрем да си отдъхнем.

Капитан Пелехо също чу тези думи. Сега той бе застанал начело на колоната и оглеждаше гората със загрижен израз. Като военен той сметна, че е длъжен да направи следната забележка:

— Сеньор, намиращият се пред нас терен изисква предпазливост. Не можем да се отклоним нито надясно, нито наляво и ще трябва да минем през долина, чиито склонове навярно не са ниски. Какво ще правим, ако неприятелят ни очаква в нея?

— Тогава ще се зарадвам извънредно много на неговата непредпазливост — отвърна Гамбусино пренебрежително. — Ние можем да навлезем в долината и просто да го изпогазим, защото няма да има накъде да се измъкне.

— По-лесно е да се каже, отколкото да се изпълни, и затова аз искам да ви посъветвам...

— Никого не съм питал за съвет, а още по-малко вас! — грубо го прекъсна Гамбусино. — Бъдете тъй любезен да запазите вашето мнение за себе си, докато ви попитам за него!

Възмутен, капитанът му обърна гръб, без да продума, и колоната отново продължи напред. След известно време забелязаха следи, които идваха отляво и водеха право към долината. Те бяха оставени от Татко Ягуар, който, естествено, трябваше да влезе в долината, но без да има възможността да заличи своите дири. Гамбусино слезе от коня, огледа ги и рече:

— Оттук са минали няколко коня, а също и един или двама пешеходци, но това не е причина за безпокойство. Тези хора са дошли от югоизток, докато ние пристигаме, кажи-речи, от юг и следователно изобщо не могат да знаят нещо за нас.

След неговите думи продължиха спокойно да яздат и вървят напред, без да изпратят съгледвачи. Капитан Пелехо разбра, че правят голяма грешка, но засега не се обади. Обаче щом наближиха гората толкова, че видяха пред себе си зейналия вход на долината, той не успя да се въздържа от следната предупредителна забележка:

— И все пак аз бих изпратил няколко души напред, за да проверят дали в долината не ни дебне опасност.

— А аз ви казах вече, че много искам тя да гъмжи от камбаси — отвърна Гамбусино. — Ако се страхувате, останете тук.

— Да, който се страхува, нека се върне обратно — подкрепи го Антонио Перильо. — Не се нуждаем от страхливци.

— Сеньор, мен ли имате предвид? — избухна офицерът.

— Мислете каквото искате!

— Добре, тогава мисля само, че е подло и страховито да застреляш някой нищо неподозиращ човек, за да му вземеш скъпоценностите, а после да офейкаш пред първия срещнат, седнал да си почине при Салина дел Кондор.

Едва изрекъл тези гневни думи, той вече съжаляваше, че му се бяха изплъзнали. Гамбусино и Антонио Перильо смаяно втренчиха погледи в него. Пръв се съвзе Гамбусино, изсмя се и каза:

— Навярно бълнувате, а? Какво искате да кажете с тези объркани бръщолевеници?

— По-късно сигурно ще разберете — отвърна капитанът, като обърна коня си и го подкара встрани. — От мен няма да чуете повече

никакъв съвет.

Без да прекъснат ездата, двамата си размениха многозначителни погледи и Гамбусино прошепна на Перильо:

— Този мерзавец ни е подслушал снощи. Не виждам друго обяснение. Какво мислиш да правим?

— Да го накараме да замлъкне, и то колкото е възможно по-скоро, преди да намери случай да раздрънка каквото е чул.

— Прав си! Днес му е последният ден от живота! Всъщност предупреждението му да сме предпазливи не е излишно, само че и през ум не ми минава да последвам съвет, даден по такъв нахален начин. В никой случай няма да изложа на опасност самия себе си. Ще останем при входа на долината и ще пропуснем нашите хора да навлязат в нея. А после ще се разбере дали е заета от камбасите.

Така и постъпиха. Гамбусино, Перильо и Храбрата ръка яздиха начело, докато стигнаха до входа. Там Гамбусино спря, за да остави другите да минат покрай него, но Храбрата ръка се извърна назад и с високо вдигната длан направи знак на отряда да почака. После се втурна в галоп през долината. След няколко минути се върна и съобщи:

— В долината няма жив човек. Спокойно можем да продължим.

— Тогава напред! — заповяда Гамбусино, накара коня си да се отдръпне настрана и заедно с Перильо остана там като пълководец, за да пропусне другите да минат покрай него. Вождът яздеше начело, следван от своите абипони, а подир тях идваха белите войници...

Храбрата ръка се беше излъгал, когато сметна, че в долината няма никой, и съвсем скоро щеше да разбере заблудата си.

Щом Татко Ягуар достигна Долината на пресъхналото езеро, за своя изненада забеляза, че двете ѝ страни все още не са заети от неговите хора. Ето защо отдалеч подвикна на Херонимо, който го пресрещна по средата на пътя:

— Надявам се, че всички воини са тук, а?

— Всички — отвърна Херонимо.

— Къде са?

— Ей там, зад мен, край потока.

— Ами защо не сте в долината?

— Защото офейкаха твоите двама учени земляци, дето сега за щастие ги виждам при теб. Опасявах се, че абипоните ще ги заловят и

те ще издрънкат нашия план. Затова сметнах, че ще е по-добре да изчакам завръщането ти и тогава да наредя да заемат позиции в долината. Правилно ли съм постъпил или не?

— Правилно. Заслужаваш похвала.

Той стигна до него и му подаде ръка. Белите се насъбраха, за да поздравят своя завърнал се предводител. Доста смутени, Моргенщерн и Фрице се измъкнаха настрана. Засега предпочитаха да изчезнат, за да не им досаждат с въпроси. Но наблизко стоеше един човек, който нямаше по-спешна работа от тази веднага да се приближи до тях и през смях да им подвикне:

— Но, сеньори, какво ви става, та ни напускате ей тъй, без дума за сбогом? Много се тревожихме за вас. Колко лесно можеше да ви излапа някоя гигантска костенурка!

Този, който ги посрещна по такъв начин, бе хирургът „дон“ Пармесан. Доктор Моргенщерн предпочете да мълчи, но Фрице отговори:

— Дори и да ни беше излапала, пак нямаше да ни е страх. Вие сигурно щяхте да дойдете да разрежете корема на животното и да ни освободите.

— Да, сигурно щях да го направя, но при условие, че успеете да ме уведомите своевременно. Нали знаете, че за мен няма трудни разрези и операции. Аз отсичам всичко! Естествено, сте били при Блатото на костите, нали сеньори?

— Да. Всъщност искахме да яздим нагоре към луната, но тъй като още не е достигнала първата си четвърт, щеше да ни липсва необходимото място.

— Понеже се намирате във весело настроение, сигурно сте прекарвали добре пътуването си. А ние се опасявахме, че сте попаднали в ръцете на абипоните. Но изглежда, все пак има някакво тъмно петънце — всъщност къде са взетите от вас коне?

— Изяде ги великанската костенурка, за която си мислехте, че се е нагостила с нас. Ако все още държите да проведете прочутата си операция, може би ще успеете да спасите нещастните животни.

С тези думи той бързо му обърна гръб и отиде при господаря си, седнал настрана под едно дърво. Настани се до него и му каза на немски:

— Тоз хирург искаше да ме ядоса, ама мен хич и през ум не ми мина да му позволя да ме разгневи. Вярно, че затрихме конете, и затуй съжалявам. Чудя се само, че Татко Ягуар все още не ни е трил сол на главата. Не ви ли е направило впечатление?

— Почакай малко! Щом намери време, ще си го навакса.

— За съжаление сигурно сте прав. Ама не си го слагайте на сърцето. Ще поема всичко върху себе си. Ще кажа, че аз съм забъркал цялата каша. На мен не са ми излизали тия кости от главата и не съм мирясал, додето не сте тръгнал с мен.

— Не става, Фрице. Не мога да приема от теб подобна жертва. Не ми позволява моята чест, на латински „хонор“. Иначе не бих могъл повече сам да се уважавам.

— Как? К'во? Че кой иска сам да се уважавате? Никой! Важното е аз да ви уважавам, а че и другите хора също.

— Остави, драги Фрице! Та нали никой няма да ти повярва. Наистина, ако знаех какво ще се случи, нямаше да постъпим така. Направихме глупост, която едва ли ще можем някога да изкупим.

— Тъй ли? Туй хич се не знае. Аз пък имам идея как да си възстановим честта.

— Е, как?

— Чрез храброст.

— Искаш да кажеш, че трябва да вземем участие в предстоящата битка?

— Естествено! Или смятате да покажете храбростта си, след като тя свърши?

— Хмм Не съм страхлив, обаче обикновено ръцете на храбреците се цапат с кръв, на латински „сангвис“, а на мен не ми се иска да проливам кръв.

— Тъй ли? Значи ще пощадите хората, които ни оставиха да висим над зъбите на крокодилите? Не си спомням нявга да съм бил людоед, ама такива негодници трябва да изчезват оттук и да се изпращат на оня свят!

Докато Фрице полагаше усилия да повдигне бойния дух на господаря си, белите и предводителите на камбасите се събраха, за да чуят какво бе разузнал Татко Ягуар. След като ги осведоми, той добави:

— Убеден съм, че ще ни влязат право в ръцете. Изобщо няма защо да бързаме, понеже по мое мнение не е възможно да пристигнат преди обед. Остава, както се уговорихме — сто души от нашите хора ще минат през долината и ще се скрият извън нея в края на гората. Херонимо ще ги предвожда. Действията в самата долина ще ръководя аз. Ще заема позиция в средата на едната ѝ страна. Враговете ни сигурно ще останат тук на лагер, за да си отпочинат. Тогава ще се покаже, ще отида при тях и ще поискам от ръководителите им да се предадат.

— Ами ако не те послушат и не ти повярват? — намеси се Херонимо.

— Тогава да става каквото ще, аз ще съм изпълнил дълга си.

— Няма да те пуснат да се върнеш, а ще те заловят!

— Ха! Не е толкова лесно да бъда пленен! Но в такъв случай незабавно ще застрелям Гамбусино и Антонио Перильо, а изстрелите ми ще бъдат за вас сигнал да се втурнете напред.

— Но нали междувременно ще се намираш сред тях! Не, много е рисковано, безумно дръзко е!

— И аз мисля така — каза лейтенант Верано. — Веднъж споделих вече мнението си със сеньор Ягуар, обаче той не пожела да се вслуша в него. Защо да щадим тези негодници, още повече че един от нас ще трябва да се излага на такава явна опасност! Никой от тях не го заслужава. Избийте ги, щом се появят, не оставяйте нито един жив! Абипоните са диви животни, и белите, които се намират при тях, са мерзавци, а към мерзавци и хищни животни не бива да сме снизходителни, защото иначе сами ще си навредим. Що се отнася до мен, аз ще стрелям, щом онези типове се приближат.

— Не, няма да го направите! — строго отвърна Татко Ягуар. — Вече чухте мнението ми. Надявам се, че ще успея да помирят двете враждебно настроени червенокожи племена. Освен това ми се иска да заловя живи Гамбусино и Антонио Перильо, но ако се стреля, преди да съм заповядал, е много вероятно да не постигна нито едното, нито другото.

— Ами ако въпреки всичко стрелям?

Хамер мрачно свъси вежди и отговори:

— Тогава ще носите вината за пролятата кръв и аз ще ви понижа главата с куршум.

— Значи ще ме убиеете?

— Не, ще ви накажа. Действувате ли против волята ми, сте убиец и няма защо да чувствам угризения на съвестта, ако ви ликвидирам.

Лейтенантът му обърна гръб и се отдалечи ядосан. Щом стигна на разстояние, от което не можеше да бъде чуто, той сви юмруци и гневно промърмори:

— Да си принуден да се подчиняваш на такъв човек! Всички тези типове го обожават, а той се държи с мен така, сякаш е генерал, пред който е застанал някой новобранец. Да решиш да щадиш индианците! Що за безумие! Но все пак ще правя каквото искам. Трябва да бъдат избити! А поставиш ли ги пред свършен факт, тези малоумни човеколюбци нищо не могат да променят. Първият изстрел ще даде сигнал за започване на битката. И този изстрел ще дойде от моята пушка.

Татко Ягуар разясни подробно своя план и после се отправи към дървото, където седяха доктор Моргенщерн и Фрице. Той се обърна към учения:

— Настъпи времето да заемем нашите позиции. Ще ви покажа къде да застанете и вие.

— Чудесно! — обади се Фрице вместо своя господар. — А знаете ли де ни се иска най-много да отидем?

— Къде?

— Там, дето е най-опасно.

— Защо? Откъде идва тази неочаквана храброст?

— Неочаквана? Боже опази! Винаги съм бил смел и храбър. А днес ни се ще да очистим от доброто си име онуй петно, дето ни го лепнаха. Нас да окачат над крокодилите! Амче туй трябва да бъде отмъстено! Ще ги връхлетя, както котката се нахвърля връз врабчетата, а господин докторът с готовност ще ми помага.

— Да връхлетите враговете ли? Няма да го бъде. Ще ви дам такъв пост, където много вероятно няма да забъркате никаква каша. Казвам „много вероятно“, защото никак не е сигурно, че и там няма да измъдрите нещо невероятно.

— Аха! И къде ще е този пост?

— При конете, които не можем да вземем с нас в долината. Ще ги охранявате.

— При конете ли! — възкликна разочарованият Фрице. — Значи ще бъдем пастири, а не герои! К'во ще кажете гос'ин докторе?

— Че се подчинявам с нежелание — отговори Моргенщерн. — Ние искаме да се бием и сигурно щяхме да се държим храбро като всички останали.

— Възможно е — каза Татко Ягуар с безразличие, — но от преживяното досега с вас мога да очаквам храбростта ви да бъде по-опасна за приятелите ви, отколкото за враговете. Именно заради това ви възлагам тази миролюбива задача.

— И мислите ли, че ние двамата ще съумеем да опазим толкова много коне? Не знам дали имам правото да твърдя, че притежавам тази способност.

— Няма да бъдете сами — ще възложи същата задача на шестима от камбасите. Надявам се, че поне този път ще мога да разчитам на вас, господин докторе.

— Разбира се. Въпреки, че къде-къде предпочитаме да се сражаваме като воители, все пак ще изпълним това задължение, на латински „официум“, понеже вие го желаете тъй много.

— Добре. Единствената ви работа е да внимавате някой кон да не тръгне към долината. Няма да ви е трудно, защото ще разчитате на помощта на камбасите.

Той се отдалечи. Беше ясно, че целта му бе само да ги държи настрана от мястото на сражението. Опасяваше се, че много лесно отново може да им хрумне някоя щуротия. Фрице го разбираше твърде добре и така се ядоса, че не се стърпя и даде отдушник на недоволството си:

— Гос'ин докторе, нали сте следвали и сте били там в някакъв университет? — попита той.

— Бил съм даже в три.

— А сега трябва да пазите коне! Нима ще търпите подобно нещо?

— Ами какво да направя?

— Що за въпрос! Просто ще се държим тъй, сякаш хич нищо не ни е казал. Ще оставим конете да вървят по дяволите и тайно ще участваме в битката.

— Бих се присъединил с голямо удоволствие, но нали обещах на Татко Ягуар да остана при конете.

— Но той ги използва само като предлог. Изобщо не става въпрос за конете, щото при тях ще са камбасите. Искането само да ни държи далеч от битката. Каква излагащия само! Амче к'во ще си помислят червенокожите за вас и за мен?

— Мътните го взели, вярно! — обади се Моргенщерн значително по-разпалено от преди. — Индианците действително ще ни помислят за страхливи фусты. Фрице, с теб съм!

— Добре! Ще се бием кат лъвове! Тежко и горко на онзи, дето се съмнява в куража ми. Ударил е сетният му час!...

Приблизително един час преди обяд заеха позициите си. Най-напред тръгнаха белите заедно с осемдесет камбасы, водени от Херонимо, за да се скрият отвън пред долината. Не биваше да стъпват по тревистото дъно на котловината, защото абипоните щяха да забележат следите им. Воините вървяха един подир друг покрай самите стени на котловината под короните на дърветата, а когато я напуснаха и свиха надясно към гората, непрекъснато се придържаха зад храстите, тъй че минаващите през откритото място хора да не могат да видят стъпките им. Едва когато и последният от тях се отдалечи на около двеста крачки от долината, те спряха, за да изчакат идването на неприятеля и после да затворят капана.

Останалите, всичките червенокожи, наброяваха над петстотин души. Те трябваше да заемат позиции наоколо по склоновете на долината, половината от тях — от дясната страна, а другата половина — от лявата. За тази цел се разделиха на два отряда и се отправиха в двете различни посоки към вътрешността на долината. Татко Ягуар се намираше откъм дясната страна. Ето защо Моргенщерн и Фрице тайно се присъединиха към отряда, който трябваше да заеме лявата страна.

В своята разпаленост двамата дребосъци се провряха толкова напред, че когато след време цялата дълга верига от хора се разгърна и всеки зае своето място, те се озоваха на най-предната позиция близо до входа на долината, без Татко Ягуар да подозира за присъствието им.

Освен тях имаше още един бял, който не бе напуснал долината заедно с Херонимо, и това бе лейтенант Верано. Когато всички тръгнаха кой в една, кой в друга посока, Татко Ягуар се приближи до него и го попита:

— Сеньор, нали помните какво ви казах. Все още ли искате да се включите в нашите редици?

— Да.

— Тогава ви моля отсега нататък да не се отделяте от мен.

— Разбирам, сеньор, искате да бъда изцяло при вас и да ме надзиравате, защото ми нямате доверие. Е добре, няма да се противя и ще дойда с вас.

Той тръгна с Татко Ягуар и когато великанът достигна средата на десните позиции, застана до него. Лицето му имаше толкова безразличен израз, че лесно можеше да заблуди всеки, но въпреки това лейтенантът беше решен в подходящия миг да даде съдбоносния изстрел. Отсреща, на отвъдната страна, Фрице поиска от един индианец да му даде нож и отрязва от близкия храст две здрави тояги, като връчи едната на своя господар. Това бяха техните единствени оръжия, понеже пушките им бяха отнети при Блатото на костите.

— Тъй — каза той с доволна усмивка, — който получи удар по главата с тоз удивителен и възпоменателен знак, сигурно няма да намери време за благодарности.

Червенокожите не знаеха каква задача са получили двамата и ето защо не им попречиха да тръгнат с тях. Фрице гореше от нетърпение да употреби своето дървено оръжие, а и докторът желаше час по-скоро да му се удаде възможност да прояви смелостта си. Затова броените минути, които трябваше да чакат, им се сториха почти часове и най-накрая, оглеждайки гъсталаците, покрили височината зад гърба им, Фрице каза:

— Започна да ме обзема скука, а пък търпението да ме напуска. К'во ще кажете? Та не могат ли тез абипони да ходят малко по-бързо.

— Наистина. Това напрегнато очакване е неприятно.

— Де да знаехме дали ще дойдат скоро! Ей къде до нас е входът на долината. Успеем ли да се изкачим на височината, непременно ще видим идването на враговете.

— Вярно. Но храсталаците ми изглеждат твърде гъсти.

— Ами нека опитаме. И двамата сме дребосъци и сигурно ще се проврем по-лесно от други, дето са с телосложение кат вашта гигантохелония.

— Не ми споменавай повече за това животно, не искам да го чувам.

Фрице запълзя пръв, за да пробива път на доктора, който го последва. Трудно беше да се мине през сплетените гъсталаци, но не и невъзможно. След доста големи усилия и разбира се, с изпокъсани дрехи двамата се добраха до върха на скалата, която образуваше едната страна на входа. Горе също растяха дървета и храсти, обаче външната, спускаща се към равнината страна на скалата беше гола. Едва-що достигнали върха и отправили погледи на изток, те видяха, че очакваните от тях хора идват. Вървяха бавно като пешеходци, които не желаят прекалено да се изморяват.

— Ето ги! Слава богу, най-сетне са тук! — извика Фрице и от радост плесна с ръце като дете. — Гос'ин докторе, съвсем скоро танцът започва!

От височината, където двамата „съгледвачи“ лежаха скрити зад храстите, можеше да се вижда не само надалеч из равнината, а пред погледа им лежеше като на длан и цялата долина. Тя бе тъй притихнала, спокойна и безлюдна, сякаш никъде наоколо не се намираше и едно живо човешко същество. Начело с петдесетте ездачи, абипоните идваха все по-близо и по-близо. Вече можеха да се различат и отделните лица.

— Виждате ли хората? — попита Фрице. — Забелязвате ли кой язди начело? Познавате ли този най-голям негодник измежду всички негодници?

— Да. Това е Гамбусино.

— Ами онзи от дясната му страна?

— Бикоборецът Антонио Перильо. Но ще трябва да говорим тихо, иначе, щом стигнат долу под нас, ще ни чуят.

Предупреждението му бе съвсем навременно, защото скалите, образувачи „портата“ на долината, върху една от които се намираха двамата, бяха високи най-много двайсетина метра. Както вече споменахме, колоната се спря пред входа и вождът навлезе с коня си на известно разстояние в долината, за да я огледа и разбере дали в нея няма хора. Обаче неговият оглед беше повърхностен. Той се върна и съобщи, че могат да продължат. След това поведе своите червенокожи воини в Долината на пресъхналото езеро.

Те го последваха до малкото езерце, намиращо се в средата, и се разположиха по брега му. Никой от тях не подозираше, че е попаднал в

клопка, от която няма измъкване. Когато и последният индианец премина през входа, започнаха да навлизат и конниците.

— Гамбусино иска да остане последен — прошепна Фрице на доктора. — Жалко, че сме толкоз нависоко! Как ми се ще да го цапардосам по муцуната!

Той замахна с тоягата си, сякаш се канеше да удари някого. Храстът, зад който лежаха, от дълги години бе впил корените си дълбоко в скалистата земя. Под влияние на атмосферните явления скалата се бе напукала и станала ронлива. Гамбусино бе спрял коня си точно под тях. В този момент той смуши животното и се приближи още повече до скалата и така ездачът изчезна от погледите им. Ето защо любопитният Моргенщерн се промъкна още по-напред, задавайки тихо въпроса:

— Дали вече мина през входа?

Писано му било да получи отговор на въпроса си по съвсем друг, доста неприятен за него начин, защото се беше промъкнал твърде напред, доверявайки се прекалено на ронливата скала. Тя поддаде под него, и то толкова неочаквано, че беше немислимо навреме да се отдръпне назад. Докторът започна да се пързалия надолу.

— Стой, стой! За бога! — извика Фрице от страх толкова силно, че гласът му се разнесе надалеч. — Закъде ще пътувате? Само не и надолу! Няма да го позволя!

Той хвана господаря си за двата крака, за да го задържи. Обаче почвата под него също поддаде, зарони се и без да се пускат, удряйки се ту в храсти, ту в дървета, двамата се запързалияха, затъркаляха и запремятаха надолу по скалата, която на това място за щастие не беше толкова стръмна. Най-накрая се проснаха точно пред коня на Гамбусино.

Понеже и другите бели бяха вече изчезнали във входа на долината, той бе останал тук само с Антонио Перильо и капитан Пелехо. Гамбусино чу изплашения вик на Фрице над главата си, погледна нагоре и видя как двамата злополучни „съгледвачи“ летяха надолу. Както вече споменахме, те се проснаха на земята точно пред него и вследствие на получените здрави удари на първо време не им беше до ставане.

— Ами тези пък кои са? — попита той смаяно. — Струва ми се, че ги познавам!

— Que sorpresa!^[1] — възкликна Антонио Перильо. — Проклет да бъда, ако не са нашите пленници, които вчера напразно окачихме на клоните. Хей, негодници, мъртви ли сте, или сте още живи?

От коня си той тъй грубо ги заудря с приклада, че те се съвзеха от краткото си зашеметяване. Фрице пръв се окопоти. Опипа крайниците си и като видя, че няма нищо счупено, вдигна своя господар.

— Как мина? — попита го той, без да обръща никакво внимание на техните смъртни врагове. — Тялото ви запази ли се цяло, или някои стави се откачиха?

Докторът също се опипа и после отговори:

— Изглежда, няма нищо счупено, но в главата ми сякаш някой тъпан бие, на латински „тимпанум“.

— Туй ще се оправи. Ами как така се затъркаляхте надолу?

— Също като теб, нали и ти...

— Мълчете! — сопна им се Гамбусино. — Ще говорите само когато ви питам! Къде изчезнахте вчера вечерта?

— Дойдохме тук — отговори Фрице.

— Виждам! Но кой ви развърза!

— Никой. Прегризахме ремъците и се освободихме.

— Човече, ако си в толкова добро настроение, че може да ти хрумне да се шегуваш с нас, ще се погрижа много бързо да ти стане тъжно! Искам да знам кой ви освободи!

— А аз не мога да отговоря нищо друго, освен онова, което вече казах. Сами се развързахме.

— По какъв начин?

— И през ум не ми минава да го издам! Обясня ли го, ако отново ни окачите на някой клон, няма да успеем да се смъкнем, защото ще вземете по-добри мерки.

— Това да не е пак подигравка? Питам кой ви освободи? Да не е бил Татко Ягуар?

— Не бъдете толкоз любопитен! Ще ви кажем по-късно.

Той хвана господаря си за ръката и минавайки през „портата“, двамата бързо се отдалечиха. Антонио Перильо извади пистолета си, но след като се изсмя ехидно, Гамбусино каза:

— Я ги остави! Няма да ни се изплъзнат. Изглежда, не знаят, че нашите воители са вече в долината и щом ги видят, здравата ще се изплашат.

Те последваха хукналите напред дребосъци. Капитан Пелехо яздеше последен. Когато оставиха входа зад гърба си, видяха, че в същия миг докторът и слугата му изчезнаха вдясно зад първите храсталаци. Но едновременно с това за свое смайване съзряха и един друг от враговете си. Току-що между дърветата от лявата страна на долината се появи Татко Ягуар.

— Todos los diablos!^[2] — възкликна Гамбусино. — Това е Татко Ягуар.

Той неволно дръпна поводите на коня си и другите двама последваха примера му. Забелязаха как зад гърба на Татко Ягуар се появи леко облаче дим и в следващия миг изстреля изстрел. Последвалите събития не могат да бъдат описани и за десетократно по-дълго време от времето, в което се разиграха.

Татко Ягуар бе наблюдавал през храсталака приближаването на неприятеля. Но именно гъстият храсталак, който трябваше да го скрива от погледите им, му пречеше да вижда добре. Не можеше да различава отделните лица, а често даже и фигурите. Забеляза как първо навлязоха червенокожите, а после и белите конници и когато се показва крайт на колоната, понеже Гамбусино, Перильо и Пелехо бяха останали отвън, той си помисли, че всички са се събрали вече в долината. Ето защо, след като подвикна още няколко предупредителни думи към лейтенант Верано, той излезе от храстите. Едва в този миг видя появяването на Гамбусино и двамата му спътници, но вече не му бе възможно да се върне. А Верано сметна, че времето за действие е настъпило. Той вдигна пушката си, прицели се във вожд на абипоните и натисна спусъка. Изстрелът проехтя и прострелян в главата, вождът рухна на брега на езерото. Последваха мигове на безмълвен ужас, но след това абипоните нададоха силни крясъци, които отекнаха от височините, заобикалящи долината. Щом се разнесе изстрелът зад гърба му, Татко Ягуар светкавично се обърна. Той видя лейтенант Верано все още да стои с вдигната пушка и с няколко бързи скока се озова при него.

— Подлецо, изменнико, убиецо! — прогърмя гласът му. — Това ли ти е подчинението, което поисках от теб?

— Не съм длъжен да се подчинявам на никого — отговори той упорито.

— И на бога ли, който е забранил убийството? Но ти не си обикновен убиец, а си масов убиец!

— Застрелях само вожда!

— Не само него, защото изстрелът ти е сигнал за други шестстотин пушки. Слушай!

Между дърветата от двете страни на долината загърмяха пушките на камбасите. Видяха как много абипони паднаха на земята, а откъм входа на котловината се разнесе силен глас:

— Бягайте, спасявайте се! Обградени сте от всички страни!

Тези думи бяха извикани от Гамбусино. После той бързо обърна коня си и изхвъркна от долината в галоп. Антонио Перильо го последва. При това те минаха покрай капитан Пелехо, който току-що последен бе влязъл в долината. Сатанинска усмивка заигра по устните на бикобореца. Той светкавично измъкна ножа от пояса си, изправи се на стремената и прелитайки покрай офицера, го заби в гърдите му. Докато се отдалечаваше в галоп с Гамбусино, той извика:

— Няма да можеш повече да дрънкаш, шпионин такъв!

В същия миг Татко Ягуар кастреше лейтенант Верано:

— Вече загинаха най-малко стотина души, а ей там бягат онези, които трябваше на всяка цена да заловя. Нали ти казах...

Той не успя да довърши. Лейтенантът се наклони напред и рухна на земята. Татко Ягуар се наведе над него и забеляза на челото на Верано огнестрелна рана. Един куршум, изпратен от бягащите абипони, го беше убил. Потресен, великанът се изправи и хвърли последен поглед към непокорния лейтенант, чието наказание незабавно бе последвало престъплението му. Тъкмо в този миг изтрещя втори залп на камбасите, които бяха многократно по-опасни за неприятеля, защото абипоните не можеха да ги видят. Враговете им падаха с дузини. Какво трябваше да направи Татко Ягуар? Дали да остави Гамбусино и Антонио Перильо да избягат, като се забави тук, за да сложи край на това избиване? В този миг Гамбусино със своя другар премина през входа в бесен галоп. Това накара Татко Ягуар да вземе бързо решение. Спусна се към един от абипонските коне, които, подплашени от изстрелите, страхливо тичаха насам-натам из долината, и се метна на гърба му. Едновременно с него, размахвайки една пушка, дотича старият Ансиано, скочи върху друг кон и подвижна на великана:

— Сеньор, Антонио Перильо, убиецът на моя господар, бяга. Трябва да го преследвам, трябва да го заловя!

— Идвам с теб! — отвърна му той. — Придържай се близо до мен!

Те полетяха заедно към входа. Там Татко Ягуар спря коня си за миг и подвикна на Херонимо:

— Видя ли двамата бягащи конници?

— Да. Не можахме да ги задържим, защото сме без коне.

— В коя посока поеха?

— Като излезеш от долината, наляво.

— Незабавно сложи край на това кръвопролитие! Преустановете битката, докато се върна!

След тези думи той препусна заедно със стария Ансиано между двете скали, рязко зави наляво и там забеляза в тревата следите на бегълците.

От мига, когато Гамбусино извика, за да предупреди своите хора, и напусна долината, до този момент бяха изминали най-много две минути и все пак двамата ездачи се виждаха вече почти на самия източен хоризонт.

— Няма да ги догоним, защото сме с чужди коне, които нищо не струват — изскърца със зъби старият Ансиано.

— Ще ги догоним, трябва да ги хванем! — изскърца със зъби и Татко Ягуар.

За да намалят собствената си тежест, двамата се изправиха на стремената и наведоха напред, пришпорвайки конете с пети и удари. Разстоянието бавно започна да намалява. Не само Ансиано, но и Хамер, който иначе не можеше да причини и най-малкото страдание на някое животно, забиваше сега пети в слабините на коня си, така че той цвилеше от болка. Двамата летяха по тревистата равнина успоредно с края на гората, която се простираше от Долината на пресъхналото езеро в източна посока. Разстоянието намаляваше все повече, бегълците явно губеха преднината, която бяха спечелили.

— Да можехме да застреляме конете им! — каза запъхтияният Ансиано.

— Нищо по-лесно! — отвърна Татко Ягуар.

— Нищо по-лесно ли? Мисля, че е невъзможно!

— Аз бих могъл, но именно тогава ще ни се изплъзнат. Ще се спасят в гората. Тя е толкова гъста, че ще трябва незабавно да се откажем от всякакво преследване. Изобщо не разбирам защо досега не са се отказали от конете и не са се спасили пешком в гората. Докато са на седлата, съм сигурен, че ще ги настигнем. Следователно трябва да се опитаме да ги отдалечим от гората и да ги подгоним навътре в откритата равнина.

За съжаление не успяха да осъществят плана си. Гамбусино имаше по-добрия кон, но тъй като бе много по-тежък от Перильо, не можеше да изпревари бикобореца и двата коня летяха един до друг. Изплашени, бегълците забелязаха, че разстоянието между тях и преследвачите им непрекъснато се топи. Напразно бодяха с ножове животните си в слабините, за да ги подтикнат към върховно напрежение на силите. В този момент Гамбусино отново се огледа и трепна от уплаха.

— Cascaras!^[3] — изруга той гневно. — Мерзавците са по петите ни и искат да ни отдалечат от гората. Напъхай в джобовете си всичко, каквото имаш в кобурите на седлото, а после скачай от коня и давай навътре в гъсталака!

Те изпразниха кобурите на седлата, насочиха конете си косо към гората и щом я достигнаха, скочиха на земята и се шмугнаха в храсталаците. Перильо побърза да навлезе по-навътре, обаче Гамбусино го задържа за ръката и му заповяда:

— Стой! Тук сме в такава безопасност, сякаш сме в лоното Аврамово. Да не мислиш, че Татко Ягуар ще рискува да се приближи и да се изложи на куршумите ни?

И тъй, двамата останаха скрити зад първите храсти с готови за стрелба пушки в ръце и напрегнаха слух и зрение, за да чуят или забележат приближаването на преследвачите. Ала нищо не успяха да видят. Пред храстите всичко остана тихо и спокойно.

— Виждаш ли, че излязох прав? — обади се Гамбусино. — Няма да се приближат!

— Тогава, изглежда, сме спасени. Тук можем спокойно да изчакаме, докато двамата негодници си отидат, и после да продължим ездата.

— Да продължим ездата? Ще трябва да се откажем от нея.

— Защо?

— Защото няма да имаме коне.

— Та нали са пред храстите! Оттук ги виждам. След като скочихме от тях, не се отдалечиха много.

— Не си въобразявай, че Татко Ягуар е толкова глупав да ни ги остави! Ще бъдем принудени да извървим пеша по-голямата част от дългия път до Баранка дел Омисидио. Постъпи много умно, като пречука капитана. Сега онези типове нямат никаква представа накъде ще се отправим. Слушай! Ето на, видя ли че бях прав!

В този момент отвъд храстите се разнесоха два изстрела, след което двата коня рухнаха мъртви на земята, улучени от куршумите на Хамер. Гамбусино съвсем точно бе предвидил действията на Татко Ягуар. Когато двамата бегълци скочиха от конете си и изчезнаха в гората, старият Ансиано радостно извика:

— Разбрали са, че ги догонваме, и се скриха в гъсталака. Сега ги хванахме. Бързо подир тях!

Той се намери да пришпори коня си към още по-бърз бяг, за да достигне по-скоро мястото, където двамата изчезнаха. Но Хамер, който яздеше непосредствено до него, хвана поводите на жребеца му и след няколко скока на конете, му се удаде да го спре.

— Какво те прихваща? — попита той стареца. — Нима искаш да отидеш право в ръцете на смъртта? Трябва да спрем.

— Да спрем ли? — учуди се старецът. — Та нали тогава ще ни избягат! Въпреки че гората е много гъста, ще навлязат толкова навътре, че ще ни е невъзможно да ги открием!

— Не, няма да постъпят така. Обзалагам се, че са спрели зад първите храсти, за да ни посрещнат с пушки в ръка. Приближим ли се, ще отнесем куршумите им.

— Вярно, сеньор! Не помислих за това. Но нима ще оставим тези мерзавци да офейкат?

Минута-две Татко Ягуар гледа мрачно пред себе си и после каза:

— Не ни остава нищо друго, освен да се върнем.

— Но аз трябва на всяка цена да заловя този убиец Антонио Перильо!

— И аз трябва на всяка цена да догоня Гамбусино. Обаче ако се увлечем да извършим някоя непредпазливост, може не те да ни паднат в ръцете, а да стане обратното.

— Сеньор, няма ли някакъв изход? Толкова сте опитен. Никога не ви липсва отговор на каквото и да било. Нима вашата прозорливост ще ви напусне тъкмо когато сме тъй близо до целта?

— Не, не е точно тъй, както си мислиш — отвърна Хамер и лицето му отново започна да се прояснява. — Принудени сме да ги оставим да избягат, но само временно. Известно ни е мястото, където се намират в момента, и ще тръгнем по следите им.

— Но това ще може да стане едва по-късно!

— Вярно. Сега трябва да се върнем в долината, където на първо време присъствието ми е по-необходимо, отколкото тук.

— Тогава двамата негодници ще се измъкнат навън, ще яхнат конете си, застанали ей там край храсталака, ще препуснат и ще спечелят такава преднина, която няма да можем да наваксаме.

— Ще бъдат принудени да вървят пеша. Аз ще се погрижа за това.

Той вдигна двуцевката си и я насочи към конете на бегълците. Двата куршума улучиха толкова точно, че животните веднага паднаха на земята. Без да се огледа, Татко Ягуар обърна коня си. Ансиано го последва.

Когато пристигнаха в Долината на пресъхналото езеро, бяха посрещнати от отряд камбаси, които имаха задачата да охраняват входа на долината. Техен предводител бе Твърдия череп. Когато Татко Ягуар го попита какво е положението вътре, той отговори:

— Точно според нашите очаквания, сеньор. Ние победихме.

— Това се разбира от само себе си, понеже абипоните нямаше как да ни победят. С въпроса си исках да разбера какво стана с тях. Не сте стреляли повече, след като се отдалечих, нали?

— Стреляхме още няколко пъти, сеньор.

— Защо? — избухна Хамер. — Та това е чисто убийство!

— Те са наши врагове и ако ни бяха победили, щяха да ни избият до последния човек.

— Тогава сигурно сте застреляли почти всички! Нали наредих на Херонимо да сложи край на това избиване. Ансиано, ела да видим какво става!

Двамата минаха през входа и навлязоха в долината. Пред очите им се разкри много тъжна картина. Камбасите, скрити допреди между дърветата, бяха напуснали прикритията си, за да покажат на враговете

си своето числено превъзходство. Седейки пред дърветата все още с оръжия в ръка, те бяха обградили цялото открито пространство на долината. Вдясно, където преди бе стоял Татко Ягуар, сега се намираше Херонимо със своите бели спътници. Доктор Моргенщерн и Фрице също бяха при тях.

Абипоните все още стояха по брега на малкото езерце. Не се решаваха да предприемат нападение и бяха събрали на едно място своите убити и ранени. Не беше трудно да се види, че от тях бяха паднали навярно повече от половината. Това предизвика гнева на Татко Ягуар. Приблужи се в галоп до Херонимо, скочи от седлото и с остър глас го попита:

— Какво стана, че виждам толкова много трупове, без да говорим за ранените? Нали ти казах да не се стреля до завръщането ми!

— Не съм виновен, че нещата се развиха иначе — отвърна Херонимо. — Не ми се подчиниха. Направо трябваше да ги заплашвам, за да прекъснат стрелбата.

— Тогава поне няма да поставяме прекалено сурови условия на оцелелите. За съжаление лейтенант Верано застреля върховния вожд на абипоните, следователно ще преговаряме с по-низшите вождове. Изпрати им един вестоносец. Обаче трябва да бъдат невъоръжени.

След тръгването на пратеника Хамер се обърна към Моргенщерн на немски език:

— Нали ви казах да останете извън долината, при конете. Всъщност как попаднахте на отсрещната страна и при това в ръцете на неприятелите?

Дребосъкът отговори:

— Вследствие на нашата храброст, наречена на латински „фортитудо“, а също и „стренуитас“.

— Значи, неподчинение! Но странно, че вашата храброст винаги води до беди! Сигурно във вашия случай става въпрос за някакъв много злощастен вид „фортитудо“ или „стренуитас“.

В този момент при него дойде един от спътниците му, за да му съобщи, че умиращият капитан Пелехо искал да говори с него. Последван от Ансиано, той се завтече бързо към мястото, където бяха положили тежко ранения човек върху шума и криво-ляво го бяха превързали. През превръзката се процеждаше кръв и той притискаше

раната си с длан, сякаш така можеше да задържи отлитащия живот. По смъртнобледото му лице и очите, които вече губеха своя блясък, Татко Ягуар разбра, че в случая всяка помощ е безсмислена, но въпреки това той коленичи до ранения, за да прегледа раната му.

— Не си правете труд, сеньор — каза Пелехо с отпаднал глас. — Чувствам, че раната е смъртоносна.

— За съжаление виждам, че за вас няма спасение. Остават ви броени минути живот. Искате ли да облекчите съвестта си? Имате ли някакво желание, чието изпълнение да е по силите ми?

— Желание ли?... Да! — отговори офицерът и за секунди очите му отново се оживиха. — Отмъстете за смъртта ми, сеньор!

— Ще го направя. И аз имам голяма сметка за уреждане с бегълците. Ще прибавя към нея и това убийство. Но помогнете ми! Известни ли са ви плановете на двамата мъже?

— Да — отвърна Пелехо, притискайки конвулсивно длан върху раната си. — Имам да живея само броени секунди, но те ще са достатъчни, за да ви съобщя какво подслушах. Чрез този военен поход и последвалите размирици Гамбусино и Перильо искаха да забогатеят. Надяваха се на плячка. Но ето че сега са принудени да се откажат от нея. В замяна на това се канят да задигнат тъй желаното богатство от планините.

— Аха! Знаете ли мястото?

— Да. Намира се близо до Салина дел Кондор.

— А известно ли ви е името му?

— Да, но съм толкова отпаднал, че... че първо трябва да си го припомня.

— Дали не е Баранка дел Омисидио?

— Да, да, то е!

— Та нима там има някакви съкровища?

— Несметни богатства от времето на инките!

— А Гамбусино откъде е научил?

— От Антонио Перильо. Бикоборецът случайно видял някакъв индианец да слиза по пълнолуние в Баранка, а на сутринта да се връща, натоварен със скъпоценности. Проследил индианеца и го убил за да го ограби. Взел даже и скалпа му.

Старият Ансиано промърмори с глух глас няколко неразбираеми думи. Татко Ягуар продължи с въпросите си:

— А Перильо бил ли е по-късно отново в Баранка?

— Да, търсил е съкровищата, но нищо не е намерил. И сега се кани да се качи горе заедно с Гамбусино, понеже той бил по-опи...

Офицерът говореше с прекъсване, а често едва-едва промълвяше само отделни думи. Гласът му отслабваше все повече. Ето че в този момент замлъкна, направи опит да се надигне, надавайки задавен вик, след което пак се отпусна. Очите му се затвориха. Хрипливото му дишане ставаше все по-тихо. Крайниците му потръпнаха конвулсивно, той се изпъна... и умря.

— Свърши! — каза Татко Ягуар и се изправи. — Беше метежник и предател и получи заслужено наказание. Но последните му думи са много важни за нас.

— Да — кимна Ансиано със сериозен израз. — Днес Антонио Перильо ми се изплъзна, но ще се лепна по следите му като хрътка и няма да се отклоня от тях, докато не го заловя.

— Що се отнася до следите му, ние изобщо няма да се съобразяваме с тях. Тъй като узнахме, че Баранка дел Омисидио е крайната цел на убийците, необходимо е само да се доберем до това място и там да ги очакваме.

[1] Que sorpresa! (исп.) — Каква изненада! — Б.пр. ↑

[2] Todos los diablos (исп.) — Всички дяволи! — Б.пр. ↑

[3] Cascaras (исп.) — Мътните го взели! — Б.пр. ↑

15. МОРГЕНЩЕРН ПОСТИГА ЦЕЛТА СИ

В този момент дойдоха вождовете на абипоните, а откъм входа се приближи Твърдия череп. Беше време да започнат преговорите, още повече че вече бе късен следобед.

В преговорите взеха участие само белите и вождовете. Татко Ягуар държа няколко помирителни речи, в които се постара да направи исканията на камбасите по-умерени, а на абипоните да докаже, че приятелството им с Гамбусино и неговите привърженици им е донесло само нещастия и че най-разумното за тях би било да заживеят в мир и разбирателство с червенокожите си братя. Думите му оказаха желаното въздействие и върху двете страни. После се започна нещо като пазарлък за размера на военното обезщетение, което абипоните трябваше да платят на камбасите. Това не мина без силни вълнения и остри пререкания, но все пак след известно време Татко Ягуар постигна предвижданото споразумение.

Камбасите не бяха изгубили нито един човек, което даваше достатъчно основание да не поставят прекалено високи изисквания. Големият брой убити и ранени сред абипоните бе за тях твърде сурово наказание. Всички трябваше да предадат оръжията си и да се закълнат, че няма да нарушат мира. Татко Ягуар успя да осуети налагането на наказание чрез доставка на коне и говеда, защото и бездруго, за да могат да ги предадат на камбасите, абипоните щяха първо да се видят принудени да ги откраднат от белите заселници. Камбасите ликуваха и просто едва намираха думи да изкажат благодарността си на Татко Ягуар. Но абипоните бяха страшно сломени. Седяха при убитите, оплаквайки ги, или разхлаждаха с вода ранените. Днес и победители, и победени останаха заедно в долината. На следващия ден обезоръжените абипони щяха да се оттеглят, разбира се, само здравите и леко ранените. Камбасите щяха да се погрижат за тежко ранените, които по-късно щяха да последват своите съплеменници.

Нямаше друг човек, който толкова много да се радва на потоците пролята кръв, както дон Пармесан Руи ел Иберио, защото мислеше, че

хирургическите му познания и сръчност ще могат да блеснат с пълна сила. Той се обърна към вождовете на абипоните, за да му дадат разрешение да лекува техните ранени, обаче получи хладен отказ, понеже червенокожите разбират от лечение на рани много повече от някои бели лекари. Ето защо той се върна разгневен и се обърна към Моргенщерн, с когото най-много обичаше да споделя:

— Сеньор, нима тези нехранимайковци не заслужават тояга? Отблъснаха помощта, която им предложих. Нали и вие сте на мнение, че щях да спася мнозина от техните ранени?

— Убеден съм — отвърна учтиво Моргенщерн.

— Да, щях да спася мнозина! Видях ги да лежат в кърви с простреляни крайници. Тези крайници трябва да се отстранят, иначе ще гангреният. А нима може да ги отреже някой друг по-изкусно от мен? Та нали сте напълно убеден, сеньор, че аз отсичам абсолютно всичко?

— Не се съмнявам ни най-малко.

Настъпи вечерта, а с нея се появиха и гости — жените и неголемите деца на камбасите. Те знаеха по кое време се очакваше започването на битката и ето че заприиждаха на големи тълпи, за да разберат какъв е нейният изход. Надонесоха порядъчни количества храна и напитки и понеже вече бе сключен мир, и победените получиха разрешение да участвуват във вечерята. Горяха много огньове, край които на по-големи или по-малки групи лагеруваха и приятели, и неприятели.

Въпреки, че не можеше и да се мисли повече за някаква опасност, все пак Татко Ягуар изпрати при входа на долината двоен пост. Това беше по-скоро резултат на навик. Изглежда, тъй мислеха и двамата индианци, натоварени с тази задача, защото, след като постояха сами известно време, им стана скучно и се завърнаха при своя огън, без да бъдат забелязани от Татко Ягуар. Това неподчинение, макар привидно да бе само малка немарливост, щеше да има твърде тежки последици.

Гамбусино и Антонио Перильо останаха скрити в храсталаците около час и едва след това първият от тях се осмели да покаже глава навън и да се огледа.

— Не виждам жив човек — рече той.

— Значи са си отишли — обади се другарят му.

— Не е чак толкова сигурно. Ами ако са се сврели нейде наблизно в гъстака, за да изчакат, докато се покажем!

— Но в такъв случай би трябвало да забележим конете им.

— Не е така. Вярно, гората е гъста, но все пак по края и тук-там има по-редки места, където е възможно да скриеш два коня.

— Щом искаш да си толкова прекомерно предпазлив, можем да киснем тук до второ пришествие.

— Съвсем няма да чакаме толкоз дълго. Но все още не ми се ще да се покажа навън в откритата равнина. Може веднага да отнеса някой куршум. Обаче щом се стъмни, не рискуваме нищо.

Тогава ще е възможно даже да се върнем до Долината на пресъхналото езеро.

— Ти луд ли си? Да не искаш да ни хванат?

— И през ум не ми минава. Само ми хрумна една идея и ми се струва, че е направо великолепна.

— Каква е тя?

— Нямаме коне и едва ли ще намерим възможност през очакващите ни дълги дни на странстване да се снабдим с животни. А в долината има колкото щеш.

— И ти искаш да ги отведеш?

— Не всичките, а само два.

— Би било безумна дързост!

— Ами! Знаем много добре, че камбасите са победители, и се опасявам, че са избили нашите съюзници до крак. След подобен успех южноамериканските индианци са като изпаднали във възторг деца. Те крещят и ликуват, ядат и пият и ще мислят само за победата си над нас. Може би ще забравят да охраняват входа на долината. Но дори да поставят пазач, ще го обезвредим и след това би трябвало не знам какво чудо да стане, за да не докопаме два коня.

— Ами ако не са оседлани?

— Глупак! Я погледни навън! Не виждаш ли, че Татко Ягуар не е взел седлата и оглавниците на застреляните коне? Намерим ли две неоседлани животни, ще се насочим насам, за да се снабдим с необходимото.

Перильо изказа още няколко възражения, но те бяха отхвърлени от Гамбусино. Междувременно се свечери и двамата напуснаха предпазливо скривалището си. Не тръгнаха обратно покрай гората,

защото се опасяваха, че лесно могат да се натъкнат на засада, а първо се промъкнаха на известно разстояние навътре в равнината и едва след като гората се изгуби от очите им, свърнаха надясно, насочвайки се към Долината на пресъхналото езеро.

За да се доберат до нея, им бе необходимо четири пъти повече време, отколкото през следобед, когато бягаха оттам, препускайки на коне. Нямаше как да объркат пътя, защото постепенно пак се приближиха до гората и най-накрая закрачиха покрай нея. Преди още да успеят да различат в тъмнината входа, дочуха долитащия откъм долината шум.

— Слушай! — каза Гамбусино, като спря и наостри уши. — Празнуват победата. По дяволите, защо трябваше да ни сполети тази участ! Значи все пак предчувствието ми, че Татко Ягуар ни е изпреварил, се оказа вярно.

— Тогава трябваше да се съобразиш с това предусещане. Пелехо имаше право, като настояваше да бъдем по-предпазливи.

— Не ми говори за този обесник! Било е писано тъй да стане и вече нищо не може да се промени. Остани тук да ме чакаш! Ще се промъкна напред на разузнаване.

Той изчезна безшумно. Върна се след десетина минути и с радостен глас съобщи:

— Тъй е, както си мислех. Никой не стои на пост. Можем да влезем, без да ни забележат. Ела!

Той улови Перильо за ръката и го поведе със себе си. Щом достигнаха скалистата „порта“ на долината, срещу тях блеснаха светлините на многобройните огньове, тъй че трябваше да се придържат плътно до скалите, в тяхната сянка. Гамбусино посочи към канарите и каза:

— Това е мястото, където двамата дребосьци, облечени в червени дрехи, се изтъркаляха от скалата в краката ни. Но аз ги оставих да си вървят, понеже мислех, че и бездруго са ни в ръцете. А ето че пак ни се изплъзнаха!

— Няма значение. Сега се радвам, че не ги убихме.

— Защо?

— Защото все пак може би са такива, за каквито се представят. Колкото пъти се натъквахме на тях, те винаги се държаха тъй детински

глуповато, че ми се струва невъзможно единият от тях да е полковник Глотино.

— Колкото повече се замислям за този тип и неговите номера, толкова повече и аз се убеждавам, че навярно сме се лъгали. Бяхме подведени от голямата прилика. Срещнем ли се пак с тези двама червенодрешковци, изобщо нямам намерение да се отнасям към тях като с истински мъже. Нито ще посегна на живота им. Единственото, от което трябва да се боят, са няколко здрави плесника. Ще им ги зашлевя затова, защото непрекъснато се осмеляват да ми се изпречват на пътя като досадни гадини. Но сега нямаме време да говорим за тези джуджета. Я виж колко добре се нареждат нещата!

Той посочи с ръка към вътрешността на долината, където на светлината на огньовете всички намиращи се там хора можеха да се разпознаят горе-долу добре.

— Я погледни там наляво! Познаваш ли го? — продължи той.

— Татко Ягуар!

— Да. Ей, да можех да изпратя един куршум на този пес! Но нека не се бавим. За щастие наоколо коне колкото щеш.

Той имаше право. Както вече споменахме, отначало камбасите оставиха конете си край потока извън долината, под надзора на няколко воители. Сега се беше стъмнило и понеже битката бе свършила, пуснаха конете в долината, където те се разпръснаха в различни посоки. Татко Ягуар не се възпротиви, защото беше убеден, че на входа са застанали двамата пазачи. Да знаеше само кой стоеше в момента на тяхно място!

Докато двамата бегълци оглеждаха конете, които пасяха близо до тях, Антонио Перильо се обади:

— Нали чухме изстрели, а въпреки това, изглежда, сякаш изобщо не е имало сражение.

— Защо? Откритият срещу абипоните огън е бил дори ужасен. Нима не виждаш големия брой трупове ей там край езерото!

— Но къде са отишли другите абипони?

— Избягали са, естествено.

— Невъзможно! Татко Ягуар беше поставил пред долината засада от стотина души. Ние успяхме с голяма мъка да се изплъзем от хората, обсадили входа. Та как са могли тогава да офейкат абипоните?

— Хмм! Това, което казваш, е твърде основателно. Дали пък наистина не са избити до крак? Но в такъв случай би трябвало да видим много повече трупове.

— Сигурно са ги хвърлили във водата.

— Не ми се вярва! На камбасите няма да им хрумне идеята по подобен начин да си развалят скъпоценната вода, понеже...

Той млъкна, засенчи очите си с длан, взря се напрегнато към един от огньовете и после избухна:

— Демонио! Досега не си бях дал труд да огледам отделните лица. Едва сега виждам, че абипони и камбаси са насядали заедно около огньовете.

— Възможно ли е?

— Вгледай се по-внимателно!

Антонио Перильо се убеди, че Гамбусино има право, и попита:

— Как ли е станало? Просто да не повярваш!

— Не е трудно да се разбере. Абипоните бяха обкръжени. Щяха да загинат до последния човек. Били са принудени да молят за милост, за да си спасят живота.

— Милост ли? Хич не изглежда да е било така. Та те не са вързани. Ядат заедно с победителите и ходят насам-натам като свободни хора.

— Tempesta!^[1] Вярно! За това е виновен онзи подлец Татко Ягуар. Сключил е мир между абипоните и камбасите.

— Но сигурно абипоните е трябвало скъпо да го заплатят!

— Не се лъжи! Този човек е умен. Чрез плащането на голямо обезщетение той само би разбудил чувство за мъст и би засилил враждата между племената. Обзалагам се, че на абипоните е било опростено всичко. Сигурно са им казали, че загубите им са достатъчно сурово наказание за тях.

— Не мога да си представя подобно милосърдие.

— Но аз мога, защото ми е известна хитростта на Татко Ягуар. Спечелили са абипоните на своя страна и се отнасят към тях приятелски. От днес нататък няма да можем да ловим риба в мътна вода. Край на замисления метеж и много добре стана, че ние двамата имаме нова цел. Съвсем наблизо се намират две животни. Изглежда, не са лоши. Да ги вземем, ти — дясното, а аз — лявото. Но предпазливо! Легни на земята!

Те запълзяха в тревата към двата коня, които бяха без седла, обаче имаха оглавници. При тях се изправиха, освободиха юздите, вързани за надлъжния ремък на оглавниците, хванаха краищата им в ръка, легнаха на земята и запълзяха обратно, дърпайки бавно животните подир себе си. Навън пред скалистата „порта“ Гамбусино въздъхна зарадвано и каза:

— Видя ли, че мина много лесно! Като се сдобихме с коне, ще си спестим много ходене пеша. Сега ще вземем седлата, ще заобиколим непроходимата гора, изпречила се тъй на пътя ни, а след като я оставим зад гърба си, се отправяме към Салта, откъдето ще продължим с дилижанса за Умауака. С него ще пътуваме по-бързо, защото сменят конете му на всяка спирка.

— Ами от Умауака нататък?

— Ще вземем мулета, защото горе, в разредения въздух на планините, с конете няма да стигнем доникъде.

— Добре ми е известно. Но откъде ще намерим пари за мулета? За преследваната от нас цел не става да ги наемем, ще трябва да ги купим, а аз нямам у себе си пари дори за някой дърт козел, камо ли за хубаво муле.

— Не се тревожи. Вярно, че и моите джобове не са пълни, но в Умауака имам приятел, който ще ме снабди с всичко необходимо.

— Кой е той? Може би и аз го познавам.

— Казва се Родриго Серено.

— Да не би да имаш предвид експедитора, който живее извън града, край пътя, водещ към Потоси?

— Да. Същевременно той има и голяма странноприемница, заема коне и мулета и се занимава още с десетки други сделки.

— Разбира се, че го познавам. Щом е твой приятел, няма защо да се тревожим.

— Нали ти казах, че ще ми даде всичко, от каквото имам нужда. А сега да възседнем конете! Тази нощ ни очаква продължителна езда.

Те се метнаха на конете и препуснаха.

По-късно двама камбаси дойдоха при входа на долината, за да сменят предишните постове. След като никъде не видяха двамата лекомислени пазачи, те заеха местата им, но и през ум не им мина да съобщят на Татко Ягуар, че скалистата „порта“ известно време не е била охранявана. След време Хамер се приближи, за да провери

постовете, и завари всичко в ред, без изобщо да подозира, че се е случило нещо, което неминуемо щеше да провали целия му план. Даже не откриха, че липсват два коня, тъй като те бяха от животните на абипоните и следователно камбасите нямаше как да забележат изчезването им.

Камбасите останаха будни дълго след полунощ. Радостта, че се бяха избавили от едно толкова страшно нападение, не им позволяваше да заспят. А и белите, на които дължаха спасението си, се видяха принудени да будуват заедно с тях.

Доктор Моргенщерн и неговият Фрице седяха настрана в тъмнината в кисело настроение и заети само със собствените си ядове, рядко разменяха по някоя и друга дума. Защо ли? Това можеше да се научи тъкмо в момента, когато Фрице прошепна на господаря си:

— Амче доколко ли може да е голяма глупостта, дето сме я направили?

— Знам ли? — отвърна Моргенщерн. — В певческото дружество на Ютербок получавах съвсем друго признание.

— Може и тъй да е, ама тук, в Гран Чако, се иска нещо повече от един добър и приятен баритон. Преди всичко човек трябва да е зъбат и да има порядъчна доза храброст.

— Та нима не бяхме храбри? Не само че застанахме в най-предните редици, ами дори се изкачихме на скалата, за да посрещнем първи врага!

— Хмм! Да си го кажем ли правичката?

— Разбира се!

— Добре! Сега ми се струва, че действахме прибързано.

— Прибързано ли, на латински „препроперус“? Защо мислиш така, драги Фрице?

— Защото тръгнахме напред толкоз бързо, без да имаме разрешение.

— Не се нуждая от разрешение. Аз съм свободен човек.

— Аз също. Ама всичко зависи от определени условия. В Гран Чако човек трябва да се държи по-различно, отколкото в Щралау край Румелсбургското езеро. Там аз превъзхождам Татко Ягуар, ама тук той ме превъзхожда и затуй е уместно да следвам указанията му.

— Но нали ти направи предложението да не отиваме при конете, а да останем в долината!

— И през ум не ми минава да го отричам. Имах най-добри и храбри намерения. Исках да се проявя и да дам и на вас възможност да пожънете слава и почести. Но отде можех да знам, че таз скала е трошлива и ронлива кат бисквита? Можех ли да подозирам, че тъй предателски ще ме изпързая надолу тъкмо пред краката на Гамбусино? Ако не беше станало тъй, той нямаше да забележи нищо, щеше да влезе в долината и щяха да го пленят. В тоз случай трябва да дам пълно право на Татко Ягуар.

— Щом тъй представяш нещата, не мога да не се съглася с теб. Наистина се изложихме!

— Да, брахме срама въпреки хубавите тояги, дето ги отрязяхме. Те останаха горе на скалата, а ние се изтърколихме долу. Ако се беше случило обратното, щеше да е по-добре. Можехме ние да останем горе, а тях да изпратим долу. Ама станалото — станало.

— Така е, но въпреки това ме измъчва. Не можем ли някак си да измием този позор? Не можем ли да извършим някакво геройство, което отново да ни възвърне нашата неопетнена чест, на латински „дигнитас“ или „хонор“? Фрице, посочи ми някой подвиг и веднага ще го извърша!

— А аз ще ви помагам. Тук из тез местности възможностите да проявиш геройство просто хвърчат из въздуха. Сами ти идват на крака. Хващаме здраво първата от тях, която ни се изпречи, и я използваме! След туй хората пак ще ни уважават.

— Добре, с теб съм! Значи, извършваме първия подвиг, който ни се изпречи на пътя!

— Да, извършваме го дори ако заради него трябва да изпуснем някоя гигантохелония.

— Не — прекъсна го бързо Моргенщерн. — Чак дотам няма да се оставя да ме увлече храбростта ми. За мен няма нищо по-важно от едно великанско допотопно животно. Впрочем скоро ще се доберем до тази наша приказна цел. Нали знаеш, че вождът ми обеща такова великанско животно?

— Но дали ще удържи думата си?

— Несъмнено. Ако ли не, ще го извикам на двубой на живот и смърт, а туй ще е същевременно и подвигът, който може да ми възвърне неопетнената чест.

— Аз на ваше място пак бих попитал вожда, още повече че тъкмо сега ще мине покрай нас.

Действително в този момент Твърдия череп се приближаваше към двамата. Те се изправиха на крака и Моргенщерн го попита дали не е забравил обещанието си.

— Не съм — отвърна той. — Никога не съм излъгал някой приятел.

— Значи наистина има такова огромно животно?

— Да. Намира се на един ден езда отвъд селото, разположено край Бистрия поток. Заклевам ви се.

— И ще ми го продадете, нали?

— Няма да го продам, а ще ви го подаря, сеньор. Вашите приятели ми направиха такава голяма услуга, като на мнозина от нас спасиха живота и имуществото. Как мога тогава да искам да ми заплатите костите!

— А кога ще ми покажете животното, сеньор?

— Утре не става — все още имаме много работа, но вдругиден с удоволствие ще бъда готов да яздя с вас до онова място.

— А що за животно е то? Глиптодонт, мегатериум или може би мастодонт?

— Никога не съм чувал тези имена. Ще го видите и ще решите как да го наричате.

След тези думи той се отдалечи и седна при Татко Ягуар. Хамер го попита за какво е разговарял с дребосъка и когато разбра, по лицето му пролича, че взе някакво решение, усмихна се и каза:

— Този доктор дава мило и драго за великанските си животни. Добър човек е и макар че вече неведнъж ми е създавал неприятности, ми се иска да го зарадвам с една изненада. Докъде сте разкопали животното?

— Показа се главата и гръбните кости чак до опашката. После пак го затрупахме с пръст.

— А здраво ли утъпкахте земята, та да е трудно да се изрови?

— Не, само я нахвърляхме, защото се канехме да го продадем.

— Колко време ще е необходимо, за да се разкрие целият скелет?

— Ако се заловят за работа девет-десет души, ще свършат за няколко часа, макар че животното се намира в твърда варовикова почва.

— Имате ли подходящи инструменти?

— Да, инструменти, изработени по наш, а не по ваш начин, но въпреки това вършат почти същата работа.

— И се каниш вдругиден да го заведеш до въпросното място?

— Да.

— Добре! Утре ще ми дадеш ли десет души с необходимите инструменти? Искам да отида дотам и да се постарая с пристигането си докторът да завари изкопано цялото животно. Но преди това не бива нищо да му казваме. Трябва да е изненада.

— Ще получите необходимото. Ще ви дам и водач, който познава местността много добре, а също и ремъци, за да свържете отделните кости. Там сами ще си отрежете подпори, за да изправите скелета на място. Наоколо растат бамбук и високи храсти, колкото щете.

Обещанието, че вдругиден ще види великанското животно, не позволи на доктора да мигне. Впрочем той не беше единственият човек, който не спеше. Абипоните също будоваха, къде защото бяха възбудени от понесеното поражение, къде от болките, причинявани им от раните. През нощта умряха още неколцина от тях.

На сутринта Татко Ягуар даде на Херонимо необходимите указания, метна се на коня си и като взе десетина камбаси, препусна, без да каже къде отива и кога ще се върне. Беше на мнение, че в долината могат да минат и без него, тъй като в лицето на Херонимо имаше надежден заместник.

Най-напред трябваше да се реши въпросът къде и как да бъдат погребани труповете. Те бяха толкова много, че за заравянето им в земята щяха да са необходими голям брой хора, а и немалко време. Ето защо всички се съгласиха с предложението на Херонимо да изгорят труповете извън долината. Пренесоха мъртъвците пред „портата“ и от телата и сухи дърва издигнаха клади, които запалиха. След като свършиха тази работа, пладнеше вече превалило и здравите и леко ранени абипони трябваше да се изтеглят. Вярно, че те с удоволствие щяха да останат при тежко ранените воители, но все още им нямаше пълно доверие, въпреки че бяха обезоръжени. Обещаха им, че ще се грижат добре за оставащите абипони, след което те тръгнаха пешком, защото естествено конете им бяха взети като плячка. Върнаха им само ножовете, понеже по пътя щяха да им бъдат извънредно необходими.

След това камбасите започнаха да мислят за завръщането в своите села и поселища. Решиха една част от тях да останат в Долината на пресъхналото езеро, за да се грижат за тежко ранените, докато те заякнат достатъчно и могат сами да напуснат долината. За тази цел трябваше да построят колиби от клони и шума. Голяма част от следобедата премина в уреждането на всички тези работи и в приготовленияа. После, с изключение на ранените и техните болногледачи, всички останали тръгнаха на път. В резултат от късното потегляне колоната достигна селото на камбасите край Бистрия поток едва след настъпване на тъмнината. Воините навлязоха като победители и бяха посрещнати и поздравени както подобава. Естествено индианците преди всичко отдадоха почит и уважение на белите, защото им дължаха благодарност за избавлението от тъй голямата опасност.

И тук тържественото отпразнуване на победата се състоя в пиршество, което продължи до късна нощ. На сутринта вождът подкани доктора да се приготви за обещаната езда. Белите взеха участие без изключение, а към тях се присъединиха и доста камбаси.

През гори и пустинни области пътят водеше все на север, докато привечер достигнаха едно солено езеро, разположено в равнина с глинеста почва и заобиколено от гора и храсталак.

— Тук ли е? — попита Моргенщерн, обхванат от трескаво вълнение.

— Да, наблизко — отговори вождът.

— Ами заведете ме де, бързо!

— Имайте търпение! За днес е вече твърде късно. Слънцето изчезна зад дърветата и след броени минути ще се стъмни. Нали няма да можете да копаете. Трябва да почакаме до утре.

— В такъв случай ще умра от нетърпение. Знаете ли, че всъщност тъкмо днес имам право да видя въпросното място, макар да не разполагаме с време за копаене?

— Защо?

— Защото днес е моят рожден ден, на латински „диес наталис“.

— Вашият рожден ден? Кой да ни каже! Щом е тъй, сеньор, ще ви покажа мястото още днес. Но не веднага, защото са ни необходими всички хора, та още преди настъпването на мрака да насъберем

достатъчно дърва за огъня. След като се погрижим за всичко, тогава ще видите животното на светлината на факли.

Започнаха да събират дърва, и то съвсем бавно, понеже хората бяха посветени в намеренията на Татко Ягуар. Вождът бе осведомил всички с изключение на Моргенщерн и Фрице. Беше особено важно да изчакат пълното смрачаване, за да има изненадата по-голям ефект.

Моргенщерн търсеше сухи дърва с най-голямо старание, за да ускори колкото се може повече настъпването на дългоочаквания миг. При това не забеляза, че в околността на бивака имаше следи от копита и човешки крака, които не бе възможно да са оставени от него и неговите спътници. Още по-малко пък му направи впечатление, че вождът и Херонимо изчезнаха за по-дълго време. Те отидоха при Татко Ягуар, за да му съобщят, че точно днес е рожденият ден на изследователя на допотопни животни, една вест, която бе добре дошла за целта им.

Най-сетне събраха достатъчно дърва и запалиха огън. Едва сега Моргенщерн забеляза, че споменатите мъже липсват.

— Струва ми се, сякаш всички съзаклятничат срещу мен — заоплаква се той пред слугата си. — Ето, когато всичко е наред, липсва вождът, а нали знаете, че не ми е възможно да чакам повече.

— Търпение и пак търпение! — започна да го утешава Фрице. — Хубавите неща бавно стават. С други думи, туй ще рече: колкото по-дълго чакате, толкова по-голямо ще бъде животното, дето ще се появи пред очите ви от подземния свят. Видите ли, ей ги двамата идат и сега ще се заловим с разглеждането.

Вождът и Херонимо действително се върнаха, но въпреки това любезността и любопитството на дребосъка все още останаха незадоволени, защото двамата заявиха, че първо трябва да ядат. За Моргенщерн това бе нечувано предложение, което го изпълни с ужас. Той не подозираше, че заради рождения му ден трябваше да подготвят още нещо. Хората започнаха да се хранят. Но докторът не можа да преглътне и залък. Ето че не много отдалече се разнесе изстрел. Изплашен, Моргенщерн скочи на крака и извика:

— Какво беше това? Кой стреля? Да не би наблизко пак да има абипони?

— Не, сеньор — отвърна Херонимо. — Този изстрел е сигнал, че е време да видите мястото, което искате да разгледате — Подайте ми

ръка! Ще ви вода.

Той го хвана за ръка и тръгна с него напред. Останалите го последваха. Вождът пък улови Фрице за ръка. Така те преминаха с бавна и тържествена крачка между няколко групи храсти и дървета, докато се озоваха на някакво тъмно място, където Херонимо се спря и със силен глас каза:

— Сеньор, днес на вашия рожден ден, се намирате на мястото, където преди хиляди години вашият любимец е легнал на земята в последния си час, за да се пробуди сега в нежните ви ръце за нов живот. *La enhora buena, la enhora buena!*

— *La enhora buena!* (Желаем ви щастие!) — запригласяха всички останали.

В същото време насреща можеше да се види как припламна малко пламъче. То затрепка насам-натам, нагоре и надолу. Появиха се и други пламъчета и на тяхната светлина изплува широка бамбукова подставка, висока около четири лакти, върху която бяха закрепени букви от сухи бамбукови парчета, образуващи думите: „За рождения ден!“ Буквите бяха запалени и погоряха няколко минути, тъй че думите ясно можеха да се прочетат.

— Фрице, каква изненада! — възкликна докторът, обръщайки се към своя слуга. — Тук, в Гран Чако, за рождения ми ден са направили фойерверк. Но все пак бих предпочел гигантското животно.

— Хмм! — измърмори Фрице недоверчиво. — Само да не е някой майтап, който ще свърши с това, че представят ваш'та собствена безценна личност за гигантско животно! Ха, к'во е туй?

Буквите бяха догорели и бамбуковата подставка изчезна. После отляво и отдясно отново припламнаха светли точки, които бързо нараснаха и се превърнаха в буйни пламъци. Горяха два огромни огъня, отдалечени един от друг на около шестнайсет крачки, а между тях се виждаше цял непокътнат скелет на гигантско животно, подпрян на дебели бамбукови пръти. Встрани от него бе застанал усмихнат Татко Ягуар заедно с десетте камбаси, които му бяха помагали да свърши тази работа. Обаче Моргенщерн не забеляза нито Хамер, нито индианците. Очите му се впериха в скелета, дробовете му с мъка поемаха въздух, той разтвори ръце. Опита се да проговори, но от устата му не излезе нито дума. Най-сетне с върховно напрежение на всичките си сили той изкрещя пискливо на срички.

— Ме-га-те-ри-ум!... Ги-гант-ски ле-ни-вец!

Трите думи бяха изречени и ето че обхваналата го скованост изведнъж изчезна. Той се хвърли към скелета, прегърна дебелите бедрени кости, зацелува бедра и стави. Погали черепа като главата на любимото дете и се наведе, за да помилва сърповидните чудовищни нокти на краката, като не преставаше да възклищава и объркано да бърбори какво ли не, та човек можеше да си помисли, че се е побъркал. Той притегли Фрице до себе си и започна да му показва цялото великолепие на скелета, „този красив заоблен череп, красивите цилиндрични кътници, красивите къси широки стъпала, великолепните дълги сърповидни нокти, грандиозната дължина, възлизаща поне на четири метра и половина, колосалната височина от два и половина метра“.

Без да се смущава от сухия и драстичен коментар на своя Фрице, докторът продължи въодушевено:

— Представи си, не липсва дори най-малката костичка, а досега нито един музей не е притежавал цял и непокътнат мегатериум!

— Даже и целостта му не може да ме въодушеви — подхвърли Фрице, — защото се наблюдава и при други създания. Дори и най-малката ми костичка си е на мястото, и при туй покрита с месо и хубава кожа!

— Фрице, ти си идиот. Човек може да ти предложи най-прекрасното, но пак няма да го харесаш. Ти си загубен за науката.

— Ако тя не се занимава с нищо друго освен с гигантски ленивци, тогаз мога да мина и без нея. Ами к'во ще го правите туй мъртво чудовище?

— Ама че въпрос! Ще го отнеса у нас.

— И тъй бива. Ще го показвате за пари, а?

— Не. Ще го подаря на някой университет, на някой прочут музей, където към неговото име ще прибавят и моето.

— Тогаз имайте добрината да ги помолите да не би да му прикачат и мойто име! Фрице Кизеветер в никой случай не изпитва желание да бъде увековечен с такъв гигантски ленивец. Ако искате да го вземете туй добиче у дома, таз работа трябва да стане с кораб. Амче как ще го отнесете до океана? Е, де да можеше все още да върви!

— Ще го разглобим и най-внимателно ще опаковаме всяка кост поотделно. Естествено, ти ще трябва да помагаш.

— С голямо удоволствие. Кога започваме тази работа?

— Предпочитам веднага, но за съжаление не е възможно, тъй като преди това е необходимо да се набавят много неща. А това ще стане в най-близкия град.

— Кое ще рече в Салта — каза Татко Ягуар, приближавайки се. Ще бъда на ваше разположение, господин докторе. Вдругиден тръгваме за Салта. Там мога да ви намеря всичко, от което се нуждаете. Неколцината камбаси, които ще дойдат с нас, после ще ви донесат вещите.

— Та нима разбирате нещо от подобни покупки?

— Струва ми се, да — усмихна се Татко Ягуар. — Погледнете внимателно този мегатериум! Има ли някоя кост, поставена неправилно?

— Няма. Всичко си е тъй точно на място, сякаш пото път е бил едва вчера.

— Е, тогава ще ви кажа, че когато го изкопахме, скелетът представляваше безредно объркана купчина кости.

— Какво? Вие ли го изкопахте?

— Изкопах го и го сглобих. Да не мислите, че си стои тъй между храстите още от времето на потопа?

— Тогава... вие... сте... ами отличен геолог и палеонтолог! — възкликна дребосъкът, като от смайване изговаряше думите със запъване.

— И да не съм такъв, щом умея безпогрешно да сглобя един мегатериум, вероятно ще мога да ви накупя и изпратя от Салта всичко необходимо за опаковането на тези кости.

— Убеден съм. Значи заминавате? Още вдругиден ли?

— Да.

— В каква посока?

— В планините, към Баранка дел Омисидио.

— Как ми се иска да дойда с вас! Но сам разбирате, че в момента ми е невъзможно. Присъствието ми тук е страшно необходимо, а и Фрице трябва да остане при мен.

— Влизам ви в положението и ще ви препоръчам на камбасите. Ще можете да разчитате на тяхното приятелство.

След тези думи той се отдалечи, като направи знак на другите да оставят учения и слугата му сами при скелета.

В радостта си Моргенщерн изобщо не се сети да благодари на Татко Ягуар или поне само да го попита кое всъщност го е навело на мисълта да изкопае мегатериума и да му го поднесе наготово. Докторът бе толкова погълнат от скъпоценната си находка и нейните различни подробности, че на първо време не бе в състояние да мисли за нещо друго. Оглеждаше и опипваше отделните кости десетки пъти, като не преставаше настойчиво да обяснява какво ли не на Фрице, принуден непрекъснато да поддържа огъня, за да може на силната светлина мегатериума да сияе в цялото си великолепие.

След като всички останали се завърнаха в бивака, и отново насядаха, Татко Ягуар каза на Херонимо:

— Постигнах целта си. Ученият и неговият слуга няма повече да ни създават неприятности. Двамата няма да се помръднат отук. Спокойно можем да се изкачим в планините, без да се опасяваме, че отново ще ни погодят някой от техните номера.

— Значи не искаш да тръгнем направо за Умауака, а ще минем през Салта, така ли?

— Да. До Умауака би трябвало да яздим нашите коне, а дългият път ще ги измори, така че ще напредваме твърде бавно. Затова в Салта ще продадем конете и ще продължим с дилижанса. Той лети като вихрушка, защото често сменят конете. В Умауака ще си вземем мулета, които са незаменими в планините.

— От кого ще ги купим?

— От Родриго Серено, който винаги има най-добре гледаните животни. Така ще стигнем в планините с толкова голяма преднина пред Гамбусино, че ще ни остане достатъчно време да завършим приготовленията си и нито той, нито Антонио Перильо ще могат да ни се изплъзнат.

— Ще вземеш ли и камбаси?

— Нямам такова намерение. Но с нас ще дойдат старият Ансиано и Хаука.

— Всъщност половината от нас трябваше да останат в Чако, за да берат чай!

— Хората могат да свършат тази работа и по-късно. Засега имам нужда от тях, за да заловя двамата убийци.

— Ами хирургът дон Пармесан?

— Този човек ни е съвсем безполезен. Все ще съумея да наредя нещата така, че да остане при Моргенщерн и Фрице.

И тъй, всички роли бяха разпределени, хората налягаха да спят, защото трябваше навреме да се върнат в селото. Сигурно радостната възбуда нямаше да позволи на Моргенщерн да заспи, но и през миналата нощ той не беше мигвал, тъй че успя все пак да подремне няколко часа. Слънцето още не бе изгряло, когато той отново се намери при своя мегатериум, за да установи размерите му и старателно да ги нанесе в бележника си.

Когато чу, че всички се канят да тръгват, той се изплаши. С какво удоволствие би останал тук, но понеже това не бе възможно, той се видя принуден да се раздели със своето съкровище. Но все пак преди тръгване успя да накара спътниците си да издигнат над скелета навес от бамбук и тръстика, за да не пострада от буря и дъжд. След това поеха по обратния път към селото край Бистрия поток и вечерта пристигнаха.

Сега, когато мегатериумът не беше пред очите на Моргенщерн, той се оказа в състояние да се занимава и с други неща. Можеше да размисли и над това, че ленивецът бе богат подарък от страна на камбасите, и че дължеше радостната изненада на Татко Ягуар. Той навакса пропуснатото, като благодари на Хамер и на вожда най-сърдечно. Твърдия череп го увери, че камбасите с удоволствие ще пренесат гигантския ленивец нейде другаде, откъдето по-нататъшното му транспортиране до някое пристанище ще бъде лесно. След като споменаха, че още в ранни зори на другия ден Татко Ягуар със спътниците си тръгват за Кордилерите, не стана нужда Хамер да намеква на дон Пармесан, че няма голямо желание да го вземе с групата си, понеже хирургът се приближи до Моргенщерн и попита:

— Сеньор, вие няма ли да тръгвате утре с другите?

— Не.

— Значи оставате тук и ще се отправите с допотопното си животно към цивилизованите области?

— Да.

— Разбрах, че в Чако и планините изкуството ми се цени далеч по-малко, отколкото в градовете и пампасите. Вие знаете, че съм известен хирург и умея да лекувам всяко счупване и всяка рана. Аз отсичам всичко. Но щом не търсят помощта ми, всичките ми познания

са безполезни. Ето защо реших да лиша Татко Ягуар от присъствието си. Аз също оставам тук, а после заедно с вас ще се върна в земите, където живеят хора, умеещи да ценят науката и нейните апостоли. Съгласен ли сте?

— Разбира се. Вашата компания ми е много приятна, за което латинистът използва думите „пераменус“ или „пергратус“.

Когато на следващото утро групата на Татко Ягуар потегли, всички жители на селото се събраха, за да благодарят още веднъж за избавлението си и да се сбогуват с белите. Един отряд от воини, начело с вожда, ги придружи на известно разстояние като почетна свита, а двама камбаси дойдоха с тях чак до Салта, за да вземат нещата, които Татко Ягуар щеше да купи от града за Моргенщерн.

Към обед почетната свита се завърна и вождът препусна към Долината на пресъхналото езеро, за да посети ранените абипони и техните болногледачи. Той взе неколцина от хората си и понеже Моргенщерн нямаше работа и скучаеше, помоли вожда за разрешение да се присъедини към него заедно с Фрице. Приеха ги на драго сърце. Завариха всичко в пълен порядък. По време на отсъствието им не се бе случило нищо, което да обезпокои останалите в долината хора. Имаше само едно обстоятелство, събудило известни опасения у камбаса, който ръководеше тези индианци. Той попита вожда колко коне са плячкосани от абипоните и белите им съюзници. Когато научи броя им, каза:

— Тогава два липсват. Имаше само петдесет ездачи с петдесет и пет коня. Животните на Гамбусино и Перильо бяха застреляни, значи би трябвало да имаме петдесет и три плячкосани коня. Но ти каза, че били само петдесет и един. Къде са останалите два?

— Сигурно има някаква грешка — обади се вождът.

— Няма, защото седлата бяха петдесет и три. Липсват два коня, които са изчезнали вечерта или през нощта.

— Е, къде ще са отишли?

— Гамбусино ги е взел.

— Не думай! — изплашено възкликна Твърдия череп. — Как е могъл да влезе в долината, когато цялото време на входа ѝ стояха два поста?

— Попитай постовете дали са си изпълнявали дълга, или може би са седели заедно с другите край огньовете! Забелязах нещо, което

може да се обясни само с това, че Гамбусино тайно е отвел два коня.

— Какво забеляза?

— Вчера изпратих неколцина от моите хора да донесат седлата на двата коня, застреляни от Татко Ягуар. Тогава се оказа, че седлата липсват. Не е ли странно?

— Не, защото сигурно Перильо и Гамбусино са ги свалили и взели, за да ги използват веднага щом намерят коне.

— Но в такъв случай биха взели и юздите.

— Нима те бяха все още там?

— Да, моите хора ги донесоха.

— Наистина загадъчно, защото, ако някой се нуждае от седло, ще се нуждае още повече от юзди. Нали при ездата можеш да се лишиш по-скоро от седлото, отколкото от юздите.

— Мисля, че е лесно обяснимо. Плячкосаните от нас коне все още носеха юздите си. Два от тях липсват. Гамбусино ги е взел и тъй като са имали юзди, той се е нуждаел само от седлата на убитите коне.

— Но как е могъл да влезе в долината, когато входът ѝ бе охраняван от двама наши воини?

— Опасявам се, че са напуснали своя пост! Слушай по-нататък! Яхнах коня си и сам излязох навън, за да потърся следи. Намерих дирята, оставено от двамата бегълци и техните преследвачи. Намерих и следата, направена от Татко Ягуар и стария Ансиано при завръщането им. Тя водеше покрай самата гора. Но след това забелязах стъпки от двама пешеходци, които започваха от мястото, където двамата бегълци са се крили, продължаваха на известно разстояние навътре в равнината, а после се насочваха към долината. Освен това малко по-далеч от тази диря имаше още една следа от два коня, която идваше откъм долината и водеше към мястото, където лежах двата мъртви коня. Там конниците са спирали и слизали на земята, а после тази двойна следа продължаваше на изток все покрай гората. Ездачите са искали да я заобиколят. Е, какво ще кажеш?

Лицето на вождата придоби загрижено изражение. Той поклати глава, постоя минута-две, потънал в мисли, и най-сетне каза:

— Щом е така, значи Гамбусино и Антонио Перильо са били в долината, за да вземат двата коня.

— И аз тъй мисля. Но твърдя и още нещо — че Татко Ягуар се намира в голяма опасност, защото Гамбусино ще го изпревари. Кога

тръгна Татко Ягуар?

— Рано тази сутрин.

— Тогава Гамбусино има преднина три дена, една преднина, която изобщо не може да бъде стопена.

— А може и да е възможно, защото Татко Ягуар се отправи към Салта, за да продължи оттам с дилижанса, докато Гамбусино сигурно е поел презглава право към Умауака.

— О, и той не е глупав. Ами ако и той е препуснал за Салта?

— В такъв случай Татко Ягуар действително се намира в голяма опасност. Трябва да изпратя подир него вестносец. Но преди това искам да разбера кой е бил на пост при входа на долината.

Той се метна на коня и бързо препусна заедно с придружителите си. Щом оставиха гората зад гърба си, те пришпориха конете така, че полетяха през равнината като стрела. Ако подир Татко Ягуар трябваше да бъде изпратен вестносец, нямаше никакво време за губене.

Вождът и неговите индианци препускаха начело, а малко по-назад следваха двамата немци. Онова, което бяха чули, непрекъснато се въртеше в главите им. Докато язدهа редом един до друг, Моргенщерн заговори:

— Фрице, как мислиш, колко време може да стои мегатериумът под онзи навес, без да се повреди?

— Сигурно с месеци, ако не и с години.

— Наистина ли?

— Съвсем сигурно! Що питате?

— Защото ми хрумна една мисъл, от която не мога да се отърва.

— К'ва е тя?

— Мисля си, че имаме възможност да извършим една смела постъпка. Нали помниш, че говорихме за това!

— Да, тъй беше. Канехме се да използваме първата възможност за някой подвиг, та да възстановим честта си.

— Е, сега ни се предлага такъв случай. Татко Ягуар се намира в голяма опасност, наричана на латински „перикулум“.

— Чух, ама к'во ли общо имаме с това?

Хитрият Фрице се правеше на толкова несхватлив само защото не искаше пак да му кажат, че той бил подвел господаря си.

— И още можеш да питаш? — учуди се Моргенщерн. — Ние сме му много задължени, дължим му дори живота си, а ти ме питаш какво

общо сме имали с опасността, която го застрашава!

— Тогаз значи трябва да препуснем подир него, тъй ли?

— Разбира се.

— Амче нали вождът ще му изпрати вестоносец. Значи сме излишни.

— Не сме. Ами ако пратеникът не го завари вече в Салта? Ще се върне с убеждението, че е изпълнил дълга си.

— А ние бихме продължили по следите на Татко Ягуар, нали?

— Съвсем естествено. Няма да намерим покой, докато не го открием и избавим от ръцете на Гамбусино. Не си ли на същото мнение?

— Хмм, и на мен ми се ще да тръгнем, ама има още една пречка.

— Коя е тя?

— Мегатериумът.

— Та той не те засяга. Това си е моя работа. Щом аз го оставям известно време да стои, ти няма защо да се косиш. Той ни е в кърпа вързан.

— Да, няма да вземе да си отиде, я! Постъпете, както желаете! Аз съм с вас.

— А дали вождът ще ни пусне?

— Необходимо е да му кажем само, че сме забравили да поръчаме на Татко Ягуар някои неща, които ще ни трябват за мегатериума. Затуй много искаме да тръгнем с пратеника за Салта, та да ги вземем. Никой нищо не може да ни каже.

— Наистина. Хитрец си ти. И тъй, разбрахме се, тръгваме за Салта!

— Да, ако излезе, че приказките за опасността, в която се намирал Татко Ягуар, действително са верни.

За съжаление се оказа, че предводителят на индианците от Долината на пресъхналото езеро не се беше излъгал. Издириха двамата пазачи и те си признаха, че са напуснали поста си при входа и са прекарали двата часа край огъня заедно с другите двама индианци. Вождът нямаше причина да забрани на двамата немци да отидат до града и още преди полунощ тримата конници излязоха от селото, отправяйки се към Салта. А доктор Пармесан остана при камбасите, за да изчака скорошното (както си мислеше) завръщане на Моргенщерн и Фрице.

[\[1\]](#) Tempesta (исп.) — Проклятие! — Б.пр. [↑](#)

16. ГОСТИТЕ НА СЕНЬОР СЕРЕНО

Умауака действително е малко градче, но води оживена търговия с Боливия. Един от най-големите търговци на града бе сеньор Родриго Серено, чиито имоти се намираха пред северната градска порта, а може би са там и до ден-дневен. Към тях се числяха големи обори и обширни складови помещения, пред които до самия път се простираше дългата главна жилищна постройка. В едното ѝ крило живееше собственикът със семейството си, докато другото бе предоставено да служи за обществени цели — там отсядаха предимно пътници и други посетители.

Беше късна вечер. Жителите на градчето вече бяха опразнили пивницата, а гостите на странноприемницата и персоналът бяха легнали да спят. Сеньор Родригес седеше сам в стаята си и правеше обичайното приключване на касата. Но ето че навън се разнесоха приближаващи се стъпки. Той незабавно покри парите с една кърпа, изправи се и се отдалечи от масата, за да не се разбере с какво се е занимавал. В онези области човек трябваше да е безкрайно предпазлив. По лицето му се изписа израз на сдържаност и подозрителност. В този момент вратата се отвори и в стаята влязоха двама мъже. Щом ги видя, лицето му веднага се проясни.

— Buenas tardes! (Добър вечер!) — поздравиха те и му подадоха ръка. Отвърщайки на техния поздрав, той здравата им разтърси ръцете. Двамата мъже бяха Гамбусино и неговият спътник Антонио Перильо.

Първият от тях плъзна изпитателен поглед из стаята, при което очите му се спряха на масата и на кърпата, приближи се до нея, повдигна я, засмя се и попита:

— Броиш пари и ги криеш от нас, а, сеньор Родриго?

— Не говори така — отвърна търговецът, — знаеш много добре, че не съм го направил заради вас. Бъдете добре дошли. Седнете и ми наредете какво да ви донеса!

— Каквото имаш за ядене и две бутилки вино. После ни пригответи толкова провизии, колкото са необходими за двама мъже,

които ще ходят в планините за повече от седмица, без да знаят дали ще могат да се прехранват от лов.

Сеньор Серено изчезна и скоро се появи с храна и вино. Двамата започнаха безмълвно да ядат и пият, а той седна при тях да гледа как сладко се хранеха. Но никак не обичаше да мълчи продължително. Ето защо не след дълго ги попита:

— Откъде идвате, сеньори?

— От Салта — отвърна Гамбусино.

— С дилижанса?

— Да. Току-що пристигнахме.

— И ще останете при мен, нали?

— Само половината нощ, после продължаваме. Мисля, че ще се намерят за нас две хубави мулета, а?

— Разбира се. Винаги имам подръка необходимото за сеньори като вас.

— Колко струва едното?

— За вас не повече от двайсет боливианос^[1].

Това правеше осемдесет марки за едно хубаво, силно муле със сигурна крачка, което не губи равновесие пред никакви пропасти и височини. Без съмнение, много ниска цена.

— Ами ако нямаме пари? — изсмя се Гамбусино в лицето му.

— Все едно, че сте имали. Хора като вас никога не са ми оставали длъжници.

— Добре! Значи ще платим, когато се върнем. Погрижи се да имаме хубава постеля, защото дилижансът ни съсипа от друсане, но преди всичко ни кажи къде мога да намеря индианците мохос.

— Искаш да отидеш при тях? Предприемчиви и дръзки типове! Но не бих им се доверил.

— Защото не те познават, а аз съм техен приятел.

— Ще ги намериш в околността на долината Гуанако, където понастоящем ловуват.

— Туй хич не ми харесва, защото съм тръгнал в друга посока и само ще загубя време.

— Накъде отиваш?

— В планините. Това ти е достатъчно. Ще си получиш парите и без да научиш в каква посока ще яздим.

— Знам. Извинете, сеньори, нямах намерение да ви досаждам.

С това прекъснаха краткия разговор. Гостите изядоха всичко, а после легнаха в един ъгъл, където Серено им бе приготвил постели от одеяла и меки кожи. Той довърши броенето на парите си, напъха звънтящите монети в дълбокия си джоб и излезе от стаята, за да си легне и той да спи. В помещението настана мрак. Спящите хора захъркаха. Тъй минаваше час след час. Стана полунощ, а после и един часът. В този момент Серено отново влезе със свещ в ръка, приближи се до двамата спящи и ги разбуди:

— Сеньори, събудете се! Време е за тръгване.

Те станаха, всеки от тях получи за пиене малка кратунка с мате, а за ядене по една топла питка. После търговецът ги изведе в двора, където стояха двете мулета. Имаха великолепни хамути, а в дисагите на седлата бяха сложени провизии за пътуването, които Гамбусино беше поръчал. Търговецът освети животните от всички страни и попита:

— Доволни ли сте, сеньори? Заемам ви сбруите. Можете да ми ги върнете, когато ви е удобно.

— Хубави животни, сеньор Родриго — отвърна Гамбусино. — След седмица ще ти върнем хамутите. Сбогом!

— Сбогом! Щастливо пътуване!

Двамата смушкаха мулетата и се отдалечиха. Серено ги изпрати с такова изражение на лицето, сякаш бе направил много добра сделка. Той често заемаше на Гамбусино коне или мулета, а също пари и други неща, когато този известен мъж отиваше да търси злато, и винаги получаваше обратно сумите си с добри лихви. Щом тропотът от копита заглъхна в нощта, той пак отиде да спи...

На следващата вечер се получи същото както предишната, само че този път се появиха повече гости. Серено току-що бе привършил броенето на парите и ги бе заключил, когато пред вратата се разнесоха стъпките на много хора. Тя се отвори и вътре влязоха двайсет и шест въоръжени мъже, всичките облечени от главата до петите в кожени дрехи, което бе съвсем необичайно за страната. Носеха широкополи шапки. Само двама бяха без шапки. Те ходеха гологлави и дългите им коси се спускаха по гърба. Ако се съдеше по чертите на лицата им, бяха индианци. Единият от тях беше млад, а другият — много стар.

Сеньор Серено познаваше неколцина от мъжете, а Татко Ягуар поздрави особено сърдечно. Хамер поръча вино и попита дали до един

час той и неговите спътници могат да получат печено асадо кон куеро.

— Колкото искате, сеньор.

— Само толкова, колкото могат да изядат двайсет и шест гладни мъже. А след това пуснете мулетата си в двора, защото искаме да ги огледаме и да купим двайсет и шест глави.

Двайсет и шест глави! И то платени веднага, в брой! А към тях и двайсет и шест порции печено в собствена кожа, заедно с тринайсет бутилки вино. Каква сделка! От прекомерно уважение сеньор Родриго Серено така се преви в кръста, че изглеждаше, сякаш се е смалил с един лакът. После се втурна в кухнята и разбуди целия персонал, та да може печеното да стане час по-скоро и мулетата да бъдат почистени и излъскани тъй, че по козината им да не остане и прашинка. След това той се върна в стаята при гостите си и седна близо до събраните наоколо маси, за да бъде готов да изпълни всяко тяхно желание.

Те седяха замислени и мълчаливи. Никой от тях не проронваше и дума. Любопитният и приказлив Родриго не можеше продължително да издържи подобно положение. Нарастващото му нетърпение го караше неспокойно да мърда насам-натам на стола, докато най-сетне попита:

— Сеньор Ягуар, бихте ли ми казали откъде идвате?

— От Салта — гласеше сдържаният отговор.

— Но не сте пътували с дилижанса, нали?

— Не, с пощенските коне.

— Да, защото дилижансът пристигна вчера. При мен отседнаха двама сеньори, които са пътували с него, двама много прочути сеньори. Ще има да се чудите, като чуете имената им.

Другите продължаваха да мълчат, обаче веселият Пикаро, който не обичаше току-така да пропуска случаите, когато можеше да се пошегува, отговори:

— Не бихме се чудили на имената им, а само на това, че ще ги чуем от вас, защото вие ми се струвате най-мълчаливият човек на всички аржентински щати.

— О, не е чак толкоз лошо положението с моята сдържаност. Вярно, че не говоря много, но да си мълчалив в присъствието на сеньори като вас, е равно на грубост. Ето защо ще ви кажа, че един от двамата сеньори беше прославеният бикоборец Антонио Перильо.

Нищо неподозиращ, той не забеляза какво впечатление оказаха думите му върху неговите гости. Те мълчаливо се спогледаха помежду си, а Хамер се обади с равнодушен глас:

— Ами другият?

— Той беше още по-прочутият Гамбусино Бенито Пахаро.

— Тъй ли? Наистина? А откъде дойдоха двамата?

— От Салта, с дилижанса. Беше по същото време. Купиха две мулета заедно с хранителни припаси за една седмица. Събудих ги един час след полунощ, защото тогава искаха да тръгнат на път.

— Накъде?

— При мохосите, които понастоящем се навъртат из околностите на долината Гуанако.

В този момент от кухнята извикаха Серено, а това даде възможност на гостите да разменят мисли, без той да чуе. С приглушен глас Татко Ягуар каза:

— Просто да не повярваш! Какво ще кажеш, Херонимо?

— Сигурно Гамбусино и Антонио Перильо много бързо са се сдобили с коне — отговори неговият спътник, — това е единственото решение на тази загадка.

— И аз мисля така. Добре, че отседнахме тук и добре, че не чакахме следващия дилижанс, ами използвахме отпочинали коне от пощенските станции! Гамбусино има цял ден преднина, но въпреки това ще пристигнем до крайната си цел преди него, понеже той ще отиде първо при мохосите и следователно ще заобикаля. А същевременно ние имаме голямо преимущество да знаем от коя посока ще се появи. Трябва да го очакваме откъм долината Гуанако.

— Какво ли ще търси при мохосите? — попита някой.

— Що за въпрос! — обади се Хамер. — Лесно може да се отгатне какво ще търси там. Заедно с Антонио Перильо иска да отиде в Клисурата на убийството, за да намери съкровището. Но за това е необходимо много време, а колко лесно могат да им свършат провизиите. Ще трябва да ги подновят чрез лов и именно за тази цел ще наемат мохосите. Освен това ще им е необходима достатъчно закрила, за да предотвратят всякакво безпокойство и всяка среща с пътници, ловци или други хора, които могат да изненадат двамата и да разгадаят намеренията им. Ето защо мохосите ще разставят постове и ще им осигурят пълно спокойствие.

— Но нали същите постове сами могат лесно да се досетят за намеренията на двамата?

— Нека, какво от това, стига Гамбусино да постигне целта си. После той просто ще застреля мохосите, които са го пазили, и ще изчезне безследно със съкровището, за да избегне отмъщението на техните роднини.

— Това би било безпримерна мерзост! Той наистина е безсъвестен тип, но все пак не бива да се очаква от него чак толкова нещо.

— Не бива ли? — попита Татко Ягуар. — Досега си мълчах, но вече ще ви го кажа. Той постъпи точно така с брат ми. Моят брат беше гамбусино или проспектьор, както наричат златотърсачите в Съединените щати. Беше открил необикновено богато находище. Тогава се появи нашият Гамбусино, уби го по ужасен начин и изчезна със златото. От това ми побеля косата. Тръгнах по следите на този човек, който водеха към Аржентина, но не успях да го намеря. Едва съвсем наскоро той просто ми се изпречи на пътя, познах го, а и той ме позна, тъй че часовете на един от двамата ни са преброени — или моите, или неговите.

— Неговите, неговите! — чуха се наоколо викове и юмруците на мъжете закънтяха по масите.

— Тихо! — каза повелително Татко Ягуар. — Не вдигайте шум! Не е необходимо други да чуват какво си говорим.

В този момент Серено отново влезе, последван от няколко слуги, които поднесоха в широки чинии ухаещо асадо кон куеро. Гостите ядяха и пиеха мълчаливо, и при това лицата им имаха толкова сериозно изражение, че Серено изгуби всякакъв кураж да завърже нов разговор. След като печеното свърши и виното бе изпито, мъжете излязоха на двора, за да огледат мулетата. В Салта бяха продали безполезните в планините коне и сега трябваше отново да се превърнат от пешаци в ездачи. Мулета и седла имаше при Родриго Серено колкото искаш.

Направиха избора си на светлината на горящи факли и фенери, след което търговецът назова същата евтина цена от двайсет боливианос на глава. После внесоха седлата в стаята, за да напълнят дисагите им с хранителни провизии. След половин час тази работа също бе свършена и Татко Ягуар подкани търговеца да му напише

сметката, при което бръкна в пояса си, извади шепа златни зърна и наброи върху масата дължимата сума.

Веднага след това мъжете напуснаха стаята за посетители, метнаха се на мулетата и препуснаха в нощта, докато сеньор Серено остана с възвишеното чувство, че е направил добра сделка...

А още на сутринта, когато хората току-що бяха станали от сън, отново дойдоха внезапно гости. Тъкмо Родриго Серено кротко и спокойно сърбаше своето мате със сребърна пръчица, и ето че влязоха двама дребни мъже, целите облечени в червено и въоръжени до зъби. След като затвори вратата, единият от тях незабавно попита:

— Сеньор, вие ли сте съдържателят Родриго Серено?

— Да, сеньори — гласеше отговорът.

— Значи не сме сбъркали къщата. Имате ли мулета за продан?

— Разбира се, колко искате?

— И освен това може ли при вас да се получи нещо за ядене и пиене?

— Всичко, каквото пожелаят сеньорите. Седнете и ми кажете вашите нареждания!

Той нагласи два стола до масата така, че двамата да се настанят удобно, и с движение на ръката ги подкани да седнат. В думите му можеше да се долови мъничко ирония. Изглежда, той не гледаше съвсем сериозно на дребосъците въпреки оръжията им. Но те нищо не забелязаха, поискаха горещо мате с бисквити и се разположиха удобно на столовете, предложени от Серено.

Щом им донесе и сервира поръчката, той седна при тях, но така, както се прави, когато си заедно с хора, които не смяташ за съвсем равни на теб, изгледа ги от високо и каза:

— Мога ли да попитам дали сеньорите имат намерение да останат тук по-дълго?

— Щом купуваме мулета, значи се каним да продължим — отговори Фрице Кизеветер.

— Откъде идвате?

— От Салта.

— И вие ли от Салта? Разбира се, също не сте пътували с дилижанса, нали?

— Не. Яздихме на пощенски коне. От въпроса ви стана ясно, че и други са дошли оттам, и също не с дилижанса. Тъй ли е?

— Да. Вчера вечерта тук пристигна цяла група, а завчера пък други двама мъже. А накъде отивате, сеньори?

— Най-напред нагоре към Салина дел Кондор. Но не знаем пътя. Дали е възможно тук да се намери някой водач, на когото човек може да разчита?

— Защо не? Ако му платите добре, веднага ще ви осигуря водач. Има един ратай, който преди време веднъж е бил там горе и навярно ще склони да ви стане водач. Ще го намерите при мулетата, които можете да огледате, когато пожелаете.

Пеонът, за когото говореше, сигурно не беше благонадежден ратай, иначе той едва ли би го отстъпил с такава готовност. Когато по-късно двамата пътници поговориха с този човек, той им заяви, че с удоволствие ще тръгне с тях, и постави толкова изгодни условия, че се съгласиха без никакъв пазарлък. Но затова пък толкова по-скъпи бяха купените от тях мулета. Бяха принудени да платят по петдесет боливианос за всяко, следователно цената бе повече от двойна от онази, поискана от Серено предишните два дни. Отделно заплатиха седлата и провизиите, които взеха за из път. Докато се опаковаше храната им в стаята, доктор Моргенщерн попита съдържателя:

— Сеньор, споменахте за хора, пристигнали тук от Салта вчера и завчера. Познавахте ли ги?

— Разбира се. Завчера вечерта мои гости бяха известният надлъж и шир Бенито Пахаро и още един сеньор.

— Гамбусино ли? Значи сме по вярната диря, наричана на латински „семита“ или „вестигиум“. А другият е бил сигурно Антонио Перильо, нали?

— Да, той беше. Нима познавате тези сеньори?

— По-добре, отколкото предполагате. Ами кои бяха господата, отседнали при вас вчера?

— Над двайсет души, предвождани от прочутия Татко Ягуар. Едва ли ще го познавате.

— Защо? Та ние сме от неговите хора.

— Какво? От неговата група сте, а както изглежда, сте тръгнали и подир Гамбусино. От това може да се заключи, че Татко Ягуар иска да се срещне с Гамбусино, така ли е?

— Отгатнахте. Става въпрос за една работа, която е много важна за нас, а именно...

Дребосъкът се канеше необмислено да разкаже всичко на съдържателя. Фрице, който беше далеч по-предпазлив, бързо го прекъсна:

— Отнася се до една сребърна жила, която била открита горе в планините. Всички споменати сеньори, а също и ние двамата, отиваме там, за да започнем експлоатацията, в случай че цялата работа се окаже истина.

— Тогава ви пожелавам успех — обади се Серено, и то вече с нотка на уважение в гласа. — Начинание, в което участват Татко Ягуар и Гамбусино, сигурно ще бъде доведено до щастлив край. Надявам се, че когато пътят ви води насам, винаги ще си спомняте за мен и ще отседате тук. Предайте моите почитания на Татко Ягуар. Тъй като сте от неговите хора, ще ви дам мулетата по-евтино от първоначалната цена. Едното ще ви струва не петдесет, а трийсет боливианос. Ще ви върна остатъка.

[1] Боливиано (исп.) — Боливийска парична единица, равна на пет песети. — Б.пр. ↑

17. НЕОЧАКВАНИ СРЕЩИ

Който от изток изкачва Cordilleras de los Andes, наричани също само Анди или Кордилери, за да стигне на запад до Чили или Перу, трябва да преодолее няколко планински пояса, отличаващи се един от друг по своя климат вследствие на различната надморска височина.

Първият пояс е така нареченият „Yungas“ и достига до 1600 метра височина. Тук царства цялата тропическа пищност на растителния свят с обширните непроходими девствени гори, прекъсвани тук-там от морави, покрити със сочна трева, наречени „Pajonales“. Вторият пояс, „Medio Yungas“, достига средна височина от 2900 метра. Тук все още властва умереният климат и се минава през чудовищни гори, особено богати на различни дървесни видове на чинчоната^[1]. После, до 3300 метра височина, следва „Cabezeras de los valles“^[2]. Тези пояси са защитени от бурите на високите планински части и затова са все още богати на различни растителни видове. Дотук се простират огромните горски масиви, докато в следващия пояс се срещат само отделни дървета, и то само на места, които са особено добре защитени. Този следващ пояс, наричан „Puna“, достига до 3900 метра височина. Освен отделни дървета там се срещат само треви и билки (Gentiana, Valeriana, Yereta и др.), служещи на животните за храна. Тук цари голяма суша, прекъсвана единствено по време на дъждовния период. Следващият пояс се нарича „Puna brava“ и обхваща всичко, намиращо се над 3900 метра до най-високите върхове. Тези части на планините са богати на ценни руди. Между великанските върхове минават проходи, водещи към отвъдните склонове на планините. Тук дори в разгара на лятото дъждът много често преминава в сняг и град. А през зимата бушуват свирепи снежни бури, които често са гибелни за пътниците, дръзнали да прехвърлят Андите през това годишно време.

Там, където отвъд аржентинската граница на боливианска територия пуната граничи с горните части на кабесерата, надолу по източните планински склонове се спуска гъста гора от хининови

дървета „калисайя“. По откритите места, заобиколени от гората, се намират селищата на мохосите. Малко по-нависоко от пределите на пуната е разположена долината Гуанако, където един индиански отряд от това племе бе отишъл да ловува. А високо горе, почти в пуна брава, на малко плато блестят солените води на езерото Салина дел Кондор и още по-нависоко е Клисурата на убийството. Близко покрай нея минава пътека, която идва от Икике, провирайки се през един проход, спуска се към Салина дел Кондор, а после пресича аржентинската граница, водейки към Умауака. Недалеч от споменатата граница с тази пътека се слива една друга, която идва от север, откъм Перу. Всъщност понятието „пътека“ тука не е съвсем на място, защото в случая и дума не може да става за онова, което ние разбираме под „пътека“ или „път“. Товарните животни вървят през скали и натрошени камънаци, през долини и клисури, без да оставят следи, от които би могла да се образува истинска отъпкана пътека. Само опитните ловци и водачи познават местностите, а пътниците, които за пръв път минават оттам, лесно губят посоката и могат с дни и седмици да се лутат из планините, без да намерят пътеката и прохода, който ще ги отведе до целта им. Ако не внимават добре, дори вещите водачи лесно могат да подминат мястото, където се срещат двете споменати пътеки за товарни животни и да тръгнат в погрешна посока.

Същото се случи и с пеона от Умауака, който трябваше да заведе двамата немци до Салина дел Кондор. Вярно, че се беше изкачвал там горе, но придружаван от други хора и понеже не бе обърнал внимание на отделните подробности, сега се обърка.

Беше станало обед, а още от ранни зори той се държеше доста странно. Често се отбиваше от вече поетата посока, тръгваше ту наляво, ту надясно, за да завие скоро след това пак ту насам, ту натам. Оглеждаше местностите замислено, като полагаше усилия това да не се забележи от останалите.

Поведението му не направи впечатление на доктора. Обаче Фрице беше по-проницателен и то не му убегна. В този момент тримата ездаци се намираха на едно място, откъдето започваха две тесни дефилета. Първото от тях водеше наляво, а другото — направо. Пеонът спря, за да размисли. Заоглежда се ту наляво, ту напред и очевидно не знаеше накъде да поеме. Ето че най-сетне Фрице загуби търпение и каза:

— Защо спирате, сеньор? Изглежда, изгубихте пътя, а?

— Откъде ви хрумна подобно нещо? — отвърна водачът обидено. — Да не би да си мислите, че не знам къде се намирам?

— Сигурно много добре знаете, че сте в Андите, ама точно на кое място, изглежда, за съжаление, не знаете.

— Сеньор, искате да ме обидите ли? В такъв случай ще ви зарежа тук и ще яздя обратно! — заплаши той.

— Ще яздите ли? Навярно няма да можете — усмихна се Фрице.

— Защо?

— Защото мулето на което седите, е наше. Значи ще можете само да *вървите* обратно! — заплаши той.

— Ами ако не го дам?

— Не говорете глупости! Виждате, че сме въоръжени. А по тези места хората имат навик да стрелят по крадците, без да ги питат дали им е приятно, или не. Щом обърнете мулето, за да се върнете, незабавно ще получите от мен куршум! А сега напред, ако знаете пътя, както твърдите!

Пеонът никак нямаше вид на страхлив човек, но поведението на Фрице го накара да си подвие опашката и той свърна в дефилето, което водеше наляво. Двамата го последваха.

Дефилето се виеше насам-натам като змия. Извиваше ту в една, ту в друга посока, сякаш беше безкрайно. То се стесняваше все повече и повече, докато накрая се превърна в дълбока тясна клисура, която би могла да се сравни със северноамериканските каньони.

Пеонът яздеше все по-бавно и по-бавно. Никога досега не беше виждал подобна зигзаговидна клисура. Най-сетне той спря и каза:

— Като разговаряхме преди, вие ме объркахте. Не трябваше да завивам наляво, а да продължа направо. Онзи път беше верният. И тъй, да се връщаме, сеньори!

— Тъй си и мислех! — промърмори недоволно Фрице. — Сега ще трябва да бием обратно този дълъг път! Ами сигурен ли сте, че този път е погрешният, а пък онзи е верният?

— Да. Спокойно обръщайте животните! Твърде много се отклонихме наляво, следователно ще трябва да се придържаме повече надясно.

— Ако е вярно, моите поздравления, защото...

Той изведнъж замлъква и внимателно се заслуша.

— Какво има? — попита докторът. — Чу ли нещо?

— Да. Стори ми се, сякаш ей там пред нас се разнесе някакъв шум. Слушай!

Той не се беше излъгал, понеже шумът се повтори и започна да се приближава. Приличаше на тропот от копита.

— Дали все пак не съм на верния път? — запита пеонът и угриженото му лице се проясни.

Пред тях клисурата правеше нов завой. Иззад неговия ъгъл се появиха трима конници. Личеше си, че първият от тях е мулетар, т.е. ариеро. След него идваше тежко натоварено муле, следвано от ездач, който, изглежда, бе собственикът на товара. Носеше обичайното за страната облекло, беше висок и добре въоръжен. Косата и брадата му бяха руси, а очите, които изненадано се спряха на тримата конници пред него, имаха светлия цвят на северняшките очи. Зад него яздеше третият, който сигурно също бе ариеро.

Те спряха и двете групи се оглеждаха в продължение на няколко секунди, без някой да продума. След това, обръщайки се към пеона, третият ездач възкликна:

— Възможно ли е? Не сте ли Малсесо, пеонът на Родриго Серено?

— Аз съм, разбира се — отговори той. — Откъде ме познавате?

— От Умауака. Обикновено отсядам при вашия господар и там съм ви виждал. Да не би да сте водач на сеньорите, които са заедно с вас?

— Естествено.

— Cielo! Как така сте се заловили с прехвърлянето на непознати пътници отвъд планините! Тази работа може да я свърши само някой опитен ариеро!

— Познавам планините по-добре, отколкото си мислите. Впрочем изобщо нямаме намерение да ги прехвърляме.

— Значи ще останете от тази страна, така ли? Това е нещо друго. Но вече сте прекрачили границата на пуната и този път води към пуна брава, а не към някое населено място. Ще ми разрешите ли да попитам накъде сте тръгнали?

— Натам, откъдето сигурно вие идвате, а именно нагоре към Салина дел Кондор.

— Към Салина? Dios!^[3] Да не мислите, че слизаме оттам?

— Сигурно.

— Страшно се лъжете, сеньор. Идваме от Перу и сме се отправили към Салта. Има само два пътя. Единият от тях е този, по който яздим, а другият идва от Икике, минава край Салина дел Кондор и се среща с първия на едно място, намиращо се на половин ден път зад вас.

— Това ми е известно.

— И все пак, изглежда, не знаете, че сте се заблудили! Не сте обърнали внимание на мястото, където се срещат двата пътя. Вместо да свърнете наляво, сте продължили в същата посока.

— Точно това си помислих и аз! — възкликна Фрице, обръщайки се към пеона. — Трябваше да завием наляво, а досега все твърдахте, че трябвало да се придържахме надясно. Вследствие на това сме изминали обиколен път, който изобщо не можем да наваксае. Струва ми се, че сме загубили девет-десет часа.

— Не, не е чак толкова много, сеньор — обърна се към него ариерото учтиво. — Пътят, по който е трябвало да тръгнете, се изкачва нагоре в планините на запад оттук. Ако в края на тази клисура се насочите право на запад, ще го достигнете за три часа.

— Хмм! — измърмори Фрице замислено. — Цяло щастие е за нас, че ви срещнахме. Ако всичко е останало на нашия водач, много лесно щяхме да намерим гибелта си, защото се канеше да се върнем, а после да се отклоним още по-надясно. Утешително звучат думите ви, че след три часа можем да излезем на верния път, ама въпросът е дали ще намерим пътя, водещ до него. Както видях, нагоре непрекъснато се редуват стръмнини и върхове, долини и клисури, а не през всички от тях може да се премине.

— Прав сте. Нагоре може да се изкачи само онзи, който е запознат с местностите. Не ви остава нищо друго, освен да се върнете и заедно с нас да яздите до мястото, където се сливат двата пътя. После съвсем точно ще ви опиша в каква посока трябва да яздите.

— Всичко това е много хубаво, ама не ни върши работа. Изгубихме много време, а върнем ли се, ще загубим още повече.

— Нима разполагате с толкова малко време?

— Ами да. При Салина дел Кондор искаме да се срещнем с хора, някои от които може би познавате. Ние сме от един отряд, чийто предводител е Татко Ягуар.

— Татко Ягуар ли? Познавам го! Той е най-известният човек в планините и съм се срещал с него няколко пъти. Двойно повече съжалявам, че не съм в състояние да ви помогна. Този сеньор ни е наел да го придружаваме до Салта, тъй че повтарям онова, което казах и преди: най-добре е да се върнете заедно с нас.

Русокосият непознат бе слушал внимателно, оглеждайки изпитателно доктора и неговия слуга. В този момент той извади часовника си, погледна го и попита ариерото, който бе говорил досега:

— Значи вие познавате местностите толкова добре, че можете да изведете тези сеньори на верния път?

— Да.

— И това ще стане до смрачаване?

— Да.

— И този път по-нагоре се среща с нашия път за Салта?

— Да.

— Е, тогава можем да помогнем на сеньорите, без да се налага да ме напускате. Вие ще поемете водачеството, а аз идвам с вас. Времето, което ще загубя, не е повече от три часа, които утре ще можем да наваксаме. А тези господа ще изгубят повече от един ден. Изведем ли ги на верния път до свечеряване, те ще ни разрешат да лагеруваме заедно с тях през нощта, а после рано сутринта всеки ще продължи по своя път. Нека побързаме!

Без да изчака никакъв отговор, той обърна мулето си. Водачите му го последваха, тъй че двамата немци не можеха да сторят нищо друго, освен да подкарат животните си подир него. Клисурата бе толкова тясна, че не им даваше възможност да се доберат до язdecия начело непознат мъж, за да му благодарят за неговата любезност. Последен в колоната беше пеонът, който не се бе осмелил повече да обели и дума, и в момента лицето му имаше направо гузен израз.

Не измина и четвърт час, и ето че достигнаха горния край на клисурата. Тя излизаше на малка равнина, откъдето се откриваше свободен изглед към издигащите се на запад планини. Скоро равнината се снишаваше и преминаваше в тясна долина, която постепенно се разширяваше и навлизаше между високи непристъпни планини. Върховете им бяха голи, само тук-там по склоновете имаше зеленина, останала още от дъждовния период. Но никъде не се виждаше вода.

Само на едно или друго място растяха отделни храсти, край които ариеросите и пеонът спряха, за да съберат сухи клони.

Най-после на доктора и Фрице им се предложи възможност да се представят и благодарят на любезния непознат. Моргенщерн насочи мулето си към него и каза на испански:

— Сеньор, вие ни правите такава услуга, за която никога не бихме се осмелили да ви помолим. Разрешете ми да ви се представя. Казвам се Моргенщерн, доктор Моргенщерн, и дойдох от Германия в Аржентина, за да правя палеонтоложки проучвания. А този човек е слугата ми Фрице Кизеветер.

— Немци ли сте? — попита русият сърдечно на най-чист литературен немски език. — Колко се радвам, че мога да услужа на земляци!

— Значи и вие сте немец?

— Гордея се, че съм такъв.

— От коя страна на океана сте роден?

— Оттатък, в отечеството. Казвам се Енгелхард и по професия съм... впрочем вече нямам такава. Досега живях в Лима, в Перу, но продадох моята фирма и се каня да се завърна в Германия. Но най-напред ще мина през Салта и оттам ще отида в Буенос Айрес, където имам роднини.

— Ние идваме от Буенос Айрес — отговори докторът. — Там живях в дома на банкера Салидо, когото може би познавате.

— Салидо ли?! В семейството му не споменаха ли моето име?

Енгелхард изговори този въпрос с видимо вълнение. Докторът отговори замислено:

— Когато преди малко казахте, че се казвате Енгелхард, имах чувството, сякаш съм чувал вече това име някъде... но къде... хмм, хmmm!

— Гос'ин докторе, гос'ин докторе — намеси се Фрице с радостен глас. — Разбира се, че знаем туй име! Та не проумявате ли, че този гос'ин Енгелхард е мъжката половина на родителите на нашия Антон?

Докторът отвори уста, погледна въпросително първо Фрице, а после и Енгелхард, след което погледът му продължи да се мести от единия на другия, докато най-сетне, поклащайки глава, той каза:

— Фрице, лъжеш се. Нима бащата би тръгнал от Перу през Андите за Аржентина, като знае, че синът му, на латински „филиус“, в същото време се е отправил на път от Аржентина за Перу?

— Господин докторе — каза Енгелхард, — разбира се, че съм бащата на Антон, с когото сте се запознали в дома на Салидо. Но моят син не е на път за Лима, понеже телеграфирах на Салидо, че самият аз ще дойда да взема Антон!

— Тогава за съжаление телеграмата е закъсняла, защото момчето действително е тръгнало на път. Пътувахме заедно с него няколко дена. Обаче не мога да разбера защо Салидо не е отговорил незабавно на телеграмата ви!

— Не разбирате ли? Но сигурно знаете, че между Перу и Чили избухна война?

— Ни най-малко!

— Чили прекъсна всякакви връзки на Перу с Аржентина. Както научавам сега, моята телеграма е била една от последните, които са изпратени. Но отговорът на Салидо не е стигнал до Лима. Ето защо до днес бях твърдо убеден, че Антон все още се намира при него. Неприятно усложнение!

— Казахте, че сте продали фирмата си?

— Сигурно знаете, че съм банкер. Положението беше такова, че през войната имаше опасност да изгубя всичко, каквото имам. За щастие ми се предложи много изгодна възможност за продажба и я използвах. Но аз продадох не само фирмата, ами всичко, каквото притежавах в Перу, тъй че по най-бърз начин можах да напусна страната, чиито политически условия не ми гарантираха вече нито сигурност на собствеността, нито спокоен живот. Изпратих на Салидо телеграма, че идвам, и то по суша, през Андите, понеже в Салта, Тукуман и Кордоба имам да уреждам все още някои заплетени финансови въпроси. Жена ми предпочете да тръгне с другия ни син по море, на което не се противопоставих, защото намерих един хубав нов кораб, чийто капитан ми е приятел. В Буенос Айрес пак ще се съберем. Надявах се там да срещна и Антон. А ето че е заминал! Какво нещастие! Няма да ни намери в Лима. Ще го принудят да стане войник, защото за възрастта си е добре развит и...

— Я не се тревожете! — прекъсна го Фрице. — Вашия Антон изобщо няма да прекрачи границата. Хората, с които е тръгнал, са

достатъчно умни, за да не го прехвърлят оттатък при дадените обстоятелства.

— Откъде знаете? Как можете да го твърдите?

— Ами познавам ги.

— Тогава кажете ми бързо кои са и къде да ги намеря!

— При Салина дел Кондор. Вашият любим Антон е заедно с Татко Ягуар, който има при себе си над двайсет храбри мъже. Нали виждате, че няма защо да се тревожите.

Изразът на загриженост изчезна от лицето на Енгелхард, той плесна с ръце и извика:

— Заедно с Татко Ягуар ли е? Значи горе при Салина дел Кондор, което съвсем не е толкова далеч оттук?

— Да, горе. Татко Ягуар трябваше да го прехвърли през планините, ама сега ще ви го поднесе направо в ръцете.

— Каква случайност или по-скоро каква намеса на съдбата!

— Не е случайност — обади се докторът, — трябва да благодарите на доброто си сърце. Ако бяхте минали покрай нас, без да ни помогнете в бедата, щяхте да имате далеч по-дълга и болезнена раздяла с вашия син. Всичко ще ви разкажем.

Добрият доктор се нареди да подеме една дълга история, която сигурно щеше да започне още от преди потопа, обаче разсъдливият Фрице възрази с думите:

— Не сега, не сега, господа. Та не виждате ли колко много изостанахме! Ей там горе другите се спряха и ни чакат. И тъй, нека продължим ездата! Пътем също можем да разговаряме, а докато бивакуваме, ще имаме достатъчно време да си разкажем всичко случило се.

Двамата нямаше как да не му дадат право, и когато той пришпори мулето си, те го последваха. Долината се извиваше нагоре между две планински възвишения и изглежда, по-нататък отново се спускаше надолу. Двамата ариероси и пеонът се бяха спрели горе, за да изчакат изостаналите хора. Когато немците ги настигнаха, всички продължиха напред с удвоена бързина. Ту минаваха през дълбоки низини, ту изкачваха стръмни височини, които не бе възможно да бъдат преодолені с коне. Слънцето се спря зад върховете и ариерото, който ги водеше, подкани към още по-голяма бързина. Високо във въздуха се рееше кондор. Ариерото посочи към него и каза:

— Връща се в гнездото си. Нека последваме примера му, защото след по-малко от половин час ще се смрачи.

— Няма ли да стигнем скоро до търсената пътека? — попита Енгелхард.

— След няколко минути сме там.

— Ами мястото, където ще можем да пренощуваме?

— И то не е далеч. Само че за съжаление не е разположено на юг, накъдето ще тръгнем утре сутринта, а на север, тъй че пак ще изгубим време.

— Значи се намира по посока на Салина дел Кондор?

— Да.

— Тогава не ще изгубим време, защото утре в ранни зори няма да продължа направо за Салта, а първо ще яздя до Салина. Представете си, сеньор, току-що научих, че моят син е заедно с Татко Ягуар!

Само след броени минути те излязоха на песъчлива равнина, която прекосиха наполовина. После водачът им спря, посочи към земята и каза:

— Сеньори, виждате ли тези следи в пясъка? Те са стари и почти заличени, едва се разпознават. Това е пътят за Салина. Ще изминем по него още известно разстояние. Той е хубав, да пришпорим животните!

Ариерото накара мулето си да препусне в галоп и останалите последваха примера му. Полетяха бързо през равнината, а после покрай подножието на едно възвишение, чийто скалист склон бе дълбоко насечен. Най-сетне ариерото дръпна поводите на мулето си, посочи към широк, но не много висок отвор в скалата и каза:

— Тук е мястото, където ще пренощуваме, сеньори, нещо като пещера с два входа. Вятърът не достига дотук и ако запалим огън и се увием в одеялата, ще спим тъй приятно, сякаш се намираме в някое ранчо.

— Слязоха от седлата, за да огледат пещерата. Тя нямаше дъно, а се състоеше от два входа, които се намираха на около двайсетина крачки един до друг в скалата и бяха свързани във вътрешността и от празно, извито навътре помещение. Следователно пещерата имаше приблизително формата на подкова, чиито краища водеха навън. Пред нея растеше ниска, но гъста трева, типична за пампата, която предлагаше на мулетата чудесна паша. Свалиха седлата и оглавниците

и спънаха краката им, така че да пасат свободно, но без да могат да се отдалечат.

Краткото време на гаснещата дневна светлина бе използвано за подготовка на бивака в пещерата. Разгънаха седлата тип „рекадо“, за да ги използват като постели. Когато хвърлиха и одеялата върху тях, разполагаха вече с толкова удобни легла, че едва ли можеха да мечтаят за по-хубави в тези пуцинаци. Междувременно се стъмни и запалиха огън. Пътем бяха събрали толкова много горивен материал, че щеше да им стигне за няколко часа.

После вечеряха. Щом се нахраниха, мъжете запалиха цигари от неголемите запаси на Енгелхард. От едната страна на горящия в пещерата огън седяха ариеросите и пеонът, които разговаряха помежду си на испански, а от другата страна се намираха тримата немци, които си служеха с родния език. Фрице и докторът се редуваха да разказват на банкера всичко случило се още от първия ден в Буенос Айрес. Никой не се сети да постави пред пещерата пазач. Ако Татко Ягуар беше тук, сигурно нямаше да пропусне да вземе тази предпазна мярка, толкова необходима в подобна местност...

Както вече споменахме, Гамбусино и Антонио Перильо се отправиха към долината Гуанако, за да наемат за пътуването си към Клисурата на убийството няколко от ловуващите там мохоси. Наистина те взеха от Салта хранителни провизии, но съвсем не в такова количество, каквото при определени обстоятелства можеше да се окаже необходимо. Гамбусино имаше твърдото намерение да остане в Клисурата на убийството, докато намерят скривалището. Но това можеше да продължи с дни, даже седмици, а в такъв случай взетите провизии неминуемо щяха да се свършат. Следователно бяха необходими хора, които да ходят на лов и да набавят месо, и мохосите щяха да се заемат именно с тази работа. Освен това, за да не бъде изненадан от случайно преминаващи пътници, Гамбусино щеше да бъде принуден да постави двама пазачи — един в горния край на Клисурата на убийството, и друг — в долния ѝ край — задача, която също щеше да бъде възложена на мохосите.

Разбира се, на тези индианци трябваше да се забрани да влизат в клисурата. Но с какви ли причини можеше да им се обясни потайното,

а може би и продължително присъствие на двама души в Клисурата на убийството? След като Гамбусино дълго размисля над този въпрос, най-сетне каза на Перильо:

— Тези обесници са твърде проникателни, за да им излезем с обичайните номера. Трябва да намерим някоя причина, която да е свързана с религията. Това е единствената възможност да ги заблудим. Какво ще кажеш за един обет?

— Вярно! Веднага улучи най-подходящото! В смъртна опасност сме дали обет да извършим в Клисурата на убийството нещо богоугодно, при което трябва да бъдем сами и необезпокоявани. Все ще съчиним какво да е то. Червенокожите са изключително суеверни. Ще бъдат изпълнени с такова страхопочитание, че сигурно и през ум няма да им мине тайно да ни дебнат.

— Така е. А след като намерим, каквото търсим, просто ще ги пречукаме. Няма да ни се отвори много работа, защото ще е напълно достатъчно, ако вземем само шест или седем от тях.

Тези безскрупулни хора бяха посрещнати сърдечно от мохосите и споделиха желанието си с техния вожд. Той не само че се съгласи, а дори изказа готовност самият той да участва в ездата до Клисурата на убийството. За двамата това бе извънредно неприятно, но волю-неволю бяха принудени да се съгласят, защото, ако му откажеха, това щеше да бъде голяма обида и несъмнено той щеше да забрани и на хората си да участват.

И тъй, заедно с вожда и още седмина мохоси двамата потеглиха на път от долината Гуанако към Клисурата на убийството, която бе на такова разстояние, че не беше възможно да я достигнат за един ден. Привечер на първия ден те се добраха до пътеката за товарни животни, водеща нагоре към Салина дел Кондор. Продължиха по нея, докато се стъмни, а после Гамбусино се нареди да спре да бивакува на първото що-годе удобно място, което видеха очите му. Но ето че Острия нож, вождът, се обади:

— Скоро ще се появи студеният северен вятър и тогава ще е хубаво, ако се намираме на такова място, където няма да ни брули.

А знаеш ли къде можем да отидем?

— Да. В една пещера, която съвсем не е далеч оттук. Пещера с два входа.

— Тогава води ни!

Продължиха ездата начело с Острия нож и другите подир него. След известно време вождът внезапно спря, наведе се силно напред и внимателно се взря.

— Какво ти стана? Има ли нещо подозрително? — попита го тихо Перильо.

— Да — отговори му вождът. — Виждам светлина от огън, който гори вътре в пещерата.

— Значи там има хора! Кой ли са?

— Ще видя. Дръжте мулета ми! Чакайте ме тук и не вдигайте шум!

Той се плъзна от седлото на земята и бързо изчезна. Останалите също слязоха от мулетата си. Измина повече от четвърт час, преди да се завърне. Съобщи им следното:

— Малко встрани от пещерата пасат мулета, а вътре край огън седят шестима мъже.

— Индианци ли са? — попита Гамбусино.

— Бели.

— Как са въоръжени?

— Много добре.

— Какво правят?

— Разговарят. Трима от тях си служат с испански, а другите трима приказват на някакъв език, от който дума не разбирам.

— Много странно. Сам ще отида да видя.

Той направи знак на Перильо и двамата се запромъкваха напред. Отблясъците от огъня им служеха за ориентир, тъй че не бе възможно да не намерят пещерата, въпреки че за пръв път идваха тук. Щом я наближиха, двамата легнаха на земята и продължиха пълзешком, докато почти достигнаха един от входовете ѝ.

— Ако случайно някой излезе, ще ни открие! — прошепна Перильо на Гамбусино.

— Няма, освен ако не се спъне в нас. Тук е тъмно, а вътре е светло. Излезеш ли навън, си като заслепен. Ела да се приближим още!

Те се промъкнаха още малко напред и вече погледите им можеха да проникнат в пещерата. Съзряха двамата ариероси и пеона. На другите трима чуха само гласовете. Не след дълго Гамбусино дръпна своя другар и двамата се върнаха на такова разстояние, където отново можеха да се изправят.

— Позна ли го? — попита Перильо.

— Кого?

— Ратаят на Серено от Салта.

— Да.

— Но другите двама не ги познавам.

— Те са ариероси, което личи и по облеклата им. Виждал съм ги вече, но не им знам имената. Имаш ли някаква представа какъв е оня език, дето говорят другите трима? Не е френски, португалски, и английски също не е.

— Звучи ми като немски. В Буенос Айрес често съм слушал да разговарят немци.

— Demonio! Немски! Да не би...

— Тихо! Непременно трябва да ги видим. Пещерата има още един вход. Отидем ли при него, вероятно ще ги зърнем, понеже седят от другата страна на огъня. Ела!

Описаха дъга, за да не попаднат в осветеното от огъня пространство, а после, пълзейки както и преди, се приближиха до втория отвор откъм другата страна.

Предположението на Гамбусино излезе вярно. Тримата немци се виждаха. Енгелхард седеше така, че лицето му изцяло бе обърнато към тях, докато докторът и Фрице бяха в профил.

Гамбусино посегна към ръката на Перильо и я стисна. Започна да диша шумно, но все пак се овладя и направи знак на Перильо, че трябва да се отдалечат. Щом се озоваха на безопасно разстояние, побеснял от гняв, той запроклина:

— Мътните ги взели тези двама типове! Как ли са попаднали в тая пещера?

— Сатаната ги е довел!

— Сигурно е така! Той винаги ни ги изпречва на пътя. Наистина се излъгахме, като взехме единия от тях за Глотино, но все пак те са опасни за нас, защото ги срещаме винаги когато кроим нещо важно.

— О, туй съвсем не е най-страшното! Без съмнение най-лошото се крие в това, че където са те, винаги изниква и Татко Ягуар.

— Вярно! Все пак иска ми се да вярвам, че дяволът не е довел и него насам!

— Що се отнася до това, човек винаги може да очаква всичко от дявола и от Татко Ягуар.

— Успокоява ме единствено обстоятелството, че в пещерата има само шест седла. От това следва, че тук се намират само тези шестима мъже. Значи поне засега няма защо да се страхуваме от Татко Ягуар.

— Какво ще правим? Дали да продължим пътя си? Много ми се иска веднъж завинаги да дадем на тези двама немски дребосъци един урок.

Гамбусино се загледа пред себе си замислено и след малко каза:

— Имам една идея.

— Е?

— Всъщност за нас двамата са безобидни и макар че не съм толкова глупав да му мисля много-много заради някакъв си човешки живот, все пак ми се струва излишно да ги убиваме. Пленим ли ги, имаме двама заложници, които можем да използваме срещу Татко Ягуар, в случай че наистина се намира наблизо.

— Значи си на мнение да ги мъкнем навсякъде с нас?

— Хмм! Би било неудобно, но въпреки това има една причина, за да го направим: те са богати.

— Да. Който предприема подобно пътуване, сигурно е богат. Но има и друга причина. Познаваш ли третия, онзи рус немец, който седи при тях?

— Не.

— Та нали си бил в Перу, в Лима!

— От там ли е?

— Да. Виждал съм го неведнъж, но сигурно не ме познава. Чувал ли си някога името Енгелхард?

— Да нямаш предвид богатия banker от Лима, дето е милионер?

— Да.

— Да не би да е той?

— Да, той е. Няма никакво съмнение, понеже го познавам много добре. Представи си само какъв откуп ни чака!

— Уха! Великолепна мисъл! Ако от нашето съкровище нищо не излезе, можем да го компенсирате с този Енгелхард. Ще го принудим да ни даде половината си състояние, за да го освободим.

— Да го освободим ли? Та да ни предаде? Глупости! Първо ще плати, а после... ще изчезне. Участваш ли? Дори да намерим съкровището, откупът на този обесник няма да ни е излишен.

— Имаш пълно право. Значи ще го пленим заедно с дребосъците, нали?

— Да.

— А какво ще стане с другите?

— Ще ги очистим. Три куршума или удари с нож.

— Diablillo! Не се церемониш много, но така е съвсем правилно. Само се питам дали и индианците ще участват.

— Ще им обещаем част от плячката, но вместо това по-късно ще получат куршум. Почакай ме тук, докато се върна!

Той се отдалечи предпазливо, а Перильо легна на земята и се притисна към нея. Когато Гамбусино се завърна, той не беше сам, а водеше вожда и шест индианци. Седмият бе останал при животните, за да ги пази.

— Съгласни са — прошепна той на Перильо. — Банкерът за нас, а дребосъците за тях. Само че не искат никого да убиват. Значи ние ще трябва да се заемем с ариеросите и пеона. Затова ти донесох и пушката.

— Дай я! Дали негодниците ще умрат от нашите куршуми, или от куршумите на индианците, е все едно. Кога се започва?

— Веднага. Ние двамата ще се промъкнем откъм страната, където седят ариеросите, а пък червенокожите ще пропълзят до другия вход на пещерата. Щом се разнесат изстрелите ни, те ще нахлуят вътре, ще се нахвърлят върху немците, незабавно ще ги разоръжат и ще ги вържат. Всичко е уговорено. Хайде!

Те се отправиха към другата страна и се приближиха до входа толкова, че можеха да виждат своите насядали жертви.

— Аз се заемам с двамата ариероси, а ти — с пеона — прошепна Гамбусино на своя съучастник. — Ще ги застреляме в главите, така е най-сигурно. Броя до три и натискаме спусъците. Готов ли си?

— Да — отвърна Перильо и приготви пушката си за стрелба.

— Цели се точно! И тъй... едно... две... три!

Той силно извика последната дума и веднага стреля с двете цеви. Перильо натисна спусъка едновременно с него. Тримата нещастни, нищо неподозиращи хора, паднаха с простреляни глави. Същевременно индианците нададоха пронизителни крясъци и нахлуха в пещерата. Всичко стана за броени секунди, тъй че немците бяха повалени на земята и вързани, преди да успеят да помислят за

съпротива. После червенокожите се заеха със застреляните хора, завлякоха ги на открито и там си присвоиха всичко, каквото намериха по тях.

Гамбусино разпали огъня и после заедно с Перильо застана пред пленниците, така че те, несъвзели се още от уплахата, ясно да могат да виждат неприятелите си.

— Добре дошли в планините, сеньори! — заговори им той подигравателно. — Възхитен съм да ви видя тук. Изглежда, ми е съдено щастието отново и отново да се наслаждавам на вашите физиономии. Как сте?

— Много добре, сеньор — засмя се Фрице, който пръв си възвърна самообладанието. — Ако се чувствате тъй прекрасно като мен, човек може само да ви завиди.

— Самочувствието ви ме интересува по-малко от вашата кесия. В какво състояние е тя? Богат ли сте?

— Много.

— Значи можете да платите откуп?

— Да.

— Но не носите у вас пари, нали?

— За съжаление е така. Те са при моя банкер.

— Няма значение. Ще ми дадете писмо до банката. А какво е положението с вашия спътник?

Той имаше предвид доктор Моргенщерн. Фрице отговори вместо него:

— Горкият човечец няма нищо друго освен онова, което е в джобовете му. Шепа боливианос, това е всичко.

— Тогава ще умре. Мога да го освободя само срещу откуп.

— Няма намерение да умира, защото знае, че ще платя за него. Колко голяма трябва да е сумата?

— Десет хиляди боливианос за двамата. Това е най-малкото, което мога да поискам.

— Добре! Ще я имате! Дайте ми мастило, перо и хубава бяла хартия и незабавно ще ви напиша писмото!

— Не бързайте толкова! Има време. Трябва да говоря и с този сеньор.

Той се изтъпанчи високомерно пред Енгелхард и го попита:

— Познавате ли ме, сеньор Енгелхарт?

— Не — отговори му той, като почувствува как му олеква на сърцето, понеже, изглежда, ставаше въпрос не за живота му, а за откуп.

— Не ли? Е, няма значение, защото ще се запознаете с мен и ако се покажете тъй сговорчив като този сеньор, който не се пазари за нито един от десетте хиляди боливианос, нашето запознанство ще бъде приятно и за двете страни.

— Колко искате за свободата ми?

— Това ще стане ясно, след като разбера на колко възлиза вашето състояние. Защото имам обичай да изчислявам в проценти и...

Той бе прекъснат от вожда, който припряно се приближи и му направи знак да се отдръпне с него настрани. След като Гамбусино го последва, Острия нож му прошепна:

— Тук не сме в безопасност. Някой ни подслушва. Един от моите хора забелязал някаква човешка фигура, която тайно се промъквала насам.

— Може би е било животно?

— Не, сеньор. Бил е човек, защото, щом разбрал, че са го видели, скочил на крака и избягал.

— Не го ли преследвахте?

— Нима е възможно в тъмнината, царяща навън? Човекът изчезнал мигновено.

— *Qué disgusto!*^[4] Тогава незабавно трябва да тръгваме. Кой знае какви хора се скитат наоколо.

— Сигурно е Татко Ягуар — отвърна Антонио Перильо, който стоеше толкова близо, че чу съобщението на вожда.

— Не, надали е той, защото, ако беше той, нямаше да се колебае да ни нападне и да освободи пленниците. Но който и да е, няма да успее да ни напакости. Ще го заблудим.

Той стъпка огъня, за да не ги осветява, и даде още няколко тихи заповеди. Неколцина индианци доведоха мулетата на пленниците, довякоха и убитите, а други пък вдигнаха вързаните немци и ги отнесоха до мястото, където индианецът пазеше животните. След кратка бъркотия се чу как отрядът се отдалечи, но не към Салина дел Кондор, а тъкмо в противоположна посока. До преди малко така оживеното място отново стана тихо и пусто.

Наистина ли бе пусто? Не съвсем, защото недалеч от пещерата, където досега бяха лежали плътно притиснати до скалистата стена, се

надигнаха два тъмни силуета и някакъв глас прошепна:

— Видяха те, затова си тръгнаха. Колко лесно можеха да те заловят, повелителю мой!

— Мен никога няма да ме хванат, скъпи Ансиано — отвърна Хаукаропора, синът на инката. — Тръгнаха в друга посока, за да ни заблудят, но няма да се оставим да ни излъжат. Краката ни са по-бързи от копитата на техните мулета. Несъмнено те яздят към Салина. Нека избързаме, да стигнем там преди тях, за да съобщим на Татко Ягуар, че идват!

Двамата потомци на древните перуанци изчезнаха в нощната тъма. Те бяха изпратени от Татко Ягуар като разузнавачи, за да му известят приближаването на Гамбусино. Вярно, че отначало двамата бандити имаха преднина от един ден, но тъй като те първо се отбиха при мохосите, докато Татко Ягуар и неговите хора яздиха право към целта, Хамер пристигна в клисурата далеч преди Гамбусино и в този момент заедно с отряда си се намираше на лагер близо до нея.

[1] Хининово дърво, чието наименование идва от „кина“ или хина, дума от езика „кечуа“, означаваща „добра кора“, защото лекува треската. — Б.пр. ↑

[2] Буквално: горните стъпала (пояси на долините). Б.нем.изд. ↑

[3] Dios (исп.) — възклицание на удивление (господи, боже!) — Б.пр. ↑

[4] Qué disgusto (исп.) — Колко досадно, каква неприятност! — Б.пр. ↑

18. ЗАВЕЩАНИЕТО НА ИНКАТА

Името Баранка дел Омисидио, Клисурата на убийството, звучеше зловещо и впечатлението, което правеше нейната околност, бе не по-различно. Предобедното слънце прахосваше топлината си за един пейзаж на безутешна самотност. На запад планинските великани се извисяваха безжизнени и голи. Близките скалисти върхове се издигаха наоколо съвсем пусти и нито на склоновете им, нито в низините се забелязваше и следа от растителност.

Що се отнася до самата клисура, стените ѝ се спускаха надолу така стръмно, че по тях можеше да слезе само пешеходец. И тук нямаше никаква растителност нито по дъното на клисурата, нито по двете ѝ страни. Единствено горе по края ѝ, където ездачите бяха скочили от седлата, се виждаха полуизтръгнати от земята корени на растения, чиито стебла са били използвани за палене на огън от хора, лагерували по-рано на това място. Наоколо имаше само гладки скали, върху които дори копитата на мулетата едва ли оставяха някакви следи. Дълбокото дъно на клисурата бе покрито с каменни късове, откъртвали се с течение на времето от стените и сгромолясвали се долу. Недалеч от бивакуващите хора, на около петдесетина крачки от теснината, лежеше голям скален блок. Откъм противоположната на клисурата страна той образуваше каменен навес, който предлагаше за сам човек удобен подслон срещу вятър и дъжд. Посочвайки към скалата, Татко Ягуар каза на Ансиано:

— Ей зад онази канара навярно е лежал Антонио Перильо, когато тайно е наблюдавал инката, преди да го убие на следващото утро малко по-надолу. Тук наоколо няма друго място, където може да се скрие човек. А нейде долу в пропастта мълчаливо лежи скрита тайната на съкровището.

Двамата говореха вече в присъствието на всички за съкровището, а също и употребяваха думата „инка“, защото през последните дни старият Ансиано и Хаукаропора постепенно изоставиха боязливата си съдържаност. Ансиано отговори утвърдително:

— Ей там отсреща, в подножието на отвъдната страна на стръмната клисура, е мястото, търсено от Гамбусино и Перильо.

— Ти, разбира се, го знаеш, нали? — попита Хамер.

— Да.

— Ами, Хаука?

— Не. На него досега не му се казваше къде е, защото едва наскоро навърши възрастта, когато според волята на баща си може изцяло да научи тайната.

— От тебе ли ще я научи?

— Да.

— Значи си напълно посветен в нея?

— Само толкова, колкото е необходимо, за да покажа на Хаука пътя.

— В земята ли е заровено съкровището? Искам да кажа в изкопана дупка, която после е била засипана?

— Не, намира се в пещера, в една стара галерия, издълбана от нашите прадеди, за да търсят злато или сребро. Но те не са открили нищо и след като стигнали до някаква широка подземна пукнатина, която била толкова дълбока, че не се чувал шумът от хвърления в нея камък, се отказали да копаят и засипали входа. Обаче това място се знаело и когато праотецът на Хаукаропора бил принуден да бяга заедно с най-верните си хора, останали при него, той дошъл тук и скрил всичко, каквото бил спасил от съкровищата си. По-късно враговете им ги последвали по петите и ги нападнали. Всички били избити освен двама, които избягали. Единият бил Великият инка, а другият — моят дядо. Тайната се предавала на техните наследници, докато стигна до Хаукаропора и мен. Знам къде се намира пещерата, но никога не съм бил в нея, защото само моят повелител, бащата на Хаукаропора, имаше право да влиза вътре. Днес ще покажа на Хаука входа ѝ и ако той ми разреши, за пръв път ще мога да видя какво крие тя.

— Разбира се, че ти разрешавам, добри ми, верни Ансиано — намеси се Хаукаропора. — Ти си моят втори баща и всичко, каквото ми принадлежи, е и твоя собственост.

— Благодаря ти! — възкликна старецът зарадвано. — Не искам нищо друго, освен да не преставаш да ме обичаш. Но все пак имам едно голямо желание и те моля да го изпълниш!

— Кажи ми го!

— Ти трябваше да влезеш в пещерата едва след навършването на една определена възраст, когато неблагодарумието на първата младост е вече преодоляно. За това има една много основателна причина. Влизането в галерията не е безопасно. Обаче не знам в какво се състои опасността. Баща ти, моят някогашен повелител, се канеше да ми я разкрие, но тъй като бе убит, не му остана време да го стори.

— Значи изобщо не знаеш каква може да е тая опасност?

— Имам някаква представа, но не съм съвсем сигурен. Ти знаеш, че нашите прадеди са умеели да правят огън, който със столетия може да стои нейде скрит, а после, когато се втечни, с неотразима мощ унищожава всичко, до което се допре. Може би прилича на сегашния барут, за който нашият народ не е знаел нищо, докато не го е видял у испанците. От някои загатвания на твоя баща мога да предполагам, че пещерата се охранява от подобен огън, който ще унищожи всеки незван посетител, проникнал в галерията.

— Тогава наистина е опасно да се приближи човек до съкровището.

— Да. Затова искам да те помоля да вземеш със себе си и Татко Ягуар. Неговото зрение е най-остро, а е и най-опитен от всички ни, тъй че без съмнение по-лесно ще намери скрития огън.

— Той ще дойде с нас. И бездруго щях да го помоля за това. Нека и моят скъп приятел Антонио ни придружи, за да бъде между първите, които ще видят съкровището. Или се боиш от опасния скрит огън?

Този въпрос бе отправен към Антон Енгелхард, който незабавно отговори:

— Не ме е страх. Както барутът, така и този огън сигурно става опасен едва тогава, когато бъде запален, т.е. когато влезе в допир с друг огън, а ние ще внимаваме това да не стане.

— Ако сме предпазливи, няма от какво да се опасяваме — съгласи се с него Татко Ягуар. — Значи искате още днес да посетите пещерата?

— Да — кимна Ансиано.

— Преди да са пристигнали враговете ни?

— Преди това.

— Моят съвет е да изчакаме. Ще оставим следи, които лесно могат да издадат присъствието ни.

— Сеньор, та нямаме време да заличим следите, така че никой да не ги забележи? По-рано от утре сутринта Гамбусино не може да се появи, а сега е едва предобед. Утре очакваме да се стигне до сражение. Ако ме убият, не ще мога да покажа мястото на младия си повелител и цялото наследство ще бъде изгубено.

— Необходимо е само да не вземаш участие в сражението.

— Сеньор, как може да очаквате подобно нещо от мен! — възкликна старецът. — Искате да заловим убиеца на моя повелител, а аз трябвало да скръстя ръце и да не се докосна до оръжията си?! Поискайте от мен всичко друго, само не и това!

— Добре! Мога да разбера твоите мисли и чувства. Нека бъде волята ти. Но преди да тръгнем да търсим галерията, ще трябва да помислим за нещо друго, по-належащо. Може би ще сме принудени да останем тук повечко дни. За нас има достатъчно хранителни припаси, но е необходимо да се погрижим и за мулетата. Вода и трева за тях има само долу при Салина дел Кондор. За съжаление не бива да лагеруваме там, защото неприятелите ни ще минат през Салина. Следователно трябва да потърсим някое друго място, където нашите животни ще могат да намерят вода и паша, дори и да е далеч оттук.

— Що се отнася до това, няма защо да се безпокоите, сеньор. На един час езда оттук се намира дълбока падина, където винаги има вода, а около нея расте и трева. Може би Хаукаропора и аз сме единствените хора, на които е известно мястото. Ще ви заведа дотам.

— Дълбока падина в планината? Та няма животните ни ще могат да се спуснат в нея?

— За коне слизането е невъзможно, но нашите мулета сигурно ще успеят. Наистина все още не знаем дали животните няма да са ни необходими тук за евентуално преследване на враговете ни.

— Имаме достатъчно време да изчакаме. След като поотпочинем, можеш да отведеш другите до падината. Аз ще остана тук да те почакам заедно с Хаукаропора и Антон, които ще влязат в галерията с нас.

Човек лесно може да си представи, че и останалите хора от отряда имаха голямо желание да участват в търсенето на съкровището, но те мълчаливо се подчиниха на разпореждането на Татко Ягуар и не след дълго, водени от стария Ансиано, се отправиха към скритата падина, за да отведат мулетата на водопой и паша. Татко Ягуар гледа

подир тях, докато изчезнаха, и се обърна към Хаукаропора, който седеше заедно с Антон Енгелхард на самия ръб на пропастта и замислено гледаше надолу:

— Наемаш ли се да откриеш галерията без помощта на Ансиано?

— Не — отговори синът на инката. — Моят баща сигурно е замаскирал входа така, че никой да не може да го намери.

— Я да видим! След като знам, че в клисурата има нещо скрито, мисля, че не е невъзможно да откроя мястото. Ще се опитам и още сега ще сляза долу. Вие останете тук! Наистина не очакваме някой да се появи, но въпреки това си дръжте очите отворени. Оттук можете да обхванете с поглед цялата местност. Забележите ли някакъв човек да се приближава, извикайте ме. Ще чуя гласовете ви.

С пъргави крачки той заслиза надолу по стръмния скалист склон. Те го проследиха с поглед, докато стигна долу, а после Хаука поклати глава в знак на недоверие и каза:

— Няма да намери мястото. Той е прочут човек, най-прочутият от всички, които познавам, но дори и той няма да може да открие входа на галерията.

— Не видя ли усмивката му, когато изрази пред него съмненията си? — попита Антон. — Изглежда убеден, че ще открие пещерата, и на мен ми се струва, че наистина ще успее. Днес ще станеш богат, във всеки случай много по-богат от мен или по-скоро от моя баща. Действително ли твоите прадеди са имали толкова много злато и сребро, както се говори и пише в книгите?

— Разбира се, по онова време, когато испанците нападнали и ограбили инките, много от богатите хора закопали в земята скъпоценностите си или ги скрили по друг начин и след тяхната смърт вече никой не е знаел къде се намират. Тъй че в земята лежат скрити милиони, които не могат да... напакостят никому.

— Да напакостят ли? Не искаше ли да кажеш „да принесат полза“?

— Не. Огромните богатства на моя народ са виновни за неговата гибел. Ако той беше беден, испанците, дошли в Перу, щяха да си отидат и никога повече нямаше да се върнат. Знаеш ли как бил измамен най-нещастният от всички мои прадеди?

— Не.

— След като бил пленен, го отвели в голяма обширна зала, и Писаро, завоевателят, теглил по една черта на четирите стени с острието на меча си, докъдето му стигала ръката, и му обещал свободата, ако залата бъде напълнена със злато и сребро до чертата. Инката изпълнил искането му, обаче испанецът не удържал на думата си. Залата била напълнена за втори път до чертата, но онзи лъжец отново не спазил обещанието си. Той бил християнин, който по-късно наредил насилствено да разпространят из страната учението за истината и любовта. Ето виждаш, че богатството е докарало гибел за народа ми.

— Две големи зали, пълни със злато и сребро! Нима е възможно!

— Учудваш ли се? Значи нищо не знаеш за съкровищата, които са се намирали в двата храма на слънцето в Куско и Чукиту, в храмовете на Уанакаури, Кача, Виликанота и в многобройните други светилища, наричани Уакас. В Храма на слънцето в Куско е имало над четири хиляди свещеници и служители. Колоните на всички врати били от злато, а отворите на прозорците — облицовани със смарагди и други скъпоценни камъни. Всички стени били покрити със златни плочи. Стълбовидните статуи на боговете и богините се издигали от чисто злато, а статуите на владетелите на инките били от чисто сребро. Имало безброй съдове, прибори и предмети, всичките изработени от благородни метали. От петте извора на околните планини златни тръби отвеждали водата в златни или сребърни корита. Използвали ги за пиене, за почистване на съдовете и къпане на жертвени животни. Да ти разказвам ли още? Имаш ли представа за цифрата, за някаква мярка, която би могла да изрази стойността на подобни богатства?

— Не, спри, направо ме хваща страх! Но щом говориш за такива сгради, стълбовидни скулптори и различни съдове, вие сигурно сте имали големи майстори и хора на изкуството.

— Имало ги е, макар че нашето изкуство не прилича на вашето.

— Ами науките?

— Аз съм юноша, израсъл в самотата на планините, и не мога да говоря за онова, което наричате науки. Но сме имали и учени хора. Спомни си само за "кипу-камайоките", за които несъмнено си чувал!

— Да, това са били вашите учени, занимаващи се с писмеността. Но тя не се е състояла от букви и думи като нашата, а от шнуrowe, на които са се връзвали възли. Как е възможно да четеш такива шнуrowe

също както ние четем нашите книги, вестници и други печатни издания?

— Наистина това изкуство съвсем не е леко и не всеки можел да чете и пише, както е при вас. Един такъв кипу^[1] е можел да бъде изработван и разчитан само от някой учен, запознат с този вид писмо, и той е бил наричан камайок. Само най-даровитите хора са били избирани за кипу-камайоки и във всяко село са се намирали служители, които отговаряли за кипутата и единствено техните потомци имали право да онаследяват изкуството им. Моят стар Ансиано произхожда от такова семейство и до ден-днешен може да разчете и разгадае каквото и да било кипу.

— А ти можеш ли?

— Да, понеже съм потомък на владетели, които преди всичко трябвало да разбират от това изкуство. Донеси ми който и да е възлопис и ще ти го разчета тъй, както ти четеш думите от хартията на някое писмо. Баща ми ме обучаваше във всичко, което трябва да знае един владетел на инките, защото той вярваше, че един ден нашето царство отново ще възкръсне и аз ще...

Той замлъкна и се загледа безмълвно пред себе си. Сериозните черти на лицето му придобиха израза на безмерна тъга. После той дълбоко въздъхна и продължи:

— Ансиано сподели с мен наскоро, че баща ми отначало е вярвал в това, но по-късно вече не. Аз също винаги съм таил надежда, че мъртвото ще може да се съживи отново, но откакто те познавам, надеждите ми рухнаха.

— Откакто ме познаваш ли? — попита Антон объркано. — Значи мислиш, че вината е моя?

— Да, но не си го направил нарочно. Аз познавах само моите планини и дивите гори. Винаги съм слушал само за моя народ, но не и за другите народи. Тогава се запознах с теб и ти ми разказа за много други народи и страни. Едва сега знам колко голяма е земята и в сравнение с нея колко малък е един човек, един самотен юноша, макар и прадедите му някога да са били могъщи синове на слънцето. Аз просто сънувах и се събудих. Даже да намеря долу в клисурата всички богатства на земята, пак никога вече няма да попадна във властта на онези измамни съновидения. Историята на моя народ е приключила. Миналото не ме засяга повече, ще гледам само напред. Искане ми се да

науча онова, което си научил ти. Иска ми се да стана такъв мъж, каквито са били или са мъжете, за които ми разказа. Ето защо ще напусна моите планини и ще отида там, където желанието ми ще се сбъдне. Татко Ягуар ще ми даде съвет и ще постъпя така, както ми каже. Ако бях беден, нямаше да имам тази възможност. Затова се радвам, че скоро ще получа богатството и завещанието на моя баща. Нямах ли моята цел, бих презрял всичкото злато и сребро, което ме очаква, защото много лесно може да ми донесе онова, което донесе на моите деди — смърт и гибел.

Той говореше бавно и с прекъсване. После стана и се отдалечи, сякаш в уединение искаше да продължи размислите си над току-що казаното. Антон не го последва. Въпреки младостта си той чувствуваше, че приятелят му се намира на много важен кръстопът и трябва да вземе самостоятелно решение.

Когато след известно време инката се върна, лицето му бе придобило почти ведър израз. Той хвана ръката на своя млад бял приятел и каза:

— Ти се каниш да отидеш до Лима, а после ще се завърнеш в страната на твоите деди, в Германия, за да продължиш да учиш. От тебе знам каква е родината ти и какви хора живеят там. Би ли ме взел със себе си?

— С удоволствие, с най-голямо удоволствие! — отговори Антон, като изненадано скочи на крака. — Но сериозно ли говориш?

— Да! Обаче преди това искам да разговарям с Татко Ягуар и с Ансиано. Никъде не тръгвам без моя верен старец.

— Той ще дойде, ще дойде с нас. Ансиано гледа на теб като на свой повелител и ще направи каквото му наредиш.

— Но той е толкова стар, а също както и аз, нищо не разбира от езика на твоя народ.

— Издръжлив е като млад мъж, а докато трае дългото ни пътуване с кораба, вие ще научите от мен немски толкова, колкото ще ви е необходимо на първо време.

В този момент Татко Ягуар се завърна от клисурата и в същото време се разнесе тропот от копита. Иззад най-близкия планински скат се появи Ансиано и след малко спря пред тях. Скачайки от мулето си, той каза:

— Всички са добре настанени, а сега нека слезем долу, за да отворим галерията.

— Татко Ягуар беше вече там и се опита да я намери без теб — уведоми го Хаука.

— Наистина ли? — попита старецът, обръщайки се към Хамер. — Вие сте я търсили? Но най-вероятно безуспешно, нали?

— Толкова ли си сигурен?

— Да, сеньор.

— Е, нека видим дали се лъжа! Струва ми се, че открих входа на галерията.

— Къде?

— В дъното на клисурата.

— Лесно е да се каже, защото научихте, че скривалището се намира там.

— Ами! Да слезем долу! Ще ви покажа мястото.

Те спънаха краката на мулетата си и започнаха спускането. И ако то се оказа трудно, когато се озоваха долу, ходенето по дъното на клисурата бе не по-малко неприятно. Тук сякаш се бе срутила цяла планина, натрошена на малки каменни късове, такъв дебел пласт от хаотично отрупани отломъци с различна големина покриваше всичко наоколо.

Начело крачеше Татко Ягуар, без да подбира пътя и без да се оглежда нито надясно, нито наляво. Продължиха до дъното на клисурата. Там имаше място, където дясната странична стена се изстъпяше няколко метра напред. По този начин навътре в клисурата се врязваше остър каменен нос, образуващ със скалистата стена два тъпи ъгъла. Хамер се отпрати към по-далечния от тях, показва с ръка към земята и с голяма увереност каза:

— Тук е мястото. Прав ли съм, Ансиано?

По лицето на стареца се изписа силно слисване и той отговори:

— Да, тук е, сеньор. Но откъде знаете? Как можахте да го откриете? Да не сте станали всезнаещ?

— Не е необходимо да си всезнаещ.

— Не е ли? Е, поне разбирам защо вашите врагове твърдят, че сте изключително опасен противник. Ами ако още преди време бяхте открили и изпразнили скривалището, без ние да подозираме каквото и да било!

— В никой случай е нямало да бъде нужно да се опасявате от подобно нещо. И с часове да бях стоял тук, пак нищо нямаше да забележа. Открих мястото единствено защото от теб научих за съществуването на галерията в тази клисура.

— Но как разбрахте, че е точно на това място?

— Пещерата не можеше да е посред клисурата, т.е. по дъното ѝ, а трябваше да се търси край една от стените ѝ, и то някъде съвсем в дъното. Галерията сигурно бе изсечена в скалата. Била е затрупана и маскирана, но не от природата, а от човешка ръка, значи изкуствено. Следователно бе необходимо да търся само такова място, където непривично за този хаос от камънаци да личи някаква следа от подреденост, която да наведе на мисълта за намеса на човешка ръка. И точно тук забелязах подобно нещо.

— Къде?

Татко Ягуар посочи няколкото камъка, намиращи се близо до скалистата стена, и отговори:

— Тези четири камъка не представляват ли ъглите на квадрат?

— Е, да.

— Не са ли с еднаква големина и тежест, нито твърде тежки за някой силен човек, нито пък толкова леки, че да могат случайно да бъдат разместени или отстранени?

— И това е вярно, сеньор.

— А защо в образувания от тях четириъгълник се намират само леки камъни, не по-големи от мъжки юмрук? Ако тези камъни бяха по-големи и тежки, биха смачкали „капака“ на галерията, който се поддържа от камъните в четирите си края.

Старият Ансиано учудено поклати глава и рече:

— Всичко е точно така, както го казахте, сеньор.

— Знаех си. Работата става ясна само да помисли добре човек. Дупката е трябвало да бъде закрыта. Но за тази цел не е бил подходящ някой голям каменен къс, защото сам човек е нямало да може да го помести, за да се отвори галерията. Наоколо не е имало и няма дъски или нещо подобно. И тъй, взели са одеяло или някаква кожа, опънали са я над дупката и в четирите краища са я затиснали с четири камъка, които да могат да бъдат отърколени встрани от един човек, но все пак да са достатъчно тежки, за да държат кожата опъната и да носят

малките камъни върху нея, предназначени да прикрият намесата на човешка ръка и да придадат на мястото естествен вид.

— Много правилно, сеньор! И това за кожата е съвсем вярно. По-рано под пръснатите върху нея камъни дупката е била покрита с дървени пръти, но с времето те изгнили и когато веднъж моят повелител посетил галерията, видял, че „капакът“ ѝ се бил срутил. За да я покрие отново, не му оставало нищо друго, освен да застреля мулето си и с помощта на четири камъка да опъне кожата му над отвора. После отгоре насипал малки леки камъни и както виждате, този „капак“ се е запазил дълги години, чак до ден-днешен. Върху него може да застане дори човек и пак няма да се огъне ни най-малко. Вашата проникателност действително е изключителна. Ще отворим ли галерията?

— Защо не, нищо не ни пречи.

Четиримата клекнаха, за да отстранят тънкия пласт от по-малки камъчета. Скоро отдолу се показва кожата, придобила твърдостта и неподатливостта на желязна ламарина. Споменатите четири камъка здраво я затискаха. След като ги отстраниха, вдигнаха кожата и се показва дупка, в която можеше да се провре едър и висок мъж. Тя водеше отвесно надолу. Ето защо Татко Ягуар каза:

— Та това не е галерия, а шахта.

— Само входът върви отвесно надолу — отвърна Ансиано, хвърляйки в нея малък камък. — Чухте ли, че веднага падна? Дупката е дълбока колкото човешки бой, после прави чупка и продължава навътре в скалата почти хоризонтално. Ще се спусна надолу.

— А как стои въпросът с осветлението?

— Моят повелител се е погрижил за това. Долу има свещи, които сами изляхмے от лой.

Ансиано бавно се спусна в дупката. Когато краката му достигнаха нейното дъно, протегнатите му ръце можеха да хванат горния ѝ ръб. Хамер му подаде няколко клечки кибрит и не след дълго отдолу заблещука пламък на свещ. Хаукаропора слезе, подпомаган отгоре и отдолу, защото бе по-дребен от Ансиано. Последва го Антон Енгелхард, а подир него, четвърти се спусна и Татко Ягуар.

За да влезе в хоризонталната галерия, Татко Ягуар бе принуден да се наведе, но скоро тя стана по-висока, тъй че можеше да стои изправен. След десетина-петнайсет крачки тя се разшири и образува

малко помещение, където имаше място за четирима. Огледаха се наоколо, но забелязаха само малък дървен клин, забит в една пукнатина на скалата. На него висеше около трийсетсантиметров шнур, дебел колкото кука за плетене. Беше трицветен и имаше множество възли. По него бяха навързани няколко други, значително по-къси и тънки шнурове. И на тях се виждаха възли, отстоящи един от друг на различно разстояние.

— Кипу! — възкликна Ансиано, като свали от клина малката връзка шнурове, освети я със свещта и внимателно я огледа. Цветовете бяха поизбелели, но все още личаха.

— Можеш ли да го разчетеш? — попита Татко Ягуар.

— Да, сеньор! Това кипу ни предупреждава да не палим друга свещ, преди да сме прочели второто кипу. Значи има още едно, сигурно малко по-навътре. Да вървим!

Хаукаропора също разгледа кипутото и потвърди думите на стареца. Продължиха по-нататък, като двамата мъже се приведоха, защото галерията започна да се снишава. Тя бе много суха, само че въздухът ѝ малко затрудняваше дишането. След около петнадесетина крачки тя не само че отново стана по-висока, а и се разшири, образувайки помещение, подобно на стая, висока четири лакти, широка седем и изглежда, също толкова дълга. В дъното си то завършваше с тъмна зейнала пропаст, врязваща се отвесно надолу на неизвестно каква дълбочина. Но тази широка цепнатина в скалата не беше първото нещо, което забелязаха. Вниманието на четиримата бе привлечено с неудържима сила от намиращите се в помещението предмети.

Отдясно и отляво искреше чисто злато и сребро. Наоколо върху подставки, направени от камъни във вид на пейки, стояха и лежаха най-различни предмети, чиито метал и художествена изработка имаха такава стойност, която не можеше да не заслепи кое да е око. Виждаха се фигури на божества с големината на дете, изработени от сияйно злато, статуи на владетели със същата големина от тежко сребро, съдове с най-различна форма и размери, какви ли не оръжия, украшения, слънца, луни и звезди. Да, това беше такова богатство, което можеше да принадлежи само на някой владетел на инките или на принц, защото в древно Перу всичкото злато е било в ръцете на

владетеля. Никой нямал право да употребява злато или сребро без негово разрешение.

Изнасянето на тези метали било забранено и се наказвало със смърт. Всичкото злато и сребро трябвало да се отнася в столицата и да се слага в краката на владетеля. Имало е години, когато според сигурни данни в съкровищницата на Великия инка се стичали над дванайсет хиляди центнера^[2] сребро и над четири хиляди центнера злато, понеже този най-благороден метал се намирал в самородно състояние в многобройни жили в планините, както и в невероятно големи количества в речния пясък, и се добивал чрез съвсем мизерно запластен труд.

Антон Енгелхард бе като заслепен. Ансиано и Хуакоропора стояха обхванати от благоговение, донейде смаяни от намиращите се наоколо богатства, донейде обладани от чувството на страхопочитание и преклонение пред някогашните божества и владетели на техния народ. Единствено Татко Ягуар запази самообладание. Той взе свещта от ръката на стареца и най-напред се отправи към дъното на съкровищницата, за да погледне в страшната и тайнствена зейнала бездна. На слабата трептяща светлина от свещта човек имаше чувството, че долу вижда някакви демонични призрачни фигури, които се носеха насам-натам из въздуха и сякаш правеха подканващи знаци. Камъкът, хвърлен от Хамер, се удари многократно в стените на цепнатината, но не се разбра на каква дълбочина падна.

Татко Ягуар отстъпи от ръба на бездната, за да потърси внимателно мястото на скрития огън. Скоро усилията му се увенчаха с успех. По пода на помещението покрай каменните подставки преминаваха тесни улеи от глина, запълнени с жълтеникава маса, наподобяваща восък. На определени разстояния от тази маса стърчаха къси свещоподобни израстъци, в които се виждаха фитили.

— Сигурно това е опасният огън — каза той на Ансиано, посочвайки към улеите, — за който ти е говорил твоят мъртъв повелител. А тези заострени израстъци, снабдени с фитили, са свещите, от които не бива да палим нито една, преди да сме прочели второто кипу. Но къде ли е то? Трябва да го намерим.

Не се наложи дълго да търсят, защото то висеше на стената до самия вход на помещението. Състоеше се от изкусно изработена плетена дръжка, от чиито страни се спускаха няколко реда шнулове,

увиснали като ресни. Шнуровите бяха разноцветни и с различна дължина. По тях бяха навързани стотици възли с различна големина. Старецът бързо посегна към кипутото, за да разгледа това художествено произведение на възлописа. Дълго време се занимава с него и накрая заяви:

— Това кипу представлява подробно писмо, което обаче не мога да разчета тук, защото цветовете са пострадали, а светлината на свещта е недостатъчна.

— Но навън, на слънчевата светлина, ще можеш да го разчетеш, нали? — попита Татко Ягуар.

— Мисля, че да.

— Тогава трябва да излезем.

— Нима тъй бързо ще изоставим съкровищата, на които не можем да се насладим и до края на живота си?

— Да. Не бива да се докосвате до нито един от предметите, преди да сме узнали съдържанието на това кипу. Все още не ни е известна опасността, свързана с изнасянето на съкровищата. Всяко погрешно движение, всяко погрешно докосване може да доведе до смъртта ни. Предупреждавам ви. Аз излизам оттук и няма да вляза отново, преди да науча с подробности съдържанието на това писмо.

Въпреки всичко, заслепен от златото и среброто, старият Ансиано, изглежда, искаше да остане. В този момент Хаука взе кипутото от ръката му, старателно го разгледа, доколкото бе възможно на това място, и после заяви:

— Кипутото съдържа завещанието на моя баща, убитият владетел на инките. То ми е по-скъпо от всичко друго в помещението и затова нека златото и среброто почакаат, докато го прочета. Излизам навън.

Тези думи решиха всичко. Четиримата напуснаха подземното помещение и през галерията се отправиха към входа, за да излязат на открито. На дъното на шахтата, там, където започваше галерията, имаше десетина свещи, оставени от бащата на Хаука, за да се използват за осветление. Преди да се измъкне от шахтата, Ансиано изгаси полуизгорялата си свещ и я сложи при останалите.

Навън четиримата насядаха по камъните и Ансиано и младият инка се заловиха с разчитането на шнуровите. Но това не стана тъй бързо, както при първото обикновено кипу. Имаше толкова много цветове, възли и допълнителни шнурове и боите бяха тъй избледнели,

че ако два от шнуровите не са си приличали, вече едва можеха да бъдат различени един от друг. Измина цял час, после и още половин, но въпреки това двамата перуанци все още не бяха наясно със значението на отделни възли и шнурове. Татко Ягуар бе пристигнал с отряда си при клисурата около единайсет часа. След това изтекоха два часа, докато Ансиано се завърна от новия бивак. А ето че в момента минаваше три часът и Хамер каза:

— Вече става опасно да седим тук. Ако случайно някой мине горе по ръба на клисурата, ще ни види край отворената шахта и тайната ни ще бъде издадена. Затова нека пак покрием дупката и се изкачим горе. Там отново ще можете да се заемете с работата си и никой не ще ни изненада, защото няма как да не забележим приближаването на когото и да било още отдалече.

Поставиха отново кожата на входа, здраво я затиснаха с четирите тежки камъка, а после я покриха с дребни камъчета. След това се изкачиха обратно при мулетата си, където Хаука и инката продължиха прекъснатата работа.

Тук сякаш тяхната проникателност и находчивост се изостриха, защото още не бе изтекъл и половин час, когато двамата заявиха, че вече са единодушни относно значението на всеки възел.

— А мога ли да науча съдържанието? — попита Татко Ягуар.

— Да, сеньор — отговори Хаука. — Както вече казах, това е завещанието на моя баща, само че то гласи по-иначе, отколкото сте мислели вие или съм предполагал аз. Ансиано, чети на глас!

Старецът се подчини. От почит пред последната воля на своя някогашен повелител той коленичи, през пръстите му започнаха да се плъзгат възел след възел и шнур подир шнур, при което бавно и с прекъсване той разчете следното:

„За Хаукаропора, моя син, последния инка... Когато очите ти видят това кипу, аз ще бъда мъртъв... Цели народи умират... Нашият е мъртъв, както умрях и аз... Не се надявай, че той отново ще се възроди!... Ти никога няма да бъдеш владетел... Златото и среброто погубиха народа ни. Искаш ли и ти да умреш заради твоето злато и сребро?... Ако народът ни беше беден, щеше и до ден

днешен да живее и твори. Остани беден, тогава и ти ще живееш и твориш!... Не се обогатявай с метали, а обогати своя дух и своето сърце, и тогава ще бъдеш по-щастлив от всички твои прадеди!... Не ти заповядвам, а те моля. Това злато е твое. Можеш да го вземеш или да го оставиш!... Вземеш ли го, ще станеш негов роб. Презреш ли го, ще бъдеш свободен... Ти притежаваш златния боен боздуган на инките. Продай го и ще имаш достатъчно, за да учиш и да станеш човек, комуто трудът прави чест... Търсенето на наслади в безделието позори... Искаш ли златото, вземи го, но се пази от огъня в улеите!... Искаш ли да имаш чест и истинско щастие, върни метала на земята, откъдето е бил заграбен. Тогава ще се добереш до истинското богатство. Запали първата свещ на дремещия огън и побързай да излезеш от пещерата!... А сега избирай, но избирай добре! В жилите ти тече кръвта на владетелите, овладей сам себе си! Ще ти се удаде... Аз съм при теб и ще остана с теб. Направи така, че душата ми да ти се радва!... Тогава духът ми ще гледа блажено към теб, докато ме последваш там, където нито златото, нито среброто имат някаква стойност, а само съкровищата на сърцето са ценни... Постъпи като мой син, защото аз съм твой баща!“

Ансиано четеше така, че паузите между отделните изречения ставаха все по-дълги и по-дълги. В този момент, продължавайки да стои на колене, той очаквателно погледна към младия си господар. Същото стори и Антон, дълбоко развълнуван от съдържанието на завещанието. Татко Ягуар бе силно удивен от възгледите, до които бе достигнал мъртвият инка, но неговият практичен ум не можеше да одобри жертвата, която владетелят очакваше от сина си. Хаукаропора стоеше с високо изправена глава и гледаше в слънцето. Неговите деди го бяха почитали, бяха му се молили. Сега то се канеше да изчезне зад планинските върхове. Тъй бе изчезнал и блясъкът на империята на инките, а самата тя бе загинала. Последните останки от онзи блясък сияеха долу в подземното каменно помещение, където стояха изправени статуите на божествата и владетелите. Нима и тази

последна искрица трябваше да угасне? Сериозното красиво лице на младежа оставаше напълно безизразно. Без да го заболят очите, той гледа в слънцето, докато най-високият планински връх го скри. После Хаука се извърна към Ансиано, взе кипутото от ръката му, пхна го под кожената си ловна риза близо до сърцето и каза:

— Стани, Ансиано! Вече не съществува никакъв инка. Синовете на слънцето загинаха заедно със своята империя, а аз се подчинявам на духа на моя баща, който е вярвал, че съм достатъчно силен, за да направя правилния избор. Връщам златото на земята, защото то носи благословия само когато го получиш като възнаграждение за своя труд, а трудът тепърва ме очаква.

В този миг старецът скочи на крака, сграбчи и двете му ръце и с глас, в който напиреха голямо вълнение и обич, извика:

— Сине мой, хвала ти за това решение! Аз и не очаквах друго от теб. Ти нямаш нужда от бляскави съкровища, защото най-голямото съкровище е скрито в твоите гърди.

Обаче Татко Ягуар попита:

— Какво? Искаш да се откажеш от всичко, каквото има долу в галерията? Нали това имаше предвид?

— Да.

— Решението ти сигурно е резултат само на някакво моментно настроение. Помисли от какво се отказваш и какъв живот те очаква, ако наследиш богатството на баща си!

— Неговото завещание не се намира долу в галерията, а тук, върху сърцето ми.

При тези думи той посочи към мястото, където беше скрил кипутото.

— Значи наистина искаш да запалиш онзи унищожителен огън и да затриеш всички богатства?

— Да.

— Това е безумие! Ако ти не ги искаш, длъжен съм да ти обърна внимание на това, колко много добрини ще направиш с тях и колко хора ще дариш с щастие. Можеш да ограбиш себе си, но не и другите!

— Наследството ми принадлежи. Ще направя с него каквото аз искам. Ще го унищожа, защото желая да поднеса на хората други, по-хубави дарове!

— Красиви, но празни думи! Ще се противопоставя на подобно решение!

В този момент Хаукаропора вдигна от земята златния си боздуган, изпъна гордо снага и отговори:

— Сеньор, аз ви уважавам и обичам, но в случая важи само една воля — моята. Според желанието на баща ми ще продам този боздуган, за да мога да живея и уча. Ако действително имате намерение да ми се противопоставите, ще ме принудите първо да го изпробвам в двубой с вас!

Хамер отметна гордо глава. Отначало се канеше да отговори нещо остро, но после се отказа и помирително рече:

— Нямах предвид това, мой млади инка! Решението ти е героично и достойно за възхищение, ако познаваше стойността на парите. Но се съмнявам, че е така. Впрочем казаното от теб все още не е направено.

— Но веднага ще го направя! Ей сега слизам в галерията да запаля огъня!

— За да ни издадеш и убийците на баща ти да избягат, така ли? Не познавам вашия огън, но се опасявам, че ще предизвика експлозия. Скалата ще се разлети на парчета. И когато Гамбусино и Перильо дойдат тук и видят следите, веднага ще офейкат.

Известно време Хаука изпитателно го гледа в очите, а после каза:

— Прав сте, сеньор. Трябва да почакам. Вярно, че можем да заловим двамата убийци по друг начин и на друго място, но тъй като Клисурата на убийството е най-подходящия капан за тях, не бива да не се съобразявам с вашия план.

— И аз мисля така — кимна Хамер със задоволство. — Но преди всичко трябва да разберем кога ще пристигнат враговете ни, тъй че се нуждаем от някой способен разузнавач. Ще се заемеш ли с тази задача?

— Да, с голямо удоволствие — отговори Хаука. Той не подозираше, че Татко Ягуар преследва същевременно и друга цел — да го отстрани от това място, за да не му даде възможност да изпълни своето явно прибързано намерение. Ето защо Хамер продължи:

— Но трябва веднага да тръгнеш, защото не бива да яздиш, а за пешеходец пътят е много дълъг.

— Готов съм, сеньор. Кажете докъде да отида!

— Най-напред ще се върнеш до Салина дел Кондор, където Гамбусино ще се добере може би още тази вечер.

— Ами ако не се появи?

— Тогава може да се очаква, че ще лагерува в една пещера с двоен вход, намираща се отвъд Салина, край пътя, който води към долината Гуанако, откъдето трябва да дойдат мохосите.

— Тази пещера ми е известна и аз ще го придружа — намеси се Ансиано. — Разрешавате ли ми, сеньор?

— С удоволствие, понеже четири очи виждат по-добре от две.

— И къде ще се срещнем с вас, след като се върнем?

— Тъй като според очакванията ми Гамбусино ще дойде едва утре призори, ще прекарам нощта при моите спътници, но на сутринта ще бъда тук, за да чуя какво сте видели и научили. Вашите сведения ще определят и действията ни. Преди всичко е необходимо да се опиташ тайно да поговориш с твоите приятели мохосите и да ги спечелиш на наша страна.

Ансиано описа пътя до падината, където имаше вода, и Татко Ягуар се отдалечи заедно с Антон Енгелхард, водейки за юздите двете мулета на перуанците. А те, от своя страна, се спуснаха в долината, за да поемат по пътя за Салина дел Кондор.

Пристигнаха там след настъпване на тъмнината и като не завариха никого, продължиха към пещерата. Когато се добраха до нея в късна доба, както вече споменахме, станаха свидетели на убийството на пеона и двамата ариероси, а после забързаха обратно към Салина. Там зачакаха и след известно време предположението им се потвърди — Гамбусино пристигна заедно с индианците. Но тъй като поради липса на горивен материал не запалиха огън, двамата нищо не успяха да видят. Нямаше и нищо за подслушване, понеже неприятелите им лагеруваха в пълна тишина. Ето защо останаха само толкова, колкото беше разумно, за да бъдат още призори при Клисурата на убийството.

Там се срещнаха с Татко Ягуар, който вече ги очакваше и му докладваха за резултата от разузнаването. Видяното и чуто бе и много, и малко. Знаеха, че са застреляни трима души, а други трима са останали живи. Знаеха също, че сред живите бяха двамата дребосьци, немците в червени дрехи, което страшно разгневи Татко Ягуар. Но не знаеха кой е третият. Тъй като преди всичко трябваше да се опитат да

говорят тайно с приближаващите се индианци, двамата се видяха принудени да се скрият зад един близък скалист хълм, откъдето можеха да наблюдават пристигането им. Хамер, от своя страна, яхна мулето си и отиде да доведе спътниците си по-наблизо и да им съобщи изненадващата новина, че неизбежният немски учен и неговият слуга отново са ги последвали и пак са попаднали в ръцете на Гамбусино.

Гамбусино и Антонио Перильо пристигнаха яздовом в ранния предобед заедно с осемте индианци и тримата пленници. Спряха до ръба на клисурата и Гамбусино нареди да разтоварят мулетата. Алчността го караше незабавно да започне претърсването на клисурата, но понеже и пленниците имаха стойност за него, а не искаше да ги повери на индианците, решиха, че трябва да ги вземат със себе си в теснината. И тъй, развързаха краката им, за да могат да се спуснат долу. Но щом стигнаха дъното на клисурата, и то в задната ѝ част, отново увиха ремъците около краката им. После ги вързаха за отделни камъни, та да не могат и с претъркаляне да се преместят от местата си. След това Гамбусино и Перильо се отдалечиха, за да започнат търсенето на съкровището. Индианците останаха горе, защото им забраниха да слизат в клисурата.

Съвсем случайно пленниците бяха отведени тъкмо до издадената напред остра скала, в чийто по-отдалечен ъгъл се намираше входа на галерията, и бяха вързани за три от четирите споменати вече големи камъка. Доктор Моргенщерн лежеше върху дребните камъни, покрили и замаскирали мулешката кожа. Щом мъчителите им се отдалечиха дотолкова, че не можеха да ги чуват, Фрице Кизеветер се обади:

— Ей на, стигнахме целта си, ама като пленници. Ако Татко Ягуар е наблизо, скоро пак ще бъдем свободни.

— Чул ви господ! — въздъхна Енгелхард. — Става въпрос за живота ни. Убеден съм, че щом получат откупа, тези мерзавци веднага ще ни убият.

Обзет от гняв, той задърпа ремъците си, като при това затегли и камъка, за който беше вързан. Така лека-полека го измести от предишното му място.

— Не ми се вярва — рече докторът. — Пленявали са ни вече няколко пъти, без да извършат убийство, наречено на латински „хомицидиум“.

— Е, да, ама защото Татко Ягуар винаги бързо ни измъкваше — заяви Фрице. — Остави ли ни този път на произвола на съдбата, свършено е с нас.

— Да бъда пленен, когато знам, че синът ми е тъй близо! — изскърца със зъби банкерът. — Да ми вържат ръцете и краката, че на всичко отгоре и целия да ме завържат за един камък като диво животно!

Той отново задърпа камъка, затиснал един от краищата на кожата, който продължи да се измества, тъй че накрая тя се огъна. Точно под доктор Моргенщерн кожата започна бавно да потъва. Ето защо дребосъкът се обади:

— Струва ми се, че лежа на нещо меко, макар да се намирам върху камъни. Земята под мен се огъва. Потъвам.

— И на мен ми се ще да можех да потъна вдън земя! — продължи гневно Енгелхард. — Ако ми беше свободна поне едната ръка, скоро щях да се освободя от ремъците и тогава тежко на онзи негодай!

Той продължи да се дърпа и тегли, тъй че камъкът още повече се измести.

— Хич не си правете илюзии — отговори Фрице. — Върже ли Гамбусино някого, той не може да се освободи, знам го от собствен опит. Преживяхме го вече, нали гос'ин докторе?

— Да, за съжаление — отговори Моргенщерн. — Даже сме били и по-зле от сега. Висяхме и по дърветата и... господи... небеса... божичко...!

Той силно извика от уплаха, защото тъкмо в момента камъкът на Енгелхард освободи кожата и дребничкият учен хлътна в дупката с краката надолу и изчезна до гърди.

— К'во става тука? Накъде тръгнахте? — попита Фрице. — Да не би туй да е пътят за подземния или допотопния свят?

— Не се шегувай? — завайка се дребосъкът. — Попаднах в някакъв ужасен кладенец, на латински „питеус“, висях над страшна бездна, наричана на латински „вораго“ или „баратрум“ и скъса ли се въжето, загубен съм!

Навярно дребничкият учен нямаше повече от четиридесет и пет килограма и тъй като камъкът, за който бе вързан, тежеше значително повече от центнер, го задържаше да не падне. Въпреки това

Моргенщерн пицеше и крещеше толкова силно, че Гамбусино и Перильо го чуха. Те се върнаха и смайването им не беше малко, когато видяха своя пленник наполовина изчезнал в земята. Издърпаха го навън и част от мулешката кожа се разкри.

— Това пък какво е? — попита Перильо. — Кожа, която е покривала тази дупка. Да не би в края на краищата да сме...

— Мълчи! — прошепна му Гамбусино. — Ние сме пред нашата цел. Трябва да благодарим на случайността. Не е необходимо пленниците да разберат какво търсим тук. Да ги преместим!

Те замъкнаха тримата вързани мъже на достатъчно голямо разстояние, за да не бъдат наблюдавани от тях, после пак се върнаха, разчистиха кожата и я отстраниха. Хвърлиха няколко камъка в дупката и разбраха че не е дълбоко. Тогава Гамбусино се спусна в нея. Само след броени секунди той извика отдолу.

— На търсеното място сме! Успяхме! Тук има лоени свещи. Спусни се бързо, докато запаля една от тях.

Когато Перильо се озова долу, свещта вече гореше. Те не обърнаха внимание на обстоятелството, че имаше и една наполовина изгоряла свещ, по която лесно можеше да се разбере, че е била използвана съвсем наскоро, а бавно навлязоха в хоризонталната галерия. Докато предпазливо крачеха напред, те си разменяха забележки и споделяха надеждите си. Бяха изпаднали в трескава възбуда, която се засили, превръщайки се почти в умопомрачение, когато накрая достигнаха задното помещение и съзряха какво имаше в него. Отначало стояха, сякаш си бяха глътнали езиците, и само блесналите им от безмерно възхищение очи се плъзнаха по всички предмети. Но после Гамбусино извика:

— Открихме го! Тук има милиони! Трябва на мен да благодариш!

— Не, ти на мен, на мен, на мен! — отговори Перильо. — Я да преценим стойността на съкровището! Тук в улеите има множество свещи, сигурно за да може да се вижда по-добре как искрят в цялото си великолепие тези неповторими богатства. Да ги запаля ли?

— Да, защото на светлината от остатъка на свещта нищо не може да се различи.

Перильо грабна свещта от ръката на Гамбусино и я приближи до един от вече описаните фитили, който пламна като най-обикновен

фитил. Отначало малкото светло пламъче гореше спокойно, после започна да трепти и придоби синкав цвят. След това изведнъж на всички страни се разхвърчаха искри, които подпалиха и другите фитили, и най-сетне към тавана полетя цял огнен сноп. Из помещението се разнесе остра нетърпима воня. В улеите горяха вече над двайсет свещи. Те трептяха, пръскаха искри, съскаха и гърмяха.

— Какво е това? — попита Перильо смаяно. — Виждал ли си някога подобни свещи?

— Какво е това ли? — отвърна Гамбусино. — Гибелта ни, ако мигновено не избягаме. Свещите са поставени за незвани натрапници. Ще трябва...

Той бе прекъснат от гръм, след който от свещите блъвнаха огнени змии. Те прелетяха из помещението като зигзаговидни светкавици и подпалиха дрехите на двамата мъже.

— Да бягаме, да бягаме! — закрещя Гамбусино и се втурна в галерията с намерението колкото може по-бързо да излезе на открито. Перильо го последва. Дрехите им горяха. Двата се блъскаха в стените от двете страни. Още не се бяха добрали до изхода, когато се разнесе силен трясък и земята потрепери.

— Горя, изгарям! — изрева Перильо.

— И аз! — изкрещя Гамбусино, докато летеше напред. — Бягай, бягай, скалата ще хвъркне във въздуха!

Той продължи устремно напред, достигна шахтата и изскочи навън. Перильо го следваше по петите. Докато бяха долу в галерията, дрехите им по-скоро тлееха, отколкото горяха. Но на открито лумнаха в силни пламъци, които веднага обгърнаха мъжете от глава до пети. Двата изреваха от ужас, хвърлиха се на земята и се затъркаляха насам-натам, за да загасят пламъците. В този миг отдолу се разнесе втори гръм, после трети, четвърти, пети и шести, един от друг по-силни. Клисурата буквално се разлюля. Изглеждаше, сякаш стените ѝ се канят да се срутят. След това от отвора на шахтата блъвна тежък черен дим, придружен от свистене, издавано сякаш от стотина локомотива, последвано от глухо трополене. Най-сетне всичко притихна, обаче шахтата продължаваше да блъва големи кълба дим и покри цялата задна част на клисурата с вонящи облаци, които не позволяваха да се различи абсолютно нищо. Но затова пък толкова по-

отчетливо се чуваше как реват от болки двамата мъже, които не преставаха да се търкалят по земята...

Ами Татко Ягуар и неговите хора?

Те бяха стигнали на десетина минути път от клисурата, когато срещу тях се зададоха Ансиано и инката. Старецът съобщи на Хамер:

— Сеньор, начело на седемте индианци е Острия нож, вождът на мохосите, много добър мой приятел. Да поговоря ли с него?

— Да. Мислиш ли, че ще можеш да се споразумееш с Острия нож?

— Убеден съм, че щом ме види и научи, че и вие сте с мен, веднага ще премине на наша страна.

— Тогава тичай пред нас!

Ансиано се втурна напред, а останалите го последваха с твърдото убеждение, че днес несъмнено ще постигнат целта си. Преди още да се доберат до клисурата, старецът отново се зададе насреща им. Той водеше вожда на мохосите и подвижна на Татко Ягуар:

— Ето го, сеньор, ето го. Радва се, че ще се запознае с прочутия Татко Ягуар, и с удоволствие ще премине на наша страна.

— Само седем воина ли имаш при теб? — попита Хамер вожда.

— Да, сеньор.

— Ние познаваме двамата дребни на ръст пленници. Но кой е третият?

— Някакъв богат сеньор от Лима, който се казва Енгелхард и е банкер.

— Баща ми, баща ми! — изкрещя Антон и скочи от мулето си. Но не е възможно. Каква ли причина може да го е довела насам?

— Иска да посети сина си в Буенос Айрес.

— Значи все пак е той! Да слизаме да го спасим!

Размахвайки пушката си, той се завтече към клисурата и миг след това тя го погълна. Останалите се наканиха да го последват, но Татко Ягуар заповяда:

— Стойте! Не бива всички да се спускаме оттук. Шестима ще заобиколят клисурата и ще заемат позиция на отсрещната ѝ страна, за да не може никой да се измъкне оттам.

След тези думи шестима конници препуснаха в указаната посока. Но другите не можеха вече да се сдържат, скочиха от седлата и заедно с Хамер и индианците се спуснаха надолу в клисурата, колкото бе

възможно по-бързо. Още не бяха достигнали дъното ѝ, когато съзряха две горящи човешки фигури, измъкващи се от шахтата. Доловиха техните резове, а след това и няколко мощни експлозии.

— Тези гадове са открили галерията и са запалили огъня — извика Татко Ягуар обзет от гняв. — Сега вече съкровището е загубено!

Всички се затичаха към обвитата в дим задна част на клисурата. Начело бяха Антон и инката, който го беше последвал най-бързо от всички. Двете момчета забелязаха лежащите на земята пленници и се завтекоха към тях.

— Татко, татко! — извика Антон, хвърляйки се към банкера, за да го прегърне и пререже ремъците му.

Никой не обърна внимание на тази сцена, на срещата между баща и син, защото всички погледи бяха отправени към задната скалиста стена, където две човешки фигури с голяма мъка и потръпващи от болки тела бавно се катереха нагоре. Бяха Гамбусино и Перильо. Щом забелязаха приближаващите се хора, те, въпреки че телата им бяха полуобгорели, веднага помислиха за бягство, което изглеждаше възможно само в тази посока. Но ето че горе се появиха шестима конници и Татко Ягуар извика със задоволство:

— Спрете! Оставете негодниците да се катерят! Горе ще ги посрещнат както трябва.

Той се обърна към пленниците, за да поздрави най-напред Енгелхард, а после гневно попита другите двама:

— Кой дявол отново ви изпрати подир нас? Не ви ли свърта на едно място дори при вашето гигантско животно?

— Не — отвърна Фрице, който по всяко време имаше готов отговор. — Гигантският мошеник, когото искахме да заловим, бе къде-къде по-едра риба.

— Но вместо вие него, той ви залови!

— Туй бе само една уловка от наша страна. Оставихме се да ни хване, та да го докараме до таз дупка, дето се подпали. Я питайте моя господар! Той се беше пъхнал в дупката преди него.

— Точно така! — потвърди ученият. — Земята под мен се разтвори, изгубих почва под краката си, на латински "солум" и...

— Вие сте непоправим дърдорко — прекъсна го Хамер — и подхващате всяко нещо, на латински „рес“, по съвсем погрешен начин.

Търпението ми към вас, наричано на латински „пациенция“, а също и „толеранция“, както и моята кротост и снизходителност, на латински „плакабилитас“, „кlemenция“ и „мансветудо“, са вече изчерпани. Не искам повече нито да ви чуя, нито да ви видя!

Когато Моргенщерн се видя атакуван с толкова латински понятия, остана със зяпнала уста. Но последните думи на Хамер съвсем не бяха казани на сериозно. Едва сдържайки смеха си, той обърна гръб на двамата смаяни дребосъци.

В този момент Гамбусино и Перильо изкачиха височината и за свой ужас видяха застанали пред себе си шестимата мъже, които ги принудиха да се върнат обратно. Щом стигнаха долу, ги отведоха при Татко Ягуар. Не упорстваха, понеже ужасните болки от причинените им от пламъците рани, правеха всяка съпротива невъзможна. Огънят бе оставил от дрехите им само някакви парцали и телата им бяха покрити с тежки нелечими рани. Съвсем не бе нужно опитното око на лекар, за да се разбере, че тези изгаряния са смъртоносни.

— Бенито Пахаро, познаваш ли ме все още? — попита Хамер Гамбусино.

— Да — простена бандитът, измъчван от болки. — Аз съм убиецът на брат ти. Убий ме колкото е възможно по-бързо!

— Това би било благодеяние за теб. Колко човешки живота тежат на съвестта ти? Само вчера вечерта прибави нови три! Бог те осъди. Не искам да изпреварвам неговата ръка, защото и бездруго брат ми е отмъстен. Свободен си и можеш да отидеш където поискаш.

— Убий ме! — повтори Гамбусино, защото и той разбираше, че незабавната смърт ще е милосърдие за него.

— Не!

— Тогава сам върви в пъкъла и бъди проклет!

Докато изговаряше тези ужасни думи, той изтръгна заредената двуцевка от ръцете на непредпазливо застаналия до него Антон Енгелхард, светкавично се прицели в Татко Ягуар, натисна спусъка, а после, преди някой да успее да му попречи, се простреля в главата с втория куршум и рухна мъртъв на земята. Той бе живял живота на неповторим злодей и свърши дните си като такъв, обаче без да изпълни последното си намерение, защото със същата бързина, с която Гамбусино се беше прицелил в него, Хамер отскочи настрана и избегна

куршума. Без да обели и дума относно тази случка, той посочи към Антонио Перильо и каза на Хаукаропора:

— Ето го убиеца на баща ти. Той е твой.

Инката погледна мрачно бикобореца в изкривеното му от болки лице и каза:

— Ще бъда милостив. Той няма дълго да страда от тези мъки, а бързо ще умре.

Хаукаропора насочи пушката си към убиеца. Но в този миг Перильо падна на колене пред него и настойчиво се замоли:

— Не ме убивай! Остави ме да живея!

— Добре тогава, поживей още, за да умреш след два-три дена като куче — отговори Хаука, свали пушката си и презрително се отдалечи.

Вече никой не обърна внимание на страхливеца, който се строполи между камънаците и остана да лежи там. Всички искаха час по-скоро да разберат колко големи бяха щетите, нанесени от унищожителния огън в подземното помещение. Сводът му бе вдигнат във въздуха, а в скалата се бе отворила пукнатина, от която все още излизаше дим. Така се бе образувало въздушно течение, което прочисти галерията от вредни газове и само след около час направи възможно влизането в нея. Обаче никой не можеше да пристъпи в съкровищницата. Подът ѝ не съществуваше, защото беше сринат от мощта на експлозиите и заедно с всички съкровища бе запокитен в зейналата бездънна паст на споменатата скална цепнатина. Спокойно усмихнат, Хаукаропора каза на Татко Ягуар:

— Виждате, сеньор, че провидението подкрепи моето решение. Наследството изчезна. Но тук в гърдите си съм съхранил добре завещанието на моя баща, великия инка. Неговата последна воля ще бъде изпълнена.

Затрупаха шахтата с камъни. После мъжете излязоха от клисурата, за да бивакуват горе и да обсъдят случилото се. Най-много имаха да си разказват Антон и баща му, защото не се бяха виждали дълго време. Когато банкерът разбра какви планове имаше инката за своето бъдеще, изрази готовност да купи неговия боен боздуган от масивно злато, като му заплати на половин килограм по 1400 немски марки. Като се има предвид тежестта на оръжието, получената сума

щеше да позволи на потомъка на синовете на слънцето да осигури бъдещето си.

Останаха на лагер край клисурата докъм обед на следващия ден. През цялата нощ се чуваха стенанията и скимтенето на Антонио Перильо. На сутринта го намериха умрял и сгърчен между камъните. Погребаха трупове на двамата убийци, като ги затрупаха с камъни. После ездачите потеглиха на път, отправяйки се през Умауака и Салта към своите приятели камбасите. Всъщност Енгелхард и синът му трябваше да се отклонят от Салта в друга посока, обаче с удоволствие останаха при приятелите си и естествено всички бяха посрещнати от камбасите много радушно.

Там ги очакваше доктор Пармесан Руи ел Иберио. Когато научи какво бяха преживяли, той със съжаление възкликна:

— Колко жалко, че не последвах другите заедно с двамата немски учени! Обгорените убийци щяха да останат живи, защото щях да направя една голяма и неவிждана операция, щях да смъкна с ножа си опърлената кожа от телата им и по този начин щях да възстановя прекъснатата транссудация^[3]. Нали знаете, че просто отсичам всичко!

Използваха престоя си при камбасите, за да помогнат на доктор Моргенщерн в разглобяването и опаковането на неговото гигантско животно. Отделните му части щяха да бъдат пренесени с товарни коне. По-късно половината от хората на Татко Ягуар потеглиха към горите, за да берат парагвайски чай, докато останалите, водени от Татко Ягуар, придружиха Енгелхард, сина му, Моргенщерн и Фрице чак до Буенос Айрес. Инката със своя Ансиано също беше с тях, понеже старецът изяви готовност да предприеме заедно с Хаука презокеанското пътуване до Германия...

Оттогава изминаха години. За съжаление не бива да споменаваме името на немския град, където живее доктор Моргенщерн, посветен изцяло на своите научни изследвания. Той се прочу със своя мегатериум и заедно с верния си Фрице от време на време предприема пътешествия в далечни страни, за да намери някой скелет на първобитен човек. С тази цел в най-скоро време се кани да потегли за Сибир. Инката завърши висшето учебно заведение по лесничейство в Таранд и после стана ловец, в която професия все още дейно го

подпомага престарелия Ансиано. Енгелхард живее като рентиер на потъналия в зеленина бряг на красивия Рейн, където Антон и брат му основаха голяма винарска къща. А Татко Ягуар още продължава да се скита из пампасите и Гран Чако, станали за него втора родина, без да забравя обаче отечеството си.

Всички тези хора водят оживена приятелска кореспонденция. И винаги една част от съдържанието на писмата им засяга техните общи преживявания, защото главната и любима тема неизменно е и си остава — ЗАВЕЩАНИЕТО НА ИНКАТА.

[1] Думата кипу е от езика кечуа и означава „възел“. Б.нем.изд. ↑

[2] Центнер (нем.) — мярка за тежест, равна на 50 кг. — Б.пр. ↑

[3] Транссудация (лат.) — просмукване на кръвна суроватка през кръвоносните съдове в тъкани и кухини на тялото. — Б.пр. ↑

Издание:

Карл Май. Избрани произведения в десет тома — том 4
Съкровището в сребърното езеро. Завещанието на инката
Романи

Издателство „Отечество“, София, 1989

Преведе от немски: Веселин Радков

Художествено оформление: Васил Инджев

Редактор: Калина Захаријева

Художествен редактор: Васил Миовски

Технически редактор: Методи Андреев

Коректор: Павлина Пенчева

Код II 95376 6116–5–89 Немска. III издание и I издание.

Издателски № 1705 Дадена за набор м. II. 1989. Подписана за
печат м. IV. 1989.

Излязла от печат м. IX. 1989. Формат 16/60/90. Печатни коли
46,50.

Издателски коли 46,50. Усл. изд. коли 52,31 Цена 5,99 лева.

Държавно издателство „Отечество“ София, пл. „Славейков“ 1

Държавна печатница „Георги Димитров“, София

Der Schatz im Silbersee

Karl–May–Verlag Radebeul Bei Dresden

Der Schatz im Silbersee

Joachim Schmid — Karl–May–Verlag, Bamberg, 1952

Karl May. Das Vermächtnis des Inka

© Manfred Pawlak Verlagsgesellschaft mbH, Herrsching, 1983

Съставител и преводач © Веселин Радков, 1989

с/о Jusautor, Sofia. ДЧ–3

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.